

ΧΡΟΝΙΚΑ ΡΟΜΑΝΙΩΝ

DE

ΓΕΟΡΓΙΕ ΠΙΝΚΑΙ ΔΙΝ ΠΙΝΚΑ.

ΤΟΜΟΣ ΙΙΙ.

De la ane 1614 pân la ane 1739 dâin nașterea Domnului Xp.



ИАННИ.

ΑΝ ΤΙΠΟΓΡΑΦΙΑ ΡΟΜΪΝΟ-ΦΡΑΝΧΕΣΪ.

—
1854.

BIBLIOTECA C. I. B. BUCURESTI
COTA 76 927


ALPHABETICAL INDEX

ALPHABETICAL INDEX

INDEX

ALPHABETICAL INDEX

B.C.U. Bucuresti



C20061356

Inventar nr. 49770/68

RECEIVED


ALPHABETICAL INDEX

1968

ХРОНИКА РОМЪНИЛОР.

ТОМЪЛ III.

Де ла анъл 1614 кълъ ла анъл 1739 дъпъ пацереа Домнълъ Хс.

 пъл 1614. Дъпъ че с'ащ фьгърит Гавриил Батори дин Ардеалъ, кълъ с'ащ арътаг ла анъл май де къръндъ трекутъ, деспре Гавриил Бетлен поъл Принцъ ал Ардеалълэ ла анъл ачеста аша скрие Калвicio '): „ Гавриил Бетлен, ка съ добъндеаскъ Принципатъл, фьгьдъисе Сълтанълэ Липова, Арадъл, Инехл шэ алте ораше але Ардеалълэ; iarъ стръжарил днцелегъндъ, къ вреа съ шэ плнеаскъ фьгьдъинца, с'ащ ресврътит де ла дъп-съл шэ ащ пълъитъ ла Форгачэ шэ ла Дигьри. Дрептъ ачееа Бетлен дъкълнд тьхъриле дин Орадеа Маре ащ днкъндъратъ Липова шэ къ ацъсторил лэ Cardite-Баша о ащ шэ вълътъ димпрехъл къ Инехл шэ Арадъл шэ тълте треле ле зъ днтърит къ стръжарил пол.“ Ашиндереа скрие Бретан ?).

Iаръ зчигьторил лэ Гавриил Батори (прекълъ скрие Саларди ?), Nadani, Силашэ шэ челалдл, гъндиндъ къ плкъхтъ дькьр ащ фькьт дегей шэ къ петръ фапта лор добъндивор маре вьредичие шэ хар де ла Принцъл чел пощ, кълнд с'ащ адънат дегара дн анъл 1614 ла Mediaшъ, мерс'ащ шэ ел аколо фоарте дппенадл шэ тьндри, шэ дъпъ че ар фэ петрекьт къ маре сьтмецие врьо кълтева зиле, о диниаръ фькьтс'ащ дн принъ маре рьскоалъ днтре педестрашэ шэ днтре челаладл осташи асълра лор гониндл претътинденеа прин орашъ. Iаръ дъпшии принцълд де весте май пайнто шэ-ащ алес о вьсерикъдъ, че есте днтре рьсърит шэ мiazъ поапте лъпгъ зид, шэ дн фойшорьл ел ащ скълпат; знде днкъзъндъсе пепьтърате глоапце с'ащ дпкъшкат асълра лор, шэ ел дпкъ пълъ че ле ащ динът iarъа де пълкъ шэ пълъвил, пе тълдл ащ кълкатъ шэ ащ оторътъ; чэ май пре зртъ сьзршндъсе ачестеа, осташи ащ пълъитъ престе дъпшии дн тьрнъ, шэ рьсвиндълэ i-ащ принсъ шэ тълндъле тълпеле i-ащ аръпкатъ днос ла пълънт, знде фьръ тот стичеле тъладл.“ Аша с'ащ искъндит зчидереа чеа пекъвиоасъ а сьзрчелел чей май де пе зртъ дн партеа вьрътеаскъ а фамилiei Баторещи чей преа-лъвдате дн лътса тоатъ, дн кареа фамилiei деспре партеа фетесаскъ пълъ дн анъл 1811 зиле 18 але лэ Феврьарие, кълнд скрил ачестеа дн къртеа Преаълминатълэ шэ Преасълпидитълэ Архьорьлэ Ромълеск Домнълэ Сатмэл Вълкан чеа

din Oradea Mare, mai cęstь 40arte lъbdate сърчеле дн веститъ фамиліа Біок Дефн-
ліа, дн кареа мълт есте встит Domnъа Іосіф Біокі Докторъа чел маї лъдат не времеа
de акъм, кѣчї фамиліа новїліор de Біок есте прѣсїтъ токма дн сора Prinцъаї Гавріїа
Баторї, прекъм аратъ ценеалоїа чеа prin Комїтъа Іосіф Халлер шї prin Баронъа Га-
вріїа Шїленї, амъндої Баронї аї цереї, дн Пожон дн 18 Ізїе дн аня 1802 ісклїтъ шї
днтърїтъ.

Самъїа Тарговскї, кареле дн аня de кърънд трекът се трїмесесе prin Полонїа
Ноарта Търчеаскъ асвїра лї Стефан XI Томша Domнъаї Moldoveї, прекъм скріе Пїа-
сецкї ¹⁾, нх мълте аь іспрвїтѣ ла Търчї, чї маї вѣртосѣ, аь днтърълат шї маї таре не
псмїтълѣ Domнъаї Moldoveї, de аь аїцїатѣ не Търарї сь праде Рѣсїа de доъ орї шї дн а-
ня de акъм шї дн чел вїторїѣ 1615, пентрѣ каре фаптъ Стефан XI Томша нх пѣдїн с'аь
хлїт de Полонї, даръ кз мълт маї таре с'аь лъдатѣ ел de Паъл V Патріархъа Romeї дн
15 Noembrie дн аня ачеста 1614, пентрѣ евлавїа шї рѣвна лї спре крeдїнца чеа ка-
толікъ шї адевърать, прекъм аратъ Архївъа дн Ватїкан ²⁾.

¹⁾ Sethus Calvisius in opere Chronologico ad h. a. ²⁾ Ignatius Brentanus in Epitome Chronologica
Mundi Christiani ad ann. 1614. ³⁾ Szalárdi Janos a siralmas Magyar Kronik. 1. Könyv. 6. Részében.

⁴⁾ Paulus Piasecius in Chronico ad ann. 1614. ⁵⁾ Archivum Vaticanum Armar. 45. tom. 10. p. 52.

А н я л 1615. Деспрѣ Радъа XI фечїоръа лї Міхаїл IV саь ал Міхнеї челї търчїт.
кареле аь зрмат дн Прїнцїпатъа Валахїеї лї Шерван саь Радъа X прекъм с'аь арълатѣ
ла аня 1611, се четече дн леїле Ардеалъаї ¹⁾, кѣ дн аня 1613 кънд аь цїзрат Га-
вріїа Бетлен Prinцъа Ардеалъаї, аь фост de фадъ дн Ардеал дїмпрезнъ кз Стефан XI Томша
Prinцъа Moldoveї, шї тѣстрѣ аь фѣкътѣ алїанцъ днтре сїне. Іаръ Анонїмъ Ромънескъ ²⁾,
скріїнд деспрѣ дѣнеъа, аша кѣвътъ: „Радъа (XI) дїмпрезнъ Водъ аь префѣкътъ мѣнѣстїреа
Радъаї Водъ дн Бѣкърешї, че ера фѣкътъ de тонїз сѣъ Александръ (II) Водъ ла леат
1568, іар престе ані 27 дн Domнїа лъ Міхаїл V Водъ днтърънд Сїнан Баша дн Бѣкър-
ешї, аь фост нхс ерѣбрїа дн мѣнѣстїре шї дѣндъї фок, с'аь сѣърмат шї аь префѣкътъ
Радъа Водъ ла леат 1614. Аь domнїт ані 5.“

Преавестїтъа Енгел ³⁾. днкъ аша скріе деспрѣ Радъа XI. „Маї пїаїнте de а мерце
Радъа ла Ардеал, аь авхт de а фаче кз зпїї неаскълъторї дн цеаръ; кѣчї дѣнъ хронїка
лї Фїлїцїх оаре-каре воїерїѣ de фрѣнте шї сто.тїкъ таре; а нсме Боршан дн сатъа Мі-
ресенї, кареле се пѣкѣсе дн Бѣкманї ш' аь кѣлкат цїзрѣмѣнтъа de крeдїнцїошїре, шї
аь цїзрат дїмпрезнъ кз алїїї опт воїерї, ка сь се къръце de Радъа Водъ, шї сь пѣнъ
дн локъа лї Prinцъа пре Міхаїл Арманъа. Прїчина пентрѣ каре аь врѣтѣ еї сь фактъ лѣ-
кръа ачела, ачеста аь дат'о: кз Радъа фечїоръа лї Міхнеа аь адсѣ кз сїне дн Царїград
шї дн Romania, мълїме de Гречї, карїї с'аь амежат дн Валахїа, шї аь сьнт цеара. Каре
лѣкръ Ромънїї чеї іаїношї de атгнчї адевѣрат нъї пѣтеа сѣдерї; чї Радъаї Водъ і с'аь
дескоперїтѣ сѣатъа воїерїлор ачелора шї пре тоцї і-аь prinс шї і-аь снѣнъзрат афаръ
de Бѣкърешї prin тоатъ цеара спре пїда алтора. Шї фапта ачеста се vede а чї фост

прічина къ Радѣ дѣпъ о domnie de патрѣ анї, адекъ дн анѣл 1615, с'аѣ тѣзълїтѣ прин Поарта Търчаескъ. Итъз ачі преавестїтѣл Енгел, кареле тѣл стїптеще ачі дн хрополооцїз, пентрѣ къ Радѣл XI дѣпъ че с'аѣ ашезатѣ дн анѣл 1611 дн локѣл Радѣлї X дн Валахїа чїнчї анї аѣ domnїтѣ, нѣ патрѣ, прекѣм с'аѣ възѣтѣ дїн Анонїмѣлѣ Ромѣнескѣ къ пѣдїн маї пайнте, шї се ва маї ведеа шї ла анѣл вїторїѣ. Аша дарѣ Радѣл XI, нѣ с'аѣ тѣзълїтѣ дн анѣл де акѣмѣ, чї дн чел вїторїѣ прекѣм се ва арѣта аколо.

Брентанѣ ¹⁾ ла анѣл де акѣм къ пѣдїне рѣндсрї тѣлте днкѣлчеще зїкѣнд: „Ханѣл Тѣтарїлор дїн Крїмееа ѣеѣеще Рѣсїа, дїмпротївѣ Рѣшїї повѣзїдїтѣ фїнд де Вїснотїкї шї де Корецкї, прадѣ Dakia, оторѣнд пре крїшнорѣл еї, шї пѣнд дн локѣл лѣї пре Міхаїлон.“ Дїн кареа днкѣлчїтѣрѣ атѣта кѣлече, къ Тѣтарїї дн анѣл де акѣм їарѣшї аѣ прѣдатѣ пре Полонї; їарѣ Полонїї сѣнт повѣзїторїї маї сѣс пѣмїдї, пентрѣ ачееа аѣ пѣвѣлїт дн анѣл де акѣм дн Молдова, ка сѣ днтїреаскѣ дїнтр'ѣнса пре Стефан XI Томша, кареле алѣнгасе пре Константїн Моїла дн анѣл 1612, прекѣм маї кїар се вор доведї ачестеа дїн челе че де воїѣ скрїе ла анѣл вїторїѣ.

¹⁾ Approbat. Constitut. Part. II. Tit. 1. Art. 3. N. 3. ²⁾ Anonymus Valachicus in Ms. Chronico. cap. 44. ³⁾ Ioann. Christ. Engel in recent. Hist. Valachiae Part. 1. p. 181. seq. ⁴⁾ Ignatius Brentanus in Epit. Chron. Mundi Christiani ad ann. 1615.

А н ѣ л 1616. Ла анѣл 1616 (зїче Спонданѣ ¹⁾) сфадѣ с'аѣ порнїтѣ дн Ардеал днтре Гаврїїл Бетлен шї Георгїе Хамонпай, кѣчї Гаврїїл Бетлен вреа сѣ деа Орадеа-Маре Търчїлор пентрѣ алѣрареа са, прекѣм дѣдсе маї пайнте шї Лїпова къ маї тѣлте локѣрї але Ардеалѣлї шї Унгарїеї. Чї прїчина сѣезїї днтре Гаврїїл Бетлен шї Георгїе Хамонпай нѣ атѣта аѣ фостѣ дареа четѣдїчїлор маї сѣс пѣмїте сѣптѣ Търчї, кѣтѣ воїнда челор че дїнеа кѣ днпѣратѣлѣ Фердїнандѣ II, ка сѣ пѣнѣ Принѣ прекѣмѣ тѣртѣрїсеще Zаводскї ²⁾ дн Молдова дн локѣл лѣї Срефан XI Томша, пе Петрашко фечїорѣл лѣї Міхаїл а л V Домнѣлѣ Валахїеї шї чїне-реле Радѣлї X; шї дн Валахїа дн локѣл Радѣлї XI пе Радѣл X. Деспре каре дѣкрѣрї Самїл Гронскї ³⁾: днкѣ аша скрїе: „Георгїе Хамонпай, ка сѣ поатѣ траде пре маї тѣлїдї дн партеа са асѣпра лѣї Гаврїїлѣ Бетленѣ, аѣ лѣатѣ къ сїне пе Радѣл челїсгонїтѣ дїн патрїа са, шї велїндѣ ла адѣнареа Комїтатѣлї Землїнѣлї, аѣ пофїтїтѣ де ла дѣншїї ка пе Радѣл, ка пре зї сѣргѣнїтѣ, сѣл пентреакѣ шї сѣл аїсте пѣлѣ ла марїїнеа цереї; дарѣ Землїненї атѣта с'аѣ днтротївїтѣ лѣї Хамонпай, кѣтѣ пѣдїнѣ аѣ фостѣ, де п'аѣ прїнесѣ арте дн контра лѣї. Чї Георгїе Хамонпай нїчї аша остоїндсе, с'аѣ рѣгатѣ шї де Баша дїн Бѣда, ка сѣ ї стеа днтрѣ аїсторїѣ, дарѣ ачестеа п'аѣ воїтѣ; шї Унгарїлорѣ днкѣ фѣрѣ де зѣбавѣ ле аѣ скрїе, кѣ ел шїе кѣм къ дѣншїї вреаѣ сѣ дѣкѣ пе Радѣл дн Валахїа, дрепт ачееа сѣ днчете, нїчї сѣ дндрѣснєаскѣ а фаче зїла ка ачестеа днтротїва пѣчеї шї а легѣтѣрїлор, пентрѣ къ ел кѣ ошїле челе де сѣптѣ сїне ва аїста Валахїа шї ва фаче тоате кѣте ва вреа Дѣмнезеѣ, дїн каре зїче тѣлте с'аѣ днфрїкшатѣ тодї Унгарїї. Ѓарѣ Радѣл пїерзѣндѣ шї пѣдеждеа де ла добвндї аїсторїѣ дїн Унгарїа, аѣ трекѣтѣ дн Полонїа шї де аколо дн Покѣзїа, тѣлтѣ стрѣдїндсе ка сѣ шї поатѣ кѣдїга дн-

държитъ Валахія, — — — ши стръгъндъши възъ ши формоасъ оасте дн Полонія къ аѳисторіа.
Повъдѳиторіази Самзіаъ Карецкі, вреа съ пвъвлеаскъ дн Валахія. Ачестеа зрмекъндѳо
дшпъратъ Търческъ, аѳ порънчѳтѳ Принцъази Гавріаъ Бетленѳ, ка съ стеа Радъази дн-
протѳвъ. Дрентѳ ачееа Бетленѳ аѳ ши трѳмѳсѳ не Міхаіа Толдалагі къ оаре къте оѳѳ,
днпротѳва лзі; ши маѳ ѳаѳте de а сосі Толдалагі ла Іашѳ, Радъа къ Полоні се днвѳн-
сесе ши се вѳтасе de Търчі. “ Деспре кареа днвѳндере а Търчімор. Піасецкі ‘)) квъптъ
прекъм зрмеазъ:

„Фѳнд къ дн анъа трекътѳ сеѳмъаъ лешескъ пѳдѳнѳ с’аѳ невоѳтѳ съ днвѳдѳче прѳ-
междѳіле че венеа асзра дереѳ, прѳмеждѳіле ачелеа дн анъа de акъм гръмъндѳсе къ
мъаъ маѳ таре лѳтере аѳ лъатѳ, пентръ къ ватѳіокъра чеа дн Молдова сѳферѳтѳ, кънд
Томша аѳ скос дѳптр’аѳса не Константѳн Могаа, ши Търчі аѳ къпрѳнесѳ дѳара, ашърѳн-
дѳсе нъмаѳ прѳн Самзіа Карецкі ши Міхаіа Вѳшновѳкѳ къмпаѳі лзі Могаа, Повъдѳито-
рѳази чѳлѳи нѳ de мъаъ тѳаѳтѳ, ка прѳн пѳѳе не Търчі дѳмпрезъ къ Томша
de 15 орѳ дѳ днвѳнсесе, маѳ скосесе дѳн тоатѳ Молдова, тогъши маѳ пре зрѳтѳ ачестеа
de аѳисторѳа че венеа Търчіморѳ, с’аѳ днвѳнесѳ ши аѳ слъѳѳтѳ къ тотъа; къ Вѳшновѳкѳ
аѳ мѳрѳтѳ de воалъ, іаръ не Карецкі л’аѳ пъръсітѳ осташи; саѳ пентръ къ нѳ лѳ с’аѳ
пъѳтѳтѳ леаѳа, саѳ пентръ Станѳславѳ Зоакевскѳ Цѳнерарѳа чѳл маѳ таре, і-аѳ спърѳат,
ши ле аѳ порънчѳт, съ се днтоарне дндръпѳтѳ, ши аша ръмъндѳ Карецкі, къ сѳнгърѳ 500
de кълрѳедѳ, нъмаѳ de рѳшѳне с’аѳ ловѳтѳ къ Скѳндѳр Баша, de кареле с’аѳ днвѳнесѳ, с’аѳ
прѳне ши с’аѳ трѳмѳсѳ ла Царѳградѳ. “ Дѳпъ ачестеа скрѳе ачѳлаши Піасецкі къ сеѳмъаъ
лешескъ чѳл дн Варшава дѳнѳтѳ ла сѳърѳнѳтѳ лзі Априаѳ дѳн анъа ачестѳ 1616, аѳ трѳ-
мѳсѳ не Георгѳе Кокапскѳ сол ла Поарта Търчѳаскъ, ка съ факъ оаре-към съ се тъзъ-
леаокъ Стеѳан XI Томша дѳн Домнѳа Молдовеѳ, дн кареа іаръши дн ашезасе Скѳндѳр
Баша дѳпъ прѳндереа лзі Карецкі.

Дѳн къте ам скрѳе ла анъа de акъм дѳн Заводскѳ, дѳн Грондскѳ ши дѳн Піасецкі, апоѳ
ла анъа 1615 дѳн Анонѳмъаъ Ротънѳескъ, поѳі кълеѳе, къ мъаъ сѳѳнтѳѳе ши аѳѳ Преа-
вестѳтѳа Енѳеа ‘), кънд скрѳе, къ не Радъа X Томша л’аѳ аѳзѳтѳтѳ съ пвъвлеаскъ дн Ва-
лахія, пентръ къ Томша аѳ фостѳ протѳвѳнѳкъ Полонѳлор (шѳ лзі Карецкі, къ карѳѳ се дн-
соѳѳсе Радъа X. Дѳн зіселе лзі Заводскѳ дѳкъ кіар съ веде къ Радъа X, днпротѳва Ра-
дъази XI аѳ фостѳ порпѳѳ дн анъа de акъм, ши аша Радъа XI дн анъа de акъм аѳ тре-
вѳѳтѳ съ се тъзълеаскъ, нѳ дн чѳл трекътѳ прекъмѳ с’аѳ зіс ши аколо. Къ зіѳе преа-
вестѳтѳаъ Енѳеа ‘), къ Радъа X къ банѳѳ днпъратъази с’аѳ скълатѳ асзра Валахѳеѳ, нѳ
грѳешѳе, пентръ къ ши манѳѳѳтѳаъ Статъази Еванѳелѳческъ ачѳѳеа аратѳ ‘), зікънд:
„Маѳ дѳколо нъмѳтѳаъ Радъа аро преа таре леаѳъ de лъпъ пентръ тоатѳ дѳгътѳлареа
сѳре дѳсѳѳѳдѳрѳѳ Клеръази. “ Тотѳ ачѳлаши манѳѳѳтѳ къ пѳдѳнѳ маѳ дн сѳѳ зісесе, къ
скъаъндѳсе Андреѳѳ Лонкаѳ дн анъа 1616 асзира Протѳстанѳѳлорѳ, сѳргънѳа лзі чеа фъръ
de леѳе, ши Радъа ісгонѳтѳа Водѳъ ала Валахѳеѳ къ осташи сѳѳ вреа съ се аѳѳте ши не-
доѳенѳндѳсе de чѳнева ка съ се ласе de скопъаъ сѳѳ чѳл рѳѳ, ла атѳта вѳнѳсе, кът de

нъ і с'ар фі фост тѣятъ оастеа prin хайдѣи, асѣпра кѣрора мерсесе, mare primejdie ar фі сѣферітѣ нъ нѣмѣи Țigaria чі ші Ardealul. Парѣвъ къ нъ с'аѣ дѣсепнатѣ дѣ ма-
нѣстѣлѣ ачеста ші лѣна дѣ каре с'аѣ тѣят оастеа Радѣлѣи X de хайдѣи, ка съ шім
дѣтѣшлатѣ с'аѣ ачеста маі дѣлаинте, с'аѣ дѣпѣ че с'аѣ дѣнѣрнатѣ дѣнѣсѣлѣ вѣтѣтѣ de ла
Валахія, асѣпра кѣреіа, дѣпѣ кѣм і се mare Преавестітѣлѣи Енгелѣ 5). дѣ лѣна лѣи Іс-
не се дѣсесе. Despre Țricătarisul Radăului XI, дѣ Валахія воіѣ, кѣвѣпта ла анял вѣторіѣ.

1) Henricus Spondanus in Prolusione ad ann. 1616. 2) Zavodski apud Stephanum Kitona ad ann. 1620.
p. 604. seqq. 3) Samuel Grondzki in Ms. Latino ad ann. 1616. 4) Paulus Piascius in Chronico Ge-
storum in Europa singularium ad ann. 1616. 5) Ioann. Christianus Engel in recent. Historia Valachiae
Part. 1. p. 282. 6) Idem Engel l. c. 7) Manifestum Status Evangelici, quod typis aliquando editum
extat ad Papatum inter Mss. Ioannis Szalardi Lib. 2. Part. 3. quae conservantur in Bibliotheca Uni-
versitatis Hungariae Pestini. 8) Engel l. c.

А н ъ л 1617. Дѣнѣрѣ ачелеа каре ле ам скріеѣ ла анял маі де кѣрѣндѣ трежѣтѣ,
ші ла чел дѣлаинтеа лѣи, каре се vede къ Радѣлѣи XI с'аѣ тѣзѣлатѣ дѣнѣ Domnia Валахіеі дѣ
анял 1616, дарѣ mare дѣтребаре есте каре Александрѣ с'аѣ пѣе дѣ локѣл лѣи? феніорѣл
лѣи кареле с'аѣ пореклітѣ Коконѣл, с'аѣ ачела кареле с'аѣ зісѣ Іліашѣ? Кѣ Анонімѣл
Ромѣлескѣ: 1) скріе аша: „Александрѣ IV Домнѣл Валахіеі леат 1618 (чі тѣреве зісѣ
1616, нъ 1618) ачеста есте феніор Радѣлѣи Vodz фіилѣи Міхѣл. Фост-аѣ ісгонітѣ дѣнѣ деарѣ
de Лѣпѣлѣ пѣхарнікѣл че venise къ Țigării de ла Ardealul. Чі зіселе ачестеа але А-
нонімѣлѣи пострѣ нъ потѣ фі адевъртате пентрѣ дѣперецеле лѣи Александрѣ Коконѣл, дес-
пре каре воіѣ кѣвѣпта ла анял 1623. Аша дарѣ Александрѣ IV, кареле аѣ Țrmatѣ дѣ
Валахія Радѣлѣи XI фіилѣи лѣи Міхѣл IV, аѣ тѣревітѣ съ фіе Александрѣ Іліашѣ, деспре
кареле аша скріе Преавестітѣлѣи Енгел 2): „Dezvea аѣ приміт Александрѣ IV Іліашѣ дѣс-
рѣтѣнтѣлѣ de кредічюшере дѣнѣ Тѣрговеші, ші і-аѣ venit порѣнкѣ de ла Поартѣ, ка съ се
gate къ тоатѣ пѣтереа са съ теаргѣ. дѣнѣрѣ ачѣсторіѣлѣ лѣи Скендер Баша асѣпра По-
лоніорѣ, каріі кѣпрінсесе Молдова. Кѣнд се гѣта Александрѣ Іліашѣ ла рѣсвоіѣ, бо-
іеріі лѣи пре аскѣнсѣ с'аѣ сѣлѣтѣтѣ, ка съ отоарѣ пе тоѣ Греніі каріі се дѣндікесе prin
деарѣ, с'аѣ ла дѣрегѣторіі, с'аѣ ла мошії, с'аѣ ла негѣдѣторіі. Іарѣ Александрѣ кареле
de нъ ера дѣсѣши Грекѣ de неамѣ, дарѣ преа mare prindea парте Гречілор, дѣцелегѣндѣ
сѣатѣлѣ Боерілор, дѣнѣ протівѣ с'аѣ невоітѣ, ка de нъ пре тоѣ, дѣкаі пре чел маі пѣтернічії
съ і таіе. Боіеріі прічешѣндѣ кѣцетѣл лѣи Александрѣ, зніі аѣ прівецітѣ дѣнѣ Ardealul, пре-
кѣм Лѣпѣлѣ Іпѣхарнікѣл дѣнѣ Mehadia, ашії аѣ кѣзѣтѣ ла мѣла лѣи ші с'аѣ рѣгат de граціѣ
пре каріі і-аѣ ші іертатѣ de фацѣ, пентрѣ къ се грѣвеа съ теаргѣ ла Скендер Баша.
Despre а кѣрѣіа порніре асѣпра Полоніорѣ аша скріе Kemeni Іанош 3): „Дѣнѣрѣ ачелеа
порніндѣ Скендер Баша асѣпра Полоніорѣ ші лѣндѣ къ сіне пре Domnii Ромѣлескіі, Ар-
деалѣлорѣ ші лѣи Гаврііл Бетленѣ дѣнкѣ ле аѣ venitѣ порѣнкѣ de ла дѣнѣрѣтѣлѣ Тѣр-
ческѣ, съ теаргѣ лѣнгѣ дѣнѣсѣлѣ, нічії с'аѣ пѣтѣтѣ фені, чі ле аѣ кѣзѣтѣ съ теаргѣ, ші
съ се дѣнѣрѣне къ дѣнѣсѣлѣ ла Хотінѣ; ші адевъртѣ есте, къ Гаврііл Бетленѣ ашеа дѣнѣ-

целцере къ Полоні, ка зп Принцѣ крещинѣ че ера, шѣ де ар фѣ терсѣ лѣкрѣ ла бѣтаіе, артеле Арделеніорѣ нѣ ар фѣ стрікатѣ Полоніорѣ. Че възндѣ Гаврііл Бетленѣ къ маі де фолосѣ есте пачеа, с'аѣ аместекатѣ днтре Полоні шѣ днтре Търчі шѣ і-аѣ днтркатѣ ла олалтѣ, къ каре фаптѣ де поѣ шѣ-аѣ лѣдїтѣ вестеа, шѣ ачеста с'аѣ днтршлатѣ дн авл 1617.“

Іарѣ Піасецкі *) скріе: „Дн кѣт есте деспре веніреа лѣ Скендер Баша ла марцінеа Полоніеі, Станіславѣ Золкіевскі, Префектѣл осташиорѣ цереі, кѣлегндѣ оастеа чеа пѣтїтѣ шѣ маре нѣмерѣ де ацісторїѣ де ла маі марїі Рѣсіеі, се тѣвърїсе апроане де ана Ністрѣлї шѣ а Моравхеі, лѣнгѣ орашлѣ Бѣсса, знде ла чеаалалтѣ рѣпѣ а Ністрѣлї ашевзндѣсе шѣ Скендер Баша, фоарте с'аѣ днтршлїтѣ оастеа тѣрчеаскѣ къ ацісторїнда де Гаврііл Бетленѣ дн Ардеалѣ адѣсѣ, шѣ къ чеа дн Молдова шѣ дн Валахїа. Аша дарѣ дн вр'о кѣтеа зїле трекундѣ Търчі шѣ Тѣтарїі прїп вад ла рѣпа Полонеаскѣ, шѣ арѣтндѣ воїе де а се вате, Золкіевскї афарѣ де нїде скарамѣче маі нїчі, че се фѣчеа дїнаїтеа таверїорѣ, дн кареа асемелеа се лѣпта, нѣ с'аѣ слобозїтѣ ла бѣтаїе депїндѣ, нѣкар къ пѣтеа пѣдѣждї вірїнїцѣ, фїїндѣ къ Арделенїі шѣ Молдовенїі кїар арѣта кѣ еї вор нѣрѣсі пре Търчі, шѣ вор трече дн партеа Полоніорѣ.— Чї фѣкзндѣ ворѣ къ Търчі, фѣрѣ де порѣпка с'аѣ днвоїреа Країлї шѣ а цереі аѣ скрісѣ кондіціїле пѣчеі, прїп каре, с'аѣ прїп чеа дншелѣтоаре тѣлѣїре а Търчіорѣ тоатѣ стѣпнїреа Молдовеі о аѣ трасѣ ла сіне, шѣ лепѣдндѣ дїнтр'їпса пре неамѣл челѣвекїѣ, Domnїї де атнчї аѣ днчензтѣ а да Domnїа цереі Молдовеі ла оаменї стрейнтї, шѣ карїі с'аѣ дескїлїнїтѣ пре сіне де ла ацїї кѣ чеа стрїкаре а крещїнѣтѣцїї, ва че е маї тѣлѣтѣ, де атнчї Domnїa цереі Молдовеі се дѣ ла оаменї ка ачеїа, карїі фѣгѣдѣсескѣ маї тѣлїї ванї. Дрентѣ ачеса Domnїї чеї де акѣтѣ аї Молдовеі нѣ даѣ нѣскратѣ трївзтѣ с'аѣ харачї ка маї де демѣлѣтѣ, чї се сілескѣ а да тоате венїтѣрїле цереі не сама кѣтѣрїї-Оттоманїчешї, а се оїїї пентрѣ Търчі а-сѣпра Крещїніорѣ шѣ а лѣса не Тѣтарї сѣ дншле дѣпѣ воїа лор прїп цеарѣ, шѣ сѣ о кѣпрїндѣ пре знде вреѣ. Іарѣ Золкіевскї с'аѣ днтрокнїтѣ къ Търчіі ка дн Полоніа сѣ нѣ треакѣ маї тѣлѣтѣ вре о оасте дн Молдова, ка сѣ тѣрѣре деара с'аѣ не Прїнцѣлѣ чел де Търчі ашевзатѣ днтр'їпса. Четатеа Хотїнѣлїі каре се цїнеа не сама Могїлешїорѣ, днкѣ о аѣ дат Търчіорѣ с'аѣ Молдовенїорѣ дндѣрїнтѣ, нѣмїтѣл Золкіевскї, шѣ лѣ Ніколае Івонїа Пѣркѣлавлї Хотїнѣлїі, фѣрѣ де нїпѣ і-аѣ тѣїатѣ канѣлї; пентрѣ къ нѣ дндатѣ аѣ датѣ четатеа кѣтѣ аѣ порѣнчїтѣ ел.“ Ашїндереа скріе Іенрїнїе *)

Дн тоате ачестеа шѣ маї въртосѣ дн зїселе лѣ Іоанн Кеменї: се доведеше днтрпротїва преавестїтѣлї Енгол, къ ачелеа, каре ле ам скрісѣ днтр'їпсѣл къ нѣцїп маї пайнте деспре Александрѣ IV Іїашѣ Domнѣл Валахїеі, нѣ с'аѣ днтршлатѣ дн авл 1616, чї дн авл ачеста 1617. Іарѣ маї днколо аша ворѣще преавестїтѣлѣ Енгол *) деспре ачелашї Александрѣ Іїашѣ.

Александрѣ Іїашѣ кѣтѣ с'аѣ днтѣрпатѣ ла сказнѣлѣ сѣѣ дндатѣ с'аѣ днторсѣшї ла нїста са, шѣ не Крїстеа Ворнїкѣлѣ аѣ оторѣтѣ; оторѣтѣ ар фѣ ел шѣ пре ацїї воїерї, дарѣ ачещїа аѣ скѣ-

патѣ ла Скендер Баша, кареле дѣпъ обичеи. Търческѣ ка съ поатъ стоарче бані пентрѣ зидереа ворникъ лѣ Крістеа, фъръ де шіреа са аѣ пофтітѣ 40,000 де галбені саѣ дѣкаці де ла Александрѣ.

„Пентрѣ Лѣнѣ Пѣхарникъ кареле прівецісе дн Ардеалѣ днкъ мѣлт с'аѣ пѣкѣжітѣ Александрѣ Іліашѣ днтрѣ пчептѣ ші дн аня 1618 (нѣ дн аня 1617) аѣ трімісѣ ла Гаврііл Бетлен, де аѣ днтрѣватѣ, аѣ нѣ есте адеврѣтѣ къ прівеці аднѣ оасте дн Ардеал? Чи Бетлен і-аѣ рѣснѣсѣ къ ел нѣ шіе кѣт маі нѣгн деспре ачѣеа. Прн рѣснѣсѣ ачѣста днтрѣ атѣта с'аѣ днкрѣднцѣтѣ Александрѣ Водѣ ші с'аѣ однхнтіѣ, кѣт пре чеі че дн снѣнеа адеврѣл деспре гѣтіреа Лѣнѣ Пѣхарникъ лѣ, дн шіеа а фі мнѣчншн, ші легаці де козіе калор дн тѣреа ші кѣрта ка пре ннѣе ннмнчн аі сн. Дарѣ нѣ мѣлтѣ тімн аѣ трѣкѣтѣ, ші лѣ Александрѣ Водѣ і-аѣ веніт ла зрѣкѣ къ Лѣнѣ Пѣхарникъ аѣ ші днтрѣтѣ дн Валахія къ оастеа чѣа дн Ардеал стрѣсѣ. Ачѣста азндѣ Александрѣ Іліашѣ фоарте с'аѣ снѣрнѣтѣ, ші къ маре прнѣ аѣ трімісѣ ла кѣлѣрѣці ші ла педестраші, ка съ се аднѣе днтрѣ ацісторн лѣ, фѣгѣдзндѣе дндоітѣ леафѣ; дарѣ н'аѣ афлатѣ вре о снрнжнеалѣ ла осташі, пентрѣ къ і-аѣ рѣснѣсѣ къ арнкарѣ, къ ел ш'аѣ кѣкат нѣзрѣмѣнтѣ, лор леафа лѣ о аѣ трасѣ, ші ннчн о днрѣпате ле аѣ фѣкѣтѣ, днтрѣ атѣта, кѣт еі де сѣрѣчнѣ артеле днкъ аѣ трѣвѣтѣ съ ші ле вѣлдѣ. Днтрѣ ачѣеа л'аѣ сѣвѣтѣтѣ ка съ прндѣ фѣга. Александрѣ Іліашѣ днкъ і-аѣ аскѣлатѣ, ші дѣрзндѣ і къ о нѣгѣ де бані, аѣ днкѣлекат ші нѣмаі кѣларе аѣ фѣцітѣ. Ацізнѣреа Лѣнѣ Пѣхарникъ лѣ дн Търговеці аѣ фост семн, ка пре тоці воіерн Грѣчѣці днпрѣвнѣ къ шѣрві лор сѣ і таіе, дѣндѣе внѣ къ аѣ сѣпѣтѣ ші ѣфѣтѣ ѣеара, сѣп Александрѣ Іліашѣ. Іарѣ Александрѣ Водѣ къ аша де маре граѣ аѣ фѣцітѣ нѣмаі дн кафтанѣлѣ чел де ноапте, кѣт де Доамнѣ са днкъ с'аѣ деснѣрѣцітѣ дн фѣгѣ, ші ел аѣ терѣ дн Брѣлѣ, іарѣ дѣнса дн Цѣрѣіс. Стефан Тома (нѣ Радѣ) Домнѣ Молдовеі днцѣлегндѣ днтѣмплареа ачѣста, трімісѣ аѣ лѣ Александрѣ Водѣ бані ші хаіне, къ фѣцндѣ ачѣста ннмнѣа нѣтѣсе лѣа къ снѣ. Мергндѣ акѣта Александрѣ Водѣ плн де меланколіе пентрѣ къ нѣ шіа де доамнѣ са, і-аѣ веніт вѣсте къ дѣнса къ порок аѣ трѣкѣтѣ Дѣнѣреа ші аѣ ацізнѣ ла Рѣші, знде л' аѣсѣпѣтѣ. Азндѣ ачѣста Александрѣ Водѣ, аѣ дѣрзнтѣ пре вѣстнторн къ маре дарѣрн, ші ел де сѣрг мергндѣ дн Рѣші ла Доамнѣ са, дн тот тіпѣлѣ с'аѣ стрѣдѣтѣ, ка прнп оастеа Търчѣаскѣ съ се редѣкѣ дн сказнѣл сѣѣ. Чи Търчн нѣ маі пентрѣ ка съ капете дарѣрнѣе, че се даѣ кѣнд сѣ мѣтѣ Домнн, нѣ аѣ прнмнтіѣ ѣерѣреа чн л'аѣ дѣс ла Царнградѣ.”

1) Anonymus Valachicus in Ms. cap. 44. 2) Engel in recent. Hist. Valachiae part. 1. p. 282. 3) Kementény János a' maga életében p. 50. 4) Paulus Piascius in Chronico ad ann. 1617. 5) Lengnichius in iure publico Poloniae Lib. 1. cap. II. s. 6. 6) Engel p. 282. seq.

А п г л 1618. Дѣпъ фѣга лѣ Александрѣ IV Іліашѣ дн Валахія, деспре Лѣнѣ Пѣхарникъ ші деспре чѣлѣлатѣ днтѣмплѣрн дн Валахія аша снрнѣ преавѣстнтіл Енгѣл 1) маі днколо: „Лѣнѣ с'аѣ ші снлітѣ сѣ шнѣ Домннѣ ѣерѣ Мнѣтелеці, чн Днванѣлѣ Търчѣескѣ нѣ л'аѣ прнмнтіѣ, ка пре знѣл кареле фъръ де шіреа ші прѣсте воіа лор нѣмаі прнп

ощіле Арделонеці с'аѣ дндесатѣ ла Домніе, ші кѣ де с'ар пріші, ар аціда ші не Гречіі дін Царіградѣ асѣпра лор. Асарѣ де тѣіереа тѣтѣрор воіерілор челор дін Гречіі прѣсіці, атѣта се лѣцісо зра Ромѣнілорѣ асѣпра Гречілорѣ, де аѣ дат не перѣціторіі чеі Гречеші дін деарѣ по мѣла осташілор дін Ардеалѣ, ка ачешіа де ла дѣншіі сѣ'ші скоатѣ леаѣ. Іарѣ Лѣпел сѣатѣл ші сѣнт повлѣсіреа Кѣпітанѣлѣ Бѣздѣган аѣ дат, ка тоці перѣціторіі грешеші дін деарѣ, каріі маі кѣ самѣ ера перѣціторіі де весте, сѣ се черче. сѣ се цо-фѣеаскѣ ші сѣ се таіе. Дрент ачеша Поарта с'аѣ грѣвітѣ дн апл 1618 (пѣ 1617) а пшо Домнѣ дн Валахія не Гаврііл Могіла фечіорѣлѣлѣ Сімеон Могіла (прекѣм аратѣ Праі ²⁾). Ачешта кѣт аѣ венітѣ дн Тѣргоवेशі, п'аѣ авѣтѣ маі маре гріце, де кѣт сѣ пріндѣ не Лѣпел Пѣхарнікѣлѣ ші не Бѣздѣганѣ Кѣпітанѣлѣ ші сѣ'т трімітѣ ла Скендер Баша, кареле аѣ порѣпчітѣ де пре амѣпдоі і-аѣ трасѣ дн цапѣ.

Анонімѣл Ромѣнескѣ ³⁾ ма апл де акѣм пѣмат атѣта скріе деспре Валахія : „Гаврііл Водѣ Могіла леат 1618; ачешта домніндѣ ші вірѣндѣ не Лѣпел Пѣхарнікѣлѣ, л'аѣ тѣіатѣ. Аѣ домнітѣ ані 1.“ Везі ші ачелеа кареле воіѣ скріе ма апл 1631.

Деспре Молдова атѣта ані гѣсіт скріе ла апл ачешта 1618, кѣ Полоніі сѣпѣрадѣ фі-індѣ пентрѣ ачеша, пентрѣ кѣ Тѣтаріі дѣпѣ пачеа чеа дн апл трекѣтѣ ла Бѣсса фѣкѣтѣ днтре Зодіевскі ші днтре Скендер Баша, се ашезасе дн кѣпніі Бѣданѣлѣлѣ чеі дін Бас-сарабія, ші де аколо маі де мѣлте орі цешіа Полонія, атѣта аѣ лѣкратѣ асѣпра лѣі Стефан ХІ Томша Домнѣлѣлѣ Молдовеі ла Тѣрчі прін сѣлѣл Грігоріе Коканскі, пѣпѣ че аѣ пѣзѣлітѣ Тѣрчіі пре Томша кѣтрѣ сѣзршітѣл аплѣі ачештіа, ші прекѣм тѣртѣріесекѣ Піасецкі ⁴⁾, Пріваті ⁵⁾ ші Морері ⁶⁾, аѣ пѣсѣ дн локѣл лѣі не Каспар Граціані, деспре кареле зіче Кантемірѣ ⁷⁾ кѣ аѣ фостѣ Італіанѣ, іарѣ Петріці ⁸⁾, кареле токма не вре-меа лѣі трѣіа, скріе прекѣм ѣрмеазѣ : „Граціані ера Неаміцѣ пѣскѣт дн Грацѣл Стіріан, тѣ-кар кѣ аціці адмінтрелеа ворѣск деспре нащереа лѣі.“ Прічіна пентрѣ кареа ш'аѣ лѣсат деара аѣ фост сѣзрѣіа, ші фрате сѣл чеі маі маре, каре перѣціторіндѣсе кѣ петрі скѣпне се ашезасе кѣ лѣкамѣл дн Царіградѣ ші не Граціані де тінер дн дѣсесе ла сіне. Крес-кѣнд Граціані ла фрате сѣл, днѣла прін цері ші пре ла Прінці де-ші віндеа негоцѣлѣ ші аша с'аѣ днвогѣцітѣ. Мерѣндѣ одатѣ дн Італія, ші вѣзѣндѣ'ші негоцѣл ла Прінцѣл Тосканіет, кѣнд вреа сѣ се днтаркѣ кѣтрѣ касѣ, с'аѣ апѣкатѣ де перѣціторіе повѣ, а-декѣ с'аѣ датѣ ла рѣскѣмѣрареа де робі, ші алегѣндѣ днтре Тѣрчіі чеі че ера робі дн Ліворно, пѣпѣ ла 80 тот де чеі маі де френте, с'аѣ пѣс дн корабіе ші і-аѣ дѣс дн Царіградѣ. — Вестіндѣсе лѣкрѣл ші мінѣпѣндѣсе де о фантѣ ка ачешта кѣ тоці, днпѣратѣл Ахмет л'аѣ кіе-матѣ ла сіне ші сокотіндѣ'л вредіпчіосѣ л'аѣ дѣрѣітѣ кѣ дѣкатѣл днтрѣ ші ал Назіет ші ал Вессаніет, апол дѣпѣ че аѣ іспрѣвіт кѣ маре порокѣ соліа ла днпѣратѣлѣ Матіа, ші кѣ Домніа Молдовеі.

¹⁾ Engel in recent Historia Valachiae. Part. 1. p. 282 ²⁾ Georgius Pray Diss. 1140. ³⁾ Anonymus Va- lachicus in Ms. cap. 44. ⁴⁾ Paulus Piasecius in Chronico ad ann. 16 8. ⁵⁾ Privati nel Dictionario sci- entificato. ⁶⁾ Moreri in Dictionario Universali. ⁷⁾ Kantemir in Historia Osmanici Regni. ⁸⁾ Ioann. In- nocent. Petricius in Historia rerum in Polonia gestarum.

Анъл 1619. Преавеститъ:л Енгел ¹⁾, дъпъ че аѣ скріеѣ, къ Гаврііл Могила дп нъ шіѣ че рѣсвоіѣ ар фі фост къ Скендер Баша асѣпра Лешілор, аша къвѣнтъ депре дъпсѣл: „Хроніка лѣі Філдѣх нъ поменеѣе пентрѣ каре прічінѣ с'ар фі пѣс діос дпн до-
 мніа Валахіеі Гаврііл Могила дъпъ дптоарчереа са, нѣмаі кът зиче, къ дъпъ тѣзъліреа са н'аѣ тере ла Царіград чі дп Ардеал, знде аѣ ші тѣрпт. Дъпъ кѣт се поате соко-
 ті, пре Гаврііл Водѣ нѣмаі зра Тързілор кареа о авеа еі асѣпра Могиленцілор пентрѣ кът-
 нѣціа къ Полоніі фѣкѣт, л'аѣ сѣрпат дпн домініа мѣнтенеаскѣ.“

Кареа о аѣ добъндіт Радѣл XI адоса оарѣ нъ дп анъл 1617, кѣт се дпшалъ преа веститъ:л Енгел, кѣнд зреа се дпдрепте не Філдѣх ²⁾ чі дп анъл 1619, пентрѣ къ ші Анонімъ Ротънеск дпкъ скріе: „Іаръш Радѣл Водѣ спн Міхнеа 1619 къ а доза Домніе пѣс де ла Поартъ: дъпъ ачеста л'аѣ мѣтат ла Молдова, ші дп цѣара Мѣнтенеаскѣ аѣ пѣс іаръші не фіѣл сѣѣ.“ Дпн каре къвѣнте але Анонімъліі пострѣ къвѣлтѣл Іаръ ші, чест маі депре зрпѣ, се поате лѣса афарѣ, пентрѣ прічїна че о ам адѣе ла анъл 1617.

Тот дп анъл 1619 с'аѣ цпнзт сеім дп Ънгаріа ла Пожон, дптрѣ але кърѣіа акте ³⁾ ачестеа се четеск: „Радѣл (X) Водѣ къ ат сѣі ла черѣреа Комітатъліі Пожонъліі сѣ се мѣте пірілеа дпн орашѣл Модреі.“ Де знде се веде, къ Радѣл X дп влзл ачеста къ тоатъ оастеа лѣі ера дескълекат дп Модра ші дп цпнзтѣл еі.

Кърѣнд дъпъ сеімъ ачеста с'аѣ скълат Гаврііл Бетлен къ рѣсвоіѣ асѣпра дппзратъ-
 ліі Ferdinand II, пентрѣ къ скріе Калвісіе ⁴⁾: „Ап анъл 1619, лѣпа лѣі Септемврие Гаврііл Бетлен Прпнцъ Ардеалъліі, прімінд кърѣіе дерегъторілор Бохеміеі, къ фоарте таре оасте, че о адѣнасе ла Кѣжѣ, аѣ дпграт дп Ънгаріа де сѣс, 18 тѣзрї марї дѣ-
 кѣнд къ сїне; ші аѣ къпрпсе Кашовіа кареа і-аѣ ші цїзрат лѣі ші статърілор Ълзвещї крѣдпчоспїре. Де каре пѣзъліре неашентатъ ферпндѣсе Іесѣіціі, ші алці преодї, пент-
 трѣ къ ведеа къ Мѣлѣстіріле ші Епіскопііле се къпрпнд, кълѣзгрїі ші каноніціі се цпзгъ-
 пѣск ші алте вѣлѣстѣмѣціі се фак де останаі лѣі Бетлен, депре докѣріле ачелеа къ глоа-
 та аѣ фѣдїт. Тот дп лѣпа лѣі Септемврие дъпъ че аѣ дптокміт лѣкрѣріле дп Кашовіа дъпъ воіа лѣі Гаврііл Бетлен, ші аѣ трас ла дъпсѣл ші орашеле челе къ вѣі, Сечї ші Ре-
 деі Ценерарїі лѣі Бетлен тергѣнд дпашпте къ 18000 тїі де ошашї, ші къ 12 тѣзрї
 маі тѣлте ораше аѣ къпрпсе, дптре каре аѣ фост Вілакъл, четатеа чеа таре, Вацъл,
 Тірнавїа, Нітріа, Новіградъл ші Неосолъл, дп лѣпа лѣі Септемврие Пожонъл знде се цї-
 пе корона Ънгаріеі ші клеподїзріле крѣіедї дпкъ с'аѣ дпкпнат Прпнцъліі Бетлен, кареле
 аѣ поръчпгт де дп 20 де зїле але ачешашї лѣпї с'аѣ фѣкѣт прѣдікаціе дп Бісеріка Ка-
 тедрагїкѣ.“ Ашпшдереа скріѣ Бріетіе ⁵⁾, Брентан ⁶⁾, Спондан ⁷⁾ ші Салардї ⁸⁾.

Іарѣ Шіасецїі ⁹⁾ скріе: „Гаврііл Бетлен Прпнцъл Ардеалъліі фоарте се пѣзѣіа, къ пентрѣ пѣзъліріле Полонілор дп Ънгаріа, Моравїа, ші Бохемїа, нѣшї поате іспрѣві фѣ-
 тѣріле каре ші ле вѣгасе дп кап асѣпра касеі Австріеі; ші неавѣнд алгѣ модрѣ де аї
 дпшедека де ла адїсторїя еі, пре дппзратъл Търческ пѣпчетат дп рѣга, ка сѣ се апѣче де
 краівл Лешеск, ші сѣл сілеаскѣ, ка сѣ і кіате ла ашѣрареа церїлор сале, ші маі таре се

кърпнсе дрепт ачеза ачелаші Бетлен, къ Каспар Граціани Домнѣ Молдовеі і-аѣ фост принс кърпнсе че ле скріесе ла дншратѣ Търческ, ші ле аѣ фост тріміс ла Сісісманд III, краіѣ Полоніеі, прін каре Бетлен флгъдѣа Търкѣлѣ, къ кѣт маі кърпнд ва вате Бечіѣ шіѣ ва днкіна Търчлор. Кърпнсе ачестеа кѣт къаѣ веніт дн тѣнле краіѣлѣ, Андреіѣ Лінскі ал доілеа Логофѣт ал цереі, чел че прін крѣеаса се рѣдікасе ла агѣта вѣлѣ дн драгостеа че аѣа кѣтрѣ каса Австріеі, дескоперісе лѣі Бетлен прін солѣл крѣеск, ка ачеста съ дн рѣпте пе Бетлен нентрѣ знело ка ачестеа спѣндѣі ші омѣл, кареле ле аѣ фост принс. Аша дарѣ тѣнпндѣсе пентрѣ ачестеа Бетлен пе Граціани, ші аѣлнд кѣвіоасѣ прічінѣ, де а порні пе Търчї, съ трімітѣ ошї кѣтрѣ маршinea Полоніеі, атѣга аѣ фл-кѣт асѣра лѣі Граціани ла поарта Търческѣ, де ачестеа аѣ порѣчїт лѣі Скендер Баша ка съ теаргѣ дн Молдова, ші саѣ прінзѣнд саѣ флгърїнд пе Граціани днтрѣнсеа съ пѣпѣ дн локѣл лѣі Домн пе Радѣл.“ Аша порѣше Піасецкі, чї Петрїдкі ¹⁾ аратѣ къ нѣ пе Радѣл, чї пе Александрѣ VI лѣаѣ пѣс Търчї дн локѣл лѣі Граціани прекѣт се на доведї ла аѣлѣ вїторїѣ.

¹⁾ Engel in recent. Hist. Valachiae Part. 1. p. 284. ²⁾ Filstich apud Engel l. c. ³⁾ Anonimus Valachicus in Ms. cap. 44. ⁴⁾ Acta Dietae Posoniensis anni 1619 inter gravamina 15 Iulii dictata. ⁵⁾ Sethus Calvisius in opere Chronologico p. 984. ⁶⁾ Philippus Brietius in Chronico Universali ad h. a. ⁷⁾ Spondanus in Prolusione ad ann. 1616, Nro 7. ⁸⁾ Szalárdi Iános a síralmas Magyar kronikának 2 könyve. 4 részében. ⁹⁾ Paulus Piascius in Chronico ad ann. 1620. ¹⁰⁾ Petricius in Historia Poloniae.

Анѣл 1620, Ла анѣл ачеста зїче Салардї ¹⁾: „Гаврїл Бетлен дѣпѣ че аѣ кѣпрїнс Пожонѣл кѣ тоате пѣрпїле Шгарїеі, кѣте сънт днкоаче де Дѣпѣре, нѣ дѣпѣ тѣлѣтѣ време пре тодї Шгърїї і-аѣ трасѣ ла сіне шї дн анѣл 1620, 25 де зїле але лѣі Авгѣст цїпѣнд сеїм дн Неосола с'аѣ алес країѣ Шгарїеі, корона Шгѣреаскѣ днкъ кѣлѣтѣндѣ-о, о аѣ а-дѣс дн Кашовїа шї де аколо жн Есед.“ Іарѣ Калвїсіе скріе ²⁾: „Дн анѣл 1620, зїле 25 але лѣі Авгѣст Гаврїл Бетлен дн Неосола ла пофта солѣлѣ Търческ с'аѣ алес країѣ Шгарїеі шї с'аѣ шї вестїт прін Палатїнѣл.“ Ашїндереа скріе Ренскїе ³⁾, шї Бретан ⁴⁾.

Деспре перїреа лѣі Каспар Граціани Домнѣлѣ Молдовеі шї деспре рѣсвоїѣл каре лѣаѣ авѣт Полонїї кѣ Търчїї дн анѣл де акѣт пентрѣ Молдова, скріс'аѣ Брїетїе, ⁵⁾ Міреѣ ⁶⁾, Спондан, ⁷⁾ Хофман, ⁸⁾ Ізіе Белл ⁹⁾, Пѣфендорѣіе ¹⁰⁾ Піасецкі ¹¹⁾ шї алїї; дарѣ фоарте днкълчїт шї пре лѣнг; знѣл преавестїтѣл Енгел ¹²⁾ с'аѣ невоїт съ дескѣрче лѣкрѣл, дрепт ачеза днтрѣнсеѣл аша цїл пѣпѣ днпнїте. „Нохл Сѣлтан Остап аша дарѣ аѣ порѣчїт, ка Граціани съ се тѣлѣлеаскѣ, шї дн локѣл лѣі съ се пѣпѣ Александрѣ фостѣл Домнѣ ал Валахїеі, шї дншлїнїреа порѣчїеі с'аѣ жнкрѣдїцат лѣі Скендер Баша, стѣрїле днппреїѣр арѣта, къ Търчїї ла маї марї се гатѣ асѣра Полонїлор пентрѣ къ пре Очїновскї Солѣл Полонїлор кѣнд аѣ днтрат дн Царїград, съ днпїаскѣ легѣтѣрїле кѣ скандаль лѣаѣ прїміт, днтѣнпнїндѣл Сѣл-Баша кареле е маї маре престе хїнгерї Скендер Баша днкъ нѣ с'аѣ дндестѣлат нѣшаї кѣ оастеа Търческѣ, че аѣ кіемат ла сіне пре ханѣл Тѣтѣреск кѣ Мѣрза Кантемір шї аѣ лѣат лѣнгѣ сіне шї пе Мѣнтенї шї пе Ардленї, пѣлѣ че ш'аѣ днпѣлїїт оастеа ла 60,000. Граціани дѣпѣ че шї аѣ стѣрїс тоатѣ авереа шї с'аѣ гѣ-

tit de фэгъ п'аѣ днчетат а кіета днтръ арісторіѣ не Золюевскі ші маі пре зртъ л'аѣ ші
 pornit de аѣ днтрат дн Молдова кз 8000 de осташі, афаръ de сльціторіѣ чеі шлці
 карі дьпъ кѣм скріе Піасецкі, пзрзреа аѣ днгреоіат armada Лешаскъ. Граціані і-аѣ фост
 фэгъдзіт кз ва ста лнгъ дъсєл кз 15000 de Молдовені. Чі трекънд Золюевскі Ністръл
 дн 2 зіле але лзі Септемврие дін апл 1620, Граціані дн 7 Септемврие пзмаі кз 600
 de кълреці аѣ терс лнгъ дъсєл, тпнтзндсєе кз чеіалалці възнд пзціпнеа Полоніор
 с'аѣ днпрзціат.— Armada с'аѣ тзъвріт лнгъ Цоцора ші Граціані аѣ лзат пе сіне днціп-
 цареа деспре протівнічі, даръ нз тзлте аѣ пріченвт. Вессемберг дн впнтзеще пе Граціані
 кз дін вкленіе аѣ тзъкзт деспре armada Търчєаскъ, дн 17 Септемврие с'аѣ івіт 300 de Тъ-
 тарі ші дн 18 Септемврие аѣ сосіт тоатъ armada Търчєаскъ ла Лешєаскъ, чі Золюевскі
 п'аѣ пзтзт сокоті de кълъ пзтере єсте, дрепт ачєєа дн 19 фзръ de порок с'аѣ бзтът кз
 Търчіт, Золюевскі сєара дьпъ бзтаіє аѣ цінзт сѣат, ші с'аѣ отзрзт ка а доза зі сз маі
 цінъ о бзтаіє, даръ оцїле сз пз ле словоадъ таре днпінте, ші de пз ле ва сльці поро-
 кзл, кз тоате карреле сз се трагъ кзтръ Ністръ; чі непрієтені лзі Золюевскі аѣ стзрніт
 поаптеа кз ел днпрезнъ кз прієгені сзї вреа сз фэгъ ші сз ласє тавзра de сіне.

Дрепт ачєєа аѣ ші фзрїт дін тавзръ Александръ Калопевскі, Принцъ Самзіл Корєцкі,
 Стрзе ші Граціані ші вреа сз фэгъ ші чеіалалці, даръ Золюевскі кз фзклї апрїнсе аѣ
 кълрїт прїп тавзръ сззїндзле тзтзрор, кз ел єсте гата а сзфєрї тоате кз дьпшіі, ші аръ-
 тьндзле, кз дн маі таре прїмеждїє сє вор пзне de вор фзці, дєкзт de вор рєтзнеа
 ла олатъ, ші адеврзт рїѣ лї с'аѣ днтзмплат чєлор че аѣ фзціт; пєнтръ кз Калїновскі
 с'аѣ днпекат дн Прзт. Іаръ Граціані аѣ трєкзт кз Молдовені сзї, чі фз зчїсѣ de дьп-
 шїі ка прїчіна пєпорочїрєі лор, сзѣ прєкзт скріє Вессемберг de зп цєреап днтръ а кз-
 рзіа касъ аѣ фост скзнат, ші капл і с'аѣ дєс ла Александръ VI. Корєцкі кз чеіалалці
 с'аѣ днтзрнат ла тавзръ ші дн поаптеа ачєєа с'аѣ жєфзїт кортзрїле чєлор фзціці. Пєн-
 тръ фзга ачєєастора, пєнтръ чеі рзніці ші пєнтръ остєпєєала ші флзпнзїрєа калор чєлор
 дін тавзра Лешєаскъ, нз с'аѣ маі цінзт бзтаіє de дьпшіі, чі с'аѣ трас дндзрїпт. Дн 16
 Октомвриє єра департе de Ністръ ші de Мохїлов пзмаі о мїлъ de пзтзлт, ші дн поаптеа
 зртзтоаре с'аѣ днпрзціат тоатъ тавзра Лешєаскъ. Аша с'аѣ прїнсѣ Корєцкі, Стрзе, Бзлз-
 ван ші алціі. Корєцкі дьпъ ачєєа с'аѣ сзпзззрат дн Царїград, іаръ Золюевскі с'аѣ тзїат
 дн фэгъ ші капл лзі с'аѣ пзртатѣ прїп тавзра Търчєаскъ. Станїслав Конїєцполскі с'аѣ
 прїнсѣ ші с'аѣ дзсѣ ров ла Царїград. О парте а Тзтарїлор аѣ трєкзтѣ Ністръл de аѣ прз-
 дат Рєсіа ші Подолїа, аша с'аѣ сфзрмат рзсвоїл дін апл ачєєаста. Ші аша с'аѣ фз-
 кзт ші Александръ VI Domnъ Moldovei, деспре карреле маі мзлт воїѣ зічє ла апл вїторїѣ

1) Szalárdi Iános a' siralmas Magyar Kronikának 2. Könyvének 4. Részében. 2) Sethus Calvisius in opere Chron. p. 986. 3) Ioannes Reiskius in Appendice Chronici, Tarcici Lib. 4. cap. 2. 4) Brentius in Epitome ad h. a. 5) Brietius in Chron. Universali ad h. a. 6) Uder in Prolusione ad ann. 1620 N. 4

7) Hofmanus in Lexico 8) Iulius Bellus in Laurea Austriaca Lib. 4. p. 390. seq. 9) Samuel Pufendorfius in Introductione ad hist. Europeam cap. 10 § 10. 10) Paulus Piasecius in Chronico ad. h. a.

11) Engel in recent. Hist. Moldaviae p. 257. seq.

Англ. 1621. Каспар Грациани, Домнъл Молдовеї, кареле аѣ перитѣ дн англ. трекътѣ аѣ тревъитѣ съ фіе фостѣ скріеѣ шї ла Патриархъл Romeї пентрѣ аѣисторїѣ, кѣчї дѣпъ мо- артеа лѣї, адекъ дн 20 Ноемврие дн англ. 1620 і-аѣ рѣспѣсѣ Паслѣ V кѣ се вѣкѣрѣ пентрѣ ачелеа кареле аѣ пѣтратѣ супре тѣрїреа лѣї Dămnezeѣ шї днѣцареа Бісерїчеї, дарѣ кѣ ї паре рѣѣ кѣчї нѣї поате да аѣисторїѣл чел пофїтѣ, прекъш аратѣ ачеаста Ар- хївѣл дн Ватїканѣ). Іарѣ десупре зрѣтѣорїѣл лѣї Каспарѣ Грациани аша скріе преа- вестїѣл Engel²): „Александрѣ (VI) 1620-1621. Аша с'аѣ кіематѣ зрѣтѣорїѣл лѣї Грациани дѣпъ шїѣтѣ історїа рѣсвоїѣлї де ла Хотїнѣ. Дѣпъ Петрїкї фост'аѣ ел де неам Грекѣ, шї вѣтав ватешїлорѣ дн Царїградѣ, дрептѣ ачееа кѣпоскѣтѣ ла Сѣлтѣнѣл, шї Domnia о аѣ кѣшїнратѣ кѣ ванї: novo anno novissimo anno potentiam pecunia adeptus. Вессембергѣ скріе кѣ церееанѣлї, кареле і-аѣ дѣсѣ капѣлѣ лѣї Грациани дн лок де а'л дѣрѣї, і-аѣ тѣїатѣ капѣл.

„Грїжеа чеа маї маре а лѣї Александрѣ (VI) аѣ фостѣ, ка съ дескїдѣ Сѣлтѣнѣлї Ос- танѣ калеа ла кѣпрїндереа Полонїеї, дрептѣ ачееа с'аѣ рѣндсїтѣ лѣнѣгъ дѣпсѣлнн Канїї- Баша ка съ іа сама. Аѣ прїмѣвара дн англ. 1621 аѣ тревъитѣ съ се факъ подѣ престе Дѣпѣре, гѣтїрїле ачестеа гроаснїче аѣ дешептатѣ не Полонї, де'ш' аѣ пасѣ Ценерарїѣ маре не Каролѣ Кодкїевїчї шї аѣ адѣлатѣ ла о лалѣ 35000 де оставї сѣпт чеа маї стрѣпсѣ регѣлѣ, дарѣ тоатѣ армادا ачеаста н'аѣ авѣтѣ фѣрѣ нѣмаї 28 де тѣнѣрї пѣлѣ че н'аѣ венїтѣ днтр'нн тѣрѣїѣ Козачїї іарѣшї кѣ атѣтеа тѣнѣрї. Іарѣ Александрѣ VI аѣ тре- вѣїтѣ съ трїмїтѣ ла Полонї пре оаре-кареле Італїанѣ дн Kandїа, а нѣме не Вапїїста Вевелї, кѣ формоасе кондїїї де паче, дарѣ кѣ адевѣратѣ нѣмаї ка съ спїонеаскѣ. Ла Кодкїевїчї ера шї Петрѣ Могила фїїл. Прїнцѣлї Сїмеон, кареле акѣма де тѣлѣтѣ локѣїа дн Полонїа ка сѣргнїтѣ шї дѣпъ поаптеа лѣї Золкїевскї афласе патрон не Кодкїевїчї, прекъш шї Бзѣескѣл воїерїѣл дн Молдова. Кодкїевїчї аша де днцеленѣще ш' аѣ о- рѣндсїтѣ лѣкѣрїле, де маї наїнте аѣ лѣзатѣ Хотїнѣлѣ прїн. Станїславѣ Лѣвомїрскї, апої с'аѣ сѣргнїтѣ пентрѣ зѣхѣреа, шї ка сѣ'шї цїпѣ оставїї дн рѣндѣ, шї маї пре зрѣтѣ дн 15 Августѣтѣ табѣра ш' аѣ аїезатѣ дїнаїнтеа Хотїнѣлї. Аѣ 30 Августѣтѣ сосїт'аѣ дн та- бѣрѣ шї крїескѣл Прїнцѣ Владїславѣ (IV) кѣ 16000 де оставї, дн 30 Августѣтѣ, шї дн 1 Септемврие аѣ сосїтѣ шї Козачїї ла табѣра Полонееаскѣ тѣлѣтѣ зѣбѣвїндѣсе ла Тѣрчї маї наїнте. Сѣлтѣнѣл Османѣ днтр'ачееа се аїронїа, шї Александрѣ (VI) дн Іашї е- шїндѣ л'аѣ днтїмїнатѣ. Іашїї, дѣпъ кѣш. скріе Вессемберг, с'аѣ аїрїнесѣ прїн Молдовенї де аѣ арс. Оастеа чеа маї зшоарѣ а Молдовенїлорѣ о повлѣзїа Бернавскї дѣшманѣл чел маї маре аѣ Подоленїлорѣ, дн 2 Септемврие аѣ днцѣпѣтѣ скарамѣчеле челе маї де п- септнатѣ але рѣсвоїѣлї ачестѣїа. Сѣлѣгѣрї Тѣтарїї ера ла 80,000 днтр'ннѣсѣлѣ шї тоатѣ пѣвала тѣрчееаскѣ се порнїсе асѣїра шанѣурїлорѣ Козѣчещї дарѣ нѣ фѣрѣ де тѣлѣтѣ вѣрсаїе де сѣпце. Аѣ оастеа Тѣрчееаскѣ ера де фадѣ шї Радѣл (XI) домнѣл Валахїеї, кареле дн 13 шї 14 Септемврие прїн Вевелї аѣ дндетнатѣ не Полонї съ факъ паче кѣ Тѣрчїї, не По- лонї дї асѣїрїеа тѣлѣтѣ воале шї маре чїѣтѣ де каї, зѣхѣреаоа днлѣк ле лїпсеа, Ценерарїѣл лор

Корнеліу ашиндереа марсе дн 24 Септемвріе Міклошторія де паче ера Радзл (XI) Домнл Валахіеі ші Канердзічі Баня Краіовеі; днкіетрїе пчїї пз тзлтє аѣ фолосїтє Пोलонор, тзкар че зїк чеї че аѣ скріе деспро рѣсвоїл де ла Хотїнѣ. Кондіціе че с'аѣ псе спре фолосл Молдовеї днл Іаковѣ Совеїдкі сжт ачестеа: Ка дн Молдова сѣ се пшл Домнѣ Креїдїнѣ, ші воїторїѣ де віне Полонор; іарл на Махометанїлор; ка Хотїнал сѣ се деа дндзрїт Молдовенїлор; ка пегзїторїа де дмве пзрїце сї сіе словодл; ші ка сѣ есе дн Молдова амндозл армале. Ашиндереа скріесе Пасецкі 3), Ізіе Белл 4), Ленгнїхїе 5), ші Пасфендорфіе 6).

Вессемберг 7) скріе кѣ Османѣ, дмпїратзлѣ Търческѣ, тзїїндсе не Александр VI Домнл Молдовеї, пентрѣ кѣ п'аѣ апзратѣ Хотїнл, чї аѣ лѣсатѣ де л'аѣ кзпрїнеѣ Полонїї маї паште де а се фаче пачеа де ла Хотїнѣ, ла сѣзрїїтлѣ лїнеї лзі Августѣ л'аѣ тзїатѣ дїмпрезїл кѣ 400 де Молдовеї. Аша дарт Александр VI Домнл Молдовеї п'аѣ фостѣ Александр IV Іїашнѣ, фостл Домнѣ ал Валахїеї, прекзт с'аѣ дншелатѣ преавестїтлѣ Енґел ла анл трекзтѣ; пентрѣ кѣ Александр IV Іїашнѣ пз с'аѣ тзїатѣ дн анл де акзтѣ, чї іаршї аѣ домнїтѣ дн Валахїа ла анл 1628. Чї Вессемберг днкл грешеше, кндѣ скріе, кѣ днлокл лзі Александр VI аѣ зрматѣ Радзл XI пентрѣ кѣ на ачестеа і-аѣ зрматѣ, чї Стефан XI Томша кѣ а доза домнїе, кзт се ваарѣта ла анл воїторїѣ шї ла анл 1623.

Калвісіе 8) аша скріе ла анл де акзтѣ: „Кѣ днчепзтлѣ лнїї лзі Ізіе дн анл 1621, Тзтарїї пзл дн 12000 с'аѣ тзїатѣ, свзрїтѣ шї ровїтѣ прїн Полонї дн Молдова, дн лена лзі Августѣ, Гаврїл іаршї аѣ кзпрїнеѣ Тїрнавїа, дарт Поцонл дн здар л'аѣ черкатѣ; дн 20 Септемвріе порнїндѣ дн Тїрнавїа кзтрѣ Моравїа, дїмпрезїл кѣ Іоанн Георгїе Мархїонл дн Brandembургѣ, аѣ кзпрїнеѣ Сколїдїл шї Страснїцїл.

1) Archivum Vaticanum Armario 45. Tom. 15. p. 234. 2) Engel in recentioro Hist. Mo'd. p. 259. seq. 3) Paulus Piascius in Chronico Gestorum in Europa singularium ad ann. 1621. 4) Julius Bellus in Laurea Austriaca Lib. 5. p. 484. seq. 5) Lengnichius in Iure Publ. Poloniae Lib. 1. cap. 2. N. 6. 6) Samuel Puffendorpius in Introductione ad Hist. Europeam. cap. 10. S. 10. 7) Wessenberg in Gestis Vladislai IV. p. 97. 8) Sethus Calvisius in opere Chron. p. 987. seq.

А н з л 1622. Ла анл ачестеа аша скріе Брентан 9): „Гаврїл Бетлен Прїнцл Ардеаллзлї аѣ датѣ днаної дмпїратзлї Корона Шгарїеї, кѣ кареа с'аѣ днкоронатѣ Августеа дн сеїтлѣ де ла Шопрон Крїеасѣ Шгарїеї.“ Ортл шї прогресл веатвїлорѣ дн Дакїа 10) днкл зїче деспро Гаврїл Бетлен: „Дн анл 1622 аѣ днторсѣ корона чеа крїеаскѣ дмпїратзлї Фердїнандѣ II лѣлндсе шї де тїтлзл чел крїескѣ, дреутѣ ачееа с'аѣ пшїтѣ де дмпїратл Прїнцѣ С. Дмпзрїдїеї Романїлор, Прїнцѣ Ардеаллзлї, шї повзїторїѣ Олпздіеї шї Ратїборїеї.“

Прекзт скріе Самїл Кзшевічі 11) тот днтрѣ ачестеа ан аѣ мерѣ шї Старовїе сол ла Царїградѣ деспро партеа Полонїлор, пре кареле л'аѣ днїмїнлрѣ Домнл Молдовеї Стефан XI Томша, с'аѣ кзт дн лзшеше Кзшевічі Тома ла Прстѣ, шї і-аѣ словозїтѣ не Вапїста Вевелї кареле ера прїнеѣ дн Іашї, ка сѣл дзкл кѣ сіне ла Царїградѣ сѣ сіе

тълтѣчаріѣ. Іаръ Радѣлѣ XI Домнѣл Валахіеі ла тарѣнеа цереі аѣ трімісѣ пре злѣ воіеріѣ дитрѣ дитімпіане, ші ел нѣмаі дн цearъ л'аѣ прімітѣ димпрезлѣ кѣ фііѣл сѣѣ Александрѣ, кареле дн анѣл вїіторіѣ ва фі ал чіпчілеа дн сіреоа Домнілор Мѣнтенеѣ: ші фііндкѣ Радѣл XI ера подагрікѣ кѣ лектіка аѣ мерсѣ ла Сваравіе де л'аѣ оспѣтатѣ, ші л'аѣ чіпсітѣ, ші дѣрѣтѣ кѣ доі Астѣркані. Дрентѣ ачееа Сваравіе аѣ маі іѣвїтѣ пе Радѣл XI даръ пе Стефанѣ XI Томша л'аѣ зрѣтѣ ші атѣта аѣ лѣкратѣ ла Поарта Тѣрчeаскѣ а-свпра лѣі, пѣлѣ че л'аѣ тѣзлїтѣ дн анѣл вїіторіѣ, кѣтѣ вомѣ ведеа аколо.

1) Ignatius Brentanus in Epitome Chronologica Mundi Christiani ad ann. 1622. 2) Ortus et progressus variarum in Dacia Gentium p. 146. 3) Samuel Kuszevicz in narratione Legationis Zboravianaе de anno 1622.

А н ѣ л 1623. Грігоріе XV Патріархѣл Ромеі, прекум аратѣ Архївѣл дн Ватїкан 1), дн 15 Маіѣ, дн анѣл 1623, аѣ скрісѣ лѣ Рѣдолѣѣ Кѣмін, адекѣ Радѣлѣ XI Прїнцѣлї Валахіеі, пре кареле дн ладѣл пентрѣ статорнічїа лѣі дн крeдїнцѣа чеа адеврѣтѣ шїі комѣндѣ пе тїпорїтѣлѣ Андреіѣ Багословїкїе, пе кареле днпрезлѣ кѣ 6 соцї дн трїтїте дн Валахїа, Молдова шї Бѣлгарїа, ка сѣ проповедѣаскѣ крeдїнцѣа чеа православноїкѣ. Ашїдереа комѣндѣ лѣі Стефанѣ Томша прїнцѣлї Молдовеі пе доі кѣлѣгтїрї. Дн каре комѣндѣрї кіар се веде кѣ пѣлѣ дн лѣна лѣі Маіѣ дн анѣл ачеста днкѣ пѣ се тѣзїлісе, дѣлѣ ачееа прекум аѣ тѣртѣрїсітѣ Кѣшевїчї ла анѣл трекутѣ шї Анопїтѣлѣ Ромѣнecкѣ ла анѣл 1619.

Тот Анопїтѣлѣ Ромѣнecкѣ 2) аша ворѣще шї ла анѣл де акѣм: „Александрѣ (V, саѣ Коконѣл) Водѣ: леат 1623 фечїорѣл Радѣлї (XI) Водѣ Міхнеі, дн Домнїа лѣі аѣ ровїтѣ Тѣрчїї цearа шї ла леатѣ 1625 аѣ іспрѣвїтѣ тѣлѣстїреа Радѣлї Водѣ че ера фѣкѣтѣ де ла татѣсѣл; іар татѣсѣл тѣрїндѣ дн Домнїа Молдовеі аѣ трїмісѣ де л'аѣ адѣсѣ порт шї ладѣ днпропатѣ дн тѣлѣстїреа лѣі, шї л'аѣ тѣзлїтѣ шї пре ел днпѣрѣцїа. Аѣ домнїтѣ анї 5.“

Дѣлѣ тѣзлїреа лѣі Стефан XI Томша прeзвeстїтѣлѣ Енґел 3) дн Фїлїпх шї дн Кѣшевїчї чел ла анѣл трекутѣ адѣс днпїлте аша кѣзлїтѣ: „Апѣрареа Молдовеі тѣлт о сокотеа пе времїле ачелеа Тѣрчїї, дрентѣ ачееа аѣ нѣмїт Домнѣ пре Радѣл (XI Домнѣл Валахїеі) ла кареа Полонїї днкѣ л'аѣ аїѣстатѣ, дѣлѣ Кѣшевїчї.“

„Александрѣ фїіѣл Радѣлї 1623—1628. дн осевїтѣ мїла Тѣрчїлорѣ кѣтрѣ Радѣл чел подагрїкѣ с'аѣ пѣсѣ дн локѣлѣ лѣі Александрѣ фїіѣл сѣѣ чел преа тїнерѣ, пентрѣ кареле аѣ окѣрѣвїтѣ цearа зпїі воіерї днцелеспї. Іара дѣлѣ пѣдїнѣ време с'аѣ рѣдїкатѣ нїще кѣлѣрeдї дн сателе Мопешї, Гергїца шї Рѣшїдеведе, шї аѣ врѣтѣ сѣ алїнѣе пре Александрѣ (V Коконѣл) дн домнїе, ка пре зп тїнер шї пехарїкѣ де а стїлїні. Чї нѣтїїї маі сѣс воіерї аѣ адѣпатѣ челелатe ошї шї мергѣндѣ ла Мопешї аѣ рѣсїпїтѣ пе ревіліе. Дѣлѣ ачeаста іаршї с'аѣ рѣдїкатѣ нїще оамeнї neodїхнїї дн ванатѣл Країовеі, шї аѣ алес Домнѣ пре оаре-каре Паїсіе; дарѣ шї пре ачeаста л'аѣ бѣтѣтѣ воіерїї ачeїа. Дѣлѣ тоате ачeастеа аѣ нїематѣ Радѣл пре фїіѣл сѣѣ Александрѣ ла сіне дн Молдова, шї л'аѣ

късьторитѣ къ фата лѣи Скарлаті Шаліахл, апоі Александръ іаръші с'аѣ дитърпатѣ дн Валахіа. Кърѣндѣ дѣнъ ачѣеа зѣ тѣрѣтѣ Радѣл дн анѣл. 1626 de podagrъ дн Молдова; de unde л'аѣ дѣсѣ Александръ фіѣл сѣѣ, ші л'аѣ дитропатѣ дн тѣпѣстіреа лѣи, чѣа дитрѣ чіпстеа Преасвѣтеі Троице зидитѣ дн Бѣкзрѣщі (пѣ дн Търговещі); свѣтѣ Александръ аѣ прѣдатѣ Търчі ші Търаріи цѣара пѣлѣ дн Олт аша де рѣѣ, кѣтѣ ші дѣпѣ 70 de апі днкъ с'аѣ кѣпоскѣтѣ пѣстіреа лор пре тѣлте локрѣ. Александръ аѣ domnitѣ апі 5 ші лѣпѣ 9, ші апоі с'аѣ тѣзълитѣ prin Търчі дн анѣл de ла пѣлствіреа лѣмеі 7136; іарѣ de ла Хс. 1628.

Аша ворбескѣ ші Anonimълѣ пострѣ ші Engel деспре Александръ V с'аѣ Коконѣл Валахіеі; чі еѣ воіѣ арѣта ла анѣл 1628 къ ел prin Гаврііл Бетленѣ с'аѣ алыгатѣ.

1) Archivum Vaticanum N-ro 5. ann. 3. inter Brevia Gregorii XV. p. 67. seq. 2) Anonymus Valachicus in Ms. cap. 44. 3) Ioannes Christianus Engel in recent. Hist. Valachiae Part. 1. p. 284.

А н ѣ л 1624. Spondan 1) ла анѣл de акѣт аша скрѣе: „Дн анѣл de ла Хс. 1624 лѣпа лѣи Маіѣ с'аѣ фѣкѣтѣ паче дитре дитпѣратѣл Фердинанд II ші дитре Гаврііл Бетленѣ Prinѣлѣ Ардеалѣлѣи, prin карѣа Бетленѣ с'аѣ лѣсатѣ de титѣлѣл крѣескѣ ші de окърѣмѣіреа Унгаріеі. Тотѣші ш'аѣ ціпѣтѣ знѣле кѣдінѣе дитрѣжнѣса, пѣлѣ кѣнд ва трѣи, ші алтѣле ші пѣнтрѣ мощені сѣи, довѣдіндѣ ші титѣлѣ de Prinѣѣ ал дитпѣрѣщіеі Romănilor.“ Ашіндѣреа скрѣе Brentan 2); іарѣ Szalardi 3) зичѣ: „Дѣпѣ ачѣеа адѣпѣндѣсе de дѣмѣ пѣрѣіле трімішіі дн Нікелсѣрѣѣ, с'аѣ дитокмітѣ ка Гаврііл Бетленѣ сѣ деа дитрѣпѣтѣ корона ші сѣ се лѣсе de титѣлѣл крѣескѣ, іарѣ дитпѣратѣл Фердинанд II сѣи деа Дѣкатѣлѣ Опѣліеі ші ал Ратіборіеі кѣ тоате венітѣрѣле лор, ші пѣлѣ ла тоарѣеа лѣи сѣ 1) дн глѣѣе Кашовіа къ Комітатѣрѣле Аѣа-Ѣіварѣ, Боршодѣ, Земплін, Берѣг, Ѣгоча ші Сѣволчѣи, ші кѣ четѣдѣле Токаіѣ, Калло ші Сатмарѣ сѣит нескаре кондіціі.“

Тот дитрѣ ачѣста ап аѣ трѣкѣтѣ Кантімірѣ Мѣрза къ Търаріи сѣи prin Молдова ші Сніатін де аѣ прѣдатѣ Рѣсѣа, дарѣ с'аѣ вѣтѣтѣ ла Мартіновѣ де Станіславѣ Коніѣцполюскі прѣкѣпѣ аратѣ прѣавестітѣлѣ Engel 4).

1) Henricus Spondanus in prolusione ad ann. 1624. Nro 3. 2) Ignatius Brentanus in Epit. Chron. Mundi Christ. ad. h. a. 3) Szalardi. Iános a siralinas Magyar Kronikában. 4) Engel in recent. Historia Moldaviae p. 261.

А н ѣ л 1625. Ла анѣл de акѣт пѣтѣа атѣта ам аѣлатѣ че с'ар цінеа de Історіа ачѣаста, къ Александръ ал V Коконѣл Домнѣл Мѣнтѣлескѣ дн анѣл 1625 аѣ іспрѣвѣтѣ тѣпѣстіреа Радѣлѣи Vodъ дн Бѣкзрѣщі, кѣт с'аѣ зичѣ ла анѣл 1623, ші доарѣ дн анѣл ачѣста с'аѣ ші късьторитѣ. Прѣавестітѣлѣ Engel 1) днкъ скрѣе: „Дн анѣл 1620 Козачіи с'аѣ пѣдѣпсітѣ prin Полоні ла тѣреа Кѣраковѣлѣи пѣнтрѣ пѣвѣлірѣле асѣпра Крѣітѣлѣи фѣкѣте prin дѣпѣшіі.“

1) Ioann. Christ. Engel in recentiore Historia Moldaviae p. 261.

А н ѣ л 1626. „Дн анѣл de ла Хс. 1626 (зичѣ Калѣсіеі 1) „Соліи лѣи Гаврііл Бетлен Prinѣлѣ Ардеалѣлѣи венінд дн Беролінѣ, аколо дн 12 Іанѣваріе кѣ пѣтѣле Prinѣлѣи сѣѣ аѣ логодитѣ пре Екѣтеріна Морѣіоннѣа Brandенѣрѣлѣи, фата Елѣктѣрѣлѣи Іоанн Сі-

ciensândă și din 16 Ianuarie împresură cu dinca și pornițe către Ardeal, și ajungând
 din Kamovia, acolo își pînăși pînă la foarte mare pompe.“

Radu Vodă fecioru lui Mihail IV. Domnului Valahiei, carule din Valachia a fost
 al XI, iar din Moldova cea dintâi, ducă din anul de acum aș răposat, cum s'aș a-
 rbitat la anul 1623. Iar la anul acesta aia scrie preavestitul Engel²⁾ despre
 dînce: „Fecioru lui Alexandru (V) aș făcătă сь і се adură trъnъl, și сь се
 дитроане din Mъnștirea сьntei Троиць din Бъкретцѣ. Дънъ cum scrie Pikanț aș lъсатă
 Radu lui Alexandru fînză сьлă, și milionă саш дитъперекъ de galbeni саш dъкаці, din
 țării aș погитă Търчиї parte о сьтъ de miї de dъкаці.

Despre зрѣнторѣл Radu lui Moldova iarși preavestitul Engel³⁾ scrie: „Дънъ
 moарtea Radu lui aia de пѣднă с'аș аместекатă Полоні дитръ алецереа зрѣнторѣлă,
 de токма противнѣл дор с'аș пѣс Domnă Moldovei, carule ера кпоскътă și пѣкътă
 Търчилорѣ din сьтъде челе mai dîнаnte ку Полоні, Mironă Bernovskî, 1626-1630.“
 Аша къвѣтъ преавеститул Engel, чи дин зъдарѣ пѣтеше ел дитрогива Принцълă Di-
 mitrie Kantemiră ne Mironă, Bernavskî, și ne Bernovskî; пентръ ку Bernovskî се четеше
 și la anul 1563, даръ Bernavskî дѣтѣреа ам четитă. Доаръ Mironă Bernovskî есте ачела
 despre carule scrie Petrici⁴⁾: „Ера дин таѣра дитпратълă Osmană din anul 1621
 Bernovic Romъnă чедъ веститă пентръ зра кареа о азеа асѣра поастръ și пентръ де-
 фѣрѣле Подоліеї ш. ч.“ Iarъ cum ку ар фі domnă дин Moldova Mironă Bernovskî пѣлъ
 la anul 1630 не поуѣ креде пентръ ачелеа каре ле зиче исторіа Блъченеаскъ la anul 1629.

1) Sethus Calvisius in opere Chronologico p. 995. 2) Ioannes Christ. Engel in recentiore Historia Moldaviae p. 261. 3) Idem Engel ibidem p. 262. 4) Ioannes Innocentius Petricius in Historia rerum in Polonia gestarum p. 93.

Анъл 1627. Прекъм scrie Susca de Smotrissio¹⁾, Пентръ Могила дин анъл а-
 честа 1627 с'аș фѣкътă Archimandrită дин Пезар, și дънъ ачелеа Mitropolită дин Kiovia.
 Преавеститул Engel²⁾ дикъ scrie: „Дин лъна лăи Isnie дин анъл 1627 амъндол Domnă
 Ромънещѣ, адекъ și Молдовеанъл și Мънтеанъл аș тревѣтă сь тримитă фѣше-каре
 кѣте 7000 de оамени, ка сь факъ о тѣрѣме ла свокатѣра Борѣстенълă дин țара Nea-
 гръ не сама Търчилорѣ пентръ диннедекареа Козачилорѣ де ла тѣлхѣрѣле че ле фѣчеа
 не țара Neagră. Тот дитръ ачеста ан се афла și мѣзѣлă Ioann Moгила ла Гавриѣл
 Берлен Принцъл Ardealълă, carule мѣзѣл се дитѣлă пре сине: Vajvodatus terrarum
 Moldaviae, Valachiaeque transalpinae legitimus ac perpetuus haeres; адекъ: лѣзѣтă și де
 ирѣреа мошеанă ал Voivodatълă дитрол Moldovei și ал Valachiei; ачеста аș погитă
 словоzenie și де ла Хоссѣготѣ соулă Кесаро-Кръѣескъ, ка сь пѣатъ кѣста și дин це-
 рѣле дитпратълă.

1) Susca de Smotrissio pag. 82-121. 2) Ioannes Christianus Engel in recentiore Historia Moldaviae p. 262.

Анъл 1628. Зѣсам ла анъл 1623 ку воѣ арѣта ла анъл де акъмă, кѣмкъ

Александър V Коконя Домния цери Мънтенеши, нъ prin Търчи с'ащ мълзилѣ дн англ. de акъм, чи prin Гавриил Бетленѣ. Принца Мънтенескѣ мълѣ пълкѣсе пре Арденѣ. Принца Бетлен ка съ се исвѣндеаскъ, ащ тримисѣ днпротива мѣ пре звл динге къ-питаниѣ съ, ачме не Пазлѣ Іанчо, кз о парте де ошѣ кареле л'ащ сврпатѣ дн сказнѣ шѣ л'ащ днпритѣ. ла Търчи, іарѣ дн локвл мѣ ащ псе Домнѣ пре Николае Вістеріал. Чи лъкрѣндѣ шѣ ачеста кз неспясе модърѣ днпротива Принцлѣ Бетленѣ, ачеста ащ тримисѣ днпротива мѣ пре Davidѣ Золиомі Къпитанял Харомсекіалѣ, кареле prinzъндѣ л'ащ адвсѣ ла Принца Бетленѣ де л'ащ възатѣ дн темнѣ, нічѣ л'ащ словозитѣ маі днапте де а се рескъшѣра пре сіне кз 16000 де дзквѣ. Ашиндереа скріе Іоанн Кемені ¹⁾, нзмаі кѣт зиче кѣ Белді Келемен ащ фъкѣтѣ ачелеа деспре каре скріе Гронскі, кѣ ле ащ пѣтратѣ Davidѣ Золиомі, апоі ачестеа адаогъ деспре Николае Вістеріал днтерітѣл Домнѣ Валахіе: „Кареле апоі ащ батцокоритѣ не Принца Гавриил Бетленѣ, кѣчѣ нъ л'ащ шѣтѣ дзѣ дзѣ богѣца мѣ, пентрѣ кѣ ера грек фоарте богатѣ. Дн хапеле шѣ алте скѣле але ачестѣа мѣе днмѣ дѣдѣсе Принца Бетленѣ о сабіе тоатѣ днтрарѣнтатѣ. Днтрѣ ачесте дозѣ лъкрѣрѣ дн цеара мѣнтенеаскъ, цеара нъ о ащ прѣдатѣ ка зртѣторіѣ мѣ, каріѣ атзпчѣ кѣнд с'ащ аместекатѣ дн требіле мѣнтенеши нъ псесе темеіѣ ка Гавриил Бетленѣ кареле п'ащ автѣ вре о невоіе пентрѣ фаптеле мѣ; пентрѣ кѣ фъкѣсе темеіѣ шѣ ла Поарта Търчеаскъ, шѣ дн възрїле ачелора астѣпасе гзрїле оаменїлорѣ челорѣ тарї, де барѣа днпѣратѣлѣ нъ с'ащ анзкатѣ, Водѣ п'ащ псѣ, нічѣ ащ алесѣ, нічѣ ащ кѣпрїнсѣ цеарѣ, нічѣ ш'ащ лѣатѣ тігѣлѣ ка Баторі Сїціемѣндѣ шѣ ка Гавриил шѣ ка дої Георгіѣ Ракоці, але кѣрора стїнтеле пѣпъ дн зїоа де акъмѣ ле сімѣімѣ.“ Везї че лѣздѣ дѣ десротѣнтѣл Іоанн Кемені челѣїалѣлѣ десротѣнтѣл Принцѣ, мѣ Гавриил Бетленѣ, де есте лѣздѣ а цезѣї пре алці, ка съ те дналці пре тіне кз недрептѣл.

Дарѣ дн англ ачеста ащ прѣдатѣ Търчїѣ Валахїа, аша прекѣт амї скрісѣ ла англ 1612 шѣ Міронѣ Берновскі Домнѣ Молдовеї днкъ дн англ де акъм ащ требітѣ съ се мѣзѣлеаскъ дн сказнѣлѣ съ, пентрѣ зїселе історїеї Бълъченеши, каре ле воїѣ адзѣе ла англ вїторіѣ.

¹⁾ Samuel Grondzki in Ms. ad ann. 1627. Keményi Iános a' maga Kézzel irt éleében p. 103.

А н з л 1629. Історїа Бълъченеаскъ ¹⁾ деспре кареа кѣвѣнтаїѣ ла англ трекѣтѣ, аша грїеце: „Domnia мѣ Александър (IV) Водѣ Іліашѣ, англ де ла фачереа лѣмїѣ 7137, іарѣ де ла Хс. 1629. Дѣпъ че ащ мѣзѣлѣ Търчїѣ пре Александрѣ (V) Водѣ Коконял прекѣтѣ с'ащ скрісѣ маї сѣс, іарѣшѣ ащ тримисѣ Домнѣ пре Александрѣ Водѣ Іліашѣ, мѣтѣндѣл дн цеара Молдовеї дн цеара ротѣнеаскъ, де каре нъ аветѣ а скріе вре о історїе, фїндѣ кѣ пої днкъ ла алці нъ ам гѣсїтѣ, фѣрѣ кѣт зїкѣ, кѣ ащ домнїтѣ дої анї, дечї мѣзѣлїндѣл Търчїѣ, ащ псѣ дн локвл мѣ пре Леон Водѣ фечїорѣл мѣ Стефанѣ (XI).“ Анонїмѣл Ротѣнескѣ днкъ зиче: „Александрѣ Водѣ Іліашѣ лѣатѣ 1628, псе Домнѣ де ла Поартѣ шѣ шѣ дѣпъ дої анї іарѣшѣ Поарта л'ащ мѣзѣлѣтѣ, ащ домнїтѣ анї 2.“ Іарѣ преавестїтѣл Енгел ²⁾ скріе: „Александрѣ Іліашѣ а доза оарѣ 1628—1630. Деспре

~~W. 1927/68.~~



ачеста нѣ помечеше ала хроника лѣи Филетих шѣ Брѣвиарѣа хронологическ, фъръ нѣмаѣ къ дѣпъ доѣ ані іаръши с'аѣ тѣзълѣтѣ, дн анял 1631 аѣ венѣтѣ Домнѣ дн Молдова, поате фѣ къ Мѣнтенѣлорѣ днкѣ дн Домнѣа чеа дѣнтѣѣ ле аѣ фостѣ зрѣтѣ.

Din zicеле челе де ла анял трекѣтѣ але лѣи Гронскѣ шѣ але лѣи Кемени кѣар се vede, къ дн докѣл лѣи Александрѣ V Коконѣл, нѣ аѣ зрѣматѣ немѣждочѣтѣ Александрѣ IV Іліашѣ дн анял ачеста 1629, кѣм зѣче історѣа Бѣлѣченеаскѣ, нѣ дн анял 1628 с'аѣ фѣкѣтѣ Домнѣ Валахѣѣ дн Домнѣа Молдовенеаскѣ шѣтѣндѣсе ла чеа Мѣнтенеаскѣ. Din каре кѣвѣнте іаръши ачеста кѣлегѣ, къ Мірон Берновскѣ маѣ пѣнте де а кѣлѣта днѣценатѣл Полонескѣ, дн анял ачеста 1629 трекѣсе ла Полонѣ, прекѣм скрѣе Кантемір ⁴⁾ шѣ дн докѣл лѣи зрѣмѣсе дн Молдова Александрѣ Іліашѣ кѣ днѣтѣа Домнѣе, кареле дн сѣреѣа Домнѣлор Мѣнтенеѣшѣ аѣ фостѣ Александрѣ VII. шѣ лѣи і-аѣ зрѣматѣ дн Молдова Моѣсе Могила кѣ днѣтѣа Домнѣе дн анял де акѣм, дѣспре кареле аша скрѣе преавестѣтѣл Енгел ⁵⁾: „Моѣсе Могила 1629-1631 (нѣ 1630) кѣ днѣтѣа Домнѣе. Дѣпъ Комѣтѣл Маѣолин Бѣсакѣіонѣ ⁶⁾ Моѣсе Могила аѣ фост ачела кареле ка зн Домнѣ нѣ ал Молдовеѣ, пентрѣ къ Каѣмакатѣл лѣи аѣ лѣкратѣ, де Полонѣ аѣ трѣмѣсѣ пре Александрѣ Пѣсечѣнскѣ сол ла Тѣрчѣ, шѣ прѣнтрѣжнѣсѣл аѣ фѣгѣдѣсѣтѣ, къ вор контепѣ не козачѣ де ла тѣлѣхѣрѣѣле че ле пѣтра не тѣреѣа негрѣ. Дѣмпротѣвѣ аѣ фѣгѣдѣсѣтѣ Моѣсе Краѣлѣлѣ Лешескѣ кѣ нѣстеле Порудѣ Тѣрчещѣ кѣ се вор опрѣ Тѣтѣрѣі кѣм скрѣе Бѣсакѣіонѣ. Моѣсе пре акѣнѣс аѣ днѣтѣ кѣ Мѣсканѣл, шѣ і-аѣ днѣкредѣнѣатѣ къ Тѣтѣрѣі шѣ де ачѣ днѣпѣнте днѣкъ вор прѣда Полонѣа. Стареѣа чеа маѣ де пре зрѣтѣ днѣпреѣцѣр доведѣше къ Моѣсе пентрѣ дѣнѣса с'аѣ тѣзълѣтѣ аша де ренѣде.“ Din кареѣа повесте а лѣи Бѣсакѣіонѣ днѣкъ се поате кѣар цѣдека къ Моѣсе Могила дн анял де акѣм, аѣ зрѣматѣ лѣи Александрѣ Іліашѣ дн Молдова; веѣл шѣ анял 1631.

Моартеѣа лѣи Гаврѣіл Бетленѣш Прѣнѣцѣлѣ Ардеѣлѣлѣлѣ днѣкъ дн анял де акѣм с'аѣ днѣтѣмѣлатѣ, каре аша се скрѣе дн орѣл шѣ прогрѣссѣл неамѣрѣлор дн Дакѣа ⁷⁾: „Апрѣнѣндѣсе де моарте Гаврѣіл Бетленѣш, аѣ фѣкѣтѣ Тѣстѣментѣ саѣ Дѣатѣ шѣ аѣ лѣсѣт днѣпѣратѣлѣ Фердѣнѣндѣ II зн кѣл днѣпелѣтѣ, днѣфрѣнатѣ кѣ сѣрсѣмѣрѣі фоарте-фортѣоѣсе шѣ скѣмпе, шѣ 40000 де гѣлѣвѣнѣ саѣ дѣкаѣлѣ, пре атѣта аѣ лѣсѣтѣ шѣ лѣи Фердѣнѣндѣ III фѣѣлѣлѣ днѣпѣратѣлѣ шѣ днѣкорѣнатѣлѣ Краѣлѣлѣ Шѣгѣрескѣ шѣ Бохѣмескѣ; атѣта аѣ лѣсѣтѣ шѣ днѣпѣратѣлѣ Тѣрчѣескѣ. Іарѣ Екѣтерѣнѣѣ мѣіерѣѣ сѣлѣ аѣ лѣсѣтѣ 100,000 де дѣкаѣлѣ, 100,000 де гѣлерѣ шѣ 100,000 де флорѣнѣцѣ, (сѣлѣцѣ зѣкѣ, нѣмаѣ зѣче мѣѣ де флорѣнѣцѣ дн ванѣ тѣрѣшѣцѣ), шѣ четѣрѣле: Мѣлѣкачѣлѣлѣ, Фѣлѣгѣрашѣлѣ шѣ Токаѣлѣлѣ кѣ домініѣрѣле, фѣкѣнд пре днѣпѣратѣлѣ тѣрчѣескѣ ексѣкѣторѣѣ дѣатѣлѣ, іарѣ пре днѣпѣратѣлѣ Фердѣнѣндѣ II прѣтекторѣѣ саѣ апѣрѣторѣѣ мѣіерѣѣ шѣ Ардеѣлѣлѣлѣ. Мѣрѣтѣ-аѣ дн ідрѣнѣцѣе дн Бѣлѣградѣлѣ дн Ардеѣл дн 15 Ноѣмѣврѣе дн анял домнѣлѣлѣ 1629, дн анял стѣпѣнѣрѣѣлѣ 18, ал вѣрѣстѣѣ 40, шѣ с'аѣ астрѣкѣтѣ дн 5 Іанѣзарѣе дн анял 1630.“ Ашѣндѣреѣа скрѣѣ Спѣндѣнѣшѣ ⁸⁾, Брѣнтѣнѣшѣ ⁹⁾ шѣ Конѣнѣнѣсѣторѣѣлѣ лѣи Кѣлѣвѣіѣе ¹⁰⁾.

¹⁾ Codex Valachicus Ms. Balacianianus ad ann. 1629. ²⁾ Anonymus Valachicus in Ms. cap. 44. ³⁾ Engel in recent. Hist. Valachiae Part. 1. p. 285. ⁴⁾ Cantemir apud Engel in recent. Hist. Mold. p. 269. ⁵⁾ En-

gel in recent. Hist. Mold. p. 263. 6) Il conte Majolino Bisaccioni p. 399. 7) Ortus et progressus variarum in Dacia gentium p. 146. 8) Spondanus in prolosione ad ann. 1629. Nro. 13. 9) Brentanus in Epitome ad h. a. 10) Continuator Calvisii p. 1004.

А н з л 1630. Дъпъ тоартеа лѣи Гавриил Бетленѣ, прекум скріе Континuatorъ лѣи Калвісіе 1): „Ţinţaria de sus с'аѣ плекатѣ динпратъ лѣи Фердинандѣ II, ши пентръ къ ле аѣ днгрѣдѣтѣ дн сеітмъ де ла Пожон, съ динъ леуеа кареа о вор воі. фіеше каре каспнѣ і-аѣ датѣ къте патръ флоринці. Днсъ Гавриил Бетленѣ днкъ трѣндѣ се дн-токмісе къ Арделеніі қа дъпъ тоартеа са, Екатерина съ рѣтмъ Принцесъ Арделъ лѣи, ши фрате съѣ Стефанѣ Бетленѣ съ фіе Гвбернаторіѣ; чи ашезѣмжнѣ ачеста н'аѣ днгрѣдѣтѣ ачеплн; пентръ къ мѣдрпндѣсе Стефанѣ Бетлен къ фечіоріі лѣи Петръ ши Стефан а-тѣта аѣ лѣкратѣ, пѣлъ че с'аѣ псе діос Екатерина дн адънареа цереі чеа де ла Кнзѣ дн Домніе, ши дн локъл еі с'аѣ днплатѣ Стефан Бетлен тот днтръ ачееа адънаре а цереі; даръ ши ачеста фѣ сіліт кътръ сѣршнѣтѣ ачелѣи 1630 съ се ласе де Домніе, кареа о аѣ къпѣтатѣ Георгіе I Ракоці, прекум мѣртѣрїсеіше ачестеа орѣл ши прогрессѣл неатѣрїор дн Дакїа 2).

Дн Молдова нѣ с'аѣ днпѣмлатѣ дн ачел де акъм маі мѣлте лѣкврѣі фѣрѣ нѣмаі ачелеа каре ле ам днсеіпнатѣ ла ачел трекѣтѣ; іарѣ дн Валахїа с'аѣ мѣзълнѣ Алек-сандръ IV Іліашѣ днтръ а доза Домніе, ши с'аѣ псеѣ дн локъл лѣи Леон I, десуре кареле вревїарїа хрополодіческѣ 3) зїче, къ аѣ фостѣ *figlio din Steffano Tompeja Vajvoda Principe di Moldavia* адекъ: фечіорѣ лѣи Стефан Водъ Томша Принцѣ лѣи Молдовеі; ши А-нонімѣлѣ Ротънеаскѣ 4) скріе: „Леон I Водъ, леат 1630—1633, фечіорѣ лѣи Стефан Водъ Томша, днгресндѣ цеара къ вїрѣрїе, с'аѣ снартѣ, іарѣ ел пѣнеа не воїерї де пѣтѣа днздецеле. Атѣпчї с'аѣ скѣлатѣ Матеїѣ Ага къ ачїі воїерї ши аѣ прїведнѣтѣ дн Ардеал, не карїі прїмндѣі Георгіе Ракоці къ мѣлѣт драгосте ле аѣ дат Ţнгрї ачї-торїѣ ши венндѣ престе Олтѣ аѣ лѣат ши пре Роші де аколо, ши ловндѣ стѣрѣїе лѣи Леон Водъ, с'аѣ вїрїтѣ Матеїѣ Ага, ши фѣндѣ с'аѣ днкісѣ дн мѣпѣстїреа Тїсмана, знде пенѣтѣндѣ рѣсвї Леон Водъ, с'аѣ днторѣѣ къ ошїле дн Бѣкѣрѣщї, ши ла днтоар-чере фозарте рѣѣ аѣ прїдатѣ ошїле цеара. Ачестеа азндѣ-о Абѣза Баша, че ера не марїїїне Дѣнѣреї, аѣ мїжлочнѣтѣ ла Поартъ де аѣ дат Домніа лѣи Матеїѣ Ага Бассарѣвѣ. Дн Домніа ачестѣїа аѣ веннѣтѣ днпѣїѣ Кантакъзен Константїн Постелнїкѣл дн цеара Ро-тѣнеаскѣ ши дої фраці аї лѣи ла Молдова, ши зп фрате аї лѣи ла Крѣтѣ. Аѣ домнїѣ ані 3.“

Каре ле скрісеїѣ дн Анонїмѣл нострѣ, прекум везі, се дн де маі мѣлїї ані, ши сѣпт преа прескѣртѣ скрісе. Еѣ дрепт ачееа тоате ле воїѣ осевї днпъ ані дн карїі с'аѣ днпѣмлатѣ ши ле воїѣ скріе, саѣ съ зїк маі вїне, ле воїѣ днтоарче не лїтѣа нострѣ дн преавестнѣл Енѣл, кареле ле аѣ скрісѣ дн Фїлїпх, ши знде нѣ се ва пѣрѣвї-къ Історїа Бѣлѣченеаскѣ, воїѣ пѣне ши зїселе ачестеїа. Іарѣ преавестнѣл Енѣл 4) скріе:

„Leon Stefan аѣ domniț ăni 2, лѣнѣ 6, зиле 22, 1630—1633. Дѣшпротѣва лѣи аѣ fostѣ жалва кѣ арѣнкѣ преа mare бирѣ пре царѣ; ел авеа дѣ партеа са пе Mateiș Aga воіерѣ де фронтѣ дѣн сатѣл Брѣнковенѣи, фечіорѣл Ворнікѣлѣи Danuș дѣн фамиліа Бассарав. Ачестѣга і-аѣ порѣнчѣтѣ Leon Vodѣ ка сѣ скоатѣ бирѣла де ла цереанѣи дѣн цѣвдецѣл Романѣиї чел де престѣ Олтѣ, шѣ фѣиндѣ кѣ бирѣла ера кѣ мѣлтѣ маї mare де кѣтѣ сѣла поатѣ пѣлтѣ царѣа чеа кѣ тотѣл стоарѣсѣ, цереанѣи аѣ фѣнчѣтѣ карѣи дѣн котроѣ, шѣ воіерѣи аѣ fostѣ сіліїї де Принцѣл, сѣ пѣлѣтеаскѣ дѣшнѣи дѣн локѣл цереанѣлор; карѣа сілѣ мѣлтѣ аѣ сѣрѣнчѣтѣ пе воіерѣи, пентрѣ кѣ аѣ требѣнчѣтѣ сѣ дѣшпрѣзѣте банѣ де ла Тѣрчѣ, ка сѣ дѣдѣствѣлезе пе Лѣрозѣиї чѣї че скотеа бирѣл, карѣи афарѣ де бирѣ, маї трѣѣеа пе воіерѣи пентрѣ остенеала лор кѣте 30 шѣ кѣте 40 де дѣкаїї. Mateiș Aga вѣзѣндѣ ачѣеста, дѣн лок де а пѣлії порѣнка лѣи Leon Vodѣ, аѣ фѣнчѣтѣ дѣн Ардеалѣ кѣ маї мѣлѣи воіерѣи дѣн Країова, адекѣ: кѣ Асланѣ Ворнікѣл, кѣ Георган шѣ Міхаїл Спѣтарѣл, кѣ Барвѣл Пѣхарнікѣл, кѣ Брѣдескѣл, кѣ Кодофанѣл, кѣ Дѣмѣтрѣ Слѣцарѣл, кѣ Філішанѣл, кѣ Мітреа Вістѣрѣл.“ Історѣа Бѣлѣченѣаскѣ ⁵⁾ пре воіерѣи карѣи аѣ требѣнчѣтѣ дѣн Ардеалѣ аша дѣ дѣсѣатѣпѣ: „Mateiș Aga дѣн Брѣнковенѣи, Аслан Ворнікѣл, Горган Спѣтарѣл, Барвѣл Пѣхарнікѣл Брѣдескѣл, Міхаїл Спѣтарѣл, Кодофанѣл, Дѣмѣтрѣ Слѣцарѣл, Філѣшкапѣл, Мітреа Вістѣрѣл, шѣ аїїїї карѣи аѣ фѣнчѣтѣ пе плаїлѣ Вѣлканѣлѣи ла Хаѣгѣ дѣн Ардеалѣ, шѣ і-аѣ лѣатѣ Ракоїї Георгіе шѣ Zolimoti Davidș кѣ чѣпѣте шѣ ле аѣ datѣ о-дѣхѣл.

Дѣспре Аврамѣ Архіенѣскопѣл Ахрїдеї, зѣче вѣеаца Сѣнцїлор ⁶⁾, кѣ пе времеа ачѣеста аѣ терѣсѣ дѣн Пожон сѣ чѣпѣтеаскѣ моащѣле сѣнтѣлѣи Іоанн чѣлѣи тілостѣвѣл, шѣ кѣ дѣмѣлѣреа ачѣеа аѣ тѣртѣрѣсігѣ кѣ ел аѣ азѣтѣ дѣн ростѣл Марѣлѣи Логофѣтѣлѣи Патриархіѣи дѣн Царїградѣ карѣле ера om de 90 де ані, кѣм кѣ сѣпѣте моащѣле ачѣеа ле аѣ кѣпѣтѣтѣ дѣн дар Матеа Корвѣнѣл Країлѣи Знѣрескѣл.

¹⁾ Continuator Calvisii p. 1004. ²⁾ Ortus et progressus variarum in Dacia gentium p. 147. seq. ³⁾ II Breviario Chronologico. ⁴⁾ Engel in recent. Hist. Valachiae Part. 1. p. 285. ⁵⁾ Ms. Codex Balacianus ad h. a. ⁶⁾ Acta Sanctorum Ruinarti ad diem 23 Ianuarii.

А п ѣ л 1631. Маї пѣинте де а дѣсѣатѣна че сѣ аѣ дѣлѣтѣплатѣ ла аплѣ де акѣмѣ дѣн Валахѣа, іатѣ дѣи пѣнѣл дѣпѣинте кѣвѣнтѣле лѣи Кѣменѣи Іаношѣ ¹⁾ карѣле аша скрѣе: „Дѣн аплѣ 1631, кѣт сѣ аѣ алекѣ Ракоїї Принцѣ Ардеалѣлѣи, вѣн Іоаннѣ Vodѣ мѣзїл, фечіор де Vodѣ дѣнкѣ сѣ аѣ лѣнчѣтѣ де Принцѣсса Екѣтерѣна, шѣ дѣчѣпѣсе а адѣна оастѣ кѣ банѣи еї. Нѣмѣтѣл Іоанн Vodѣ лѣасѣ дѣн банѣи Принцѣссеї пѣнѣл кѣнд ам дѣмѣлатѣ еѣ ла Oradea mare, 6000 де флорѣнцї дѣн Фѣлѣгѣрашѣ. Еѣ дрѣптѣ ачѣеа дѣн патрѣ зїле аїїзѣнѣндѣ дѣн Oradea дѣн Фѣлѣгѣрашѣ, — — кѣ шѣ пентрѣ прїлежѣл, шѣ дѣн воїа теа нѣмаї сѣара ам дѣнтрѣтѣ дѣн четѣте, кѣндѣ нѣмаї поарта чеа мїкѣ ера дескѣсѣл, шѣ мѣам дѣсѣла обѣчѣнчѣтѣ сѣлашѣл теѣл, шѣ атѣнчї маї пре ла 11 чѣасѣрї терѣсе афарѣ Іоанн Vodѣ дѣн четѣте, шѣ фѣиндѣ кѣ авеа де дозѣл орї маї мѣлѣи кѣ сіне де кѣм ерам еѣ кѣ стрѣжарѣи, атѣнчї мѣам о-гѣатѣ. А доѣа зї ам трѣмїсѣл ла Іоанн Vodѣ снѣнѣндѣл, ка сѣ нѣ дѣдрѣсѣнеаскѣ а дѣтра

дн четате, чи кэ тоатэ оастеа са съ теаргъ ла оцїле дереї, ши але Принцэсї пентр
кэ ши ел днкъ есте днтрнатэ дереї. Тримісї-ам лэї ши оръндїала Принцэсї шиї ам
всгїтэ, кэ нэї воїї слоғозї дн лэвнтрэ. Іаръ ел мї-аэ рэспнсэ кэ четатеа нэ есте
а теа; ел днкъ есте шервэлэ Доамнеї четдеї, нэ се ва дэче аїреа, чи нэмаї дн четате;
знде венїдэ еэ днкъ ам фэктэ тоате гьтіріле, ши кэнд венїа пре лэнгъ шанцэ, м'ам
свїтэ ши еэ пе зїд, ши трэгнд порціле дн ссэ, ам порснїтэ де аэ днтісэ лэшіле а-
свпра лэї, ел днкъ с'аэ днтрнатэ дндэрпїтэ. Доамнэ теа Екаторїна днкъ н'аэ лэатэ
лэкрл дн глэнтэ, чи аэ трїміс дої шервї аї сїї, де м'аэ днтрнатэ че мї есте воїа, ши
еэ мергндэ ла днса, і-ам снсе адеврл. Дрелтэ ачееа Іоанн Водэ с'аэ дэс дн треа-
вншї, даръ н'аэ мерс ла Ракоці, чи дн Молдова, знде ера Водэ вадэ сьэ Моїсе, пре
кареле ашїдереа л'аэ дншелатэ, пентр кэ фэктндэї де шїре десуре мердереа са, ши
ашептндэї ачеста кэ тоатэ чїнстеа, нэмаї слэзіле ши ле аэ трїмісэ ла днса, іаръ
ел нэмаї кэ треї лэнгъ сїне с'аэ дэсэ прїн деара лешаскэ маї шлэ ла Країл Свєції
порснчїндэ кьпїтанїлор, шервїлор сїї, ка съ теаргъ днтії ла Моїсе Водэ ши де аколо
сэ треакэ ла ал доїлеа вадэ ал сьэ ла Петрэ Водэ, кареле ера ом де бїсерїкэ ши Мі-
трополїтэ дн Кїовїа, знде аэ мерсэ ши Іоанн Водэ, кэнд с'аэ днтрнатэ, ши с'аэ дн-
тэпїт кэ шервїї сїї. Іаръ вадэ сьэ Влэдка дэрсїндэї кэ мьлте скэле, дн Полонїа
аэ венїтэ дн Унгарїа, даръ дн Ардеалэ а се днтрна н'аэ кэтезатэ, чи с'аэ лїпїт де
Domnїї Прїнїї, ши прїптрэшїї м'аэ черэтэ іертэїснє; ши фїнд кэ ши еэ токма атэпчї
тэ догодїсєтэ кэ зна дн фамїліа ачеста, тькар кэ тэ сьдїсєт кэ ел маї пайте, ка
зн Крєцін л'ам іертатэ, шиї ам днтокмїтэ лэкрэїле ла Принцэ Ракоці, де аэ венїтэ
дн Ардеалэ, ва днкъ ши сїмбріє вэпчїї ам кьшїгїтэ; пентр кэ де аэ ши ешїтэ ток-
ма атэпчї Екаторїна дн Ардеалэ, ши с'аэ днпрєзнатэ кэ Чаки, лэї Іоанн Водэ нэ і-аэ
плэктэ а рьтэнеа ла днса, чи аэ венїтэ дн Ардеалэ, знде аэ ши мэрїтэ дэпчї маї
лэнгэ тїмпэ.

Іаръ Іоанн Водэ ачеста аэ фост фратэ дэме кэ Гаврїї Водэ, порекла ле аэ фостэ
Моїла ши аэ фост дн векїа фамїліа Домнеаскэ, фраці кэ нэшїції Моїсе ши Петрэ, дн-
тре карїї Моїсе аэ фост Domnэ дн Молдова, іаръ Гаврїї дн Валахїа, ши тьзлїндэсе
Моїсе де о датэ с'аэ дэс ла Поартэ, даръ тьзлїндэсе а доза оартэ н'аэ маї мерс ла
Поартэ, чи с'аэ дэс дн деара Лешаскэ ши аколо аэ ши мэрїтэ. Гаврїї, дэпчї че с'аэ
тэзлїтэ н'аэ мерс ла Поартэ, чи аэ венїтэ дн Ардеал, днпрєзнэ кэ Іоанн, пе кареле
дн дїнеа лэнгэ сїне ла Гаврїї Бетленэ, нэ карїї аневоїе і-аэ мьнтэїтэ дн тьла Тэр-
чїлор, карїї дї череа; шїчї і-аэ пэртэ алмїнтрелеа мьнтэї фэръ нэмаї прїн днїцелэ-
реа лор, прїн кареа і-аэ фэктэ тьдэлэрі дереї Ардеалэсї. Гаврїї с'аэ ши днсрнатэ
лэнд пре Елїсавета Зоїїомї вэдэва лэї Мїхаїл Імрєфї, ши сора лэї Давїдэ Зоїїомї, ка-
реа ши повэ пе аэ фост фрэцїе, даръ алмїнтрелеа аэ фостэ мсїере кэ лэрав рьэ днсо-
дїндэсе маї пайте кэ Гаврїї Баторї, аної кэ алці влэстэмаці, лэї Іоанн Водэ днкъ
і-аэ фост дат Мьнэрадеа пьлэ ла о време, ши амьндої фрації аэ мэрїтэ дн Ардеал.

Din ziceste ачесте аше лэи Kemény, кіар съ vede, къ Моісі Могила дп аше де акши ащ домпітѣ оаре кѣтва време дп Молдова, ши аша къ кале ам дндрептатѣ еѣ Христолюціеа преавестітэлі Енгел ла аше 1629. Ла аше де акши скріе ачелаші Енгел ²⁾, прекум зрмеазъ: „Александръ фечіоръ Радэлі (XI) ащ домпітѣ (дп Молдова) чінчі лэні (пэ пѣпъ дп аше чі) дп аше 1631. Фостъ Домпѣ ачеста а Валахіеі дѣпъ днсемпареа дп Іаші, с'ащ псе домпѣ дп Молдова, даръ фінд къ ера фоарте тінерѣ, пѣтаі чінчі лэні ащ домпітѣ ши с'ащ сѣрпатѣ прін Александръ Коконъ фііа Радэлі XI. кареле ащ фостѣ V днтре домпіі Мѣтенеші, днтре чеі Молдовенеші есте VIII, ши Александръ Ііаш чеі IV дп Валахіа, дп Молдова есте VII.

Іаръші деспре Ардеал контінзаторъ лэі Калвісіе ³⁾ аша скріе: „Дп аше де ла Хс 1631 Георгіе Ракоці догъндеше Ардеала прін дпноктіре, дѣпъ че солъ вѣдѣвѣ Екаторінеі п'ащ лэкратѣ дп Царіградѣ пентрѣ Стефан Бетлен, чі пентрѣ Ракоці, пентрѣ кареа фантѣ ащ ши дпекатѣ пе сол. Ашишдереа скріе Реіскіе ⁴⁾.

Дп кѣт есте пентрѣ Валахіа, преавестітэ Енгел ⁵⁾ аша тѣпъ дпаште Історіа чеа ла аше трекутѣ дпченътѣ. „Тоці воіеріі ачешіа ащ лэкутѣ дппрекум дп Ардеал ши ащ авѣт хранѣ ши чінсте де ла Прінцъ Георгіе Ракоці, ши де ла повілі; пентрѣкъ ши еі терсесе къ оастеа лэі Ракоці пѣпъ ла Токаіѣ дп аше 1631, ши ашѣтасе де ащ вѣтѣт пре оастеа дппѣратэлі Фердінандѣ II, прекум тѣртѣрісеше Хроніка лэі Філдшіх. Іаръ Леон Водѣ ащ скрісѣ де маі тѣте орі ла Матеіѣ Ага ши ла чеіалаші воіері, ка съ се дптоаркъ дпдѣрѣнтѣ дп Валахіа, фѣгъдшндѣле амнестіе саѣ ертаре, ши дндрептареа жалвезор лор, чі еі п'ащ воітѣ а се дпѣтрпа ши ла а треіа кіемаре. Історіа Бѣлѣченаскъ ⁶⁾ зіче: „Тріміс-ащ ши пе пѣрпнтеле Теофан Епіскопъ (доарѣ ал Рѣтпнікэлі), ши пе Хрїза Ворпнкіа къ кѣрці ла прівеші, чі іаръші п'ащ врѣт съ вѣпъ.“ Кареа зісѣ еѣ о дпцелегѣ деспре а треіа трімїтере ла Матеіѣ Ага ши ла чеіалаші прівеші.

¹⁾ Kemény Iános a' maga életében ad. h. an. ²⁾ Engel in recentiore Historia Moldaviae p. 263. ³⁾ Continuator Calvisii p. 1005. ⁴⁾ M. Ioannes Reiskius in Appendice Chronici turcici Lib. 4. cap. 3. ⁵⁾ Engel in recent. Hist. Valachiae Part. 1. p. 285. ⁶⁾ Ms. Codex Balacianianus ad h. a.

А п э л 1632. Ла аше ачеста аша скріе Контінзаторъ лэі Калвісіе ¹⁾: „Дп аше де ла Хс. 1632. Прінцъ Ардеалэлі (Ракоці Георгіе I) ла атѣта с'ащ адсе прін краіа Швеціеі де ащ дпторс артеле асѣпра Шгаріеі де есе дп дпгъдшнца Салтанэлі (Амзратѣ IV) пентрѣ опріреа леціі протестанцілор, пентрѣ дпцелешіреа вѣдѣвѣ Екаторінеі къ Палатінэлі, ши пентрѣ піскаре кѣдінце, Патріархъ Ромеі ащ фѣгъдшндѣ дппѣратэлі Фердінанд II къ пе фіеше кареа лэпъ дп ва да кѣте 24000 де талері, тотъші пѣ дпчета а лэкра пентрѣ паче.“

Іаръ преавестітэ Енгел ²⁾ дп Хроніка лэі Філдшіх аша тѣпъ дпаште Історіа прівешілорѣ дп Валахіа чеа де ла ашіі трекутѣ: „А патра оарѣ ащ трімїс Леон Водѣ ла прівеші дп Ардеал пе Логофѣтэ Радэ дп Даша къ носе фѣгъдшндѣ ши дпзѣрѣнтѣтѣрї, чі ачеста сосіндѣ ла Тѣргялѣ Шіх (доарѣ Жііѣ) дп марцінеа цінътэлі Краіовеі деспре

Хадерѣ с'аѣ дитѣмиѣ къ ошѣ Арделенѣши шѣ къ рошѣ дитрармаѣ, сѣпт повѣдѣреа Пѣхарникѣми Барѣа шѣ а Спѣтарѣмиѣ Мѣхаил, ка аї лор ниѣе мергѣторѣ дѣаинте, ире карѣи дѣ зрѣа чеїалалѣи не плаїа Вѣлканѣмиѣ Радѣа Логоѣтъа ѣх прѣнѣсѣ, дарѣ соѣїле лѣи аѣ скѣпатѣ къ ѣвга, шѣ аѣ дѣцѣицатѣ не Леон Водѣ дѣспре венѣреа прѣвѣїлор. Леон Водѣ дрептѣ ачеаа аѣ адѣнатѣ пре кѣїѣ аѣ пѣтъѣ дѣ прѣпѣ, шѣ сѣпт повѣдѣреа Спѣтарѣмиѣ Мѣхѣаа чѣлѣи марѣ, і-аѣ трѣмѣсѣ ка сѣ стеа дѣпротѣвѣа чѣ лор чѣ венѣа дѣаинте, чѣ авангарда ачеаста а лѣи Леон Водѣ аѣ нѣмерѣтѣ прѣсте тоатѣ оастеа прѣвѣїлорѣ, карѣа се повѣдѣа де Матѣїѣ Ага ла сатѣа Дѣгѣреї, шѣ аша с'аѣ дѣрѣпѣтѣ, де нѣмаї Мѣхѣаа Спѣтарѣа аѣ скѣпатѣ къ марѣ невоїе дѣн вѣтаеа ачеаа. Леон Водѣ нѣнтрѣ тоатѣ дѣтѣмѣларѣа трѣмѣсѣе маї пѣаинте не тѣїереа са ла Цѣзрѣїѣ, шѣ ел дѣсѣшѣ дѣ персоана са аѣ ешѣтѣ дѣ 31 Август, дѣнѣ кѣрѣндарѣа чѣл веїѣ дѣн аплѣ де ла ѣачѣреа лѣмеї 7139, іарѣ де ла Хс 1632, къ марѣ оасте дѣнтрѣ дѣтѣмѣларѣа прѣвѣїлор ла сатѣа Прѣсеченїї; ачѣ аѣ цѣнѣтѣ Леон Водѣ марѣ сѣатѣ дѣсѣ пре рѣсвоїѣ, аѣ дѣкредѣнѣатѣ повѣдѣреа ошѣлорѣ зѣнѣї боїерѣѣ, шѣ дѣнѣсѣа дѣнѣ чѣ аѣ нѣлѣтѣ не тоѣї ошѣашѣ, шѣ і-аѣ дѣндемнатѣ ка сѣ шѣ нѣїнеаскѣ дѣрегѣторѣїле шѣ дѣторѣнѣцѣле, с'аѣ дѣтѣрнатѣ дѣ Вѣзѣрѣїї. Оастеа лѣи Леон Водѣ с'аѣ тѣвѣрѣтѣ лѣнѣгѣ тѣнѣстѣреа лѣи Папа Вѣстѣерѣлѣи ла калѣа карѣ дѣчѣ кѣтѣрѣ Цѣзрѣїѣ; іарѣ оастеа лѣи Матѣїѣ Ага аѣ трѣкѣтѣ прѣсте дѣалѣа вѣїтор, зѣде вѣтѣндѣсе вѣтеѣеѣе, маї пре зрѣтѣ аѣ вѣрѣїтѣ оастеа лѣи Леон Водѣ. Прѣнѣсѣ с'аѣ. Прѣда Брѣнѣкованѣа непотѣа лѣи Матѣїѣ Ага, карѣле къ тѣлѣї бапѣ ш'аѣ рѣскѣнѣрѣатѣ вѣеада де ла Леон Водѣ, Пѣша Арташѣа не карѣле ла аѣ трасѣ дѣ цапѣ шѣ Радѣа Логоѣтъа (дѣн Дѣша, кѣтѣ дѣче Історїа Бѣлѣчен.), апої 40 де ошѣашѣ Дѣгѣрѣїї, пре карѣи і-аѣ трѣмѣсѣ ла дѣнѣвѣрѣатѣ Тѣрчѣскѣ. Мѣрѣтѣ аѣ дѣ рѣсвоїѣ Адам Банѣа шѣ Прѣда Флорѣкалѣа дѣн сатѣа Грѣчѣ. С'аѣ рѣнѣтѣ Воїчѣна Кѣпѣтанѣа Сѣрѣескѣ, дѣсѣшѣ Матѣїѣ Ага, Спѣтарѣї Теодосїе шѣ Горган, Дѣмѣтрѣ Сѣзѣїарѣа, Барѣа Пѣхарникѣа, шѣ Петѣрѣ Сѣзѣдарѣа, шѣ ачѣшѣ рѣнѣїї тоѣї дѣнѣпрехѣтѣ къ чеїалалѣї вѣрѣїї аѣ ѣвѣїтѣ дѣ тѣнѣстѣреа Тѣсманѣа, зѣде дѣнатѣ с'аѣ дѣкѣсѣ де Бан Бозѣа кѣтѣнатѣ лѣи Леон Водѣ шѣ де Недѣлѣаа Боїтанѣа (Істор. Бѣлѣч. дѣче: Недѣа Ковотеанѣа) карѣи дѣнѣдѣар аѣ черкатѣ дѣ трѣї зѣле сѣ батѣ тѣнѣстѣреа, кѣчѣ Матѣїѣ Ага къ аї сѣї с'аѣ апѣрѣатѣ токта вѣтеѣеѣе, дрептѣ ачеаа Цѣнерарѣї лѣи Леон Водѣ де тѣнѣе аѣ прѣдатѣ цѣнѣтъа Країовеї шѣ с'аѣ дѣнторѣсѣ. Атѣнѣ Матѣїѣ Ага къ аї сѣї аѣ ешѣтѣ дѣн Тѣсманѣа, шѣ аѣ терѣсѣ ла сатѣа Ісварна дѣ кѣрѣа лѣи Стоїка чѣлѣи вѣтѣрѣнѣ, карѣле дѣсѣшѣ і-аѣ арѣтат калѣа прѣсте тѣнѣїї, шѣ аша аѣ трѣкѣтѣ іарѣшѣ Матѣїѣ Ага дѣ Ардеалѣ. Іарѣ Леон Водѣ трѣмѣсѣе не кѣпѣтанѣаѣ Горганѣа къ ошѣїле ка сѣлѣа черчѣ, карѣле неаѣлѣндѣа, а доза оарѣ аѣ ѣвѣїтѣ цѣнѣтъа Країовеї." Ашѣндѣреа скрѣїе Авторѣа Історїеї Бѣлѣченѣїї³⁾.

¹⁾ Continuator Calvisii p. 1007. ²⁾ Engel in recent. Hist. Valachiae Part. 1. p. 285. ³⁾ Ms. Codex Valachianianus ad h. a.

А п л а 1633. Мерѣе маї дѣколо прѣавѣстѣтѣа Енѣел¹⁾ шѣ скрѣїе: „Дѣтѣмѣларѣе ачѣстеа прѣн карѣ аша с'аѣ стрѣкатѣ Валахїа, шѣ карѣ се дѣнѣта лѣи Леон Водѣ шѣ Грѣїлор, пре карѣї кѣтѣмѣсе ел дѣн Цѣрїградѣ, венѣндѣ ла зрѣкѣле лѣи Аваза ваша

din Nikopoiș, ачеста с'аѣ дѣс дн Цариградѣ, ши аѣ сѣтъитѣ Поарта, ка пентрѣ одихна
 цереѣ сѣ пѣтѣ пе Mateiș Aga Domnș дн Valahia, ши de o datъ аѣ ши днциинчатѣ пе
 Mateiș деспре ачеста prin Преотѣл Ignatie Сърбѣл кареле аѣ аѣлатѣ пе Mateiș дн Фь-
 гтранѣ, ши i-aș сине лѣкрѣ. Іарѣ Leon Vodă пре ачестѣ време а чинча оарт аѣ три-
 миѣ ла приверѣ ши дикъ ши ла Ракоци Prințul Ardealului, пре Владика Григоріе, пре І-
 вашкѣл Ворникѣл ши пе Григоріе Komisarъ кѣ кърци, ка кѣ кѣвѣнте вѣнде ши кѣ цѣ-
 ратъ амнестіе сѣ адѣкѣ пе приверѣ, сѣ се днтоарне ла каселе саде. Ши аѣ ши аскѣлат
 de Владика ши de социе лѣ, адекѣ Філишканѣл, Коцфанѣл, Бръдескѣл, Петрѣ Слъ-
 царіѣл, Петрѣ de Појанѣ, ши Івашкѣл din Gaia, пре каріѣ Leon Vodă i-aș примитѣ дѣпѣ
 фѣгѣдѣинца са, ши дѣрѣндѣ пе фіеѣе кареле кѣ кѣте зп кѣтан, ле аѣ днторѣ дереѣ-
 торіе лор. Пре ачещіа i-aș ѣрматѣ Аслан Ворникѣл пре кареле л'аѣ фѣкѣтѣ Ban de
 Craiova. Кѣрѣндѣ дѣпѣ ачестеа с'аѣ пѣнитѣ ши воіа лѣ Авѣза Баша; пентрѣ кѣ дн 2
 Iunie din anul de la fачереа лѣ ши 1740, іарѣ de ла Хе 1633, аѣ венитѣ порѣнкѣ de
 ла Поартѣ, сѣ се тѣзѣлескѣ Leon Vodă, ши сѣ се дѣкѣ дн Цариградѣ. Воіеріѣ кѣт аѣ
 днцелес ачеста дндатѣ аѣ триміѣс пре оаре каре Драгомиш ла Mateiș Aga дн Ар-
 deală, днциинчѣндѣ дѣспре тѣзѣлїреа лѣ Leon Vodă, ши кіемѣндѣ л а касѣ. Іарѣ Ма-
 тѣиș Aga кѣ чинѣ зїле маї пѣинте, de а ѣза вестеа ачеста триміѣс се пе кѣмпатѣ сѣѣ
 Горганѣ Сѣтаріѣл лѣ Alexandrș Iliăș Domnșл Молдовеї, сѣ факѣ легѣтѣрѣ кѣ дѣпѣл,
 пецинд кѣ дн локѣл лѣ Leon Vodă с'аѣ пѣмитѣ Domn Mărgarec Padăл (XII) фїѣл лѣ Алек-
 sandrș Iliăș, пентрѣ каре лѣкрѣ фѣрѣ de леѣе с'аѣ оторѣт Горган Сѣтаріѣл дн Молдова.
 Mateiș Aga вѣкѣрѣндѣ се de тѣзѣлїреа лѣ Leon Vodă, ши прекѣт грѣіеѣе хронїка лѣ Філетїх,
 сѣтѣл de пѣне стрейн, ш' аѣ лѣгатѣ зїоа вѣпѣ de ла Ракоци ши de ла побїлї din Ardeal, іарѣ Ракоци
 сокотїнд слѣзва кареа i-a фѣкѣ о Mateiș Aga дн anul 1631 ла Rakomiaz, i-aș dat вѣпѣ
 пазѣ сѣпт повѣдїреа кѣпїтанѣлѣ Baidabna, ши л'аѣ словозїтѣ. Аша аѣ порпїтѣ Mateiș
 Aga de ла Караѣсевеш дн 2 Augșet din anul 1633, ши стаїа дїнтѣиș о аѣ цїнст дн
 Сатѣл Копелї din цїнстѣл Тѣрческѣ, unde л'аѣ днтімпїнатѣ оаре каре воіерїш din Рѣ-
 шава ши i-aș днпрѣмѣтатѣ атѣїа гапї de кѣїї аѣ авѣт опѣ, пе плаїѣл Drinovsl аѣ
 днтрѣт дн Valahia, ши с'аѣ тѣзѣрѣт дн кѣмпѣл Прїенїеї, ка сѣ привеаскѣ кѣм вор терѣ
 лѣкрѣрїе. "

ши днцелес ачеста дндатѣ аѣ триміѣс пре оаре каре Драгомиш ла Mateiș Aga дн Ар-
 deală, днциинчѣндѣ дѣспре тѣзѣлїреа лѣ Leon Vodă, ши кіемѣндѣ л а касѣ. Іарѣ Ма-
 тѣиș Aga кѣ чинѣ зїле маї пѣинте, de а ѣза вестеа ачеста триміѣс се пе кѣмпатѣ сѣѣ
 Горганѣ Сѣтаріѣл лѣ Alexandrș Iliăș Domnșл Молдовеї, сѣ факѣ легѣтѣрѣ кѣ дѣпѣл,
 пецинд кѣ дн локѣл лѣ Leon Vodă с'аѣ пѣмитѣ Domn Mărgarec Padăл (XII) фїѣл лѣ Алек-
 sandrș Iliăș, пентрѣ каре лѣкрѣ фѣрѣ de леѣе с'аѣ оторѣт Горган Сѣтаріѣл дн Молдова.
 Mateiș Aga вѣкѣрѣндѣ се de тѣзѣлїреа лѣ Leon Vodă, ши прекѣт грѣіеѣе хронїка лѣ Філетїх,
 сѣтѣл de пѣне стрейн, ш' аѣ лѣгатѣ зїоа вѣпѣ de ла Ракоци ши de ла побїлї din Ardeal, іарѣ Ракоци
 сокотїнд слѣзва кареа i-a фѣкѣ о Mateiș Aga дн anul 1631 ла Rakomiaz, i-aș dat вѣпѣ
 пазѣ сѣпт повѣдїреа кѣпїтанѣлѣ Baidabna, ши л'аѣ словозїтѣ. Аша аѣ порпїтѣ Mateiș
 Aga de ла Караѣсевеш дн 2 Augșet din anul 1633, ши стаїа дїнтѣиș о аѣ цїнст дн
 Сатѣл Копелї din цїнстѣл Тѣрческѣ, unde л'аѣ днтімпїнатѣ оаре каре воіерїш din Рѣ-
 шава ши i-aș днпрѣмѣтатѣ атѣїа гапї de кѣїї аѣ авѣт опѣ, пе плаїѣл Drinovsl аѣ
 днтрѣт дн Valahia, ши с'аѣ тѣзѣрѣт дн кѣмпѣл Прїенїеї, ка сѣ привеаскѣ кѣм вор терѣ
 лѣкрѣрїе. "

днтрѣтѣ ачестѣ Сѣтанѣл (Амѣрат IV) нсмїсе Domnșл Valahiei пе Padăл (XII) феїорѣл
 лѣ Alexandrș (VIII) Iliăș Domnșл Молдовеї дн anul 1633, ши кѣт аѣ аїїїне Mateiș
 дн patria са дн коло de Олтѣ, дндатѣ с'аѣ адѣнат ла дѣпѣл тоїї воіерїї, кѣ тоїї рошїї
 din цеарѣ, ши цїнчѣндѣ сѣватѣ ла оїалѣтѣ аѣ цїїдекатѣ, ка цеара фїїнд кѣ есте преа
 стоарѣ ши сѣрѣчїтѣ, сѣ нѣ о деа маї тѣлѣ пе тѣпѣ de Domnșл strein, ши маї алес пе
 тѣпѣ de Грекѣ; дрепт ачестѣ пе Padăл (XII) дикъ сѣ нѣ л'ащепте ка сѣ вїпѣ, сѣ 'ї
 сѣгѣ de поѣ. Аша дарѣ сї кіемѣнд пре Dămnezeș днтрѣ аїїсторїѣ аѣ алес Domnșл шиѣ
 пе Mateiș Aga престе воїа лѣ, ши л'аѣ дѣс дн Nikopoiș ла Мехмет Авѣза ваѣа прїе-
 тенѣл лѣ, кареле дндатѣ л'аѣ днѣрѣкѣтѣ кѣ кѣтан ши л'аѣ пѣмитѣ Prințul Valahiei,

ші Mateiș. Ага дикъ ачест тітъл ші л'ащ датъ дн кърціе че ле ащ триміе длаинте: Ioani Mateiș Voivod, дін міла лѣі D-зеѣ Принцѣл цереї мѣтенеці. Баша і-ащ дат ші вр'о кѣтѣва оасте: Търчeаскѣ лѣі Mateiș, ка кѣ атѣта маї лѣминатѣ съ і фіе дитрареа, ші аша порнінд Mateiș Vodъ дн 17 Септемврие дн ашл 1633 де ла Абаза Баша, дн 20 де зіле але ачеліаш лѣні ащ дитрат дн Бѣкзрещі.

Зніі дінтре воіері тотѣші нѣ воіа съ фіе Domnș Mateiș Ага, прекѣм Нікѣла Вістіаріѣл, Хрїза Ворнікѣл, Папа Логофѣтѣл, Нікѣла Кантаріеѣл, Dsmіtrș Dșdescѣл, Нагѣл Ага ші ашї; ачещїа ащ трекѣтѣ дн Молдова ші с'ащ ліпітѣ де Радѣл (XII) нѣмїтѣл Domnș де ла Поартѣ. Іарѣ Радѣл Vodъ кѣ вѣздѣганѣл, стегѣл ші челемалте стѣме де domnie н'ащ венїтѣ пе калеа обїчнїтѣ дн Царїградѣ, чї Дѣнѣреа ащ трекѣтѣ пре ла Облѣчїцѣл, ші чеї че'л ащепта адѣна осташі пе ванї ла Рѣмна. Mateiș Vodъ нѣ мѣлѣтѣ ащ лѣсатѣ тавѣра са ла Бѣкзрещі, чї ащ триміеѣ ошї спре Бѣзеѣ сѣпт повѣзїторїї Мі-хаїл Кодофанѣл шї Радѣл дн Деша; ла а кърора апронїере воіерїт де ла Рѣмна, с'ащ трае дн цїнѣтѣл Молдовеї ла рѣлї Сїреѣлѣл, знде с'ащ днгланїтѣ кѣ Радѣл Vodъ шї деспре тоате ащ дншїїцїатѣ пре Александрѣ Vodъ Ліанш. Триміе'ащ шї пре дої воіерї, пре Калотѣ Кѣлчарїѣл шї пре Андреїѣ Ворнікѣл кѣ кърці, ка съ ле днпрѣшїе днтре Мѣн-тенї, шї маї вѣртосѣ днтре Рошїї, ка съ се ласе де Mateiș Vodъ, пре каре і-ащ прїнсѣ осташі; шї дѣкѣндїї ла Mateiș Vodъ, ачеста нѣ і-ащ вѣтѣматѣ че і-ащ словозїтѣ доценїндѣї, ка съ дн-демне шї пре чїеладїї воіерї, съ се днтоарне а касѣ. Іарѣ воіерїт н'ащ гѣндїтѣ кѣ ачеса, шї ащ кїе-мат днтрѣ ашїсторїѣ пе Тѣтарї; шї аша тоатѣ гїоата Тѣтѣреаскѣ, Молдовенеаскѣ, а воіерїлор челор фѣцїї шї а Тѣрчїлор, карї се триміесесе кѣ чазшѣл Скїпнї сѣ ашезе пе Радѣл Vodъ дн сказнѣ, ащ днтратѣ дн Валахїа шї о ащ цефїтѣ. Іарѣ Mateiș Vodъ ш'ащ ашезатѣ тавѣра нѣ де-парте де Бѣкзрещі спре Дѣдешї; токма аколо ащ сосїтѣ Радѣл Vodъ кѣ аї сї шї трекѣндѣ ла О-білещї подѣл де престе Колентїна, с'ащ тѣвѣрїтѣ сѣпт мѣнѣстїреа Ворнікѣлї Дан. 25 Октомврие с'ащ ловїтѣ фрѣнтеа амѣндѣрор таверїлор сѣпт Мѣнѣстїреа Пѣлѣмѣгїа, шї вѣтѣндѣсе кѣ маре рѣвпѣ, маї мѣлѣтѣ ащ пѣтїмїтѣ тавѣра Радѣлї Vodъ. Adoza зі днтр'о дѣмїнїкѣ с'ащ цїнѣтѣ рѣсвоїѣл чїел маре. Ценерарїї чеї маї де фрѣнте деспре партеа лѣі Mateiș Vodъ ера ла кѣлѣрещї: Спѣтарїѣл Теодосїе фечїорѣл Ворнікѣлї Вїнтїлѣ, шї Спѣтарїѣл Ге-оргіе фечїорѣл Логофѣтѣлї Лѣпѣл; ла педестранїї (саѣ рошїї: Ворнікѣл Івашкѣл, Пѣ-харнїкѣл Барѣл Белганѣл шї Бродескѣл. Днтре Дѣрѣванцї ера Кѣпїтанѣ Опреа Ага шї Лѣпѣл; дарѣ кѣм зіче хронїка лѣі Фїлїцїх, чїел маї маре ценерарїї ера Міхаїл Ар-хангѣлѣл, ашїтѣторїѣл лѣі Mateiș Vodъ; днн протївѣ деспре партеа Радѣлї Vodъ а-шїтѣторїѣ ащ фостѣ Мѣрза Тѣтѣрескѣ Орак. Рѣсвоїѣл ащ цїнѣтѣ пѣпѣ дн поапте; шї маї алес Тѣтарїї се лѣпта кѣ атѣта мѣлїе де се аместека кѣ оастеа лѣі Mateiș Vodъ, тотѣші бїрїїца де кѣтрѣ поапте с'ащ лѣкатѣ спре Mateiș Vodъ. Радѣл Vodъ ащ фѣцїтѣ кѣ канѣл год днн вѣтаїе, шї осташі лѣі Mateiș Vodъ нѣ днчїета а'л гонї шї пре сл' шї пре осташі лѣї; дннтре карїї ащ перїтѣ афарѣ днн мѣлїїмеа Тѣтѣреаскѣ шї Молдовенеаскѣ Нікѣла Вістіарїѣл, шї Папа Логофѣтѣл. Іарѣ кѣ Радѣл Vodъ ащ скѣпатѣ ла Мол-

дова, Хриза Ворникъ, Михаѣл Спѣтарѣл, Катарѣчѣл Васѣлиакѣ Ага ши Дѣмитръ Дѣ-
дескъ; принесе'аѣ мѣлѣ дѣндре воерѣи, карѣи цѣнеа кѣ Радѣл Водѣ, дѣмпрезѣл кѣ Търчѣи
ши кѣ чеазѣл Скімпѣи, кѣрора пѣ ле аѣ фѣкѣтѣ рѣѣ Матеѣѣ Водѣ. Дрептѣ ачеаа чеазѣл тоѣте
стеммеле че ле адѣсесе пре сама Радѣлѣ Водѣ, ле аѣ датѣ лѣи Матеѣѣ Водѣ. Мовѣла чеа таре де
лѣпгѣ Бѣкѣреѣи сѣре Дѣдѣѣи ши акѣма араѣтѣ докѣл ѣнде аѣ фост вѣтаѣа. Аша Матеѣѣ
Водѣ кѣ вѣрѣнѣцѣ с'аѣ дѣтѣрпатѣ дѣ Ресѣденѣи са, ши дѣпѣ че аѣ мѣлѣцѣмѣтѣ лѣи D-zeѣ,
дѣ 5 Ноѣмвріѣ аѣ мерѣѣ: дѣ Никопоѣѣ ла прѣстенѣл сѣѣ, сѣ се сѣѣтѣеаскѣ кѣм сѣ лѣкре
ла Дѣванѣл Търческѣ, ка сѣ рѣмѣнѣ цѣара дѣ паче ши ел дѣ Domnia еѣ. — — —
Фѣнд ел ла Абаза Баша, дѣ 15 Ноѣмвріѣ аѣ сосѣтѣ вѣ Капѣѣи Баша, кареле і-аѣ адѣс
вѣ кѣфтан фоарте фортосѣ ши і-аѣ дат де поѣ стемма ла чѣле че лѣсесе де ла Радѣл
(XII) Водѣ, ши аша с'аѣ дѣтѣрпатѣ Матеѣѣ Водѣ дѣтѣрѣтѣ Domnѣ дѣ Валахѣа.“ Ашиш-
дѣреа скрѣе ши Історѣа Бѣлѣченеаскѣ²⁾).

Іарѣ Кемѣнѣ Іаношѣ³⁾ скрѣе: „Дѣндре чѣлелалте кѣ ачеаста фоарте вѣлѣмасе Принѣѣл
Георѣе І Ракоѣи пре дѣпѣратѣл Търческѣ, кѣ дѣ анѣл Domnieѣ сале ал доѣлеа с'аѣ ал
треѣлеа пѣмаѣ пѣнтрѣ фолосѣл сѣѣ с'аѣ амѣстекатѣ дѣ треѣле цѣреѣ Мѣнтѣнеѣи ла кареа Наѣ
Пал л'аѣ аѣцѣатѣ маѣ таре; пѣнтрѣ кѣ лѣи лѣи фѣлѣдѣсе ши дѣдѣсе маѣ мѣлте. Пре Матеѣѣ Ага,
кареле прѣвѣѣесе дѣн Валахѣа дѣ Ардеал дѣлѣдѣндѣи сѣ ши адѣне пре аскѣсѣ оасте дѣ
Ардеал, ши маѣ алес дѣ дѣнѣлѣл Хаѣгерѣлѣ ши ал Хѣнедоарѣ, л'аѣ слобозѣтѣ, сѣ теарѣл
дѣпротѣва Домнѣлѣ де атѣнѣ чѣлѣ де ла поартѣ пѣс, кареле принѣндѣ де вѣсте аѣ
ешѣт дѣаѣнѣа лѣи Матеѣѣ ши л'аѣ вѣлѣт. Дарѣ Матеѣѣ гѣндѣсе де поѣ дѣ Ардеал іа-
рѣши аѣ мерѣ асѣра лѣи (Леон) Водѣ, ши л'аѣ скосѣ дѣн скаѣн. Дѣпѣ ачеаа трѣмѣѣнѣд
Ноарѣа пре алт Водѣ (не Радѣл XII) асѣра лѣи кѣ кареле ера Капѣѣи Баша дѣпѣрѣтескѣ
кѣ стеарѣл ши кѣ вѣздѣганѣл ши кѣ мѣлѣи воерѣи, Матеѣѣ вѣлѣндѣсе, не ачѣла дѣкѣ л'аѣ
дѣвѣсѣ ши аѣ лѣатѣ ел стеарѣл ши вѣздѣганѣл; Капѣѣи Баша пѣмаѣ департе стѣнд ши
прѣвѣндѣ, каре лѣкрѣ грѣѣ аѣ кѣлѣтѣ Търчѣлор. Пе времеа Домнѣлор ачѣстора маѣ
мѣлѣтѣ де о сѣтѣ де мѣи де флорѣнѣи аѣ стѣлѣтѣ Принѣѣл Ракоѣи де ла дѣнѣшиѣ, дѣн каре
валѣ о парте пѣлѣ ла о време о аѣ цѣнѣт дѣ Фѣлѣгѣрашѣ.“ Ашишдѣреа скрѣе Самѣл Гронскѣ⁴⁾).

¹⁾ Engel in recent. Hist. Valachiae Part. 1. p. 286. seqq. ²⁾ Ms. Codex Balacianianus ad h. a. ³⁾ Ke-
mény Iános a' maga életében ad h. a. ⁴⁾ Samuel Grondzki in Elencho Ms. ad ann. 1632.

А п ѣ л 1634. Дѣпѣ че аѣ вѣрѣтѣ Матеѣѣ Водѣ Бассараѣѣ не Радѣл XII пѣмѣлѣл
де ла поартѣ Домнѣл Валахѣеѣ, преѣкѣт с'аѣ арѣлатѣ ла анѣл треѣкѣтѣ, тот дѣнтрѣ а-
чѣламѣ ан, дѣпѣ кѣм скрѣе іарѣши преа вѣстѣлѣл Енѣел¹⁾ дѣн Фѣлѣнѣх, „Дѣ 13 Декѣмвріѣ
аѣ арѣдѣтѣ Матеѣѣ Водѣ кѣтрѣ Царѣградѣ ка прѣн дарѣрѣ кѣ атѣта маѣ таре сѣ ши дѣн-
тѣмѣесе Domnia. Петреѣкѣтѣл аѣ пѣлѣ аѣколо прѣстенѣл сѣѣ Абаза Баша ши Солѣманѣ
Ага кѣ Мѣтрополѣтѣл Грѣгорѣе, Епѣскопѣл Теофѣлѣ, мѣлѣи воерѣи марѣ ши мѣчѣ, ши кѣ кѣ-
лѣрѣѣи ши пѣдѣстрамѣ с'аѣ рошѣи. Принѣѣнѣсса Іліна пѣмаѣ пѣлѣ ла вѣл лок л'аѣ петреѣкѣтѣ
ши дѣ 18 Декѣмвріѣ с'аѣ дѣтѣрпатѣ дѣндѣрѣпѣтѣ (преѣкѣт мѣ се паре пѣ ла Търговѣѣи,
чѣ) ла Бѣкѣреѣи. Матеѣѣ дѣ 15 Іанѣарѣе дѣн анѣл 1634, аѣ аѣіѣнѣс дѣн Царѣградѣ ши аѣ

дескълекатѣ ла Сераіѣ Молдовенескѣ. Дитр'ачеа зи с'аѣ ши дсѣ ла Везіріѣ (прекзт е де а се креде, нѣ кѣ тѣпѣле гоале) кареле л'аѣ дързітѣ кѣ зи кѣфтанѣ Домнескѣ. Деуі де ла 5 пѣлѣ ла 20 Іанваріе с'аѣ огоат а касѣ, ащептѣнд сѣършігѣл пѣреі каре о авеа кѣ Радѣл днаіптеа Диванѣлѣ, ши с'аѣ ши фѣкѣтѣ дп времеа ачеа тоате, кѣте с'аѣ пѣтѣт фаче де Гречі асѣпра лѣ. Пентрѣ кѣ ера атѣпчі дп Царіградѣ зи воіеріѣ Греческѣ ануѣте Кѣріа Чіліві, каре пѣтеа дитра ла Візіріѣ дѣпѣ пѣлчереа лѣ; ачеста дп делегѣндѣсе кѣ Гречіі, кѣ Грекоаічеле ши кѣ Търкоаічеле, аѣ датѣ кѣ пѣтеле лор о скрісоарѣ дп лѣзптрѣ ла Візіріѣ, дп кареа се целѣа, кѣ пентрѣ віна лѣ Матеіѣ. Водѣ ла зпії ши ла зпеле ле аѣ перітѣ дп рѣсвоіѣ фечоріі, ла алтеле вѣрбаніі, ла тоуі ши ла тоате пепочіі, дпнеріі ши кѣмпачіі. Дп 20 Іанваріе аѣ сосітѣ ши воіеріі чеі мѣптелепціі, каріі прівецісе дп Молдова, адекѣ Дѣмітрѣ Дѣдескѣл, Васіліакі Ага, Мітреа Пітаріѣл ши треі шерѣ аі Ворпнѣлѣ Хрїза, адекѣ скрііторіѣл Данчѣл, Дамаскїнѣ ши Вѣтавѣл Радѣл, дпмпрезпѣт кѣ соліі лѣі Александрѣ (VI) Іліашѣ (Домнѣлѣ Молдовеі), каре кѣ гѣра ши кѣ скрісоаре аѣ пѣрѣт пре Матеіѣ Водѣ; чі баніі ши претеніі лѣі Матеіѣ Водѣ маі марі ера де кѣт де а се пѣтеа вірѣі прпн тоате пѣрїле врѣшташі лорѣ; дрепт ачеа Сѣлтанѣл Амѣратѣ (IV) пѣмаі пре деасѣпра ле аѣ кѣятатѣ, ши пе врѣшташіі лѣі Матеіѣ Водѣ і-аѣ дпдрептатѣ ла Візіріѣ, дп 22 Іанваріе с'аѣ лѣатѣ пѣрїле дп Диванѣ ши а доза зі аѣ мерсѣ воіеріі лѣі Матеіѣ Водѣ днаіптеа Диванѣлѣ, де аѣ арѣтатѣ, кѣ Гречіі п'аѣ алт скопѣ, фѣрѣ пѣмаі сѣ стріче Валахїа кареа е грѣдіна дпмпѣратѣлѣ ши жїтпца Царіградѣлѣ. Вѣзпнд Гречіі кѣ пѣ пот дпвіпце пе Матеіѣ Водѣ, тоуі с'аѣ асѣзпсѣ ши дпмпѣратѣл дпсѣші л'аѣ дпдѣрїтѣ Домнѣ Валахїеі, дп 3 Феврѣзаріе іарѣші аѣ мерс Матеіѣ Водѣ ла дпмпѣратѣл сѣ і сѣрѣте тѣпѣле, кареле пѣ пѣмаі лѣі, чі ши ла фїеѣе каре воіеріѣ дпнтре чеі че ера кѣ дѣзсѣл, ле аѣ дѣрзітѣ кѣте зи кѣфтанѣ, ши лѣі де осебі і-аѣ дат семпеле Домнеіѣ. Де ачі аѣ мерсѣ Матеіѣ Водѣ ла Сераіѣ петрекѣтѣ де Іанічарі кѣ атѣта помпѣ, кѣт п'аѣ маі авѣт алѣл днаіптеа лѣі. Ачестеа вѣзпндѣле воіеріі чеі прівеці дп Молдова, тоуі с'аѣ плекатѣ лѣі, дп 18 Феврѣзаріе аѣ порпїтѣ Матеіѣ Водѣ дп Царіградѣ ши дп 10 Мартіе аѣ ачїзпс дп Бѣкзрещі кѣ таре вѣкзріе тѣтѣрор, каріі пѣл дѣпїа лѣі Дѣмпнезеѣ кѣ і-аѣ тѣпѣтїтѣ де Гречі ка де чеі маі марі дѣштані аі лор. "Ашіш-дереа скріе Аѣторіѣл Історіеі Вѣлѣченеціі ?) аі кѣрѣа пѣрїпціі токма пе врепїле ачестеа тѣрѣа прекзт тѣртѣрїсеѣе дпсѣші ел.

Александрѣ VII Іліашѣ, деспре каре скріе Кантемір, ³⁾ се креде а фї дпн сѣпѣпца лѣі Стефан V Домнѣлѣ Молдовеі, дарѣ аѣ фост зп грек плпн де пісѣтѣ ши де ісѣндѣ, атѣта аѣ дпвлат дп коастеле лѣі Матеіѣ Водѣ Домнѣлѣ Мѣптелепескѣ, пѣлѣ че с'аѣ дешептатѣ ши Молдовеніі де аѣ вѣзѣтѣ кѣ пѣ есте віне сѣ аївѣ Домн стрепн ши маі вѣртос Гречѣ. Дрепт ачеа дѣпѣ дпдѣрпареа лѣі Матеіѣ Водѣ дпн Царіград, прекзт скріе Сагредо ⁴⁾, Молдовеніі дпкѣ с'аѣ рѣдікатѣ асѣпра лѣі Александрѣ Водѣ Іліашѣ ши л'аѣ алѣпгатѣ дпн сказн. Каре лѣкрѣ дпцелегѣндѣл Мірон Берновскі фостѣл Домнѣл Молдовеі, прекзт скріе прѣвестїтѣл Епгел ⁵⁾, аѣ мерсѣ ла Царіградѣ, зпде скѣпасе ши Алексан-

дръ VII Іліашъ съ чедръ іаръші Domnia Moldovei, чи дн лок де съ о довьндеаскъ, ш'аѣ пердѣт капъл, пѣрѣт fiind de Alexandru Іліашъ, къ ел аѣ фост причіна рескоалеі дін Молдова ші аша с'аѣ пѣс Moise Mogila a doa оаръ Domn Moldovei, деспре кареле ші деспре Mateiș Domnъл Мѣntenескъ аша скріе Історіа Бълъченеаскъ ⁶⁾.

„Ла апл де ла фачереа лѣміі 7142 ші де ла Хс 1634 аѣ венітѣ де ла днпзратъл порънкъ лѣі Mateiș Vodz съ теаръ дн цедра Деншеаскъ дн оасте къ Абаза Баша ші къ Moise Vodz Domnъл Молдовеі ші къ Търтіі дін Бъдіак, ші трекунд Ністръ дірепт ла Каменец, аѣ фост аколо ші ошїле Полонешї стръпсе, ші с'аѣ ловітѣ зпї къ адшї, тоатъ зїоа вѣтъндъсе, пемїка аѣ іспрѣвітѣ, ші о парте ші алта. Абаза Баша вѣзънд къ пі-міка аѣ іспрѣвітѣ дн вѣтаіа ачереа, с'аѣ трасѣ къ ошїле сале пе Ністръ дн цїос ла четатеа Стъденїцеі ші вѣтъндѣ кътева зїле о аѣ лзатѣ; іаръ пе локзїторїі четъціі і-аѣ ровїт, ші че аѣ маї пѣтѣт прїп прецісрѣ аѣ рлпїтѣ тот ка ші лѣпї, ші къ ачереашї ізвѣндѣ с'аѣ днторс днзърпѣтѣ чїнешї ла церїле сале. Mateiș Vodz венїндѣ дн скашн алте грїце пѣ абеа, чи пѣмаї фъча пѣпѣстїрї ші вїсерїчі пре мѣлте локзрї днтръ ладѣа лѣі Dămnezeș, каре ші акъм се вѣдѣ, къчї пѣпъ ла ачест Domnъ пѣціне зїдїрї аѣ фъкзѣтѣ Domnїі чеї маї дїнаїнте; іаръ Mateiș Vodz аѣ днфрѣмъсעדатѣ цедра къ тот феїлѣшъ де зїдїрї, пѣ-пѣстїрї, вїсерїчі, касе домнеці, а кърора помѣнїре есте ші аствзї.“ Ашїндереа скріѣ Анонїмъл Ромънескъ ⁷⁾ ші Піасецїкї ⁸⁾, кареле рѣѣ пѣне ресвоїл ачеста ла апл 1633. іаръ Реїскїе ⁹⁾ пѣлт днкълчеше історїа вѣтїл ачестеїа.

Деспре Ардеалъ скріе Іоанн Салардї ¹⁰⁾ прекум зрмеазъ: „Ковашоці Ференц; кареле мѣлт тїмнѣ аѣ фостѣ Капчеларїѣ сѣѣ Логофѣтѣ ші сѣнт Гавріїл Бетлен аѣ мѣрїтѣ дн апл 1634 дн четатеа Гърціїлї, ші фїндѣ къ ера Романо-Католїкѣ с'аѣ астръкатѣ дн вїсерїка де ла Клъжъ-Мълъцър. Прїнцълї Ракоці пердереа зпї вѣрватѣ ка ачеста пѣ і-аѣ къзѣтѣ вїне, тѣкар къ днтр'ансѣл с'аѣ сѣзршїтѣ партеа вѣрѣтеаскъ а фамїліеі Ковашоці, ші Гърціїл аѣ венїтѣ пре мѣна Фїскълї.

Дъпъ че с'аѣ фъкзт паче днтре Търчі ші днтре Полонї дн лѣна лѣі Септемврие дін апл 1634, скріе преавестїтѣл Енгел ¹¹⁾: „Дъпъ Кантемір, Moise Vodz аѣ мѣрїт пентрѣ а кърѣа мѣзлїре лѣкра Полонї, ші дъпъ тоартеа лѣі Domnia Moldovei о аѣ довьндїт прїп мѣлте дарърї, Ворнїкъл чел маре Васїліе Лѣпл Арпѣтѣл, кареле аѣ до-мїтѣ де ла апл 1634—1654.“ Чї еѣ ам арѣтат ла апл 1631 дін Кеменї Іаношъ, къ Moise Mogila Vodz дін а доза домнїе а Молдовеі аѣ трекут дн Полонїа ші аколо аѣ ші мѣрїт. Към поате фї аша даръ ка Полонї сѣ фїе лѣкрат пентрѣ мѣзлїреа лѣі, прекум скріе преавестїтѣл Енгел.

¹⁾ Engel in recent. Historia Valachiae. Part. 1. p. 289. seq. ²⁾ Codex Ms. Balacianianus ad h. a.

³⁾ Cantemir apud Engel in recent. Hist. Mold. p. 263. ⁴⁾ Sagredo nelle memorie storiche de Monarchi Ottom. ⁵⁾ Engel l. c. ⁶⁾ Codex Ms. Balacianianus ad h. a. ⁷⁾ Anonymus Valachicus in Ms. cap.

44. ⁸⁾ Paulus Piascius in Chronico ad ann. 1633. ⁹⁾ Ioannes Reiskius in Append. Chron. Turc. Lib.

4. c. 4. ¹⁰⁾ Szalárdi János a' siralmas Magyar Kronikának 3. Könyv. 5. Rész. ¹¹⁾ Engel in recent.

Hist. Moldaviae p. 264.

Англ. 1636. Ортул ши прогрессул неамэриуор дин Дакія ¹⁾ аша скрие деспре Принцез Ардеалэзи Георгие I Ракоци: „De абеа аѣ довьндит сказыя ши кѣдицеле де Принцѣ кѣнд аѣ ши днченѣт а лѣкра асэпра Бетленециуор неадзкѣндѣши аминте де фачериле челе тѣлте де вине але лор. Дѣпѣ ачеса кѣт де вѣнд аѣ домпит, се vede динтрѣ челе че аѣ фѣкѣт лѣи David Золиоти, пре кареле тѣкар кѣ маѣ синѣр л'аѣ фѣкѣт Принц, дн 17 ани, адекѣ пѣпѣ ла тоартеа лѣи л'аѣ цинѣт ров дн Киоарѣ. Че леашэри п'аѣ пѣс лѣи Петрѣ фѣйзлѣи Принцезлѣи Стефан Бетлен, кѣпоскѣт лѣкрѣ есте ши тоци шѣѣ, кѣ ар фѣ перит де пѣ ар фѣ скѣпаг ла Тѣрчи. Пе Стефан Апафи л'аѣ сѣргэпѣт, пе Gotard Кѣн, ши пре алциѣ, карѣи ера маѣ де фѣрѣнте ши маѣ богачѣи, ка съ ле кѣлеагѣ авѣциле, кѣ лѣци недрепте и-аѣ асэпрѣт ши ослѣндит.“

Континваторизл лѣи Калвѣсие ²⁾ дѣкѣ аша скрие: „Дн анал де ла Хс. 1636, Ардеалэз де поѣ с'аѣ тѣрѣврат сѣпѣт Ракоци, чел че зрмасе Принцезлѣи Гавриил Бетлен. David Золиоти чел дин фамилия лѣи Бетлен, дин дндемѣя Свеклѣи аѣ адѣнат дозѣ сѣѣ маѣ тѣлте миѣ де осташи ка съ еасѣ днтрѣ аѣисторѣз лѣи; каре лѣкрѣ аѣ фѣкѣт сѣнце реѣ дн Ракоци, ши ка съ пѣ се днпѣтѣмле чева примекѣдие цереѣ, аѣ днпѣрѣциат ошѣле ачелеа; дрепѣт ачесеа Золиоти кѣ алешѣи сѣѣ аѣ цѣсрат, ка съ стѣлгѣ вѣеаца лѣи Ракоци дн вѣпат, дарѣ Ракоци днцелегѣнд сѣатѣл лор, с'аѣ фѣрѣт де а терѣе ла вѣпат, ши принцѣнд пе Золиоти л'аѣ ослѣндит ла амарѣ ровѣе, дин кареа пѣ с'аѣ пѣтѣт тѣнтѣи, ниѣи прин рѣгѣчѣипѣле днпѣвратѣлѣи, ниѣи прин а ле Исѣвѣциуор. Пѣнтрѣ ачесеа Стефан ши Петрѣ Бетлен пѣрташѣи дн пелецѣвѣре аѣ фѣцит ла Бѣзда, ши довьндѣнд оасте Тѣрческѣ, с'аѣ апѣкат де Ракоци чел аѣцѣтат де каса Австриѣи, дарѣ с'аѣ днвинѣсѣ; пѣнтрѣ кареа Баша дин Тѣмишоарѣ дн анал зрѣвѣторѣѣ ш'аѣ перѣдѣт канѣл.“ Анишѣереа скрие ши Брентан ³⁾ деспре Стефан Бетлен.

Іарѣ Гронскѣ ⁴⁾ скрие: „Маре весте фѣнд кѣ Стефан Бетлен се апропѣе кѣ оастеа Тѣрческѣ, Георгие I Ракоци ш'аѣ трѣмѣе тѣвѣреа ши пѣрѣчиѣи дн Oradea-Маре ши токѣта днтрѣ ачелашѣи тѣмпѣ аѣ днпѣит легѣтѣрѣле кѣ Матеѣѣ Водѣ, кареле шѣиндѣ кѣ ши шѣе; се днпѣнде кѣрѣѣ де Тѣрчи, пѣшѣмаѣ атѣта аѣ фѣгѣдѣит, кѣ ва фаче де Баша дин Дрѣщиор пѣ се ва пѣтеа днпѣрезна кѣ Баша де Бѣзда. Іарѣ шѣинд Ракоци кѣ Лѣнѣл Принцез Молдѣвѣи пѣѣ есте приѣтен, днпѣротѣва лѣи дѣкѣ аѣ пѣс пѣзѣторѣи, ши ел днпѣтѣа зѣ а лѣи Октомвѣрѣе аѣ порпѣит кѣ оасте де ла Тѣрда сѣре Oradea-Маре.“ Токѣта аша скрие ши Кѣменѣи Іаношѣ ⁵⁾ пѣшѣмаѣ кѣ чеваши маѣ кѣар деспре Лѣнѣл Водѣ; пѣнтрѣ кѣ зѣчѣе: „Мѣкар кѣ Лѣнѣл Домпѣл Молдѣвѣи пѣ не ера приѣтен. Дарѣ ла пѣаѣзѣри лѣсасе Ракоци кѣ Михай Daniel ши кѣ Стефан Петка, атѣта оасте кѣтѣ пѣтѣсе лѣса, ши трѣмѣсесе ши солѣи ла Лѣнѣл, пе Тома Баша ши пре Акаѣѣе Барчаѣ; тотѣши пѣ не пѣтеам кѣ тотѣл днкрединѣа лѣи.“

¹⁾ Ortus et Progressus variarum in Dacia gentium p. 149. ²⁾ Continuator Calvisii p. 1013. ³⁾ Brentanus in Epitome Chron. Mundi Christiani. ⁴⁾ Samuel Grondzki in Ms. Elencho ad h. a. ⁵⁾ Kemény János a' Kézzel irt maga életében ad an 1636.

А н ъ л 1637. Козачиі Мѣскъчещі ла днчепствѣ англѣ ачествіа вѣтѣсе ші кзпринсе-се четатеа Азакълѣ саѣ Озовълѣ чеа де ла своккатъра Танаидеі, прекъм скріе Шіасецкі¹⁾, каре врьнд днпъратъла Амъратѣ IV съ о іа днапоі: „Поръчнсе съ се адъне оціле пре вьскат, ші пре анъ, ші съ теаргъ съ о ватъ; чі де ла ачеста л'аѣ днпедекат рѣскоала Тътаріор дн Крїм, кареа дн прїчина хртътоаре с'аѣ ацідат. Кантемір Мърза останъла чел вестіт ші пентрѣ ачееа ші пещѣеріт Ханълѣ Тътърск, трекъсе къ аї съ дн кѣмпнїа Бъцеакълѣ чеа дн Бассарабіа, ші се ашезасе лъгъ Біалогрод саѣ Монкастрѣ, Гнехнїа ші Кїліа саѣ Ахїллаа, знде с'аѣ мѣтат къ време пре днчет ші алці повѣцїторї Тътърщї къ аї лор, прекъм Арак Мърза, Саламіе Мърза ші алці, ші днзї дн зї маї мѣлці тречеа, де Крїмъл фоарте се дешерта, ші Бассарабіа днтрѣ атъта се днпопореа, кѣт ера прїмеждїе ка нъ кѣтѣва съ се кзпрїндѣ маї пре хртъ тоатъ Молдова, де ар фї рѣмас тоці Тътарїї маї днделъгѣ аколо. Ші мѣкар къ Країї Полонїеі дн токмеледе сале къ Търчїї тот-деазна лега, ка съ нъ локъеаскъ Тътарїї дн Бассарабіа дн цнвтъл лешескъ (шї солїї лешещї нъ днчета а пофті съ се рѣсїеаскъ днтр'лпса: Поарта тотъшї зїкѣнд, къ фъръ де воїа еї трек Тътарїї аколо, пре аскънс воїа спорїреа лор; пентрѣ къ Тътарїї дн Бъцеакѣ, ка зпїї карїї нъ сънт съпзшї Ханълѣ дн Крїм маї аскѣлѣторї ера, кѣнд лї се поръччеа съ пѣвдеаскъ дн Ъггарїа, дн Ардеал ші дн Полонїа. Ханъл дрепт ачееа пепѣтънд сѣферї съ і се днмїкшърезе пѣтереа ші Крїмъл съ се голеаскъ де локѣторї, с'аѣ дъсѣ къ оасте асъпра лѣї Кантемір Мърза, кареле аѣ ешїт днпротїва Ханълѣ къ 20,000 де кѣлтреці, даръ фъ вїрїт де Ханъл ші перзѣнд 7000 днтрѣ аї съ аѣ скѣпатѣ пре ла Кїліа престе Дънъре ла Добродїціѣ, знде іаръшї Тътарї лъкзїеск де не тїмнъл кѣнд аѣ перїт Країѣл Владїслав I дн анъл 1444 ла Варна, ші аколо днкъ се гонїа де Ханъл. Амъратѣ ал IV днпъратъл Търческ, ка съ ашезе рѣскоала ачеста с'аѣ фѣкът а фї мѣпїос пре Ханъл, ші аѣ кїемат пре Кантемір Мърза ла сїне, пе кареле къ дншелъчїзне л'аѣ сѣгръмат, пентрѣ къ дъпъ поръпка са нъ мерсесе къ Тътарїї лѣї асъпра Персілор; ші дндатъ аѣ днщїїнциат пре Ханъл, ші і-аѣ днгръдзїтѣ съ шї дѣкъ Тътарїї дн дъръпт дн Крїмеа. Аша аѣ дъсѣ Ханъл мѣлцїмеа Тътъреаскъ дн кѣмпнїї Бъцеакълѣ, нѣ маї пѣцінї лъсѣнд дн сателе де не лъгъ Біалогрод.“ Ашїндереа скріе Історїа Бълъченеаскъ²⁾.

Дн кѣт есте пентрѣ Валахїа ші Молдова, аша скріе Бісакїонї ла преавестїтъл Енгел³⁾: „Матеїѣ Водъ ла ачееа аѣ адъс пре Амърат IV, де ачеста аѣ поръчїт дн анъл 1637, ка лѣї Радъл Стрїдіа, кареле фъгъдзїсе маї маре трївѣт пентрѣ Домнїа Валахїеї, съ і се таїе пачѣл ші зрекїле. Ашїндереа ера съ се факъ шї лѣї Александръ І-ліашѣ, пентрѣ къ іаръшї черка Домнїа Молдовеї ші ера маре прїетен къ Радъл Стрїдіа, де нъ ар фї фъцїт дн Царїград.“ Аша мѣнтъїндъсе анъндої домнїї Ротънещї, де врьш-машїї лор, Васїліе Лъпъл Домнъл Молдовеї нъ с'аѣ пѣтѣт одїхнї дн деара ші аверїле сале, чї с'аѣ рѣдїкат къ рѣсвоїѣ асъпра лѣї Матеїѣ Домнълѣ Мнтенеск, пентрѣ къ зїче Історїа Бълъченеаскъ⁴⁾ аша: „Дн тоатъ пачеа че абеа Матеїѣ Водъ іаръ нъ л'аѣ

лъсат Дъмпезеѣ дн одихнѣ, чи і-аѣ рѣдикат немѣк таре пре Василіе Лъплъ Домплъ Молдовеі, каре аѣ фостѣ дъплъ Моісе Водѣ ла Молдова, ачеста фърѣ нѣчи о причинѣ с'аѣ рѣдикат кѣ оасте асѣпра лѣі Матеіѣ Водѣ ші аѣ веніт пълѣ ла Бъзеѣ, каре аззіндѣ-о Матеіѣ аѣ трімісѣ ла Ракоці Краіѣ Ардеалѣі пентрѣ ацісторіѣ, фіндѣі пріетен; стрѣнс'аѣ ші оастеа са че аеа, ші днѣшні аѣ порнітѣ кѣ оціле спре Бъзѣѣ, знде венісе Василіе Лъплъ, кареле аззінд де атѣтеа оці мѣntenеніі ші арделененіі але лѣі Матеіѣ Водѣ, фърѣ де вре о вѣтаіе аѣ дат досѣл. Мѣntenеніі л'аѣ гоніт пълѣ ла Пѣтна ші рѣѣ аѣ прѣдат цеара, Арделеніі аѣ трекѣт пре ла Тотрѣшѣ дн цеара лор, Іарѣ Матеіѣ Водѣ кѣ вѣкѣріе с'аѣ днторсѣ ла сказнѣл сѣѣ.

Маі кіар скріе деспре рѣсвоіѣл ачеста Кемені Іаношѣ⁵⁾ зікѣнд: „Дн аплъ 1637 тоатна тѣрзіѣ Лъплъ Домплъ Молдовеі дн дн гѣдѣшнѣца порціе Тѣрчеші, с'аѣ рѣдикат кѣ оасте асѣпра лѣі Матеіѣ Домплѣі Мѣntenеск, кѣ кареле фѣкѣсем легѣтѣрѣ саѣ аліанцѣ, прекѣт ам скрісѣ ла аплъ 1636, ші аѣ тревѣіт сѣл ацістѣт, кареа аша с'аѣ фѣкѣт. Еѣ шѣ волпѣісем, ші м'ам дѣс ла Георгіе І Ракоці, ші дѣплъ че ам рѣмасѣ треі зіле ла кѣрте, днтр'о зі фоарте де дімінеацѣ м'аѣ кіемат Прінцѣл ла сіне, ші снѣпѣндѣмі вестеа че о прімісе кѣ пѣдін маі 'наіnte деспре треава лѣі Матеіѣ Водѣ, ам днченѣт а ворбі, кѣт сѣл ацістѣт. Атѣнчі Прінцѣл днші зісе кѣ де м'аші днкреде сѣпѣтѣціі меле, пре міне м'ар тріміте кѣ оасте днтрѣ ацісторѣл лѣі; пентрѣ кѣ ар фі тѣрзіѣ пълѣ кѣнд ар адѣна сѣетнічіі, ші ар орѣндѣі алт повѣцїсторіѣ оцілор. Іарѣ еѣ пѣдѣждѣінд дн Дѣмпезеѣ дндатѣ м'ам фѣгѣдѣіт, ші фінд кѣ Прінцѣл днкѣ токма днтрѣ ачееа зі вреа сѣ порпеаскѣ кѣтрѣ Мѣрѣш-Ошорхеіѣ, аѣ ші порнітѣ, ші пре міне м'аѣ ші тріміс де ла Крѣчїснелѣл де ціос, знде ам прѣзїіт, корѣнчїнд ші пентрѣ оціле де ла Харомсск. Ачеста аѣ фост днтр'о Марці ші поаптеа сосїнд ла Грїнд, Меркѣрі пълѣ ла амїазї м'ам гѣтат, дѣплъ амїазї ам порніт, Цої ам ацізис дн Фѣгѣрашѣ, Вінерї ам токміт тоате, Сѣлѣвѣтѣ порнінд, Лѣні мі с'аѣ фѣкѣтѣ зіѣл дн Валахїа трекѣнд мѣнціі пе плаїѣл Бъзеѣ-лѣі кѣ вре о кѣтева міі де сѣкѣі кѣлѣрѣці, Кѣнд ам сосїтѣ еѣ, нѣ віне дї мерѣеа лѣ-крѣріле; пентрѣ кѣ педестрашіі лепѣдѣнд пе Ага лор, ш'аѣ алесѣ алѣл пѣтаї де капѣл лор; кѣлѣрѣціі днкѣ преа торпѣїа, пентрѣ кѣ Лъплъ Водѣ днтресе дн Валахїа кале де патрѣ зіле. Дарѣ аззіндѣ де венїреа оцілорѣ Арделененіі се опѣчїсе де ла пѣшіреа днаїnte. Днтр'ачееа сосїт'аѣ дѣплъ міне Міхаїл Толдалагі кѣ маі таре оасте, ші дн-прѣспѣндѣне ам пѣрчесѣ асѣпра Лъплѣі Водѣ, чи пѣтаї зрмеле лѣі ле ам гѣсіт. Іарѣ пої авѣсесемѣ маі наїnte порѣнкѣ, ка кѣ о днѣларе сѣ і днфрѣцѣт тоатѣ неодїхна, ші сѣ скоатем пе Лъплъ Водѣ дн сказнѣл сѣѣ, дарѣ, днтревѣндѣ акѣма де трімісѣл Прінцѣлѣі, чїне аѣ фостѣ де фацѣ днтрѣ сѣетнічіі ла Прінцѣл, ші днцелегѣндѣ кѣ Стефанѣ Кашшаї чел маї кредїнчїосѣ, ші токма аша де фрікосѣ ка ші Прінцѣл, дндатѣ ам гѣндїт кѣ с'аѣ скїмѣатѣ порѣнка. Тотѣшї аззіндѣ еѣ кѣ Лъплъ Водѣ ла паза плаїѣлѣі Оїтѣзѣ челѣі де ла Тотрѣш, аѣ тріміс пе кѣтнатѣ-сѣѣ Шолдон кѣ вр'о кѣтева міі де остаїні, ам порнітѣ днтр'аколо, тѣкар кѣ порѣнка чеа поѣл ера ка сѣ днпѣкѣт пе Лъплъ кѣ

Mateiș, caș de ar trevzi съ мерцешъ маї джоло; пре Mateiș Vodъ шї пре воіерїї съ адъчет ла ачеса ка съ се леце къ де се ва свѣтра Ноарта Търчeаскъ пентрѣ адїсторїал пострѣ, еї о вор дшпѣка къ келтвїелїе лор. Каре лѣкрѣ спѣлндѣ'л пої лѣї Mateiș Vodъ, ачест тѣрїт шї вреднїкъ де вechнїкъ поменїре респнѣсѣ пі л'аș dat: Алтїѣ, къ пошта Прїнцѣлї Ракоцї, пічї воіерїлор съ о вестеаскъ пекѣм алтора, ка пѣ кѣшва съ се факъ вражѣт; пентрѣ къ фїнд еї дн алїанцѣ, ла оїалтѣ требѣе съ поарте шї гревтѣцїе, тотѣшї къ ел есте гата а пѣтї тоате. Деспре челелатѣ аș zїc Mateiș Vodъ: znde ва фї чїпстеа меа шї а Прїнцѣлї Ракоцї? znde ва рѣтѣнеа пѣтеле шї вестеа воастрѣ? де vom дшчене пої а змѣла дѣпъ Лѣпѣл Vodъ, ел кѣпелѣ фѣце де фрїка поастрѣ, шї пої сѣ'л дшвїем къ паче! N'am рѣпт пої пачеа, чї ел; ел пѣ о ва цїнеа шї де ачї дшпїнте; дрепт ачеса съ фачет че есте де фѣкѣт. Іарѣ плаїзл Оїтѣзѣлї пентрѣ ачеса дл пѣзїа Лѣпѣл Vodъ, пентрѣ къ локзїа дн Ардеал днкъ де пе времеа лѣї Гаврїїл Бетлен; зп mazїл анѣте Іоанн Могила, деспре кареле ам ворвїт ла ашл 1631, ачела авеа дн Молдова пре зпїт, карїт гѣкѣрошї л'ар фї прїїмїт Дошнѣ, шї Ракоцї днкъ дї фѣгѣдѣвїсе къл ва адїста, пентрѣ ачеса дл шї трїмїсесе дн Брескѣ, токма ла марѣнеа Ардеалѣлї, шї лесне се шї пѣтѣ фаче, пентрѣ къ сосїнд ел сеара ла Тотрѣшї, Шолдон аș фѣцїт дїпїнїтеа меа, пентрѣндѣ'л еș ronї пентрѣ времеа де поапте, дарѣ шї Mateiș Vodъ ш'аș пердѣт іїма де а мерцѣ маї дшпїнте пентрѣ пекѣвоаса поѣтѣ а Прїнцѣлї Ракоцї, шї с'аș дштѣрнат дшпої, цїпнѣнд а фї дестѣл къ аș ешїт врѣжмашѣл дїп цеара лѣї. Аша дарѣ пої днкъ пе ам дштѣрнат пе плаїзл Оїтѣзѣлї, фїнд фоарте маре фрїтѣ. Кѣртенї лѣї Mateiș Vodъ се дштѣрна а касѣ къ санїле. Мѣкарѣ пѣ ера преа тѣлѣт, дарѣ вїп ера дестѣл, де каре дшвѣтѣндѣсе Секзїї шї зѣкѣнд пе мѣнцї, Ромѣнїї ла зпїт ле аș тѣїат гѣтѣрїе, ла алцїї зпелтеле саș тѣдѣлѣрїе челе вѣрѣтѣшї.

Кѣм къ Іоанн Могила аș авѣт пѣдежде де а кѣпѣта Domnia Moldovei прїн мїжлочїреа шї адїсторїалї Георгїе I Ракоцї се vede дїн дїпломатѣл лѣї, каре л'аș dat ачелїашї Ракоцї дн 30 Ноеврїе дїн ашл 1637, шї се адъче де преавестїтѣл Engel¹⁾, znde дл шї поцї афла шї четї, де цї ва фї воїа.

¹⁾ Palus Piasecius in Chronico ad ann 1637. ²⁾ Codex Ms. Balacianianus ad h. a. ³⁾ Bisaccioni apud Engel in recent. Hist. Mold. p. 265. ⁴⁾ Codex Ms. Balacianianus ad h. a. ⁵⁾ Kemény Iános a' maga életében. ⁶⁾ Diploma Ioannis Mogila apud Engel.

Ашл 1638. Історїа Бѣлѣченеаскъ¹⁾ пѣмаї атѣта скрїе ла ашл ачеста: „Шї алте свѣрѣрї аș авѣт Mateiș Vodъ дїн Васїлїе Vodъ, къ п'аș лѣсатѣ дн паче, чї іарѣ аș стрѣнсѣ ошї, шї аș венїт дн цеара Ромѣнеаскъ, каре лѣкрѣ авзїнд Mateiș Vodъ аș стрѣнс шї ел ошїле сале шї аș ешїт дштрѣ дшгїмпїнареа лѣї ла сат ла Ненїшор пре апа Іа-ломїцїеї, znde дшнд вїтецѣце вѣтаїе, вїрїнца аș фост а лѣї Mateiș Vodъ, кът авїа аș скѣпат къ пѣрїнї оаменї Васїлїе Vodъ ла Брѣїла.

Чї маї пре ларгѣ ле скрїе ачестеа Кеменї Іапошѣ²⁾ кареле зїче: „Дн ашл 1638 тоатма іарѣшї с'аș рѣдїкат Лѣпѣл Vodъ къ оасте асѣпра лѣї Mateiș Vodъ ка сѣ'ї іеа Domnia

кареа ши Поарта і'о дѣдсе. Матеїѣ іарѣші аѣ днченѣтѣ а чере де ла Ракоці ши де ла цeara Ардеалѣлѣ аѣісторіѣ, дарѣ venice таре порѣпкѣ лѣ Ракоці де ла Поартѣ ка съ нѣ дндрѣсneasкѣ а се аместека днтрѣ ачеса. Дрент ачеса, цінѣнд сѣат тѣкар кѣ лѣкрѣл ера прітеждіос, чі фіінд кѣ кредінца поастрѣ днкѣ цізка днтрѣлксѣл, еѣ ши Борнеміса Пал пе-ам черет спре аѣісторіѣл лѣі, дарѣ нѣ пе-аѣ слобозіт Прінцѣл, чі аѣ орѣндзіт пе Сіцістѣнд Корнішѣ Ценераріѣ ла оші, ши л'аѣ тріміс дн цeara Барсеі, ка кѣм ар терѣе днтрѣ аѣісторіѣ; іарѣ пе Георгіе Конронцаі л'аѣ тріміс ла Матеїѣ Водѣ. Еѣ възѣнд вікленіа н'ам врѣт а тѣ маі аместека, чі стѣлѣндѣтѣ де лѣнгѣ Прінцѣ, ам тере ла діреѣѣторіа теа дн Фѣлѣраншѣ пѣлѣ ла сѣлршітѣл лѣкрѣлѣі. Іарѣ Прінцѣл кѣ чеі че ера зна кѣ дѣлксѣл, вікленіа ачесаа о аѣ фѣкѣт кѣ віетѣл Матеїѣ Водѣ, кѣ фѣкѣндѣсе кѣ вреѣ съ аѣісте пе Матеїѣ Водѣ, спре чеа маі дншелѣтоаре дн кредінцаре а лѣі пе Сіцістѣнд Корніш дн нѣсерѣ ла нѣмітѣл лок кѣ ошіе, ши пе Конронцаі л'аѣ тріміс ла Матеїѣ Водѣ ши ла воіеріѣ Мѣнтенѣці кѣ таре вістѣтѣре, ка съ л дншелѣе. Ел днкѣ таре се цізра днаінтеа лѣі Матеїѣ снѣлѣндѣлѣ, кѣм вреѣ съ л аѣісте. Іарѣ деспре а треіа парте аѣ тріміс пре Акаціе Барчаі ла Лѣнѣл Водѣ, ка съ і снѣлѣ кѣ нѣ ва аѣіста пре Матеїѣ Водѣ, чі пе Барчаі маі л'аѣ прѣдат тѣлхаріі, каріі л'аѣ рѣпіт ши л'аѣ дѣс пріне ла Абаза Баша, кареле цінеа кѣ Лѣнѣл Водѣ ши ера Комендант Дрѣціорѣлѣі. Днтр'ачеа Лѣнѣл апропіндѣсе де Матеїѣ, ачеста днкѣ неавѣнд пѣдеде де аѣісторіѣ, аѣ ешіт днаінтеа лѣі, ши аѣістѣнд Дѣмпѣзеѣ дрентѣціі, фoарте рѣѣ л'аѣ вѣтѣт. Дѣлѣ ачеа Матеїѣ Водѣ аѣ фѣкѣт де поѣмаі таре аліанцѣ кѣ вікленіе; пентрѣ кѣ пе-фіінд вре о есчепіе саѣ лѣаре аѣарѣ дн діпломатѣл цереі, ел дн діпломатѣл че л'аѣ дат сінѣр, аѣ скoс аѣарѣ пе Тѣрчі ши пе Тѣтарі.“ Ашндереа скріе Гронскі³⁾), кареле адаогѣ ачестеа: Днтр'ачеа Лѣнѣл Домнѣл Молдовеі ши Матеїѣ Домнѣл Валахіеі аѣ алес цісдеѣкторіѣ свезеі днтре сіне пе Ракоці, чі токма атѣчі, кѣнд се чернеа лѣкрѣл, Лѣнѣл аѣ кіемат днапоі пре трімішіі сѣі, ши пентрѣ ачеа Ракоці аѣ тѣлат дндрѣлѣт ши пре соліі лѣі Матеїѣ Водѣ, сѣлѣлндѣл ка адмінтрелеа съ поарте гріже де треаба са.“

Че аре дарѣ Саларді? де скріе⁴⁾): „Дн аѣл ачеста 1638, ла днченѣтѣл лѣі Септемврие пріп соліі Лѣнѣлѣі Домнѣлѣі Молдовеі ши аі лѣі Матеїѣ Домнѣлѣі Валахіеі днтре дѣлшіі ши днтре Ракоці дн Бѣлград с'аѣ лѣкрат пентрѣ наче, кареа іспрѣвіндѣсе ла днченѣтѣл лѣі Октомврие, Ракоці аѣ слобозіт пе соліі ачсіа ши ел с'аѣ дѣс ла тершілѣ, че л вестісе, съ фіе дн Бістріцѣ, пе 22 Октомврие.“ Аѣ доарѣ вѣтаіа маі сѣс адѣс дѣлѣ ачеа с'аѣ днтѣплат? рѣѣ дестѣл кѣ Молдовеніі ши Мѣнтеніі, фіінд еі тот де зн сіпце аша се тѣпка пре сіне ши алерга ла неамсріі стрейне сѣі днтпаче! . . Чі лѣкoтміа лѣі Васіліе Лѣнѣл Домнѣлѣі Молдовеі ле прічінѣіа ачестеа, кѣреле вреа съ пѣлѣ пре зн пенот ал сѣѣ дн локѣл лѣі Матеїѣ Домнѣлѣі Мѣнтенескѣ, прекѣм скріе Бісакіоні⁵⁾).

Тот деспре Матеїѣ Водѣ аша скріе Херман⁶⁾ дн апапіі чеі кѣ тѣла скріші: „Дн аѣл 1638 Матеїѣ Водѣ аѣ комѣндат лѣі Ракоці пре зн кѣлѣгѣр (анѣме Еліа Іоредіі) ка съ фіе Вѣлдікѣ Ротѣлїор (dін Ардеал). Ачеста дн вісітаціі аѣ фѣкѣт некѣрѣцірі, аѣ

порочит де л'аъ деспръкат ши аша гол къ пеле л'аъ вѣтъ афаръ дин Българд (ди а-
нхл 1643) ши і-аъ лзат пе сама фискълѣ тоате вѣзрѣле, дитре каре с'аъ афлат ши
нише скрісорі гречеши ши ромънеші че ле адхесе маі пайнте дин Валахія. ди каре
ера скрісе тоате вѣстеріле челе дигронате пре ла тълъстїрї ши пре аите локзрї дин
Валахія ши дин Ардеал: къ каре тълт с'аъ фолосїт Ракоді, маі алес аъ афлат ел о скрі-
соаре, кареа арѣта шаре вѣстеріе а Країлѣ Іоанн П чеа лъпгъ Сївіїѣ ла Орлат сѣпг
мшїдї ауроане де рѣлї Сївіїѣ кіемат, дигронатъ. Аколо аъ поръпчїт Ракоді, сѣ се сапе
фоарте афѣнд маі ди дозъ лѣнї, даръ афлат'аъ чева аъ нѣ, нѣ се шїе. Скрїсорїле каре
грѣла деспре вѣстерїле че ера дигронате ла тълъстїрїле дин Валахія ле аъ трїміе Ра-
коді лѣ Матеїѣ Водъ, каре тълт с'аъ фолосїт къ дънселел. " Пълъ ачі Херман деспре
кареле скріе преавестїгъл Енгел 7), къ тревзе лзат сама, къ аъ фост Сасѣ дин Ардеал.
Іаръ сѣ адаогѣ, къ нѣ тревзе сѣ те мїнхнезі къ Матеїѣ Водъ аъ фѣкът атѣтеа тълъс-
тїрї, пентрѣ къ претънденеа аъ къзтат вїстїерї, де нѣ сѣфлетешї дїкаї лѣтешї.

1) Codex Ms. Balacianianus ad h. a. 2) Kemény Iános a maga életében ad h. a. 3) Samuel Grondz-
ki in Ms. Elencho ad h. a. 4) Szalárdi Iános a siralmas Magyar Kronikának. 5) In Annalibus Mss.
6) Engel in recent. Hist. Valachiae Part. 1. p. 291.

Анхл 1639. Макар къ вѣтесе Матеїѣ Водъ ди анхл трекътѣ пе Васїліе Лѣнхл
Домнхл Молдовеї ла Ненїшор, ачеста прекъм скріе Історїа Бълъченеаскъ 1): „Тот нѣ се
одїхнеа чї ди тот анхл лѣкра сѣ скоатъ пе Матеїѣ Водъ, чї ши Матеїѣ фїнд къ інімъ,
таре ши сѣзїндс'ї порокъл, нѣ се лѣса. Пре ачесте тїмшрї авѣнд Васїліе Водъ фоар-
те шаре прїетен пре хл Везїрїѣ, л'аъ рѣгатѣ пре ачеста ка сѣ тълълеаскъ пре Матеїѣ
Водъ, кареле ши фѣкълд ачеса аъ трїміе пе Скімнї Ага, ши Васїліе Водъ аъ
трїмісѣ пе Костеа Караѣеа къ Скімнї Ага, дивѣдъндс'ї, ка дндатъ кътѣ вор да
кърѣле де тълълїре. Караѣеа сѣ анхче пе воїерї къ ворбе вѣне, ши къ фѣгъдїнѣ
де ла Васїліе Водъ, маі вартос къ Караѣеа авеа воїерї шарї пе фракїї лѣї, адекъ пе
Павлаке Банхл ши пре Апостолаке, ка ачешїа сѣ дїтоаркъ ши пре чеїалалшї де кътрѣ
Матеїѣ Водъ. Даръ Матеїѣ Водъ прїнзїнд весте де ла Поартъ аъ трїміе вр'о къдї-ва
кпїтанї къ стегърїле лор ла Конъченї де ашента пе Скімнї Ага, ши авеа дивѣдътъръ
сѣї ла кърѣле ши сѣ ле адекъ ла Матеїѣ Водъ, ши пе Скімнї Ага сѣ л цїпъ аколо, ши
дндатъ кът аъ венїт с'аъ дсе кпїтанїї, де аъ черѣт кърѣле, іаръ Скімнї се цїзра ши
нѣ вреа сѣ ле дса, ши маї пре зртъ ле-аъ лзат фъръ де воїа лѣї. Дѣсъ Костеа Ка-
раѣеа фїнд конъчїт престе Арцешї де ачеса парте, къ тот се темел дакъ аъ вѣзѣт а-
честата, аъ дїкълекат пе каї къ дої фечїорї аї лѣї ши аъ лзат Арцешїл ди нос ши пре
ла Чїокълнешї аъ трекът ла Дрѣшїор, ши с'аъ дсе ла Васїліе Водъ де аъ спхе патїмїа ши
їсправа че аъ фѣкът. Матеїѣ Водъ дакъ аъ четїт кърѣле ши аъ вѣзѣт къ сѣпг де тълъ-
лїре, аъ трїміе де аъ адсе пе Скімнї Ага, ши л'аъ ашезат ла хл лок де аъ шезѣт,
пълъ че ш'аъ ашезат іаршїл Домнїа. Дѣпъ ачеса дѣрїндс'їл вїне л'аъ лѣсат, де с'аъ
дсе ла Царїград, ши нїчї къ ачестата аъ пѣтѣт стрїка Васїліе Водъ лѣї Матеїѣ Водъ. Аша

ле скрие ачестеа ши преа веститѣя Енгел¹⁾) нѣмаї кѣт ле скрие маї пре ларг ши дн-трънеле маї днкълѣте, кареле ши ачестеа адъче дн Carpedo²⁾), кѣ Василіе Лѣнѣл Водѣ с'ар фї кѣзнат дн анѣл де акѣм кѣ о Търкоаїкѣ дн Циркассїа пентрѣ каре тѣлт аѣ тре-вѣїт сѣ плѣтеаскѣ.

Деспре прїматѣя Търновѣлї дн България аша скрие Леквїен³⁾): „Дн кърдїе саѣ Далтерїа лѣ Лаврентїе Архїепїсковѣлї дн Кассандрїа, пе кареле лѣаѣ сѣїндїт Партенїе I Патриархѣя Царїградѣлї дн анѣл 1639, се vede, кѣ знѣл дїнтре сѣїндїторї аѣ фост Макаріе ал Търновѣлї. Ачелашї Макаріе аѣ фост де фодѣ ши дн анѣл 1641 кѣнд с'аѣ дїндт собор де Мїтрополїдїї рѣсърїтѣлї пентрѣ *Μετρωπολις*, адекѣ пентрѣ мѣтареа пѣлїе ши а вїаѣлї дн Сѣлта Кѣменекѣтърѣ.“

¹⁾ Codex. Ms. Balacianianus ad h. a. ²⁾ Engel in recent. Hist. Moldaviae p. 267. ³⁾ Sagredo p. 452. ⁴⁾ Lequien in Oriente christiano tom. 1. p. 1206.

Анѣл 1640. Ла анѣл ачестеа аша мерце маї дѣболо Історїа Вѣлѣченеаскѣ⁴⁾): „Ларѣ Търчїї вѣзлнд кѣ с'аѣ „днпѣтернїчїт Матеїѣ Водѣ кѣ ванї ши кѣ ошї, ши кѣм кѣ аре пре Арделенї прїетенї, авеа ши еї пофѣ сѣл тѣлѣеаскѣ, дарѣ пѣ кѣтеза сѣ факѣ ачестеа аїабеа чї лѣкра кѣ вре зн менешнѣ сѣл прїндѣ; днсѣ слѣїнд порокѣ лѣ Матеїѣ Водѣ, пѣ пѣтеа кѣ тоате менешнѣрїле Търчїлор ле афла, ши се пѣлїа. Де ода-тѣ аѣ трїмїсѣ пе Сїпан Баша кѣ ошї мѣлте, ка претенеце сѣ се дншрѣвне кѣ Матеїѣ Водѣ ши деї ва фї днѣлѣнѣ сѣл прїндѣ, ши прїне сѣл дѣкѣ ла Поартѣ, карї венїнд ла Бѣкѣрѣшї, знїї аѣ копѣїт деспре Котроченї, алдїї деспре Вѣкѣрѣшї. Ачестеа маї днпїнте днцелегѣнд Матеїѣ Водѣ, ш'аѣ стрѣне тоате ошїле че авеа ши ста тоцї дн-тр'армациї зїоа ши поаптеа, кареа вѣзлнд Баша, п'аѣ кѣтезат а фаче вре зн реѣ, чї пре-тененеце с'аѣ пѣртат кѣ Матеїѣ Водѣ, де ла каре дарсрї лѣлнд с'аѣ днторс ла локѣл.“

Ларѣ преавеститѣя Енгел¹⁾) скрие: „Василїе Водѣ ларѣнї аѣ днпїлѣт кѣ дарсрї Дїванѣя Търческѣ, ка сѣл аїїце асѣїра лѣ Матеїѣ Водѣ, ши аѣ довѣндїт че дорїа, кѣ аѣ пѣс дн прїмеждїе пе Матеїѣ Водѣ, дарѣ ачееа нѣмаї атѣта аѣ зрїснс де ши знѣл ши алѣл ш'аѣ голїт цннга. Днсѣ ачестеа аша с'аѣ днпѣшїлат: „Търчїї дн анѣл 1640 кѣ таре оасте аѣ ши днтрат дн Валахїа сѣ прїндѣ пе Матеїѣ ши с'аѣ тѣ-вѣрѣлт знїї дн сѣс, алдїї дн цїос де Бѣкѣрѣшї, деспре Вѣкѣрѣшї ши деспре шоара тѣ-пѣстїреї де ла Котроченї. Матеїѣ Водѣ с'аѣ днпѣстѣлѣт кѣ атѣта, кѣ ш'аѣ адѣзнат оа-стеа ши о аѣ пѣс дн рѣнд де а се пѣтеа анѣра. Днтр'ачееа аѣ орбїт пе Баша кѣ да-рсрї ши аѣ сѣкѣт де с'аѣ днтърнат днпїої, ши аѣ зїс днпїнтеа Дїванѣлї, кѣ п'аѣ пѣтѣт вїрїї кѣ оастеа лѣ Матеїѣ Водѣ.“ Тот ачелашї Енгел²⁾) скрие дн історїа Молдовей, пре кѣм зрїнеазѣ: „Дн 8 Феврварїе дн 1640 аѣ мѣрїт Амсрат IV, ши ла Іврахїм зрїнѣ-торїл лѣ аѣ трїмїс амѣндої Домнїї Ромѣнѣшї де і-аѣ сѣкѣт чїнстеа че і се кѣвенїа.

Деспре Ардеалѣ скрие Салардї³⁾): „Маї пїнте де а се трїмїте Георгїе II Раноцї дн анѣл 1640 ла кѣлїтѣлїа де ла Орадеа таре, і с'аѣ дѣрѣїтѣ ши дат кѣ тоатѣ кѣдїнѣа крѣїеаскѣ іосагѣрїле ачестеа: Секедїхїдѣл ши Дїосегѣл кѣ тоате сателе че се цїп де дѣнселе, каре венїсе пе тѣла фїскѣлї прїп нота лѣ David Зоїомї; Шоїомкевѣ ши

Алешдъ.І іаръші кѣ сателе че се цин де дѣселе, каре Venice ла фискѣ prin стѣцереа виецѣ Елисаветеі Золиомі, кареа аѣ фост мѣере маі днтѣѣ лѣ Іоанн Імрефѣ апоі лѣ Гавріил Могила Водѣ, пре ѣртѣ лѣ Ладиславѣ Борнемісса дин Кляжѣ. Іарѣ лѣ Сісістѣнд Ракоді (ла ал доілеа феіор), маі painte de а се да кѣпетѣніа Одохеізілѣ ші ценера-латѣл Секзімеі, і-аѣ дѣрѣтѣ ші дат іаръші кѣ тоатѣ кѣдінца кѣзіаскѣ іосагеріде ачестеа: Тѣрціа каре Venice ла фискѣ prin стѣцереа семѣцѣеі Канчелларізілѣ Стефан Ковашоці. Цілъл, Мѣлѣціѣрѣл че Venice ла фискѣ prin нота лѣ David Золиомі. Дѣпѣ ачееа ші дн дерегѣторіе с'аѣ ашезатѣ prin Комміссарі де чінсте. Дарѣ пре ачеста пентрѣ кѣ кѣз-та воіа пѣрінцілор, ера треазѣ, дѣлѣцатѣ, кѣ елѣвіа, дѣпѣ тіперецеле сале дѣцелентѣ ші дн церіде дин афарѣ пентрѣ вѣртѣціде сале кѣпоскѣтѣ ші вестітѣ, маі адеце орі дн цінеа лѣлгѣ сіне. Днтр'ачееа Георгіе II Ракоці, дн 2 Августѣ дин апѣл ачеста prin Стефан Каншаі ші алці Комміссарі де чінсте днкѣ с'аѣ ашезатѣ дн кѣзітѣніа Орѣзіі марі, дарѣ мѣлѣтѣ пѣкѣзіа не Пѣрінці, кѣ ера дат ла вѣтѣрѣ, дин кареа нѣл нѣтеа скоате нічі prin доціанеле пѣрінцеші, нічі prin сѣлѣціторіі пре каріі цінеа лѣлгѣ дѣлѣл.

1) Codex Ms. Balacianianus ad h. a. Engel in recent. Hist. Valachiae Part. 1. p. 293. 2) Idem Engel in recent. Hist. Moldaviae p. 268. 3) Szalárdi Iános a' siralmas Magyar Kronikának 4. Könyv. 2. Reszében.

А п ѣ л 1641. Ла апѣл ачеста днкѣ аша скріе Історіа Бѣлѣченаскѣ 1): „Алѣ датѣ іаръші аѣ воітѣ Тѣрціі сѣ пріндѣ не Матеіѣ Водѣ, кѣ аѣ стрѣне Тѣрціі ла Овлѣціцѣ ші ла четатеа Алѣл ошці, ші аѣ мерсѣ ші Васіліе Водѣ кѣ ошціле лѣ ла четатеа Алѣл, де ла каре авеа Тѣрціі дндемпаре, сѣ пріндѣ пре Матеіѣ Водѣ. Деці аѣ венітѣ порѣнкѣ сѣ теаргѣ ші Матеіѣ Водѣ ла четатеа Алѣл кѣ тоате ошціле лѣ кѣ вѣпѣ гѣтіре, ші а-рѣлгѣндѣ ла Іаллѣшкѣ дн Бѣціакѣ аѣ дѣцелесѣ ші маі віне де сѣатѣлѣ чел рѣѣ че'л фѣца Тѣрціі кѣ Васіліе Водѣ, ші де аколо н'аѣ воітѣ сѣ се дѣкѣ маі днколо, чі аѣ гѣтітѣ да-рѣрі формоасе ші скѣтне де аѣ трімісѣ бакшіш Сераскіерѣлѣ прічінкѣндѣсе кѣ е волнавѣ ші се тете кѣ ва мѣрі дн деарѣ стрейлѣ, ші с'аѣ днторсѣ дн деара са, ші ера шецѣнд дн паче.

Маі кіар ле скріе ачестеа преавестітѣл Енгел 2) дин Філіпѣх зікѣндѣ: „А доза оарѣ дн апѣл 1641, іаръші аѣ аціпатѣ Васіліе Водѣ не Тѣрціі спре періреа лѣ Матеіѣ Водѣ. Спре ачестѣ сѣршіт аѣ лѣат Матеіѣ Водѣ порѣнкѣ ка сѣ теаргѣ кѣ оастеа Тѣрчѣаскѣ ла Акерманѣ вѣде мерсесе ші Молдовеніі кѣ Тѣтаріі, ші се сѣртѣсе ка сѣ'л днкѣціѣре кѣ тоціі ші сѣ'л пріндѣ. Чі Матеіѣ Водѣ днкѣ авеа претеніі ші спіоніі сѣі, каріі кѣнд аѣ сосітѣ ел ла Епѣхѣ л'аѣ дѣціцідатѣ деспре тот лѣкрѣл; дрепт ачееа с'аѣ днтѣрпатѣ ла Тѣрговецці, ші с'аѣ мѣнтѣтѣ ла Баша чел Тѣрчѣескѣ, чі де мѣнтѣціцѣ аѣ фостѣ ліпітѣ ші дарѣріле prin каре аѣ фѣкѣтѣ де Баша с'аѣ днтѣрпатѣ а касѣ, ші аѣ словозітѣ оастеа: prin ачѣаста прецѣт се паре, аша де пѣкѣтѣ с'аѣ фѣкѣтѣ Матеіѣ Водѣ дпайнте Порціі де пѣлѣ ла апѣл 1651 аѣ рѣмас дн паче де кѣтрѣ чеі дин афарѣ.

1) Codex Ms. Balacianianus ad h. a. 2) Engel in recentiori Historia Valachiae Part. 1. p. 293.

А п ѣ л 1643. Дн апѣл ачеста аѣ лѣатѣ Тѣрціі дндѣрѣлѣтѣ четатеа Ассовзілѣ де

ла Козачіи пѣскъчещі, ла акѣрія ватере, прекъм скріе Бісакціоні ¹⁾, де ла Мѣстени ши Молдовені аѣ фостѣ мерс дѣтрѣ ацїзторіѣ Търчилорѣ 20000 де остана; іарѣ Сагрѣдо ²⁾ таре вѣпѣтѣеце пе Васіліе Лѣвѣл Домнѣл Молдовеі пентрѣ лѣареа четѣуцї ачеіа.

Тот дѣтрѣ ачеста ап с'аѣ цїнѣтѣ събор таре дѣ Іашї де Партеніе І Патріархѣл Царїградѣлѣ, дѣ каре прекъм скріе Фїліппѣ Кїпрїе ³⁾: „Аѣ фост де фацѣ ши ачещїа: Варлаам Мітрополїтѣл Сѣчевеі ши а тоатѣ Молдова ши Ексархѣл Плаїзїлор, Евгенїе Епїскопѣл Романѣлѣ, Анастасїе Епїскопѣл Рѣдѣуцѣлѣ, Георгїе Епїскопѣл Хушѣлѣ ши Софронїе Іеромонахѣл ши Егѣменѣл Мѣпѣтїреї а треї СС. Архїереї дїн Іашї Молдовеі.“ Амїндереа скріе Левкїен ⁴⁾. Везі ши ачелеа каре ле воїѣ скріе ла анѣл 1645 десупре аленереа лѣї Георгїе П Ракоцї.

¹⁾ Bisaccioni p. 488. ²⁾ Sagredo p. 452. ³⁾ Philippus Cyprius in Chronico Eccles. Graecae. p. 478.

⁴⁾ Michael Lequien in Oriente Christiano tom. 1. p. 1253. seqq.

А н ѣ л 1643. Ла анѣл ачеста скріе Брѣнтанѣ ¹⁾: „Дѣ Ыгарїа се фаче позѣ рѣс-тірїцѣ де Ыгѣрї ши де Ромѣнї съѣтѣ Ракоцї асѣпра дѣмпѣратѣлѣ дїн дѣдемнѣл маї вѣртосѣ ал Галїлорѣ ши ал Свецїлорѣ. Ромѣнїї пѣ департе де Віенна Австрїеї се дѣмпрезѣпѣ кѣ Свецїї.“ Чї ачестеа с'аѣ дѣтѣмплатѣ дѣ анѣл вїїторїѣ пѣ дѣтр'ачеста.

Гронскї ¹⁾ маї пѣлѣте адѣче ла анѣл де акѣм скріїндѣ: „Дѣ Бѣлградѣл Ардеалѣлѣ дѣ 3 Феврѣзарїе кѣ таре помпѣ с'аѣ цїнѣтѣ, пѣпта лѣї Георгїе Ракоцї челѣ тѣнер кѣ Софіа фата лѣї Стефанѣ Баторї дѣ кареа аѣ фостѣ де фацѣ пѣ пѣмаї тодї домпнї Ардеалѣлѣ, чї ши солїї алтор пеатѣрї: ал дѣмпѣратѣлѣ Романїлор, Іакѣсїчїе Епїскопѣл Агріеї; ал Країзѣлѣ Полонїеї Владїслав IV, Дѣкѣл Іоанн Радївїс Палатїнѣл Віленї, Дѣкѣл Кѣрландїеї, Палатїнѣл Ыгарїеї, амѣндої Пїнцїї Ромѣнїлор ши алцї вѣрѣвцї де фрѣнте сѣфрїшїндѣсе оспѣдѣлѣ тодї с'аѣ дѣс пре ла каселе сале; іарѣ ла Ракоцї (чел вѣтрѣп) аѣ венїт солїї Свецїлор ши ал Протестанцїлор дїн Ыгарїа, карїї дѣ дѣдемна, сѣ се скоале асѣпра касеї Австрїеї, чї атѣнчїї нїмїка аѣ іспрѣвїтѣ. Съѣтѣ сѣфрїшїтѣл анѣлѣ аѣ венїт ла ачелашї Ракоцї трїмїшїї Дѣкѣлѣ Радївїл ка пїпн мїжлочїреа лѣї сѣ се кѣсѣ-тореаскѣ кѣ фата Лѣвѣлѣ Водѣ, карїї кѣ прїлецїлѣ ачела л'аѣ сѣѣтѣвїтѣ сѣшї кѣцїце інїміле Полонїлор пре дѣтѣмплареа кѣнд ар мѣрї Владїслав IV, пентрѣ крѣмеа Лешаскѣ де че пѣ с'аѣ ферїтѣ. Аѣарѣ де ачеста дѣтрѣ алтеле аѣ поменїтѣ кѣ Владїслав IV ар авеа гѣнд де а сѣ рѣдїка асѣпра Търчилор каре гѣнд пѣкѣндѣї аѣ зїс кѣ ел дѣкѣ пѣ се ва ферї де ачееа. Лѣвѣндѣ-шї зїоа вѣпѣ трїмїшїї лѣї Радївїл де ла Ракоцї, аѣ мерс кѣ солѣл лѣї ла Лѣвѣл Водѣ сѣ чѣарѣ верѣвѣра, ши аколо ворѣндѣ десупре треава дѣ каре ера трїмїшїї, аѣ поменїтѣ кѣ Ракоцї дѣкѣ пѣ се департѣ де кѣцѣтѣл Країзѣлѣ Лешескѣ, де а се рѣдїка кѣ рѣсѣвоїѣ асѣпра Търчилор, кареа аѣзїндѣ-о Лѣвѣл Водѣ, ка зпѣштѣпѣ ал лѣї Ракоцї, о аѣ скрїсѣ ла Поартѣ, ши тѣпѣнд дѣдѣрѣпѣтѣ пре солѣл лѣї Ракоцї, пѣпта с'аѣ фѣкѣтѣ дѣпѣ ачееа пїпн Мітрополїтѣл де ла Кїов. Дѣтр'ачеа Країзл Свецїеї іарѣшї аѣ трїмїсѣ ла Ракоцї сѣл дѣдемне асѣпра дѣмпѣратѣлѣ.“ Амїндереа скріе Кеменї Іаношѣ ²⁾.

Тот дѣтрѣ ачестѣ анѣ аѣ датѣ ши Георгїе І Ракоцї ³⁾ Дїпломатѣл каре зрѣмеазл:

„Noi Georgie Rakoci ш. ч. фачем дншнгаре ш. ч. кэм къ тькар къ пої къ вр'о кѣцї-ва-
 анї маї пайнте дн асторїтате шї дн плнїреа нстереї поастре чеї прїнцещї, каре къ мїла-
 лїї Dămnezeї дн черїї, датъ о авем, дспъ моартеа шї мьтареа днтръ ачеастъ вїацъ
 а чнстїтлї однїоаръ Георгїе (Genadi) Bradї de ла Бьлградѣ, сьпер-їntendentлї ть-
 тьрор бесерїчїлор дн Ардеал, че цнѣ леѣа гречеаскъ, сьрбеаскъ шї ромънеаскъ, ам пост
 сокотїт, сь пьнем шї сь днлѣцѣм ла треапта влѣдїчїеї пре зпвл а нѣме Еліа Іорещї,
 дспъ нїде орѣндїеле датѣ лїї. Днсь ачел Еліа Іорещї, небьгндѣ самъ де статлї сь чел
 вїсерїческѣ шї афлндѣсе къ елка зпвл кареле ера маї mare песте вїсерїчїле нїмїтелор леї,
 шї треблїа сь днтреакъ не сьпзшїї дерегъторїеї сале чеї влѣдїчещї пьсторїї, шї къ неїновъ-
 цїа вїещї шї къ сѣїнденїа евлавіеї шї сь ле шеаргъ днпайнте къ пїлѣ бьвл ка къ о фьклїе апрїп-
 сь, п'аѣ плнїтѣ ачестеа, чї де релеле сале пьраврї шї патїмї пьртатѣ шї днпїнсѣ дн прѣ-
 пастїе къ тьлте фелїврї де неспъсе прїхлнї але вїещї с'аѣ днкркатѣ, шї дерегъторїа влѣдїчїеї
 о аѣ днтвлекатѣ къ зрѣте вїнеле вїещї чеї десѣрпнате. Шї пентрѣ ачееа фїнд къ прїп нѣс-
 торїї ачелїашї леїї кьнд шї кьнд с'аѣ датѣ маї тьлте жалве днпайнтеа поастрѣ деспре некзратѣ
 вїаца лїї, шї деспре маї тьлте некзвїоасе фаште але лїї, маї пре зрнїт фьклндсѣ сьбор
 mare de тоцї протопопїї шї преоцїї ромънещї де леїїле гречеаскъ шї сьрбеаскъ, дн-
 трѣ ачелашї собор цнлндсѣ тоате, кьте сьнт де а се цїнеа дн кьдїнцѣ шї дн о-
 вїчеїлї Koncїсторїлїї лор, трас фїнд ла цїздекатѣ шї дн адеврате шї маї тьлте
 тьртзїсірї де капїтларї астенпїчї шї де алте персоане вреднїче де кредїнїцѣ кьлесе
 афлндѣсе, къ есте вїноватѣ тьтзрор смїнтелїлор, шї фьрѣ де леїїлор де каре се
 пжрїа, с'аѣ цїздекатѣ къ вотлї шї сьфрцїїл тьтзрор ка сь се лепенѣ дн дерегъторїа
 са чеа влѣдїчїеаскъ, шї ка сь нѣ се днїтїне тот чїнл преоцескѣ, сь се деа не тьла
 Маїстратлїї, спре педанса че і се кьвїне. Дспъ ачееа сьтзїндсѣ еї деспре алтѣ
 сьпер-їntendentѣ саѣ кэм се зїче дн комїнѣ, влѣдїкѣ, не кареле сь-лѣ пьпъ дн локвл
 лїї, шї венїндзле дн мїнте сь алеагъ влѣдїкѣ не чїнстїтлї вьрбатѣ Стефанѣ Сїмо-
 нїе де ла Бьлградѣ, днатъ с'аѣ рьгатѣ де пої, ка шї пої сь не мїлостївнѣ, а да
 лїї ачееа дерегъторїе вїсерїчїеаскъ, а'лѣ днтзрї дн влѣдїчїе, шї а'ї арѣта лїї тоатѣ гра-
 цїа поастрѣ чеа прїндеаскъ, каре черере а лор, че с'аѣ фькзтѣ дн модрлї маї сьс
 зїс, кьноскьндзо а фї дїреантѣ шї адевратѣ, пої днкъ ка зпнї карїї дн тоатѣ стьлн-
 пїреа поастрѣ маї къ самъ деспре ачееа вьцетлнѣ шї не грїжїнѣ, ка не тоате шї фї-
 еше каре статспї, че дн черїї с'аѣ сьпзсѣ окьртвїреї поастре, сь ле дндрентлнѣ шї
 сь ле цїнелнѣ дн кьдїнцеле сале, пре ачелашї Стефанѣ Попа Сїмонїе ка пре зп ко-
 тьндатѣ шї де преачїнстїтлї Домнлї Стефан Белеп Епїскоплї бесерїчїлор зпгьрещї
 челор православноїче дн цеара поастрѣ а Ардеаллїї шї пьсторїїлї чел днптлїї ал Бьл-
 градлїї, чел преа грїжїторїї, шї де алцї кредїнїї аї поцрї маї де фршїте, пентрѣ евла-
 вїа, бьне пьраврїле шї днтреїїмеа вїещїї лїї, престе тоате вїсерїчїле че сьнт дн ко-
 мїтатзрїле Албел дн Ардеал, Краснеї, Солноклїї де мїжлок, Добъчеї, Кьлжкьлїї шї че-
 тьцїї де Балтъ; іарьшї дн Дїстрїктзрїле Кїоарлїї, Бьрсеї шї Бїстрїцеї; ашїндереа дн

тоате сказанеле секциенещи ши съсещи, (мъндѣ афаръ вѣсеричеле де ла Алатор, де ла Оръдѣ, де ла Хагерѣ, де ла Хинедоръ, де ла Гѣа, де ла Кришѣ, ши треи Протопопи де ла цѣара Олтѣлѣ, дѣ каре нѣмаѣ атъта кѣдинъ ши авторитате і се дѣ, кѣтъ дѣ ва лѣса Домнѣл Епископл чел православникъ ѡнѣреск): дѣ нѣнем Влѣдикъ, адекъ прѣсте тоате вѣсеричеле че цѣн леѣа грѣчеаскъ, ши милостивѣше дѣ дѣтѣрим, тотѣши сѣптѣ кондѣциеле ачестеа, каре деспре ѡнѣрѣе с'аѣ дѣторѣѣ пре лѣтинѣ.

1) Кѣм кѣ кѣвѣнтѣл чел сѣнтѣ а лѣ Дѣмнезеѣ дѣнъ кѣрциле С. Бѣвлѣ, ши дѣтѣнека ши дѣтѣр'алте сѣрѣвѣторѣ, ши дѣ вѣсеричеле сале, ши ла дѣгронѣчѣнѣ ши айрѣа орѣ дѣ че лок, ѡнде ва фѣ опѣ, дѣ лѣмба чеа Ромѣнеаскъ дѣ ва проповѣдѣи ши ва аѣа грѣже ши ва фаче ка ши прин орѣ-каре алѣ нѣсторѣ сѣ се проповѣдѣеаскъ.

2) Кѣм кѣ Катѣхѣстѣл, кареле акѣма с'аѣ датѣ лор дѣ ва примѣ, ши ва фаче ка ши алѣи сѣл примѣаскъ, ши кѣ де а дѣнѣл ши ел дѣнѣши ва дѣвѣца не прѣнѣи ачел катѣхѣстѣ ши прин алѣи ва фаче, сѣ се дѣведе.

3) Кѣм кѣ мѣстерѣл Ботѣзѣлѣ дѣнъ орѣндѣсала Домнѣлѣ пострѣ Іс Хс кѣ апѣ фѣреаскъ дѣ нѣмеле Татѣлѣ, ши ал Фѣлѣлѣ, ши ал Сѣнтѣлѣ Дѣх дѣ ва слѣци, ши прин тоѣ алѣи ва фаче аша сѣ се слѣеаскъ.

4) Кѣм кѣ С. Таѣл а Чѣнеѣ Домнѣлѣ, кареа о кѣетѣтѣ дѣ комѣи Кѣминѣкѣтѣрѣ, ашѣнѣрѣа дѣнъ кѣм аѣ рѣндѣитѣ Іс. Хс. кѣ вѣн ши кѣ нѣне о ва да ши прин алѣ а се да ва фаче, ши ачѣаста нѣмаѣ оамѣнѣлор челор де вѣрѣтѣ, ши карѣ аѣ мѣнтѣ дѣтѣреагъ ши мѣаѣ вѣнъ о ва да ши а се да ва фаче.

5) Кѣм кѣ Дѣмнезеаскъ Домнѣлѣ пострѣ Іс. Хс. Маѣестате, кареле ѡнѣл есте мѣнтѣиторѣл пострѣ ши мѣжлочѣиторѣл ла Дѣмнезеѣ Татѣл, о ва чѣнѣтѣ кѣ слѣжѣв ши кѣ сѣлѣлѣ, ши ва фаче ка ши прин алѣи аша сѣ се чѣнѣстеаскъ; іарѣ не СС. кѣ чѣнѣстеа че лѣ се каде дѣ ва чѣнѣтѣ ши ва фаче сѣ се чѣнѣстеаскъ.

6) Кѣм кѣ Крѣчѣле ши Ікоанеле челе нѣсе дѣ вѣсеричѣ, нѣ ле ва чѣнѣтѣ кѣ вре о чѣнѣсте кѣчерпѣкѣ, чѣ нѣмаѣ пѣнѣтрѣ подоава вѣсеричѣлор ши пѣнѣтрѣ помѣнѣрѣа патѣмѣ Домнѣлѣ ле ва цѣнеа ши ва фаче а се цѣнеа.

7) Кѣм кѣ черѣмонѣле челе де ла грѣл, с'аѣ де ла дѣгронѣчѣнѣле челор че аѣ трѣнѣт дѣнѣтре вѣл, дѣнъ обѣчѣлѣл чел примѣитѣ ал крѣщѣнѣлор ва фаче сѣ се факъ, аѣѣогъндѣ де ар фѣ опѣ Didaxiѣ ши Кѣнтѣрѣ сѣнѣте; іарѣ сѣперѣстѣциеле челе вѣвѣщѣ, нѣ ле ва дѣтѣрѣ с'аѣ дѣвѣца, нѣи ва фаче сѣ се дѣтѣреаскъ с'аѣ сѣ се дѣведе.

8) Кѣм кѣ не фѣцѣле каре вор сѣ се дѣнѣпрезѣне кѣ легѣтѣра сѣнѣтеѣ кѣсѣторѣи мѣлѣнѣнѣл дѣ треѣ зѣле дѣнѣнтѣ де кѣнѣнѣле ва вѣстѣ дѣнѣнѣтеа нѣродѣлѣ дѣ вѣсерѣкѣ ши ва фаче ка прин тоѣи преоѣи чѣл сѣнѣнѣи мѣе прѣтѣнѣдѣнеа ши дѣ тоате вѣсеричѣле лор сѣ се вѣстеаскъ, ши дакъ нѣ се ва азѣи вре о дѣнѣдекарѣ, пѣнѣтрѣ кареа сѣ се поатѣ дѣнѣдека кѣнѣнѣл лор, слогодѣ дѣ ва кѣнѣна прин цѣрѣтѣнѣтѣ, ши ва фаче ка ши прин алѣи аша сѣ се факъ кѣнѣнѣлѣ, іарѣ фѣцѣле челе кѣнѣнѣнѣте амъндѣѣ сѣнт сѣ локѣеаскъ дѣнѣпрезѣнѣ ши каре нѣцѣнѣндѣ крѣдѣнѣца вор пѣрѣсѣ ѡна пре алѣа, ши де се вор алѣа амъндѣѣ фѣцѣле ачелеа

докъндѣ дптр'ачеастъ цеарь а Ардеалълѣ, саѣ дп пѣрѣле челе дппрезнате еї, нїчї де кѣм шї нїчї дптр'ѣп тїпѣ съ нѣ ле департъ; іаръ ла о дптъмпларе ка ачееа, кѣнд о фачъ се дѣче дп цери дїп афаръ шї департе, шї нїчї о весте кѣ вѣпъ самъ де ачееа се азде, маї пре хртъ дѣпъ че аѣ трекътѣ патрѣ саѣ чїпчї ані, дѣпъ обїчеїл бїсерїчїлор православноче Ѣнгѣресїї, ва да шї ва фаче съ се деа пѣтере пѣрїїї чеї невіновате шї пѣрѣїте съ се поатъ слободѣ кѣсѣторї.

9) Кѣм кѣ пре оашенїї чеї кѣ віеадъ реа, шї некѣвіоастъ шї кѣпоскѣпї фїкѣторї де рѣѣ, дї ва цїнеа шї ва фаче ка шї прїп алїїї съ се цїпъ аѣрїсїїї шї лепѣдапї де ла бїсерїкѣ, шї дїп чеата крѣдїпчїошїлор чеа де обїце, шї нѣї ва лѣса нїчї ва сѣферї, съ се ласе съ фїе кѣ чеїаладї крѣдїпчїошї ла сѣпнта слѣжѣ дп бїсерїкѣ, пѣпъ кѣнд ачеїа прїп покѣпцѣ адеврѣатъ се вор дптоарче шї дптъїѣ кѣ Дѣмпнезеѣ, апої кѣ бїсерїка се вор дппѣка.

10) Кѣм кѣ не чеї дїп Ромѣнї орї дїп чеї Бїсерїчеїї, орї дїп Міренї карїї мїшкапї де Дѣхл сѣпнтѣ аѣ кѣпрїнсѣ крѣдїнда чеа адеврѣатъ православнокѣ шї с'аѣ адаосѣ ла Епїскопїа чеа православнокѣ нїчї кѣм дї ва смїптї, нїчї дї ва сѣпѣра, нїчї дптрѣ аївеа нїчї дптрѣ аскѣпсѣ, нїчї прїп алїїї ва фаче съ се смїптеаскѣ шї съ се досѣдеаскѣ, шї кѣтрѣ ачеїа дптокма, ка кѣтрѣ чеї че аскѣпѣ де дѣпсѣл ва авеа драгосте фѣрѣдеаскѣ, шї дппротївѣ нїмїка де рѣѣ ва грѣї ла пород нїчї пре алїїї ва сѣферї съ грѣїаскѣ.

11) Кѣм кѣ дп тот аплѣ фаче собор маре де тоїї пѣсторїї чеї де сѣвт Влѣдїчїа лѣї, знде дакѣ се ва дптъмпла вре о дптъмпларе греа дп лѣкрѣл релїїїеї атѣпчї кѣ Протопопїї сѣї ва фї даторїѣ а дптреба дѣспре ачел лѣкрѣ шї не преачїпстїтѣл Домнѣл Епїскопѣл православнокѣ Ѣнгѣрескѣ, пре чел де акѣм, шї пре чел че ва фї, шї цїздеката кѣ воїпца лѣї пѣкѣтѣ шї прїмїтѣ, а о авеа.

12) Кѣм кѣ протопопїї кѣ воїа чеа дїмпрезпѣ а Консїсторїѣлѣ ва адеце шї а се адеце ва фаче, шї не нїчї зпѣл дптр'ѣпшїї пѣптрѣ ванї де ла цїнеа, саѣ орї пѣптрѣ че дарѣ дп ва лїпсї, нїчї ва лѣса съ се лїпсеаскѣ де дерегѣторїе; чї дакѣ врѣпїї дптре еї се вор аѣла грешїїї кѣ чеа саѣ дп орї че тїпѣ абѣтѣпїї де ла калеа дреапѣ а дерегѣторїеї сале пре ачеїа кѣ цїздекатѣ дреапѣ дїп дерегѣторїе дї ва лепѣда, шї тот лѣкрѣл дп ва арѣта шї маї сѣс зїсѣлѣї Домнѣлѣ Епїскопѣлѣ челїї православнокѣ, шї чїне се ва ведеа вреднїк де дерегѣторїа протопопїїї, дпмпрезпѣ воїнд шї преоїїї цїпѣтѣлѣї, саѣ аї Епархїеї шї аї Комїтатѣлѣї ачелѣїа, іар маї алес маї сѣс зїсѣл Домнѣл Епїскопѣл чел православнокѣ, се ва адеце, шї дп локѣл челїї депѣдат се ва пѣпе.

13) Кѣм кѣ дп времїде кѣнд ва фаче черчетаре саѣ вїсїтаїїе бїсерїчїлор дїп Ардеал челор де сѣпт окѣртѣїреа лѣї, прїчїле каре се вор аѣла маї греле, дпмпрезпѣ кѣ Протопопїї чеї кѣ сїпс ле ва цїздека; іаръ дакѣ вре о парте дїп чеї че се прїческѣ, нѣ се ва дпдѣстѣла, атѣпчїї ачееашїї прїче ла сказѣл чел де цїздекатѣ де ла Бѣлград ал Влѣдїкѣлѣї ачелѣїашїї прїп мѣтареа лѣїїї саѣ апелацие съ се поатъ мѣта лѣцеа, знде лѣлнд маї мѣїїї Протопопїї ачелѣашїї прїчїї де поѣ съ ле черче, шї съ ле отѣреаскѣ,

днес ші къ дѣдеката саѣ сѣатѣя де мѣте орї нѣмїтѣлї Домнїлї православнїкѣлї Епископѣ.

14) Кѣмъ къ не нїчї зп Днѣр ва кѣзпа, нїчї ва фаче ка съ се кѣзпе, не нїчї зп дїнтрѣчеїа ва деспѣрїї нїчї ва фаче, ка съ се деспартѣ. нїчї не прѣнчїї лор ва ботеза, нїчї не чеї торїї ва днѣропа, нїчї алтора ва да пѣтере а фаче ачестеа, афарѣ де сїнгѣрѣ днѣтѣмлареа ачестеа, адекъ: кѣнд чїнева дїнтре Ромѣнї днѣсрѣндѣсе ар лѣа вре о мѣере саѣ вре о фатѣ де Днѣр, шї ар вреа прїп попѣ Ромѣнескѣ съ се кѣзпе. Каре орѣндїемї, дакъ чїнева дїнтре попїї Ромѣнещї се ва аѣла къ аѣ тоате, аѣ нѣмїа зпеле съ ле ватѣме, ачела днѣтїѣ се ва глобї къ шасѣ флорїнїї, а доа-оарѣ къ 12 флорїнїї, іарѣ а треїа-оарѣ се ва лїнсі де дерегѣторїа са.

15) Афарѣ де ачестеа, кѣмъ къ шї позѣ днѣрѣ тоате пѣрѣрѣа адеврѣат шї кредїнчїос ва рѣтѣнеа. вїне-воїторїлор пострї вїне-воїторїѣ ва фї; врѣжмашїлор пострї шї челор рѣї врѣжмашѣ шї рѣѣ ва фї; іарѣ нїр саѣ дажде, дѣпѣ обїчеїлї пѣпѣ акѣм дїнѣтѣ. Кѣмѣрѣї поастре днѣ тот анѣл ва да пѣї де самор треїзечї шї доѣтѣ, шї де рѣсѣ патрѣ.

Днѣгѣсїндѣ шї дѣндѣ ачелѣїашї Стефан Пона Сїмонїе пїлїп шї десѣврїшїтѣ пѣтере престе Бїсерїчїле шї Епархїїле челе сѣпѣсо Іспїдїкцїїеї сале, ка дрент шї дѣпѣ леѣе съ іспрѣвеаскѣ тоате, кѣте се дїн де дерегѣторїа са: Бїсерїчїле съ ле окрїтѣеаскѣ, прїчїнеле кѣсѣторїїлорѣ съ ле дїздече, грешеле ле слѣцїторїлор челор къ вїеаѣ десѣрѣнѣтѣ, съ ле днѣдренте къ днѣвѣцѣтѣрѣ, къ евлавїе шї къ обїчеїрїї кѣне съ іспрѣвеаскѣ тоатѣ дерегѣторїа бїсерїчїеаскѣ: ла Преодїе персоане кѣвїоасе съ іеа; іарѣ челе пекѣвїоасе съ ле ленеде: шї алтеле орї кѣте се дїн де кїетарѣа са дѣпѣ обїчеїѣ шї дѣпѣ орѣндїїалѣ, днѣс ачелеа съ нѣ фїе днѣпротївїтоаре днѣвѣцѣтѣрѣї Дѣтѣнезешїї, шї къ тотѣл съ фїе асемїнеа маї сѣс зїселор кондїїї. Шї венїтѣрїле сале челе лецїїте съ ле дѣѣ шї съ ле дїпѣ, каре алїї Епископї аї бїсерїчїлор Гречешїї, Сърбешїї шї Ромѣнещїї, карїї маї днѣпїнте де ел аѣ фостѣ, де демѣл ле аѣ авѣтѣ, адекъ де ла фїеѣе-каре преотѣ сѣпѣс Іспїдїкцїїеї сале днѣ тот анѣл зп флорїнтѣ а лѣа с'аѣ обїчївїтѣ, аша шї лѣї прїп тѣрїа ачестеї скрїсорїї дї дѣтѣ пѣтере де ла фїеѣе каре преотѣ ал Бїсерїчїлорѣ Ромѣнещїї дїн маї сѣс зїселе Комїтатѣрїї, Вїдїкѣрїї шї Сказне секѣнещїї шї сѣсешїї, де а лѣа зп флорїнтѣ. Дрентѣ ачееа возѣ кредїнчїїлор пострї Домнїлор — — Дат дн Алѣа Івїїа саѣ Бѣлградѣ четатеа поастрѣ, дн 10 зїле але лѣї Октомврїе 1643."

Везї кѣмъ се мѣщешѣеа Калвїнїї съ траѣт ла кредїнѣа шї леѣеа лор не вїсїїї Ромѣнїїї дїн Арѣалѣ! Дрентѣ ачееа лесне подї креде, къ не Мїтрополїтѣлѣ Бѣлградѣлї Еїїа Іорешїї деспре каре ам кѣвѣнтѣтѣ шї ла анѣл 1638, нѣ пентрѣ, вѣрфелеле, че се скрїѣ дн Дїпломатѣлѣ ачестеа, л'аѣ лепѣдатѣ дїн Влѣдїчїе, чї пентрѣ къ п'аѣ прїмїтѣ катехїстѣлѣ, деспре кареле воїѣ ворвї ла анѣл 1645. Кѣчї тодї Протопопїї шї Преодїїї ачїеїа карїї дн Дїпломатѣ се скотѣ де сѣѣт іспїдїкцїїа Мїтрополїтѣлї Стефан Сїмонїе ера Калвїнїї, шї ачїеїа аѣ осѣндїтѣ не Мїтрополїтѣлѣ Еїїа Іорешїї. Еѣ днѣснїї ам четїт кѣрѣцїїле повїлор дїн Алѣмор, каре аша сѣпѣт дате де Ракоцїї, ка кѣт се вор лѣса де сѣпѣта

зпире кз православничіи адекъ кз Калвиніи, дндатъ съ'ши піардъ ши пемішзгъл ши Іоса-
гъл, кареа кондііе дъпъ пзміціи повілі днделегъндзо деспре зпиреа кз вісеріка Ротеї,
ка съ пз'ши піардъ воіерімеа, пзмаї съпгсрі аф рѣмас зніці дн тот Алѣморъ.лѣ, цпльндѣ
ледеа вісерічеї рѣсрїтх.лзі.

Кътръ сфршїтгъл апълї де акъм аф сосїт ши солїі лзі Ракоці де ла Поартъ кз
словозенїе съ се поатъ рѣдіка кз рѣсвоїѣ асѣпра касеї Австріеї, дъпъ а кърора днтоар-
чере аша скріе Гронскї ²): „Кз Лъпъл Прїнцъл Молдовеї аф фъкзтѣ алїанцъ Ракоці, ши пе
13 Іануарїе дїн апъл 1644 аф кіематѣ сеїм, дн каре ш'аф спѣс прїчїнеле пентрѣ каре
воїеде съ се скозде кз арте асѣпра днтпѣратълзі.“

¹) Ignatius Brentanus in Epitome Chron. Mundi Christiani ad an. 1642. ²) Samuel Grondzki in Elencho
Ms. ad h. a. ³) Kemény Iános a' maga életében ad h. a. ⁴) Diploma Georgii I. Rakotzi apud Samu-
elem Klein de Szád tom. IV. p. 129. seqq. in Ms. ⁵) Grondzki l. c. ad ann. 1644.

А п з л 1644. Георгїе I Ракоці іспрѣвїндѣ сеїмъл деспре кареле кѣвѣптаїѣ ла а-
пъл трекзтѣ ши лъндѣ ацїсторїѣ ши де ла дої Домнї Ротънещї, прекъм скріе Конті-
пзиторїя лзі Калвїсіе ¹): „Дн апъл 1644 аф порнїтѣ дн Ылгарїа маї взрѣосѣ пентрѣ о-
вічеїсрїе Протестанціор, ши вѣтъндсе кз денерарїял Бѣкхеїміе, днчетасе де ла арте,
ка съ се днтокмеаскъ грезъціле, пзмаї кътръ сфршїтгъл апълї аф довѣндїт.“ Везі ши
пе Брентан ²); іаръ към кт. Ракоці аф авт ацїсторїѣ ши де ла амъндої Домнїї Ротънещї
дн рѣсвоїял ачеста, се доведеше дїн Епїстола лзі, че се адъче де Катона ³), дн каре
зіче: „Не рзгъм де тзрїтъл Візірїѣ, ка съ поръпчеаскъ лзі Водъ дїн Валахїа, съ пз
кіеме а касъ пре 1000 де кълъреці аї сѣї; іаръ лзі Водъ дїн Молдова, кареле аф кіе-
мат а касъ пре 1000 де осташі аї сѣї, сѣї поръпчеаскъ съ трїмітѣ пре атъціа дн ло-
къл лор. Дат дн 9 Октомвріе дїн апъл 1644.

Деспре ачеї 1000 де кълъреці дїн Валахїа, саѣ съ зік маї віне деспре Повъ-
дзїторїял лор, аша скріе Кеменї Іановїѣ ⁴), ворвїнд деспре батереа орашълзі Прївігіе де
лългъ ана Ністреї: „Аїчі аф фост кз міне ши Константїн Шербан, кареле дъпъ ачееа с'аф
фъкзт Домн цереї Мънтенещї ка Сердарїѣ престе 1000 де осташі Мънтенещї, даръ преа
взкрѣосѣ венїсе, ши адевѣратѣ есте, кз се ши щїе теме де пшїкъ, прекъм ам прїчепзтѣ
дїнтр'зпеле днтъшпльрї.“

Дъпъ че аф трекзтѣ вара кз рѣсвоїял лзі Ракоці асѣпра днтпѣратълзі Фердинанд III
аша скріе ачелашї Кеменї Іановїѣ ⁵): „Фїнд кз іарна че деспѣрїсе де ла олатъ, с'аф
оръндзїтѣ ка ощїле съ ле ашезетѣ пре іернатѣ; протївнїчїи с'аф ашезатѣ де ла Несол
спре орашеле кз вѣл, пълъ ла ана Вагълзі; іаръ ощїле поастрѣ с'аф сълъшлзїт пре ла
Мъранї ши пре ла Торна, ши Прїнцъл маї днтѣїѣ с'аф дъс ла Опод, знде с'аф днтълнїтѣ
кз Доамна са; іаръ пре знії дїнтре Арделенї і-аф словозітѣ а касъ. М'аф трїмісѣ дн Мол-
дова ла Лъпъл Водъ кз претестъл ачеста, ка към т'ар трїміте пре пзнта Херцогълзі
Радзївіа кареле лъасе пе фата Лъпълзі Водъ, чї пої не темеам де Лъпъл Водъ, кзчї
щїам кз се днделече кз Неамцъл асѣпра поастрѣ. Деспре каре Лъпъл семне днкъ

звем, пентръ къ дъндъне дин порънка Порції ші Лъпъл Водъ, ка ші Матеіѣ Водъ 1000 de къртепѣ дитръ аѳисторіѣ, ачешѣа одініоаръ черъндѣ леафъ de ла Ракоді ші недобъндид, къ нічѣ ера даторіѣ съ ле деа, кънд ера маї маре онѣ de дъншіі, атънчі не аѣ лъсатѣ ші аѣ тере а касъ прін цера Лешеаскъ..... Триміс'аѣ Ракоді ші пре Акаціе Барчаї дн Молдова къ міне, пентръ къ прінтр'лпсъл ші прін Тома Баша фъкъсе аліанца къ Лъпъл Водъ, але кързіа кърці скрісе ші лътпешче ші ромънешче, дъчешѣ къ пої, съї арънкътм неѳіпереа ачелора. Еѣ дрептѣ ачеша дъпъ зпспрезече лъні м'ам дитърпатѣ дин вѣтаіе ла каса меа дн Къажде, знде п'ам зъбовітѣ, чі м'ам дъс дн Молдова, ші ла нъпта Хердогълѣ Іанъшіе Радзівіл дн локъл Прінцълѣ Георгіе I Ракоді, еѣ ам фост чел дінтъѣ, ші Акаціе Барчаї ал доілеа, іаръ ал треілеа аѣ фост Стефан Маріаші дн локъл лѣ Георгіе II Ракоді. Дъс-ам къ міне не кале фоарте сдравені оамені, каре мі-аѣ фост спре десфътаре а нъте: Шешеші Міклош, не Секелі Міхаї, пре Орван Ференц, не Дечеї Балнт, ші не Чісар Гергелі. Еѣ ам авът съпт корнета меа маї вине de о сътъ de кълъреѳі тоѳі дитъръкаѳі дн неї de лъп. Къ маре помпъ с'аѣ цінетѣ нъпта, дин цара Лешеаскъ аѣ веніт мълці Домні, соліі краівлѣ ші аї алтор Домні каріі тоѳу ера фоарте алеші дитъръкаѳі ші гътіѳі, ка ла 2000 de кълъреѳі ші недестраші; даръ сивънд адевъръл, не къртепѣ лѣ Водъ нѣї дитречеа къ фрътсъседеа ші скътпіа веш-тінтелор, къ хаїнеде лор челе кълътшіте къ соволі, къ саморі ші къ рѣсърі ші челе de зршіпк ші de мѣтасъ ера нъмаї de рънд. Бъкателе de пре тоате шеселе ера гътіте дъпъ гъстъл лешеск ші претъгінденеа ера de тот фелівл ші de прісосіт бліделе, теареле, зрчоареле, лінгъріле, ші кълітеле de пре месело челе лъпці тоате ера de арпінт de чел кърат; даръ мъсічїле ші ціокърїле че с'аѣ фъкътѣ нъ къ нървъріе ромънешкъ, чі ка ла мѣкар че краіѣ крешінескъ чїне ле ва нътера. Ла масъ дн локъл чел маї de фрънте аѣ шезътѣ солъл краівлѣ Лешескъ, ші тот не ръндъл ачела маї днтъѣ аѣ шезът Водъ, дъпъ дънсъл тоѳі Домні Лешеші; дин коло лъгъ сол аѣ шезътѣ Міреле Радзівіл, дъпъ дънсъл Мітрополітъл дин Кіов, кареле ера сетънцъ de Водъ дин фаміліа Могіла, къ Гаврііл, Іванѣ ші Моїсе Водъ фрате, деспре кареле с'аѣ маї фъкътѣ поменіре, къ Преодіі чеї маї de фрънте аї лѣ, каріі атъта прокопсіѳі ера, кът п'ам крешътѣ маї пайнте съ се аѣле дн ръндъл ачела оамені аша de днвъцаѳі. Преа de оменіе ші вълнд он ера ші Мотрополітъл, ші і-аѣ кълънатѣ дн бесерікъ Ромънешче нежтпротівіндъсе Радзівіл, мѣкар къ дънсъл ера лътерап. Ка съ днтъдъе лок дпайнтеа меа Мітрополітълѣ ачешѣа, къ ачеште прічїні м'аѣ адъсѣ Лъпъл Водъ, къ ші дъпъ овїчеївл постръ се дъ чїнсте нълъшълѣ, ші ла еї днкъ чел че кълъпъ се цїне дн маре чїнсте, аша дин днтъдзінцъ аѣ шезътѣ ла масъ Могіла дпайнтеа меа; дн каса ачеша ла масъ п'аѣ фостѣ нічї мъїере, нічї фатъ, нічї міреасъ, нічї цокѣ, чі дн пїацъл кърцеї маї пайнте de а шеде ла масъ, вр'о 50 саѣ 60 de пърекї de Боїероїчї ші Кокоеане сънгъре прінзъндъсе de мъні, а кълші рогол, акълші de а лъгъл аѣ днтінсѣ данцъл Ромънешкъ преа дн фоаче, ла каре нъмаї с'аѣ зїтатѣ вълъцаѳі, нъ с'аѣ зместекатѣ дитре еле, чі дпайнтеа лор оаре-каре

Столикъ вѣтрѣнъ кѣ кѣтънакъ не кап, ші кѣ вастонѣ а тѣлъ сѣреа кѣтъ пѣтеа. Оспѣдѣл фемеіор дѣкъ аѣ фост дѣтр'алтъ касѣ. Сѣпт тот оспѣдѣл нѣ с'аѣ преа дѣвѣтатѣ чінева, чі аѣ вѣт каре кѣтъ аѣ воіт; ші дѣпѣ ачѣеа солѣл крѣіескѣ, тіреіе ші Полоніі с'аѣ скѣлат ші с'аѣ дѣс; ші Водѣ і-аѣ петректѣ, рѣгѣндѣсе ка сѣ ащентѣм пѣдѣнтел; нічї аѣ зѣвоіт тѣлат; чі аѣ веніт ші аѣ вѣт кѣ пої пѣлъ кѣнд не ам зрѣт, дѣндѣне тоатѣ чїнстеа; маї аіес тіе арѣтѣндѣ ті маіе драгосте, деіі не ам лѣат зїоа вѣпѣ. Кѣнд аѣ венітѣ пѣп-ташіі, Водѣ дѣкъ ле аѣ ешітѣ дѣнаіте ка ма о цїзмѣтате де тілѣ де док, пре зп ас-тѣрканѣ фоарте вѣп ші скѣпнѣ дѣпнодовітѣ кѣ серсамѣрі дѣтразрїте, ші цїнтѣіте кѣ петре скѣпнѣ, скѣрїе дѣкъ ера аша фѣкѣте дїмпрезнѣ кѣ савіа, кѣ каре ера дѣчїне; дѣ кѣ-тѣпнакъ авеа чїпчї діамантѣрі марї, ші алѣл дѣ інеіеі чѣл дїп деѣетѣ. Подоава лѣї ші а калѣлї, прекѣм ам сокотїтѣ атѣпчї пѣтѣа 40,000 де талерї. Дѣпѣ треї зїе де оспѣдѣ не ам апѣкатѣ де лѣкрѣл, пѣтѣрѣ каре ам фостѣ трїміші, ші арѣтѣндѣї кѣрѣіе не аѣ рѣспѣнсѣ кѣ ле кѣшоаще а фї але саіе, дѣрѣ се тірѣ кѣм ле аѣ датѣ; фост'аѣ вѣат саѣ пѣвѣп кѣнд ле аѣ іскѣлітѣ ші пѣчѣлзїтѣ! кѣ деї ва порѣпчї тѣрѣл, ел есте дѣторїѣ а се скѣла асѣпра поастѣрѣ ші а не фї протївнїкѣ, алтїнтреіеа кѣ ел ва цїеа вѣчїпѣтатеа чѣа вѣпѣ ші прѣтеншѣгѣл, — — — кѣ кѣвѣптѣл дѣсѣл с'аѣ цїзрат, дѣрѣ карте поѣт нѣ не аѣ дат, ші пої дѣкъ ам цїпѣт кѣрѣіе чѣіе маї дїнаїте, дѣтр'ачѣеа тот не ам прѣпѣсѣ дѣспре прѣтеншѣгѣл лѣї. Не тіре ші не тіреасѣ і-ам лѣсатѣ аколо, ші дѣндѣле дѣрѣрііе де пої дѣсе не ам дѣтѣрнатѣ, ші еѣ м'ам грѣвїтѣ а тѣ дѣтѣрна ла Прїпѣл меѣ, пѣ кареіе л'ам гѣсітѣ дѣ Мѣпкачїѣ.“ Ашїндѣрса скрїе Гронскї ⁶⁾).

¹⁾ Continuator Sethi Calvisi p. 1022. ²⁾ Brentanus in Epitome Mundi Christiani ad h. a. ³⁾ Kalona p. 300. ⁴⁾ Kemény Iános a' maga életében ad h. a. ⁵⁾ Idem Kemény l. c. ⁶⁾ Samuel Grondzki in Elencho Ms. ad h. a.

А п з л 1645. Васїліе Лѣпѣл Домнѣл Молдовеї кареіе ера вїне-воїторїѣ касѣі Австрїеї, кѣм с'аѣ зїс ла апѣл тректѣ; дѣ апѣл ачѣста атѣта аѣ фѣкѣтѣ ла Поарта Тѣрчѣаскѣ кѣтъ ачѣста аѣ порѣпчїтѣ лѣї Георгїе І Ракоді Прїпѣлї Ардеалѣлї сѣ се дѣпачѣ кѣ дѣпѣ-ратѣл Ferdinandѣ III, кѣ алтїнтреіеа аѣїсторїѣ нѣ ва кѣпѣта, нічї де ла Ханѣл Тѣтѣ-рескѣ; нічї де ла Матеїѣ Домнѣл Валахіеї, прекѣм аратѣ ачѣста Історїкѣл Kazır ¹⁾).

Дѣспре каре лѣкрѣ, контїнѣаторїал лѣї Калвїсіе ²⁾), дѣкъ аша скрїе: „Дѣ апѣл 1645 дѣпѣратѣл Тѣрчѣск Ібрахім І аѣ порѣпчїт лѣї Ракоді, сѣ се ласѣ де рѣсвоїѣ, поѣтїнд ачѣста солѣл Черїн, ші ел дѣтрартѣндѣсе аменїнда тѣтѣрор крѣшїніор. Ракоді дѣ-тіреіе не Бѣкѣсіміе пѣпѣ ла Пожоп, лѣндѣ Длогассїе Тїрнавіа: се дѣче ла Віілак; не фїлѣ сѣѣ дѣ трїміте се ватѣ Брѣпа, ші се дѣпнакъ кѣ дѣпѣратѣл, чї Тѣрчї іаѣ Коронеа.“

Іарѣ Орѣл ші Прогрѣссѣл пѣамѣріор дїн Дакїа ³⁾ аша ворѣше дѣспре Георгїе І Ракоді: „Врїнд сѣ се апѣче де дѣпѣратѣл Ferdinand. Дѣ апѣл 1644, аѣ тректѣ кѣ о-щїе пѣпѣ дѣ Моравїа, ші с'аѣ дѣмпрезнат кѣ Свезїї; дѣпѣкѣндѣсе дѣпѣ ачѣеа аѣ кѣ-прїнсѣ маіе парте а Дїгарїеї, ші 90 де вїсерїчї аѣ лѣат не сама Калвїніор кѣ преа маіе пагѣбѣ а Катоічїор. Н'аї фї афлатѣ дѣтр'ѣпсѣл о кїпѣсалѣ де окї каре сѣ нѣ

фие днпротівітоаре віне крeдінчіошілор. Дн Кляжѣ аѣ оржандитѣ ка атѣца сенаторі съ фие Калвіні кѣці ера Шнтарі саѣ Сочініані, ші нічі знѣл дннтре Католічі; дн анал 1642 пе фїлѣ съѣ чел маї таре Георгіе аѣ фѣкѣт съ'лѣ алеагь Прінцѣ Ардеалѣлѣ. “

Де аѣ фѣкѣт ачестеа Прінцѣ Георгіе I Ракоці кѣ Шнгаріі чеї че се цїнеа де вісеріка Анѣсѣлѣ, каре ера тот де зн неам кѣ дѣсѣл, че гѣндеці кѣ п'аѣ фѣкѣт ел кѣ Ромѣніі чеї де сънт стѣпѣіреа са, каріі се цїнеа де вісеріка рѣсѣрїтѣлѣ, ші нѣ ера де зн неам кѣ дѣсѣл? Пе Ромѣніі нештѣндѣтї авате де ла крeдінца лор чеа адевѣрать ал-мїнтрелеа, ле-аѣ тіпѣрїт кѣрці плїне де ересѣ Калвінеск, ші Архіереїлор дїмпрезнѣ кѣ преоціі лор ле-аѣ порѣлїт (кѣм с'аѣ арѣтат ла анал 1643) ка кѣрціле ачелеа съ ле чїтеаскѣ ші днведе днаштеа породѣлѣ, дннтре каре чеа маї днвенїпатъ ші маї плїнѣ де отравѣ аѣ фост Катїхістѣл чел Калвінеск днторс пе Ромѣніе, десуре кареле аша ворбеце Варлаам Мітрополїтѣ Молдовеї⁴⁾: „Ізвїціі меї фїі! тѣмплїндѣмісе естїмпѣ а фї дн кѣрціле церей Ромѣнеціі кѣ треві дошнеціі ші а породѣлѣ дн Тѣрговице, кѣ чеї маї де фрѣнте ші маї де фїре ворбїндѣ, маї вѣртос кѣ оаре-каре Боїарїн чїнеціт ші словеснїк ші а тоатѣ дестоїнічіа ші днцелецереа харнїк, дрепт православноїк крeцін, ал доїлеа Логозѣт ші фрате Доамнеї а вѣнѣлѣ крeдінчіос ші а Ламїнатѣлѣ Домнѣ Іоанн Матеїѣ Воевод кѣ тіла лѣї Дѣмнезеѣ. Домнѣл церей Ромѣнеціі, Дѣмніа лѣї Шдрїце Нѣстѣрел, кареле ка зн їзвїторїѣ де днвѣцѣтѣрѣ ші сокотїторїѣ крeдїнцей чеї дрепте, дн мїж-локѣл алтор кѣрціі поже че мї-аѣ арѣтат адѣсѣмї'аѣ ші о кѣрцілѣе мїкѣ. дн лїмѣа поа-стрѣ Ромѣнеаскѣ тіпѣрїтѣ, ші деакѣ о ам четїт, ам вѣзѣт семнѣл еї скрїс Катехїстѣл крeцінеск, кареа о ам афлат плїнѣ де отравѣ де тоарте сѣфлетеаскѣ, де каре лѣкрѣ їзвїціі меї фїі! тѣртѣресек днаштеа лѣї Дѣмнезеѣ кѣ фїреа меа, кѣ таре грїже ші тѣл-тѣ скѣрѣѣ аѣ кѣпрїне сѣфлетѣл ші їніма меа, нентрѣ каре лѣкрѣ ам кіемат ші ам стрѣнс собор дннтр'амѣндозѣ кѣрціле ші днн цеара Ромѣнеаскѣ ші днн цеара Молдовеї, нѣ атѣта, кѣ доарѣ съ поатѣ еї клѣті їніма воастрѣ, чеї днтѣрїтѣ ші рѣдѣчїпатѣ пре темелїа чеа вѣнѣ ші таре а вісерїчеї поастре православноїчі, кѣт кѣцет ші сокотеск, кѣнд еї кѣ ачесте мїлчїснї ші амѣцїтѣрї, чеаркѣ ші їспїтескѣ дн тот кїнѣл съ поатѣ афла пе нещїне простан ші нещїнторїѣ съ'лѣ спарїе кѣ тѣртѣрїа сфїлтеї скрїптѣрї, каре фѣрѣ де кале ле-аѣ пѣс ші рѣѣ тѣлкѣеск спре а лор перїре. Пентрѣ ачееа ам сокотїт, кѣ ам о даторїе таре съ фак реснѣнс ші съ арѣт стрѣмѣтѣрѣа ші тѣлкѣл чел рѣѣ ал лор, че тѣлкѣеск рѣѣ ші стрѣмѣеазѣ скрїптѣрѣа сѣнѣтѣ. Шї ачеаста нѣ кѣ доарѣ препѣїѣ че-ва днтрѣ фѣнтѣрїле челе православноїче а ле крeцінѣтѣціі поастре, кѣ цїїѣ фоарте віне ші сънт адеверїт. кѣм крeдїнца воастрѣ че аціі апѣкат дннтѣїѣ ші днн днчепѣт, нічі знѣл днн вої кѣрціле челе еретїчешї ші днвѣцѣтѣрѣа лор дн нешѣр нѣ ле сокотїці, чї нѣмаї пентрѣ съ арат днтѣперекѣл ші неднцѣлецереа лор, че аѣ днтрѣ скрїптѣрѣа сѣнѣтѣ, кареа о тѣлкѣеск пре воїа ші пре волнїчіа лор, ш. ч. “ Аша, кѣвѣнтѣ Мітрополїтѣл Варлаам дн предословїа кѣрцей че с'аѣ тіпѣрїт дн Сѣчеава ла анал 1645, дн кареа рес-тоарнѣ тоатѣ днвѣцѣтѣрѣа Калвінеаскѣ днн маї сѣсє зїсѣл Катехїстѣ.

1) Kazig in Hist. Regni Hung. Seculi XVII p. 119. 2) Continuator Calvisii p. 1033. 3) Ortus et Progressus variarum in Dacia Gentium p. 150. 4) Barlaam Metropolitae Moldaviae in Praefatione Anticathismi Calviniani editi Suciaviae anno 1645.

А н я л 1646. Ла а н я л а ч е с т а с к р і е Г р о н с к і 1), п р е к з м з р м e a з ь : „ В л а д і с л а в І V К р а ї н я П о л о н і є і д і н д н e m n я л п а т р і а р х я л і Р о м е і, к а р е л е д н e m n a п р е т о ц і п р і н ц і і к р е щ і н е щ і с ь с о с к о а л е а с ь п р а Т ь р ч і л о р, а ж т е р с д н М о р а в і а д н Н і к е л с в з р г л а д н п ь р а т я л Ф е р d і n a n d І І І, к з к а р е л е с ' а ж д н т о к м і т д e s p r e т о а т е, ш і а л e г ь н д ь с e e л п о в ь ц ь і т о р і ж п р е с т е т о а т е о ш і л e, с ' а ж д н т ь р н а т а к а с ь, d e з n d e т р і м e ц ь н д ь д н ц е р і с т р e і н e, с ь a d ь n e о с т а ш і, т р і м і с ' а ж л а П р і н ц і і Р а к о ц і а л А р d e a л я л і ш і Л ь п я л а л М о л d o в e і п e Д ь к с я л І o a n n P a d z і v і a л, к а с ь і к і e m e л а д н с о ц і р e a а ч e e a, к а р e л e т e р г ь н d ь m a і ' n a і n t e л а Л ь п я л к а л а с о к р ь л с ь ж, і - а ж с п ь с п о ф т а К р а ї н я л і с ь ж, п і ч і ф e r і n d ь s e Л ь п я л d e л ь к р ь л а ч e л а а ж т р e к з т д н А р d e a л л а Р а к о ц і, — — — ш і а ж ф ь к з т d e ш і а ч e s t a с ' a ж п л e k a t л а a л і a n ц я а ч e e a, д л к ь в з к з р o c, ш і а ш а д н т o р к ь n d ь s e л а К р а ї н я л і і - a ж с п ь с ч e і с п р ь в і с e. “ А н і ш d e r e a с к р і e К e m e n і І a n o ш ь 2), ч і п р e k z m z і k ь a m ь n d o і, р ь с б o і я л а ч e s t a п ж с ' a ж з p z і t п e n т р ь т o a р т e a К р а ї н я л і В л a d і с л a в І V, d ь п ь к а р e a м ь л ь т з a p ь в ь c ' a ж ф ь к з т d н П o л o n і a, к з m v o m v e d e a d e а ч і d n a і n t e.

1) Samuel Grondzki in Elencho Ms. an annum 1646. 2) Kemény Iános a' maga kézzel irt életében ad h. a.

А н я л 1647. Ла с о з р і ш і т я л в і e ц і і л ь і К e m e n і І a n o ш ь, ч e д н с ь ш і e л ш і - o а ж с к р і с ь ж к з т ь n a с a, ш і а к з m a d н а н я л 1811 М а р т і e 22, к ь n d с к р і ж а ч e s t e a, с e а ф л ь d н т ь n a ш ь л т л ь з d a t ь л і М а r t і n Г e o r g і e К o в а ч і g, с e a d a o г ь o e n і c t o л ь a П р і н ц я л і М o l d o v e і B a s і l і e Л ь п я л d н o р і g і n a л к a r e a e с к р і с ь Л ь t і n e щ e ш і с ь n ь a ш a : „ Ц e n e p o c ь л e D o m n ь л e К e m e n і, п р e t e n e б і n e - v o і t o р і ж л e! К з м і л o c t і v ь і n і т ь a m п р і і m і t р ь с п ь s ь s я D o m n і e і т a - л e, к a r e m і л ' a і t r і m і c p r і n т a б e л a r ь л я л п o c t p ь; к з n o c k ь, к з a p ф і т р e v з і t c ь t r і m і t л a п р e a л ь m і n a т ь л П р і n ц ь, п e n т р ь - в ь p c a r e a і n і m e і m e л e ш і d n т ь p і r e a п р e t e n ш ь ж ь л і п р e з n ь l d і n t p e п р e t e n і t m e і; d a p ь г р e ж ь т ь l e ч e л e т a p і k a r e d e л a П o a p t a O t t o m a n і ч e a c k ь п ж m a і n e v e n і a п ь n ь a k z m a, ч і m a і n e ш і a s ь p e a, m ' a ж d n п e d e k a t ь d і n z і d n z і d e л a d n ш і n і p e a v o і n ц e і m e л e. D r o n t а ч e e a к ь n ь t ь n d a k z m a m a і б ь n п р і л e ж ь, d e a ф a ч e а ч e л e a k a r e л e a v e a m d n г ь n d, к з d e a d і n c ь л t r і m і t n e ц e n e p o c ь л D o m n ь л Г e o r g і e C t o l - n і k ь л с a ж D a n і f і k ь л ч e l m a і m a r e л a п р e a л ь m і n a т ь л П р і n ц ь, к a c ь і s n ь n ь k ь ц e t e л e ч e л e a d e в ь p a t e a л e і n і m e і m e л e. ш і c ь і ф a k ь d n k і n ь ч і v і n і l e ч e л e k z v і n і c h o a c e, d e c k o п e r і n d ь і ш і п o ф t a m e a к з г ь p a c a, k a r e a п o ф ь t ь k a c ь o ш і d o в ь n d e c k p r і n m і ж л o ч і r e a D o m n і e і т a l e, к з d e a d і n c ь л т ь p o g, к a c ь d і n d n к ь p т e a m e a n e п e d e c t p a ш і і а ч e і a, п р e k a r і і d і n o ф t e c k d e л a п р e a л ь m і n a т ь л П р і n ц ь, т ь c t p ь m ь p ь o c ь p d і a п e d e c t p a ш і l o r а ч e l o r a, п р e k a r і і d і n х р ь n e c k ь e c t і m ь n ь. D r e n t а ч e e a d e v e і л ь k r a d o m n і a т a k a c ь п o t k ь n ь t a n e - d e c t p a ш і і а ч e і a, e ж d n k ь т ь v o і ж n e v o і d n т o t t і n ь л a ' d і r ь s p ь l ь t і f a ч e r e a d e b і n e, a k z m d n і t r і m і t ь ж n ф р ь ж b і n e г ь t і t л a k a l, m і k d a p, ч і d і n ч e a m a і a d ь n k ь d r a g o c t e d a t. Д n т p ' a ч e e a d n і p o ф t e c k d o m n і e і т a l e k a c ь t p ь і e щ і c ь n ь t o c ш і f e r і ч і t. D і n І a ш і d n 30 І a n і e 1647 a л ц e n e p o c e і d o m n і e і т a l e p r e t e n, B a s і l і e d і n m і l a л ь і D ь m n e z e ж П р і n ц я л ц e r e і M o l d o v e і к з т ь n a m e a. “ D і n k a r e a c ' a p v e d e a k z B a s і l і e Л ь п я л D o m n ь л M o l d o v e і

vine аѣ шѣтѣ лимба Лѣтнеаскъ, де нѣ м'ар опъчи ворбеле лѣи Кемени Јаношѣ, кареле ле воиѣ адъче ла анъл зрѣторѣи. Дитре гревъциле че с'аѣ нѣс дн адънареа цереѣ Знгъ-рещѣ чеа дѣн анъл 1647, зна есте ачеаста: „Domnia Mihail moștenitoria Vodă al Valahiei dăcă аѣ dată dănăntea statărilor ши а рѣндърѣлор цереѣ, че контроверсие сая наръ аре къ Domnia Komitii Стефан ши Ладиславѣ Чаки, ши къ Doamna Anna Veseleeni măma ачелорашѣ Komitii, ши вѣдъва репосатълѣи алтѣ Стефан Чаки, пентрѣ пиѣе аверѣ сая скъле нѣ де мѣк преу а ле рѣносатълѣи мошълѣи сѣѣ Михай (V) Vodă, кареле ле аѣ рѣнитѣ нѣмѣтъл рѣносатъла татъл зѣшилор Domnilor Komitilor Стефан ши Ладиславѣ Чаки, ши ле аѣ цѣнѣт пентрѣ сѣне, пентрѣ кареа фѣиндѣ къ ши Августъла дѣмпрат татъл Маѣстатеѣ Воастре с'аѣ милостивѣт а порънчи, Маѣстатеа воастрѣ дѣкъ сѣ милостивеаскъ а фаче че-ва мѣжлочѣре, ка контроверсия ачеаста сѣ се ѣспрѣвеаскъ акъта одатъ, ши фѣкъндъсе дѣрептате, сѣ се дѣптоаркъ фѣѣще-кърѣѣа ал сѣѣ, статърѣле ши рѣндърѣле цереѣ къ зми-лѣнцъ се роагъ.“ Дѣнтрѣ ачестеа се веде къ Михай ачеста аѣ фостѣ фѣчѣоръл лѣи Пе-трашко фѣѣлѣи лѣи Михай V Domniaлѣи Мѣнтенескъ, деспре кареле с'аѣ зѣс ла анъл 1601 ши маѣ 'наѣнте ши дѣпъ ачееа. Веѣи ши ачелеа каре се вор адъче ла анъл 1654 din Кан-тетѣр деспре фамилия Бассараб.

1) Epistola Basilii Lupul Principis Moldaviae ad Ioannem Kemény. 2) Gravamen 118. Diactae anni 1647.

Анъл 1648. Ачелеа каре ле скрѣе преавестѣтъл Енгел 1) ла анъл де акъм зѣкънд: „Кънд с'аѣ арѣтат Ракоѣи чел маѣ вѣтрѣл дн анъл 1648, къ ел дѣкъ се вате дѣпъ Крѣ-меа Полонѣи, Лѣпъла Vodă prin ачееа с'аѣ арѣтат претен сепатълѣи Лешескъ, къ аѣ лѣ-крат ла дѣмпратъл Търческъ, де лѣи Ракоѣи ѣ-аѣ венѣт аменѣцаре ши порънкъ, ка сѣ дѣчете де ла лѣкръл ачела ши пе Търтарѣ дѣкъ ѣ-аѣ дѣстѣнтат, сѣ нѣ цѣнъ къ дѣпъсъл,“ нѣ се пѣрѣвѣск къ зѣселе лѣи Кемени Јаношѣ 2), кареле аша скрѣе: „Дн анъл 1648, ѣ-арѣши с'аѣ волѣвѣт Георѣе I Ракоѣи пре калеа кътрѣ Гърѣѣѣ, каре лѣи пѣрѣреа ѣ-аѣ фост прѣмеждѣос, ши маѣ 'наѣнте де а порнѣ ел дѣн Кълѣжѣ, аѣ сосѣтъл ла дѣпъсъл Стефан Гѣрѣѣѣ Логофѣтъл солъл Лѣпълѣи Vodă къ ворбе бѣне ши къ дарѣрѣ, ши дѣнтрѣ челеалте аѣ скрѣѣѣ Лѣпълѣи лѣи Ракоѣи пре аскънс, къ аре де а ворѣи деспре лѣкрѣрѣ, каре ниѣи солълѣи сѣѣ нѣ се поате дѣкредѣнца: дрепт ачееа поѣтѣще ка пе Кемени Јаношѣ сѣ'лѣ трѣмѣтъл ла ел. Дѣн кареа поѣтѣ а лѣи мѣлте ворбе ши гѣндърѣ аѣ зрѣматѣ, тотъши Принѣъл Ракоѣи аѣ фѣ-гѣдъѣт къ тѣ ва трѣмѣте, дарѣ пентрѣ че, шѣа нимѣнеа. Принѣъл дн Гърѣѣѣ дѣн зѣ маѣ рѣѣ с'аѣ волѣвѣт тотъши пе мѣне де аколо м'аѣ порнѣтѣ, кареа маѣ 'наѣнте де а о фаче, мѣ-аѣ зѣсѣ къвинтеле ачестеа: Јатѣ мерѣѣи, чи еѣ тѣ сѣпърѣ пентрѣ мерѣереа та, пентрѣ къ те тем де отъл ачел вѣклеан, нешѣинд пентрѣ че те кѣмѣтъл... дн дѣнтрѣвѣѣѣ, де че тѣ темѣи, мѣрѣреа та? нѣмаѣ ка сѣ нѣ тѣ опреаскъ аколо, аѣ ши пентрѣ алта маѣ греа? ши-мѣи зѣсе: фѣинд къ дареа цереѣ вреѣ сѣ се рѣдѣче ла 15000 де галвѣнѣ каре маѣ 'наѣнте аѣ фост 10000 де галвѣнѣ (ши пентрѣ ачееа пе доѣ анѣ трекъѣѣи ниѣи о ам трѣмѣе дн лѣпънтрѣ), дарѣ де се дѣнделеѣе ел къ Поарта, ши пе тѣне те ва трѣмѣте пентрѣ ачееа дн Царѣград? де знде де воѣѣ воѣ сѣ те скот, маѣ мѣлт а трѣвѣи сѣ плѣтескъ, де кътѣ:

фаче дареа де доі ані. Еѣ аззінд ачестеа і-ам нѣлцеміт ші ам порнітѣ. — — Іарѣ дп
 Полоніа дѣгъ тоартеа Краівлі Владіславѣ IV, ера інтерегнѣ, ші д'аколо зпії дндемпа не
 Ракоці, ка съ трімітѣ ші ел солі сѣі не сеітмл, каре ера съ се цпнѣ пентрѣ аледереа
 Краівлі ші съ пофтеаскѣ Крѣмеа. — — Аша дарѣ кѣнд т'аѣ тріміс не міне дп Мол-
 дова, не кѣмпатл меѣ Бетлен Ференѣ ші пре Андреіѣ Квѣвшіцкі, не кареле дп крес-
 кѣсе ел, і-аѣ тріміс дп Полоніа дѣндзле 40,000 де галвіні ші 20,000 де талері, съ
 трагѣ кѣ бані ачеіа не Леші ші пре осташі спре сіне. — — Де абеа аѣ сосітѣ нѣміціі
 солі дп Варшава ла сеітѣ, ші ле аѣ сосітѣ весте кѣ аѣ мѣрїтѣ Георгіе I Ракоці; дрепт
 ачееа аѣ дпчетат тоате. Іарѣ кѣлѣторіа меа аша с'аѣ дптъмплат. Вѣзнд слѣбѣчї-
 неа Прінцѣлі, тѣ темеам де вїкленіа Лѣвлі Водѣ, де кѣтва с'ар дптъмпла съ тоарѣ
 пѣлѣ кѣнд ашѣ фі дп Молдова; дрепт ачееа ла Дїрегѣторіі дп Харомсек, дп Чек, ші
 дп челедлалте сказне лѣсаіѣ ка пѣлѣ кѣнд тѣ воіѣ дпѣрна, не нїмінеа съ словоадѣ дп
 Молдова фѣрѣ нѣмаі пре ачеіа, каріі се вор тріміте ла міне — — — іарѣ еѣ кѣт ам сосіт
 дп Молдова, Водѣ ші-аѣ плїніт асексрадїа, ші пре міне, кѣт ам ешіт дп стрлѣнтоареа Го-
 трѣшлї, т'аѣ прїміг кѣ таре чїнсте трїмецінд ѣн воіеріѣ де фрѣнте, кѣ маі мѣлї лѣнгѣ
 ел; съ тѣ дѣкѣ пѣлѣ дп Іаші. Іарѣ апронїндзѣт де Іаші, аѣ ешітѣ ел дпсѣші кѣ рѣд-
 ванѣл чел маі де фрѣнте ші кѣ оці дпнїнтеа меа, ші т'аѣ петрект ла сѣлашѣ, ѣнде
 т'аѣ ашезатѣ дп касе фоарте дпндовїте кѣ армарїзрі, кѣ тееаре, скафа ші глїда де
 арїнт ші кѣ алте ѣпелте. Мерѣереа ла аздїенціе ші оспѣл де вр'о кѣтѣва-орї дпкѣ
 кѣ таре помнѣ с'аѣ фѣкѣт, іарѣ кѣнд аѣ ворвїт кѣ міне, нїчї тѣлмачїл лѣї Ракоці не
 кареле дп дѣсесет кѣ міне, нїчї пре ал сѣѣ т'аѣ кіематѣ, чї кѣт ам цїзтѣ Ромѣнѣше
 аша ам ворвїтѣ. Іарѣ ворѣва чеа тѣпнїтѣ ера ачееаста, кѣ де ла адеѣтраці оаменї аѣ
 аззїтѣ, кѣ Лешї ар вої съ ле фїе Ракоці Країѣ, ші кѣ вреѣ съ-лѣ кіеме ла сеітмл
 че се ва цїнеа пентрѣ аледереа Краївлі, каре врѣнд съ ле факѣ кѣпоскѣте лѣї Ра-
 коці дїмпрезнѣ се фѣгѣдѣше кѣ дп тоате дп ва фі спре аціѣсторїѣ, нѣмаі Ракоці
 дпкѣ сѣї фїе претеп ші съ се дпделеагѣ кѣ дѣнѣл ш. ч. Деспре ачееаста ші маі мѣлте
 ам кѣвѣнтат, ші нѣкар кѣ нѣ аѣеам інстрѣкціе де ла Ракоці че съ фак, чї нѣмаі не крѣ-
 дінда меа де лѣсасе тоате, і-ам нѣлцемітѣ, ші дѣпѣ маі нѣлте ворѣе ла ачестеа ам
 нѣшїтѣ: 1. Ка де с'ар дптъмпла ка стѣпнѣл меѣ съ теаргѣ кѣ оці дп Полонїа, аче-
 лора съ ле фїе словодѣ а трече прїа Молдова; 2. Ка де ар вої ачелашї съ адѣне осташі
 дп Молдова, сѣї фїе словод; 3. Кѣ де ва пофті банї дпнпрѣмѣт, фїнд кѣ рѣші поате
 нѣрта каса кѣ сіне, сѣї деа пѣлѣ дп 10,000 де галбенї; 4. Ка ла Поартѣ дпкѣ съ се
 невоїаскѣ дпн тоатѣ ініма а аїѣста не стѣпнѣл меѣ; 5. Ка де і-ар ші порѣнчї де ла Поар-
 тѣ, стѣпнѣлї меѣ ші касеї лѣї протївнїк съ нѣ ле фїе. Ла тоате ачестеа ѣкѣрос с'аѣ
 фѣгѣдѣт Лѣвлі Водѣ, шїтї сіѣсе ші не патронї сѣї де ла Поартѣ, не карї мі-ам
 ші дпсепнат не таса лѣї, кѣ кондеїл лѣї ші не хѣртїа лѣї, аша дптокмїндѣне, ка
 Капїкїаї амѣдѣрор пѣрїлор чеї де ла Поартѣ дпмпрезнѣ съ лѣкре пентрѣ кѣлїга-
 реа Крѣмеї Полонїеї лѣї Ракоці. Чї прїнтре алтеле се лѣкра ші ачееаста, кѣ нѣмі-

тъ. Стефан Гиргицъ соул Молдовеі, кѣнд ѳсесе ла Ракоці, ѳъръ de рудоіалъ дін дн-
demi pornice ші ачеста, ка Сісіемѣндѣ Ракоці ал доілеа феіорѣ ал лѣі Георгіе I, съ
се късѣторѣаскъ кѣ фата Лѣпѣлѣі чеа маі мѣкъ, чеа дін мѣереа чеа дінтѣіѣ ші сора
Radziviloіeі. кареа ера токма кѣпъ пенѣрѣ дѣнса, арѣтѣнд ші фолосса. каре ар зрѣа дін
късѣторіа ачѣеа, каре лѣкрѣ спѣлѣндѣ'лѣ Прінцѣлѣі Ракоці ші Прінцѣсеі, амѣндол дн воіа.
Дрѣнт ачѣеа днкрѣдінѣндѣсе мѣе лѣкрѣл ші пѣлѣндѣ'мѣ пенѣрѣ ачѣла днкъ ам лѣкрат,
прін Стефан Гиргицъ Логоѳѣтѣл, ворѣндѣ ші Доамна Лѣпѣлѣі Водѣ, кѣреіа дѣ дѣсесем
дарѣрѣ de ла Доамна лѣі Ракоці, ші ла аѣтѣа адѣсесем тоатѣ треава, de Лѣпѣл Водѣ аѣ
ші трімісѣ кѣ фортѣ марѣ кѣлѣзіалъ ла Поартѣ, съ'шѣ адскѣ фата de аколо ѣнде пен-
ѣрѣ ачѣеа о дѣдѣсе, пенѣрѣ ка съ'потолеаскъ прѣпѣсѣл каре'лѣ аѣеа Тѣрѣіі de кѣнд ші-аѣ
мѣрїтатѣ фата чеа маі марѣ дѣпъ Radziviloі: шічі лѣнсеа алѣа ѳъръ нѣмаі съ се вадѣ ті-
перїі ла олатѣ прін сіне саѣ прін алїїі."

Дѣпъ ачѣстеа скріе Кемѣні кѣм ші-аѣ лѣатѣ зїва вѣпъ de ла Васіліе Лѣпѣл Водѣ
ші кѣм аѣ фостѣ дѣрѣітѣ, ашїндѣреа кѣ не кале аѣ азїт de моарѣеа лѣі Георгіе I Ракоці,
дарѣ ел нѣ о аѣ вѣстїт пѣлѣ че н'аѣ трѣкѣт дн Ардеал, de ѣнде аѣ скрісѣ Лѣпѣлѣі Водѣ,
ка тоате кѣте ашезасе ла олатѣ, съ'ле дїпъ кѣ Георгіе II Ракоці, ші кѣ деара, прѣ-
кѣм се ші ѳѣгѣдѣсїсе, дарѣ Лѣпѣл Водѣ і-аѣ рѣспѣнс — — : „Мѣрїнд Прінцѣл днгрѣцѣсе
тоате кѣте ам фост ашезат.“ Дін каре рѣспѣнсѣ с'аѣ вѣзѣт некредінга лѣі ші нестѣторпї-
чіа, че о мѣсѣра нѣмаі дѣпъ времї, каре ле аѣ днїт ші кѣ ачѣеа, кѣ мѣкар кѣ днї
адѣсесе фата de ла Поартѣ, дѣпъ кѣм не днтокмїсем, дарѣ кѣнд аѣ трімісѣ Прінцѣсеа кѣ
феіорѣл съѣ Сісіемѣндѣ Ракоці солї спре вѣдѣреа еї ш'аѣ мѣлат кѣрѣпѣлѣ дѣндѣ прїчїпъ
кѣ преоціі лѣі дн опрескѣ а'шї да фата дѣпъ ом de алѣ лѣѣе, ші кѣ фата днкъ ш'аѣ
перѣтѣ воіа пенѣрѣ реа нѣртареа челор трімішї. Шї аша шї ера, пенѣрѣ кѣ чел маі марѣ
ѳрѣпѣте трімісѣ аѣ фост Іоанн Боронїѣ карѣле ла Георгіе II Ракоці ера дн чел маі марѣ
крѣзѣмѣлѣтѣ ші хайдѣк de кѣрте, крѣскѣтѣ дін Ротѣн прост, бѣдїв, кѣрварїѣ шї ом рѣѣ, ал
доілеа Ніколае Шевешї, карѣле нѣ ера маі вѣп de кѣт чел дінтѣіѣ, шї ал трѣїлеа Георгіе
Хорват шерѣлѣ чел маі крѣдїнчїос ал лѣі Сісіемѣндѣ Ракоці, чї ачѣстеа днкъ ера
трѣфанїѣ, нѣндѣрѣ шї ом рѣѣ, карѣле мѣлат аѣ смїнтїт шї атѣнчї, кѣнд дѣпъ ачѣеа с'аѣ
късѣторїгѣ Сісіемѣндѣ Ракоці."

Дінтр'ачѣстеа се доведѣде, кѣ орѣл шї прогрѣсѣл неамѣрїлор дін Дакїа ³⁾ днкъ
смїнтѣше днтр'ѣпѣле кѣнд скріе аша: „Днтр'ачѣеа Георгіе Ракоці чел маі вѣтрѣн нѣ аѣтѣа
de вѣтрѣпѣде кѣт de гѣндѣрї шї de сѣпѣраре асѣрїтѣ, пенѣрѣ кѣ н'аѣ нѣтѣтѣ ѳї Країѣ
Полонїеі дѣпъ моарѣеа Країлѣі Владїславѣ IV, ѣнде трімісѣсе кѣ банї не Францїск Бѣт-
лен ка съ'ї капѣте Крѣїмеа, аѣ мѣрїтѣ дн 11 Октомвріе дн Бѣлградѣ. Днтрѣ ал опт-
спрезѣчѣлеа ан ал стѣпѣнїреї сале, шї аколо с'аѣ шї днгрѣнатѣ дн анї 1618.

¹⁾ Ioann. Christ. Engel in recent. Hist. Moldaviae p. 268. ²⁾ Kemény Iános a' maga életében ad h. a.

³⁾ Ortus et progressus variarum in Dacia Gentium p. 150. ⁴⁾ Das allgemeine Volksbuch für Bürger- und Landleute, I. B. S. 285.

Анѣл 1649. Дн ал шѣсепрезѣчѣлеа ан ал домнїеі лѣі Матѣїѣ Водѣ, прѣкѣм скріе

Engel ¹⁾ din Filadix, adektъ пре ла аня 1649, с'ащъ рѣдикат доі воіері, каріі пе Mateiș Vodъ ла атътеа реле л'ащъ adsc, de mai i-aș дитрнекатъ нстеле ші вестеа чеа вьнъ. Зьнъ дін-тре ачешіа ера Гінеа грек пѣкьтѣ дін Ромеліа, каре дн тіперецеле сале се нштіа Сьжалъ сашъ Оларіѣ: ачеста гъндеа къ роата окърнзіреі дикъ аша се днвжртеа ка ші чеа де оале. Дънсъл с'ащъ днсєратѣ дн Валахія ші къ днсєрѣчїзнеа ачеа ащъ моцєнітѣ сатъл Брачєан де лънгъ Олтѣ дн цїздецъл Романці. Дєчї ачеста афлндъші прїлеціѣ де а ворбі къ Mateiș Vodъ, i-aș зїс къ de'лѣ ва фаче Вістеріѣ маре, пьлтъ авъціе дї валадъна, пль-къндъї фъгъдїнца лѣ Mateiș Vodъ, ащъ ші фъкът пе Гінеа Вістієрїѣ. дъндъї маре пстєре. Іаръ Гінеа рѣш шї нштіа спре стоарчєрї с'ащъ фолосїтѣ къ пстєреа шїе датъ: дн прє-сітъ нъ терѣа ла вісєрїкъ ка алці креціні, чї пе времеа с'лжжєї Dзмнезеєції рєтл-неа а касъ, шї нштера банї чєї дін лъзі, флндъсе къ ел поате нштіа пе децєте сокотї тоате венїтєрїле цєрєї, шї къ ел щїе тоате сателе, кѣт сьнт департе де ла оалтъ, кѣт дїн днпрєцієрѣ, шї къцї локзіторї ащъ дн сіне ш. ч. Іаръ Mateiș Vodъ се вькєра де знєле ка ачєстєа шї лъзда таланції отълѣ, пєвгънд самъ къ шї стрїкъ нштеле чєл вьн прїп Ма-тонъл чєл пєкьвіосѣ.

Чє ера Гінеа дн фїнанціє, ачєїа ера шї Радъл Верзарїа Арманъл чєл маре дн лъкрєрїле шїлітєрєці шї чєлє дїн афаръ. Ачєстєа ера Ромїлн де вїцъ, татъ-сѣщъ фєсєсє грѣдїнарїѣ дн Пїоїєщї, шї де аколо с'ащъ нштітѣ Верзарїѣ. Дїн прѣнчїа са ащъ фостѣ отѣ рѣш, сѣдїторїѣ шї крєд, даръ вітеаз осташѣ, прїп чє ащъ шї ацїзисѣ де с'ащъ фъкътѣ Арманъ маре. Фїїнд ел дн треапта ачєстєа, пстєреа чєа днтрарматъ о ащъ днторє спре асє-прїрєа локзіторїлор цєрєї; кѣт аззіа къ естє чїнева богат, дндатъ скорнеа чєва рѣш дєспрє дънсєл шї лѣа тоате аверїлє; нъ пѣртїнеа ел нїчї воїєрїлор, нїчї кълзгѣрїлор, нїчї пєгъцїторїлор; прє знїї ащъ поръчїтѣ де і-ащъ оторълтѣ прє ла касєлє лор шї і-ащъ дн-грозатѣ дн гъпоїѣ; алтора лє ащъ тїат пасєрїлє шї зрєкєлє, шї аша чнзгѣрїці і-ащъ пѣр-тат прїп тѣргєрї; прє алці і-ащъ осъндїтѣ ла окнє; тоате ера плїне де ваїєтє шї де цї-пєтє, даръ лїмєнєа ктєза а се пшє днпротївъ; чї чєї маї тьлці ш'ащъ пѣрѣсіт касє-лє, кѣрцілє, тошїлє шї цєара. Нштеле лѣ аша де грѣзнік ера, де кѣт дн аззіа, сашъ кѣт дшї арѣнка дн сєс вьздъганъл, тоцї сє аскъндеа. Пе Домнъл сѣщъ Mateiș Vodъ пѣ-рѣрєа дн ацїца асєпра лѣ Basilie Лънъл Vodъ, шї ла атъта дн адъсєсє, де акъта лѣ Ракоці дикъ нѣї крєдєа: аша ащъ дїнѣтѣ ел пєкѣрматѣ прєпѣсѣ днтрє ачєці трєї Прїнци, пльпъ кънд с'ащъ вѣрсатѣ прєпѣсєл дн прєа крєнт рѣсвоїѣ.

¹⁾ Ioannes Christianus Engel in recent. Hist. Valachiae. Part. 1. p. 293. seq.

Анъл 1650. Реїскїє ¹⁾ скрїє ла анъл де акът, прєкът зрѣмєазъ: „Тѣтєрїї шї Козачї с'ащъ скълат вѣ арте асєпра лѣ Basilie Дєспотълѣ Молдовєї; іаръ Полонїї л'ащъ апѣрат шї л'ащъ дндємнат сѣ факъ пачє, прєкът ащъ шї фъкът. Маї кіар скрїє Кємєні Іановїѣ ²⁾ дъплъ чє ащъ повєстїт къ Basilie Лънъл Домнъл Молдовєї л'ащъ датѣ пе Доамна фата са чєа маї мїлъ дъплъ Сївїсѣмъндѣ Ракоці зїкъндѣ: „Чї Дзмнезеѣ дикъ ащъ пєдєп-сіт пе Лънъл Vodъ, пєнтрѣ ачєса, шї нъ с'ащъ пѣтѣт пєгъцїторї, прєкът воїа къ фата са

ле кареа о пеџіа ші дн Полоніа марі оамені, пентрѣ къ кърѣнд дѣпъ аџеа, дѣпъ че аџ словозітѣ фърѣ де ісправѣ не трімішіі лѣі Сісісіендѣ Ракоџі, пѣвълінд Търтаріі дн Молдова, тѣкар къ ел ера дн таре граџіе ла Поартѣ, таре о аџ робітѣ, ші дѣнса дн-къ деабіа аџ скѣнат ла пѣдѣрі. Дѣпъ че с'аџ днтѣрнат Търтаріі дн Молдова, п'аџ трѣ-кѣт о сѣпѣтѣнѣ ші аџ нмеріт дн ѣрма лор Козачіі, каріі іарѣші аџ прѣдатѣ Молдова. аџ гловітѣ не Лѣпѣл ші л'аџ сіліт де аџ фѣгѣдсітѣ не фата са лѣі Тітѣ фііхлзі челѣі маі таре ал лѣі Богдан Хміелніџкі Хятманѣлї лор, прекѣт о аџ ші датѣ дѣпъ аџеа.

Чи ші маі кіар ле скріе аџестеа преавѣстїтѣл Енгал³⁾ зікѣнд: „Чїнстеа чеа таре, авѣџіа ші фетеле тѣлт пѣказ аџ прічінізітѣ Лѣпѣлї Водѣ. Токма атѣнчі кѣнд череа Прін-џѣл Дїмітріе Вішпїевѣџкі не Доамна а доѣа фата а Лѣпѣлї Водѣ, дн прїтѣварѣ дн 1650 аџ трімісіѣ ші Богдан Хміелніџкі Хятманѣлї чел вестїт ал Козачїлор ла Іашї, сѣ пеџеас-кѣ пре аџеіашї кѣкоапѣ не сама лѣі Тїмотеїѣ фечїорѣлї сѣѣ, прекѣт о скріе аџеаста пре лѣнѣ Історїа чеа де овѣѣ а лѣмії⁴⁾. Чи Лѣпѣл п'аџ воїтѣ сѣ і-о деа, пѣнѣнд прїчі-нѣ, къ пѣ дндрѣспѣѣ а фаче аџеа фърѣ де шїреа Порџеї. Хміелніџкі дрѣпт аџеа, кареле не времеа аџеа ера тѣлтѣ ізбіт де Поарта Търчеаскѣ, пѣ пѣмаї словозеніе чи ші порѣнѣкѣ аџ скосѣ де ла Поартѣ, ка Лѣпѣл сѣ і деа фата. Аша днкъ неплекѣндѣсе Лѣпѣл, ші Потоџкі гѣтїндѣсе спре апѣрареа лѣі, Хміелніџкі аџ рѣндсітѣ, чїне сѣ іа сама дѣпъ Потоџкі, ші дн Молдова аџ трімісіѣ 16,000 де Козачї сѣпт повѣџзігорїі Носачї, Пѣш-кар ші Доршенко, дїмпрезнѣ къ 20,000 де Търтарї, де карїі с'аџ вїрсітѣ Лѣпѣл, ші вѣзѣнд ла Хотїн къ Потоџкі днкѣ, пѣ кѣтеазѣ а і венї днтѣрѣ адїсторїї, маї пре ѣртѣ ш'аџ логодїт фата дѣпъ Тїмотеїѣ; тогѣшї Сѣѣеава ші Іашїі с'аџ прѣдатѣ, ші Търтарїі аџ лѣтѣ де ла Лѣпѣл 600,000 де талерї ка сѣ пѣ прадѣ маї тѣлт кѣнд се вор днтѣрна. Лѣпѣл Водѣ дѣпъ че с'аџ тѣлтзіт де Търтарї ші де Козачї, гѣндеа дн сіне къ логодна аџеа е пѣмаї глѣштѣ, ші іарѣші аџ днченпѣтѣ пре аскѣнсі а се днделеѣе къ Полонїі. Іарѣ Хміел-ніџкі дншелѣндѣсе къ кѣскріа Лѣпѣлї, прїн дѣнса аџ днченпѣтѣ а трїміте кѣрѣіе сае кѣтрѣ Поартѣ, чи Лѣпѣл ле аџ прїнс ші ле аџ трімісіѣ ла Сенатѣл Лешеск: Полонїі днкъ пентрѣ ка сѣ і тѣлѣтеаскѣ пентрѣ слѣѣѣа аџеаста, дн 24 Декемвріе дн аѣл 1650 л'аџ дѣрсітѣ къ індіѣнатѣл џереї лор.“ Декретѣл Країлї Іоанн Казїмір деспре індіѣ-натѣл аџеста, дн поџї четї ла Догїел⁵⁾ днтѣрег.

Прекѣт аратѣ Леквіен⁶⁾, пре аџесте времї аџ трїтѣ ші Кїрїл Слѣпѣл Прїматѣл саѣ Архіепїскопѣл Трїновѣлї, не кареле л'аџ пѣсѣ дѣпъ аџеа Патрїарх Царїградѣлї, дарѣ пѣмаї 14 зіле аџ џїнѣт Патрїарчіа.

¹⁾ M. Ioannes Reiskius in Appendice Chronici Turcici Lib. 4. c. 5. ²⁾ Kemény Iános a' maga kezzel irt életében ad h. a. ³⁾ Engel in recent. Hist. Moldaviae p. 269. ⁴⁾ Allg. Weltgesch. 48. B. S. 167.

⁵⁾ Dogiel tom. I. p. 620. ⁶⁾ Lequien in oriente Christiano tom. 1. p. 1237.

А п ѣ л 1651. Прекѣт скріе Хронїка Търчеаскѣ¹⁾, дн аѣл аџеста 1651 лѣі Георгїе П Ракоџі і-аџ венїтѣ фертанѣ де ла Поартѣ, ка сѣ скоатѣ не Васїліе Лѣпѣл дн Domnia Moldovei; чи Ракоџі аџ пѣсѣ дн лѣтѣрї фертанѣлѣ, пѣлѣ ла алѣ време. Нѣ аша

аъ фактъ Богданъ Хмелницкі Хътманъ Козачію къ ачелаші Василіе Лявля, чи дънъ zicеле Історіеі чеі де огуе²⁾, і с'аъ лъдатъ, къ де нъ ва да пре Доамна фата са дънъ Тимотеіѣ, прекъм о логодіє, дъ ва черка а насъ къ 100.000 de Козачі. Кареа аменіндаре аззіндо воіеріі Молдовенеші, къ тоуі аъ стат де Домнъя съѣ Василіе Лявля съ ші деа фата, ка съ нъ прічінѣсакъ атъта пагъвъ цереі, чи ел віззіндѣсе дъ арісторіа Полонію, тот н'аъ врѣтѣ пълъ кълд н'аъ бѣтѣтѣ Козачіі не Калиновскі ценераріа Полонію, ші аъ дикънціратѣ Каменеуля, атънчі Тимотеіѣ саѣ Тимѣ фечіоръя лъі Богданъ Хмелницкі с'аъ кълплатѣ къ Доамна дъ Іаші дъ лъна лъі Існіе дін аплъ дънъ Енгел³⁾ 1653, іаръ дънъ Гронскі⁴⁾ 1651, кареле скріє ма аплъ де акъм: „Не времеа ачѣаста Тимотеіѣ фієл Хътманълѣ Козъчѣск токъа къ пстѣреа аъ лъатѣ шіє мѣѣре пре фата Лънълѣ Водъ не кареа нъ о дѣдѣсе лъі Сіріємънд Ракоуі.“

Дитрѣ ачѣаста ан с'аъ сѣіндітѣ ші Петрѣ Партеніе Епіскопѣ Мънкачівлѣ прін Архієпіскопъя Стефан Мітрополітъя Българълѣ дін Ардеал, а къръіа Далтеріє⁵⁾ аша сѣнъ: „Стефанъ Сімоновічіє дін мѣла лъі Дампезеѣ Архієпіскопъя Българълѣ, ал Вадълѣ, ал Маратършлѣ ші ал тот Ардеалълѣ Епіскопѣ де рѣтѣ Грѣчѣскѣ, ал Католічѣшеі ші ші Апостолѣшеі крѣдінде, фачет шіре прін ачѣастѣ тѣтърора ші фієше кърора трѣвѣ съ шіє, а нѣме преачінстіцію Епіскопѣ, Вікарію, Капітълію, Препосіцію, Преоцію, ші Клірїчію, орї де че трѣпатъ, дънъ ачѣштіа Пре-лѣмінацію, Мърїцію, Преановілію ші Ценерошію Домнію, четъденію вестітеі Крѣімеі Шнзрѣшї, ашшідѣреа локіторію чело дін четъці, ораше ші саре, дѣмпрезъ къ Повъдѣторіі лор: кѣм къ венісе ла поі Ч. П. Петрѣ Партеніє кълъгър дін чінъ С. Василіе, Преот де лѣѣа Грѣчѣскѣ, къ де чінѣте ші дндѣстѣлѣте мъртърїєрї але Преачінстіцію Епіскопѣ ші маі алеє чѣлѣ де фѣрїчітѣ поменіре Домнълѣ Василіе Тарасовічї ал Мънкачівлѣ Антѣчѣсорівлѣ съѣ, кареле сїндїндѣ маі пайнте зїоа е-шїреі сале дін лѣме къ верѣ віѣ, ші къ ієкълїтѣра пълнеі пропріє не нѣмїтѣлѣ чінстітѣ пърїнте л'аъ алеє зртъторіѣ шїєшї, ші не тоуі преоціі чеі де сѣнтѣ Катедрѣ са і-аъ дндаторітѣ сѣнт аменіндаре мѣісіє Дампезеешї ші а нїздекъѣе че ва фї, ка пре алтъя съ нъ прїтѣсакъ Епіскоп шіє, фъръ нѣмаі не зїєл чінстітѣл пърїнте, прекъм ам възѣтѣ ші четїт Дїпломатѣя ачѣла. Апоі ам възѣтѣ ші четїт ші Дїпломатѣя Преалѣмінатѣлѣ ші Преачінстітѣлѣ Матеіа Тарноуї Епіскопъя дін Вадъ, Препосітѣлѣ дін Счетъ ші Консіліарівлѣ С. Кесаро-Крѣієшї Мърїрї, кареле ші къ нѣмѣле съѣ ші къ ал Преалѣмінатѣлѣ ші Преачінстітѣлѣ Домнълѣ Георгіє Лїпаі Архієпіскопъя дін Стрїгои ші Прїматѣлѣ С. Коронѣ Шнгарієі, къ ачѣеашї асторїтѣ аъ днкъмѣлатѣ окърмѣіреа Преоцію Рѣсешї дін Дієчѣсрїле сале маі адѣсеа орї зїєлѣ чінстітѣлѣ пърїнтѣлѣ Петрѣ Партеніє, дъндѣ дїпломатѣ де днтърїре. Маі пре зртъ ам прїмітѣ ші четїтѣ мъртърїєрїє Преоцію Рѣсешї ші але попоренію лор, карїі локѣсѣкѣ дн пѣрїїле де ла Хомпона, де ла Шнгар, де ла Стрѣпковѣ, де ла Маковїдѣ, де ла Тїє ші де ла Счѣнъз, дін карѣ ам възѣтѣ, къ нѣмїтѣл чінстітѣл пърїнтѣле Петрѣ Партеніє дін воіа ші пълчѣреа тѣтърора с'аъ алеє, ка съ зртѣзе нѣмїтѣлѣ нъ де тѣлѣ репосатѣлѣ преачінстітѣлѣ Домнълѣ Епіскопъялѣ Мънкачівлѣ Ва-

сіліе Тарасовічі, ші єъ се сѣе дн локѣи ші Катедрѣ лѣи. Дрепѣ ачѣеа пре ачестѣ де атѣтеа нѣмітѣ, сокотіндѣ де амѣрнѣтѣа треава, кѣ чеа маї де оменіе драгосте дн Хс. Л'ам прімітѣ ші кіемѣндѣ пе преачінстїтѣа D. Сава Епіскопѣа дн Бієтра ші тот Клірѣа пострѣ ші фѣкѣндѣ маї пре зрѣтѣ тоате ачѣлеа кареле порѣнческѣ СС. Капоане ші С. Сѣбор сѣ се факѣ, ам фѣкѣтѣ соленнїтате ші л'ам пѣсѣ Епіскопѣ дн нѣміта Катедрѣ Мѣнкачїзлѣи кѣ черемонїї Апостолїчѣшї, ші і-ам дат лѣи нѣтере прїн кіемѣреа дѣрѣлѣ Сѣпѣтлѣи Дѣхѣ а хїротонї, а деслега де шѣкателе ші днпедесѣріе шїемї цїнѣте, а сѣпїцї сѣпѣтлѣ Мїрѣ, Бесерїчїе ші Алтареле, ші а пїні слободѣ, ші кѣ кѣвінѣтѣ тоате слѣжбеле епіскопѣшї дн Епархїа са, пофїтїндѣ-лѣ ші доженїндѣ-лѣ пре ачѣлашї преачінстїтѣа Домнѣ Петрѣ Партенїе Епіскопѣа Мѣнкачїзлѣи фрателе пострѣ чел преа-їзвїтѣ днтрѣ Хс, ка пе вісерїка са сѣ о дѣведе ші сѣ о паскѣ кѣ кѣвѣтѣлѣ ші кѣ пїада, адѣкѣндѣшї а мїнѣте, кѣ оаре кѣндѣ ва да самѣ. Днтрѣ а кѣрѣїа лѣкрѣ поменїре де нѣрѣреа, ші вѣнѣ днкрѣдїцїаре ам пѣсѣ тѣна ші печетеа поастрѣ. Датѣ дн Бѣлградѣ ла аплѣ де ла пѣлѣ-тѣїреа лѣмеї 7159, іарѣ де ла пѣщереа вергѣреї 1651, дн Мѣнѣстїреа Преасѣнтїеї Троїце а Мїтрополїеї поастрѣ.

Репосатѣл Самїл Клаїнѣ де Сад ¹⁾, віне днсеамѣтѣ, кѣ „Георгіе Праї дн Іерархїа Унгарїеї деспре Епіскопїа Мѣнкачїзлѣи рѣѣ фаче кѣ зіче, кѣ Стефанѣ Сїмоновїчї аѣ фостѣ Мїтрополїтѣ Бѣлградѣлѣи дн Сербїа, дншелїндѣсѣ дн нѣтеле Бѣлградѣлѣи, каре четате есте дн Ардеал, ші пе лѣтїніе се кіамѣ Алѣа Ізлїа саѣ Каролїна, нѣмаї де Ромѣнї се нѣтеме Бѣлградѣ.“

Деспре Епіскопѣа Сава дн Бієтра кареле се поменѣше дн Далтерїа маї сѣе адѣсѣ алѣа нѣ кѣтезѣ зіче, фѣрѣ кѣ аѣ фостѣ Архїереѣ сѣпїцїтѣ ші неавѣндѣ Епархїа са аѣ шеїзѣтѣ дн Бієтра. Доарѣ ел аѣ ші зрѣматѣ апої лѣи Стефанѣ ші лѣи Іосафатѣ дн а-плѣ 1659 сѣпѣтѣ нѣме де Сава П.

Тот днтрѣ ачѣста ап с'аѣ тїнѣрїтѣ ла Бѣлградѣ кѣ келѣїеле ле лѣи Георгіе П Ракоцї пре Ромѣнїе псалтїреа скоасѣ де пе жїдовїе, ші Тестамѣнтѣа чел поѣ; ші ла днкінарѣа Тестамѣнтѣлѣи, ачѣастѣ ісклїїтѣрѣ се афлѣ: „Маї мїѣѣ ші плекатѣ слїгѣ а Мѣрїеї Тале. Сїмонѣ Стефанѣ Архїепїскопѣа ші Мїтрополїтѣа сѣазнѣлѣи Бѣлградѣлѣи, а Ваѣлѣи ші а Марамѣрѣшѣлѣи.“ Фѣгѣранѣл с'аѣ лѣсатѣ афарѣ пентрѣ кѣ Фѣгѣранѣл ѣтеме сѣпѣтѣ сѣ-перїтентѣа Калвінескѣ, кѣм с'аѣ зіс ла аплѣ 1643.

¹⁾ Chronicon Turcicum ad h. a. ²⁾ Allgem. Weltgeschichte B. 48 S. 168. ³⁾ Engel in recent. Hist. Moldaviae p. 270. ⁴⁾ Samuel Grondzki in Ms. Elencho ad annum 1651. ⁵⁾ Diploma Metropolitae Belgradensi Stephani Simonovicii datum Petro Partenio Epopo Muncatsiensis. ⁶⁾ Samuel Klein de Szád Tom IV Ms. p. 71-a.

Аплѣ 1652. Ла аплѣ де акѣм скрїе Бод Петер, прекѣм зрѣмеазѣ: „Георгіе Чѣ-лаї Сѣперїтентѣа чел Калвінескѣ дн Ардеал дн вѣтрѣнѣ фамїліе ш'аѣ трасѣ віпа, кареа ш'аѣ клїѣтатѣ нѣмїшѣгѣлѣ де ла Ладїславѣ І Країлѣ Унгарїеї. Татѣ аѣ авѣтѣ пе Чѣлап Іановѣ, іарѣ мѣмѣ пе Вѣрѣвара Барчаї сора Прїнцѣлѣи Акадіе Барчаї. — — Сѣпѣтѣ

сѣперинтенденція ачестѣа с'аѣ зпѣтѣ къ Калвиніи Ротъніи чеї дѣн Марамъръшѣ де пре лѣпгѣ Сігетѣ, а л кърора Протопопѣ аѣ фостѣ Сімонѣ Петрашко, дѣтрѣ а л кърѣа Діпломатѣ, че і с'аѣ дат дѣн аня 1652, ачесте кондіції с'аѣ фостѣ пѣс: 1) Ка къвълтѣ лѣі Дѣмпне-зеѣ сѣ-лѣ вестеаскъ дѣн лѣмба Ротънеаскъ, шѣ аша сѣ факъ, сѣ-лѣ вестеаскъ шѣ преоціі де сѣнтѣ е л. 2) Ка Катехістѣя чел де Георгіе I Ракоці порѣпчѣтѣ сѣ се дѣнтоаркъ пе лѣмба Ротънеаскъ, шѣ сѣ се деа преоцілор де сѣптѣ сѣне, сѣ порѣпчеаскъ ка сѣ факъ ачѣа. 3) Ка воскоапеле челе де ла ботезѣ, шѣ де ла къзѣне сѣ ле ласе. 4) Ка кѣте с'аѣ порѣпчѣтѣ Преоцілор Ротънеці шѣ маї дѣаїнте дѣн комѣнѣ тоате сѣ ле цѣпѣ. 5) Ка деспре тоате требіле сѣ се дѣцѣлеагѣ къ сѣперинтендентѣя чел Калвинескъ шѣ де е л сѣ аскѣлте. Іарѣ ка сѣ поатѣ черчета бесерічѣле челе де сѣнт сѣне дѣпѣ обічѣйѣ, шѣ дѣдрепта челе де дѣдрептатѣ мѣлостѣвѣще і-ам дѣгѣдѣтѣ. " Везі към се невоіа Калвиніи, сѣ амѣчеаскъ пе Ротъні де ла кредѣнца чеа адевъртѣ! Чѣ прѣн ачѣеа пѣмаї атѣта аѣ фѣкѣтѣ де Ротъніи аѣ лепѣдатѣ лѣмба чеа словенеаскъ дѣн мѣжлокѣ лор, шѣ іарѣшѣ с'аѣ дѣторсѣ ла лѣмба чеа пѣрп-чеаскъ, барет де с'ар фѣ дѣторсѣ саѣ де с'ар дѣнтоарче шѣ ла лѣтірѣле челе пѣрптеціі!

1) *Vod Péter a' Tsulai György Reformatus Püspök életben.*

А п ѣ л 1653. Деспре лѣкърѣле че с'аѣ дѣтѣмплатѣ дѣн аня де акѣтѣ аша скріе Гронскі 1): „Кѣ време Лѣнѣя кърѣшорѣя Молдовеї аѣ фѣкѣтѣ мѣлте досѣдѣ лѣі Георгіе II Ракоці, къ каре шѣ не татѣ сѣѣ шѣ пе фрате сѣѣ Сірістѣндѣ дѣ атѣнсѣсе, аѣто-гѣндѣ шѣ ачѣаста къ прѣн солѣя, каре л'аѣ фостѣ трѣмѣсѣ і-аѣ фостѣ спѣсѣ, къ де пѣ се ва пѣрта маї а лѣнтрелеа, тоатѣ авѣціа о ва келѣзі сѣре стрѣкареа лѣі, шѣ фѣндѣ къ ла ачѣстеа аѣ рѣспѣсѣ Ракоці къ чѣпсте шѣ къ оменіе, с'аѣ фѣлѣтѣ дѣаїнтеа а лор сѣі, къ Ракоці се кѣтрѣмърѣ пѣмаї де ворба лѣі; шѣ афарѣ де ачѣстеа пѣ дѣчета а-лѣ клеветѣ пре дѣпѣ досѣ. Кѣ каре ла атѣта аѣ адѣсѣ пе Ракоці де ш'аѣ вѣгатѣ дѣн канѣ ка де клеветѣрѣле лѣі сѣ се аперѣ къ арме. Дрѣптѣ ачѣеа Ракоці фѣкѣндѣ ка сѣ пѣ се прѣчѣапѣ Лѣнѣя, аѣ дѣцѣїнцатѣ пре Матѣйѣ Прѣнцѣя Валахіеї прѣн зпѣї кредѣнціошѣ аї сѣі, шѣ л'аѣ дѣдѣмнатѣ ка сѣ стеа гата къ тоате оціле сале, шѣ і-аѣ пѣс зѣ кънд сѣ се дѣмпрезне оціле лѣі Матѣйѣ къ повѣзѣторѣї сѣі, адекъ: къ Іоанн Кемені, къ Стефан Петкі, къ Іоанн Даніел, къ Клімент Мікешѣ, шѣ къ Іоанн Барошѣ дѣн Іаншѣ, шѣ адѣкѣндѣ дѣн прѣпѣ оціле шѣ челе Ардѣленѣшѣ шѣ челе Мѣнтѣнѣшѣ ка ла 10,000 къ дѣчѣпѣтѣя прѣ-тѣверѣї ле аѣ трѣмѣсѣ дѣн Молдова, карѣї аѣ шѣ дѣтратѣ маї пѣаїнте де а се шѣ порпѣреа лор. Ачѣстеа възѣндѣле Лѣнѣя п'аѣ дѣдрѣспѣтѣ а ста де фацѣ чѣ дѣкъркѣндѣ шѣ авѣ-ціа шѣ фаміліа, аѣ фѣцѣтѣ дѣн Хотѣнѣ, вѣнде дѣлкѣ пе фѣндѣ секър аѣ трѣкѣтѣ дѣн Полоніа, шѣ пе Молдовені і-аѣ деслегатѣ де кредѣнціошѣреа къ каре деторі, шѣ ле аѣ фѣкѣтѣ пѣ-дежде къ пѣ се ва маї дѣтѣрна. Дѣпѣ а кърѣзіа фѣгѣ Ардѣленії, кѣте пѣ ле пѣтѣсе тре-че прѣсте Ністрѣ, ле аѣ къпрѣнсѣ шѣ тѣндѣ вр'о кѣтева сѣте де кѣлѣредѣ шѣ де сѣмені недѣстрѣ аѣ къпрѣнсѣ шѣ Хотѣнѣлѣ шѣ л'аѣ прѣдатѣ. Возѣндѣ Молдовенії вѣрѣнца Ардѣ-ленілор, с'аѣ рѣгатѣ де Кемені Іаношѣ сѣ ле фѣе словодѣ ашѣ адеѣ Домнѣ шѣе, шѣ дѣ-гѣдѣсѣндѣле аѣ алѣсѣ пе Стефанѣ Георгіѣцѣ (пѣ Гѣргѣцѣ). Дѣтр'ачѣеа чеї че цѣнеа къ

Лъпл, с'аѣ рѣгатѣ ши де Арделени, ка съ iace din Молдова, ши де Принцъл чел поѣ ка съ голеаскъ цеара де осташи стрейни. Дрептѣ ачееа ла рѣгминтеа лор Арделени с'аѣ дитърнатѣ а касъ, лъсъндѣ не Кемени къ вр'о кътева търме лъгъ принцъл чел поѣ. Дитър'ачееа Ракоци аѣ скрисѣ Крайъ.лѣи Полонией, лѣи Ioann Kazimirѣ, причиниле пентрѣ каре аѣ тревзитѣ съ се скоале аскура Лъплълѣ ши л'аѣ рѣгатѣ ка съ нъ аѣште не Лъплълѣ, ва дикъ дитъръ ачееа съ се сѣлеаскъ ка съ дитредиче не Козачѣ ши не Търтарѣ де ла аѣсторѣя лѣи. Къ Козачѣ дикъ аѣ дитредѣ претепшгъл ши аѣ поѣтитѣ съ нъ аѣште Лъплълѣ, че i-аѣ ши фъгъдситѣ Козачѣ, даръ Лъплълѣ тотъши i-аѣ дат аѣсторѣя. Iаръ Крайъ Полонией, ка съ факъ не воia лѣи Ракоци с'аѣ тѣбъритѣ ла Заваич. Кемени дикъ дитделегъндѣ къ Лъплълѣ ши адъплъ оасте, аѣ киѣматѣ дитъръитѣ ошѣле челе словозите дн Ардеалѣ ши не Стефанѣ новл Принцѣ л'аѣ дитдемнатѣ ка съ пъзеаскъ цертърѣи Нѣстрълѣ съ нъ поатъ трече противничѣи, кареле аѣ ши фъкътѣ кътѣ i-аѣ фобстѣ къ пѣтинцъ. Даръ противничѣи лѣи Стефанѣ чел din Молдова атъта с'аѣ невоитѣ пълъ че аѣ дитратѣ Козачѣ ла тѣжлокъла цериѣ. Че възъндѣ Арделени аѣ тревзитѣ а се дитърна дн patria са, iаръ Стефанѣ аѣ фъцитѣ ла Матеѣл. Ачееаста дитделегъндѣ Timoteѣл Хмѣлницѣи не сокър-съл л'аѣ дъсѣ дн скалѣ, ши ачееаста де поѣ аѣ адъс не Молдовенѣ ла крѣдинчиошѣреа са. Адъзидъле ачееаста Ракоци iаръши гъта ошѣ дитъръ аѣсторѣя лѣи Стефанѣ, чи маѣ пайнте де а ле тримѣте, Лъплълѣ фолосиндъсе къ гравъ, не Матеѣл апъръторѣя лѣи Стефанѣ л'аѣ дитедитѣ ла вътаѣе, iаръ Матеѣл къ маѣ таре инѣмъ де кът пѣтере вътъндъсе къ ел, л'аѣ дитвинсѣ ши л'аѣ фъгъритѣ, чи къ кът маѣ дитгравъ аѣ дитвинсѣ Матеѣл не противничѣи, къ атъта маѣ дитгравъ л'аѣ дитвинсѣ ши пре ел шоартеа. Дрептѣ ачееа Стефанѣ къ атъта маѣ въртоѣ аѣ черътѣ аѣсторѣя де ла Ракоци, а кърѣяа пѣмеждѣе възъндѣо ачееаста, а фѣ дитпрехънатъ къ а са, диттълѣ аѣ тримѣсѣ къ ошѣ не Клемент Мѣкешѣ, апоѣ не Ioann Борнѣмѣса, дъплъ ачееа не Мѣхал Мѣкешѣ дитъръ аѣсторѣя лѣи Стефанѣ, кърѣяа ши Крайъ Полонией дикъ i-аѣ тримѣсѣ вѣл аѣсторѣя къ трѣвзъл Kondрацѣи. Каре ошѣ дитпрехъндъле Стефанѣ къ челе че маѣ авеа, аѣ дитирѣтѣ не Лъплълѣ din цеаръ ши аѣ диткънѣисратѣ Съчеава, внде ши ашезасе Лъплълѣ тѣiereа къ тоатъ фамѣлѣа ши авъция. Вътъндѣ акъма Съчеава не Timoteѣл цѣпереле Лъплълѣ, кареле апъра четатеа къ Козачѣи съи, л'аѣ нѣмерѣтѣ де о датъ доъ глоанѣе де тѣл дн шеале, ши аѣ тѣрѣтѣ. Iаръ тавъра Лѣшеаскъ чеа де ла Заваичѣи аѣ фъкътѣ де Хмѣлницѣи Татъл лѣи Timoteѣл чѣлѣи оторъжѣ къ Козачѣи ши къ Търтарѣи л'аѣ пѣтѣтѣ венѣ дитъръ аѣсторѣя чѣлор дикѣиши дн Съчеава, карѣи дъплъ че аѣ венѣтѣ Ioann Кемени ши Стефан Петѣи къ ошѣ маѣ тарѣ де ла Ракоци, не маѣ пѣтъндѣ рѣвда фоатеа, аѣ дитвинатѣ четатеа дитпрехънъ къ Доамна, ши фѣчѣоръл, ши тоате аверѣле Лъплълѣ. Чи не Доамна къ фѣчѣоръл еѣ о аѣ лъсатѣ де с'аѣ дъсѣ дъплъ върватъл, пѣмаѣ аверѣле Лъплълѣ ле аѣ дитпърѣитѣ Арделени ши Полонѣи дитре сѣне. Сършѣндъсе ачееаста ши дитърѣндъсе Стефанѣ (XII) дн Domnia Молдовеѣ, Кемени с'аѣ дитърнатѣ къ ошѣле дн Ардеал ши Kondрацѣи с'аѣ дъсѣ ла тавъра крайълѣ. Iаръ Лъплълѣ пѣлп Търтарѣи дитре карѣи зъвоѣя, с'аѣ тримѣсѣ ла Поартъ, ши диткѣзъндъсе дн Edикълъ, аколо аѣ ши тѣрѣтѣ. Доамна лѣи къ фата, тѣiereа лѣи Тѣ-

мотеїш ши кэ чеаалатэ фаміліе аэ тересэ септ аріпіле лэі Хміелнікі. Маї пре зрѣтэ дн Валахія дн локэлэ лэі Матеїш аэ зрѣтѣ Константіл, кареле дѣнэ пілда антечесорізілэі сѣэ аэ флктѣ аліанцѣ кэ Георгіе П Ракоці. Чи ачеста маї де пре зрѣтэ с'аэ днтѣмлатѣ дн аял віторіѣ. Ашіндереа скріе Іоанн Саларді *).

Дарѣ маї рѣспікатѣ ле дн днаїнте ачестеа Історія Бълченеаскѣ *), зікѣндѣ: „Дечі пензѣндсе одіхні Матеїш Водѣ де Васіліе Лхлѣ Водѣ, с'аэ сѣлѣзітѣ кэ Ракоці Прінцл Ардеаллэі ка сѣ рѣдиче не Васіліе Водѣ дін сказнѣ ши сѣ пѣлѣ пре алт Домнѣ; ши фі-індѣ ла Молдова зп воіеріѣ а нѣме Стефанѣ Георгіцѣ Логофѣтѣ таре дін сат Ренкеч, каре дн аскѣнсѣ ера протівнікѣ лэі Васіліе, ши нешїндѣ ачеста пре ачела кэ пре зп кредінчіосѣ ал сѣэ дн тоате соліле дн трімітеа, ши ла Ракоці ши ла Матеїш Водѣ, ши дн соліле лэі ш'аэ дескоперітѣ некредінца, че о авеа асѣпра Домнлэі сѣэ, кѣтрѣ Ракоці ши кѣтрѣ Матеїш вїнїндѣ-лѣ, кѣ аэ днѣлатѣ кэ жпѣнеаса лэі, ши се днѣрѣжвісе Логофѣтл ши кэ Тома Ворніккл, ши кэ Іордаке Вістіеріл Кантакзініі дін цеара лор. Дечі Ракоці ши Матеїш Водѣ, афлѣндѣ міжлочіторіѣ пре ачестѣ воіеріѣ, аэ ашезатѣ дн-тре дѣншіі, ка Ракоці сѣ трімітѣ оціі дін Ардеал ши Матеїш дін Валахія, кѣрора ел ва фі кап, ши ва скоате не Васіліе Водѣ дін сказн: Ши аша аэ флктѣ, кѣ днтр'аскѣнсѣ аэ гѣтїтѣ оцііле, ши ле аэ трімісѣ дн Молдова. Іарѣ пѣлѣ аэ венїтѣ оцііле Стефанѣ Георгіе ера дн таре грїже, шезѣндѣ дн сѣлѣтрїе ши дїнѣндѣ вастонл ла гѣрѣ, кѣ ла Молдова Логофѣтл чел таре поартѣ вастонѣ. Іарѣ Тома Ворніккл ши Іордаке Вістіеріл врїшташїі лэі, дн тінѣ де ватціокѣрѣ рї зісерѣ: Логофете, че цїні вастонл ла гѣрѣ? паре кэ зічі дн флзер; ел аэ рѣспѣнсѣ: аша есте, кѣ зік дн флзер, сѣ-мі по-гоаре канреле де ла тѣлте. Дечі нз трекѣрѣ зіле тѣлте, ши днтр'о зі таре шезѣндѣ кэ Васіліе Водѣ ла тасѣ, рї венї ла зрени весте, кѣ оцііле Арделенешї ши Ментенешї аэ днтратѣ дн Молдова, кѣ аэ фостѣ нсѣэ оаменї сї сѣ аїѣ грїже ши сїі деа де шїре, кѣндѣ ор венї оцііле. Ел нлѣ аззі, аэ днчензѣтѣ а се шїре ла окї ши днтрѣвѣндѣ-лѣ Васіліе Водѣ: Че цї есте Логофете? ел і-аэ рѣспѣнсѣ кѣ і-аэ венїт весте кѣ-і тоаре жпѣнеаса ши се роагѣ лэі Васіліе ка сѣ-лѣ ласе сѣ се дѣкѣ сѣ о днргоане, ши аззіндѣ Водѣ л'аэ лѣсатѣ. Лэі фїндѣ каї гата ла газдѣ, дндатѣ аэ порнітѣ ши с'аэ дсѣ де с'аэ днпрезнатѣ ла Бакѣ кэ тоате оцііле. Іарѣ дн зрѣта лэі маї ера дої воіерї, карїі маї наїнте аэ фостѣ автѣ днцеледере кэ Стефан Георгіцѣ пентрѣ ачесте лѣкрѣрї, ши ла порнітл лэі нефлкѣндс-ле шїре, лї с'аэ нлрѣтѣ, кѣ і-аэ вїкленїтѣ логофѣтл. Дечї со-котїндѣ кѣ ле ва фї маї де фолосѣ, аэ терс де аэ спсѣсѣ лэі Васіліе фантеле лэі, ши дндатѣ кѣт аззі ачестеа Васіліе, трімісе пре вѣтафл, де аэ алергатѣ кэ 50 де оаменї сѣ-лѣ ацїснл ши сѣ-лѣ прїнзл. Іарѣ кѣндѣ аэ ацїксѣсѣ вѣтафл ла Бакѣ, Логофѣтл с'аэ фостѣ днпрезнатѣ кэ оцііле. Вѣтафл пензѣндѣ сѣ маї алерце, с'аэ днторсѣ де аэ спсѣсѣ стѣ-пѣллэі сѣэ че аэ влзѣтѣ. Васіліе Водѣ днтрѣ ачеш тілїе аэ тїагѣ пре ачел дої воіерї, зікѣндѣ, кѣ аэ трѣбїтѣ маї наїнте а сплне кѣнд се днченеа ворѣле, ши Логофѣтл ера ла тѣла лэі, іарѣ нз акѣта. Іарѣ Логофѣтл п'аэ днтрїзїатѣ, чї аэ порнітѣ кэ оцііле

спре Іаші, Васіліе дикъ кз ошле, каре ле аѣ пѣтѣт де грабъ стрѣце, і-аѣ ешитѣ дна-
 ите ла Подѣл Елоаеі, ші аколо ловѣндѣсе аѣ бірѣтѣ Стефанѣ Георгіуѣ Логофѣтъ; іарѣ
 Васіліе Водѣ аѣ фѣцитѣ ла Хміелніцкі Хатманѣ Козачілор, ка ла зн кѣскрѣ, де каре
 с'аѣ рѣгатѣ сѣі деа ошї, сѣ скоатѣ не врѣжташі дѣн деарѣ, ші і-аѣ дат дѣпрезнѣ кѣ
 фїѣл сѣѣ Тѣмшѣ, кареле цѣнеа не Доамна Рѣксанда (алмїнтрелеа Доамна, фата лѣі Ва-
 сіліе); чї пѣпѣ аѣ венїтѣ ел дѣн деара Козъчеаскѣ, Стефанѣ Георгіуѣ с'аѣ фѣкѣтѣ Домнѣ
 дѣн сказнѣ ла Іаші. Іарѣ дѣпѣ че аѣ венїтѣ Васіліе кѣ тѣлїцї Козачї, ші аѣ дат бѣтаїе
 ла Потрїканї, Стефанѣ Георгіуѣ фїїндѣ бірѣтѣ, с'аѣ трас дѣдѣрѣпѣтѣ спре Фокшанї, Ва-
 сіліе Водѣ дѣпѣ дѣнсѣл; Стефанѣ (XII) Георгіуѣ Водѣ ла Тѣрговешї ла Матеїѣ Водѣ;
 Васіліе Водѣ тот дѣпѣ дѣнсѣл. Матеїѣ Водѣ аѣ фост трїміс не Зїкѣл Спѣтарїз.л кѣ ошї,
 ка сѣ опреаскѣ не Васіліе Водѣ ла Фокшанї шї ла Шоплеа дарѣ н'аѣ пѣтѣтѣ. Дечї Ма-
 теїѣ Водѣ ш'аѣ стрѣнс ошїле тоате шї аѣ ешитѣ дѣнаїтеа лѣі Васіліе шї а лѣі Тѣмшѣ
 ла Фїнта, шї с'аѣ ловїтѣ ошїеле фоарте таре, шї дѣтѣїѣ аѣ рѣпѣт пре о самѣ де слѣцїторї
 де і-аѣ трекѣтѣ ана Іаломїцеї. Іарѣ Матеїѣ Водѣ кѣ інітѣ таре фїїнд дѣн фѣрѣтеа бѣ-
 тѣї шї дѣдемнѣндѣ пре слѣцїторї сѣї, прекѣп пѣрѣреа дѣ слѣцїа порокал аша шї акѣп,
 не л'аѣ дѣшелатѣ кѣ с'аѣ лѣсатѣ зн нор пїп де апѣ шї вѣпѣт істе, де бѣтеа тот дѣ
 фадѣ не Молдовенї шї не Козачї. пѣпѣ і-аѣ дѣпѣлѣтѣ де апѣ де не пѣтеа сѣ деа фок,
 саѣ сѣ се апѣче де арте; іарѣ Мѣntenї дѣмѣрѣвѣтѣндѣсе аѣ спартѣ тоатѣ табѣра Мол-
 довенїлор шї а Козачїлор, іарѣ Васіліе шї Тѣмшѣ пофтеа сѣ се маї вадѣ спре Фокшанї.
 Атѣпѣ о гїндѣ аѣ стрїкатѣ не Матеїѣ дѣн ічїорѣ, дѣнсѣ кѣ бірѣнїцѣ с'аѣ дѣторсѣ дѣн Тѣрго-
 вешї ла сказнѣ сѣѣ, дѣкѣркатѣ де шервї Молдовенешї шї Козачешї, не карїї де ла Флѣ-
 тѣна Цїганѣлї і-аѣ дат, де і-аѣ гѣїатѣ пѣпѣ дѣн Тѣрговешї, де і-аѣ вѣзѣт зн Тѣрк маре,
 че венїсе де ла дѣпѣрѣцїе, сѣ вадѣ де гѣлчевїле че с'аѣ фѣкѣтѣ дѣпѣрѣ ачешї Домнї,
 кареле вѣзѣндѣ кѣ фѣрѣ де нїчї о прїчїнѣ аѣ венїтѣ Васіліе Водѣ сѣ іа сказнѣ лѣі Матеїѣ
 Водѣ, аѣ спѣс дѣпѣрѣтѣлї кѣ вїна есте а лѣі Васіліе Водѣ. Дечї дѣпѣрѣтѣлї аѣ по-
 рѣнчїтѣ Ханѣлї сѣ прїндѣ не Васіліе Водѣ шї сѣ-лѣ трїмітѣ ла Поаргѣ. Чї дѣн мїж-
 локѣл тїмшѣрїлор ачестора, дакѣ аѣ мерсѣ Васіліе дѣн Молдова, аѣ трїмісѣ не Доамна
 са кѣ фїїл сѣѣ Стефѣнѣуѣ шї не цїперїле сѣѣ кѣ Козачїї ла четатеа Сѣчеавеї шї ел се
 гѣта де бѣтаїе. Матеїѣ Водѣ дѣкѣ н'аѣ дѣпѣрѣїатѣ, чї аѣ дат лѣі Стефан (XII) Водѣ,
 ошїле лѣї, шї аѣ трїмісѣ шї Ракоцї Прїнцѣ Ардеалѣлї, де с'аѣ дѣс дѣпѣ Васіліе Водѣ
 ла Молдова, шї с'аѣ бѣтѣтѣ кѣ дѣнсѣл ла сатѣл че се кїамѣ Сїрка, шї бірѣндѣ Стефан
 Водѣ, Васіліе аѣ фѣцитѣ дѣн деара Козъчеаскѣ. Іарѣ Ханѣлї авѣндѣ порѣнчѣ сѣ прїндѣ
 не Васіліе, і-аѣ скрїсѣ о карте зїкѣндѣї: дакѣ аѣ авѣтѣ опѣ де ацїсторїї пѣпѣрѣ че н'аѣ
 венїтѣ ла дѣнсѣл сѣї деа, че аѣ дѣмѣлатѣ немїка кѣ Козачїї? Ачестра авѣндѣ Васіліе
 Водѣ с'аѣ дѣкѣрѣзѣтѣ дѣн ворбеле лѣї шї с'аѣ дѣсѣ ла дѣнсѣл ка сѣї деа ацїсторїї. Ханѣл
 кѣт аѣ пѣс тѣна пре ел л'аѣ бѣгатѣ дѣн обезї шї л'аѣ трїмісѣ ла Царїградѣ шї л'аѣ дѣ-
 кїсѣ ла Едікѣлѣ. Іарѣ Стефанѣ Водѣ аѣ мерсѣ ла Сѣчеава де аѣ бѣтѣтѣ четатеа шї дѣ-
 дрепѣтѣндѣ зн тѣп спре кортѣлѣnde шедеа Тѣмшѣ, аѣ ловїтѣ о ладѣ, шї цандѣрїле лѣзїї

аъ оторатъ по Тимашъ. Децî Doamna нъ муî авеа че съ фактъ, че аъ дат четатеа, ши аъ лбатъ авѣця Стефан Водъ. Дъпъ ачееа Стефанъ Водъ аъ венитъ ла сказнѣ, ши аъ скрїе кърѣ де ла деаръ ши де ла ел ла Поартъ, черъндѣ дъпъ обичеиъ стеар де Domnie, ши с'аъ ашезатъ Domn Молдовеî.“ Ашиндереа скрїе преавестїтъл Енгел 4) адъогъндѣ ши ачееаста, „къ Съчеава с'аъ днїкїнатъ лѣ Стефанъ Водъ дн 9 Октомврие дїн аня 1653.“

Іаръ Салардї 5) скрїе деспре Doamna ши фечїоръ лѣ Васїлие Лънъл Водъ, прекуи хрѣсоазъ: „Doamnei Лънълї Водъ і с'аъ днѣдъїт съ шадъ днтр'о кърте а гърватълѣ съб, пѣмаї кѣт къ фїлї еї прекуи с'аъ авѣит, с'аъ днсемпат ла нас, ка съ нъ поатъ domni.“ Аша скрїе ши Прїватї 6).

Преавестїтъл Енгел 7) маї днпїнте ачестеа скрїсесе деспре Васїлие Лънъл Водъ: „Дъпъ Кантемір аъ пльтїт ел 260 пшїї де ванї, къ каре фѣсесе datoаре Патриархїа дїн Царїград ла Търчї, ла Гречї ши ла Жїдовї, пентрѣ кареа фачере де вїне і с'аъ дат трънъл чел фълкторїѣ де мїнънї ал С. Параскевѣ, ши Сътанъдълї днкъ аъ пльтїт 300 де пшїї къ аъ днѣдъїт съ'аъ поатъ дъче дн Іашї, знде аъ фълкѣт пентрѣ дънсъл осевїтъ тълъстїре, къ каре аъ стълъсѣ препъсъл че ера асъпра лѣ деспре крѣдїнѣцъ пентрѣ късъторїа къ търкоаїа чеа дїн Цїркасіа (към с'аъ зїс ла аня 1639), ел аъ фълкѣт позъ леїтъръ днтрѣ Патриархїа дїн Царїград ши днтрѣ преоцїа дїн Молдова, аъ прїмїт кърѣ ши кнптрї гречешї, аъ адъс кълъгърї ши Гречешї ши Лътїнешї дн Молдова, пре ачѣцїа дїн Полонїа, фълкѣт'аъ шкоале гречешї дн тълъстїрї ши дъпъ Kazır, зна ши Лътїнеаскъ, ши о Тїпографїе къ лїтере Ромънешї. Маї днколо дъпъ Кантемір, аъ порънчїт де с'аъ кълес оръндъелїе ши обичеїрїе церѣї, ши с'аъ фълкѣт о карте де леїї.“ Пънъ ачї сънт ворбеле преавестїтълї Енгел, каре еѣ пентрѣ ачееа ле ам адъс ла аня ачеста, пентрѣ къ нъ шїѣ а пѣте аня дн каре ле аъ пѣтрат Васїлие Лънъл фостъл Domnъл Молдовеî.

Прекуи Молдовенїї пре времїе ачестеа ш'аъ кълес ла о-латъ тоате оръндъелїе ши обичеїрїе церѣї сале, ши аъ фълкѣт карте де леїї, аша ши Ардеменїї дн аня ачеста 1653 дн 15 зїле але лѣ Мартїа аъ вестїт леїїле сале, каре ле аъ пѣмїтѣ Апруватѣ, ши ле дїн пълъ астьзї, 29 Мартїе дїн аня 1811, кълд скрїѣ ачестеа, чїзнгърїте прїп артїкълїї чел пої, карїї аъ тревъїт съ се фактъ къ кърѣереа тїмънълї, пентрѣ къ Калвїнїї, Астеранїї ши Сочїнїанїї саѣ Шїтарїї ла атъта се днълъцесе къ ересърїе лор асъпра вїне-крѣдїнѣїшїлор, де дн аня 1586 аъ фълкѣт оръндъїала ачееаста: „Фецеле бесерїчешї, каре се дїн де днвълътѣра пълїстълънеаскъ де нъ се вор днтоарче де претълїнденеа дїн деаръ съ се скоатъ.“ ши дн 8 Декемврие дїн аня 1588 ачееаста: „Фецеле бесерїчешї ши чїнѣрїле кълъгърешї че се дїн де ересъл пълїстълънескъ дъпъ че лї се вор лѣа тоате мошїїле не сама фїскълї, де ачї днпїнте съ пѣмаї поатъ довъндї мошїї къ тїтел де donadie.“ Іаръ деспре Ромънї аша ворбеск Апрувателе Ардеанълї 8): „Мълкар къ пѣанъл Ромънескъ дн патрїа ачееаста нїчї днтрѣ статърї с'аъ пѣмерат, нїчї леѣеа ле есте днтрѣ челе прїмїте, тотъшї пълъ кълд се съѣере пентрѣ фолосъл церѣї, фецеле челе бесерїчешї де ачестеа съ се дїнъ.“ Ла каре еѣ днтрѣ: Іоанн Кеменї, каре ле аъ сворнїт ачестеа.

стръленостя Микълеї, деспре каре ам ворбіт ла анъа 1276, ши Бетленедіи стръленостіи Цевъзі, де каре ам гръіт ла анъа 1311, оаре нъ сѣнт віцъ де Ромъні? прекут ам арт-
тат сѣ ла пвміціи ані. Чи ачещіа фъкъндъсе Калвіні де леце с'аъ пмтерат днтре стате-
ріе Ардеалъзі, прекут мъртурісеше Георгіе II Ракоці дн тіпъріеа Аппрователор. Аша
даръ неамъа Ромънеск аъ фост пмтерат днтре статеріе дін Ардеал маї пайнте де а
се ісдъні леціе ачесте позъ, ши акъта днкъ есте прміт, къ лецеа нъ мътъ неамъа;
прекут ши де ачі днкъ се доведеше, къ дн Ардеал маї мълці пемедці с'аъ воіері де Ро-
мъні сѣнт, де кът де Țurguri, кѣм с'аъ възът ла інсуреціа дін анъа 1809 каріи нъ с'аъ
фъкът індіцене дн Ардеалъ, ши тотъші с'аъ воіеріт ши се воіереск пъвъ астизі, че дъпъ
леціе церей нъ с'ар фі пѣтѣт, нічі с'ар пстеа фаче де ар фі Ромъніи пѣмаї сфериці дн
Ардеал. Дрепт ачееа бїне аъ скрісѣ ръпосатъа преалзімїнатъа Домнъа Сфетнікъа де
Кърте Іосіф Мехеші дн Інстанціа Ромънілор, чеа дн анъа 1791 датъ днпъратъаї Лео-
полдъ II, къ нъ с'аъ отъріт прін вре-о адънаре а церей, ка Ромъніи сѣ фіе пѣмаї сфериці
дн Ардеал, чи ачееаста о аъ адълогат пѣмаї іскандіторіи Аппрователор. Везі ши ачееа, ка-
ре ле ам зіс ла анъа 1224.

Тот днтрѣ ачестѣ анъ 1653 дн 28 Іануаріе, аъ днтъріт Георгіе II Ракоці ла рѣгъ-
мінтеа Мітрополїтъаї дін Бълград Сїмеон Стефан скътіпцеле преоцілор Ромънеціи дате
де Сїдїсѣндѣ Баторі дн 4 Іуліе дін анъа 1595 ла рѣгъмінтеа Мітрополїтъаї Іоанн дін
Прїслоуѣ; де Гавріїл Баторі дн 9 Іуліе дін анъа 1609 ла рѣгъмінтеа зпор сфетніці, де
Гавріїл Бетлен дн 25 Іуліе дін анъа 1614, ши де Георгіе I Ракоці дн 9 Априліе дін
анъа 1638 ла рѣгъмінтеа Мітрополїтъаї Георгіе Генадіе, прекут поці четі тоате ачес-
теа днтрѣ ал треїлеа том ал скрісорілор теле⁹⁾.

Саларді Іаношъ днкъ маї скріе¹⁰⁾: „Дн анъа ачеста 1653 дн 10 Іуліе мърїта
Доамна Свсана Лорантѣї ла къртеа еї дін Почеаїѣ аъ мърїтат не кѣкоана Борнеміа
Анна, фата лѣї Борнеміа Пал, дъпъ Міхаїл Апафї, фечіоръа лѣї Георгіе Апафї дін Апа-
шофалъѣ чел маї тіпър.“

¹⁾ Samuel Grondzki in Ms. Elencho ad h. ann. ²⁾ Szalárdi Iános a' siralmas Magyar Kronikának 5 Könyve.
4. Reszében. ³⁾ Ms. Codex Valachicus Balacianianus ad h. a. ⁴⁾ Engel in recent. Hist. Moldaviae p.
270. seq. ⁵⁾ Szalárdi Iános l. c. ⁶⁾ Privati nel Dizionario scientifico. ⁷⁾ Engel l. c. p. 268. ⁸⁾ Approb.
Constit. Part. 1. Tit. 1. Art. 1. ⁹⁾ Georgius Sinkai Mss. suorum tom. III. ¹⁰⁾ Szalárdi Iános l. c.

Анъа 1654. Історіа Бълъченеаскъ¹⁾ аша мънъ маї днколо лѣкръріе лѣї Ма-
теїѣ Водъ: „Іаръ Матеї Водъ, фїнд стрїкатѣ ла нічіор дін вѣтѣіе, зъчеа ши черка тѣ-
мъдзіре, даръ нъ пстеа с'ѣші кавте воала лѣї ши слъбъзівнеа вѣтрънецілор де певъніле
дъръванцілор, ши а сеїменілор, ши а слъціторілор, къ се зпмлъсе де авзціи дн зіле ле
лѣї, ши авзціле де мълте орї адък певъніа оашенілор, прекут ши ачестора с'аъ днтъръ-
плат, къ стрїга прін къртеа чеа Домнеаскъ, ка сѣ ле деа днтреїте лезї, псптрѣ къ еї
аъ вѣтѣт вѣтѣаїа асѣпра лѣї Васїліе Водъ чеа де ла сатъа Фїпта; ши зічеа лѣї Матеїѣ
Водъ сѣ се факъ кълѣгър, къ нъ ле маї требзе сѣ ле фіе Домнѣ, вѣтрън фїнд ши вол-

нав ши атѣта се дндърѣтнчесе, кѣт і-аѣ лѣат тѣхѣрїле ши ерѣзѣрїле, ши ле аѣ скос афарѣ дїн тѣргѣ, апої аѣ днѣрат дн касѣ ла Матеїѣ зндѣ зѣчеа ши зїчеа сѣ ле деа леїле, саѣ ор спарѣе кѣтѣрїле, ши сѣнгѣрї ор лѣа; ши venind дѣрѣбанїї не Гїнеа (нѣ Гїнѣа) Bїctїe-рїл ши Радѣл Верзарїл Арташѣл, зїкїнд, кѣ еї сѣнт прїчїна кѣ нѣ лї се плѣтеще, дї черка сѣї омоарѣ; іарѣ еї де фрїкѣ с'аѣ аскѣнс дн касѣ ла Матеїѣ; іарѣ доробанїї ши сеїменїї ка нїше порѣї фѣдѣрнїчї прїп тоате каселе і-аѣ кѣятат, нѣнѣ че і-аѣ афлат ши і-аѣ скосѣ вѣтїндѣї нѣнѣ і-аѣ адѣсѣ афарѣ дїн тѣрг, зндѣ ера тоїї стрѣншї, аколо і-аѣ сѣзѣрнат кѣ сабїїле. Апої с'аѣ дѣсѣ ши ла Сокол Кїлѣчѣарїлї чел маре Корнѣдѣанѣл, ши афлїндѣлѣ дн каса лї болнав, л'аѣ оторѣт, ши каселе алтор воїерї аша ле аѣ прѣдат де тоїї воїерїї се днгрозїсе де фрїка лор, ши ста тѣрѣморїдї. Матеїѣ Водѣ вѣзнд ачестеа ши фїїнд болнав, нѣ аѣеа че фаче, нѣмаї дї вѣлѣстїма, ши дѣнѣ ачѣаста аѣ мѣрїт ши Доамна Елена а лѣї Матеїѣ Водѣ (дѣнѣ Фїлїцїх дн 15 Августѣ дїн аял 1653) ши кѣ чїпесте маре о аѣ днгронат дн Тѣрговѣнїї дн бїсерїка чеа маре. Дѣнѣ ачестеа тре-кїнд нѣ мѣлѣт време с'аѣ тѣмѣдїт ши Матеїѣ ши аѣ ешїт дн прїмѣларе кѣтѣрѣ Арѣїшѣ ши днторкїндѣсе ла сказн, дѣрѣбанїї ши сеїменїї і-аѣ днкїс порѣїле ши нѣ вреа сѣлѣ ласе сѣ днѣре, чї дї зїчеа, сѣ се дѣкѣ дїн ѣеарѣ афарѣ, саѣ сѣ се факѣ кѣлѣгѣр, кѣ нѣ ле маї трѣвѣе сѣ ле фїе Домнѣ, ши некѣжїт фїїнд Матеїѣ, треї зїле нѣмаї кѣ кѣртеа лї аѣ шѣзѣт афарѣ ши кѣ воїерїї, ши вѣкѣте днкѣ нѣ лѣса сѣї дѣкѣ афарѣ, чї неавїнд че фаче кѣ ачѣї тѣлхарї невзнї, ле аѣ флїгїдїт кѣ ле ва да ванї, ши аша л'аѣ лѣсат де аѣ днѣрат дн сказн. Кѣ нѣказѣрї ка ачестеа аѣ трекаѣт іарна, ши аѣента сѣ вїе вара, сѣ адѣне Тѣтарї ши Днгѣрї сѣ нѣнѣ не тоїї чѣї маї марї ши карїї фѣчеа зарѣа сѣнт са-бїе, дарѣ апїнѣгїндѣлѣ вѣтрѣнеѣеле ши болнѣвїндѣсе рѣѣ, аѣ мѣрїт прїмѣвара (дѣнѣ Фїл-цїх дн 8 Априліе 1654) ши н'аѣ апѣкат сѣ факѣ че гѣтїсе. Дн зїмеле Домнѣлї ачест-тїа, дн 21 де ані (Фїлцїх зїче фѣрѣ де 5 лїнї ши 11 зїле) аѣ авѣтѣ маре одїхнѣ ши ера тоїї днѣмѣлїцїї кѣ вѣкѣте ши кѣ авѣдїе мѣлѣт, іарѣ еї ка нїскаї оаменї фѣрѣ де сокотеалѣ ши рїї нѣ се зїта ла бїнеле че лїлѣ флѣкѣсе, чї дн тот тїпѣл дн амѣрїа. Іарѣ дѣнѣ че аѣ мѣрїт Матеїѣ Водѣ, Дѣмнезеѣ сѣлѣ іерте, Преасфїнцїтѣл Мїтрополїтѣл Ігнатїе дїмпрезнѣ кѣ воїерїї аѣ алес Домнѣ не Константїн Сердарїл де ла Добренї фїїнд фѣчїор лї Шѣрбан (Радѣлї X) Водѣ, ши аша семѣнцѣ де Домнѣ. Ашїндѣреа скрїе Фїлцїх 3).

Преавестїтѣл Енѣел 3) зїче: Фїїнд кѣ Матеїѣ Водѣ аѣ мѣрїт дн Тѣрговѣнїї, нѣ есте адеѣрат че скрїе Гебхардї, IV, 411, кѣ днкѣ ел аѣ мѣтат рїсїденцїа са де лнѣгѣ Арѣеал маї апроане де марѣїнеа ѣерѣї Тѣрѣнцїї ла Бѣкѣрѣнцї; дѣнѣ Дѣлїаро, о аѣ фл-кѣт ачѣаста зрѣтѣорїл стѣѣ, адекѣ Гїка дн аял 1660. Ценерарїл Базѣр вїпѣтѣеще не Матеїѣ Водѣ, кѣ ел аѣ сѣїт харачїл ла 300 де нѣнцї де ванї, нї се нѣрѣвѣеще кѣ зїса лї Дѣлїаро. Че скрїѣ Карра ши Гебхардї, (сѣѣ зїк, ши Кантемір Дїмїтрїе 4) деспре кѣлѣторїа лї Матеїѣ Водѣ, се днн де ані чѣї днпѣтїѣї аї Домнїеї лї. Адекѣ: кѣ фїїнд сѣнт Амѣрат IV, кареле аѣ мѣрїт дн аял 1639, зн негѣдѣторїѣ де вїте не сама Царї-

градялї фоарте богат анїме Скарлат, пре ачеста Васіліе Водъ л'ащ трас дн партеа са, ка съ лѣкре дїмпрезнъ спре сѣрпареа лѣ Матеїѣ Водъ. Лѣ Матеїѣ Водъ токма атѣнчї і-ащ фост тѣрїтѣ мѣїереа (чеа дїнтѣїѣ сащ дїнаїтеа Еленеї), шї фїнд кѣ Скарлатѣ анеа о кѣкоапъ фоарте фрѣтоасъ а нѣме Лѣксандра, ащ пецїт'о Матеїѣ Водъ шї ащ шї добъндїт'о кѣ тѣлтъ зестре шї кѣ ацїсторїндъ асѣпра лѣ Васіліе Водъ. Дѣпъ че с'ащ дат кѣкоа-на трїмїшілор лѣ Матеїѣ, с'ащ вѣрсат, шї вѣрсатѣл нѣ нѣмаї і-ащ стрїкат фрѣтѣсецеа чї де зп окїѣ днкъ о ащ орвїт. Аскѣнзндѣшї стрїкареа са тотѣшї ащ венїтѣ дѣпса ла Тѣр-говецїї, кѣ чеа маї маре зестре, дарѣ Матеїѣ п'ащ гѣндїт кѣ зестреа, чї о ащ трїмїе кѣ тоатъ зестреа тѣтѣне-сѣѣ дндѣрѣпт. Скарлат воїа съ се їсѣндѣаскѣ пентрѣ ачѣаста, чї спре порокъл лѣ Матеїѣ, Васіліе Водъ дѣпъ че ащ днцелес, кѣ Матеїѣ вреа съ іа пре Лѣксандра, ащ плѣтїт зѣвіа съ омоаре пе Скарлат, кѣм л'ащ шї оторѣтѣ. Лѣксандра с'ащ тѣрїтат маї пре зрѣтъ дѣпъ зп Грек дїн Хїо, а нѣме Панталѣон Маврокордат, кареле вїндеа скѣле де тѣтасе дн Царїград, шї кѣ ачѣла с'ащ шї кѣпоскѣт кѣ дѣпса. Дїп кѣ-сѣторїа ачѣаста с'ащ прѣсїт Маврокордацїї. Доамна чеа маї де пре зрѣтъ а лѣ Матеїѣ Водъ, прекѣм ам арѣтат маї днїаїте дїн Фїлїпї, с'ащ кїемат Елена, шї ащ тѣрїт дн апл 1653. Кѣ ачѣаста днкъ нѣ се vede а фї авѣт прѣнчї Матеїѣ Водъ; пентрѣ кѣ ла тоартеа са ащ лѣсат сѣї зрѣмезе Константїн фїїл лѣ Шербан Водъ пре каре л'ащ фост фѣкѣт ачѣаста (прекѣм зїк зпїї) кѣ о преотеасъ, шї дѣпъ тоартеа преотѣлїї л'ащ кѣпос-кѣт а фї ал сѣѣ, ел Матеїѣ ащ днтемѣїат шї фамїліа Бранковенїлор; пентрѣ кѣ ащ тѣрї-тат пре о пѣоатъ де сорѣ дѣпъ Преда фечїорѣл воїерїлї Давїд, шї кѣ дѣпса ащ дат зестре сатѣл Брѣнковенїї шї пе Преда л'ащ нѣс Ворнїк маре. Аша, шї вїне скрїе преа-вѣстїтѣл Енгал деспре тоате ачѣастеа, чї мїе мї се vede кѣ Константїн I Водъ п'ащ фост фечїор де дѣпъ гард, чї дїп кѣсѣторїе лѣцїзїтѣ ал Радѣлї X пентрѣ кѣ прекѣм ащ кїемат Матеїѣ Водъ (кѣм vom vedeа акѣш) пе фетеле Радѣлї X дн Валахїа, аша ащ пѣтѣт сѣ кїеме шї пе фечїорѣл лѣ, кѣрѣїа днкъ дн апл 1612, кѣнд с'ащ рѣгатѣ Negronї солѣл днпѣратѣлї Matїа, Порѣеї пентрѣ днтоарчереа тѣтѣне-сѣѣ Радѣлї X, і с'ащ фост фѣкѣт нѣдежде де а кѣпѣта кѣ време Domnїа Валахїеї, прекѣм аратъ ачѣаста Стефан Катона⁵⁾.

Деспре фетеле Радѣлї X ворбїнд, аша скрїе Кантемїр⁶⁾: „Петрашко фечїорѣл лѣ Мїхаї V Водъ кѣ мѣїереа са шї кѣ Ілїнка сора еї, с'ащ дѣс ла Вїена Австрїеї ка сѣ черче їсѣндѣа пентрѣ чеа пѣдреаптѣ оторѣре а тѣтѣне-сѣѣ, шї дѣпъ че ш'ащ кѣлтѣїт маї тоатъ авереа, маї днїаїте де а'шї добъндїї пофта, ащ тѣрїт аколо. Дѣпъ тоартеа лѣ ла атѣта сѣрѣчїе ащ ацїнѣсѣ мѣїереа лѣ кѣ сора еї, де ш'ащ кѣцїїгат храпа кѣ акъл. Кѣнд ера дѣпселе де стат мїшел ка ачѣла, Матеїѣ с'ащ фѣкѣт Domnѣ Валахїеї, кареле маї днїаїте фѣсесе Постелнїк ла Прїнцѣл Шербан Бассарав (Радѣл) шї прїптр'лїсѣл се рѣ-дїкасе ла чїпсте де воїерїѣ маре. Матеїѣ Водъ ш'ащ адѣс амїнте де фачереа де вїне а стѣпѣлїлї сѣѣ шї прїмїндѣїї порекла с'ащ нѣмїтѣ Бассарав, шї кѣт ащ азїт де ста-тѣл чел мїшел ал фетелор лѣ, ле ащ дѣсѣ дн Валахїа дїн Цѣрманїа. Анкѣца п'ащ авѣтѣ воїе де а се маї тѣрїта, дрепт ачѣеа і-ащ дат дѣстѣл кѣ че сѣ трїаскѣ. Пре Ілїнка

кареа ера вергарь, дъндз'і тоате мшиле гътне-сѣѣ, о аѣ мѣритатѣ дънъ Постемикъла сѣѣ Константинъ Кантакзеня, дин каре с'аѣ пѣскѣт тоѣ Кантакзеніи чеі де акъм дин Валахія. " Аша ворвеще Кантемір деспре фетеле Радълаі Х. дънъ ачеса адъче по-вестеа маѣ днѣсе адъсѣ деспре Константинъ І Бассарав Водъ. Тъ четеше ші ачелеа каре ле-ам скріе ла ашя 1647, деспре Міхаіл непотъ лѣ Міхаїл V Домнъ Валахіеі.

Іаръ Анонімъ Ромънескѣ Ѵ скріе деспре Матеїѣ Водъ: ...Ан віеаца лѣ с'аѣ тѣ-мъчїт правїла Ромънеце. Аѣ фѣкѣт мѣнѣстїрї ші аѣ префѣкѣт маѣте дин темеліе, аде-къ мѣнѣстїреа Къмпълѣ Лънгѣ, мѣнѣстїреа Словозіа, мѣнѣстїреа Садовѣ, мѣнѣстїреа Мотрѣ, мѣнѣстїреа дїнтр'шн Лешнѣ, мѣнѣстїреа Арнота, мѣнѣстїреа Бръиковенїі, мѣ-нѣстїреа Негоїешїі, мѣнѣстїреа Плътърешїі. Епископіа Бъзекълѣ, ші алте маѣте мѣнѣстїрї ші бісерїчї. Ан зїелеа ачестѣі Домнѣ с'аѣ днѣсрѣт Постемикъла Константинъ Кантакзеня ші аѣ лѣат пе фата лѣ Шерван Водъ Бассарав ші аѣ фѣкѣт шесе фечїорї: пе Дрѣгїчїѣ Спътарїкъла, пе Шерван Водъ, пе Константинъ Столїкъла, татъ лѣ Стефан Водъ, пе Міхаїл Спътарїкъла че аѣ фѣкѣт мѣнѣстїреа Колѣеа, пе Матеїѣ Ага татъ Спътарїкълѣ Томеї че аѣ фѣчїт ла Мъскѣ, ші пе Іордакї Спътарїкъла.

Деспре Константинъ І Бассарав Водъ іаръшї Історїа Бъльченеаскѣ ѵ) аша ворвеще маѣ днѣколо: „Дънъ че аѣ шѣзѣтѣ Константинъ Водъ дн сказн ші аѣ дат къ тѣнѣрїе дънъ обїчеїѣ, аѣ мерсѣ тоѣ воїерїі, кънїтанїі ші сѣлѣїторїі де і-аѣ сѣрѣтат мѣнїле; ші се зїче къ аѣ фостѣ трѣгъндѣ нѣдежде де Домнїе ші Дїнъ Спътарїкъла, кърѣяа знїі дин прїетенї сѣї фѣкъндѣї де шїре къ моаре Матеїѣ Водъ, дндатъ аѣ пѣрчесѣ де ла Бѣ-чешїі, де аѣ венїтѣ, іаръ кънд аѣ сосїтѣ ел, Константинъ с'аѣ фостѣ пѣсѣ дн сказн Водъ. Дечї і-аѣ къзѣтат а мерѣе ші лѣі къ ашїї дїмпрезнъ, де аѣ сѣрѣтат мѣнїле лѣі Констан-тїн. Дънъ ачеса гѣтїрѣ Воїерїі, Егѣменїі, Кънїтанїі ші сѣлѣїторїі, де трїмїсѣрѣ ла Цар-пїград ла днѣпѣратъ Сълтан Мехмет, ші ла Везїрїкъла Дервїш Баша, ші спѣсерѣ, къ аѣ мѣрїт Матеїѣ Водъ, ші сѣ рѣгарѣ, сѣ ле деа Домнѣ пе Константинъ, каре есте фечїор де Домнъ, ші тоатъ деара дн воїеше. Іаръ днѣпѣратъ і-аѣ датѣ Домнїа къ стеар, ші къ къфѣтан днѣ обїчеїѣ, трїмѣцїнд пе Тердї Мъстѣфа Ага Талѣчїкъла, ші къ ел дїмпрезнъ аѣ венїтѣ ші воїерїі карїі ера трїмїшї де ла деарѣ. Дечї Константинъ Водъ аѣ пѣрчесѣ де ла Търговецше, ші аѣ венїт ла Бъкърешїі, ші аколо с'аѣ гѣтїт къ маре помпъ, де аѣ ешїтѣ днѣнїтеа Търкѣлѣ, кареле дї адъчеа Домнїа, ші къ чїнсте л'аѣ петректѣ пѣнъ дн каселе чеде домнѣшїі. Дънъ ачеса л'аѣ ашезѣт дн гасѣт, рѣндзїндѣї де тоате, че дї ера онѣ, ші аѣ шезѣт дн Бъкърешїі пѣнъ че аѣ гѣтїт харачїкъла, къ дї ера времеа, ші аѣ трїмїсѣ ші поклоане де Домнїе; дѣрзїндѣлѣ вїне л'аѣ трїмїсѣ къ чїнсте дндѣрѣпѣтѣ, ші Константинъ аѣ рѣмѣс Домнѣ дн сказн, ші се въкѣра дн авѣдїа чеа шѣлѣт, че рѣшѣсесе де ла Матеїѣ Водъ.“

Ла Молдова Стефан (XII) Водъ фїнд днѣврѣжбїт къ Тома Ворпїкъла, ші къ Іорда-кѣ Вісїсарїкъла Кантакзенїі, дънъ че аѣ лѣат Домнїа Стефан Водъ, пре ачешїі дої і-аѣ прїнесѣ, ші днкізїндѣ і-аѣ дат пе сама армашлѣі чѣлїі маре, каре ера атснчї Грїгорїе

Кевешьскъ, ка съї омоаръ, іаръ арташъ лънд дарърі де ла дѣлнїи пѣ і-аѣ оторжъ дндатъ, че аѣ маї днтързіат. Дечї прїнзїнд де весте Константїн Постелнїкъа фрателе лор, с'аѣ рѣгат лѣї Константїн Водъ, съ трїмїтъ кърдї кѣ рѣгъчїене ла Стефан Водъ пентрѣ фращїї лѣї, пѣї омоаръ, шї дндатъ аѣ трїмїсѣ пе Контеш Бълъчанъа, кареле днтр'о зі шї днтр'о поапте аѣ аїзїсѣс ла Іашї, шї лънд Стефан Водъ кърдїле, дндатъ аѣ кїемат пре арташѣ, де л'аѣ днтреват, оторжъ аѣ пре ачеї дої воїерї, аѣ ба? шї рѣспнзїнд, кѣ пѣ і-аѣ оторїт, і-аѣ лъсат пентрѣ ворва лѣї Константїн Водъ.

Іаръшї Анонїмъа Ромънескъ⁷⁾ скріе: „Константїн I Водъ Бассараб леат 1654, Фечїоръа лѣї Шерван Водъ, аѣ зїдїт Мітрополїа дїн Бъкрещїї ла леат — — — — дѣпъ че л'аѣ рѣдїкат воїерїї Домнѣ, і-аѣ венїт стеаг де ла Шоартъ, шї с'аѣ днтпнкатѣ кѣ Търчїї, кѣ Търарїї, кѣ Арделенїї шї кѣ Молдовенїї. Аѣ іертат церей бїрѣа зіс пѣпасте; аѣ днтлїнат лефїле слвцїторїлор; кѣта шї мїлѣїа пе тодї.“ Ашїшдереа скріе Фїлстїх ла Енгел⁸⁾, кареле шї ачеста адаогъ, кѣ Балаша Доамна лѣї Константїн Водъ аѣ зїдїт тѣлѣстїреа Зїтіана дїн пїос де Країова лънгъ ана Цїїлѣї, шї аѣ фѣкѣт зп копършѣ де арїїнт днтраврїт, дп каре аѣ пѣсѣ тоащеле Слѣтлѣї Грїгорїе Декаполїтѣа, че се цїнеа дп тѣлѣстїреа Бїстрїца.

Длѣсшї Енгел⁹⁾ скріе „Ачешїи армадѣ Арделенеаскѣ шї Мѣптенеаскѣ, кареа аѣ съпѣс Молдова лѣї Стефан (XII челїї де Кантемір пѣмїт Бърдѣѣ) Водъ с'аѣ дѣсѣ дпкъ дп анъа 1653, днтрѣ аїзїсторїѣ Полонїлор дп Україна асѣпра Козачїлор сѣнтѣ Цеперарїѣа Мїкешѣ, шї аѣ аїзїтатѣї сѣ се стоаркѣ пачеа чеа де ла Свапцѣ. Дп прїпнъвара дїн анъа 1654 дпкъ аѣ трїмїсѣ Стефанѣ Водъ аїзїсторїѣ асѣпра Козачїлор. Сеїмъа Полонїлор чел дїн анъа 1654, преа таре фїїнд порпнїтѣ асѣпра Козачїлор, шї бѣкърїндѣсе де ачешїа че фѣкѣсѣ Ракоцї днтпротїва Козачїлор, дп 23 Існїе дїн анъа 1654, аѣ фѣкѣтѣ індїцене пре Георгїе II Ракоцї, пре Францїск фїїл лѣї, Францїск Редей, пре Іоанн Кемени, пре Стефан повл Домн ал Молдовеї.

Дндїценатѣа лѣї Стефан XII, Домнѣлї Молдовеї се адсче де Догїел¹⁰⁾ шї ачешїа кѣспрїнде дп сїне: „кѣ татѣа лѣї Георгїе Стефан Водъ, іаръшї Стефан, пѣмїт аѣ фост Логофѣт дп Молдова, шї аша с'аѣ пѣртат, де дерегъторїа ачешїа о аѣ дат фїїлѣї сѣѣ; кѣ дп анъа трежѣт зпндѣсе кѣ Полонїї ла Сѣчеава, аѣ дпвїсѣ про Козачї, шї аѣ тїят пре Тїмотеїѣ повлзїторїѣа лор; шї кѣ шї дп прїпнъвара трежѣт аѣ аїзїтат пре Станїслав Потодкї Палатїнъа Кїовїей шї цеперарїѣа де кїмпнѣ, асѣпра ачелорашї Козачї, пентрѣ каре се прїметѣе днтре новїлїт дїн Полонїа, чї аша, ка дѣпъ че шїа кѣцїїга тошїї дп Полонїа, сѣ фїе даторїѣ а цїзра крѣдїнчїо шїре церей.

⁷⁾ Ms. Codex Balacianianus ad h. a. ⁸⁾ Filstich apud Engel in recent. Hist. Valachiae Part. 1. p. 296 seq. ⁹⁾ Engel l. c. p. 296. seq. ¹⁰⁾ Cantemir in Hist. Osmaniei Regni Lib. 4. c. 2. n. 16. ad vocem Mavrocordatus. ¹¹⁾ Stephanus Katona Tomo XXIX. p. 409. seqq. ¹²⁾ Cantemir l. c. ad vocem Brancovan.

¹³⁾ Anonymus Valachicus in Ms. cap. 44. ¹⁴⁾ Ms. Codex Balacianianus ad h. a. ¹⁵⁾ Anonymus Valachicus l. c. ¹⁶⁾ Filstich apud Engel in recent. Hist. Valach. Part. 1. p. 299. ¹⁷⁾ Ipse Engel in recent. Hist. Moldaviae p. 271. ¹⁸⁾ Dogiel in Codice Dipl. Polon. Tom. 1. p. 621.

Анъа 1655. Ла анъа ачеста аша ворбешїе Історїа Бълъчанеаскѣ¹⁹⁾: „Домнъа Константїн Водъ ашезѣндѣсе, шї фѣкѣнд паче кѣ тодї венїнїї, ка сѣ аїлѣ цѣара одїхнѣ,

аѣ сокотит, кѣм ар пѣтеа съ потоласкъ невѣннле дѣръбанцлор, ши а ле сеименлор, ка съ пѣмаї факъ ходїї, прекѣм аѣ фѣкѣт дн зїлеле лѣї Mateїѣ Vodъ, de'лѣ батїокареа, ши zhidea пре воїерї, ши с'аѣ сѣтѣтїт, ка кѣ мецешѣтѣ съ скоатѣ афарѣ дїн деарѣ пре сеїменї, фїїнд кѣ ера Сервї, пентрѣ ка съ днпѣцїне пре невѣнї, пнїгнд прїчїнѣ кѣ се фаче тѣлѣтѣ келтѣїалѣ церей кѣ лефїле лор: ши Mateїѣ Vodъ авїнд nemїк пре Васїліе Vodъ аѣ авѣт опѣ de дѣншїї. дарѣ акѣм не фїїнд протївнїчї, нѣ есте опѣ съ се сѣрѣчеаскъ деара кѣ атѣтеа лефї дндешѣрт, ши дн ачеаста сокотеалѣ аѣ ши кїемат не тоцї Исвашїї, Чеасшїї, Дѣръбанцїї, ши пре алцї Кѣпїтанї. ши ле аѣ спѣс ачеаста, пентрѣ ка съ ле фїе ши лор кѣ воє, ши кѣ тоцї аѣ лѣат ворба Домнѣлї, зїкїнд: кѣ вїне аѣ сокотит, ка съ еасѣ стрейнїї дїн деарѣ, ши азїнд Домнѣл кѣ ле есте ши лор кѣ воїе, ле аѣ фѣкѣт оспѣцѣтѣ mare, ши дѣнп оснїцѣтѣ і-аѣ дѣрѣїт кѣ постав ши кѣ коѣчїрїї, фїеце кѣрѣїа дѣнп фада лѣї, фѣгѣдѣїнд кѣ ши лефїле че се да сеїменїлор, ле ва да лор. Іарѣ ходїї ачеїїеїа, дѣнп че с'аѣ сѣтѣрат, ешїнд афарѣ, с'аѣ днпрезнат кѣ кѣмѣтрїї, кѣ кѣскрїї, кѣ цїперїї, ши кѣ кѣмпанїї лор (кѣ тѣлцї сеїменї с'аѣ фост днсѣрат дн деарѣ) ши ле аѣ спѣс ачеаста, ши ш'аѣ днторс сѣатѣл днтр'алтѣ кїпѣ, ши адоѣа-зї тоцї сеїменї с'аѣ скѣлатѣ кѣ дѣръбанцїї асѣїра воїерїлор сѣї zчїдѣ, вїнїндѣї кѣ еї дндемнѣт не Домнѣл ка съ скоатѣ дїн деарѣ не сеїменї. Децї пре Домнѣ кѣ ворбѣ проасте л'аѣ нечїнстїтѣ, іарѣ пре воїерїї карїї н'аѣ пѣтѣтѣ скѣна дїн тѣнїле лор. і-аѣ оторѣтѣ, анѣте пре ачеїїа: не Георта Банѣл, Дрѣгїчїї дїн Гречї, Георгїе Вїстїеарїл дїн Попецїї, Папа Брѣнковецанѣл, Кѣрстеа ал лѣї Сокѣл дїн Корнѣїеанї, Здреа Слѣнїарїл Домческѣл, Преда Бека дїн Маїа, Сава Шетрарїл, Кастїреанѣл, Дѣмїтрѣ Комїсѣл дїн Стѣнещї, Мїхай Чїходарїл, Гѣрдеа Кѣпїтанѣл, Іван Іанкѣл Кѣпїтанѣл de ла Кѣлїнещї, ши не алцї воїерї тѣлцї, ши днкрѣпѣтѣндѣсе дн сѣнѣе, се фѣчеа ка нїще кѣнї тѣрѣацїї, кѣтѣнд пре чїне ар тѣшка, ши днчепѣрѣ а жефѣї каселе воїерїлор, ши але алтора, ши нѣ пѣмаї ачестеа аѣ фѣкѣт, чї днкѣ ши вїсерїчїде ле прѣда, хайнїле, потїрїле, дїскоаселе, ши кѣрцїле ле лѣа de ле вїндеа, не тѣлцї преодїї дї скотеа de спате дїн алтарїѣ, зндѣ фѣчеа лїтѣргїа, шиї бѣтеа; ікоанеле ардеа ка съ поатѣ скоатѣ аѣрѣл ши арцїнтѣл, ши прїпї престоале кѣзѣта, зндѣ ар аѣла тоашѣ сѣнѣте, ши ле лепѣда, зїкїнд кѣ сѣнт фармече; ачеастѣ рѣзѣтате тоатѣ деара о аѣ кѣпрїнсѣ. de се тїра вїецїї воїерї че вор фаче, ши фѣцеа дн тоате пѣрцїле, ка съ скапе de ачеастѣ кѣмплїтѣ невоїе. Іарѣ Домнѣл вѣзїнд кѣ ачест лѣкрѣ днтр'алтѣ кїпѣ нѣ се ва пѣтеа потолї, с'аѣ сѣтѣтїт кѣ воїерїї, ка съ адѣкѣт ошїї стрейне каре сѣї таїе, ши сѣїї отоаре кѣ таре казне, ши аѣ трїмїсѣ о самѣ de воїерїї ла Ракоцїї Прїнцѣл Ардеалѣлї. іарѣ пре алцїї ла Стефан Vodъ дн Молдова, ши аша аѣ скосѣ ворба, кѣ аѣ фѣцїтѣтѣ воїерїї фѣрѣ de цїреа Домнѣлї, ши мергїнд аѣ рѣгат пре ачеїї Домнїї, ка съ вїе кѣ ошїїле лор, сѣ батѣ пре ачеїї фѣкѣторї de рѣѣ, ши ле аѣ аскѣлатат рѣгѣчївнеа, ши гѣтїндѣсе аѣ порпїтѣ. Константїн Vodъ се фѣчеа кѣ нѣ цїе de вепїреа ачелор ошїї, ши аѣ кїемат не кѣпїтанї, ши не слѣжїторї de ле спѣнез, зїкїнд, кѣ вїкленїа воїерїлор нѣ с'аѣ лѣсатѣ de рѣзѣтате, чї аѣ фѣцїт дн алте церї, ши акѣм адѣк ошїї асѣїрѣ-не, че зїчїецї сѣ фачем? еї зїсерѣ: сѣ не

сказан Доамне кз тоѹи, съ ле ешии днзште, ши авем пѣдежде кз вом бирѹи. Ши днчензръ дн тоатъ деара а се стрѣще слзѹиторїи, ши плекъ Константин Водъ кз дѣшии спре Гергїѹъ, съ сасъ днапнтеа лѣи Ракоѹи ла Телѣжинѣ, кз аша воїа Константин Водъ, ка стї деа дн тѣпїле Арделенїлор, ши але Молдовенїлор. Ши мергънд кз оѹїле пре ла Гергїѹъ, Константин днтр'о ноапте аѣ фзѹїтѣ, де с'аѣ дѣс ла Баша де ла Дърѹїор спнзпндѣї днтѣмїлрїле че і с'аѣ днтѣмплат. Іаръ Баша аззїнд ачестеа, аѣ зїсѣ, кз фоарте вїне аѣ фѣкѣт, кз аша съ каде зпора ка ачестора карїи се скоаль асзпра стѣпнзпнлї съѣ, ши стрїкъ деара."

"Іаръ Слзѹиторїи възлндѣ, кз і-аѣ пѣрѣсїтѣ Домнз. ши оѹїле стрѣпне сънт апроапне, се тїра, че вор фаче ши ста днфрїкошаѹї; чї венїндѣ Хрїзеа Спѣтарїс. ла тарѹїїи дн оастеа лор, пѣтїи декѣтѣ дн рѣдїкѣръ Домнѣ, ши прекзпн се ведеа ши лѣи і-аѣ фост воїа, ши днчензръ а се рѣндѣ ла вѣтаїе. Слзѹиторїи днкоаче де Телѣжинѣ. Ракоѹи ши Молдовенїи кз воїарїи чеї прївеаѹї днколо се рѣндзїрѣ; слзѹиторїи пѣсѣръ тѣпнрїле, знде ера Ага Бѣлеага, фїїндѣ Агъ маре. Дечї днчензръ а слобозї тѣпнрїле днкоптра оѹїлор челор стрейне; даръ глосцелє тречеа престе дѣшии, ши пѣ ле стрїка (каре лѣкѣрѣ фѣкѣтл'аѣ дн смїптеалъ, сасъ днтр'адїнсѣ. Ага пѣ се щїе, де ачєаста лѣнд сама слзѹиторїи, аѣ даг де щїре лѣи Хрїзеа Водъ, кз тѣпнрїле пѣ бат дн оасте, чї трек пѣ деасзпра; іаръ Хрїзеа тѣпїосѣ алергъндѣ кѣларе ла тѣпнрї скоате палошл, ши таїе дн дозъ пѣрѹї пѣ Бѣлеага, чї аша днкѣ пїмїка аѣ іспнрѣвїтѣ, кз тѣпнї Кѣпїтанї, карїи авеа днцелєцере кз Константинѣ Водъ, ши кз воїерїи, кз стеагнрїле лор аѣ трекѣтѣ дн оастеа Молдовенїлор, ши а Арделенїлор, де с'аѣ днпрезпнатѣ кз воїарїи. Хрїзеа Водъ възлндѣ ачєаста, се днтрїста, іаръ тот днапнте кѣста фїїндѣ кз алтъ чепа пѣ пѣтеа фаче, ши вїтезеще щїнеа вѣтаїе кз Арделенїи ши кз Молдовенїи, іаръ пѣкатл слзѹиторїлор пїлїпїндѣсе, аѣ днтратѣ днтрє дѣшии Арделенїи ши Молдовенїи, ка пїще лѣпї днтрє ої, деї тѣїа ши пѣшка, де зѣчеа тот грѣмѣзї, ши кѣщї пѣтеа скѣпа, аѣ днчензтѣ а да досл кз Хрїзеа Водъ, черкѣндѣ каїеа Брїїїї; іаръ чеї педестранї, ши чеї кз каї рї се аскзндеа прїп тѣрѣчїи, ши прїп ратѣрїшї прїп тѣѣе, де знде скоѹїндѣї пѣ тоѹї дн пѣлеа съѣ савїе."

"Аззїндѣ ачєаста Константин Водъ, ш'аѣ лзатѣ зїоа вѣпъ де ла Баша, ши аѣ порпїтѣ днапнтеа лѣи Ракоѹи, ши венїндѣ ла Чїокнѣщї, ши шѣзлндѣ ла прѣнзѣ, пїмерїрѣ дої трїтїїи де ла Хрїзеа Водъ, карїи мерѣеа кз кѣрѹї ла Тѣрчї, пѣ карїи дндатѣ прїнзлндѣї і-аѣ адсє ла Константин Водъ, іаръ ел аѣ порзпчїтѣ де і-аѣ спнзпзратѣ де пїще змѣрарї. Дечї Константинѣ Водъ мергъндѣ с'аѣ днпрезпнатѣ кз Ракоѹи, ши кз Стефанѣ Водъ, ла Дрїдовѣ, знде аѣ шєзѣтѣ трї зїле, де с'аѣ оспѣтатѣ, ши прекзпн с'аѣ кѣзѣтѣ, дѣрзїндѣ пѣ Ракоѹи ши пѣ Стефанѣ Водъ, ши тѣлѣзлїндѣле пѣптрѣ остепеалъ, фїеѣще каре с'аѣ дѣс ла деара лор, лѣсѣндѣ Ракоѹи дої кѣпїтанї марї, зпнл де пѣамѣѣ, ашѣме Баздї (пѣ Бадѣ) алѣла де кѣтане ашѣме Борошѣ, съ фїе лѣгъ Константинѣ Водъ, ши съ аскзлте дн тоате, че ле ва поропчї. Дечї Константин Водъ с'аѣ дѣс ла сказнѣ кз воїерїи, ши черка про

тоуі жьвѣторіи, деї сьвѣзѣра. Ши аша аѣ крѣвѣтѣ деара, кѣт сьвѣторіи ши сеїменіи, каріи маї ера, ши лѣпѣда хаїніе челе вінете, ши се дѣвѣрка дн фертѣпѣе реле, ши піѣра, кѣ нѣ сѣвѣтѣ дѣрѣванді; іарѣ каріи се кѣпошеа, нѣмаї аѣеа зіле. Трѣкѣндѣ кѣтва тімпѣ, аша ірекѣм аѣ зіс, Константин Водѣ аѣ фѣкѣтѣ крѣвѣ де іертѣчїне віновандіор, прѣсте тот лѣкѣл, зікѣндѣ, ка фїеѣе чїне сѣ віе ла каса са, сѣ се ашезе, ши сѣ нѣмаї факѣ нѣвѣнїи, ка сѣ нѣ пѣдеаскѣ чеѣа маї рѣѣ. Ши аѣ трїмісѣ ла Чеашиѣ-ѣаша де ла Дрѣшїорѣ рѣгѣндѣсе ка се трїмітѣ ла Брѣїа, шде ера Хрїзеа Водѣ кѣ тѣлїї хоуї, ка сѣ л прїндѣ, ши сѣ л деа лѣї Константинѣ Водѣ. Ши аша аѣ фѣкѣтѣ Баѣша, кѣ л'аѣ прїнсѣ, ши кѣ тѣлїї де аї лѣї, л'аѣ трїмісѣ лѣї Константинѣ Водѣ; іарѣ Ракоуї черѣндѣл. л'аѣ дат кѣ цїзѣнеаса днпрежѣ, ши кѣ Коконїї, ши л'аѣ дѣс ла Бѣлградѣ, крѣвїа і-аѣ фѣкѣтѣ мертечї, ши алтеле, че ера де лїпѣсѣ спре хрѣпа лѣї. Амїндереа скрїѣ: Салардї Іа-ношѣ ⁵⁾ дїн Фїлїпїх, кареле зіче, кѣ не Кѣвїтанїї дѣрѣвандїор і-аѣ оспѣтатѣ ши дѣрѣтѣ Константин Водѣ дн 17 Феврѣарїе, ши вѣлаїа днпре дѣншїї, ши днпре Ракоуї, ши Стефан XII Водѣ с'аѣ днтрїплатѣ дн 17 Іспїе дїн аѣл 1655. Дарѣ преавестїтѣл Енґел че арѣ кѣ Херїза ши кѣ Хрїза, фїнд ачесте доѣѣ нѣме нѣмаї шн ом, нѣ тѣ прїчен.

Кѣм кѣ Іоанн Боршѣ аѣ фостѣ Ротѣнѣ, с'аѣ арѣтатѣ ла аѣл 1648, дїн Кеменї Іа-ношѣ, іарѣ ла аѣл ачеста аша скрїе Салардї ⁶⁾ дѣспре дѣнѣл. „Дѣпѣ че ар фї рѣмас Іоанн Боршѣ кѣ ошїле кѣтва тімп лѣнѣ Константин Водѣ, одїноарѣ аѣ днченѣтѣ ал дѣреа грѣмазії. ши боала атѣта с'аѣ днгрѣзіатѣ, де дн треї зісе л'аѣ сѣгрѣматѣ, трѣпѣл лѣї дїн норѣка лѣї Ракоуї л'аѣ адѣс дн Брашовѣ, ши л'аѣ днгронатѣ дн Бесерїка чеа мїкѣ, пѣпѣндїсї стеаг днтрѣзрїтѣ. Ачеста тѣлѣтѣ авѣцїе дншї кѣшїгасе дн Валахїа, ши дн Комїтатѣл Бїхѣрїї днкѣ тѣлѣте мошїї доѣвѣндїсе, ши о датѣ ши алтѣ датѣ.

¹⁾ Ms. Codex Balacianianus ad h. a. ²⁾ Szalárdi Iános a' siralmas Magyar Kronikának 5. Könyv. 5. Ré-
szében ³⁾ Grondzki in Ms Elencho ad ann 1655: ⁴⁾ Anonymus Valachicus in Ms. cap. 44. ⁵⁾ Engel in
recent. Hist. Valachiae Part. 1. p. 299. seq. ⁶⁾ Szalárdi, l. c.

А пѣ л 1656. Ла аѣл ачеста скрїе Галеацїо ¹⁾, кѣ Країзл Сѣвѣїеї рѣдїкѣндѣсе кѣ арте асѣпра Лѣшїор дн аѣл 1656, ши вѣзїндѣ, кѣ спорїл лѣї нѣ ва фї плѣкѣтѣ Прїнцїор де піп прѣцїрѣ, се сокотеа, кѣм с'ар нѣтеа аѣпра де чеї че с'ар вѣеа сѣ л дн-пѣдїче. Шїеа ел, кѣ Ракоуї Прїнцїл Ардеалѣлї е рѣвнїорїѣ де лѣрдѣ, ши кѣ ши крѣ-їтеа Полонїеї о рѣвнїеѣе, пѣптрѣ шлеле фѣгѣдїнѣе але Полонїор. Дрѣпѣтѣ ачѣеа аѣ трї-місѣ не Лїлїекронѣ сѣатнїкѣл сѣѣ дн Ардеал, сѣ факѣ алїанцѣ кѣ Ракоуї. Ачѣаста днделегѣндѣо Полонїї, аѣ фѣгѣдїтѣ лѣї Ракоуї, кѣ вор алѣеѣе хрѣвѣторїѣ Країзлї лѣї Іоанн Казїмїр не Францїскѣ фїїлї лѣї, нѣмаї сѣ се лѣсе де а се днпревѣна кѣ Сѣвѣїї, ши сѣ се днпревѣне кѣ дѣншїї, чї нїміка аѣ іспрѣвїтѣ. Пѣптрѣ кѣ Ракоуї нѣгѣндїндѣ, кѣ нѣї есте словодѣ а прїнде арте асѣпра кѣва, фѣрѣ де шїреа ши днгѣдїнѣа Порѣеї, с'аѣ дн-токмїтѣ кѣ Сѣвѣл, ши кѣ Козачїї (прекѣм скрїе Салардї ²⁾) ка ел днѣшїї сѣ теарѣ кѣ тоуї осташїї сѣї лѣнѣ дѣншїї асѣпра Полонїорѣ, ши гѣндѣсе аѣ порончїтѣ тѣтѣрорѣ

Comitatvriilor și Scaunelor, ca pe 14 Ianuarie din anul 1657. къ тогѣ съ се аше ла Вишкѣ дн Марамърѣиѣ.

¹⁾ Il conte Galeazzo Gualdo nella Storia di Leopoldo Lib. I. p. 6. seq. ²⁾ Szalárdi János a' siralmas Magyar Kronikának 5. Könyv. 6. Reszében.

А н з л 1657. Дъпъ поръика лѣ Георгіе П Ракоці чеа дн анл трекутѣ дати, пре-
към скріе Саларді ¹⁾, тогѣ побіліи, сексіи, ші осташіи Арделенеші с'аѣ адъпатѣ ла че-
татеа Вишкѣлѣ дн Марамърѣиѣ пе 14 Іануаріе дн анл ачеста 1657, ші Ракоці днкъ аѣ
мерс ла дѣпшіи, петрекундѣ'л пѣпъ аколо доамна лѣ, Софіа Баторі, къ фііа съѣ Фран-
ціскѣ, ші къ маікъса, Анна Закразка, ші чеі трѣі воіері, пре каре ді лъсасе пѣртѣторі де гріже,
адекъ Франціскѣ Pedei, Стефанѣ Шереді, ші Акадіе Барчаі, знде ашѣлгндѣ, аѣ стрѣнс пе чеі
маі де фрѣнте оашені, ші ле аѣ снѣс, че ді есте воіа, чі не тогѣ кредеа ворѣелор лѣ, гндндѣ
къ алт скопѣ аре порпиреа. Аколо аѣ венітѣ ла Ракоці ші созл Мсканілор, адвкндѣ
фортоасе ші скѣпне дарѣрі, кареле ашшдереа д.л дестѣлта де ла лъкрѣ че вреа
съ'л зрѣаскъ, чі днздарѣ с'аѣ сілітѣ а фаче ачеста. Пентрѣ къ Ракоці: къ фоарте маре
трѣдѣ пентрѣ времеа де іарпъ, ші отѣтѣл чел маре пе 7 Феврваріе, ш'аѣ трекутѣ ошле
дн Полоніа, ші дн Подоліа с'аѣ днпрезпатѣ къ Хміеліцкі Хѣлманъ Козъческѣ, кареле
адъчеа къ сіне 40,000 де Козачі, ші прекъм зіче Гронскі ²⁾, ші къ оаштеа де ла Стефанѣ
ХП, Домпъ Молдовеі, ші де ла Константін І Бассаравѣ Домпъ Мѣнтенескѣ трімісѣ. Гале-
аццо ³⁾ зіче къ сінгъръ оаштеа лѣ Ракоці аѣ стѣтѣтѣ дн 30,000 де оашт. Орѣл ші
Прогрессѣл пеамѣрілор дн Дакіа ⁴⁾ зіче, къ ші Георгіе Селенчіні атѣпчн Епіскопъ Ні-
тріеі ші созл днпѣртѣскѣ днкъ л'аѣ дестѣпнатѣ пе Ракоці, дарѣ не л'аѣ аскѣлатѣ атѣпчн,
чі л'ар фі аскѣлатѣ дѣпъ ачееа. Тотѣ Саларді скріе дѣпъ ачееа, къ мергндѣ ошле тоате спре
Краковіа съвѣтѣ четатеа Забваріа лѣ аѣ къзѣтѣ де пшкѣ Кемені Болтшарѣ, ші грѣпѣл лѣ с'аѣ трі-
міс съ се днгроаше дн Ардеал. Іарѣ деспре Хрізеа Водъ аша скріе ачелаші Саларді ⁵⁾: „С'аѣ
фостѣ зіе маі дн сѣс деспре пріндеа Ворпкѣлѣ Хрізеа воіаріа лѣ челѣ де фрѣнте дн Ва-
лахіа, ші деспре днпиреа лѣ дн Бѣлградѣ, къ а кърѣіа пазѣ порпндѣ Ракоці дн Поло-
ніа, не тѣлѣтѣ гндеа, ші пѣртѣторі де гріже сѣѣ каймакані лѣ днкъ пѣдпѣ гріже аѣ
авѣтѣ де дѣпсѣл, пе авѣнд вре о інстрѣціе, ка съ'л пѣзаскъ, сѣѣ съ'л трімітѣ дн
оаре-каре четате. ші вапъ Карашевешлѣ Акадіе Барчаі, кърѣіа маі тѣлѣтѣ ера днкре-
дпцатѣ къпѣкъпѣіа (че възндѣ Графѣл Pedei Ференцѣ се ші дѣсесѣ дн Бѣлградѣ ла мо-
шіа са) лѣкшндѣ дн Бѣлградѣ маі адесе-орі кіета пе Хрізеа Водъ ла прѣпзѣ, де'лѣ
оспѣта, каре възндѣ Хрізеа Водъ, ш'аѣ вѣгатѣ дн канѣ ка съ. черче модрѣ де а скѣпа
дн робіе. Пентрѣ ачееа с'аѣ рѣгатѣ де Банъ, ка пентрѣ дѣблареа ла сѣлѣжа дѣпне-
зееаскъ съ'і фіе словодѣ а лѣкш дн маіері апроаше де кісеріка чеа Ромънеаскъ, кареа
о фѣкѣсъ Міхаіл (V) Водъ пентрѣ сѣфлетѣ съѣ, ші аѣ ші добѣндітѣ че пофтеа, пентрѣ
къ зічеа, къ де аколо маі лесне ва дѣблѣ ла деніі. де кът каре німіка ізвешде маі тѣлѣтѣ ші
дн феарѣ, зікндѣ къ недестрашіі чеі зпгзреді токша аша л'ар пѣтеа стрѣжѣі, ші аколо ка ші дн
четате. Зік зпї къ Банъ Барчаі пентрѣ ачееа зр фі днгѣдсітѣ ачеста лѣ Хрізеа Водъ,

пентрѣ къ с'аѣ фостѣ днцѣлесѣ къ дѣнсѣл, ка де ва скѣпа, шѣ ва пѣтеа кѣпѣта Domnia Valaxiei, съ лѣкре ла Поартѣ, съ капете шѣ Барчаѣ Domnia Ardealului. Аша пѣпѣндѣ Хризеа вѣн темеѣѣ скопѣлѣѣ съѣ зѣоа поаптеа дѣвѣла ла вѣсерѣкѣ, шѣ педестрашѣѣ чеѣ зп-гѣреѣѣ карѣѣ дѣ пѣзѣа, дѣкѣ тѣлѣтѣ кѣдеа лѣѣ. Ера атѣлѣ дѣ Бѣлградѣ ка ла 200 de semenѣ кѣлешѣ дѣн таѣ тѣлѣте пѣамѣрѣ, пѣ карѣѣ дѣ лѣсасѣ Ракоѣѣ съ пѣзѣаскѣ сказ-пѣл Бѣлградѣлѣ, кѣ Кѣлѣтанѣѣ ачестора дѣцѣлегѣндѣсѣ Хризеа Водѣ, пѣ тоѣѣ і-аѣ тѣас ла сѣне, шѣ odinioарѣ фѣндѣ Банѣл Барчаѣ дѣ Бѣлградѣ, дарѣ ла сѣлашѣл съѣ афарѣ де кѣртеа domneаскѣ, шѣ пѣлѣмѣ сеѣменѣѣ сѣнгѣрѣ дѣ кѣрте, аѣ ешѣт пѣ порѣѣца че дѣче ла таѣерѣ, лѣсѣндѣ кѣртеа дешартѣ, шѣ тѣндѣ пѣ стрѣжѣарѣѣ лѣѣ Хризеа Водѣ, пѣ ел дѣкѣ л'аѣ скос дѣн фѣарѣ, шѣ аѣ порѣѣтѣ кѣтрѣ цѣара Ромѣнеаскѣ пѣре ла атеазѣ, кѣндѣ вѣа таѣ vine Барчаѣ ла пѣрѣзѣ. Дарѣ лѣѣ Хризеа Водѣ аша дѣкѣ пѣ і с'аѣ сфетѣтѣ, пѣнтрѣ къ аѣ кѣзѣтѣ дѣ тѣлѣлѣ лѣѣ Константѣнѣ Водѣ, карѣ лѣ аѣ порѣѣчѣтѣ де аѣ рѣдѣкатѣ о роатѣ тѣаре пѣре о фѣркѣ дѣлѣтѣ, шѣ пѣ Хризеа кѣ 24 лѣнгѣ дѣнсѣл л'аѣ спѣлѣзѣратѣ де роатѣ; іарѣ пѣ сеѣменѣѣ і-аѣ тѣіатѣ грѣмѣдѣ дѣ 9 Aprilie дѣ Valaxia.“ Ашѣндѣреа Історѣа Бѣлѣченеаскѣ ⁶⁾, пѣлѣмѣ кѣтѣ зѣче, кѣ ла сеѣменѣѣ лѣѣ Хризеа Водѣ лѣ аѣ тѣіатѣ пасѣрѣле шѣ з-рекѣлѣ, шѣ кѣ пѣ Преда Ворѣкѣл Бѣрѣнѣковѣл, пѣ Радѣл Столѣнѣкѣл Фѣркѣшѣанѣл, шѣ пѣре Іванѣко Цѣпарѣл і-аѣ фостѣ трѣмѣсѣ Константѣнѣ Водѣ съ пѣрѣндѣ пѣ Хризеа Водѣ кѣ аѣ сѣѣ.

Ачестѣ сѣфѣршѣтѣ л'аѣ авѣтѣ Хризеа Водѣ, чѣ еѣ тѣ дѣторѣкѣ ла Ракоѣѣ дѣспѣре карѣ-рѣле скѣрѣ Галеаѣцо ⁷⁾ таѣ дѣколо; кѣ апрѣпѣндѣсѣ кѣ ошѣлѣ де Краковѣа аѣ вѣгатѣ дѣпѣрѣжѣса 2000 de осташѣ кѣ Іоанѣ Бѣтлѣнѣ сѣвѣтѣ команда Цѣперарѣлѣѣ Сѣвѣѣческѣ Вѣрте, карѣ ера дѣ четѣте, шѣ апѣѣ зпѣндѣсѣ кѣ Сѣвѣѣл аѣ кѣпрѣнсѣ таѣ тѣлѣте локѣрѣ, шѣ шѣ таѣ тѣлѣте ар фѣ кѣпрѣнсѣ. де пѣ ар фѣ венѣтѣ Сѣвѣѣлѣ вѣсте кѣ Краѣлѣ Дѣ-лѣѣ с'аѣ скѣлатѣ аѣсѣра Сѣвѣѣѣ. Ачѣастѣ авѣзѣндѣ Сѣвѣѣл с'аѣ дѣпѣрѣнатѣ сѣ'шѣ апѣре цѣара, шѣ Козачѣѣ дѣкѣ с'аѣ дѣпѣрѣнатѣ акасѣ. Лѣвѣомѣрскѣ Цѣперарѣлѣ Полѣнѣлор дѣпѣр'а-чѣеа аѣ дѣпѣратѣ дѣ Зпгарѣа де аѣ пѣрѣдатѣ Мѣнѣкаѣѣл шѣ Комѣтѣатѣрѣлѣ Сѣвѣолѣѣлѣ, Сѣтѣмарѣлѣ шѣ Марѣмѣрѣшѣлѣ. Де ла дѣпѣрѣратѣлѣ Ромѣнѣлор дѣкѣ аѣ тѣрѣсѣ дѣпѣрѣ адѣсторѣѣ Полѣнѣлор кѣ Цѣперарѣлѣ Шѣпѣрокѣ дѣ лѣпа лѣѣ Ізнѣ 3000 de кѣлѣрѣѣѣ шѣ 3000 de пѣдѣстрашѣ. Дѣпѣр'ачѣестѣа апрѣпѣндѣсѣ шѣ Тѣтарѣѣ, Ракоѣѣ фѣндѣ прѣкѣм зѣче Саларѣѣ ⁸⁾ дѣ кѣтѣпѣлѣ Черѣпѣзѣтоз чѣл дѣпѣтре орашѣлѣ Черѣновѣстрогѣ шѣ Меѣзѣвоза, фѣ сѣлѣтѣ а фѣче дѣ 27 Іѣлѣ пѣче кѣ Полѣнѣѣ сѣвѣ Kondѣѣѣлѣ ачѣестѣа: „I. Сѣ'шѣ чѣарѣ іѣртѣѣѣне де ла Краѣлѣ шѣ рѣпѣвѣлѣна Полѣнѣѣ. II. Сѣ стрѣче алѣланѣца кѣ Сѣвѣѣл шѣ кѣ Козачѣѣ фѣкѣѣтѣ. III. Сѣ деа адѣсторѣѣ Полѣнѣлор аѣсѣра лор. IV. Ханѣлѣѣ шѣ Вѣзѣрѣѣлѣѣ сѣ деа дарѣрѣ. V. Пѣн-трѣ платѣа остаѣлор сѣ деа зп мѣлѣон шѣ дозѣ сѣте де мѣѣ де флорѣнѣѣ. VI. Сѣ словоадѣ пѣ тоѣѣ ровѣѣ. VII. Кѣзѣшѣѣ шѣ тѣрѣмѣлѣ сѣ лѣ дѣтоарѣкѣ лѣсѣндѣ'шѣ оастѣа. VIII. Сѣ дѣ-тоарѣкѣ вѣстѣмѣнтѣлѣ чѣлѣ вѣсерѣѣчѣѣ. IX. Козачѣѣ вѣр'о кѣтѣва зѣлѣ сѣ се дѣпѣрѣтезе де дѣнсѣл.“ Пѣнтрѣ алѣ кѣрѣора пѣлѣпѣре тѣѣкар кѣ dedece Ракоѣѣ кѣзѣшѣ пѣ кѣтѣнатѣ-сѣѣ Стефанѣ. А-пѣлѣ карѣлѣ цѣнеа пѣ Лорѣанѣѣ Ката шѣ пѣ Георгѣѣ Гѣрѣзѣфѣ, Полѣнѣѣ тотѣшѣѣ аѣ рѣпѣтѣ тоатѣ авѣѣѣлѣ пѣ пѣлѣмѣ алѣ лѣѣ Ракоѣѣ, чѣ шѣ алѣ остаѣлор лѣѣ, карѣ вѣзѣндѣлѣ Молдовѣнѣѣ шѣ

Мягнені димпрезвѣ къ вр'о кѣтева сѣто де новілі Арделенеші ші де секы, еі днкъ с'аѣ трасѣ кѣтрѣ касѣ ші царѣ; пре Арделені кѣнд тречеа прінтре мѣшії маі не тоцї і-аѣ тѣ- іатѣ проціі дін порѣнка лѣ Стефан ХП Vodѣ, Гронскі 9), зїче къ Арделені пре карїі і-аѣ оторѣтѣ цереанїі дін Молдова, аѣ фостѣ ка ла треї мїі.

Галеаццо 10) ачестеа ле скріезїкѣндѣ: „Прїмі Ракоцї сѣатѣл сѣ се днтоарне дн Ардеал, дарѣ зѣвовї маі мѣтѣ де кѣт се кѣдеа дн Полонїа, ші dede timp лѣ Львомїрскї ші лѣ Зернесокї Ценерарїлор Полонешї, де аї днпедекѣ днтоарчереа ші де а'л сілі ла сѣзрїшїтѣл лѣ Ізліе а іскѣлі кондіцііле лѣ пѣсе, пѣмаї ка сѣ сепозѣтѣ днтерпа, каре аѣ фостѣ ка сѣ днтоарне тот че кѣпрїнесе ші сѣ пѣтѣаскѣ 200,000 де талерї, пентрѣ а кѣрора плїпїре аѣ дат кїзешї днтре алціі ші не фрателе лѣ Акаціе Барчаї, ші аша кѣ пѣтереа пѣче іачестеїа щ'аѣ скосѣ осташїі дін Краковїа, кѣм с'аѣ зїс маї дн сѣс; днтр'ачеа сѣ апропїа Тѣтарїі днтрѣ ацісторїал Полонїлор, ші Ракоцї кѣпоскѣндѣ прїмеждіа, лѣсѣ тоатѣ оастеа пре окѣрїшїреа Ценерарїл лѣ Кеменї Іаношѣ, днтершїндѣсе ел дн цѣара са не кѣї недїмлате пѣмаї къ 14 кѣ- лѣреці. Кеменї Іаношѣ гїндеа къ се ва мѣтѣї де Тѣтарї де сѣ ва траце спре мѣшїї Молдовеї, дарѣ де ла ачееа фѣ днпедекатѣ; пентрѣ къ вїне къ Ханѣл Тѣтѣрескѣ ера кѣ- прїсѣ дн пачеа къ Полонїі фѣкѣтѣ, тотѣшї пѣ прїміа пачеа сѣптѣ претестѣл къ фѣрѣ де воїа лѣ с'аѣ фѣкѣтѣ; дрептѣ ачееа аѣ порѣшїтѣ лѣ Нарданѣ Ага, Ценерарїл лѣ сѣѣ, ка кѣ треїзечї де мїі де Тѣтарї сѣ се апѣче де Арделенї, ші ел днкъ дн аціста, ші аша Арделенї кѣндї пѣ с'аѣ тѣїатѣ, аѣ рѣтасѣ ровї дїмпрезвѣ къ Ценерарїл лор.

Дѣпѣ пердереа ачѣаста дн Ардеал пѣ се vedeа алта, фѣрѣ пѣмаї жалѣ ші аме- нїцѣрї асѣпра лѣ Ракоцї, кареле ера прїчіна а тот рѣл. Дрепт ачееа Ракоцї с'аѣ шї болѣшїтѣ де тоарте, прекѣм къ тоцїі крѣдеа; чї спре тарѣа непорочїреа цѣреї с'аѣ тѣ- шїдѣїтѣ; шї ка сѣ пѣлѣтѣаскѣ гѣлѣава не треї зїле але лѣ Септемврие аѣ стрѣпсѣ сеїмѣ ла Герла, шї прїн крѣдїношїї сѣї, аѣ вестїтѣ къ дн сеїмѣл ачѣла се ва ашеза рескѣмшїрареа ровїлор де ла Тѣтарї. Іарѣ адѣлѣндѣсе сеїмѣл, ел ш'аѣ повестїтѣ прїп лѣшїгѣ скрісоаре днтѣї дншїлареа са дн Полонїа, апої аѣ венїтѣ ла алте доѣл пѣтѣрї, адекѣ: кѣм с'ар рескѣмшїра ровїі шї кѣм с'ар апѣра де ар венї Тѣрчїі асѣпра Ардеа- лѣлї. Дѣспре чѣл дїптѣїї пѣнтѣ, чѣї маї вѣпї прїетенї аї лѣ Ракоцї зїчеа, къ треѣве арѣкѣтѣ dare неовїчїтѣ, ка сѣ се стрѣпгѣ ванї спре рѣскѣмшїрареа ровїлор; іарѣ алціі зїчеа, къ чѣї маї богадї ар треѣвї сѣї рѣскѣмшїре пре аї сѣї. Чѣї маї днтреці ла мїнте зїчеа, къ маї днпїнте де а отѣрѣ чеѣа треѣве сѣ се трїшїтѣ ла Ханѣл отѣ сѣ вадѣ чѣ-ї есте пофта, кѣчї се азїа, къ пѣмаї пентрѣ Кеменї Іанош пофтеще 400,000 де талерї, шї пентрѣ ал доїлеа Ценерарїѣ 200,000 де талерї. Чї ачестеа се vedeа а се вестї пѣмаї де прїетенї лѣ Ракоцї, пентрѣ къ Ханѣл алта пѣ пофтеа, фѣрѣ пѣмаї ка Ракоцї кѣт маї кѣрѣндѣ сѣ рѣскѣмшїре ровїі къ ванїї сѣї. Де че, тарѣ спѣрїїндѣсе Ракоцї, маї пре зрѣтѣ зїсе, ка ачѣла сѣ рѣскѣмшїре ровїі, кареле аѣ фостѣ прїчіна терѣрѣї дн Полонїа, пентрѣ а- чѣаста мѣшїїндѣсе статѣрїле Ардеал лѣ, л'аѣ днтреѣатѣ пре чїне вїпѣтѣеще, шї днсеїм- шїндѣ ел не Кеменї Іаношѣ, дої фѣчїорї аї ачестїа аѣ стат дн тѣлї, шї і-аѣ арѣтатѣ де

фацъ къ рѣвна де а'ші пѣне корона Полоніеі не кан, а'аѣ адвсѣ ла періреа ачеаста. Дечі мѣлїндѣсе Ракоці пре дѣлшіі, лі се лѣда кз рѣз; чї а'аѣ контепїтѣ статзріле шї іарзші і-аѣ тѣдмѣпїтѣ сѣ рескзтнере ровїі; іарз ел аѣ респѣсѣ къ дн кассѣ нѣ се аѣлѣ маї мѣлѣ де 30,000 де талерї, карїі нѣ сѣлѣ дестѣї сѣ мѣтеаскъ не Полонї, не кзт сѣ прїсосеаскъ сѣ рѣскзтнере атѣцїа ровї. Атзлчї кз тоцїї дн днпрева, знде сѣлѣ аверїле каре ле аѣ лѣсатѣ Гаврїїл Бетлен не сама церей? знде сѣлѣ богѣцїїле, каре ле аѣ а-дѣпатѣ татѣ-сѣлѣ кз атѣта рѣвпѣ? кареле кз мїї де тецешзгѣрї шї де тїрѣпїї ле аѣ сторсѣ ачелеа де пре вїедїї сѣрачї. Ънде сѣлѣ венїтзріле челе мѣлѣте, че се траг де пре мїшаоа патрїа ачеаста? шї мѣлїї кѣнд зїчаа ачестеа, пѣнеа мѣлїле ла савїї, арѣтѣндѣ къ лѣї дпкѣ нѣї вор пѣртїпї. Аша с'аѣ спаргѣ сеїмѣл, нѣмаї атѣта отѣрѣндѣ ка сѣ се трїпїтѣ Матеїѣ Балогѣ ла Ханѣл сѣ іспїтеаскъ шї маї вїле, чеї есте пофта.“

Дѣпѣ маї мѣлѣ лѣкрзрї адвсѣ іарзші скрїе Галеаццо ¹⁾ прекзт зрмеазѣ: „Кѣнд се днпрева дн сеїмѣл де ла Бѣлградѣ чел дїп анѣл 1657, оаре мѣзѣлївор не Ракоці, кзт вреа днпѣратѣл Тѣрческѣ дн картеа прїп оаре-каре чеашиѣ трїпїсѣ, аѣ пїмерїтѣ трїпїсѣл лѣї Іоанн Кеменї кз карте дн Крїмеа скрїсѣ лѣї Акацїе Барчаї. Дн картеа ачеаста скрїе Кеменї къ пре ел вреѣ сѣ'л факѣ Прїнцѣ Ардеалѣлї, дарѣ ел нѣ прїмѣще чї се роагѣ де статзрї, ка сѣ сокотеаскъ вїне шї кѣт маї кзрѣндѣ сѣ мѣзѣлеаскъ не Ракоці, де нѣ вреѣ сѣ се стрїче тот Ардеалѣл дїмпрезлѣ кз Молдова шї кз Валахїа. Пентрѣ кареа зїсѣ статзріле дїсдекарѣ сѣ аскѣлте де днпѣратѣл шї се рѣгарѣ де Ракоці сѣ се ласе длсзшї де domnie, пентрѣ мѣлїтзїреа церей шї а са, фѣлѣдсїндѣї, къ де се ва пѣтеа днпѣка кз Поарта, іарзші дн вор прїпї стѣпѣл. Іарѣ Ракоці дндѣлчїндѣсе кз кзвїнтеле ачестеа, аѣ дат зп мапїфестѣ, дн каре сїзнеа прїчїнїле шї кондїцїїле свїт каре се лѣса де domnie апої с'аѣ трасѣ ла тошїїле сале. Дѣпѣ че с'аѣ мѣзѣлїтѣ Ракоці, маї мѣлїї пофтерѣ domnia, днпре карїї ера шї Акацїе Барчаї, кареле дн тот тїпѣл о черка, дарѣ авеа мѣлїї днпротївїторї, шї пентрѣ ачсеа с'аѣ лѣсатѣ де а о маї черка акѣта, іарѣ нѣ с'аѣ лѣсатѣ де пѣдеждеа де а о добѣндї дѣпѣ ачсеа. Дѣпѣ мѣлѣте воксзрї фз алес Прїнцѣ Комїтѣл Францїскѣ Редей, вѣрбатѣ де маре талентѣ, влѣндѣ, шї депѣртатѣ де орї-че тѣрѣзраре. Кз ачеастѣ весте аѣ слобозїтѣ не чеашиѣ а касѣ; шї с'аѣ скрїсѣ шї ла Вїзїрїл дн Бзда шї ла Ханѣл, шї аша с'аѣ сѣлѣршїтѣ сеїмѣл. Іарѣ фїїндѣ къ Везїрїл дн картеа са, че о скрїсѣсе ла Статзріле Ардеалѣлї, афарѣ де мѣзѣлїреа лѣї Ракоці шї а фїїлѣлї сѣлѣ, маї пофтеа шї четатеа Борош-Інѣлѣлї пентрѣ пѣртїпїреа деплїнѣ шї іертареа, фоарте мѣлїтѣ с'аѣ тѣрѣзратѣ тоцї Арделенїї, шї маї вѣртосѣ чеї че дїнеа кз Редей Прїнцѣл чел поѣ, шї дѣпѣ мѣлїтѣ ворѣл ашезарѣ, сѣ і-о деа; чї фзрѣ днпедеканї де Ракоці, кареле іарзші аѣ лѣсатѣ окѣртмѣїреа церей, кзт се ва арѣта ла анѣл вїїторїѣ.“

¹⁾ Szalárdi Iános a' siralmas Magyar Kronikának 5. Könyv. 7. Részében. ²⁾ Grondzki in Ms. Elencho ad b. a. ³⁾ Galeazzo Gualdo nella Storia di Leopodo Lib. 1. p. 12. ⁴⁾ Ortus et Progressus variarum in Dacia gentium p. 152. ⁵⁾ Szalárdi l. c. Part. 9. ⁶⁾ Ms. Codex Balacianianus ad h. a. ⁷⁾ Galeazzo l. c. p. 27. ⁸⁾ Szalárdi l. c. Part. 9. ⁹⁾ Grondzki l. c. ¹⁰⁾ Galeazzo l. c. p. 31. ¹¹⁾ Idem Galeazzo l. c. p. 62.

Англ 1658. Дънъ че с' аѣ пѣсѣ дн англ трекътѣ Францискѣ Pedei Prinѣ Ардеалънѣ прѣкъм скріе Галеаццо 1). Лоранѣ Свсана, тѣма лѣ Георгіе II Ракоці, аѣ днченѣт а стрѣнце осташи дн Унгаріа не сама фїлнлї съѣ, іарѣ Ракоці аѣ порѣнчїтѣ челор дн Боромѣ Іенѣѣ, дн Oradea mare шї дн Герла, де і-аѣ цїзратѣ креднчїошїре де ноѣ. Кареа днцелегъндзо Prinѣ Pedei аѣ аднатѣ цѣара ла Медїашѣ, де знде аѣ трїмісѣ ла Ракоці не Dіonісіе Банѣ шї пре Акаціе Барчаї, дндемпъндѣ лѣ, ка съ се цїнѣ де легѣтѣрїе че фѣкъсе, дарѣ немїка аѣ іспрѣвїтѣ; пенѣтрѣ къ Ракоці не 27 Іанварїе дн англ 1658. аѣ мерсѣ ла сеїтѣ дн Медїашѣ, шї пре чеї а дѣнацї і-аѣ сілїтѣ, де іарѣшї л'аѣ прїмітѣ Prinѣ, шї Франциск Pedei лѣзъндѣсе де стѣпънїреа Ардеалънѣ с'аѣ дѣсѣ къ лѣкашѣ дн Хсѣтѣ дн Марамѣрѣшѣ, знде фѣсеце шї маї днїнѣте ка зп Ісправнїк mare.

Ла пѣмїта аданаре, прѣкъм скріе Франк 2), венїт'аѣ солї шї кѣрцї шї де ла Константїн I Бассарабѣ Домнѣ Валахіеї, кареле дндемпа пре Арделенї, съ цїнѣ прїетеннїгѣ шї альянѣа чеа векіе къ Мѣнтенїї, шї мѣстра пенѣтрѣ че аѣ мѣзлїтѣ пре Ракоці фѣрѣ шїреа са, доженїндѣтї, ка съ аскѣлѣте де Ракоці, пенѣтрѣ каре ворѣтѣ с'аѣ свѣпратѣ цѣара, тотѣшї къ цїпете і-аѣ рѣснѣнѣсѣ.

Іарѣ Ракоці, прѣкъм зїче Галеаццо 3), аѣ днпѣрцїт пре осташиї съї ла чеї маї креднчїошї прїетенї аї съї, шї аѣ стрѣносѣ шї маї мѣлцї прѣтѣзїнденеа, дарѣ маї алес дн Унгарїа пре лѣнгѣ Кашовїа. Апої аѣ трїміс ла днпѣратѣл Леополд шї ла ацїї Prinѣї крещїненцїї, де і-аѣ днцїїнѣат, деспре а доза Домнїе, шї аѣ черѣтѣ ацїсторїѣ, де кѣтва с'ар скѣла Тѣрчїї асѣпра лѣї. Аша дарѣ дн скѣрт тїмпѣ адѣнѣ бѣн пѣмер де солдацїї, шї фїїнд къ токма атѣнчї ера рескоалеле челе марї дн Валахіа шї Молдова, ка аї кѣрора Prinѣї авеа mare альянѣу, ла чел дїпѣтѣїѣ аѣ трїмісѣ днѣтрѣ ацїсторїѣ 7000 де осташиї, шї ла аї доїлеа мѣлѣте компанїї де недѣстрашї шї кѣлѣрецї, ка цїнѣндѣсе дн цѣрїе саде шї апѣрѣндѣсе дн контра Тѣтарїлор, съ поатѣ маї бїне днцелеле прїчїна пенѣтрѣ кареа с'аѣ фѣкътѣ рескоалеле ачестеа дн пѣмїтеле цѣрї. Ачѣаста о днсетнѣї:

Домнїа дн Валахіа Константїн Шерван кареле аѣ зрѣтѣ лѣї Матеїѣ Водѣ. Матеїѣ Водѣ маї днїнѣте де моартеа са, че с'аѣ днѣтѣмплат дн англ 1654, дѣнѣ че с'аѣ бѣтѣтѣ къ Васїліе Лѣнѣл Домнѣл Молдовеї, аѣ лѣсатѣ къ лїтѣвѣ де моарте зрнѣторїѣлї съѣ, ка пѣрѣреа съ цїнѣ альянѣу къ Ракоці шї къ Prinѣл Молдовеї Стефан Георгїѣу. Альянѣа ачѣаста фѣкъ ка Тѣрчїї съ се театѣ де маї mare велеа. Дрѣпт ачѣеа Везірїѣл дѣнѣ че аѣ порѣнчїтѣ лѣї Константїн Водѣ съ се лѣсе де прѣтеншѣгѣ лѣї Ракоці шї п'аѣ воїтѣ, ва днкъ шї ацїсторїѣ і-аѣ датѣ асѣпра Полонїлор, шї съ теарѣ ла Царїград, шї іарѣшї п'аѣ врѣтѣ, ш'аѣ бѣгат дн кап, ка съ лѣ ленеде дн Домнїе, спре каре скопѣ аѣ порѣнчїтѣ Башеї дн Сїлїстра саѣ Дрѣцїорѣ, шї фрателѣ Ханѣлї челѣї Тѣтѣрескѣ, съ се скоале асѣпра лѣї Константїн Водѣ, кареле авѣнд кѣм ера вестеа ла 30000 де осташиї, къ mare дндрѣснїре с'аѣ ловїтѣ къ дѣншїї, дарѣ фѣ вїрѣтѣ къ фоарте mare пердере, шї ел днкъ де авїа аѣ скѣпатѣ ла тѣнцїї. Тѣтарїї фѣкъзѣрѣ тот фелїл де тїрѣнїї дн Валахіа, шї тѣїнд не пенѣтѣрацїї оаменї, дѣсерѣ къ сіне ка ла 10000 де ровї.

Асемінеа сфършіт авз ши Стефан Георгіуь Принцѣл Молдовеі, къ скоуѣнд ел къ аѣсторіѣл ачелораши Тѣтарі, ши къ ал Башеі де ла Дрѣціорѣ дн аплѣ 1653 дн Domnia Молдовеі не Васіліе Водѣ, каре се кіатѣ дн комѣн Лѣплѣ чел Бѣтрѣн, ши днѣтрѣндсе ши прин Поартѣ, плнн де тѣндрїе ши де лѣздѣ, де ла днчепѣтѣл Domnieі сале се зпїсе къ Ракодї, ши ел днкъ дн аѣзтѣсе асѣпра Полонїор. Де знде пѣскѣндсе пре- пѣс, къ ши акѣта преа сѣ се знеаскъ къ Ракодї асѣпра Тѣрчілор, ел днкъ фѣ де ачелашї Тѣтарї ши Баша де ла Сїлісгра, де карї фѣсесе аѣзтѣтѣ ла Domnie, фоарте рѣѣ вѣтѣтѣ ши скосѣ дн Молдова, ши ка сѣ пѣ кадѣ дн тѣплїе Тѣрчілорѣ, аѣ скѣпатѣ дн Ардеал. Аша ретѣнѣнд церїле ачестеа фѣрѣ де Domni не шѣла Тѣрчілор, Валахїа с'аѣ датѣ Принцѣлѣ Мїхаїл VI Радѣл, ши Молдова Принцѣлѣ Георгїе Гїка. Аша скріе Галеаццо, ши дестѣл де бїне де веї лѣа афарѣ аѣсторїѣл прин каре с'аѣ фѣкѣтѣ. Стефан XII Геор- гіуь Domni Молдовеі, преѣзт поѣї ведеа ла аплѣ 1653.

Іарѣ Історїа Бѣлѣченеаскъ *) зїче: „Мерѣнд весте ла Поартѣ, къ Константїн Domnia Валахїеі ши Стефан Domnia Молдовеі днн къ Ракодї, пре амѣндої і-аѣ шѣзѣлїт; ши і-аѣ кіематѣ сѣ теарѣ ла Поартѣ, іарѣ ла Молдова аѣ пѣсѣ domni не Георгїе Гїка кареле аѣ фостѣ Калїкїаїа лѣї Стефан Водѣ ла Царїград. Дечї мерѣнд ачестѣ весте ла Стефан Водѣ, ши Грїгорїе фечїорѣ лѣї Георгїе Гїка фїнд Агѣ таре ла Стефан Водѣ, днпѣтѣї л'аѣ бѣ- гат ла днкісоаре; дѣнѣ ачееа сокотїндсе къ днтр'алт тнѣ пѣ ва пѣтеа скѣпа, с'аѣ гѣ- тітѣ де фѣгѣ къ тоатѣ касѣ лѣї, ши лѣзнд не Грїгорїе Ага къ сїне ши мерѣнд пѣпѣ ла Тѣргѣл-Фрѣтос, аколо л'аѣ кіемат Стефан Водѣ, ши л'аѣ днѣврѣкат Domneще къ ішлїк сѣргѣчїѣ, ши л'аѣ днкѣлекат не кал domnesк ши і-аѣ датѣ кѣртеа тоатѣ къ стеарѣрї, къ добе, къ трѣтѣще, къ слѣціторї ши къ тоатѣ помпа, ши л'аѣ трїпїе ла Іашї ка пре зп фечїор де Domni ши і-аѣ зїе: Фѣтѣл теѣ, мерѣї сѣпѣтос, дакъ аѣ воїтѣ Дѣмнезѣ аша; ши аѣ алес оаменї де ал лѣї карї аѣ пофтітѣ а мерѣе къ дѣпсѣл кѣїї і-аѣ трѣсѣїтѣ. Ши аша Стефан Водѣ с'аѣ дѣсѣ дн Ардеал, ашїндереа ши Константїн Водѣ.“

Іарѣші Франк *)), аша скріе дѣспре амѣндозѣ церїле Ромѣнещї, ши дѣспре Ардеал: „Дн аплѣ 1658 пре ла днчепѣтѣл лѣї Мартїе преа таре тѣлѣїне де Тѣтарї ши де Тѣрчї аѣ пѣвѣлїт дн Валахїа, адекѣ 30,000 де Тѣтарї ши 30,000 де Тѣрчї, ши алѣнѣнд днп- тр'ѣпса пре Константїн Шерѣан Водѣ, аѣ пѣсѣ дн локѣл лѣї пре Мїхнеа, адекѣ пре фечїорѣл Радѣлѣ Водѣ челї де дѣтѣл, дѣкѣнд дн ровїе маї тѣлїї де 10,000 де оаменї. Дн 20 Мартїе дн вечїпѣтѣеа поастрѣ Вїзокна аѣ венїт Константїн Водѣ алѣнѣтѣ дн дѣара са, ши аколо дѣнѣ че ар фї вест пѣхаре де вѣкѣрїе къ Domnia Ракодї дн 25 Мар- тїе, аѣ венїтѣ дн Сївїїї четѣеа поастрѣ ши ашїндереа оспѣтѣндсе къ Маїсѣратѣл, а доѣа-зї пѣпѣ дн зїѣ аѣ пѣрчесѣ спре Фѣгѣрашѣ. Пре ла сѣзрїшїтѣл лѣї Мартїе с'аѣ алѣн- гат днн скѣзпѣл сѣѣ прин Тѣрчї ши прин Тѣтарї ши Стефан Георгіуь (пѣ Герїїдѣ) Dom- нїл Молдовеі, ши с'аѣ пѣсѣ дн локѣл лѣї, Гїка.“

Чї сѣ тѣ днпорк ла Ракодї; дѣспре дѣпсѣл аша скріе маї днколо Галеаццо *): „Дѣпѣ атѣтеа днѣтѣпѣлѣрї релѣ че с'аѣ днѣтѣпѣлатѣ къ днчепѣтѣл аплѣлї 1658, ши дѣпѣ

primirea lui Racoți la a doua domnie, Bizirici din Bzda și Basha din Drincior scrierul Statșilor din Ardeal, ca îndată să se plece pe Racoți, alături de ea vor prinde toată țeara. Amenințarea aceasta sili pe Racoți a căuta țeara la Belgrad, unde multe lucruri s'au zătat înainte și nici unul s'au împlinit, pentru că Racoți respinse celor ce îl îndemna să se lase de domnie, că va face aceea de ce va lega Poarta cu ea din va lăsa să plece Statșii Prințul pe care îl vor voi; că nu va face vre o dăruire asupra țerei; că va ține Atamanele cel de la Soliman II date țerei; și mai pre urmă că nu va lăsa țeata Ierusalim de la oțărșirea Ardealului. Cu acestea s'au îndrăznit seimă, dar nu s'au potolit mânia Turcilor, care și mai tare s'au îndrăznit prin aceea, că Racoți aș prins și aș pus la lucru pe solii Turcesci, carele adusesse steagă și chealate stemme de domnie lui Francisc Pedei, și așa aș făcut și cu trimișii Bizirici din Bzda la Ardeleni. Pentru care astăpândăși Divanul zecime de către toate răsăritime, că îndekată răsvoiă asupra Ardealului.

Ачеаста диделегандă-о Ракочи, прекум скрие іаръши Галеаццо⁷⁾, аș trimisă пре Гавриил Кеовари ла дидрăтъл Леополд I, ии аș фгъдситă къ ва да Борш-Іенъл, даръ аша, ка дѣпъ че се ва динька ел къ Поарта, сѣ іи деа дидрăтъл днапоі, ла кареа погъ а лѣ дидрăтъл не і-аș рѣспнсѣ дн скрие, ка не кѣтва сѣ і trimisă скриеорае ла Поартъ, ка сѣ стріче пачеа динтре дидрăтъл ии динтре Поартъ, пентрѣ шѣтѣirea са, чи нѣмаі къ vorba і-аș свѣсѣ, къ ва trimisă пре Денеріал Аннівал Гонзага дидтрăколо, кареле ва дидокмі лкрѣл. Апоі зиче Галеаццо⁸⁾:

„Кънд ера сѣ треакъ Гонзага дн ъгаріа, Ракочи пре аскънеѣ аș trimisă дн Валахія пе Петрѣ Pedei ка сѣ се дидокмеаскъ къ Михнеа Водъ, кареле пентрѣ фрика че о авеа де Турчи, чеі че дикъ зѣвова дн Валахія, с'аș дѣсѣ ла зп лок нѣмитѣ, нѣмаі къ 500 де аі сѣі, ии аколо с'аș ворбитѣ ла олатъ, сѣ знеаскъ армеле, де кѣтва с'аракъца Турчиі де дѣншіі. Амбіасе Михнеа пе Турчи къ 100,000 де талері пентрѣ Ракочи ии пентрѣ ачеаа кѣзѣсе дн преисѣ, къ преа таре претеншгѣ аре къ дѣсѣл ии се темеа ка сѣ нѣлѣ лепеде кът маі кѣрндѣ дин domnie; дрент ачеаа аș фгъдтѣ легѣтъръ сѣ се аѣште зпѣл пре алтъл. Дидрăчеса аș соситѣ маі мѣлте ошѣ Турчешѣ ла Бзда, каре с'аș дѣсѣ ла Тимшоартъ, ии Bizirici din Bzda дикъ аș мерсѣ дѣнт дѣселе.“

Вені, кѣм мерце маі днколо Галеаццо⁹⁾, Ракочи іаръши аș аднатѣ țeara ла Белград, знде не ашезаръ алта, фъръ нѣмаі къ тоді се вор дидрарша, възнд примеждія; къ каре фгъдѣингъ дидестъгндѣсе Ракочи, с'аș дѣсѣ ла Іенъл, де знде аș скрисѣ карте Bezirici чели таре, ла кареа респннде ачела аша, прекум се поате меті ла Саларді¹⁰⁾. Дѣпъ ачеаа с'аș дѣсѣ Ракочи аспра Турчилир ии дн Ізліе аș вѣтѣтѣ пе Баша де ла Пошега лѣгъ Ліповъ, ии аș арсѣ Арадъл. Апоі зиче Галеаццо¹¹⁾: „Ракочи аș trimisă пре Стефанъ Водъ къ ошѣ дн Молдова, сѣ факъ чева дидедекаре армелор Оттоманичешѣ, че се порнисе де ла Одрііѣ; ии дидтълндѣсе Стефан къ Турчиі, аша і-аș вѣтѣтѣ де деавія аș вѣтѣтѣ скѣна днсѣпн ел къ віаца.“ Іаръ Історія Бѣлѣченеаскъ¹²⁾ зиче: „Стефан Водъ лѣнд де ла Ракочи ошѣ, с'аș дѣсѣ

съ скоатъ пе Гика де ла Молдова, чи prinzind de veste Гика, ш'ащ стрънсѣ ошле сале челе маї взне, шї днкъ маї пълте; шї ащ тріміс пре фїѣл съѣ Грігорашѣ кѣ ошле де ащ ешітѣ дпаште ла Търгъл Формос ла Стрългъ, unde авнд вътаіе ащ біршіт Грігорашѣ пе Стефан де л'ащ дѣдѣт іаръші дп Ардеал. Дечї п'ащ воітѣ съ маї факъ дптръзіере дп дешерт пре аколо, фїнд кѣ ведеа слъвъчїзне ла Ракоці, шї фїнд кѣ с'ащ рѣшінат, пентрѣ кѣ ащ фост біршіт дп Молдова, с'ащ дѣс дп цсара Лешеаскѣ, де аколо с'ащ дѣс ла Мѣскѣ, шї де аколо дптр'алте пърці пълъ че с'ащ гѣтат; іаръ пе Doamna din Polonia о ащ трімісѣ дп Молдова ла каселе еї съ шеазъ; пентрѣ кѣ пѣ о ізбеа шї авеа цїшоаре. " Чи дзчереа лѣ Стефан XII ла Мѣскѣ с'ащ дптъмплатѣ маї тѣрзіѣ.

Дѣпъ ачестеа Търчії, кѣм скріе іаръші Галеаццо ¹³⁾, ащ лѣатѣ Борошѣ-Іепѣл шї ащ прѣдатѣ тот Ардеалл дїмпрезнѣ кѣ Бѣлградѣл, деспре кареа прадѣ ворбїндѣ Франк ¹⁴⁾ зїче, кѣ дп ашл 1658 дп 19 Августѣ Бізіріл чел таре, ка съ'шї стѣмпере тѣпіа че о авеа аспра Арделенїор, ащ кіематѣ пре тѣтарї шї пре алції дп Ардеалѣ, карїї ащ шї дптратѣ пре ла Бѣзеѣ, шї ащ арсѣ Секїмеа шї цсара Бърсеї, пѣмаї Брашовѣл л'ащ іертатѣ пентрѣ 25,000 де талерї. Апої іаръші Франк ¹⁵⁾ скріе аша: „Кѣчї ваї шї мішел ера дп Ардеал дп зїтеле ачелеа, стрїкѣндѣ лѣ кѣ савїе шї кѣ фок Ханѣл Тѣтърескѣ кѣ 80,000, сав кѣм вреащ алції, шї міе днкъ мі се веде кѣ 100,000 де Тѣтарї; Козачї 12,000, Баша дп Сїлістріа кѣ 12,000 де Търчі; Кѣпітанѣл лѣ Водѣ дп Молдова кѣ 9000 де Кѣртенї; іаръ Міхнеа Домнѣл Мѣнтенескѣ кѣ 12,000 де аї сѣї, карїї дѣпъ че ащ дптратѣ, тот Ардеалл л'ащ пѣсѣ дп фокѣ шї пѣлбере.“

Де ачестеа спѣрїндѣсе сеїмѣл дп Сїгішоарѣ, зїче Галеаццо ¹⁶⁾, ащ трімісѣ пре Акаціе Барчаї ла Везіріл чел таре, съ ле чеарѣ іертаре. Мергѣндѣ Барчаї шї афлѣндѣ пе Везіріл лѣпгѣ Борошѣ-Іепѣл, дп сївсе соліа, чи фїнд кѣ Бізіріл се кіемасе дпдѣрѣпт де Сѣлтанѣл, съ теаргѣ аспра лѣ Хассам-Баша ревелѣлѣл дп Алепо, пѣне Прїндѣ пре Акаціе Барчаї, дѣндѣ'ї кондіціїне ачестеа, ка съ пѣ факъ вре о поменїре маї пѣлѣт деспре Борошѣ-Іепѣл шї деспре отарѣл лѣї, шї кѣт маї кѣрѣндѣ съ деа Търчілор Карапешѣл, шї Логосїл че сѣпт пре апа Темешѣлѣї, ка де ачї дпаште съ пѣлтеаскѣ харач дпоїтѣ, шї пентрѣ келгѣїелеле че де ащ фѣкѣтѣ Поарта дп ресвоїл де акѣт, съ пѣлтеаскѣ Ардеалл 500,000 де талерї, ка съ се невоїаскѣ а кѣпѣта дп врѣчїле сале вїї ащ торці пе Ракоці шї пе дої домнї Ротѣнещї, пе Стефан ал Молдовел шї пе Константїн ал Валахіеї. Ка пре локвїторїї де лѣпгѣ Солнокѣ, карїї трекѣсерѣ сѣптѣ стїпѣлїреа Ардеалѣлї, сѣї деа дпашої Търчілор, шї ка съ деа кїземї патрѣ повїлі дптре чеї че ера кѣ дѣпсѣл, пентрѣ тоате ачестеа кѣт кѣ се вор пїлі. Аша ащ фѣкѣтѣ пе Барчаї Прїндѣ Ардеалѣлї кѣ пѣтеле дпшѣратѣлї шї л'ащ трімісѣ ла сеїмѣл дп Сїгішоарѣ, шї дпзѣдар аменїцѣндѣ Ракоці, ащ порѣчїтѣ де л'ащ алес шї Статѣрїле Прїндѣ Ардеалѣлї, порѣчїндѣ шї Домнїлор Ротѣнещї, ка съ'лѣ аїїзте, де ва авеа опѣ, шї лѣї Кїпан Баша, ка съ прївеаскѣ де ла Борошѣ-Іепѣл дѣпъ Ракоці, кареле еші дп Țigaria шї пѣ дпчета а се рѣга де аїїсторїл дпшѣратѣлї Леополд I.

Деспре Міхнеа сав Міхаїл VI, Домнѣл Валахіеї, аша скріе Анонїмѣл Ротѣнескѣ ¹⁷⁾:

„Mihnea Vodă zickă сь оіе Грекă. леат 1658, фечіорă лăі Іане Сердаріа, де мик аѣ
 фѣцїтѣ де ла пѣрїнциі лăі ла Царїградѣ ла Сїнан Баша шї с'аѣ пѣмїтѣ кь есте фечіорѣ
 Радăлăі Vodă. Децї мѣзълїндѣсе Константїнѣ Vodă, л'аѣ орѣндзїтѣ дмпѣрѣцїа пре а-
 честа, шї венїнд дп деарѣ кь Тѣрчї шї кь Тѣтарї повѣцїндзї дѣрѣванцїї, аѣ робїтѣ деара.
 Ел се арѣта ла Тѣрчї фоарте сѣпѣс, дарѣ гѣндѣл лăі ера сь се рѣдїче кь рѣсвоїѣ асѣ-
 пра Тѣрчїлорѣ, шї дндатѣ аѣ дпченѣт а стрѣпче дѣрѣванцїї шї алте ошї.“ Іарѣ їсто-
 ріа Бълѣченеаскѣ ¹⁸⁾ зїче: „Дп ачеастѣ мерѣере дп Ардеал а Тѣрчїлорѣ, Mihnea Vo-
 дă авеа дпцелецере кь Ракоцї шї кь Константїн Vodă, ка сь стеа кь савїа асѣпра Тѣр-
 чїлорѣ, шї авѣнд ачеастѣ дптокмїтѣ дп гѣндѣл лăі, кѣнд воїа сь треакѣ пре ла Телѣжїн,
 атѣпчї ш'аѣ арѣтат гѣндѣл воїерїлор шї кѣпїтанїлор, дндемпѣндѣї сь таїе пе Тѣрчї, ка-
 рїї вїнеа кь Баша Сердекїр, шї пе Тѣтарї. Воїерїї шї Кѣпїтанїї ахзїнд ачесте ворпѣ де
 пїмїка, се дпгрозеа шї се мїра че вор фаче, фїїнд кь Тѣрчїї шї Тѣтарїї ле ера дп спате; чї дп
 фада Домнăлăї зїчеа: Bine Doamne! ної сь фачем порѣпка Мѣрїет Тале, дарѣ маї пре зрѣтѣ
 чїне дїн ної шї дїн прѣпчїї пощрїї ва скѣпа де савїа чеа лѣпгѣ а Тѣрчїлорѣ? каре рѣсѣпсѣѣ а-
 хзїндѣлă Домнăлă с'аѣ мѣпїатѣ; іарѣ дактѣ с'аѣ десѣрѣцїтѣ дп латѣрї, с'аѣ сѣтѣзїтѣ воїерїї
 сь фѣгѣ шї с'лă ласе пе дѣпсѣл; шї апа аѣ фѣкѣтѣ, кь аѣ фѣцїтѣ тоцї дпкотро аѣ
 пѣтѣтѣ. Дпсѣ Пѣрвѣл Вїстїарїа Влѣдескѣл фїїндѣ маї дндѣрѣспецѣ, кь кѣцї-ва воїерїї
 шї кѣпїтанїї с'аѣ дсѣѣ дндѣрѣптѣ ла Баша, де аѣ спѣсѣ чело че зїчеа Mihnea Vodă сь факѣ.
 Іарѣ Mihnea Vodă вѣзѣндѣ ачеаста с'аѣ дпторсѣ шї ел ла Баша желзїндѣсе де воїерїї шї
 де ошї, кь пѣ воїескѣ а мерѣе дп сѣлѣжа дмпѣрѣтеаскѣ, чї фѣг ка пїще реї, іарѣ ел сїп-
 гѣр есте дїренѣтѣ дмпѣратѣлăї, прекѣм аѣ фостѣ шї дп кѣртеа дмпѣрѣтеаскѣ шї п'аѣ
 авѣтѣ вре о датѣ, пїчї аре гѣнд реѣ шї вїклеанѣ. Баша крѣзѣндѣ ворбей лăї шї пѣ-
 крѣзѣндѣ воїерїлорѣ, і-аѣ дмпѣкѣтѣ пѣмаї сь теаргѣ дп сѣлѣжа дмпѣрѣтеаскѣ, іарѣ ел вѣ-
 зѣндѣ лѣкѣрѣїде деспре Баша, шї мергѣндѣ ла Копої шї днтѣмлѣндѣсе де аѣ венїтѣ
 Пѣрвѣл Вїстїарїа сѣпт кортѣл Домнескѣ, порѣпчїсе маї пайнте зпор вешлїї, ка де л'ор
 vedeа, сь вїпѣ кь арте асѣпсе пре сѣптѣ хайне; шї венїрѣ вешлїї Тѣрчїї, шї зїкѣл-
 дѣле Mihnea Vodă, дндатѣ ловїрѣ пе Пѣрвѣл Вїстїарїа кь савїїле, де лă фѣкѣрѣ фѣрѣмї, ...
 ... шї мѣлгѣ пѣгѣбѣ фѣкѣндѣ дмпѣратѣлăї кь зїдереа мѣлтор Тѣрчї. Іарѣ Істрате Постел-
 нїкѣл, кареле мѣлѣ тїпнѣ аѣ фостѣ прїбеарѣ пе времеа лăї Mateїѣ Vodă, шї мѣлѣ аѣ
 кїелзїтѣ Mateїѣ Vodă сь лă іа де ла Тѣрчї, шї п'аѣ пѣтѣтѣ фїїндѣ атѣпчїї сѣпт кортѣл
 сѣѣ шї дпцелегѣндѣ де пїтїма Пѣрвѣлăї Вїстїарїа, аѣ фзїтѣ дп пѣдѣре фїїндѣ апроа-
 не пѣдѣреа; іарѣ Mihnea Vodă аѣ порѣпчїтѣ дѣрѣванцїлор, сь лă прїндѣ; карїї аѣ шї
 дптрѣтѣ дп пѣдѣре шї кѣзѣндѣлă де атѣрѣпѣтѣл л'аѣ афлатѣ. Децї дѣкѣндѣлă ла Міх-
 неа Vodă, л'аѣ тѣїатѣ, шї аѣ маї тѣїатѣ пе Радăлă Вѣрескѣл Ага, шї пе Вїнтїлă Кѣпї-
 танѣл шї пе Бадевез, шї аѣ трїмїсѣ пе Дїка Арѣѣ Сѣрѣл дсѣпѣ Преда Брїпковѣанѣ.
 шї л'аѣ ацївнѣсѣ ла Тѣрговешї, шї дп каселе Домнѣшї л'аѣ оторѣтѣ; порѣпчїтѣ аѣ шї Кѣ-
 пїтанѣлăї Odor дїн Тѣрговешї де аѣ мерсѣ ла Фїлїпешї ла Константїн Постелнїкѣл. Кан-
 тѣкѣзепѣл шї ла Пап Сїлѣтарїа чїнереле лăї; чї еї маї пайнте прїїзѣндѣ де весте аѣ

фьцитѣ прѣсте мѣнте ла Брашоуѣ, ши деаколо с'аѣ дасѣ ла Молдова. Дечѣ Михнеа Водъ-
маї сѣмшѣрѣндѣсе кѣ моартеа ачестор воїерѣ, с'аѣ дасѣ кѣ Търчиї ши кѣ Търтарїї ла Іе-
нѣѣ ши тоатна іарѣши с'аѣ диторсѣ ла скаѣнѣл сѣѣ.

1) Galeazzo Galdo nella storia di Leopoldo, tom. 1. p. 66. seqq. 2) Andreas Frank in Ms. Diario di-
actae Mediensis de anno 1658 ad 27. Ianuarii. 3) Galeazzo tom. 1. p. 70. seqq. 4) Ms. Codex Balacianianus
ad h. a. 5) Frank in Ms. Diario ante Comitia Segesvariensia de anno 1658. 6) Galeazzo tom. 1. p.
332. 7) Galeazzo tom. 1. p. 339 seq. 8) Idem p. 341 seq. 9) Idem p. 345. seqq. 10) Szalárdi Iános a'
siralmas Magyar Kronikának 6. Könyv. 4. Részében. 11) Galeazzo tom. 1. p. 351. 12) Ms. Codex Ba-
lacianianus ad h. a. 13) Galeazzo tom. 1. p. 352. seq. 14) Frank in Diario ante Comitia Segesvariens-
sia de h. a. 15) Idem Frank in Diario Comitiorum Segesvariensium h. a. idem 7. Octobris. 16)
Galeazzo tom. 1. p. 355. seqq. 17) Anonymus Valachicus in Ms. cap. 44. 18) Ms. Codex Balacia-
nianus ad h. a.

А н ъ л 1659. Приминдѣ Арделенїї дн анѣл трекутѣ ши фърѣ де воїа лор, прекѣм
аратѣ Комплата 1), шиѣ Принѣѣ пре Акаѣїе Барчаї, ачеста дн анѣл де акѣм пе Феврѣ-
арїе аѣ адѣнатѣ сеїм ла Бїстріѣѣ, ѣнде прекѣм скріе Франк 2); „Дн чеа де овѣше а-
дѣнарѣ а церѣї с'аѣ четїт кърѣїле челе де алїанѣѣ днтоарсе пре Ънѣрїе, дїнтрѣ карѣ
чеа дїнѣїѣ ера а лѣї Михнеа Водѣ, а доѣа а лѣї Георгїе Гїка Водѣ, а треїа а лѣї Гї-
горашѣ феѣїорѣлїї лѣї, ши тѣте треїе кѣурїндеа дн сїне, ка сѣ се ѣїлѣ начѣа, претеншѣгѣл
ши вѣчїнѣтатеа днтрѣ дѣншїї ши днтрѣ Арделенїї днтреагѣ ши некѣїтїтѣ; чї преаїмї-
натѣл Принѣїл Акаѣїе Барчаї поѣта лѣї Михнеа Водѣ де актѣ датѣ нѣ о аѣ примїтѣ, пен-
трѣ кѣ се ведеа прѣнѣсѣ; іарѣ кѣ Гїка Водѣ а фачѣ претеншѣгѣ кѣ тоѣїї ам воїтѣ пен-
трѣ ка сѣ се поатѣ рѣскѣмпѣра ровїї де ла Търтарї.“

Нїчї е де а те мїра, кѣ Барчаї н'аѣ примїтѣ поѣта лѣї Михнеа Водѣ пентрѣ кѣ аша
ї-аѣ скрісѣ ши Дрогомѣнѣл Палаїотта 3): „Преа лѣїмїнате Доамне Принѣїле! Ам врѣт сѣ-
те днѣїїнѣсѣѣ пре днѣїїнѣа та кѣ прѣсїдѣнтѣл днѣїїратѣлїї Немѣсѣкѣ кѣ нѣтеле сѣ-
пѣнѣлїї сѣѣ мѣлїтѣ с'аѣ рѣгатѣ де Вїзїрїл чел марѣ, ка Ракоѣї сѣ поатѣ ѣїнеа мошїї
дн Ардеал, дарѣ немїка аѣ доѣндїт, ва ачѣса с'аѣ рѣндѣїт, ка нїчї дн церїле днѣїї-
ратѣлїї Немѣсѣкѣ сѣ поатѣ ѣїнеа мошїї. Дрѣнт ачѣса те рог пре днѣїїнѣа та, ка сѣ
окѣрѣмѣшїї кѣ грїже Ардеалѣл, ши кѣ Ракоѣї сѣ нѣ аїбї вре о амѣстѣкарѣ, ка сѣ нѣ
казї дн прѣнѣсѣ. Врѣѣ а те днѣїїнѣа ши деспрѣ ачѣаста, кѣ Домнѣл Мѣнтѣнесѣкѣ се
днѣїїеле кѣ Ракоѣї прїп Іаков Харшанї, пентрѣ карѣ лѣкрѣ кѣт, ва трїмїте банїї дн
лѣнѣтрѣ, дндатѣ ї се ва лѣа Домнїа, ши дн локѣл лѣї се ва нѣне Гїгорашѣ фїїл лѣї
Гїка Водѣ.“

Галеаццо 4) скріе, кѣ дїп сеїмѣл де ла Бїстріѣѣ с'аѣ трїмїсѣ ла Ракоѣї Георгїе Ла-
зар, ка сѣ деа четатеа Орѣїеї-марї лѣї Акаѣїе Барчаї, карѣа о аѣ ши дат Ракоѣї, дѣнѣ
че аѣ дївратѣ Арделенїї кѣ нѣ се вор днїнде ла мошїїле ши бѣнѣрїле мѣне-са, але мѣ-
їерѣї але фрѣцїїлор ши але прѣтенїлор сѣї, ши кѣ де се ва нѣтеа днѣїїка кѣ Поарта іа-
рѣши дн вор примї де Принѣїѣ. Пентрѣ карѣа фаїтѣ а лор, Поарта фоарте с'аѣ мѣнїатѣ
ши вѣгѣндѣ пе солїї Арделенѣшїї ла днїкїсоарѣ, лѣї Акаѣїе Барчаї ї-аѣ порѣнїтѣ ка пе

Ракоци претвѣрденеа съ-лѣ гонееаскъ. Ла кареа дареа а Оръзеі, зиче Салапди ⁵⁾: „Георгие II Ракоци, кѣнд аѣ датѣ Орадеа-Маре лѣі Акаѣе Барчаі гѣндеа кѣ ел тот стѣ таре дитрѣнса, ши пентрѣ кѣптанѣл еі ши маі вѣртосѣ пѣитрѣ Іоанн Раѣѣ, кареле ера ходноѣѣ де аколо ши ѣвратѣ спре слѣжба лѣі. Іарѣ Телекі Міхаіѣ, пе кареле нѣ вѣтаі дѣ крескъсе дѣ кѣртеа лѣі, чі дѣ ши дѣскрасе фѣндѣ ел шишлочиторіѣ, ка съі деа ре-посатѣл Пекрі Ференѣ дѣн Кѣч мѣіере пре зна нѣскѣтѣ фата са, ши лѣ нѣсесе дѣ дерегторіе, іарѣ акѣта, пѣрѣзѣндѣ ши каса дѣн Іенѣѣ, ши мошіле дѣн деара де діосѣ, че дѣ рѣтѣсесе де татѣ съѣ Іоанн Телекі, кареле фѣсесе маі пре зртѣ знѣл дѣнтре ходноѣі Кѣлѣрѣѣлор дѣн Орадеа, медеа дѣ кѣсѣца са чеа дѣн Орадеа дѣмпрезнт кѣ мѣтѣ-са ши кѣ мѣіереа, ши ера окіі ши зрѣкіле лѣі Ракоци. Ашишдереа ѣнеа кѣ Ракоци ши Степан Френѣ, фечіорѣл лѣі Степан Френѣ челѣі вѣтрѣн, кареле авеа мѣіере пѣ сора лѣі Телекі Міхаіѣ, ши іарѣші медеа дѣн Орадеа-Маре.“

Іарѣ Галеаѣѣо ⁶⁾ аша мѣлѣ маі пѣинте повестеа са: „Фост-аѣ весте, кѣ прѣнѣсѣл Тѣрѣлор дѣспре Барчаі, кѣт кѣ ачеста се дѣцелѣе кѣ Ракоци спре пѣгѣва лор, с'аѣ дѣтѣрѣтѣ ши прѣн Міхнеа Домнѣл чел ноѣ ал Валахіеі. Ачеста кѣт с'аѣ нѣмітѣ Домнѣ дѣдатѣ аѣ фѣкѣтѣ съ се дѣкоронезе ши съ се знѣт дѣн вѣсерікѣ де зн преотѣ греческѣ, ши пѣѣнѣтѣ тѣмпѣ трекѣндѣ, порнѣтѣ де пѣдѣфрѣнати мѣндрѣе, аѣ трѣмісѣ ла Поартѣ пре знѣл дѣнтре аі съі съі капете Хаттѣшеріѣф, адекѣ Дѣпломатѣ, де ла дѣпѣратѣл Тѣрческѣ, ка съ се кіеме де ачі дѣпѣинте Архѣдѣкѣѣ де Валахія, ши ка съ се факѣ вреднѣкѣ де о граѣе ка ачеста, аѣ скрѣсѣ Вѣзіріѣлѣі челѣі таре кѣ Барчаі пре аскѣнсѣ се дѣцѣлѣе кѣ Ракоци ши кѣ аѣ стрѣнсѣ челе 500,000 де Талері, дарѣ нѣ ле трѣміте, пѣитрѣ кѣ пѣ-дѣждѣеѣе, кѣ поарта ва дѣтѣкѣшѣра сѣта ачеса. Дѣн сѣзрѣшѣтѣл кѣрѣѣі арѣта фѣарте таре рѣвнѣ кѣтрѣ каса Оттоманіческѣ, ши се рѣга Вѣзіріѣлѣі, ка съ лѣкре ла дѣпѣратѣ-тѣл, съі деа лѣі тѣтетреле ѣтрѣле, кѣ ел ва пѣлѣтѣ пѣрѣреа фѣрѣ де сѣдѣре ши зѣсавѣ обѣчѣнѣѣіі харачі, пѣитрѣ Валахія 150,000, пѣитрѣ Молдова 20,000 ши пѣитрѣ Ардеал 60,000 де талері, афарѣ де алте слѣжѣе че ва фаче Порѣѣі. Чі фѣзгѣдѣнѣеле ачестеа маі пре зртѣ аѣ фостѣ спре стрѣкареа Міхнеі, пѣитрѣ кѣ Тѣрѣі ле аѣ лѣатѣ дѣн реа пар-те.“ Апоі скрѣе ачелаші Галеаѣѣо ⁷⁾, кѣ дѣпѣратѣл Леополдѣ I, дѣн 5 Маіѣ дѣн анѣл 1659, аѣ трѣмісѣ пѣ варонѣл Клімент Радолѣтѣ ла Ракоци съ чеарѣ дѣнапоі Комітатѣрѣле Сатмаріѣ ши Саболѣѣѣ кѣ четѣѣіле Сатмаріѣ ши Калло; дар дѣпѣтѣ мѣлте ворѣе с'аѣ алес о пѣміка. Чі Ханѣл Тѣтѣрескѣ аѣ датѣ ассѣкѣзраторіа ачеста ⁸⁾, дѣспре словозѣреа лѣі Кемѣні Іаношѣ ши а лѣі Корнѣшѣ Френѣ дѣн робіа де ла Крѣмѣ:

„Ноі Мехметѣ Гіра ш. ч. фачет дѣпѣнѣдѣре, кѣ дѣн времіле трекѣте, кѣндѣ терсе-сем дѣн Полонія ш. ч. ла рѣгѣмѣнтеа челѣі маі таре Вѣзіріѣ ал пострѣ Сестер Гаск, ши а прѣіетѣнѣлор пострѣ челор дѣн вечіні, адекѣ а Воеводѣлор дѣн Молдова ши дѣн Ва-лахія, че с'аѣ фѣкѣтѣ позѣ пѣитрѣ нѣмітѣл Іоанн Кемѣні ши Франѣск Корнѣшѣ времѣ съ-і словозѣмѣ пре дѣпѣшѣі; чі аша ка Іоанн Кемѣні съ факѣ, съ се деа оамѣнѣлор пострѣ каріѣ съпѣт трѣміші спре ачеса, пѣитрѣ сѣне 40,000 де талері ши пѣитрѣ Франѣск Корнѣшѣ.

20,000 de талери че се ворѣ адъче дин Брашовѣ дн Търговещи, іаръ пентрѣ чеа лалгъ парте а рескъмътрѣреі лзі Іоанн Кемени, адекъ пентрѣ алте 40,000 de талери съ фіе кізеші пѣмііі Воеводзі ш. ч. Дат дн Бакша-Сараіѣ дн 3 Маіѣ дин анл 1659.“

Токма атънци кѣндѣ аѣ сосітѣ асекъратора ачеаста дн Ардеал, се ціеа сеім ла Сас-Севешѣ, деспре каре аша скріе Саларді ⁹⁾: „Аша сършіндѣсе сеімъ.л дин Сас-Севешѣ, дн каре нѣ с'аѣ потолітѣ фокъл дин деаръ, чі маі таре с'аѣ апрінсѣ кѣ артквліі чей дппротіва лзі Ракоці фѣкѣді, кѣ непріміреа кѣрцілор лзі ші кѣ кѣуріндеа тошілор лзі, ші пе Ракоці ла атѣта тѣліе л'аѣ адѣсѣ, де че кочеа маі пайте дн ініма са асѣпра цереі ші асѣпра лзі Акаціе Барчаі, акѣта дн скрісоаре о аѣ датѣ афаръ, адекъ: Кѣ кондіцііе свѣтѣ каре се дппѣкасе, ле аѣ кѣлкатѣ ші аѣ фрѣнтѣ кредінца лзі де ла деаръ датъ, кѣндѣ тошііе Прінцеселор ле аѣ лѣатѣ, дин дндемнъ лзі Сеіді-Ахметѣ-Баша чел прін Стефанѣ Тіса фѣкѣтѣ, ші прін Каспарѣ Барчаі аціцатѣ ш. ч. Дрепт ачеа Ракоці аѣ дпчензѣтѣ а'ші адѣна оці пре лѣлгъ Тіса; ші Константін Водъ дпкѣ ш'аѣ адѣнатѣ оці пе вані дн партеа дпнѣратѣлзі Леополдѣ, каре тоате аѣ цівратѣ кѣ ші лзі Ракоці дпкѣ лі ворѣ фі кредінціоасе. Аша гѣтітѣ фііндѣ Ракоці, прекѣм скріе іарѣші Саларді ¹⁰⁾, аѣ ащепатѣтѣ пѣлъ че с'аѣ стрѣнсѣ вѣкателе де пе кѣмпѣ, апоі кѣрѣ сършітѣ лзі Августѣ дпмпрезнѣ кѣ Константін Водъ аѣ трекѣтѣ Месешъ спре Кѣлѣжѣ, съ теаргъ асѣпра лзі Барчаі ші а цереі, каре се стрѣнсесе пе шесъ Тързеі. Фііндѣ Барчаі ші деара пе шесъ Тързеі, кѣм скріе Франк ¹¹⁾, аѣ сосітѣ аколо ші Іоанн Кемени дн 28 Августѣ кѣ ѣн воіеріѣ дин Валахія де ла Міхнеа Водъ; ла кареле Арделеніі кѣ Барчаі а доза зі, адекъ дн 29 Августѣ аѣ трімісѣ треі кізеші пе Nadані Міхаіѣ Протопотаріа ші фечіорѣл вчігѣторіѣ лзі лзі Гаврііл Баторі, пе Стефан Лазар ші пре оаре-каре Сенаторѣ Съсескѣ дин Брашовѣ, кареле шіа лімба Ромѣнеаскѣ; пѣмаі ка съ-лѣ поатѣ адъче съ факъ аліанцѣ кѣ Барчаі дппротіва лзі Ракоці; чі дин аліанца лзі Міхнеа Водъ кѣ Барчаі, кѣм вом ведеа акѣші, с'аѣ алес о німіка. Іаръ Барчаі кѣ сеімъ.л, прекѣм скріе маі дпколо Саларді ¹²⁾, аѣ трімісѣ пе Іоанн Кемени дпайнтеа лзі Ракоці съ факъ паче кѣ дѣнса, чі німіка аѣ іспрѣвітѣ. Дрепт ачеа апроііндѣсе Ракоці де шесъ Тързеі, Барчаі де аколо с'аѣ трасѣ ла Мъръшѣ, апоі лѣсѣндѣ'лѣ маі алесѣ Сексіі, аѣ мере ла Дева ші лѣсѣндѣ'ші Доанна кѣ фрате съѣ Барчаі Каспар дн четатеа Девет, ел кѣ фратесѣ Барчаі Андрашѣ, кѣ Іоанн Бетлен, кѣ Міхаіа Толдолагі, кѣ Георгіе Лазар, ші кѣ алці аѣ трекѣтѣ ла Тімішоарѣ ла Сеід-Ахметѣ-Баша пентрѣ аісторіѣ.

Іаръ Ракоці, прекѣм скріе Галеаццо ¹³⁾, аѣ стрѣнсѣ деара дн Мъръшѣ-Ошорхеіѣ, знде а треіа оарѣ фѣ алес Прінцѣ Ардеалъ лзі дн 8 Октомврие дин анл 1659. Деспре сеімъ.л де ла Мъръшѣ-Ошорхеіѣ аша скріе Андреіѣ Франк ¹⁴⁾ Сівіанъ.л: „Ла 25 Септемврие: дн 25 але ачесте лзі дѣпъ ресѣртіл соарелзі аѣ дптрат дн М. Ошорхеіѣ Домъ.л Іоанн Кемени дн вештѣнт ші кѣ арме Тѣлтърещі негре петреклндѣ'лѣ тѣлці побілі, ші дескълевѣнд ла сълашъ съѣ, шѣлте ам аззіт деспре стареа поастрѣ. Ла 29 Септемврие: Апроііндѣсе аша аѣ дптрат Георгіе II Ракоці дн Мъръшѣ-Ошорхеіѣ

ші аѣ дескѣ лекат ла обичнѣтѣл сълашѣ ал Принцѣлѣ цереѣ, ка де а дреапга лѣ съ шеар-
гѣ Лѣминатѣл Воеводѣл Константин, дѣнѣ ачеза зрѣта кѣлѣредѣѣ, карѣѣ зпѣѣ ера аѣ лѣ
Ракоѣѣ, алѣѣ аѣ нѣмѣтѣлѣ Воевод. Карѣѣ ера ка ла 3000 шѣ мѣсѣкѣл кѣлѣредѣлор
лѣ Константин зѣчеза пога фетеѣ Ротѣнешѣѣ, кѣнд ш'аѣ перѣѣт капредѣ шѣ пѣлѣгѣнд де
кѣѣта пре нѣнѣѣ; іарѣ мѣсѣкѣл кѣлѣредѣлор лѣ Ракоѣѣ зѣчеза пога лѣ Кетенѣ Іановѣ
адекѣ: Дѣмнезеѣл лѣ Ісраѣл кареле шеѣѣ дѣ черѣсѣрѣ, зѣтѣте де аколо цѣосѣ, ш. ч. Ла
дѣнтѣѣа зѣ а лѣ Октотѣврѣе. Се кѣѣмѣ солѣл Мѣнтенескѣ, кареле дѣн грешалѣ нѣ
се адѣче; чѣ се адѣче Вѣлѣдѣка чѣл Козѣческ ал лѣ Константин Водѣ не калѣл лѣ Ра-
коѣѣ дѣнѣнтеа цереѣ, де зѣнде дѣнѣздар с'аѣ трѣмѣте дѣндѣрѣнт; шѣ дѣ рѣдѣнѣн се адѣче
солѣл Воеводѣлѣ Мѣхнеа, Епѣскопѣл тѣлѣстѣреѣ дѣн Тѣрговешѣ кѣ секретарѣѣл нѣмѣтѣлѣ
Водѣ, кареле аѣ дат картеа лѣминатѣлѣ Водѣ, кареа сѣзнеа кѣ ел пѣнѣтрѣ ачеза аѣ тѣѣат
пре Тѣрчѣѣ чѣѣ де лѣлѣгѣ сѣне, ка сѣ нѣ се таѣе ел де дѣлѣшѣѣ шѣ сѣ се нѣнѣ дерегѣторѣ
Тѣрчешѣѣ, шѣ сѣнѣт ачелашѣ цѣѣг сѣ кадѣ шѣ Ардеалѣл. Афарѣ де ачезаста пофѣтеѣе, сѣ
се дѣноѣаскѣ, шѣ сѣ се цѣнѣ дѣ тоате, фѣлѣгѣдѣнд асѣмѣнеа кредѣнѣчѣомѣре. Датс'аѣ шѣ
алѣтѣ карте де ла воѣерѣѣ чѣѣ тарѣ пѣнѣтрѣ треаѣа ачезаста.“

Кедер ¹⁵⁾ дѣнкѣ скрѣе: „Лакѣд лѣ Дѣмнезеѣ! тѣлѣгѣчѣоасѣ весте не аѣ вестѣт де
ла Ардеалѣ, кѣм кѣ Георгѣе II Ракоѣѣ, іарѣшѣ с'аѣ прѣмѣѣт Принцѣ де Ардеалѣнѣ, шѣ кѣ Дом-
нѣл Барчаѣ кѣ зпѣѣ де аѣ сѣѣ фѣѣнд дѣ Тѣрчѣа се цѣне дѣ Тѣмѣшоарѣ, шѣ ам азѣѣт кѣ
Мѣхнеа Домнѣл Валахѣѣѣ аѣ оторѣжѣтѣ не 2000 де Тѣрчѣе чѣ ера лѣсаѣѣ спре паѣза лѣ,
шѣ кѣ фѣлѣкѣндѣсе аѣрѣѣат прѣтѣвнѣк Тѣрчѣлор, аѣ вѣтѣтѣ не Баѣша дѣн Дрѣѣѣѣорѣ, тѣнд
3000 де Тѣрчѣе.“

Іарѣ Гронскѣ ¹⁶⁾ зѣче: „Дѣнѣтр'ачеза Ракоѣѣ сѣвѣрѣшѣнд сѣѣмѣл дѣн Мѣрѣшѣ-Ошор-
хеѣѣ кѣ чѣѣ тарѣ алѣшѣ поѣѣлѣ аѣ терсѣ ла тарѣнеа Ардеалѣлѣ шѣ а Валахѣѣѣ ла сатѣл
Рѣкаѣѣѣ, ка сѣ дѣнѣтреаскѣ алѣѣѣнѣѣ чѣа нѣ де мѣлѣт фѣлѣкѣтѣ кѣ Мѣхнеа Водѣ, зѣнде фѣѣнд
де фѣѣѣ амѣндѣѣѣ Домнѣѣ, аѣ іспрѣвѣнѣтѣ чѣеле де іспрѣвѣнѣтѣ. Шѣ Ракоѣѣ преа тѣлѣт нѣдѣж-
дѣнд дѣн прѣѣтеншѣгѣл Принцѣлѣ Мѣхнеа, пре Константѣн фостѣл Принцѣл Валахѣѣѣ л'аѣ
трѣмѣсѣ кѣ оѣѣѣ Секѣѣенѣѣѣ шѣ Немѣѣѣѣѣ нѣлѣтѣте кѣ цѣенерарѣѣл Гаѣдѣ Андреѣѣ, сѣ кѣрѣн-
ѣѣ Молдова. Кареле дѣнѣтрѣнд дѣн Молдова аѣ шѣ кѣрѣнѣсѣ цѣара де ла Георгѣе Пѣка,
дарѣ аѣнѣѣ венѣнд Пѣка кѣ оѣѣѣ тарѣ дѣн Дрѣѣѣѣорѣ, аѣ вѣтѣтѣ не Константин Водѣ, шѣ
ачезаста с'аѣ дѣнѣтрѣнатѣ ла Ракоѣѣ.“

Чѣѣ тарѣ пре ларѣ де скрѣе ачезаста Салардѣ ¹⁷⁾, зѣкѣнд: „Мѣѣ дѣнѣнте де а порнѣ
Ракоѣѣ кѣтрѣ Ардеал, не Мѣхнеа Домнѣл Мѣнтенеск аѣ фост дѣнѣчѣѣтѣ а'лѣ пѣѣѣнѣ шѣ а'лѣ
траѣе ла сѣне прѣн шѣрѣѣл сѣѣ Іакѣв Харшанѣ, фѣлѣгѣдѣндѣѣ кѣ ва трѣмѣте ла дѣнѣсѣл не
Андреѣѣ Гаѣдѣ кѣ 6000 де оаменѣ, шѣ аѣша дѣнѣтѣкѣндѣсѣ ла оѣлѣлѣтѣ, кѣ де ва аѣѣѣта
Дѣмнезеѣѣ шѣ лѣ Мѣхнеа Водѣ шѣ лѣ Константин Водѣ дѣн Молдова асѣѣра Тѣрчѣлор,
кѣ тоѣѣ сѣ треакѣ Дѣнѣрѣеа, шѣ сѣ се аѣнѣче де тарѣ тарѣ дѣн контра Тѣрчѣлорѣ. Чѣѣ фѣѣнд
кѣ не Мѣхнеа Водѣ дѣн крескѣсѣ Поарта, пѣлѣт аѣтѣнѣѣ нѣ тарѣ нѣстеа дѣнѣкреде, пѣлѣт кѣнд
нѣ ва тѣѣа пре ачеле 2000 де Тѣрчѣе, карѣѣ ера спре паѣзѣ лѣлѣгѣ дѣнѣсѣл, шѣ нѣѣѣ ва да

ди тѣлѣ не Mihail Nadani; каре фѣкѣдѣле Mihnea Vodъ, с'аѣ фѣкѣтѣ не сине вечникѣ dshman а л Пордеі, ші аша аѣ скѣпатѣ възѣтра пентрѣ зѣбра еі, ші Domnia пентрѣ приетешѣгл лѣі Ракоці, ші віата деара Мѣнтенеаскъ ди маі греа примѣждіе о аѣ псѣѣ. Іарѣ фінд къ лѣі Стефан Vodъ ші лѣі Константин Vodъ дикъ ле фѣкѣдѣсе Ракоці, къ ді ва ашеза ди церіле лор, акѣм Константин Vodъ, пентрѣ легѣтра ачеаста позѣ къ Mihnea Vodъ рѣтѣнеа фѣрѣ де деарѣ, де нѣ ар фі лѣкратѣ Ракоці prin Mihail Mikeshъ, ка Стефан сѣ дикѣдѣсе Domnia Moldovei лѣі Константин Бассараѣ, аша ка ел сѣ ші цінѣ тоате мошіле дін Молдова, сѣ трѣаскъ ла олатѣ ка фраціі, ші дикѣтѣ дѣдѣсе моартеа лѣі Константин, сѣ зрмезе Стефан ди Молдова.

Пре Протопатаріѣл Mihail Nadani солѣл лѣі Барчаі л'аѣ принѣсѣ Mihnea Vodъ, ші тримѣдѣдѣлѣ ди Фѣгѣрашѣ, аколо аѣ порѣнчѣтѣ Ракоці де і-аѣ тѣлатѣ капѣл, пентрѣ артикѣлі дін Сас-Сеѣешѣ ші пентрѣ алте скрісорі асѣпра лѣі Ракоці. Деѣ Ракоці аѣ триміе пре Константин Vodъ асѣпра Moldovei, ші лѣі Mihnea Vodъ дикъ і-аѣ дат ацісторіѣ, кѣм с'аѣ зѣсѣ маі днаіте дінтр'алці авторі, къ кареа фантѣ тѣлат ш'аѣ дикѣдѣнат ошціле. Дрепт ачеѣа азѣнд къ Biziria дін Бѣда къ Баѣа дін Тимішоарѣ ші къ Барчаі се гатѣ сѣ віпѣ асѣпра, аѣ диченѣт а ші спорі ошціле ші аѣ кіемат не Ціѣлаі Френц къ хадѣчѣі лѣі ди Ардеалѣ; іарѣ пре Кіріл Парохѣл саѣ Преотѣл Xinedoarei, кареле къ чіпчї саѣ шесе сѣте де осташі Ромѣні аі сѣі нѣ дѣмѣлат арсесе Деѣа, л'аѣ тримісѣ Ракоці къ кѣрці дінпрезѣп къ Стефан Роман деѣранѣл дін Телегдѣ ла Ромѣніі дін Кришѣ-Баіа, дін Хѣл-маціѣ, дін Беішѣ, дін Понтезеѣ, дін Мішке, дін Лѣпкѣ, ші дін Домініѣл Орѣзїі-Мари, ка сѣ іа арме къ не тоці ді ва петешї; каріі аѣ ші лѣзатѣ, ші дѣстѣлѣ вѣчнїчїе аѣ фѣкѣт асѣпра Домнілор пѣтѣптещї. Іарѣ дичелегѣнд Ракоці, къ Тѣрчїі аѣ порнїтѣ дін Тимішоара ші віп пре ла Карап-Сеѣешѣ, ші пре ла Логошіѣ, ел с'аѣ грѣвїтѣ де аѣ кѣпринѣсѣ стрѣмтоареа де ла Поарта де Феррѣ, знде ш'аѣ вѣгатѣ тоатѣ педестрїмеа ди шапѣзрї віне дикѣрїте къ тѣлте тѣзрї; чї Тѣрчїі аѣ трежѣтѣ прѣсте тѣнці не локѣрї немаі зѣвлате де ошці, ші с'аѣ ловїтѣ къ Ракоці ла Градішка, знде аѣ фостѣ маі дѣмѣлат Сарнісегетѣса четатеа Дакїлор. Аколо Ракоці неавѣнд педестрїмеа къ сїне, фѣ вірїтѣ де Тѣрчїі ші с'аѣ трасѣ ла Орѣзїіе; іарѣ Тѣрчїі нѣ л'аѣ гонїтѣ чї с'аѣ дикѣзрнатѣ ла шапѣзрїле де ла Поарта де Феррѣ де аѣ тѣлатѣ тоатѣ педестрїмеа, ші аѣ лѣзатѣ тоате тѣзрїле. Апоі с'аѣ кѣратѣ дѣпѣ Ракоці, каре с'аѣ трас дїнаїтеа лор ла М. Ошорхеїѣ. Іарѣ чеі prin преотѣл де ла Чѣрїла ші prin Стефан Роман дін Телегдѣ адѣнаці, аѣ трежѣтѣ пре ла Злакна ші Лїзд ла месѣл Тѣрзеї, ка сѣ се дикѣпрезѣп къ Ракоці, кареле трѣѣеа спре Кїлѣжѣ де ла М. Ошорхеїѣ, чї Тѣрчїі і-аѣ аціснѣсѣ не шесѣл Тѣрзеї, ші тѣнд о парте дінтр'аншїі не чеїа-лаці і-аѣ дикѣзрїнат. Аша Тѣрчїі с'аѣ дикѣзрнатѣ ла Тимішоарѣ ди лѣпа лѣі Декѣтѣвріе дін аѣнѣл 1659, лѣсѣнд вѣн ацісторіѣ лѣі Барчаі, іарѣ Ракоці аѣ дикѣзрнатѣ не Барчаі ди Сїбіїѣ дін Декѣтѣвріе пѣлѣ ди Маїѣ." Аша скріе ачестеа Саларді. Ашїшѣдеѣа скріе Галѣаццо¹⁸), кареле зїче маі диколо:

„Nsmїтѣл Mihnea Domnїѣл Валахісі, дѣпѣ че аѣ фѣкѣтѣ аліанцѣ къ Ракоці ші аѣ

доблндит де ла д'нса чинч сѣте де осташи, с'аѣ дитѣрат дн деарт ші т'инд 2000 де Търчи аѣ днвнса ші пе Баца де ла Дръщюр к'нд се дитѣра де ла Боронѣ-Іепѣ, чі т'р'инд дѣп ачеса асѣра воіеріор, ачешіа аѣ кіемат дитѣра аісторіѣ пре Тѣтарі, кѣ-рора пенѣт'ндѣ ле Міхнеа Водѣ ста дитѣротівѣ, с'аѣ трасѣ дн Ардеалѣ. Асемenea с'аѣ дитѣмплат ші лѣі Константін Водѣ, кареле кѣ вр'о кѣтева шіі де осташи, парте де ел адснаді пе вані, парте де Ракоці дитѣрѣт'ндѣ, дн сѣршнѣт лѣі Октомврие дн аня 1659, дитѣр'нд дн Молдова, кѣ порочіре с'аѣ ошїт, ші вѣт'нд пре Георгіе Гіка. Принѣл чел поѣ, атѣта л'аѣ спѣріатѣ, де аѣ фѣіт ла тѣнці. Ші кѣ адеврѣт лесе ар фі стѣпнїт деара Константін де нѣ ар фі грѣвїт дитѣра аісторіѣ лѣі Гіка, Сѣлтанѣл Галга, фрателе Ханѣлѣ кѣ 30.0000 де Тѣтарі, де кареле фѣ днвнса Константін, ші кѣ таре невоіе аѣ скѣ-патѣ дн Ардеалѣ, ші де аколо дн Țngaria. Аша дарѣ кѣз'нд амѣндозѣ церіле ачестеа сѣвт пѣтереа Търчілор, дитѣрѣтѣл Търческ аѣ трімісѣ пре Капїці-Хіасі-Агіасеї дн Валахїа, ка сѣ деа деара ачестеа лѣі Георгіе Гіка. Молдова вреа сѣ о факѣ Візіріат, чі апої сокотнѣсе дитѣрѣтѣл о аѣ дат лѣі Стефан (XIII) фечіорѣлѣ Лѣпѣлѣ челѣ вѣт'рѣн. „А-шішдереа скріе історіа Бѣлѣченеаскѣ¹⁹⁾ ші Анонїмѣл Ромѣнескѣ²⁰⁾. Іарѣ Andreїѣ Франк²¹⁾ скріе: „Днса ші Міхнеа Домнѣл цереї Мѣтленеї ші Andreїѣ Газда кѣ аї сѣї осташи ші кѣ чеї че і-аѣ кѣлѣтат де ла Георгіе II Ракоці, дн Валахїа фѣінд, змнѣсе локѣріле де пре лѣпгѣ Сїбіѣ. „Апої і арѣ ші: „Ромѣнѣл Петрѣ Бѣдаї днкѣ дитѣра ачестѣ сѣарѣ се тріміте ла Домнѣл Валахїеї Георгіе Гіка ші ла Баша дн Дръщюр, прїн кареле скріе преамнїнатѣл Домнѣл Барчаї лор дн Търговецї, кѣ ел кѣ кѣпїтенїле Ардеалѣ ші кѣ о парте а ошїлор Візіріѣлѣ, есте кѣ пої дн Сїбіѣ.“

1) Compilator. Const. Part. II. Tit. 1. Art. 1. 2) Andreas Frank in Ms. Diario Diaetae Bistriciensis de h. a. ad 4. Martii. 3) Palajotta apud Frank l. c. ad 23. Martio. 4) Galeazzo. Tom. 1. p. 449. 5) Szalárdi Iános Lib. VI. Part. 8. 6) Galeazzo Tom. 1. p. 452. 7) Idem p. 455. seqq. 8) Assecu-
ratoria Chami apud Frank in Diario Diaetae Sz. Sebesiensis de h. a. ad 11. Iunii. 9) Szalárdi l. c. 10) Idem Lib. VI. Part. 9. 11) Frank in Diario Diaetae de Campo Keresztes h. a. 12) Szalárdi l. c. 13) Galeazzo tom. 1. p. 471. 14) Frank in Diario Diaetae M. Vásárhelyiensis de h. a. 15) Andreas Ketzer in Ms. Diario Diaetae Poson. de h. a. ad 7. Octobris. 16) Grondzki in Ms. Elencho ad h. a. 17) Sza-
lárdi Lib. VI Part. 11. 18) Galeazzo tom. 1. p. 481. seqq. 19) Codex Ms. Balacianianus ad h. a. 20) A-
nonymus Valachicus cap. 44. 21) Frank in Mss. Actis Principum Bartsai et Rakotzi de anno 1659 ad dies 7. et 19. Decembris.

А ня 1660. Галеаццо¹⁾ скріе, кѣ дѣп че аѣ днкѣнїцїратѣ Ракоці Сїбіѣл, аѣ трі-
міс сол ла Поартѣ фѣгѣдннд кѣ дндатѣ на пѣлї чинч сѣте де шїі де талерї ші ва трі-
міте соліе маї лѣмнїатѣ кѣ дарѣрї немаї вѣзѣте шї немаї азїте, нѣмаї сѣлѣ днрѣднсе
сѣ рѣтѣл Принѣ Ардеалѣл; чі терг'нд солѣл ла Одрїѣ, тнде ера дитѣрѣтѣл, і-аѣ
тѣят канѣл. Прїчина пенѣтрѣ кареа с'аѣ фѣкѣт ачестеа о снѣне Гронскї²⁾, зїк'нд: „Прї-
тннд сѣатѣл лѣі Кетенї Іанонѣ, Ракоці с'аѣ невоїтѣ, а днвнлнзі пре Търчі прїн кѣрї шї
кѣ дарѣрї, чі де о датѣ аѣ тріміс шї ла Козачї пре оаре-каре сакріфікѣлѣ, адекѣ преот
Ромѣнескѣ, пенѣтрѣ аісторіѣ асѣра Търчілорѣ, пре кареле к'нд се дитѣрна кѣ вѣпѣ фѣ-

gădsinț de la Kozaci, și-aș princeș Prințul Moldovei, împotriva țării aștase. Ракоци пре Константин Водъ, ші токма атънчі и-ащ трімісѣ ла Поартъ, кѣнд се сѣтъзіа дѣпѣратъла сѣ іерте пре Ракоци ші сѣ і ласе Принципатъла Ардеалъзі; de unde ащ ісворжтѣ, de тоци сѣ ащ змплътѣ de тѣліе асѣпра лзі.

Сакріфікаліа ачеста доартъ ащ фостѣ Мітрополітъла Българдълі Сава II Брашковічі, кареле дѣ анъла трежът ащ добъндітѣ de ла Акаціе Барчаі Діпломатъла ³⁾ че зрмеазъ: „Noi Акаціе Барчаі дін мѣла лзі Dămnezeș Prințul Ардеалзі, Домнъла пѣрцілор цереі Зигъреціі, ші Спанъла Секвілорѣ, фачем дѣшціндаре прін рѣндъла ачестора тѣтѣрора, кѣрора се кѣвіне, кѣм кѣ кѣцетънд ноі дѣпъ даторіа дерегѣторіеі поастре, сѣ vedem ші черкѣм стареа преоцілор Ромънеціі дін деара поастрѣ а Ардеалъзі ші дін пѣрціле Зигаріеі, челор дѣмпрезпате еі, ам кѣпоскѣт кѣм кѣ еі пентрѣ мѣлте фелісрї de дѣмнедекрї че ащ, авіа пот сѣ факъ дестъла кіемѣрїі сале, маі алес пентрѣ ачееа пентрѣ кѣ дін времіле челе дінтѣі а ле Принциплор цереі ачестеіа а Ардеалъзі, карїі маі дѣнаіте de ноі ащ фостѣ кѣ плѣтіреа ші стоарчереа дечітелорѣ, а попелор ші а алтор лѣкрѣрї de ачестеа, прін дерегѣторїі чеі ла ачеаста пѣші (ѣръ de дѣдоіалъ престе воіа прінцілор) пѣтаі фолосъла сѣщ кѣтѣндѣ, кѣ аѣрсісїтѣ орбіре се асѣпрескѣ, кареа ші лецеі Dămnezeșціі, ші кіемѣрїеі сале чеі бісерічеціі се дѣмпротівеще. Дрепт ачееа ноі дін пѣскѣта кѣ ноі тѣлъ, кареа пѣрѣреа о авем, кѣтѣнд ші ла рѣгѣчївнеа преачїнстїтѣлісі Сава Брашковічі, Епіскопълі тѣтѣрор бісерїчілор Ромънеціі дѣ деара поастрѣ, ші ла а протопопілор, de тоатѣ дареа дечітелорѣ ші а попелор, адекъ de діжма грѣлзі, секѣреі, орълзі, овѣсълзі, меіълзі, ліпцеі, ма-зереі, вобълзі, фасолеі, кѣпепеі, інълзі, стѣпілорѣ, теілор, телъшеілор ші а алтор віте ші марфе, каре сѣ ащ овїчїнсіт а се дечїмзі ші а се да фїскълзі пострѣ, тілостівеще ам сокотїт, сѣ і скѣтїм ші сѣ і тѣпѣтїм, прежъм дѣ скѣтїм шї і тѣпѣтїм прін пѣтереа ачестор кѣрціі; пентрѣ ачееа вобѣ тѣтѣрор ш. ч. карїі трежѣціі, сѣщ веці трежѣкі сѣ шїціі, четїціі сѣщ азїціі ачестеа, вѣ порънчїм таре ші вѣртос, ка ші воі de ачі дѣнаіте дѣ тоате времіле пре протопопіі ші преоціі Ромънеціі чеі дін деара поастрѣ а Ардеалъзі, ші дін пѣрціле Зигаріеі челе еі дѣмпрезпате ші пре зрїтѣторїі лор ла дареа дечітелорѣ, а попелорѣ, а квінтелорѣ, а кварталорѣ, дѣмпротїва прївілецілзі пострѣ ачестѣіа а і сілі ші а дѣтеці сѣщ пре еі сѣщ пре зрїтѣторїі лор de ачі дѣнаіте дѣ нерсоанеле ші лѣкрѣрїле лор а і тѣрѣра, сѣпѣра, сѣщ пѣгѣві сѣ пѣ дѣдрѣспїціі оаре-кѣтѣва. Алімптрелеа сѣ пѣ фачеці, ші четїндѣ ачестеа сѣ ле даці дѣдрѣспїт. Дат дѣ четатеа поастрѣ а Бістріцеі дѣ 15 Мартїе дін анъла 1659. Акаціе Барчаі.“

Деспре дїпломатъла ачеста ворбїнд Сѣмзіа Клаїн ⁴⁾ кареле ащ тѣрїт ла Бѣда дѣ 13 Маїш дін анъла 1806, аша скріе: „Сїмон Стефан Мітрополітъла Българдълі ащ кѣтрѣ сѣтѣршїтѣла анълі 1657, ащ дѣ анъла 1658 ащ тѣрїт, кѣ дѣ анъла 1657 кѣнд сѣ ащ тїпѣрїт Тестаментъла чел ноі Ромънеще ла Белград кѣ тоатѣ келѣзіала лзі Ракоци дѣ кѣвѣнтъла дѣнаіте ал ачестеі кѣрціі Сїмон Стефан Мітрополітъла се поменеще ка віш ші дѣ анъла 1659 Акаціе Барчаі ла черереа Мітрополітълісі Сава II Брашковічі дѣ преоцілор Ромънеціі дін

Ардеалъ зп привілеціѣ де скътинць. Аша даръ дп анъл 1659 Сава ера Мітрополіт. Дп пхтеръл Мітрополіцілор Българскыи дъпъ Simon Стефан есте псѣ Іосафат, кареле аѣ тревзітѣ скъртъ віеаць съ айѣ, пмаі де зп анѣ, саѣ нічі де зп анѣ дп Мітрополіе.“ Дп Діптіка⁵⁾ кареа еѣ о ам дързітѣ Вібліотечеі цереі Знгрещі, дпкъ Іосафат се пне дп-тре Стефан ші Сава II.

Чи еѣ тѣ дпторк ла Ракоці, деспре аі кързіа пріетені аша скріе Andreiș Франкѣ Сівіанл⁶⁾: „De аліанца дѣ Ракоці се цінеа ші Кіріл Чъріла преотъл Ромънескѣ дп Комітатъл Xinedoarei, кареле авеа 600 де осташі Ромънеші преа дндръспеці ші віне дптрармаці кѣ пшці ші кѣ лъчі: де ачещіа се пріндеа кърціле, че се триметеа дп Дева ла Барчаі. Дп 3 Іансаріе дп анъл 1660, аѣ веніт весте деспре кѣdereа дп прп-соаре а търітѣлні Ніколае Зоііомі, пентрѣ кѣ преотъл дп Чъріла кѣ аі съі вѣтънд Xinedoара, аѣ кіематѣ дптръжса пре Зоііомі ла ворѣѣ, ші ешнд ачеста л'аѣ прпсѣ ші л'аѣ трімісѣ ла Ракоці, кареле л'аѣ трімісѣ дп Селеліхід ла дпкісоаре.“

Іарѣ Саларді⁷⁾ іаръшвнд лѣкрѣріле дп анъл тревзт, скріе аша: „Константін Водѣ кѣ Клімент Мікешѣ кѣ каре оці терсесе дп Молдова аспра дѣ Георгіе Гіка Водѣ, неавнд атѣта пхтере, кѣці Търчі, Тѣтарі ші Къртені авсе Гіка, ші тотъші вѣтъндсе кѣ дѣпсѣл, с'аѣ вірзіт ші аѣ скъпат дп Валахія ла Міхнеа Водѣ ші ла Andreiș Гасді, кѣрора маі віне ле аѣ слѣдїт порокъл дптрѣнтѣй, пентрѣ кѣ аѣ дѣвінесѣ пе Баша дп Дрѣщор, ші л'аѣ алънгат престе Дѣпѣре. Дарѣ дпделегѣнд Міхнеа Водѣ, кѣш аѣ змвлат Сеіді-Баша дп Ардеалѣ, ші кѣ ачелаші Сеіді-Баша, Търчі, Тѣтарі ші Къртені чеі вірзіторі дп Молдова, Баша дп Дрѣщор кѣ поже оці ші 12000 де Іанічарі кѣ Ага лор віп дппротіва лѣ, п'аѣ кѣтезатѣ аі ащепта ші кѣлегѣндѣші тоатѣ авереа, аѣ тревзт дп Ардеал ші лѣкомїнд ла змѣрѣ аѣ скъпатѣ ші че цінеа дп тѣні. Аша тѣстреі Домніі ачещіа, адекъ: Стефан XII, Константін (I Бассараб), ші Міхнеа (саѣ Міхаїл VI) іаръші аѣ пѣззіт ла ацісторїнца дѣ Георгіе II Ракоці, кареле пентрѣ ачееа, пентрѣ кѣ пѣ ле фѣгѣдѣсе, кѣнд аѣ фѣзѣт аліанца, моші дп Ардеал, пѣ ле аѣ дат. Ачещіа зрѣндѣсе а петрече лъгѣ Сівііѣ, дѣпѣ че аѣ вѣзѣт мшълѣтатеа Ардеалскыи аѣ дпченѣт а гѣнді деспре статъл лор чел вііторіѣ, ші кѣ Ракоці нічі пре сіне се поате аціста пѣ-маі кѣ сіпгърѣ пхтереа са; дрепѣ ачееа деспѣдѣдѣці деспре порокъл стѣ, кѣ тоате вѣ-пзріле сале аѣ тревзт дп Знгарія, ші Стефан аѣ лѣат ніше сате дп орѣндѣ, саѣ вір де ла Комітѣл Георгіе Хамопнаі, ка съ айѣ зндѣші петрече тімпѣл; іарѣ Константін дп прітѣвара дп анъл 1660, ка пре ла 5 Априліе аѣ дат зп прѣзѣ Домнескѣ дп Сѣтмаріѣ, дп каре пре Міхнеа Водѣ аша л'аѣ оспѣтат, де сѣпѣ дѣпсѣл ш'аѣ сѣршіт віеаца, лѣснд пе фата чеа фрѣмоасѣ дп Ціркассія че о адсесе съ о іа шіе мѣіере, кареа ера фрѣціе кѣ Ханѣл Тѣтѣреск Мехмет Гіра. Чи Константін Водѣ дѣпѣ атѣтеа пепоро-чірі че аѣ пѣдіт, тот пѣ с'аѣ одіхнїт.“

Деспре кареа педіхнѣ аша скріе Франк⁸⁾: „Ачі есте де а се дпсетна, кѣ Кон-стантін фостѣл Домнѣл Валахіей, венїнд ла сърѣчіа чеа де пре зрѣѣ, ші вѣзѣнд кѣ Сівііл

нѣ се ва нѣтеа лѣа де Ракоци аѣ дитрат дн Валахія пре ла Тѣрнѣя Рошѣ авѣнд кѣ сѣ-
не 300 де останаѣ, ка сѣмѣ сапе вѣстѣрѣа, кареа о дитропасе аколо. Георгие Гѣка Во-
дѣ азѣнд ачѣста аѣ фѣдѣтѣ дн цѣара Тѣрчѣаскѣ, шѣ с'аѣ рѣгатѣ де аѣсторѣѣ дитѣратѣ-
лѣѣ асѣпра лѣѣ Константин Водѣ, пѣнтрѣ кѣ кредеа кѣ ачѣста аѣ пѣвѣлит кѣ тарѣ ошѣ,
кѣмѣнд шѣ пре Ханѣ дитрѣ аѣсторѣѣ. Дитр'ачѣеа Константин Водѣ адегѣнд прѣн цѣа-
рѣ, пре тоѣѣ останаѣ дн цѣарѣ ѣ-аѣ трас ла сѣне, фѣгѣдѣндѣле дѣдоитѣ леафѣ, шѣ дн
пѣдн тѣмпѣ аѣтѣеа ошѣ ш'аѣ аѣдѣнат, де кѣте авѣа ошѣ, ка сѣ поатѣ фѣрѣ де прѣмеждѣ
сѣпа пре аскѣпсѣ вѣстѣрѣа чѣа лѣнгѣ Бѣкѣрѣцѣ дитропатѣ, кареа добѣндѣндѣо ла шѣпѣ,
аѣ лѣсат ошѣле, шѣ пре калѣа Брашовѣлѣѣ, с'аѣ дитѣрѣнат дн Унгарѣа (нѣ Барѣавѣа). Гѣка
Водѣ дитѣрѣндѣсѣ кѣ Тѣрчѣѣ шѣ кѣ Тѣтарѣѣ, п'аѣ гѣсѣт пре Константин Водѣ, дрѣнт ачѣеа
аѣ врѣт сѣѣ трѣмѣтѣ дѣдѣрѣнт, чѣ Тѣрчѣѣ карѣѣ ера 2000 шѣ Тѣтарѣѣ карѣѣ ера 6000 поф-
теа сѣ ле пѣлѣаскѣ остѣнеама, шѣ аѣ сѣлит не Гѣка де ле аѣ пѣлѣтѣ 15 пѣнѣѣ де ваѣт
дѣнтр'ал сѣѣ. Афарѣ де ачѣста аѣ лѣат скрѣсоаре де ла Гѣка ка сѣ поатѣ трѣче дн Ар-
деал, карѣѣ аѣ шѣ трѣмѣѣ дн 20 Ізѣне ла поѣ дн Сѣвѣѣ трѣѣ солѣ, зн Тѣрк шѣ доѣ Тѣтарѣ,
ка сѣѣ дѣгѣдѣѣт, сѣ трѣакѣ пре ла Тѣрнѣя Рошѣ, чѣ поѣ ле ан рѣсѣнѣс кѣ ачѣеа еѣте
а Прѣнѣлѣѣ Барѣаѣ а лѣ о да. " Амѣндѣеа скрѣѣ Галеацѣо¹²⁾, Історѣа Бѣлѣчѣеаскѣ¹³⁾,
шѣ Анонимѣл Ротѣнѣскѣ¹⁴⁾."

Іарѣ преавѣстѣтѣл Енѣел¹²⁾ скрѣе прѣкѣнт ѣрѣеаѣтѣ: „Дн 26 Априѣле дн аѣл 1660,
аѣ дѣцѣлес Георгие Гѣка Водѣ, кѣ Константин Шѣрѣван Водѣ аѣ дитрат дн Валахія пре
ла Тѣрнѣя Рошѣ, кѣ оастѣ зѣгѣрѣаскѣ: дрѣнт ачѣеа ел шѣ воѣерѣѣ лѣѣ кѣ фамѣлѣле шѣ
авѣрѣле лор аѣ фѣдѣтѣ ла Цѣрѣѣѣ. Дн 1 Маѣѣ аѣ дитрат Константин дн Бѣкѣрѣцѣ, шѣ
аѣ цѣрат не дѣрѣванѣѣ шѣ не сѣѣменѣ шѣе, кѣрора ле аѣ дат цѣара де жѣф. Сѣлѣпѣл
Махомѣт IV, тарѣ пѣвѣндѣсѣ пѣнтрѣ ачѣста маѣ де пре ѣрѣтѣ черкаре а лѣѣ Ракоци,
шѣ пѣнтрѣ пѣвѣнѣле дѣрѣванѣѣлор шѣ сѣѣменѣлор, каре ле аѣропрѣа Ротѣнѣлор, аѣ пѣ-
рѣнѣѣт ла о грѣмаѣ де Тѣрчѣѣ шѣ де Тѣтарѣѣ ка сѣ пѣвѣлѣаскѣ дн Валахія шѣ прѣдѣнд
цѣара пре тоѣѣ лѣкѣсторѣѣ сѣѣ рѣеаскѣ. Дѣспре ачѣста дѣцѣѣнѣндѣсѣ Гѣка шѣ воѣерѣѣ
лѣѣ, кѣ лѣкрѣмѣ с'аѣ рѣгат де дѣнтѣратѣл шѣ де Вѣзѣрѣѣл чѣл тарѣ, ка оастѣа ачѣста сѣ
нѣ теарѣгѣ спре стрѣкареа цѣреѣ, чѣ спре голѣреа лѣѣ Константин дѣнтр'ѣлѣа, шѣ аѣ шѣ
добѣндѣт де аѣ мерѣѣ алѣтѣ порѣнкѣ ла Хасан-Аслан-Баѣа, шѣ ла Кѣван Баѣа, шѣ ла
Ак-Мѣрѣа Тѣтарѣлор, карѣѣ дн 21 Маѣѣ аѣ афлат пре Гѣка дн Цѣрѣѣѣ шѣ аѣ мерѣѣ ла
Бѣкѣрѣцѣ, де знде фѣѣѣсе Константин Водѣ, дн 25 Маѣѣ трѣкѣсѣ дн Ардеал. Ачѣ лѣсѣп-
дѣшѣ пѣѣереа Константин Водѣ, ел аѣ мерѣѣ дн цѣара Козѣчѣаскѣ. „Чѣ Константин Во-
дѣ нѣ дн аѣл де аѣнт аѣ трѣкѣт дн цѣара Козѣчѣаскѣ, кѣт се ва арѣта ла аѣл вѣѣторѣѣ.

Пѣлѣ кѣнд аѣ ѣвѣлатѣ Константин Водѣ дн Валахія прѣкѣнт скрѣе Галеацѣо¹³⁾
Цѣперарѣѣ хѣѣдѣчѣлорѣ, Стефан Баркоци, шѣ Франѣцѣск Цѣлѣаѣ с'аѣ сѣѣдѣт ла о-лалѣтѣ, пре
карѣѣ де авѣа ѣ-аѣ пѣтѣт дѣштѣка Ракоци, чѣ Ceidi Ахмет Вѣзѣрѣѣл дн Бѣда дитрѣ ачѣеа
аѣ кѣпрѣнѣсѣ орачѣле хѣѣдѣчѣѣ шѣ комѣтатѣрѣле чѣле дѣнтре Тѣсѣ шѣ дѣнтре Мѣсѣшѣ а ле
лѣѣ Ракоци. Апоѣ зѣче: „Ракоци дн 8 Маѣѣ дн аѣл 1660, аѣ датѣ зн манѣфѣстѣ афарѣ

кѣ каре дѣлї сѣвѣа дѣрѣа имѣеї сале, че о аѣ авѣт, кѣ п'аѣ пѣтѣтѣ аѣѣта хайдѣимѣа шї комїтатѣрїле челе дїн Ъгарїа, шї дїндемна не тоѣї ка не 15 Маїѣ съ се аѣле дї-
 трартаѣї ла Орадеа-Маре, спре дїфрѣнѣрѣа тѣндрїеї Тѣрчѣшї. Шї аша аѣ лѣсатѣ ба-
 тѣрѣа Сїбіїаї дѣпѣ шесе лѣнї. " Ашїндѣрѣа скрїе Салардї¹¹⁾, кареле аша грѣїеѣе маї
 дїколо : „ Шї кѣ рѣшїне ка ачеаста рѣспѣндѣсе корѣл чел маї аѣорѣ ал бїрѣнѣї Ар-
 деленѣшї, Вїзїрїаї дїн Бѣда ла Секелїхїд дїкѣ кѣ амарѣ асѣпрїре їспрѣвїндѣшї требіле,
 комїтатѣрїле Краснѣї шї ал Солнокѣлї де мїжлок ле аѣ спѣсѣ шїе шї сѣвѣт пердѣрѣа
 вїеѣеї, тѣїрѣа прѣнѣїлор шї а тѣїерїлор шї ардѣрѣа вѣнѣрїлор, ле аѣ порѣнѣїтѣ сѣ теар-
 тѣ дї оастеа лѣї, кареа дѣпѣ че аѣ арѣѣ Шїмлѣл шї сателе де прїн-прѣїсп, о аѣ тре-
 кѣт Мосешѣл спре Ардеал асїра лѣї Ракоѣї кѣ сѣ'лѣ кѣсте ѣнде дї ва аѣла. Франѣїскѣ
 Цїїлаї дїн кѣтѣ аѣ пѣтѣтѣ, аѣ дїнѣїнѣатѣ не Ракоѣї, деспре терѣрѣа Вїзїрїаї; шї Ра-
 коѣї дїкѣ аѣ лѣсатѣ Сїбіїа, сѣвѣт каре дїнѣдар дїшї остенїсе тоате ошїле де ла дїче-
 пѣтѣл лѣї Декѣмврїе пѣпѣ аѣста, шї трѣгѣнд тѣнѣл чел лѣпеск не санїе пѣпѣ ла Сас-
 Сѣвешѣ л'аѣ лѣсатѣ аколо дїнаїнѣа порѣї шї аѣ порѣнѣїтѣ сѣ се стрѣнѣгѣ тоатѣ деара
 ла дѣпсѣл. Аша аѣ терсѣ Георгїе II Ракоѣї кѣ тоате ошїле ѣерѣї шї але сале че-
 ле лѣтїте ла кѣпѣл чел дїнѣре Сас-Фенешѣ, шї дїнѣре Цїїлѣ, ка де ар перде сѣ се
 поатѣ траѣе дїн Ъгарїа, нїчї сѣ се дїкїдѣ дїнѣре Барчаї шї дїнѣре Везїрїа дїн Бѣда.
 Аколо ашезѣндѣсе дїн преажта Сотешѣлї чѣлї мїк, ащѣнта пре Тѣрчї сѣ се ловеаскѣ кѣ
 еї. Іарѣ Везїрїа дѣпѣ че аѣ арѣѣ Шїмлѣл дїн 14 Маїѣ пѣтаї дїчет аѣ кѣлѣторїтѣ, ка
 сѣ се одїхнѣаскѣ каїї чѣї обосїїї кѣ фѣга прїн Мїрешѣ, шї сѣ поатѣ сѣлѣкї кѣнд ва фї де
 лїпсѣ. Апрошїндѣсе Везїрїа де Клѣжѣ, аѣ трїмїсѣ дїн тѣтетреле комїтатѣрїле кѣте зп
 повїл ла Клѣженї, адекѣ пѣнѣтрѣ ал Бїхѣрѣї не Іоанн Сїлаѣї, дїнѣтрѣ ал Краснѣї не Сте-
 фан Нагї де ла Іошва, шї дїнѣтрѣ ал Солнокѣлї де мїжлок пре Тома Дѣчѣї дїн Доба,
 ка сѣ'нѣ дїдрѣснѣаскѣ а се дїнпротївї, кѣ де вѣрѣ кѣтеза а фѣче ачѣеа, тоѣї вор перї.
 Деспре венїрѣа повїлїлорѣ ачѣстора дїнѣїнѣнѣндѣсе Ракоѣї, аѣ трїмїсѣ де і-аѣ адѣсѣ дї
 табѣрѣ, шї тѣкар кѣ ел маї шїлостївѣеѣе вѣре сѣ лѣкре кѣ дѣпшїї, дарѣ Andreїѣ Гаѣда
 шї чѣїлмѣїї ѣенѣрарї ла ачѣеа л'аѣ адѣсѣ де ле аѣ тѣїат капѣтеле маї дїнаїнѣе де бѣтаїе,
 пѣнѣтрѣ кѣ аѣ дїнѣтѣ кѣ пѣгѣнїї асїра стѣпѣнѣлї сѣѣ, шї с'аѣ невоїт сѣ трагѣ ла сїне
 ле Клѣженї, карїї тотѣшї пѣнѣтрѣ фїѣа че ле бѣгасе дїн кап Везїрїа, п'аѣ кѣтезат а
 вѣтѣша пре Тѣрчї, кѣнд аѣ треѣт пре лѣнѣгѣ зїдѣрїле сале, де аѣ терсѣ не 22 Маїѣ
 ла Фенешѣ, шї с'аѣ ашезатѣ дїнпротїва ошїлор лѣї Ракоѣї. Іарѣ Везїрїа кѣтѣ аѣ сосїтѣ
 ла локѣл чел де бѣтаїе, ка сѣ'шї арѣте вїтежїа шї сѣ спарїе пре аї пошїрї, дїндатѣ ш'аѣ
 дїнѣнѣсѣ корѣл, дарѣ вѣзїнд пре аї пошїрї гага де рѣсвоїѣ, ел дїкѣ ш'аѣ орѣндѣїтѣ ошї-
 ле, шї фїїнд кѣ вѣнтѣл сѣфла дїн фаѣѣ пре Тѣрчї, ѣенѣрарїї лѣї Ракоѣї тѣїат се вѣкѣра
 пѣнѣтрѣ ачѣеа, шї дїчѣпѣнд бѣтаїе вѣнтѣл с'аѣ дїнѣтрїтѣ шї с'аѣ дїнѣорсѣ, де пре аї лѣї
 Ракоѣї дї бѣтеа дїн фаѣѣ, аша кѣт де прав шї де фѣн нїчї се ведеа знѣл пре алѣл.
 Аша вѣтѣндѣсе Сѣкїї маї дїнѣрѣї тѣрѣїї с'аѣ фѣгѣрїт кѣтрѣ Фенешѣл Ромѣнѣск, нїчї
 с'аѣ маї пѣтѣт опрї сѣѣ адѣѣе дїнаїл. Не вѣзїнд Ракоѣї ел дїкѣ с'аѣ репѣзїт кѣ калѣл

днтр'аколо, ка съ'и опреаскъ, ши кьнд аѣ сьрѣтѣ прѣсте рѣл че кьрѣ дѣн Фенешл Ромънескъ, і-аѣ кьзѣт кьчѣма дѣн канѣ, ши аша амѣстекъндѣсе днтрѣ Тьрчѣ, пѣлѣ че аѣ принсѣ de veste останаѣ дѣн Оподѣ, кьзѣтѣ патрѣ тьѣтѣрѣ пре капѣл гол, de каре амѣдѣнд de авѣа л'аѣ скосѣ пѣмѣцѣи останаѣ дѣн тьѣлѣ Тьрчѣлор, ши л'аѣ пѣсѣ дѣн каррѣ сь'лѣ дѣкѣ ла Орадеа-Маре. Оастеа лѣи Ракоцѣ дѣпѣ ачеаста, тоатѣ с'аѣ с'аѣ тьѣат с'аѣ с'аѣ дн-прѣщѣатѣ. Тьнѣрѣлѣ, кортѣрѣлѣ ши каррѣлѣ лѣи кѣ тоатѣ зьхъреоса с'аѣ кѣпринсѣ de Тьрчѣ — — — ши маре пронѣ Дѣмнезееаскъ аѣ фостѣ, кѣ Тьрчѣи п'аѣ гонѣтѣ пре аѣ пощрѣ, барѣт пѣлѣ дѣн Цѣлѣшѣ, кѣ пе Ракоцѣ дѣкѣ л'ар фѣ принсѣ, пѣпѣтѣнд ел зѣбла кьларе, фьрѣ пѣтаѣ дѣн каррѣ.

Дѣчѣ, скрѣе маѣ дѣколо ачелашѣ Салардѣ ¹⁵⁾, зѣкьнд: „Мьрѣта Доамна Софѣа Баторѣ дѣцѣлегънд стареа чеа реа а вьрватълѣ сьѣ Георгѣ II Ракоцѣ, кѣ фѣлѣ сьѣ Ракоцѣ Францѣскѣ чел тѣнерѣ дѣн 6 Іunie дѣн апл 1660, аша аѣ венѣтѣ дѣн Мьнѣкачѣ, кьта доза зѣ пре ла патрѣ чеасьрѣ дѣпѣ амѣазѣ аѣ сосѣтѣ дѣн Орадеа-Маре, кьнд ши Ракоцѣ Георгѣ пѣтаѣ пе дѣпѣши дѣ поменѣа ши дорѣа, ка сь поатѣ ворѣ кѣ еѣ. Азѣндѣ Георгѣ II Ракоцѣ de венѣреа лор, тьлѣт с'аѣ вькьратѣ, ши ворѣнд Принцѣсса кѣ дѣпѣсѣл, дѣн зьдар л'аѣ кѣмѣат сь прѣзеаскъ кѣ дѣпѣса, пѣпѣрѣ кѣ апропѣндѣсе de моарте, пѣтаѣ кьт офта, ши дѣн 8 Іunie сьтѣндѣтѣ граѣлѣ аѣ мьрѣтѣ поаптеа, дѣн вьрѣтѣ de 40 de ані, дѣпѣ че аѣ домпѣтѣ 12 фьрѣ 4 лѣнѣ, ши аѣ трѣтѣ дѣпѣ моартеа тьѣне-са а Лорантѣ Сьсѣанпѣ, 7 сьп-тѣмьнѣ ши 1 зѣ.“

Галеаццо ¹⁶⁾, дѣпѣ че аѣ скрѣсѣ вьтаѣа лѣи Ракоцѣ чеа маѣ сьс адѣсѣ ка ши Салардѣ, аша ворѣеце маѣ дѣколо: „Ракоцѣ с'аѣ пьртатѣ ла Орадеа-Маре ши аѣ вьрѣтѣ сь'лѣ вѣндѣче, дарѣ пѣ л'аѣ пѣтѣт, кьрѣндѣтѣ преа тьлѣт сьпѣе дѣн чѣле патрѣ тьѣтѣрѣ, чѣ аѣ мьрѣтѣ дѣн 8 (пѣ 6) Іunie 1660, дѣн вьрѣтѣ de 39 de ані ши 4 лѣнѣ. Фост-аѣ Георгѣ II Ракоцѣ de стат маѣ маре de кьт de мѣжлок, кам грѣс, кѣ пьрѣл дѣн фаца гѣстѣнеѣ, кѣ ворѣ-вѣ льнѣтѣ дѣпѣ овѣчѣлѣ патрѣеѣ. Фост-аѣ маѣ вьп останаѣ de кьт полѣтѣк ши маѣ інімос de кьт дѣцѣлѣнт. Оморкѣт-аѣ дѣпѣсѣши кѣ тьѣна са 17 Тьрчѣ, фост-аѣ фѣчѣорѣл лѣи Георгѣ I Ракоцѣ, карѣле аѣ мьрѣт дѣн апл 1648. De авѣа аѣ зрѣнат тьѣтѣне-сѣѣ ши дѣндатѣ с'аѣ амѣстекат дѣн трѣвѣле Молдѣвеѣ ши але Вѣлахѣеѣ, дѣн каре цѣрѣ фьчѣеа че вѣреа ши кѣ ачѣеа аѣ кьзѣт дѣн прѣпѣсѣл Тьрчѣлор; с'аѣ вьсѣторѣт дѣн апл 1643 кѣ Софѣа фѣта лѣи Андреѣ Баторѣ, фратѣлѣ лѣи Гаврѣил Баторѣ Принцѣлѣ Ардѣленѣскѣ. Преа лѣмѣната фамѣлѣа ачѣаста с'аѣ сьтѣсѣ кѣ Гаврѣил ши Андреѣ Баторѣ, ши Софѣа аѣ мощѣнѣтѣ тоатѣ вьнѣрѣле еѣ; рѣта-с'аѣ de Георгѣ II Ракоцѣ зѣн фѣчѣорѣашѣ аѣмѣе Францѣскѣ, пре карѣле дѣн апл 1654 л'аѣ фостѣ алѣсѣ Ардѣленѣ Принцѣ, ши Поарта л'аѣ фостѣ дѣнтѣрѣтѣ, чѣ прѣн дѣсѣграцѣа тьѣтѣне-сѣѣ п'аѣ пѣтѣтѣ домпѣ, чѣ трѣгъндѣсе ла мошѣле сѣле с'аѣ фькьтѣ кѣтолік ши дѣпѣсърѣндѣсе аѣ лѣатѣ пе фѣта Комѣтѣлѣ Петрѣ Зрѣнѣ. Пе Георгѣ II Ракоцѣ кѣ фѣарте маре пом-пѣ л'аѣ дѣнгрѣнатѣ ла вѣсѣрѣка дѣн Шарѣшпѣкотѣ.“

Іарьшѣ Галеаццо ¹⁷⁾, зѣче ши маѣ дѣколо: „Дѣпѣ пѣрѣдѣреа лѣи Ракоцѣ Сеѣдѣ Ахмет Вѣзѣрѣлѣ дѣн Бѣда аѣ трѣмѣсѣ лѣ Одрѣшѣ 100 de робѣ de фьрѣпте, ши 1000 de капѣте вѣлѣте

ші змплхте кѣ паіе ші стеарзіле кѣте лѣсе де ла Арделені. Іаръ Bezіріа чел. таре поръчнд ка съ аръче капете ле дн пѣцъл дѣванълі. ел днесш ка зп віршіторіѣ аѣ сѣрпѣ кѣ калъл пресе дѣселе, апоі пре зне ле аѣ аръкатѣ дн рѣѣ, пре алтеле ле аѣ датѣ кѣілор, ші лзі Ам-Баша і-аѣ поръчнѣ съ іа Oradea-Mare ші Клѣжл, ші съ факъ съ маі пѣтеаскъ дн Ardeal 500,000 де талері. Лзаръ аша даръ Търціі, прекъм скріе ачелаші Галеаццо ¹⁸⁾ Oradea-Mare дн 27 Август дн анл 1660, дъпъ ватере де 47 де зиле, ші Арделені епіръ дн четате дн 29 але ачелаші лші, ші мерсеръ кѣтръ касъ.

Деспре Валахія аша скріе маі адеце-орѣ нсмітъл Andreiѣ Франк ¹⁹⁾: „Е де а се днсетпа, кѣ ла днчептъл лзі Септемврие аѣ венітъ 1300 де Търціі, ші не Георгіе Гіка Домнл Мънтенескъ л'аѣ дсѣ ровѣ дн Царіград; пентрѣ кѣ дн пѣрѣсе боіеріі ла днпѣрѣдіе, ші аша тішеоа Валахіе се днтріста фѣрѣ де окършіторіѣ, ші фѣрѣ де Прінцѣ пѣпъ ла днчептъл лзі Декемврие дн анл 1660. Чеваші маі кіар скріе Історія Бълъченеаскъ ²⁰⁾, зікѣнд: „Іаръ Гіка веннд іаръші ла сказн ші фінд ачесте тѣрѣрѣрѣ де Константін фѣкѣте, п'аѣ пѣтѣтѣ съ стрънгъ харачівл ла тімпъл сѣѣ, сѣлѣ тріміѣ ла поартѣ дъпъ обічеіѣ, ші тѣніндсе днпѣратѣл аѣ зісѣ, кѣ нѣ есте вреднікъ, ші аѣ трімісѣ пре Кара-Мѣстафа Баша де Дръшор ка сѣлѣ рѣдиче дн сказн, ші веннд Баша фѣрѣ де весте дн Бѣкрещіі, л'аѣ лѣат де л'аѣ дсѣ дн Царіград ші домнл о аѣ датѣ фііллі сѣѣ Грігорашко. Пре ачеле времѣ фінд мѣлте рѣсмірїе де оасте с'аѣ фѣкѣтѣ фоатете таре дн царѣ, ші пентрѣ кѣ с'аѣ фостѣ тѣніат Дъмнезеѣ пре Ромъні де атѣтеа пѣвѣнш ші торѣче аѣ фостѣ фѣкѣтѣ, аѣ трімісѣ ші чізмѣ, де тѣрїа мѣллі. “ Чі ші маі кіар спѣне Анонімл Ромънескъ ²¹⁾, кѣм аѣ рѣмасѣ Валахія фѣрѣ де Прінцѣ дн Септемврие пѣпъ дн Декемврие, аша скрінд: „Пре Георгіе Гіка Водѣ авънд піетѣ Кіпрълі-Оглъ Bezіріа л'аѣ прѣвсѣ де хамішѣ, ші де несѣпсѣ, кѣ нѣ дѣ харачіѣ ші тріміѣнд пре ціпере-сѣѣ Мѣстафа Баша Домнѣ. Днтр'ачеа време фінд Константін Поставлнкъл Кантакзенл тріміе де Гіка Водѣ ла Одрїіѣ, ел кѣзѣ кѣ рѣгъчїне ла Bezіріа, ші лѣзъ асѣра лзі плата харачівллі, ші врѣ Bezіріа сѣлѣ факъ Домнѣ, дарѣ ел нѣ аѣ пріміѣтѣ; чі черѣ Домнѣ пре Грігоріе Водѣ фечіорѣл лзі Гіка Водѣ. “

Дъпъ тоартеа лзі Георгіе II Ракоці, Акаціе Барчаі нсмаі сінгѣрѣ аѣ рѣмасѣ Домнѣ Арделаллі, кареле (прекъм скріе Саларді ²²⁾ пентрѣ маі вѣнѣ кївернісіреа церѣ спре тоампѣ аѣ стрѣпсѣ сеім ла Сігішоарѣ, кндѣ фіндѣ кѣ мѣіереа лзі чеа дїптъіѣ мѣрїсе дн Дева пѣпъ а фї ел днкісѣ дн Сїбііѣ, с'аѣ кѣѣторіѣ адоѣа оарѣ кѣ фата лзі Сїціетнзндѣ Бѣрѣі, ші цінъндѣ сеімъл не фрате сѣѣ Каспар Барчаі л'аѣ трімісѣ асѣра Сѣкїлорѣ, де аѣ тѣіатѣ ші сѣвнзѣратѣ не ревеллї, апоі ші ел с'аѣ днтрѣнатѣ не 3 Ноемврие, кѣнд се спѣрѣеа оспѣцъл. Днтр'ачеа сѣтрѣшндѣсе сеімъл дн Сігішоарѣ, ші словозндѣсе пороівл церѣі, Акаціе Барчаі кѣ Доампа чеа новѣ фоарте веселѣ аѣ мерсѣ дн Търціі. Чі веселїа лзі Акаціе Барчаі нѣ мѣлѣ аѣ цінѣтѣ пентрѣ кѣ Стефан Лазар, кареле скѣпасе де савїа лзі Каспарѣ Барчаі, прекъм скріе Галеаццо ²³⁾, аѣ фѣкѣтѣ не Сѣккі, съ алеагъ пре алтѣл дн локъл лзі Акаціе, карїі аѣ ші трімісѣ пре асѣпсѣ дн

Араніошѣ-Медиеш ла Иоанн Кемени, де л'аѣ киѣматѣ дн Ардеал.⁴ Прими ачеста киѣмареа вѣкросѣ, ши адѣнѣндѣ-ши ошѣ кѣте аѣ пѣтѣтѣ, днтрѣ дн Ардеал, вѣтѣ ошѣ ле лѣи Барчаї че і-аѣ статѣ днпротивѣ, принѣзѣндѣ не комитѣл Чаки, ши не Иоанн Барчаї, капѣл ошѣлор ачелора, ши фрателе Принѣзѣлѣ Барчаї. Ла азѣл непорочіреї ачестеїа тѣлѣ се лнпрѣ de дѣнѣл, ши Клѣжѣл de вѣнѣ воїа са і-аѣ дескїсѣ порѣїле. Принѣзѣл Акаѣїе Барчаї вѣрѣ съ днпаче рестіріѣа кѣ днцеленѣїне, дарѣ маї тѣлѣ аѣ пѣтѣт артеле. Пентрѣ кѣ маї вѣтѣндѣ Иоанн Кемени de патрѣ орї ши алте ошѣ але лѣи Барчаї, пре ачеста аша л'аѣ вѣрѣтѣ Арделенїї, de тоѣї л'аѣ пѣрѣсїтѣ, ши ел с'аѣ днкїсѣ дн Гѣрѣїѣ. Иоанн Кемени днкѣ і-аѣ днкїсѣ дрѣтѣл че дѣче ла Дева, ка нѣ кѣтѣва съ-лѣ поатѣ лѣїѣта Гѣрѣїї. Аша стрѣнторїтѣ Барчаї, аѣ фѣкѣтѣ de шїре кѣ се ва лѣпѣда de Domnie, de дї вор да статѣрїле, четѣдїчеле Ерпотѣлѣї, а Гѣрѣїѣлѣ ши а Деѣї, кѣ венїтѣрїле лор. Статѣрїле дн сеїм ши трїмїсерѣ не Иоанн Халер, вѣл днпре чеї маї de фрѣнте аї цереї, ка съ се днтоктеаскѣ кѣ Барчаї, чї дн зѣдарѣ. Пентрѣ кѣ Барчаї респѣнсе, кѣ нѣ вреа съ де-леце статѣрїле de омаѣїл лор, ши ле аѣ порѣнїтѣ, ка тоѣї съ се днтрартезе асѣпра лѣї Кемени; днпротивѣ лѣї Кемени і-аѣ скрїс, кѣ есте гата а се лѣса de Domnie сѣнт вѣне кондїїїї. Пентрѣ дндоїтѣра ачеста трїмїсерѣ алѣї солї ла дѣнѣл кѣ маї вѣн сѣрѣшїтѣ, пентрѣ кѣ л адѣсерѣ de се лѣсѣ de domnie сѣнт кондїїїїле ачестеа: кѣ domnia нѣ о ва маї прїмї, de і о ар да тѣкар чїне, кѣ ва трѣї ка вн ом de рѣндѣ дн Ардеалѣ, кѣ статѣрїле дн вор лѣса пѣлѣ кѣндѣ ва трѣї, Гѣрѣїѣл кѣ тоате венїтѣрїле лѣї, пѣтѣї паза четѣдїї съ фїе а цереї, кѣ дѣпѣ тоартеа лѣї, Doamnei лѣї дн ворѣ да челе de лнпѣ пѣлѣ кѣндѣ ва трѣї, сѣѣ се ва тѣрїга. Кѣ кондїїїїле ачестеа іскѣлїте ши печелїїте се днтоарсерѣ de ла Барчаї, Кліментѣ Мікешѣ ши Дїонїсїе Банѣї дн 31 Декемѣрїе дн анѣл 1660; ши дн 1 Іанѣарїе дн анѣл 1661, цера алесє Принѣзѣ не Иоанн Кемени.⁵ Дн-трѣ ачелеа каре ле скрїс Гронскї ⁶), се доведѣше, кѣ оастеа лѣї Барчаї, кареа кѣ нї-клешѣгѣ фѣ тїатѣ de Кемени ла Бѣза маї таре парте аѣ стѣтѣтѣ дн Ротѣлї; пентрѣ кѣ днсѣшї Барчаї днкѣ ера вїцѣ de Ротѣлї, преѣтм мї-аѣ тѣртѣрїсїтѣ ши арѣлатѣ преа-лѣтїнатѣл Павл Барчаї дн анѣл 1791. Кѣндѣ се днторчеа de ла ссїмѣл чел дн Клѣжѣ, дн каре с'аѣ четїтѣ інстанѣїа Ротѣлїлор дн Ардеалѣ.

¹) Il conte Galeazzo Gualdo nella storia di Leopoldo tom. 1. p. 709. ²) Samuel Grondzki in Ms. Elcacho ad h. a.

³) Archivum Eppatus Fogarasiensis. ⁴) Samuel Klein de Szád Mss. Valachicorum tom. IV. p. 186. seq. ⁵) Dipticon Metropoleos Albae-Iulhensis seu Belgradiensis in Bibliothica Regnicolari Hung. asservatum. ⁶) Andreas Frank in Mss. Actis Principum Bartsai et Rakotzi de anno 1660. ⁷) Szalardi Iános lib. 6. part. 12. ⁸) Andreas Frank in Ms. Appendice post absolutum obsid. Cibin. de anno 1660 ⁹) Galeazzo l. c. ¹⁰) Codex Ms. Balacianianus ad h. a.

¹¹) Anonymus Valachicus in Ms. cap. 44 ¹²) Engel in recent. Hist. Valachiae Part. 1. p. 307. ¹³) Galeazzo tom. 1. p. 709-712. ¹⁴) Szalardi Lib. 7. Part. 3. ¹⁵) Idem Lib. 7. Part. 4. ¹⁶) Galeazzo: tom. 1. p. 712. ¹⁷) Idem tom. 1. p. 714. ¹⁸) Idem tom. 1. p. 740. ¹⁹) Frank in Appendice praedicta. ²⁰) Codex Balacianianus l. c. ²¹) Anonymus Va-

lachicus l. c. ²²) Szalardi Lib. 7. Part. 9. ²³) Galeazzo tom. 1. p. 744. seqq. ²⁴) Grondzki l. c.

А н ѣ л 1661. Зїсєс'аѣ ла анѣл треѣтѣтѣ, кѣ Иоанн Кемени дн 1. Іанѣарїе дн анѣл ачеста 1661, с'аѣ алес Принѣзѣ сѣнтѣ кондїїїїле че се кѣспїндѣ дн Компїлателе

Ардеалъзи¹⁾). Акъм скрие Галеаццо²⁾), зикъндѣ: „Дъпъ че с'аѣ алес. Ioann Kemeni Принцѣ Ардеалъзи, дндатъ аѣ мерсѣ дн вечинътагеа Търчиъзи, де с'аѣ днтълнитѣ къ Акацие Барчаї, ши аѣ фъкътѣ дмпръмътатѣ фъгъдъинцѣ звл алтъи, къ вор цinea тоатѣ къте аѣ ашезатѣ статъриле. Апої Барчаї дн 6 Ianuarie din anя. 1661, dede лзі Kemeni о скрисоаре де тъпа са искълитѣ, дн кареа фъгъдъеше, къ ва ксноаце не Kemeni лециитѣ Принцѣ, ниѣ ва фаче чева дн контра лзі де аѣ днаите.“ Дечи мергъндѣ маї пайте ачелашї Галеаццо³⁾), скрие прекъм хртеазъ: „Днцелегъндѣ Търчи къ не Ioann Kemeni л'аѣ алес Принцѣ Ардеалъзи, ши фїндъле ел фортѣ зрѣтѣ, пентръ ръсвоїл лзі Ракоци къ Полониї, ши ши препъндъсе де ел, пентръ къ ера фръдие къ палатиня. Угариеї, Vizirїя чел таре аѣ порънитѣ дн аня. 1661, ка Али Баша, къ тоатѣ пзтереа са съ апере по Барчаї ши съ гонескъ не Kemeni. Маї днколо dede порънкъ. Bezirїя чел таре, ка съ се гате оцїле де тоате пърциле, съ скоатѣ не Ioann Kemeni din Ардеалъ. Деспре ачѣста днцїицъндъсе Kemeni де Лъпъл (адекъ Стефънцѣ с'аѣ Стефанъ XIII, фечїоръ лзі Васїлие Лъпъл) Принцъ Молдовеї, не 23 Феврварїе аѣ стръисѣ сеїтѣ ла Бїстрицѣ ши аѣ арътатѣ статърїлор Арделенешї че аѣ лъкратѣ Барчаї дмпротїва челор че і-аѣ фъгъдїтѣ лзі ши статърїлор, зикъндѣ къ се аѣл ши кърциле лзі Барчаї; дрептѣ ачѣса с'аѣ ши отърѣтѣ ка съ се факъ процес асъпра лзі Барчаї; ши с'аѣ трїмїсѣ Dionїсїе Банѣ къ Стефан Касанї ла дмпъратъл (Леополдѣ I) съ чеаръ аѣсторїѣ асъпра Търчиорѣ. С'аѣ отърѣтѣ ши ачѣста, ка четъдъичеле дн Adon, Вълкъ ши Шїмалъ съ се стрїче ка пѣ кътва съ се кспрїндѣ де Търчи. Маї днколо с'аѣ отърѣтѣ, ка фїеше-каре новїл дн персоана са съ теаргъ ла бѣтаїе, с'аѣ съ деа въп жолдомѣ; ши маї пре зрѣтѣ се ръгаръ статърїле, ка Акацие Барчаї съ се осъндеаскъ ши съ се педепсеаскъ ка зп ревелѣ с'аѣ ръсвртїторїѣ; пентръ къ Акацие Барчаї трїмїсѣсе кърциле ла Поарта Търчѣаскъ прїп оаре каре крѣдїнчїосѣ ал съѣ, кареле мергъндѣ, с'аѣ днтълнитѣ не кале къ Стефанъ Маїкатї солъ Арделенїлор де ла Поартъ, ши вѣндѣ ла олатъ Маїкатї аѣ лзатѣ кърциле де ла трїмїсъ лзі Барчаї ши ле аѣ адъс ла сеїт, знде четїндъсе, с'аѣ десконерїтѣ вълзареа. Дрепт ачѣса Статърїле аѣ осъндїтѣ не Барчаї ла тоарте, ѣї ка съ пѣ днтърѣте ши маї таре не Търчи, де-лѣ ворѣ оторъ ла ведереа тѣгърорѣ, аѣ фъкътѣ съ-лѣ дъкъ къ кървца ла кътпѣ, ка кѣт ар ешї дн прїмъларе ши пре кале л'аѣ оторътѣ дїмпрезїп къ Сїдїсѣндѣ Бѣдаї; пре Andreїѣ Барчаї фрателе лзі, дъпъ че с'аѣ цїздекат а фї вълзъторїѣ патриїе л'аѣ спънзратѣ хохерїл дн Фъгърашѣ, знде фъсесе Komendant с'аѣ Пъркълауѣ. Ачѣстѣ сѣзршїтѣ аѣ авътѣ Принцъл Акацие Барчаї, кареле прїп глѣмеле сале ши прїп іс-квїреа ворвеї, венїсе ла Прїнцїпатъл Ардеалъзи, тревзїндѣ съ тълцътеаскъ пентрѣ тоате лзі Георгїе II Ракоци, кареле пѣ пѣмаї л'аѣ фъкътѣ Банъ Карансѣвешълзі, ши Логовълзі, ѣї ши Локълтенентъл съѣ дн цїздекъцї, тѣкар къ къ стрїкареа са. Дъпъ тоартеа лзі, вѣдъва лзі аѣ чершѣтѣ прїп Ардеал, пълъ че о аѣ лзатѣ шїе тзїере звл дїнтре новїлї Арделенешї. Паре къ днсъшї ел ш'аѣ ковїтѣ непорочїреа къ ватереа ванїлор, скрїндѣ де о парте: Дїнтръ аѣнкърї ам стрїгатѣ кътръ тїне Doamne! іаръ де чеїалалтъ: Doamno

тѣхъ же ене кѣ перин. Тръпѣлѣ дѣ с'аѣ дѣгронатѣ дѣ сатѣ Дреппа; зѣгѣторіи аѣ постѣ Францискѣ Кеѣвари, шѣ Iona Baradi, оаменіи дѣ Ioann Kemeni.

Шѣ кѣндѣ с'аѣ дѣкратѣ ачестеа дѣ Ardeal, Константінѣ Vodъ Бассарабѣ нѣ с'аѣ пѣтѣтѣ odixni ла Мѣнкачѣѣ, зѣде аѣ фѣкѣтѣ бесеріка чеа де Теодор Коріатовічѣ дѣ мѣмнѣ фѣкѣтѣ дѣмпрезнѣ кѣ Domnika mzierea са, прѣн дѣдемнѣ дѣ Ioannikie Zeikan, Епѣскопѣ дѣ Маратѣрѣшѣлѣ, дѣ mictiđe de piatrъ, кѣм аратѣ інскрѣпѣа бесерічѣи дѣ Мѣнкачѣѣ чеа де ла Басіловічѣ ⁴⁾; чѣ іарѣшѣ с'аѣ апѣкѣтѣ де Молдова, врѣндѣ сѣ скоатѣ пе Стефан XIII дѣнтр'ѣнса. Кѣчѣ скрѣе Andreiѣ Франк ⁵⁾, зѣкѣндѣ: „Дѣ 3 Априліе ап дѣзѣтѣ весте дѣн Валахѣа, кѣ аволо с'аѣ порѣпчѣтѣ ошѣлор, ка сѣ се gate, сѣ пѣвѣлеаскѣ дѣ Țrăria дѣмпрезнѣ кѣ Тѣрчѣи, ашѣшдереа кѣ пе Константін Воеводѣл Молдовеі а'аѣ вірѣтѣ шѣ прѣнзѣндѣла пе кале а'аѣ дѣсѣ дѣ Kameneцѣ.“ Дарѣ маі кіар скрѣе Galeazzo ⁶⁾ десѣре Константінѣ Бассарабѣ, зѣкѣндѣ: „Дѣ анал 1661, Константінѣ Domнѣл Молдовеі трекундѣ дѣн Țrăria (нѣ дѣн Ardeal) дѣ Polonia аѣ адѣзнѣтѣ кѣ банѣ сѣі 4000 де Козачѣ, шѣ кѣ ачѣщѣа дѣнтрѣндѣ дѣ Молдова, с'аѣ дѣмпрезнатѣ кѣ прѣтенѣи сѣі; іарѣ дѣлѣл Vodъ аѣ фѣкѣтѣ ла мѣнѣчѣ, чѣ кѣпѣтѣндѣ дѣлѣ ачѣсеа вѣн ашѣсторіѣ де ла Тѣтарѣ, кѣ ачѣщѣа аѣ дѣнтерѣтѣ пе Константінѣ дѣ Polonia.“ Десѣре Валахѣа ворѣндѣ, аша скрѣе прѣавестѣгѣл Епѣгѣл ⁷⁾: „Грѣгоріе Гѣка Domнѣл Валахѣеі аѣ ашѣнѣсѣла Каракал дѣ 6 Декѣмвріе дѣн анал 1660, шѣ кѣ таре ладѣл аѣ domнѣтѣ дѣнтрѣнчѣнѣтѣ. Гѣсѣі аѣ ел деара мѣлѣтѣ тѣрѣвратѣ; прѣ лѣкѣвѣторіи еі сѣрачѣ шѣ дѣкѣрѣкачѣ де дѣторіѣ; Тѣрчѣи череа дѣторіѣле сале сѣ дѣ се пѣлѣтеаскѣ нѣ пѣмаі де оаменѣи чеі де рѣндѣ, чѣ шѣ де кѣтара дереі; шѣ че дѣнпрѣмѣтѣсе маі пѣаіте. Міхнеа Vodъ, треѣвѣа сѣ пѣлѣтеаскѣ Грѣгоріе Гѣка Vodъ. Грѣгоріе Vodъ аѣ дѣмѣлатѣ тоатѣ деара, аѣ дѣатѣ тоате венѣгѣрѣле сале пѣлѣ ла о време, шѣ тоате ле аѣ черѣкатѣ, пѣлѣ че аѣ пѣлѣтѣтѣ тоате дѣторіѣле шѣ чѣло прѣвѣате шѣ але котѣнѣгѣтѣдѣи Тѣрчѣлор. Ревѣліѣле че се обѣнѣнѣсе а се фѣче, педѣнѣндѣле, ле аѣ стѣпѣсѣ шѣ ле аѣ десѣрѣдѣчѣнатѣ. Фѣреа дѣлѣкѣ с'аѣ дѣмпрезнатѣ кѣ сѣргѣнѣделе ачестеа; пѣнтрѣ кѣ дѣн апѣ ачѣщѣа фѣарте аѣ родѣтѣ тоате, шѣ аша аѣ цѣнѣтѣ дѣн апѣі 1661 шѣ 1662, пѣлѣ кѣндѣ аѣ трѣтѣ Везірѣл Кѣнрѣлѣ чѣл вѣгѣрѣл. Дѣнтрѣ Грѣгоріе Vodъ шѣ дѣнтрѣ Константінѣ Кантакѣзѣнѣл дѣлѣкѣ дѣнѣлореа вѣна дѣнѣлѣцѣре, каре мѣлѣтѣ ашѣта пе Грѣгоріе Гѣка Vodъ.“ Ашѣшдереа скрѣе Історѣа Бѣлѣчѣнеаскѣ ⁸⁾. Іарѣ Франк ⁹⁾ скрѣе: „Дѣн лѣна дѣі Маіѣ прѣапѣтерпѣкѣл дѣнѣвратѣл Тѣрчѣескѣ аѣ порѣпчѣтѣ дѣі Гѣка Vodъ Domнѣлѣі Мѣнѣтенѣскѣ, ка дѣн персоаѣ са кѣ тоате ошѣле сале сѣ треакѣ прѣ ла Бѣзеѣ пѣаіѣл Брашовѣлѣ дѣн Ardeal, пѣферѣчѣта пѣгѣрѣа поастрѣ, де нѣ вѣреа сѣ-лѣ вѣлеаскѣ де віѣ. Ла ачѣсѣта рѣспѣнзѣндѣ Гѣка Vodъ, аѣ фѣгѣдѣтѣтѣ таре сѣмѣ де банѣ дѣнѣвратѣлѣ, пѣмаі сѣ-лѣ лѣсе сѣ рѣтѣпѣ а касѣ, чѣ дѣн зѣдарѣ; дѣн 28 Маіѣ дѣн анал 1661 ошѣле Тѣрчѣешѣ с'аѣ тѣвѣрѣжѣтѣ пе Шеѣл Ерпѣотѣлѣ.“

Чѣ маі прѣ лѣргѣ скрѣе ачестеа Galeazzo ¹⁰⁾, зѣкѣндѣ: „Дѣн анал 1661, порѣнѣндѣ Тѣрчѣи дѣн тѣвѣра де лѣлѣгѣ Тѣмѣшоарѣ шѣ венѣндѣ прѣ ла Карапсѣвешѣ шѣ прѣ ла Логошѣ, аѣ дѣнтрѣтѣ дѣн Ardeal прѣ ла Поарта де фѣрѣ, пѣстѣндѣлѣ чѣнеѣа дѣнпрѣотѣвѣ, ашѣі апѣі.

аъ венитѣ де кѣтрѣ Валахія. Аписис-аъ фѣръ де дѣпедекаре ши Тѣтаріи кѣ цепенаріа лорѣ Іалі Ага, ши доі Domni Ромѣнеці, ал Молдовеі ши ал Валахіоі, кѣ атѣта фѣрикѣ а Арделенілор, кѣт партеа чеа маі mare а лѣкѣиторілор аъ фѣритѣ ла мѣнци, лѣсѣндѣ. деара съ о таіе ши арѣ протівничі. Іоанн Кемени кѣ о парте а оцілор сале аъ трімісѣ пе Стефанѣ Петкі спре Сівіѣ ши Фѣгѣрашѣ; кѣ чеаалатѣ парте ел с'аъ дѣс ла Bonida лѣпгѣ Comeshi мѣкѣ, знде токма атѣлчї аъ соситѣ Dionisie Банѣ де ла Vienna кѣ рѣс- ливсѣя пентрѣ ацісторіа чел поѣтитѣ. Де аколо, фїнд кѣ Тѣтаріи се апропіа, с'аъ дѣс ла Герла, ши де ла Герла фѣръ де зѣбавѣ аъ мерсѣ ла Негрілеці сѣнт поалеле Мѣнтелѣ де аколо, ши адоза зі аъ трекутѣ ла Бѣчїуѣ кѣ гѣнд, ка аколо съ одїхнеаскѣ о зі; дарѣ възѣндѣ кѣ Тѣтаріи дѣл зрмеазѣ дїн дѣрѣптѣ, с'аъ трас спре Ѣгаріа, ши Тѣтаріи робїндѣ цїнѣтѣ ла де ла Баїа-Маре, аъ робїтѣ ши пе възѣва лѣ Іоанн Зомборї челї де фаміліе фоарте веке дѣ Ардеалѣ.

Дѣпѣ че аъ дѣтратѣ Тѣтаріи дѣ Ѣгаріа, Іоанн Кемени аъ мерс дѣ Хѣстѣ, знде фѣ дѣкѣнцизратѣ де Тѣрчі, чї дѣ зѣдар; пентрѣ кѣ апропіндѣсе дѣ лѣна лѣ. Азгѣстѣ дѣ- тр'аколо дѣпѣрѣтескѣ цепенаріѣ Монтекѣкколї, Тѣрчі аъ лѣсатѣ четатеа Хѣстѣлї.

Іарѣши Галеаццо ¹¹⁾ зїче: „Тѣрчі сїмциндѣ порѣіреа оцілор петцеці, с'аъ тѣвѣратѣ ла Мѣрѣш-Ошорхеїѣ, некѣтезѣндѣ съ трїмітѣ барет съ іспїтеаскѣ, кѣте сѣнт, каре а- пропіндѣсе де Клѣжѣ, лѣкѣиторїи аъ дескїсѣ порѣїле, ши четатеа фѣ дѣтѣрїтѣ кѣ Немці. Кѣнд зѣвоеа Тѣрчі ла Мѣрѣш-Ошорхеїѣ, лѣ Алї Баша і-аъ венитѣ порѣпкѣ де ла Поар- та Тѣрчеаскѣ, ка съ алеагѣ ши съ пѣпѣ. Принѣд Ардеалѣлї. Мѣлї ера карїи поѣтеа съ фїе Принѣд, дѣтре карїи ера ши Комїтѣ Николае Зоїомї, кареле мѣлте фѣгѣдѣіа, чї дѣ зѣдарѣ, пентрѣ кѣ Тѣрчіи нѣ воїа съ пѣпѣ. Принѣд богат сѣд де пеамѣ mare. Дрепт ачеа аъ трїмісѣ пре доїцерапї де ла Мѣрѣш-Ошорхеїѣ ла Стефан Петкі, ши непрїмїндѣ а- честа Domnia с'аъ мѣніатѣ Алї Баша ши аъ порѣпчїтѣ Тѣтарїлор съ роѣаскѣ ши съ арѣ сказѣла Мѣрѣшѣлї ши ал Ошорхеїѣлї; апої аъ дѣтребатѣ пе солї Сасїлор, де шїѣ дѣл вечїпѣтате пре чїнеѣ вреднїкѣ де Domnie? карїи аъ рѣсїхнѣсѣ кѣ есте дѣ Іѣашфалѣ зп боерїѣ а пѣте Міхаїл Апафї, кареле нѣ де мѣлѣ с'аъ рѣскѣмпѣратѣ дїн роѣїа де ла Крїмѣ. Дрептѣ ачеа Алї Баша аъ трїмісѣ дѣпѣ дѣсѣл, ши л'аъ нѣмїтѣ Принѣд Ардеа- лѣлї, токма атѣлчї кѣнд і-аъ пѣскѣтѣ мѣіереа пе фїїл чел дїнтѣїѣ; ши аша Апафї дѣ- доїтѣ вѣкѣрїе аъ авѣт дѣтрѣ ачелашї тїмпѣ.“

Тот Галеаццо ¹²⁾ скрїе: „Апафї дѣпѣ стрїкареа Секїлор аъ адѣпатѣ деара ла Шеї- ка мїкѣ, знде іарѣши дѣтѣрїндѣсе Принѣд, аъ прїїмїтѣ де ла Поартѣ скїпѣрѣ, савїе, кѣфтал, кал, фѣрѣѣ, шеа, ши че нѣ с'аъ маї фѣкѣтѣ кѣ Принѣд Арделенеці, троп ши шалѣ дѣ- пенатѣ. Дѣпѣ ачестата статѣрїле Ардеалѣлї с'аъ рѣгатѣ де дѣпѣрѣтѣ Леополдѣ с'шї кіаме дѣпапої оціле, пентрѣ кѣ віне, кѣ еї аъ фостѣ черѣтѣ ацісторїѣ, дарѣ акѣт нѣ аъ опѣ де дѣсѣл, дакѣ н'аъ венитѣ маї пайнте. Апафї дѣкѣ дѣдемна пре тої прїп зп ма- нїфестѣ съ пѣрѣсеаскѣ пе Іоанн Кемени. Дѣ тоамна дїн ашл 1661 Тѣрчі аъ дѣкѣнциз- рат Фѣгѣрашѣ ши дѣпѣ трѣї пѣвѣлїрї дѣ зѣдар фѣкѣте, с'аъ дѣтѣрпатѣ прїп Валахія ла

двукрале сале, дъпъ чо аѣ нинсѣ дн Ардеал, прекъши с'аѣ диторсѣ ши Немциі. Ортъа ши Прогрессъа Neamърилор din Dacia¹⁾ зиче: „къ Апаѣ с'аѣ нсмитѣ Prinѣдъ дн 19 Noiembrie din анял 1664 ши апоі дъпъ 10 zile с'аѣ цинѣтѣ сеім дн Шеика микъ“; тот ачелаші зисесе маі пайнте, къ пе Акадіе Барчаі л'аѣ днпропатѣ Ромънит din сатъа Kozma.

1) Compil. Constitut. Part. II. tit. Art. 4. 2) Galeazzo tom II p. 5. 3) Idem ibidem p. 9. seqq. 4) Basilovits de Fundatione Koriatovitsiana Part. I. cap. 18. 5) Andreas Frank Cibiniensis in Ms. ad ann. 1661. 6) Galeazzo tom. II. p. 19. 7) Engel in recent. Hist. Valachia Part. I. p. 309. 8) Codex Ms. Balacianianus ad h. a. 9) Frank in Ms. ad h. a. 10) Galeazzo tom II. p. 23. seq. 11) Idem ibidem p. 33. seq. 12) Idem ibidem p. 38. 13) Ortus et Progressus variarum in Dacia Gentium p. 163.

Анял 1662. „Дн анял 1662, де ла Хс, зиче Реискіе '), іаръ ал Хегиреі 1072, Ioann Kemeni врьнд съ ісгонеаскъ пре Апаѣ din Ардеалѣ, аѣ къзѣт де артеле лѣи Къчѣк Баша, перзѣндъ ши тоато ошїле. Дъпъ ачеса с'аѣ пофїт дндърѣнт де ла Немци четъїле din Ардеалѣ.“ Чи маі кіар ле скріе ачестеа Галеаццо²⁾ зїкънд: „Ioann Kemeni днцелегънд, къ Алї Баша аѣ ешїт din Ардеалѣ, ши пѣмаї пре Алї Бег л'аѣ лъсат дъпгъ Мїхаїл I Апаѣ, аѣ трїміс пре зп кредїнциос ал сѣѣ ла Монтекъкколї съ чеаръ 2000 de къльреці ши 400 de dragonї. Ачедїа і с'аѣ ши трїміс сѣвт Колонелъа Іаквес Герару кареле аѣ мерс ла Мънкачїѣ ши де аколо аѣ трекът ла Марамърѣшѣ, че се цїнеа де Ардеалѣ. Ъпїндъсе ацъторїя ачеста къ 5000 de Арделенї, Ioann Kemeni аѣ порпїт кътръ Медїашѣ знде се аѣла пе времеа ачеса Апаѣ, кареле азїнд де венїреа лѣи Kemeni, с'аѣ трас дн Сїгїшоаръ, знде аѣ нърчес ши Kemeni къ къцет ка сѣ околеаскъ пре Апаѣ, ши дндатъ аѣ трїміс назъла Поарта де феррѣ, ши ла Секзіме, ка сѣ лѣ поатъ скъпа Апаѣ дн врео парте. Дн 22 Ianuarie din анял 1662 кънд ера Търчії дн кортелеле де іарпъ, Kemeni аѣ мерс сѣвт Сїгїшоаръ, даръ днзъдар. Пентрѣ къ оаре-каре Сераѣм Фъкс din Сатмарїѣ аѣ десконерїт къцетъа лѣи Ioann Kemeni ла Къчѣк Баша din Oradea-Mare, ши Апаѣ аѣ тѣмъндат пе Kemeni, къї ва днгъдзі Прїнципатъ, пѣпъ кънд аѣ аузис нѣмітѣа Баша къ 2000 de Търчії аленї ла Сїгїшоаръ. Kemeni прїченънд апроїереа лѣи Къчѣк Баша din чел де въкрїе сѣнет ал тѣнърїлор ши ал пѣцїлор челор din четате с'аѣ трасъла сатъа Селезшѣ ши с'аѣ тѣвѣрїт ачї дн сѣатъа мїнїстрїлор сѣї, ал лѣи Ioann Бетлен ши ал лѣи Гаврїїл Халлер, карїї фїнд еї маї пайнте амъїцїї де Търчії л'аѣ ши влѣдѣт. Партеа чеа маї вѣпъ а Ънзърїлорѣ ши а Немцїлорѣ мерсесе дъпъ зъхъреа ши Търчії днцїїндъсе деспре ачеса мерсеръ ла локъа ачела, Влзъторїї Бетлен ши Халлер аѣ ешїт din табъръ, ши Kemeni нѣ мѣлѣ аѣ вѣгат де самъ, гъндїнд къ протївїчїї сѣнт департе ши къ чеї че мерсесе дъпъ зъхъреа дндатъ се вор днтърпа; чи Търчії аша де їзте аѣ пѣвълїт, кът Kemeni де абеа аѣ пѣтѣт дїкълека ши ешї дн сат, върїндъсе днтре ошїле челе Немцїї. Атъчїї Търчії ши маї таре пѣвълїрѣ, іаръ Ънзърїї, Кроацїї ши Драгонїї перзлїндъ ши къшїтѣа де азіа аѣ дат зп фок ши дндатъ аѣ прїнс фъга. Търчії днтраръ дн сат ши тїаръ тот фърѣшѣ пе къцї аѣларъ аколо; сѣѣ лї прїнсеръ, ши ачестеа

с'аѣ дитѣмлат дн 23 Іанваріе дн англ 1662. Асаѣ аѣ ші довъ тѣхрї, че ера а-
коло, кѣ тоатъ богаѣа, нічі аѣ гонїт пре чеї фѣрїці. Іоанн Кемени с'аѣ пѣрѣсїт де
паѣї ші лѣпекѣндс'ї калѣа не гїацѣ, аѣ кѣзѣт кѣ елѣ, нічі с'аѣ маї гѣсїт маї мѣлѣѣ.
Аша скріе Галеаццо, чї Ортѣа ші Прогрессѣа неамѣрїмор дн Дакїа ³⁾ зїче: „Днѣшї
Іоанн Кемени кѣзѣнд кѣ калѣа, с'аѣ кѣлкат кѣ воїе саѣ фѣрѣ де воїе де чеї че фѣцеа шї
аѣ, перїт дн 29 Іанваріе дн англ 1662. Аѣ фост днкѣлекат не калѣа лѣї Акаѣїе Бар-
чаї челѣї днїаїте де зн ап оторѣтѣ, шї калѣа аѣ ісѣндїт моартеа Домнѣ-сѣѣ, нѣ шїѣ
оаре кѣ дестѣлѣ педееанѣсѣ. Трѣшїа лѣї Іоанн Кемени аѣлѣндѣсе дѣпѣ вр'о кѣтева зїле
калѣа с'аѣ тѣїат, шї трїмеѣндѣсе дн Одрїїѣ мѣлѣт тїмп аѣ стѣтѣт дн цапѣ.“

Дѣпѣ моартеа лѣї Кемени зїче маї днколо Галеаццо ⁴⁾: „Апаѣї с'аѣ знїт кѣ Кѣзѣк
Мехемет Баша дн Oradea-Mare, шї аѣ днкѣнїѣрат Герла, чї пепѣтѣндѣ-о лѣа с'аѣ
дѣс ла Фѣлѣрашѣ, аї кѣрѣїа лѣкѣїторї, кѣт аѣ перїт Кемени дндатѣ се плекасѣ кѣтрѣ.
Апаѣї; дрепт ачееа Пѣркѣлавлѣа четѣѣї, Грїгорїе Бетїен, вѣзѣндѣсе кѣрїнѣсѣ де дої не-
тїчі, шї днпсїндѣї шї зѣхѣреаоа, фѣрѣ де днпротївїре аѣ дат четатеа лѣї Міхаїл І Апа-
ѣї, кѣпѣтѣнд маї 'наїпте де ла дѣнѣсѣа шї де ла Баша секѣрїтате, кѣлѣ вор трїміте
днпрѣхѣлѣ кѣ Немѣїї ла лок фѣрѣ де прїмеѣдїе, прѣкѣм л'аѣ шї трїміс дн 22 Феврѣ-
арїе дн англ ачеста 1662.“

Деспре Молдова аша скріе преавестїтѣа Енгал ⁵⁾: „Стефан фечїорѣа лѣї Васїліе Лѣкѣа
дн Ноетврїе ал англїї 1659 пѣнѣ ла англ 1662, аѣ фост ґрѣтѣорїѣа лѣї Георгїе Пїка,
шї нѣмаї пердереа лѣї Георгїе II Ракоѣї чеа дн 22 Маїѣ ал англїї 1660 і-аѣ фѣкѣт
Domnia дн Молдова фѣрѣ де прїмеѣдїе. Історїа нѣ адѣче чева вреднїк де адѣчере а-
тїпте деспре дѣнѣсѣа; доарѣ аѣ авѣт парте шї дн рескоалеле дн Ардеал; дн англ 1661
аѣ трекѣт Тѣтарїї прїн Молдова, де аѣ прѣдат Секїмеа. Дѣпѣ Кантемір, аѣ тѣрїт не
скалѣа Молдовеї.“ Чї ачестеа нѣ тоате сѣнт кѣ лапте, пентрѣ челе че с'аѣ скріс маї
'наїпте, шї пентрѣ кѣ зїче Історїа Бѣлѣченеаскѣ ⁶⁾: „Стефѣнѣѣѣ фечїорѣа лѣї Васїліе Водѣ,
ѣїнд Домнѣ ла Молдова шї тѣпѣр се дестерда шї фѣчеа лѣкрѣрї копїлѣрѣїї шї пѣвѣ-
пешї; нѣ кѣзѣта тревїле Домнїеї, чї кѣрѣїїле, нѣ нѣмаї кѣ партеа фетесеаскѣ, чї шї кѣ пар-
теа вѣрѣтѣеаскѣ, кѣ кѣконїї Молдовенїмор чеї фѣрѣмошї атѣта с'аѣ днпрѣхѣтѣат кѣт нѣ ера
дн стат сѣ пѣлѣеаскѣ фѣрѣ де пагѣва са ачееа даторїе. Маї фѣчеа де ачесте пѣвѣнїї
шї атѣнчї кѣнд ешїа ла прѣштѣларе шї ла вѣлѣатѣрї, кѣ пѣпеа не воїерї не каї Тѣр-
чешї шї ешїнд ла кѣпнѣ порѣнѣчеа, де ле лѣа фѣнѣле шї ле да калѣа, іарѣ каї пѣѣїнд
домолїїї ла тѣнѣїї ле аѣ фѣкѣт прїмеѣдїе де моарте. Ера шї зн хелешѣѣ (mare,
шї деасѣпра лѣї фоїшор домнѣскѣ лѣнѣгѣ каселе челе домнѣшї; де аколо не тѣлїї,
воїерї дї арѣнка дн хелешѣѣ шї апої рѣдеа, дечї скоѣндѣс'ї дн апѣ дї днѣрѣка дн
хїїне домнѣшї. Де ачестеа шї алтеле фѣчеа Стефѣнѣѣѣ Водѣ, пентрѣ наре тоїї дн
зрѣсе. Дечї венїнд порѣнѣкѣ, сѣ теарѣ ла оасте ла Бендерїѣ, аколо сосїнд с'аѣ рѣс-
волїт шї аѣ тѣрїт. Де ачі л'аѣ дѣс ла Іапї шї л'аѣ днпронат домнѣше лѣнѣгѣ татѣ
сѣѣ Васїліе, іарѣ дн локѣа лѣї аѣ пѣс Домнѣ пре Істрате Давїжа.“ Дарѣ оаре не Васїліе

Лъхл Vodъ дигропатъ—л'аъ дп Іамі, ші Стефануѣ саъ Стефан XIII волъвѣтъ—с'аъ ла Bender, аъ ба?

1) Ioannes Reiskius in secunda Appendice Chronici Turcici Lib. 4. c. 6. 2) Galeazzo tom. II. p. 97. seqq. 3) Ortus et Progressus variarum in Dacia Gentium p. 165. 4) Galeazzo tom. II. p. 100.

5) Engel in recent. Hist. Mold. p. 274. 6) Ms. Codex Balacianianus ad h. a.

Анхл 1663. Ла анхл ачеста скріе преавеститъл Енгел¹⁾: „Мъриид Везіріа чел маре Кипріаі, і—аъ зрмат дп дерегъторіе зхл дінтре фечоріі лѣ, че іаръші се кіета Кипріаі ші ера нѣмаі де 22 де ані. Ачеста, дѣіос де а'ші аръта вітежіа ла дпчепътъл дерегъторіеі, дп анхл 1663, с'аъ апзватѣ де дпмпратъл Леополд I, къ тоатъ пѣтереа Търчееаскъ. Ла рѣсвоіа ачеста с'аъ кіемат ші Давіжа Домъл Молдовеі, ші Грігоріе Гіка Домъл Валахіеі, ші ачеста аъ ші порніт дп 20 Іаіе, дъпъ кърпндаріа чел векіѣ дп анхл 1663, ші аъ мерс ла Ершек—Дівар, кареа четате о аъ ші лѣат Търчіі дп 25 Септемврие дінтр'ачесташі ап. Анафі Принцъл де атънчі аъ арътат къ ел есте плекат спре каса Австріеі, къ ел п'аъ мерс ла вѣтаіе. Праі дп томъл III ла анхл 1663 а лѣі Ioann Бетлен зіче, къ Анафі ші Арделеніі prin Принцъл Валахіеі с'аъ дпцііпчат съ нѣші ласе цесара дешартъ, пентрѣ къ Търчіі вреѣ съ о кърпндъ ші съ о дпмпрезне къ цесара лор. Чі ачеста пентрѣ ачеса нѣ се поате креде, пентрѣ къ Грігоріе Гіка пе времеа ачеса дпкъ ера віне плькът Търчилор, ші Анафі prin дарърї аъ афлат мѣлочіре де а нѣ мерѣ ла батаіа ачеста. Грігоріе Гіка аъ дѣс къ сіне ла рѣсвоіа ачеста 5000 де кълреді ші 6000 де педестраші. Аша ле скріе ачестеа ші Гронскі²⁾, къ Баршаі Пал³⁾, чі атъндол дптърескъ зіса лѣі Праі, къ Грігоріе Гіка Домъл Мъntenескъ адеврѣат аъ доценіт пе Міхаіл Анафі, съ іа сама, къ Търчіі ш'аъ вѣгат дп кап, съ кърпндъ цесара Ардеа—лѣлї, ші съ о търчееаскъ. Ші маі аратъ скрііторіі ачеціа, къ Анафі дѣпъ че аъ тріміс маі пайнте оціле сале къ Гаврііл Хеллер, пе кареле л'аъ ші оторътѣ Візіріаі, дп анхл ачеста дп поронка Візіріаі дп персоана са аъ мерс ла Ершек—Дівар къ 250 де оамені спре слъжба са, ші къ къ фоарте маре помпъ л'аъ пріміт Візіріаі; даръ нѣ мѣл аъ зъвоіт аколо, пентрѣ къ дп 1 Септемврие дп анхл 1663, аъ фост дп Българд ші аъ дптърїт прівіледіаі чел де Акадіе Барчаі дат преоцілор Ромънеціі, че с'аъ адѣс ла анхл 1660, ші і—аъ скзїт ші де датъл децітеі дп віі, прекъм аратъ Архівъл Епіскопїеі Фьтърашлѣ⁴⁾).

Галеаццо⁵⁾ фоарте пре ларг ачестеа скріе деспре вѣтаіа дп ачест ап: къ Везіріа аъ мерс асѣпра Ершек—Діварълѣі къ 130.000 де осташі, къ дптре осташі ачеіа аъ фост 12000 де Молдовені ші Мъntenі къ Принціі лор, адекъ къ Евстратіе саъ Істрате Давіжа ші къ Грігоріе Гіка; къ дп Ардеал аъ фост нѣмаі 4000; къ Тлтаріі аъ робїт пре зп Іесзіт анъме Лігое де лъпгъ Търпавіа, кънд се предѣла пе лъпгъ орашѣ, зікъндѣ ші рѣгъвізніле, къ Грігоріе Гіка аъ рескъмпѣрат пе Іесзітъл ачела де ла Тлтаріі, ші ла атъта с'аъ адѣс прїнтр'жпсъл, де дѣпъ ачеса Гіка мѣл с'аъ дпцелес къ Ценерарїі дпмпратълѣі Леополд асѣпра Търчилор, ші дптълпндѣсе къ Комїтъл Зрїні, л'аъ дпцііпчат към ші кънд съ теаргъ асѣпра Търчилор, че фькънд Зрїні аъ ші вѣтѣт вѣн нѣмер де Търчіі.

Деспре Валахія доосебі аша скрие преавеститъл Енгел⁶⁾, дін Филіх: „Кънд аѣ пѣрчес Грігоріе Гіка кѣтръ Ершек-Дівар, мерс аѣ кз дѣнса ші треі фечіорі аі лзі Кон-
 стантін Кантакзен Постелнікълі челі маре, адекъ Дрѣгичі Пахарнікъл чел маре, Шер-
 ван Логофѣтъл чел маре ші Константін Постелнікъл. Іаръ истрѣторіі де гріже церей пре
 лъпъ Маріа Доамна са аѣ лъсат пе Строіе Ворнікъл чел маре де ла Мърдени ші пе Дѣ-
 мітрашко Вістеріа чел маре, грекъл челъ че-лѣ адсесе кз сіне дін Царіград. Амън-
 доі воіеріі ачешіа ера дѣшмані лзі Константін Кантакзен Постелнікълі челі маре, бър-
 батълі челі птернікѣ ші богатѣ, тѣкар кз пе Строіа, одінеоаръ л'аѣ фостѣ тѣлтѣтѣ де
 прімеждіе де моарте, ші Шерван фіа лзі лъсасе пе фата Строіей ші тѣкар кз пе фра-
 теле мамей лзі Демітрашко, л'аѣ крескѣт де мікѣ ші л'аѣ аѣѣтат де с'аѣ фѣкѣт воіеріѣ.
 Ачешіа аѣ пѣрлѣтѣ пе Константін ші ла Доамна Маріа кз гѣра ші ла Домнъл кареле
 ера ла оасте кз скрісоареа, кз лъкѣще апроапе де Дѣпѣре дн вечілтатеа Тѣрчлор ка
 съ пегреаскъ креліпчіошіреа Домнълі сѣѣ ла Поартъ; кз пе Доамна Маріа о сіне пѣ-
 маі де батіокѣръ; кз пе церапії дін цінѣтъл сѣѣ пѣт дн гѣдѣе сѣ деа дареа ла времеа
 са, ш. ч. Константін німіка аѣ шіѣт десіре клеветіріле ачестеа, кз прекзш тѣртѣрі-
 сеѣе хропика лзі Филіх нічї ера віноватѣ дн вре зна. Дѣпъ че с'аѣ диторсѣ Прінцъл,
 тоате клеветіріле ачестеа с'аѣ длоіт де Строіа Ворнікъл чел маре, ва че е маі тѣлтѣ, с'аѣ
 сѣѣтѣт Прінцъл, ка нічї сѣ ласе пе Константін днаптеа са, ка сѣ пѣ се поатъ тѣлтѣ,
 чї кѣт маі кѣрѣнд сѣ лѣ потонеаскъ. Аша даръ Грігоріе Гіка дакъ аѣ аѣѣпѣѣ дн Вѣкѣреші,
 ш'аѣ ѣтат де фѣгѣдѣпцеле лзі Константін Кантакзен фѣкѣте, ші де цісрѣтѣлтѣ сѣѣ ші аѣ трі-
 міе пе дѣрѣбанці ла каса лзі Константін, карії дн 20 Декемвріе дін апл 1663, поаптеа л'аѣ
 лзат дін пат ші л'аѣ дѣсѣ ла тѣлтѣстіреа Снаговълзі; ачї л'аѣ цінѣт дн каррѣ днаптеа ікоапелор,
 пѣлъ че с'аѣ фекршіт слѣжба, апоі с'аѣ кѣмінекат, ші гѣтіндѣсе де моарте, де кѣтръ сеаръ с'аѣ
 оторѣт дн трапезаріа Мѣлтѣстірей. Вестеа торѣей лзі аѣ децентат кзношїпца чеа адормітъ а
 лзі Грігоріе Гіка, кареле с'аѣ кѣт пентрѣ порѣпка чеа стрѣпѣлъ, аѣ блѣтѣтат пе Строіа ші
 пе Демітрашко, ші аѣ зіс кѣтръ Архіепіскопъл Стефан ші кѣтръ воіері, кз Константін Кан-
 такзен пѣ с'аѣ оторѣт дін порѣпка са, кз пѣ шїе пентрѣ че с'аѣ оторѣт, кз ел атѣпчї
 аѣ dormit. Аѣ ші дн гѣдѣсїт ка Елена кз шасе фечіорі аї сѣї сѣ іа трѣпѣл челі оторѣт,
 пе каре л'аѣ дн гропат дн тѣлтѣстіреа де ла Мърцінені чеа де Константін фѣкѣтѣ, кз
 фоарте маре пошпѣ ші кз тѣлтѣт мїлостеніе фѣкѣтѣ кз серачїі. — — — Де дѣшманї
 лзі Константін с'аѣ цінѣт ші Арманъл Радѣл Верзаріа кз фечіорѣл лзі Константін
 Пѣхарнікъл чел маре.“

Історіа Бѣлѣченеаскъ⁷⁾ аша скрие трагедіа ачеста: „Аколо дн оастеа лзі Грігоріе
 Водѣ, прекзтѣ зікѣ зпї, с'аѣ фѣкѣт нїще аместекѣтѣрї, адекъ: Шерван Логофѣтъл фечіо-
 рѣл лзі Константін Кантакзен Постелнікълі, ші оаре-каре дін фраціі лзі че ера аколо,
 ші Мареш Кредѣлескъл, кѣш кз ар фї дѣмлатѣ пре ла кѣпїтанї ші пре ла слѣшїторі деї
 дн demna сѣ теаргъ сѣ пѣреаскъ ла Візіріѣ пе Грігоріе Водѣ, кз есте вїклеанѣ (пентрѣ
 кз Грігоріе се рѣшпеа де дѣрере кѣнд ведеа пре зрѣціі, свѣркзціі ші фѣрѣ де леѣе

Агарепі, робінд пре крещіні ші свѣпъндѣі съб њізгя лор чел греѣ, ші ера фoарте кѣ възп інімъ суре каса Ахстриѣ), ші съ чеаръ де ла Везіріѣ Домнѣ пе Шербан Логофътъл, ка-
 реа воръз дін ом дн ом мергънд, аѣ аѣізнс ші ла Домнѣл Грігоріе. Дечі се пѣзеа съ'ші іа зіоа възп де ла Везіріѣл ші съ віпъ дн деаръ. Порпінд даръ ші апроніндсе де деара са, аѣ копъчѣт днтръ'н локѣ пентрѣ одіхна де аміазі ші аѣ поръчѣт лѣ Георгіѣ Молдовеанѣ, кареле ера вътаф, съ адъкъ пре ачеі воіері каріі дѣвла съ'лѣ пѣреаскъ кѣ ві-
 клешг; ші адъкъндѣі, днченъ а'ї мѣстра, пентрѣ че аѣ фѣкѣт ачеаста, де аѣ врѣт съ'лѣ пѣрдаскъ ла Везіріѣ. Іаръ Марешѣ фіінд маі словенецѣ ші маі дндръзнецѣ респънсе кѣ пѣ сънт віноваці. Грігоріе Водъ адсе тѣртѣііле де фацъ ші пе кѣптаніі кѣтрѣ каріі вор-
 вісе, днтре каріі ера ші Александрѣ фечіорѣл лѣ Георта Банѣл, ші днченърѣ а зіче: Аша е Доамне! кѣ пе аѣ зіс съ мерѣетѣ, съ те пкрѣмѣ ла Везіріѣл Тѣрческъ, ші съ че-
 рет Домнѣ пе Шербан Логофътъл. Іаръ Марешѣ рѣспънсе: Доамне! Александрѣ ачеста дн зіеле Міхнеі Водъ фіінд Постелнік маре, преа тѣлтъ воіеріме аѣ оторѣт фѣрѣ де віпъ, акѣта іаръші с'аѣ апѣкат де ачееа, чі де-лѣ веі аскѣта Мѣрія та, фѣ кѣ поі че веі
 вреа, ші елѣ ва да самъ днпінтеа лѣ Дѣмнезеѣ, іаръ поі пѣ сънтет віноваці. Дін ачееа оарѣ і-аѣ дат Грігоріе Водъ пре еі дн сама вътафѣзі де аі пѣзі, ші алтор слѣѣторі, де і-аѣ дѣс кѣ пазъ пѣпъ дн деаръ. Лънгъ ачестеа ші дін деаръ венісъ пѣрѣ де ла
 Строіа Ворпнѣл ші де ла Дѣмітрашко Вістіаріѣл Кантакъзенѣл, каріі ера де Домнѣл лѣсаці дн деаръ, пѣртѣторі де гріке, пѣрѣнд пе Константін Постелнікѣл Кантакъзенѣл, кѣм кѣ аѣ дѣвлат оаменіі лѣ пе тардінеа Тѣрческъ хлѣнд пѣтеле Домнѣлѣ, ші зі-
 кѣнд: кѣ е рѣѣ ші трѣфашѣ, ші зѣтхнеце пре оаменіі дереі, де пѣі ласъ съ деа дѣжділе днпѣрѣтеці, ші кѣм кѣ се лѣдѣ, кѣ е л аѣ потопіт пе Георгіе Гіка Водъ ш.ч. Дечі ачесте дозъ прічіні, зна дін тагѣрѣ, алта дін деаръ днцелегъндсе, аѣцдарѣ пе Грігоріе Водъ
 ла маре тѣніе асѣпра касеі лѣ Константін Постелнікѣл кареле азінд де веніреа Дом-
 нѣлѣ ші де опреала фечіорілор съі, аѣ ешіт днтрѣ днтѣмпінаре кѣтрѣ Краіова, ші мер-
 гънд съ се днпрезне кѣ Домнѣл, л'аѣ пріміт де с'аѣ днпрезнат, дар і-аѣ арѣтат о фацъ фoарте посоторѣт, поносѣзіндѣі пентрѣ фечіоріі лѣ, кѣ сънт рѣі ші віклені, ші кѣм кѣ аѣ дндепнат пе капітані съ-лѣ пѣраскъ ла Везіріѣ ші съ пѣпъ Домнѣ пе фіѣл съѣ Шербан Логофътъл. Ачестеа азінд Константін Постелнікѣл тѣгѣдіа а пѣтеа фі, ші зічеа
 кѣ сънт пѣмаі мінчіні, дарѣ съдѣ ле крeадѣ Мѣрія са, ші кѣ ачестеа аѣ ешіт афарѣ Кон-
 стантін Постелнікѣл. Венінд ла сказѣ Грігоріе Водъ пе ачеіаллѣ воіері і-аѣ словозіт, іаръ пе Шербан Логофътъл л'аѣ тѣіат ла насѣ де о парте, пентрѣ кѣ с'аѣ фост пѣміт съ
 фіо Домнѣ; іаръ пе Константін Постелнікѣл татѣл лѣ л'аѣ тріміс позптеа прін дѣрѣванці де ла Днгрѣі дн тѣпѣстіреа Спаговѣлѣ, знде тѣлт пѣ л'аѣ днтѣрзіат, чі поръчіндѣі съ
 се кѣмінече, л'аѣ адсе дн транезаріѣ, ші легъндѣл де стѣлнѣл чел маре, л'аѣ сѣгрѣмат. Дечі жѣпѣнеаса днцелегънд, аѣ веніт, ші кѣ воіа Домнѣлѣ л'аѣ рѣдікат де аколо ші л'аѣ
 дѣс ла Мѣрпіненті де л'аѣ днпропат."

Іаръ Анонімѣл Ромънескъ⁸⁾ зіче: „Грігоріе Гіка Водъ леат 1661 фечіорѣ лѣ Грігоріе

Водъ, prin аѳисторіал лѣи Константин Постелникъл Каптакъзенъл с'аѳ фѣкѣт Домнѣ; іаръ дѣпъ че аѳ веніт дп цеаръ prin сѣатъл Ворникълѣи Строіа де ла Лехрдені, л'аѳ дпкіс ла Мъльстїреа Спаговълѣи, шї л'аѳ оторѣт.

¹⁾ Engel in recent. Hist. Valachiae Part. I. p. 309. seqq. ²⁾ Grondzki in Ms. Elencho ad ann. 1663. ³⁾ Borsai Pál a Magyar Kronikában ad h. a. ⁴⁾ Archivum Eppatus Fogarasiensis. ⁵⁾ Galeazzo Tom. II. p. 220—245. ⁶⁾ Engel l. c. p. 310. seq. ⁷⁾ Codex Ms. Balacianianus ad h. a. ⁸⁾ Anonymus Valachicus in Ms. cap. 44.

Апъл 1664. Галеаццо ¹⁾ маї пре зртъ ачестеа скріе деспре Ромъні: „Дп лъпа лѣи Іспіе дп апъл 1664, Търчі аѳ пѣрчесѣ къртъ Бѣда, шї аколо аѳ ацентатѣ не Принці дп Молдова шї дп Валахїа, карїи дп порънка Порціи адъчеа тоате ошїле кърте пѣтѣсе адъпа дп церїле сале.“ Чи преавестїтъл Енгел ²⁾ зїче: „Дп 9 Маїѣ дп апъл 1664, іаръшї аѳ тревъїтѣ Грігорїе Гїка шї Істрате Давїжа сѣ теаргъ дп Унгарїа кѣ ошї, шї аѳ фостѣ де фадъ ла дпкъпїцїрареа четъдеї Лева, кареа с'аѳ словозїтѣ prin Цеперарїал Сѣса, кѣ вѣтаїа чеа дп 19 Ізліе ал апълѣи де акъм, дп кареа, прекъм търтърїесеце Хронїка лѣи Фїлїцїх, Грігорїе Гїка (шї Давїжа) дпкъ ла дпчепѣт аѳ фѣцїтѣ, перзлндѣшї Молдовенїи шї Мъntenїи кортърїле, тѣзърїле шї тоате гѣтїрїле, аша кърт къртепенїле пѣмаї дп хайпеле сале аѳ скпнатѣ. Маї дпколо ла треї саѳ патрѣ шї, де каръ кѣ кърте опт вої аѳ венїтѣ не тъпа Немцїлор челор вїрїторї, де ла Търчі. Дп вѣтаїа ачестеа с'аѳ пороїт шї аѳ перїтѣ Константин Пъхарникъл чел таре, фечїоръл Арташълѣи Радъл Вързарїл; Преда Логофѣтъл чел таре, Бѣкшапъл, Дерїваскъл шї Чепарїл, карїи тоцї аѳ фостѣ аместекацїи кѣ Строїа Ворникъл шї кѣ Дѣмїтрашко Каптакъзенъл сїре сѣрпареа воїерїлор челор маї де фрѣнте, ка сѣ ноатъ апої сїнгърї домнї, дпчепънд де ла Константин Каптакъзенъл; дрепт ачез зїче Хронїка лѣи Фїлїцїх, кѣ перїреа ачестора аѳ фостѣ осъндѣ де ла Дѣмнезѣ трїмісѣ. Осънда ачестеа аѳ кързѣтѣ шї не Грігорїе Водъ, дѣпъ че с'аѳ дптърнатѣ ел пре дптъїа Август де ла оасте; пентрѣ кѣ і-аѳ тѣрїтѣ прѣнкъл кѣ грознїкъ тоарте рѣнкезлнд ка каї, кареле с'аѳ астрѣкат дп весерїка лѣи Матеїѣ Водъ. Грігорїе Гїка дпкъ темъндѣсе ка сѣ пѣ'лѣ педепсеаскъ Търчїи пентрѣ грешала че о аѳ фѣкѣтѣ ла Лева шї пентрѣ зїдереа лѣи Константинѣ Каптакъзенѣ, шї неавънд чїне сѣ'лѣ сѣѣтвїаскъ вїне, дп 20 Ноетврїе дп апъл 1664 аѳ фѣцїтѣ prin Ардеал дп Церманїа зїнде с'аѳ фѣкѣт католикѣ. Ачестеа е сїзпереа чеа адевърѣтѣ а Кронїчїеї.“

Іаръ Історїа Бълъчепеаскъ ³⁾ зїче: „Кънд аѳ фостѣ дптъїзлеа (пѣ алдоїлеа) апъл дѣпъ че аѳ сѣгрѣмат пре Константин Каптакъзенъл Постелникъл, адекъ дп апъл 1664 (пѣ 1665), іаръшї аѳ венїтѣ порънкѣт лѣи Грігорїе Гїка Водъ шї лѣи Істрате Давїжа Водъ, ка сѣ теаргъ ла оасте спре Бѣда, карїи мергънд ла Хѣсаїн Баша дп Бѣда, ачестеа і-аѳ дѣсѣ ла четатеа Лева, де о аѳ вѣтѣтѣ, даръ пемїка аѳ пѣтѣтѣ сѣ'ї стрїче. Іаръ Вїзїрїл чел таре Кїзпрїзлї ера ла алгъ четате че се кїамъ Сѣнготард: аколоа венїрѣ о самъ де ошї пемѣцїи кѣ цеперарїал Монтекъколї; іаръ ла Лева, зїнде ера Хѣсаїн Баша шї Домнїи церїлор Ромънеїцї кѣ о самъ де Търарї, венїрѣ алте ошї кѣ цеперарїал Сѣса, дптрѣ амъндоче локърїле вѣтлндѣсе, аѳ вїрїт крещїнїї пре Търчі. Іаръ дѣпъ че

фвсеръ вѣтъцѣ Търчиі, Vizirіа се темеа де дмпѣратъа съ пѣї факъ чева рѣѣ; чи Папа-
іотакіе мареле Драгоман пѣпѣндѣсе мѣжлочіторіѣ, аѣ дмпѣкатѣ пре амѣndoї дмпѣраціѣ
(прекъм скріе Галеаццо ⁴⁾), дн 10 Август дн анъа 1664, ка дн 20 де анї съ айѣ па-
че. Днтр'ачеаа вѣтаіе ла Лева воінд Грігоріе Водѣ съ шї арете вітежіа, аѣ датѣ вѣтаіе
кѣ немціѣ, шї о роатѣ де немці де тот о аѣ прѣпѣдітѣ, іарѣ маї пре зртѣ аѣ днвїнсѣ
немціѣ, шї Ромѣнії фвцінд се дмпедекка де лѣтѣа чел маре, шї аша не фоарте мѣлці
воіерї шї пре алці і-аѣ тѣат немціѣ. Іарѣ дѣпѣ че с'аѣ фѣкѣт паче, амѣndoї Домнії
п'аѣ кѣтезатѣ съ деа фацѣ кѣ Безіріа, пентрѣ кѣ дї вѣтѣсе немціѣ, чи фїенде-каре аѣ
венітѣ ла цеара са, шї фїнд обїчеїѣ ла Търчі, ка фѣрѣ де ферман съ пѣ се днтоарне, аѣ
лѣат скрісоаре съ теаргѣ ла Безіріа, кѣ де пѣ вор терѣе маї пре зртѣ ва фї маї рѣѣ.
Іарѣ Істрате Давїжа авѣнд сол ла поартѣ пе Кіріміа Драго, кареле маї пре зртѣ аѣ
фостѣ шї Домнѣ, ачеста і-аѣ скрісѣ съ теаргѣ пре капѣа шї пре сѣфлѣтѣа лѣї. Ачестеа
авѣнд Давїжа Водѣ с'аѣ днторсѣ днпої, шї с'аѣ дѣсѣ ла Безіріа. Дечї Безіріа мѣ-
стрѣндѣ лѣ пѣціел, і-аѣ датѣ іарѣ шї Домніа шї с'аѣ днторсѣ ла Молдова. Іарѣ Грігоріе
пѣ кѣтеза съ теаргѣ пентрѣ вїкленїле воіерїлорѣ, кѣ лѣ спѣрія, кѣ вор сѣ лѣ іа шї сѣ лѣ
дѣкѣ ла Безіріа сѣї таіе капѣа. Дечї спѣрїндѣсе с'аѣ рѣдікатѣ кѣ тоатѣ каса са, шї
с'аѣ дѣсѣ дн цеара Немцеаскѣ де аѣ шезѣтѣ аколо кѣтѣва време. " Анонімѣа Ромѣ-
нескѣ ⁵⁾ днкт скріе: „Іарѣ Грігоріе Водѣ мергѣнд кѣ ошї дн порѣпка дмпѣрѣтеаскѣ
ла цеара Злзреаскѣ (пѣ Лешеаскѣ), шї аколо вїрїндѣсе Търчі, ел Грігоріе Водѣ аѣ
фвцітѣ дн цеарѣ, шї темѣндѣсе, ш'аѣ лѣат Доамна дн цеара Ромѣнеаскѣ шї аѣ трекѣтѣ
дн цеара Лешеаскѣ: аѣ домнітѣ анї 4." Безї кѣм пѣ съ пѣрѣвѣще Анонімѣа пострѣ кѣ
алці пентрѣ тречереа лѣї Грігоріе Гїка Водѣ.

Міе шї се веде, кѣ маї дрептѣ скріе Іоанн Бетлен ⁶⁾, кареле зїче, кѣ Грігоріе Гї-
ка Водѣ ла Лева с'аѣ фостѣ днделесѣ кѣ Немціѣ, пентрѣ кареа днделечере шї пентрѣ
чеа преа тїмпѣріе днтоарчере а касѣ л'аѣ шї пѣрѣт Хѣсеїн Баша дн Бѣда, кареле фѣ сѣ-
грѣмат пентрѣ пердереа де ла Лева, ла Безіріа, шї ачеста л'аѣ сорочїт днпїнтеа са;
дарѣ Грігоріе Гїка пѣ аѣ терсѣ, чи трїміцѣндѣ шї Доамна каре ера греоае дн Ардеалѣ,
ел аѣ трекѣтѣ прїн Полонїа дн Цертанїа. Дарѣ оаре спѣлзѣрат'аѣ немціѣ пе 700 де Молдовенї
шї Мѣнтенї ла Стрігон? шї оаре Дѣмітрашко Кантакѣзен Вістіерїа чел маре дн Валахїа
фвціт'аѣ кѣ 40000 де талерї, чеї трїмісесе Грігоріе Гїка Безіріа шї аѣ пѣ? прекъм зїче
Гевхардї ⁷⁾, цїздекѣ тѣ.

¹⁾ Galeazzo tom. II. p. 431. ²⁾ Engel in recent. Hist. Valachiae Part. 1. p. 31. ³⁾ Codex Ms. Bala-
cianianus ad h. a. ⁴⁾ Galeazzo l. c. ⁵⁾ Anonymus Valachicus in Ms. cap. 44. ⁶⁾ Ioannes Bethlen edit.
Vienn. 1782. 8. p. 194. seqq. ⁷⁾ Gebhardi apud Engel in recent. Hist. Valach. Part. I. p. 310.

Анъа 1665. Ла анъа ачеста зїче Історїа Бѣлѣченаскѣ ¹⁾: „Дѣпѣ че аѣ прїбеціт
Грігоріе Гїка Водѣ, воіерїї цереї стрѣлгѣндѣсе, аѣ трїмісѣ ла Поартѣ съ шї чеарѣ Домнѣ,
шї сокотеа кѣ де ле ва фї днѣйтѣлѣ, съ пѣпѣ Домнѣ пе Дѣмітрашко Бѣзѣіанѣа де ла
Кѣпѣтїнеці; іарѣ кѣнд аѣ сосїтѣ аколо, аѣ афлатѣ пре Радѣа ХІІІ; фечїорѣа лѣї Леон

Водъ рѣдѣитъ Domnă de la Търчи. Ачеаста възвнд воіеріі, п'ащ кѣтезатѣ маі пѣлте сѣ зикъ, чи с'ащ лінітѣ лънгъ Радѣл, къ ши ел трѣдеа пре воіері кѣ кѣвінте влѣнде, ши аша ащ венітѣ дн цеарѣ. Пѣлѣндѣсе Радѣл XIII Domnă, ши венінд дн цеарѣ, тоці воіеріі ши слѣдѣторіі чеї ешісе днпінте дѣлѣ обічеіѣ. кѣ помпѣ таре л'ащ дѣсѣ дн сказн, ши тоці чеї маі марі ши чеї маі мічі с'ащ днкінатѣ лѣ. Іарѣ Domnăл кѣтрѣ тоці с'ащ арѣтатѣ влѣндѣ ши мідостів, ши авлѣнд паче ши нічі днтр'о парте фінд ошіре, петречеа віне, дн прімѣлѣрї пе валѣ, дн вѣпатѣрї, дн оснеце пре ла зпї ши пре ла алціі, ши ера тоці веселі кѣ ащ фостѣ датѣ Дѣмнезеѣ паче, одіхнѣ ши вішзгѣ де тоате вѣкателе, ши пѣ авеа алте грїжі, фѣрѣ пѣмаі кїнд венеа тімпѣл харачівлї сѣлѣ стрѣлгѣ. ши сѣлѣ деа днпѣ-рѣдіеі дн тімпѣл сѣлѣ; чи ачеастѣ паче пѣ венеа де аїзреа фѣрѣ пѣмаі кѣ днпѣратѣл авеа треабѣ, де вѣтеа Крїтѣл, ши цеара Ромѣнеаскѣ фінд департе, нічі о вѣл-тѣіалѣ авеа. “

Делчіаро ²⁾ адмінтре-леа скріе дѣспре Радѣл XIII Domnăл Валахіеі, зикѣнд: „Дн-тр'ачеа оаре-каре Радѣл, кареле с'ащ пореклітѣ Стрїдіаці с'ащ влѣзѣторіѣ де скоіче, грекѣ де пеам, с'ащ кѣм зик алціі Арпѣлѣтѣ, лѣлѣнд днпѣратѣл 400,000 де талерї, ащ кѣмѣзрат Domnia Валахіеі кѣ преа таре паргѣл а цереі ачеа, кареа ащ треабїтѣ сѣ пѣлѣеаскѣ даторїіле челе де песеціоаса тѣндрїе а Прїнцѣлї сѣлѣ челї стрейн фѣкѣте, ши де одатѣ сѣ цеамѣ сѣлѣ маі пѣлте ши маі марї грестѣці, каре днтрѣ атѣла ащ стрїкатѣ цеара, де маі пре зрѣл ащ треабїтѣ сѣ се желѣіаскѣ Пордеі Тѣрчешї. “

Чи преавестїтѣл Engel ³⁾ скріе: „Радѣл ащ домпїтѣ де ла 12 Фѣврзаріе дѣлѣ кѣрїндарїл чел векїѣ днп анѣл 1665, патѣрѣ анї пѣлѣ кѣтрѣ днчелѣтѣл анѣлї 1669. Воіерїі Мѣнтенеці дѣлѣ фѣла лѣ Грїгорїе Гїка Водѣ терсесе ла Царїград, ши ачі ле ащ датѣ Domnă пре Радѣл фїлѣ лѣ Леон Водѣ ши аша л'ащ трїмісѣ ла Бѣкзрешї, знде ащ аїзнсѣ дн 12 Фѣврзаріе днп анѣл 1665. “ Апої днсеампѣ ачелашї Engel ⁴⁾, зикѣнд: „Аша ворѣше хронїка лѣ Фїлїпх, чи алте хронїче пѣ віне фак пе Радѣл Грек днп Епірѣ. ши рѣл дн пѣтѣск Стрїдіаці; пентрѣ кѣ пре Радѣл Стрїдіа л'ащ сїзлѣзрат ла Царїград дн анѣл 1637, дѣлѣ пофта лѣ Матеїѣ Водѣ. “

¹⁾ Codex Ms. Balacianianus ad ann. 1665. ²⁾ Anton. Maria Delchiaro p. 125. seqq. ³⁾ Engel in recent. Hist. Valachiae Part. I. p. 313. ⁴⁾ Idem Engel ibidem in Notis.

Анѣл 1666. Дѣспре Молдова аша скріе преавестїтѣл Engel ¹⁾ ла анѣл де акѣт: „Маі днколо пемїка афѣл днсеампѣт дѣспре Екстратїе с'ащ Істрате Давїжа, фѣрѣ пѣмаі ачеаста, кѣ ш'ащ тѣрїтатѣ фата дѣлѣ оаре-каре вѣрват а пѣтѣ Дѣка, кареле ера пѣскѣт днп нѣрїндї де рѣнд; дарѣ прїп дестоїнічїа са ши прїп аїзѣторїнда лѣ Давїжа ащ аїзнсѣ ла чеа маі де фѣрїнте дерегѣторїе воїереаскѣ дн Молдова. Дѣлѣ тоате катастїхѣрїле Прїнцїлорѣ Давїжа ащ домпїтѣ дн Молдова пѣмаі 4 анї, адекѣ пѣлѣ ла анѣл 1666. Дарѣ дѣспре Дѣка аша скріе Прїнцѣл Дїмітрїе Кантемір ²⁾: „Ел днп пашере ера грекѣ днп Рѣтелї. Днтрѣ днчелѣт ащ фостѣ шерѣл ла зп пегѣдїторїѣ днп Іампї, дѣлѣ ачеа Васїліе Лѣлѣл Водѣ л'ащ фѣлѣтѣ катерлінг, апої Стефан XIII фѣчїорѣл лѣ Васїліе Водѣ л'ащ фѣ-

кѣтъ воіеріѣ, ші днесрѣндѣсе кѣ фата лѣи Істрате Давіжа, маі пре зрѣтъ пріп вані ші пріп пріетені аѣ довьндіт ші пріпчпнатѣл, кѣ адевѣрат ера от нежпвѣдат, дарѣ ера маре політк, ші пе времеа са с'аѣ пѣтерат днтре чеі маі вестіці ші дпцеленці бѣрѣаці; фост'аѣ Прпнцѣ де треі орі дп Молдова ші одатѣ дп Валахія; дарѣ кѣтрѣ сѣършітѣл віедеі дѣндѣсе спре тірѣпне ші лѣсѣнд дрептатеа, с'аѣ вѣндѣт пріп воіеріі Молдовенеші, ші кѣзѣнд дп робіа Лешлор, аѣ тѣрптѣ дп Варшава. “

Історіа Бѣлъченеаскѣ³⁾ дпкѣ зпче: „Днтре ачестѣ тімпѣ дп Молдова тѣрпнд Істрате Давіжа Водѣ, воіеріі цереі с'аѣ дѣсѣ ла Поартѣ дппрезпѣ кѣ Дѣка Вістіеріѣл Некаі, пе кареле сокотісе сѣ'лѣ пѣпѣ Домпѣ, ші маі дпайнте аѣ трімісѣ пре Стататіе Постелпкѣл, ка сѣ прпндѣ порціле, цпінд ші Тѣрчене, ші ка сѣ пѣ зѣмле алціі кѣ вані ші сѣ іа домпіа ші сѣ фіе песте воіа воіерілор цереі: дечі мергѣнд атѣта воіеріме ла Везіріѣл, ші рѣгѣндѣ'лѣ, ка сѣ ле деа Домпѣ дпнтре дѣпшіі ле аѣ датѣ воіе сѣ'шіі алеагѣ, ші фпнд кѣ маі дпайнте candidace еі пе Дѣка Вістіеріѣл, л'аѣ адѣсѣ віне дпѣрѣкат ла Везіріѣ ші л'аѣ дпѣрѣкат кѣ кѣфтан, дѣндѣ'і домпіа, ші дѣндѣ'шіі поклоапеле де Домпие, ш'аѣ лѣат зіоа вѣпѣ ші с'аѣ дѣс дп цеара лор, дарѣ пѣмаі о цпзѣтѣте де ап аѣ домпѣтѣ, ші л'аѣ тѣзѣлітѣ; прічіна пентрѣ че, пѣ цпімѣ, ші аѣ пѣсѣ пре Іліашѣ (саѣ Еліа III) Фечіорѣл лѣі Александрѣ VIII Водѣ, кареле трѣнд дп Царіград ера сѣрак ші дпкѣркат де даторіі, кѣнд аѣ веніт де ла Поартѣ сѣ фіе Домпѣ, ел пѣцпінд ші пѣрѣндзісе кѣ сѣнт піскаріі даторпчі, с'аѣ аскѣпсѣ дп подѣл касеі, ші пѣпѣ пѣ с'аѣ доведіт маі віне, п'аѣ кѣтезат а се погорѣ. Дечі фѣкѣндѣ'лѣ Домпѣ ші венпнд дп цеарѣ тѣлте мплостеніі аѣ фѣкѣтѣ сѣрацілор ші тѣлт віне цереі. Атѣта де мплостів аѣ фостѣ, кѣт шезѣнд ла Діван дпші дѣчеа пѣнга де вані кѣ сіне, ші де се дптѣмпла ка врѣп даторпк сѣ трагѣ пе врѣп сѣрак, кареле пѣ аѣеа де знде сѣ пѣтеаскѣ, скотеа ел вані де аі лѣі ші пѣтеа. Аша ера Іліашѣ Водѣ, дарѣ чеі вѣпні пѣ трѣіеск тѣлт кѣ порочіре, пентрѣ че пѣмаі Дѣмпезеѣ ціе, кѣ пре ачеста дпкѣ л'аѣ тѣзѣліт ші с'аѣ дѣсѣ дп Царіград іарѣші сѣрак, кѣт аѣ фостѣ, ші аѣ тѣрпт дп сѣрѣіе, рѣтпнд дп зрѣта лѣі о фатѣ кареа трѣіа де мпла крешіплор. Дп локѣл лѣі Іліашѣ Водѣ іарѣші с'аѣ пѣсѣ Дѣка Домпѣ де ла дппѣрѣціе зѣмѣлѣнд кѣ тѣшешѣт Кѣпаріѣл чел вѣтрѣп, де і-аѣ скосѣ домпіа, дѣндѣ вані мѣлці, ші аѣ фѣкѣтѣ невоіе віетѣлѣ Іліашѣ. “

Тот Історіа Бѣлъченеаскѣ⁴⁾ аша грѣше: „Радѣл XIII Водѣ аѣнд зп кѣкол апѣте Стефан, ші Дѣка Водѣ дпн Молдова авѣнд о фатѣ апѣте Катеріна, с'аѣ логодіт амѣндоі, ла кареа логодпѣ дп цеара Ромѣнеаскѣ аѣ фостѣ маре веселіе ші оспеце тѣлте ші ціокѣрі, кареа пѣ логодпѣ, чі пѣпѣт крѣіеаскѣ се пѣтеа пѣмі; кѣ Радѣл Водѣ аѣ стрѣпсѣ тоатѣ воіерімеа цереі кѣ тоате цпзпѣпеселе ші аѣ дптіпсѣ корѣрпле дп деал деспре Міхаіѣ Водѣ дп дрѣтѣл Котроченілор, аколо фпнд оспеце дп тоате зілеле, аѣ адѣс пѣхлѣівані де чеі че цпзка пе фѣпні ші де алте ціокѣрі, адѣс'аѣ ші пре зп пѣхлѣіван харапѣ Кідайѣ кареле фѣчеа ціокѣрі мпнѣпате ші пѣвѣзѣте пе локѣрпле поастре..... Дп Молдова дпкѣ с'аѣ фѣкѣт маре веселіе ші оспеце.

Іаръ преавестітъ Енгел⁵⁾); скріе: „Еліа III. Фечіоръ лѣі Александръ Іліашѣ. de ла аял 1666, пѣпъ ла 1667. Ноі зрѣтъ ачі лѣі Кантемір, кареле зіче, къ Еліа неміж-
лочіт аѣ зрѣтѣ лѣі Давіда. Днсемнареа дін Іаші, ші а лѣі Сълдер зік, къ Дъка аѣ дом-
нітѣ шесе лѣні, дндатъ дъпъ сокрѣл съѣ Давіжа.“ Даръ ачі грешеше преавестітъ Ен-
гел лъндѣсе дъпъ днсемнареа дін Іаші; пентрѣ къ Еліа а л треілеа п'аѣ домнітѣ маі
de тълте орї, фъръ пѣмаі одатъ дн Молдова, прекъм се vede ші дінтрѣ ачелеа, каре
днсъші домнеалѣі Енгел⁶⁾) ле адъче деспре сатѣл Космін, че'лѣ дърсісе Стефан V тѣ-
пѣстїреі de ла Істна, зікълд: „Порънка Принцѣлї Іліашѣ Александръ ла Ворнікѣл Цер-
тан се ашезе марцініле отарѣлї Космінѣлї дін 24 Априліе ал аялѣі de ла зідіреа
лѣмеі 7175, іаръ de ла Хс. 1667; діздеката ачелѣзіаші Принцѣ дн пѣра къ Лъкавіца дін
16 Априліе ал аялѣі de ла плѣсѣсіре 7176, іаръ de ла Хс 1668.“ Ачееа че зіче Ен-
гел⁷⁾) адекъ: къ Еліа III аѣ добълдіт Domnia Молдовеі къ ванї, днкъ пѣ поате фї адевъ-
ратъ, пентрѣ челе че зіче Історїа Бълъченеаскъ деспре дъпсѣл. Деспре пащереа лѣі Дъка
Водъ везі ші пе Делкіаро ла аял 1674.

1) Engel in recent. Hist. Moldaviae p. 275. 2) Princeps Demetrius Cantemir in Hist. Osm. Regni Lib.
3. Cap. 12. Nr. 14 in Notis ad vocem Duka. 3) Codex Ms. Balacianianus ad h. a. 4) Idem Codex
Balacianianus l. c. 5) Engel l. c. 6) Idem Engel in Hist. litteraria Valachiae et Moldaviae p. 75 7) Idem
Engel in recent. Hist. Mold. p. 275.

А ял 1667. Аша даръ віне зіче днсемнареа дін Іаші, къ Еліа III, аѣ зрѣтѣ лѣі
Дъка Водъ, ші къ аѣ домнітѣ доі ані ші шесе лѣні дъпъ олатъ, пѣ дн довъ рѣндърї,
към се дншалъ преавестітъ Енгел¹⁾), кареле маі віне нїмереше скопѣл Історїеі, кълд
скріе: „Дн Domnia лѣі Еліа се vede, а се фї днтъшлат, че се зіче дн театрѣл Пор-
дїеі Отоманїчешї, къ ла днченстѣл аялѣі 1667 аѣ дъсѣ Тълтарїі 100,000 de робі дін
Полонїа прїн Молдова. Солѣл Лешескъ дн лѣна лѣі Маїѣ аѣ треқѣтѣ прїн Молдова къ 250
de аргачї ка съ се желѣаскъ пентрѣ ачееа ла Поартѣ, ші треқълд тоате і с'аѣ датѣ de
кълте аѣ авѣтѣ опѣ, пѣмаі Домнѣл Молдовеі п'аѣ мерсѣ пе къртенїреа лѣі, дін тълдрїе,
саѣ дін порънка Пордїеі, пѣ се поате шї.

1) Engel in recent. Historia Moldaviae p. 275.

А ял 1668. Ла аял ачеста скріе Історїа Бълъченеаскъ¹⁾) прекъм зрѣеазъ:
„Дн ачеле тїмпѣрї възълд Поарта, къ Домнїі церей се хейнескъ de кълтрѣ днтѣрѣдїе аѣ
поръпчіт, съ фїе овїчейѣ, ка ла ал треілеа ал съ теаргъ домнїі ла Поартѣ, съ сърѣте
тѣнеле днтѣратѣлї шї съ'шї днїаскъ Domnia; шї ачест овїчейѣ тълт тїмнѣ аѣ дїнѣтѣ.
Дечї авълд Радѣл (XIII) Водъ порънкъ съ теаргъ ал треілеа ал ла Поартѣ, с'аѣ рѣгат воїе-
рїор церей съ'лѣ маі прїмеаскъ а ле фї Домнѣ, шї воїерїі прїмїндъ'лѣ, аѣ порпїтѣ тоці
къ дъпсѣл ла Одрїїѣ, іаръ маі днпїнте аѣ трїмїсѣ пре Дрълїчїѣ Спѣтарїл Кантакзєнл;
съ гате віне de поклонѣл Домнѣлї de пре ла прїетенї, шї съ деа дн шїре къ віне Дом-
нѣл къ тоатѣ воїерїтєа, ка съ'лѣ прїмеаскъ къ тоці съ ле фїе Домнѣ, лъдълдъ'лѣ къ
есте вѣн къ цєара шї къ воїерїї. Шї мергълд Домнѣл аколо п'аѣ фълкѣт тълтѣ днтѣр-
зіере, чї і-аѣ датѣ Domnia, шї дъндъ'шї поклонѣл de domnie, с'аѣ рѣгатѣ, съ'лѣ ласе съ

теаргъ пре ла Цариград, ка съ ши вадъ каса; даръ нѣ ера лѣ пентрѣ ведереа касей, чи пентрѣ тѣндрие, ка съ се примъле дн помпъ домнеаскъ prin Цариград, ши словоzin-dz'лѣ, prin Цариград аѣ венитѣ дн цеарѣ. Днтрѣ ачесте тимнѣри фiind Дрѣгичѣ Спѣтариѣл Каптакъзенѣл ла Цариград къ Радѣл Водѣ, с'аѣ волнѣвитѣ де чѣмъ, ши аѣ тѣритѣ, ши де аколо л'аѣ адзсѣ ла тѣлѣстѣреа Комана де л'аѣ днпропатѣ.“

Чи Анонимѣл Ромѣлескъ *) зиче: „Радѣл (XIII) Водѣ Стрѣда, леат 1665, феѣиор а лѣ Леон Водѣ днгрѣзѣнд цеара къ бѣрѣри, ши мергѣнд жалѣ, днтѣрѣѣѣ л'аѣ тѣлѣлитѣ, iarъ ел се ашезѣ къ воѣерѣи, къ ва цѣдѣ обѣѣѣл цереѣ ши ва скоате не грѣѣ дн цеарѣ. Деѣи мерсе Дрѣгичѣ Спѣтариѣл Каптакъзенѣл ла Поартѣ, ши днтѣри Домниѣ, iarъ Баласаке Пѣхарникѣл отрѣви не Дрѣгичѣ Каптакъзенѣл, де аѣ тѣритѣ, ши prin сѣатѣл ачестѣѣ ши а лѣ Нѣколае Соѣиѣл ши а лѣ Строѣа Лѣхрдеанѣл, врѣнд Радѣл Водѣ, domniind ани 4.“ Ашишдереа скрѣ преавестѣѣл Енгел *) дн Филѣѣѣ, нѣмаѣ кът адаогѣ, къ Радѣл XIII Водѣ, кънд с'аѣ днторсѣ prin Цариград, аѣ лѣат ши маѣ тѣлѣдѣ грѣѣ къ сѣне, ши аѣ къмпѣрат скѣле де 40000 де талерѣ, ши аѣ фѣкѣт не воѣерѣ сѣ ia detoria не цеарѣ, апоѣ къ ачелеа, каре ле воѣѣ скрѣ ла анѣл виѣторѣ дн Историѣ Бѣлѣченеаскъ, адект: кът с'аѣ стрѣнс воѣерѣи ла Мѣтрополиѣ ши аѣ мерсѣ ла Поартѣ асѣпра Радѣлѣ Водѣ, с'аѣ днтѣмплат дн 3 Декемвриѣ дн анѣл 1668.

*) Ms. Codex Balacianianus ad ann. 1668. *) Anonymus Valachicus in Ms. cap. 44. *) Engel in recent. Hist. Valach. Part. I. p. 314. seq.

Анѣл 1669. Дн 4 Мартѣ дн анѣл ачестѣ 1669, аѣ днтѣритѣ Мѣхаѣл Анаѣи Принѣѣл „Компѣлателе“ каре сънт а доѣа парте а леѣилор Арделенѣѣи *), ниѣ сънт маѣ вѣне пентрѣ Ромѣни де кът Апробателе, деспре каре ам къвѣплат ла анѣл 1653. „Iarъ Радѣл XIII Домнѣл Мѣнтенескъ, преѣм скрѣ Историѣ Бѣлѣченеаскъ *) венѣнд дн кълѣѣторѣа де ла Одрѣѣ дн цеарѣ, къ тоѣи аѣ петрекѣтѣ вѣне пѣлѣ ла ѣн тимпѣ, дѣпѣ ачѣеа Каптакъзенѣи iarъши аѣ днченѣтѣ а аместека лѣкрѣрѣле, преѣм ле ера обѣѣѣл, ши а тѣрѣѣра пре зѣи дн воѣерѣ, зѣкънд, къ аѣ азѣтѣ къ с'аѣ сѣѣтѣит оаменѣи Радѣлѣ Водѣ, Соѣиѣлѣ Кѣлѣчѣарѣл ши къ Баласаке Пѣхарникѣл ши къ алѣѣи, ка сѣѣ омоарѣ, ши дндемна ка сѣ се скоале асѣпра Радѣлѣ Водѣ ши асѣпра оаменѣлор лѣи, сѣѣ скоатѣ дн цеарѣ афѣрѣ. Ши ачестѣа нѣ пентрѣ алѣ ле фѣѣеа, чи сокотеа ка тот-деѣѣна сѣ фѣе еѣ маѣ марѣ, алѣнекъндѣсе къ фѣреѣ къ вор фѣ челе че зѣк Каптакъзенѣи, аѣ скрѣсѣ пре ла Кѣлѣитѣни ши пре слѣѣѣторѣи, фѣинд Шерѣан Каптакъзенѣл Спѣтариѣѣ маре, сѣ се стрѣнгъ тоѣи дн Бѣкѣрѣѣѣи. Iarъ Радѣл Водѣ нѣ ѣѣиѣа де ачестѣа, ши стрѣнгѣндѣсе днтр'о зѣ нѣмаѣ дн къртеа чеа Домнеаскъ аѣ фѣкѣтѣ маре рѣдикаре, ши аѣ днченѣтѣ а стрѣга къ вреа сѣѣи омоарѣ Радѣл Водѣ, ши аѣ ешѣтѣ воѣерѣи ши глоата ши с'аѣ стрѣнсѣ ла Мѣтрополиѣлѣ Теодосѣе, спѣлѣндѣѣи жалѣа, кът аѣ врѣтѣ сѣѣи омоарѣ грѣѣѣи, чи нѣ треѣк тѣлѣтѣ вреѣе ши iaтѣ венѣ ши Радѣл Водѣ ши тѣлѣтѣ прѣѣѣѣѣл авѣнд къ воѣерѣи, с'аѣ дѣсѣ апоѣ ла кърте. Iarъ воѣерѣи с'аѣ дѣсѣ де аѣ масѣ поаптеа къ пазѣ вѣнѣ де фѣрика Радѣлѣ Водѣ, ши поаптеа с'аѣ гѣтѣт де кале, ши адоѣа-зи дѣсѣ де дѣмѣнеадѣ аѣ порнитѣ ла Енѣфѣрѣѣѣ, зѣнде ера днтѣрѣатѣл,

съ пѣраскъ пе Радѣл Водѣ шѣ пе Гречѣ. Радѣл Водѣ дикѣ аѣ трѣмѣсѣ пре Александрѣ
 Лиашѣ шѣ пре Дѣмитрашко Постелникѣл Каратаилѣл, дндатѣ съ аѣзвѣгѣ ла Каѣмаканѣл, съ ѣ
 спѣлѣ жалба, кѣм фѣрѣ нѣчѣ о прѣчинѣ с'аѣ рѣдикатѣ воѣерѣ асѣпрѣ кѣ пѣрѣ, шѣ фѣнд Каѣ-
 маканѣл прѣтетѣ Радѣлѣ Водѣ, с'аѣ шѣлѣат пре воѣерѣ, шѣ мергѣнд воѣерѣ ла дѣлсѣл ѣ-аѣ
 нѣстрат рѣѣ, шѣ де нѣ ар фѣ лѣкрат воѣерѣ кѣ мѣщѣшѣгѣ сѣлѣре, нѣ ар фѣ пѣтет сѣ'лѣ бѣ-
 рѣаскъ; чѣ Тѣрчѣ нѣчѣ Радѣлѣ Водѣ, нѣчѣ воѣерѣлор крѣзѣнд, аѣ трѣмѣсѣ пре зп Агѣ ла
 Бѣкѣрѣщѣ сѣ черче лѣкрѣл. дѣн че ле аѣ венѣтѣ гѣлѣава, шѣ прекѣт ва аѣла, мергѣнд дѣ-
 дѣрѣпт аша сѣ спѣлѣ. Іарѣ воѣерѣ с'аѣ дѣлгрѣжѣат, тѣмѣндѣсе, кѣ мергѣнд ла Радѣл
 Водѣ, дѣ ва аѣшка кѣ ворѣе пре Ага шѣ кѣ дарѣрѣ, шѣ се ва дѣтоарче лѣкрѣл спре рѣл
 лор, кѣзѣта от кареле сѣ аѣбѣ прѣтетѣшѣгѣ кѣ Ага, ка сѣ'лѣ аѣзѣче еѣ маѣ 'наѣнте, ка нѣ кѣт-
 ва сѣ ле факѣ вре-о перѣре, шѣ гѣсѣрѣ пре зп грек, аѣзѣме Павел, кареле де тѣлѣте орѣ
 черка ла Тѣрчѣ, сѣ ѣа domnia церѣѣ, пре аѣчѣста аѣлѣндѣ'лѣ, л'аѣ рѣгат сѣ грѣаскъ кѣтрѣ
 Ага, ка сѣ нѣ асѣлѣте де кѣвѣнтеле Радѣлѣ Водѣ, нѣчѣ сѣ ле крѣадѣ, чѣ сѣ грѣаскъ де
 вѣне пѣнѣтрѣ воѣерѣ церѣѣ, шѣ лѣгѣ Ага фѣгѣдѣсѣрѣ тѣлѣцѣ ванѣ, іарѣ лѣгѣ Павел фѣгѣдѣсѣрѣ кѣ'лѣ
 вор чере Domnѣ. Аѣчѣстеа аѣзѣнд Павел, кѣ тоатѣ пѣтереа аѣ лѣкратѣ де аѣ трасѣ спре
 парѣтеа воѣерѣлор пре Ага кареле шерѣеа дѣ деарѣ. Деѣ воѣерѣ дндатѣ аѣ дѣлѣшѣнѣат
 пре воѣерѣ чѣѣ че рѣтѣсѣсе дѣ деарѣ, пѣнѣтрѣ че вѣне Тѣркѣл, зѣкѣндѣле, сѣ скоале деа-
 рѣ тѣлѣтѣ дѣнаѣнтеа лѣгѣ, жѣлѣндѣсѣсе дѣ конѣтра лѣгѣ Водѣ шѣ а грѣчѣлор. Шѣ аша аѣ фѣ-
 кѣт, кѣ аѣ скосѣ тот фѣдѣлѣ де фѣте шѣ де мѣерѣ, каре зѣчеа кѣ ле аѣ рѣшѣнатѣ; де ко-
 нѣѣ. карѣѣ зѣчеа кѣ ле аѣ фѣкѣт аѣчѣл лѣкрѣл грозав; де озменѣ карѣѣ зѣчеа кѣ ѣ-аѣ прѣдат
 шѣ ѣ-аѣ кѣзѣнт, шѣ алѣтеле тѣлѣте. Деѣ дѣлторкѣндѣсе дѣдѣрѣпт Тѣркѣл аѣ спѣсѣѣ жалѣ-
 ле чѣле маѣ тарѣ каре ле фѣчеа деара асѣпра Радѣлѣ Водѣ, шѣ дѣнѣтрѣ аѣчѣста аѣ рѣ-
 тасѣ невѣноватѣл Радѣл Водѣ цѣздекаѣ ка зп вѣноват, шѣ вѣноватѣѣ шѣ рѣѣ воѣерѣ с'аѣ дѣ-
 дѣрѣптат шѣ ле аѣ датѣ воѣе сѣ'шѣ аѣлѣгѣ Domnѣ пе кареле вор вреа шѣ сѣ'лѣ адѣкѣ сѣ'лѣ
 дѣтѣраче кѣ кѣфѣтан. Дѣлсѣ еѣ пе кѣле мергѣнд кандидатѣ пре Antonie Ворѣникѣл дѣн Попѣцѣѣ,
 де ла Краѣова, шѣ'лѣ адѣсѣрѣ де'лѣ дѣтѣрѣкарѣ кѣ кѣфѣтан Domnѣск, іарѣ Павел кѣ фѣгѣдѣсѣнѣца
 воѣерѣлор рѣтасѣ дѣ дешѣрт. Аѣчѣстеа фѣкѣндѣсе, аѣ трѣмѣсѣ Поарѣта де аѣ рѣдикатѣ пре
 Радѣл Водѣ, шѣ аѣ прѣнсѣ пе доѣ воѣерѣ грѣчѣ, карѣѣ се зѣчеа кѣ сѣнѣт прѣчина рѣлелор че-
 лор тѣлѣте, адѣкѣ пре Соѣѣалѣѣ шѣ пре Баласакѣ; шѣ пре Соѣѣалѣѣ цѣндѣ'лѣ дѣкѣс кѣтѣва
 вреѣте ла окнѣ, аѣколо л'аѣ спѣлѣзѣратѣ; іарѣ пре Баласакѣ л'аѣ датѣ дѣн тѣлѣлѣ зпор
 дѣрѣбѣанѣцѣ, де л'аѣ трѣкѣтѣ Дѣлѣпреа, шѣ ѣ-аѣ датѣ дрѣтѣл Царѣградѣлѣ. Іарѣ челоралѣцѣ
 грѣчѣ атѣта вѣлѣѣе ле аѣ датѣ сѣлѣцѣторѣѣ, кѣт тѣлѣцѣ се тѣра, кѣ маѣ пот трѣѣ, маѣ алѣс
 лѣгѣ Пасквалѣ граматѣкѣлѣ. Пре алѣтѣл іарѣшѣ фѣарѣте рѣѣ дѣл вѣтѣеа, кѣт стрѣга пе попа сѣ'лѣ
 кѣтѣнѣче. Аѣчѣстеа аѣ пѣтѣмѣтѣ грѣчѣѣ дѣлѣ Радѣл Водѣ.— Дѣнѣтрѣ аѣчѣсте тѣмѣлѣрѣѣ аѣ лѣат
 Тѣрчѣѣ Kandia чѣгѣтеа чѣе тарѣ а Крѣтѣлѣѣ, кареа дѣн тѣлѣтѣ вреѣте вѣтѣндѣсе аѣѣа о аѣ
 бѣрѣѣтѣ, шѣ тот Островѣл Крѣтѣлѣѣ л'аѣ сѣлѣсѣѣ шѣе Тѣрчѣѣ.

Преавѣстѣлѣ Енѣгѣл³⁾ дѣн Фѣлѣшѣх скрѣе, кѣ Antonie Водѣ дѣн 19 Аѣрѣлѣе аѣ сосѣтѣѣ
 дѣн Бѣкѣрѣщѣ, шѣ дѣн Вѣнѣреа тарѣ аѣ дѣнѣлѣрѣцѣтѣ дѣрегѣторѣѣле воѣерѣшѣѣ, аѣнѣ дѣн зѣѣа

de Pauci aș pisra tă el cerei și ceara lui. De aci dăințe scrie ca și Istoria Bălțenească⁴⁾ carea vorbеше прекут времеа: „Lăzind domnia Antonie aș venită дн деаръ къ тоці воіеріи și i-аș фькзтă помпъ дьпъ обичеіѣ, și се възвѣра тоці, фінд къ есте фійл cerei, пдъждьснд къ ва фі віне, și ел ва фі дрепт, фінд къ ера și вѣтрън, și аș воіерітă не воіері дьпъ рьндзіала са, și лъкрѣле cerei, și гьчевіле деспре тоці съ ащезасе. Іаръ фечіоріи лѣ Константін Постелнікъл Кантакзен, Міхаіѣ Постелнікъл, Матеіѣ Къпаріѣл și Іордаке, гьсіръ време съ каѣте тоартеа татълѣ лор, дн чіне аș фостă? și дпкісеръ пре Строіа Ворнікъл Лезрдеанл, вѣсндълă къ ел аș фостă прічина торцеі татълѣ лор, și л'аș скос ла Діван. Ел тьгьдзіа зікьнд, къ неміка щіе де ачєаста; іаръ фечіоріи лѣ Константін скоасеръ ніще рьвшеде, зікьнд къ сьнт а ле лѣ, каре ле аș скріс ла Грігоріе Гіка Водъ, și фінд Константін Кантакзенѣ Постелнікъл дн пьршеде апсєлѣ спре немці, și ла Венеціа și прін алте локєрі, зичєа къ с'ар фі дптълпт къ Грігоріе Гіка Водъ și авьнд ворьъ пентръ тоартеа татълѣ сьѣ, съ фіе арътат Грігоріе ачєде рьвшеде; алціи зік къ і ле аș датă Грігоріе; алціи къ сьнт скрісе дптр'ачєлеа. Деці дпкізьнд не Строіа Ворнікъл дн пьшкѣріе, i-аș фькзтă цисдекатъ де тоартее și л'аș пьсă дптр'єн каррѣ къ доі воі, пьмаі къ аптіріѣл și къ пьдраці, și аș пьсă ніще прівіці ла каррѣ, și i-аș спьнзєрат рьвшеде ачєлеа, și аша къ ачєеа помпъ л'аș трєкзтă прін тьргѣ, și л'аș дсă ла тьпъстїреа Спаговьлѣ, дпсъ пь л'аș оторжтă, чі фьръ де воіа лѣ л'аș кълєгьрїт; іаръ ел аș стрігатă: фьръ де воіе дпї есте, Доамне! și вреа сьї пьпъ пьтєле Сїлвестрѣ, іаръ ел зичєа: пь Сїлвестрѣ, чі Мехмет. Аша фь кълєгьрїа Ворнікълѣ Строіа. Маі дпкіс'аș пре ачєсте тїмпєріи și не Negroіе Постелнікъл Секзіанл și аș тьіат пасьл, пентръ че пь щїм. Маі дпкіс'аș și не Бьлѣчанл și л'аș скосă сьї таіе капьл, апоі л'аș іертат, прічина пь щїм; пьршїі лор вор да самъ.“

Дн анл ачєста с'аș тьзълїт și Еліа III Домнъл Молдовеі, și с'аș пьсă дн локьл лѣ къ а доза Домніе Дька; къ скріе преавестїтъл Енгел⁵⁾ прекут времеа: „Дька а доза-оаръ аș домнітă дн Молдова де ла анл 1669 пьпъ ла 1672; аша даръ Домніа Дькѣ аș цїнѣтă 3 анї.“

¹⁾ Conclusio Compil. Constitut. Transilvanic. ²⁾ Codex Ms. Balacianianus ad annum 1669. ³⁾ Engel in recent hist. Valachiae Part. I. p. 315. seq. ⁴⁾ Codex Ms. Balacianianus h. a. ⁵⁾ Engel in recent. Hist. Mold. p. 275.

А п ъ л 1670. Прекут ми се vede, дн анл ачєста с'аș дптъплатă че се скріе дн Istoria Bălțenească¹⁾ къ кзвінтєле ачєстеа: „Дптръ ачєстă тїмпѣ аș venită порьпкъ și лѣ Antonie Домнълѣ Мьнтенескѣ, съ теаргъ къ оасте ла Бьціагѣ, съ скоатъ не Noxai де аколо și дн отареле Молдовеі, къ се дпнєлїсе și фьчєа тьлте рєде și Бьчєчєнілор și Молдовєнілор, și мергьндă сераскїєрѣл къ тьлці Тьрчїи și къ Тьтарї, și къ Дька къ Молдовєнії, къ аневоіе i-аș скосă, маі тьлт къ ворбе вьне și пачїнічє, де кьт къ вьтаіе, къ се темєа де дьлшїї, фінд тьлціи și вїтєлї, și де тьлте опї с'аș стрїнєсă съ деа вьтаіе къ Тьрчїї, атьта кьт ера тоці дн марє грїже. Маі пре вртъ еї

de bunъ voie аѣ трекътѣ Нистръя де чеа парте, ши ощије с'аѣ дпторсѣ пре ла локъ-
рле саме, ши Antonie аѣ венитѣ дп сказнѣ.

Zicsъ аѣ ла анял 1664, къ дъпъ бѣтаја де ла Лена ши де ла Сѣлготардѣ дптре
Търчи ши дптре Немци с'аѣ фѣкътѣ паче. Пачеа ачеаста кѣм с'аѣ фѣкътѣ, ниѣ дпплъ-
ратъя Леополдѣ I, ниѣ Сѣлтанъя Махомет IV аѣ воитѣ съ се вестеаскъ ла тоѣ. Дрепѣ
ачеаа Шнгѣриѣ фоарте с'аѣ вѣкратѣ ши аѣ дпченѣтѣ а се сѣтѣи дптре сине, кѣм съ се
скоатъ де сѣтѣ каса Австриѣ; чи сѣатъя лор фѣ вѣдитѣ дп анял ачеста 1670, ши мѣлѣ
дпнтре Шнгѣри с'аѣ принсѣ; дптре карѣи чеѣ маѣ де фрънте аѣ фостѣ ачестеа: Францискѣ
Nadaжди, Петръ Zrini, Францискѣ Франгелан, Францискѣ Bonic ши Таттенбак, прекъм
търтърисекѣ Ioann Betlen ²⁾, Гевхарди ³⁾ ши Стефан Катона ⁴⁾.

¹⁾ Codex Ms. Balacianianus ad h. a. ²⁾ Ioannes Bethlen in Historia Transilvaniae ad h. a. ³⁾ Gebhardi
Part. III. p. 268. seq. ⁴⁾ Stephanus Katona in Epit. Chronol. Part. III. p. 253. seq.

А н ѣ л 1671. Залъски ¹⁾ адъче дпайнте о порѣнкъ а овлѣдѣрѣи Лешенѣ дп лъпа
лѣи Ianvarie а анялѣи 1671, къ каре се опрескѣ Подолениѣ, де а пѣвѣли дп Молдова; де
unde се vede къ акъта дпченѣсе дпцелечеѣреа чеа реа дптре Търчи ши дптре Полони.
ши къ Дороезенко Козакъя ащѣа не Молдовенѣ асѣпра Полонилор.

Деспре чеѣ че с'аѣ принсѣ ла анял трекътѣ дп Шнгѣрија, аша скрѣе Стефанѣ Катона ²⁾:
„Францискѣ Nadaжди дѣидекъторѣя Кърѣѣи чеѣ крѣѣенѣ дп Шнгѣрија дп Бечѣ, пѣмаѣ къ о
тѣѣетъръ а хохерѣялѣи ш'аѣ пердѣтѣ капъя дп 30 Aprilie дп анял 1671; дптрѣ ачееашѣ
зи с'аѣ тѣятѣ капъя лѣи Zrini ши ал лѣи Франгелан даръ къ треѣ тѣѣетърѣи дп Неошадѣи,
ши ал лѣи Таттенбак дп Гредѣи даръ маѣ тързиѣ дп 3 Decembrie. Не маѣ мѣлѣи ащѣи
карѣи аѣ фостѣ аместеканѣи къ дѣншиѣ, парте i-аѣ тѣятѣ, парте i-аѣ сѣргѣнитѣ, iarъ лѣи
Францискѣ I Ракоѣи мѣтѣса София Баторѣи i-аѣ скос граѣѣе, тогъши аѣ плѣтитѣ пентъръ рѣс-
къмпѣрѣреа капъялѣи 400,000 de флоринѣи.“ Ашишдереа скрѣѣи Ioann Betlen ³⁾ ши Гевхарди ⁴⁾,
пѣмаѣ кът зѣк, къ лѣи Nadaжди, лѣи Zrini ши лѣи Франгелан лѣи с'аѣ тѣятѣ капетеле, пѣ дп
30, чи дп 29 Aprilie, ши лѣи Bonic дпкъ дптрѣ ачееа зи i с'аѣ тѣятѣ капъя дп Пожон.

Деспре Балахѣя зѣче Историја Бѣлѣченеаскъ ⁵⁾: „Дъпъ венѣреа лѣи Antonie Vodъ де
ла Бѣциакѣ с'аѣ фѣкътѣ вражѣь дптре воѣерѣи. Марешѣ Банъя, Радъя Креѣцлескъя, Шербан
Константин Сѣлтарѣял, ши фращѣи лѣи се тѣрѣрѣ, се дпмѣтерниѣиръ прѣсте модъръ ши де
алѣѣи пѣ бѣга самъ, ниѣ дп сѣкотеа съ фѣе чева, ши кѣм къ аша с'аѣ тѣрѣтѣ, дпнтрѣ
ачеаста дпкъ се поате кѣлѣѣе: Дп времеа че с'аѣ дѣс Марешѣ Банъя ла Краѣова, пѣ
с'аѣ дѣс стѣрѣт ка алѣѣи Банѣ, че с'аѣ дѣс къ тѣре пошпъ, къ стеаг Бѣнескъ, къ трѣм-
вѣѣе, къ добе, къ сѣрле, къ глоате ши къ мѣлѣи копѣи де касъ къ солѣѣе, ши дпайнтеа
лѣи мерѣѣеа вр'о кѣѣѣѣа поводниѣи дпфрѣмѣсѣѣанѣи, iarъ дъпъ че аѣ венитѣ ла Краѣова,
дп дѣидѣѣь не воѣерѣи ашишдереа дп бѣтѣа къ бастоанѣе ка ши проѣѣѣи, карѣа ши дп Бѣ-
кѣрѣѣѣи о фѣчеа. Ачѣаста вѣзъндѣо воѣерѣи, маѣ вѣртѣс чеѣ мѣхпѣѣи, се сѣѣпа де зѣчеа
къте зп кѣвѣнтѣ дппрѣтивъ, карѣе кѣвинте азъндѣле Марешѣ Банъя ши Креѣцлескъя, ши
Шербан къ фращѣи лѣи, Постѣлпѣѣи лѣи с'аѣ пѣлѣѣитѣ, кѣм къ Георѣѣе Бѣлеанъя къ ал лѣи

ми кз чеіалалть воіеріме а церей аѣ фькзтѣ сѣатѣ, ка съ отоарь не Марешѣ Банья, не Креуцлескья, не Шерван Спътаріял ші не чеіалалці аї лор, ші Марешѣ Банья темъндсе аѣ фьцїтѣ дн Довїще ла Корнетѣ дн Мъпъстіреа са, ші аѣ скрісѣ ла Водъ ші ла чеіалалці, кѣ пентрѣ фрікѣ аѣ фьцїтѣ аколо, ка съ н'ял отоарь воіерїї. Antonie Vodъ і-аѣ скріс съ вїпъ ші съ каѣте кз чїне аре цїздекатъ, ші де аколо аѣ венїтѣ дн Бъкрешї ші днпревпъндсе кз чеіалалці аї лор аѣ ворбітѣ пълте; іаръ Antonie Vodъ аѣ фькзтѣ Дїван ші аѣ ешїтѣ ачеї воіерї жемъндсе де Ворпїкья Георгїе Бълеанья ші де аї лїї кѣм дн таїпъ с'аѣ ворбітѣ кз о алтъ воіеріме а церей съ зчїдъ не воіерїї шаї сѣс пѣмїцї; іаръ Георгїе Бълеанья ші Хрїзеа Вістіерїял цїнереле лї ші фїїял лї Івашко Бълеанья, ші Станко Вістіерїял Вьччанья, ші Радья Вістіарїял Шервескья ші алці тьгъдъндѣ, кз не есте шїре, нїчї дн гъндѣ аѣ автѣ ачестѣ лъкръ де каре лї се фаче акзп пѣпасте. Кз ачесте ворбе с'аѣ спартѣ Дїванья. Дъпъ Дїван аѣ ешїтѣ поръпкъ съ се дъкъ о самъ де воіерї ла деаръ, ші аѣ тьзълїт не Хрїзеа дїн вістерїа чеа маре ші пре Івашко фечоръ лї Георгїе Бълеанья дїн Ацїе, зїкъндѣ кз не требзе съ фїе слъцїторїї не тьпеле лор, ші аѣ фькзтѣ не Матеїѣ Кантакъзенья, фрателе Спътарїялї Шерван Ага маре ші пре Івашко Бълеанья л'аѣ фькзт Комїсѣ маре зїкъндѣ, кз де че оаръ есте татъ лї тьзълїтѣ, съ не фїе ші фечїоръ. ші пентрѣ ачееа аѣ днченътѣ воіерїї чеї маї сѣс пѣмїцї а тьрбъра лъкръріле, ка Водъ съ іа де ла воіеріме ші съ ле деа ла оаменїї лор, ші аша съ поарте еї не Водъ де нас дъпъ пльчереа лор; кз атътѣ лї скъртасе тоате венїтърїле, кѣт де тьнкаре днкъ не ера сьтъл, нїчї де вестъръ. Дн зї де дълче карнеа де вїтъ пѣмаї кз апъ сьратъ о фьчча; дн зї де сек лїптеа ші фасолеа кз апъ ші кз каре і-о да де тьнка; вїп фоарте пзїцїѣ, кѣт фїїял лї Antonie Vodъ кѣм къра дїн тьргѣ не ванї вїп.“

Аша скріе ші Фїлїцїх 6), кареле токма аша апъръ не Кантакъзени претъгїнденеа прекъм лї днпънѣ Історїкья Бъльчїнескѣ, пре знде поате. Апої зїче: „Днтрѣ респльтіреа фачерїлор де вїне але лї Antonie Vodъ Вістіерїял Хрїзеа, Пъхарпїкья Стаїко ші Радья Шервескья с'аѣ дъс ла Одрїїѣ, ші аѣ негрїтѣ не Antonie Vodъ кз не е харпїк де а domni. Дн Одрїїѣ с'аѣ днтълїтѣ еї кз Грїгорїе Гїка фостъл Domnѣ Мъптенескѣ, кървїа пѣї плькзе а рьмънеа дн церїле де сьпт наса Австріеї, чї мерсесе іаръшї ла Търїї, ші довьндїсѣ грацїе, доаръ ка съ спїонеаскѣ прїнтръжнсъ лї таїпеле кърцїеї де ла Бечїѣ. Кз Грїгорїе Гїка аша даръ днцелегъндсе пѣмїцїї воіерї прїн тълте дарърї атъта аѣ фькзтѣ, де Antonie Vodъ с'аѣ тьзълїтѣ, ші дн докъл лї с'аѣ пѣс Грїгорїе Гїка кз а доза Domnie. Antonie дъпъ ачееа аѣ трїтѣ ла Царїградѣ ші аколо аѣ ші тьрїтѣ, ел аѣ фост тошѣ Прїнцїпессеї Марїеї вьдъвеї лї Константїнѣ Бръпковчанья.“

Деспре Молдова зїче Історїа Бъльчєнеаскѣ 7): „Днтрѣ ачестеа тїмърї с'аѣ свълат деара Молдовеї аспра лї Дъка Водъ Domnьялї сьѣ, фїїнд кап лъкрълї ачестъїа Кекья Сердарїял, кареа стръпгъндсе дїн цїос, че се зїк цїосенї, аѣ венїтѣ ла Іашї ші аѣ фькзт маре гьлчєавъ лї Дъка Водъ, тькар кз ші Дъка аѣ стрънс оасте, кѣтѣ аѣ пѣтѣт ші

Хълманял Бъхшиѣ кѣмпатя лѣ Дѣка Водъ аѣ ешиѣ кѣ ошѣ дѣаинѣа лор, де с'аѣ вѣтѣтѣ кѣ дѣншиѣ, даръ нѣмѣка аѣ испрѣвѣтѣ, чѣ и-аѣ кѣятѣтѣ сѣ ласе деара шѣ аша с'аѣ дѣс ла Търчи прѣсте Дѣнѣре, шѣ аѣ скрѣс ла дѣнѣрѣдѣе, кѣм с'аѣ невѣнѣтѣ о самѣ де оамѣнѣ шѣ фъръ нѣчѣ о вѣнѣ фак гѣлчѣавѣ, адѣкѣндѣ пе воѣерѣи цѣрѣи тѣртѣрѣе кѣ тоѣи ера кѣ дѣн-сѣл. Дѣнѣр'ачѣеа дѣнѣрѣдѣеа аѣ трѣмѣсѣ прѣ ѣн Ага сѣ дѣнѣоаркѣ пе Дѣка ла сказнѣ, шѣ аѣ скрѣсѣ шѣ Башиѣ сѣ деа Търчи, сѣ гѣнеаскѣ пе чѣи рѣи шѣ невѣнѣ. Іаръ Дѣка дѣ-дегѣндѣ, кѣ тѣлѣи мерг сѣ'лѣ пѣрѣаскѣ ла Поартъ, шѣ сѣлтѣ дѣн Дѣброѣеа (сѣа Дѣ-бродѣиѣ) шѣ авѣнд прѣ Ага Търкѣа кѣ пѣтере, шѣ шѣ але сѣле ошѣ, и-аѣ вѣтѣт шѣ и-аѣ спартѣ, гѣнѣндѣи дѣнапоѣ прѣсте Дѣнѣре шѣ прѣ чѣи чѣ и-аѣ маѣ гѣсѣтѣ стрѣнши дѣ деарѣ, и-аѣ дѣнѣрѣдѣеа шѣ с'аѣ дѣнѣрѣнатѣ дѣ сказнѣ Дѣка, шѣ пе кѣнѣтѣнѣле тѣрѣвѣрѣеи и-аѣ прѣмс де и-аѣ оторѣтѣ. Доамна лѣ Дѣка дѣн тѣрѣвѣрѣеа ачѣеа ера дѣ деара Ромѣ-неаскѣ ла Дрѣгѣлѣщѣи, апоѣ ашезѣндѣсѣе тѣрѣвѣрѣеа с'аѣ дѣнѣрѣнатѣ дѣ Молдова.⁴ Сѣл-цѣр⁵), зѣче: кѣ рескоала ачѣеаста асѣпра лѣ Дѣка Водъ с'аѣ фѣкѣтѣ дѣн 29 Октомврѣе дѣн ашѣ 1671; кѣ Баша карѣле л'аѣ дѣс дѣнапоѣ дѣн сказнѣ с'аѣ пѣмѣтѣ Капѣланѣ Баша дѣн Алепо; кѣ Дѣка Водъ с'аѣ дѣнѣрѣнатѣ дѣн сказнѣ ла дѣнѣпѣтѣл ашѣлѣ 1672; кѣ Ар-менѣи кѣ Хѣкѣл Пѣвѣзѣиторѣя лор дѣкѣ аѣ фѣстѣ амѣстекаѣи дѣн рескоала ачѣеа, шѣ пѣнѣтрѣ ачѣеа аѣ трѣкѣтѣ дѣн Арѣеал, ка сѣ нѣ сѣ таѣе шѣ еѣ дѣнѣпрѣнѣт кѣ цѣосѣнѣи.

¹) Zaluski Epist. I. p. 297. ²) Stephanus Katona in Epit. Chron. Part. III. p. 255. ³) Ioannes Bethlen in Hist. Transylvaniae Part. II. p. 97. ⁴) Gebhardi in Hist. Hung. Part. III. p. 272. ⁵) Codex Ms. Balacianianus ad h. a. ⁶) Eilstich apud Engel in recent. Hist. Valachiae Part. I. p. 316. seq. ⁷) Idem Codex Ms. Balacianianus l. c. ⁸) Sulzer II. p. 133.

А шѣл 1672. Дѣспре тѣзѣлѣреа лѣи Антонѣе Водъ, дѣспре карѣе ворѣнѣи шѣ ла а-шѣл трѣкѣтѣ, шѣ дѣспре а доза Домѣне а лѣи Грѣгорѣе Гѣка Водъ аша скрѣе Історѣа Бѣ-лѣчѣеаскѣ¹): „Дѣ деара Ромѣнеаскѣ воѣерѣи дѣт ера кап дѣнѣрѣжѣиѣи. Дѣчѣ іатѣ венѣи порѣнѣкѣ шѣ де ла дѣнѣрѣдѣеа, сѣ теарѣгъ Антонѣе Водъ ла ал трѣлеа ап ла Поартъ сѣ шѣ дѣнѣрѣаскѣ Домѣна, ла Царѣградѣ сосѣи дѣн прѣвеѣе шѣ Грѣгорѣе Гѣка, карѣле фѣсѣсе Водъ дѣнаинѣе де Радѣл (XIII), ертѣндѣ'лѣ дѣнѣрѣдѣеа прѣн тѣжлѣочѣреа лѣи Панаѣотакѣ Драгоманѣлѣи дѣнѣрѣтѣескѣ. Ачѣеастѣа авѣзѣндѣ Антонѣе шѣ воѣерѣи, ера дѣнѣрѣжѣаѣи шѣ трѣ-мѣсѣрѣ маѣ наинѣе пе Конѣстанѣтин Постѣмѣнкѣа Канѣтакѣзенѣа шѣ пе Георгѣе Ворѣнѣкѣа, сѣ черче Порѣдѣе, сѣ вадѣ чѣе вор аѣла. Дѣчѣи Водъ шѣ воѣерѣи маѣ прѣ зрѣтѣ порѣнѣрѣ шѣ лѣсарѣ дѣн деарѣ пѣртѣиторѣи де грѣже пе Радѣл Креѣцѣлескѣа, іаръ пе Георгѣе Вѣлеанѣа, пѣнѣтрѣ кѣ ера вѣтрѣнѣ, пѣ воѣрѣ сѣ'лѣ фак пѣртѣиторѣи де грѣже нѣчѣ дѣн сокѣотѣрѣ дѣн-трѣ чева, карѣле тѣлѣтѣ с'аѣ обѣдатѣ кѣчѣ нѣ'и дѣдѣрѣ вѣре о чѣнѣсте. Іаръ дѣнѣтре воѣерѣи чѣи обѣдаѣи Неагоѣе Сѣкѣзанѣа чѣл кѣ насѣл тѣятѣ фѣзѣндѣ дѣн деарѣ, с'аѣ дѣс ла Поартъ шѣ дѣнѣсѣндѣсѣе де Панаѣотакѣ, пѣрѣеа тѣре пе Канѣтакѣзенѣи, кѣ фак тѣлѣте пѣдрѣпѣтѣдѣи дѣн-трѣ воѣерѣи шѣнѣтре сѣрѣачѣи. Іаръ кѣнд аѣ аѣнѣсѣ Водъ ла Дѣнѣре, с'аѣ дѣнѣтѣмплатѣ кѣ Конѣстанѣтинѣ Канѣтакѣзинѣа венѣндѣ де ла Поартъ, шѣ дѣнѣтрѣвѣндѣ'лѣ Антонѣе Водъ, чѣ аѣ дѣнѣсѣсѣсѣ, и-аѣ спѣсѣсѣ: Нѣ ва фѣи дѣнѣпѣт кѣм гѣндѣамѣшѣ ноѣ, шѣ аѣ спѣсѣе тоатѣ повѣстеа де

Grigorie Gika Vodъ; iarъ Шербанѣ Каптакъзинъла аѣ zic, къ de ар тревъи съ факъ подѣ de пшци de бані de ла Сераизъ Ромълескѣ пшпъ ла ал Beziriazъ, totъши ді ва фі dънъ voie, съ мерцемъ пшмаі ші vom vedea. Іаръ ла Dънъре zicerъ; къ рѣѣ аѣ фъкътѣ de аѣ обидатѣ не Георгіе Вълеанъла, нічі о чинсте dъndъи ші скрпсе Vodъ, de'лѣ фъкъ пъртъ-торіѣ de гріже ал дериі dимпревнъ къ Радъла Крецълескъл Догофътъл; de ачі се дъче Domnъла нъ воіеріі ла Odrііѣ. Аколо ачизнъндѣ Марешѣ Банъла ші Шербанѣ Спътаріъла къ ал лор, черка съ пшпъ Domnъ не Георгіе Ворникъл, ші съ лпсеаскъ пре Antonie, zikъндѣ, къ е вѣтрънѣ ші слаб, ші Vodъ тревъе съ фіе маі таре, съ поатъ шерві дппъръдїеі ла оасте, къ Търчїі се гъта de вѣтаіе асыра Лешлор. Ачеаста азъндсо Viziriazъ, аѣ zicѣ, къ дака де тревъе Domnъ таре, де ва да ел знъл къ тълі de феррѣ. Кареа дпде-легъндсо воіерї, се лъсаръ de а'шї чере Domnъ таре, ші череа іаръшї не Antonie. Търкъл ле фъгъдїі дп фацъ, ші zice: дп кътаре zї вѣ адънаці, ші венїці съ дпвбраче кф-танъла; ші деспре алтъ парте аѣ тримісѣ ла Царїградѣ дънъ Grigorie Gika Vodъ, ші воіерї nemika шїа. Іаръ Viziriazъ аѣ кіематѣ пре Antonie къ воіерїі съ вїпъ съ дпвбраче кфтанъла, ші мерсеръ тоді; іаръ Шербан Каптакъзенъла фїнд дп сълашѣ ла Карагачї, с'аѣ фъкътѣ кы есте рѣѣ ші зъчеа лънгъ фок, ші тримісе не Ieremia Komiszъ, съ vadъ че вор съ факъ ла Поартъ Domnъла ші воіерїі? Дечї мергъндѣ Domnъла ші воіерїі ла Viziriazъ ші ащептъндѣ кфтанъла, дпчепъ Viziriazъ а дптрева каре есте Марешѣ Банъла? ел респансе, еѣ съпт. Viziriazъ кътръ аї сѣї: лъаці-лѣ, шї-лѣ лъаръ. Ашшдереа аѣ фъкътѣ къ Георгіе Ворникъл, къ Mıxaiѣ Постелникъл ші къ алціі маі тълді; іаръ de Шербан Каптакъзенъла ръспансеръ къ нъ есте ачі, ші ретълънд Antonie къ вр'о къдїва воіерї, Viziriazъ і-аѣ zic: „Дппъратъл те аѣ тълълітѣ; ші дпторпъндъсе кътръ Івашко Столникъл, Хрїзеа Вістіарїъла, Радъла Шїрвекъл, ші кътръ чеїмалці воіерї, карїі рѣтълъсесе ачі, zice: Воъз в'аѣ датѣ дппъратъл Domnъ не Grigorie Gika, пъсаці ла дънсъл. Дечї ешїръ de ла Viziriazъ воіерїі, дпкълкаръ ші ешїръ дпайнте лънгъ Odrііѣ, къ ера апроане Grigorie Gika, ші венїръ къ дънсъл дп Odrііѣ. Іаръ Шербан Каптакъзенъла Спътарїъла фїнд маі вїклеанѣ, аѣ скъпатѣ, къ поръпчїсе Viziriazъ съ-лѣ прїндъ, іаръ ел, кът аѣ дпцелесѣ de ла Komiszъ ачеаста, дпдатъ аѣ дпкълкатѣ ші аѣ фъцітѣ кът аѣ пѣтѣт.

Grigorie Gika Vodъ дпдатъ аѣ скрїсѣ кърці лѣї Георгіе Вълеанъл, съ шїе къ есте Domnъ ші съ прїндъ не Радъла Крецълескъл ші не фраціі лѣї Шербан Каптакъзен карїі ера ла Бъкзрещї. Іаръ Георгіе Вълеанъл венїнд поантеа аѣ стрънесѣ ісвашїі ші къпї-танїі слъціторїлор ші не воіерїі, карїі се дптъмпласе ачі, пре Радъла Нъстърел ші пре алціі, ші адънъндъсе аѣ тримісѣ не Радъла Нъстърел къ слъціторїі ла Кантемір Постел-никъл ші ла Ага Матеїѣ ші ла Iordake de ле аѣ околїтѣ каселе ші і-аѣ кіематѣ ла кърте, ші дптревъндѣ еї пентрѣ че? ръспансеръ, нъ шїт, фъръ пшмаі есте поръпкъ Domneаскъ, вої венї vedea; пре алціі і-аѣ тримісѣ ла Радъла Крецълескъл de л'аѣ кіемат ші пре ел ла кърте ші мерсеръ. Аколо ера Георгіе Вълеанъл ші слъціторї тълді къ лътълърї апрїнсе, ші дакъ венїръ шеъзрѣ, ші с'аѣ скълатѣ Вълеанъл, ші zice: „Боіерї фраці! съ-

пътате де ла Мърия Са Домнъл Григоріе Гика Водъ, съ щіці, къ аа мѣхитѣ Дѣмнезеѣ ші днпъратъл, іатъ картеа; ші о четірѣ, ші мѣлцѣміа лѣи Дѣмнезеѣ. Днсъ днптре мѣлцѣміе фъче Іордаке, ші вреа съ фъгъ ші Матеіѣ Ага, даръ прнцсеръ де весте ші-лѣ дн-тоарсеръ, ші зиче Георгіе Бълеанъл: Матеіѣ! къчї фачї конїлреце де нѣ шезі? къ Домнъл поръпчеце съ фїці ла опреалъ, нѣ ка съ въ отоаре, чї нѣмаї пъпъ ла веніреа Мъріеї Сале, ші бнп есте Дѣмнезеѣ, ва іерта, нѣ въ темецї, нѣ пе маї фаче новъ рѣшїне. Дн къмъріле Домнеці ера 24 де воіерї днкіші де Радъл Крецълескъл, ші дн обезї пептрѣ пъпъстїле че ле фъчеа, чї дндатъ поръпчї Бълеанъл, де ле тѣіаръ обезїле шїї сло-бозі, ші фїеце каре дншї лѣа обезїле шї ле дъчеа днпнїтеа Крецълескълшї шї дї зїчеа: Съці фїе дн гъндѣ, шї ле дентда цїос. Дечї фъкъндѣсе зї, трїмісе пе воіерї пре ла каселе салѣ, шї слѣдїторїї съї пъзеаскъ, пъпъ че аа венїтѣ а доза поръпкъ де ла Григоріе Водъ де і-аа днкісѣ дн Търнѣ.

Воіерїї церей фїїнд пекъціці, дндатъ аа днкълекат де с'аа дѣсѣ ла Одрїїѣ ла Григоріе Водъ. Іаръ вїетъл Еліа Арташъл днделегънд къ ва съ лѣ прндъ Крецълескъл, аа фъцїт кътрѣ Ардеалѣ, чї днтѣїѣ аа прнцс о слѣгъ а лѣї кървіаї аа фост стат калъл шї лѣ дѣсеръ ла Крецълескъл, кареле дндатъ поръпчї деї тѣіаръ капъл. Пре зрѣшъ прнцсеръ пѣвіа-шїї шї пре Еліа Арташъл шї адъкъндѣ лѣ легат пъпъ ла о крїштѣ мѣлгъ Бъкрещїї, іатъ шї вестеа мерде дн тоатъ деара, къ Григоріе Гика есте фъкът Домнѣ а доза оаре, шї ел аа днченъта цїзра пе пѣвіешїї де л'аа дѣслегат, шї легънд ел пе пѣвіешїї, і-аа вѣтѣт рѣѣ шї і-аа дѣс легаці ла Бъкрещїї. Строїа Ворнїкъл, пе кареле дн кълѣгърісе ла Спаровѣ, къ мещешгъл фїїлѣї съ Матеіѣ ера трекът дн Ардеалѣ, ачеста азїнд де Григоріе Водъ, къ есте Домнѣ, дндатъ аа порнїт де с'аа дѣс ла Одрїїѣ ла дѣнскъл, спънѣндѣї тоате пе-воїле че аа трас. Мерс'аа шї алці воіерї мѣлці де с'аа желїт, шї аша Каптакзенїї къ-зъръ дн мѣнїле лѣї Григоріе Гика Водъ, кареле порнїнд де ла Одрїїѣ къ тоці воіерї аа венїт дн деаръ дн скажъл Бъкрещїїлор дн 20 Мартїе дн апъл 1612, шї авеа къ сїне шї пе воіерїї чеї прншї, пе карїї і-аа дат дн мѣнїле лѣї легаці дн обезї, адекъ: пе Мареш Банъл, пе Георгіе Ворнїкъл, пе Гїца Къччарїл, пе Міхаїѣ Постелнїкъл, пе Стоїан Комїсъл, пе Васїліе Къпїтанъл шї пре алт къпїтан, шї дѣпъ че і-аа адѣс, і-аа днкіс дн Търн дѣпъ поарта чеа Домнеаскъ. Чї н'аа трекът мѣлт тїмпѣ шї пре ачеї дої къпїтанї і-аа тѣіат днпнїтеа порцеї, пептрѣ къ сѣдѣсе пе Панаїотакѣ де мѣлере шї де конїї: дрепт ачееа аа дндемнат ел пе Григоріе Водъ де і-аа оторжт. Іаръ пе Георгіе Вор-нїкъл л'аа трїміс ла окпъ шї пе Гїца Къччарїл, шї маї ера шї Стоїан Комїсъл Лѣдескъл аколо къ дѣншїї, чеїлалці тоці дн Бъкрещїї ера днкіші, пе карїї дн вр'о кътева рѣн-дѣрї скоцїндѣї ла Дїван, цїздека съї педепсеаскъ, къчї аа фъкът стрїкаре церей, фъкънд даторїї ла Търчї ла вр'о 1000 де пѣпці, шї арънкъндѣле, къчї кънд с'аа дѣс Домнъл дн деаръ кътрѣ деара пепдеаскъ нѣмаї къ 50 де пѣпці аа лѣсат деара датоаре, шї аа поръпчїт, съ пѣтеаскъ де ла каселе лор ачеа даторїе. Шерван Каптакзенъл Спѣтарїл, дѣпъ че аа скъпат де ла Одрїїѣ, с'аа дѣсѣ къ алції ла Молдова ла Дъка Водъ, каре азїндѣо

Григоріе Гика Водъ, аъ тримісѣ солѣ Дзка Водъ, де'лѣ череа, іаръ Дзка аъ рѣспѣсѣ, къ аъ веніт ла ел, адеврѣт е, даръ нѣ л'аъ приміт, ка съ нѣ айбъ вражбъ, чі с'аъ дѣс нѣ шіе дикотроѣ дін Молдова, днѣс н'аъ фост аша, чі-лѣ аскѣсесе Дзка Водъ ла Мъльстїреа Кангѣчлѣлї.

„Venind vара дмпѣратѣл Тѣрческѣ аъ фѣкѣт mare гѣтїре шї с'аъ дѣсѣ къ оасте ла Каменец, шї аъ порѣнчїт лї Грігоріе Водъ де аъ мерсѣ шї ел къ ошїле сале, каре аша ера де формоасе, кът с'аъ тірат шї дмпѣратѣл, шї Тѣрчїї. Аколо венінс шї Дзка Домнѣл Молдовеї дѣпъ порѣнка дмпѣратѣлї, Грігоріе Водъ авнд пісмъ пе дѣнѣсл пентрѣ къ нѣ і-аъ дат пе Шербан Кантакѣзенї, аъ дндемнат пе воїерїї Молдовенецїї, де л'аъ пѣрѣт ла дмпѣратѣл, къ есте от рѣѣ шї мѣнкѣїос шї къ стрїкѣ цеара (ѣїнд къ шї Молдовенїї ера сѣпѣрацїї пе Дзка) шї лѣкрѣнд шї Грігоріе Гїка спре пердереа Дзкї, дмпѣратѣл аъ врѣт сѣї таїе капл, чї аъ авѣт порок Дзка къ доао влѣне де влѣне дін Московїа фоарте негре шї формоасе (амъндозѣ фѣчеа 40 де пѣнцї) дїнтре каре днд зна дмпѣратѣлї, алга Вїзїрїлї, аъ сѣплат де тоарте; іаръ дін Домнїе л'аъ скос, шї аъ пѣсѣ дн Молдова Домнѣ пе Стефан (XIV) Петрїчеїѣ. Децї мергѣнд дмпѣратѣл ла Каменец дн пѣїне зїле о аъ вѣтѣт шї лѣт, пеїїнд оасте мѣлѣ днтр'їпса, фѣрѣ пѣїптеї Немцї, драгонї, карїї вежнд mare пѣтереа Тѣрческѣ шї темѣндсе шї де Країсл лор, с'аъ дѣсѣ офїцерїї къ сѣлѣїторїї лор дн тѣрн, ѣнде ера іарѣа де пѣшкѣ, шї і-аъ дат фок де с'аъ рѣпѣдїт къ тоцїї, шї с'аъ спарт шї четатеа, дѣпъ ачеа аъ днтрат Тѣрчїї, кмт аъ врѣт шї о аъ дїресѣ, пре ѣнде се стрїкасе, шї де аколо дмпѣратѣл с'аъ днтѣрнат дндѣрѣпт. Грігоріе Гїка Водъ пре ла Сѣпїкоарѣ днкъ аъ веніт дн сказн, ешїндѣї дпайнте Георгїе Бѣлеанл, Строїа Ворпїкѣл шї Стѣрза Спѣтарїл, фрателе Доамнїе лї Грігоріе Водъ, къ ачеїїа ера лѣсацї пѣртѣторї де грїже, шї къ mare помпѣ аъ днтрат дн Бѣкрѣцїї, пѣмаї Водъ ера камѣ слабѣ, къ зѣкѣсе мѣлѣ дн Хотїн де се сѣпїасе къ ва мѣрї. Іаръ дакъ аъ веніт дн сказн с'аъ вѣкрѣт, къ аъ афлат шї пе Доамнѣ са венїтѣ де ла Венецїа. Іаръ ла венїреа Доамнїе і-аъ ешїт дпайнте мѣлѣ дїспѣесе ла Дѣнѣре шї къ чїнсте о аъ адсе ла Бѣкрѣцїї. Доамна ера дмѣрѣкатѣ дн хаїне фрѣпчешї фоарте фрѣмоасе, каре дн Бѣкрѣцїї ле аъ лепѣдат, шї аъ дмѣрѣкат хаїне Ромѣнецїї.“ Маї тоате аша ле скрїе шї преавестїтѣл Енгал²), Іоанн Бетлеї³) днкъ аша скрїе сѣрпареа лї Дзка Водъ, адекѣ къ ачеа і с'аъ днтѣрнат дін пізма лї Грігоріе Гїка Водъ.

Даръ оаре адеврѣте сѣпт ворѣеле лї Делїаро⁴)? кареле зїче: „Грігоріе Гїка Водъ, кареле ера прїѣагѣ дн Італїа, ш'аъ шїїтѣ аша дндрепта лѣкрѣрїле, кът маї пре ѣртѣ фѣ кіемат ла Поартѣ, шї триміс къ а доза домнїе дн Валахїа. Шїа ел тоате трѣвїле дереї шї але воїерїлор. Чї скопѣл ісѣвндеї лї чел маї mare ера шасе фрацїї Кантакѣзенї; пре ал кѣрора татѣ, кмт с'аъ зїе маї сѣс, дін порѣнка лї дн сѣгрѣмасе дн Мъльстїреа Снаговлїлї. Шербан ѣнл дїнтре фрацїї ачеїа фѣїїсе, азїнд де днтоарчереа лї. Тот вїфорѣл с'аъ дескѣркат асѣпра челор чїпчї, пе карїї і-аъ сїлїт, съ плѣтеаскѣ о сѣмѣ неспѣсѣ де банї, шї де ачї аъ веніт ла днкїсоаре шї ла вѣтѣлї. Днтр'ачеа аъ порѣнчїт Грігоріе Гїка Водъ, ка фїеїше кѣрѣїа дїнтре Кантакѣзенї сѣ і се деа кѣте

о сѣтъ де фаланце дн тоатъ зюа. Константин Кантакзенил, кареле фѣ сѣгрѣмат дн анял 1716, димпрезнь кѣ фѣилъ сѣѣ Стефан Водъ, фѣиндѣт мѣлъ де фрателе сѣѣ чел маї тѣнр, с'аѣ рѣгат лѣи Водъ ка сѣт дн гѣдѣе сѣ сѣфере ел вѣтъле пентрѣ дѣлсѣл, шѣ дн гѣдѣиндѣсе, кѣ атѣта рѣдаре ле аѣ сѣферѣт де пѣчѣ зп ваї аѣ зѣс пѣчѣ аѣ лѣкрѣмат. "Днпреваїѣ оаре адеврѣте сѣнт ворбеле ачестеа але лѣи Делчиаро, шѣ пентрѣ ачееа, кѣ с'аѣ арѣтат ла анял 1668, кѣм кѣ Дрѣгѣчѣи Кантакзенил дн анял ачела аѣ тѣрѣт, шѣ аша дн анял де акѣм пѣ ера маї тѣлѣи фѣрацѣ Кантакзенил вѣи фѣрѣ пѣмаї чѣнчѣ.

Деспре Ардеалѣ скрѣе Катона⁵⁾, прекѣм зрѣмеазъ: „Апафѣ пѣ пѣмаї аѣ прѣмѣт пе ревелѣи дѣн Унгѣриа, чѣ і-аѣ шѣ аѣїстат. Дрѣнт ачееа тѣкар кѣ Поарта л'аѣ опрѣт де ла дареа де аѣїсторѣї ревелѣлор, ел тотѣшѣ аѣ порѣнчѣт лѣи Мѣхаїл Телекѣ, сѣт аѣїсте. Кареле ешѣнд дѣн Кѣоар дн 6 Септемврие дѣн анял 1672, спре Сѣтмарѣѣ, дн 20 Септемврие фѣ вѣтѣт де Немѣцѣи шѣ днпрѣт днпапѣи."

Прекѣм араѣт Мѣхаїл Леквѣен⁶⁾ Dionisie Патриархѣл Цѣрѣградѣлѣ днкъ дн анял ачеста 1672 аѣ респѣнс ла грѣшалеле Калвѣнѣлор каре респѣнс л'аѣ іскѣлѣт Архѣереїи ачещѣа; Герасѣм ал Трѣновѣлѣи, каре апої аѣ зрѣмат Патриархѣлѣи Dionisie, Мелетѣе II ал Софѣїѣ, Мѣтрофан ал Варнеї шѣ Макаріѣ ал Дрѣгѣорѣїлѣи.

¹⁾ Codex Ms. Balacianianus ad h. a. ²⁾ Engel in recent. Hist. Valachiae Part. I p. 317. seq. ³⁾ Ioannes Bethlen rerum Transsylvanicar. Tom. II. p. 239. ⁴⁾ Delchiario p. 126. seq. ⁵⁾ Stephanus Katona in Epit. Chron. Part. III § 256. ⁶⁾ Michael Lequien in Oriente Christ. Tom. I.

Анѣл 1673. Ла анял ачеста, аша кѣвѣнтѣ Історѣкѣл Бѣлѣчѣенскѣ¹⁾: „Іарѣ Шерван Кантакзенил Спѣтарѣїл, дѣпѣ че с'аѣ тѣзѣлѣт Дѣка Водъ дѣн Молдова, аѣ треакѣт дн Ардеал ла Гѣрѣцѣї ла Стефан Лазар воїерѣї тѣаре ал локѣлѣи ачелѣїа, шѣ фѣїнд прѣїтеп кѣ Кантакзениї дѣн Молдова, прѣп мѣжлочѣїреа ачелора л'аѣ дѣпѣт дн възпѣ сокотеал ла касѣ лѣи пѣнѣ деспре прѣтѣварѣ, дѣнѣ ачееа с'аѣ дѣс ла Іоанн Бетлен Канчелмарѣїл Ардеалѣлѣи, шѣ аѣ черѣт слобозенѣе сѣ треакѣт дн цѣара Тѣрчѣаскѣ, шѣ аѣ добѣндѣт, шѣ с'а дѣсѣ прѣп Хаѣегѣї пре ла Карансѣвешѣ, пре ла Рѣшава ла Одрѣїї ла Каратѣстафа Баша фѣїндѣт прѣїтепѣ дѣнтрѣ 'нчѣпѣт; ла але кѣрѣїа пѣчѣоаре кѣзѣнд, с'аѣ рѣгат пентрѣ фѣрацѣї сѣї, карѣї ера днкѣшѣ де Грѣгорѣ Гѣка, сѣ фѣакѣ прекѣм ва шѣ модрѣ, сѣт скоатѣ Кѣїмаканѣл аѣ кѣїемат пе Вѣзѣрѣїѣ, де л'аѣ оспѣтат шѣ л'аѣ шѣ дѣрѣїт. Дѣпѣ ачееа л'аѣ рѣгат сѣ фѣакѣ вѣне, сѣт слободѣ кѣ ле аѣїзнѣе пѣдеанса, кареа о аѣ авѣт днтрѣ зп анѣ шѣ алтеле зѣкѣндѣт; дѣчѣ Вѣзѣрѣїл аѣ фѣгѣдѣїт кѣ ва фѣче. Кѣїмаканѣл вѣклѣан фѣїнд, ка сѣ пѣ се днгѣрѣїе лѣкрѣл, шѣ сѣ фѣакѣ вре о тѣтаре. Дндатѣ аѣ кѣїемат Іксѣцѣїл шѣ аѣ скрѣе ферман лѣи Грѣгорѣ Гѣка Водъ, сѣ пѣ фѣакѣ днтрѣ алт тѣнѣ, чѣ сѣт деа дн тѣна Тѣркѣлѣї, шѣ аѣ рѣндѣїт шѣ зп Ага, ка сѣ теаргѣ, шѣ кѣт с'аѣ дѣсѣ Вѣзѣрѣїл де ла оспѣтѣ Кѣїмаканѣл дндатѣ аѣ трѣмѣїс пре Ага кѣ ферманѣл шѣ л'аѣ днвѣдат сѣ теаргѣ обѣ ла кѣрте ла Домнѣл шѣ сѣ лѣсе дої шерѣї ла зша Тѣркѣлѣї. Шѣ дѣнд ферманѣл пѣ пофѣтеа сѣ фѣакѣ Водъ днтрѣ алт тѣнѣ, чѣ аѣ порѣнчѣт де і-аѣ дат дн тѣнѣле Тѣркѣлѣї де і-аѣ дѣс дн Цѣрѣград. Дарѣ Марешѣ Банѣл пѣ врѣ сѣ теаргѣ, чѣ аѣ рѣмас дн цѣарѣ ла касѣ

лѣ, ші Гіца сокрьл лѣ Шерван фінд ла окпъ аѣ поръчѣт де л'аѣ слобозѣт ші с'аѣ дѣсѣ ла Нѣконоѣѣ. Іаръ не Георгіе Ворпѣкѣл л'аѣ лъат де ла окпъ ші л'аѣ дѣсѣ ла Тіемана ла дѣкѣсоаре, аколо фінд кѣтъва време, поръчѣт Водъ де л'аѣ скоасеръ дѣн тѣпѣсѣре ші і тѣіаръ капѣл. Ачесте пепѣдъждѣте дѣтѣмпѣлрѣ венѣнд лѣ Грігоріе Гіка Водъ, ші ші поръчѣт, сѣ теаргъ ла оасте кѣ Сераскіер-Баша сѣ пѣзеаскѣ Каменецѣл, с'аѣ тѣрѣврат, чі ші маї таре с'аѣ тѣрѣврат, пептрѣ кѣ воіеріі пре каріі дѣсесе Тѣркѣл ла Царіград, дѣ пѣрѣа, кѣ вреа сѣ се вѣкленеаскѣ де ла дѣмпѣрѣдѣе, ші дрепт ачееа і-аѣ венѣт поръчѣт, сѣ ші трімітѣ доамна ші кѣконіі ла Царіград. Дечі дѣкѣндѣсе ел ла оасте с'аѣ дѣсѣ ші доамна ла Царіград кѣ фрателе сѣѣ Тоадер Стѣрза Спѣтаріѣл. Іаръ мергѣнд ла Хотіп с'аѣ дѣмпрезнат кѣ Баша ші шеѣнд тѣлѣт време аколо, сокоті кѣ пѣ се ва пѣтеа одіхні де Кантакѣзенѣ фінд ел дѣ Царіград пѣрѣвреа лѣнгъ Ноартѣ. Дечі аѣ трімісѣ жалѣв де ла деарѣ ші бані, кѣцѣ аѣ сокотітѣ, рѣгѣндѣсе Візіріѣлѣ, сѣ і гонеаскѣ де ла Ноартѣ, кареле вѣзѣнд жалѣва ші бані, аѣ фѣкѣтѣ сѣргѣнѣ ла Крітѣ пре Шерван Кантакѣзенѣ Спѣтаріѣл, пре Радѣл Креѣцѣлескѣл ші пре Константін фрателе лѣ Шерван. Іаръ ла Хотіп фінд оцѣле пѣлѣз деспре тоампѣ, аѣ венѣтѣ весте, кѣ віне Совіескі Хѣтманѣл кѣ тѣлѣте оцѣ Лешенѣ; Тѣрчѣі дѣпгріжѣндѣсе, Баша аѣ кіематѣ пре Грігоріе Водъ, де аѣ черѣтѣ сѣат, че ва фаче? Грігоріе Гіка аѣ зісѣ, сѣ еасе Лешілор дѣпѣнте сѣ се ватѣ ла кѣмпѣ; дарѣ Баша п'аѣ воітѣ, чі аѣ вѣгат пре Тѣрчѣі дѣ шанѣцѣрѣ. Ачеста ера Баша Хѣрсѣсѣ, кареле фѣсесе ші дѣ деара Дѣпгѣреаскѣ ла Лева, ѣнде іарѣшѣ перѣдѣсе вѣтаіа фінд вірѣт. Іаръ Стефан (XIV Петрічеіѣ), Домпѣл Молдовеі фінд кѣ оцѣле сале ла Хотіп, пепѣтѣнд пліні о поръчѣт а Башіі, ші ловіндѣ лѣ Баша кѣ вѣздѣганѣл, с'аѣ тѣпѣатѣ ші сокотіндѣ кѣ де вор вате Лешіі атѣнчѣ пре Тѣрчѣі ва пері тоатѣ дѣмпѣрѣдѣа Тѣркѣлѣ, аѣ фѣцѣтѣ ла Лешіі кѣ о самѣ де воіеріі. Іаръ Грігоріе Водъ аѣ шеѣтѣ лѣнгъ Тѣрчѣі, ші вѣзѣнд кѣ вор вірѣт Лешіі пре Тѣрчѣі, с'аѣ сѣфѣтѣтѣ кѣ воіеріі сѣ трімітѣ пре аскѣпс ла Лешіі кѣ рѣгѣчѣне, сѣ ле свѣпѣ, че семпѣ аѣ еі, ка ѣнде дѣ вор дѣкѣде дѣ шанѣцѣрѣ, сѣ пѣ і неарѣт кѣ Тѣрчѣі дѣмпрезпѣл. Іаръ Водъ кѣнд аѣ скрісѣ ла Лешіі, п'аѣ арѣтат картеа ла воіеріі, аѣ дѣн зітаре, аѣ сокотінд кѣ пѣ есте де ліпсѣ. Дечі воіеріі аѣ сокотітѣ, кѣ доарѣ Водъ ва сѣ і пѣпѣ свѣт савіа Лешіілор, ка ші дѣ Дѣгаріа ла Лева, ші дѣченѣрѣ а вѣклені Домпѣлѣ; дарѣ кѣ сѣатѣрѣле лор тішеіі маї пре вртѣ ші домпіа ші капетеле ш'аѣ перѣдѣт. Ачестеа гѣндінд воіеріі вѣкленірѣ не Грігоріе Водъ, ші с'аѣ скѣлатѣ кѣ тоцѣі де ешірѣ дѣн табѣрѣ, ші пріп Ністрѣ аѣ фѣцѣтѣ ла Лешіі. Бѣлѣчанѣл с'аѣ лѣсат де ачел сѣат ші с'аѣ дѣсѣ де аѣ спѣсѣ лѣ Грігоріе Водъ кѣ фѣгѣ воіеріі, ші дѣдатѣ поръчѣт сѣлѣторілор сѣ теаргъ сѣ і дѣмпѣше, дарѣ пеміка ле аѣ пѣтѣтѣ фаче, кѣ апѣкасе де ешісе дѣн табѣрѣ, ші ноапте фінд аѣ скѣлатѣ. Ачестѣ дѣтѣмпѣларе аѣ фоарте дѣтрісѣтатѣ пре Грігоріе Гіка Водъ маї тѣлѣт де кѣт пѣвѣпѣа сіменілор дѣн треѣхѣтеле зіле, іарѣшѣ аколо ла Хотіп, каріі дѣнтрѣ а кѣ і дѣдемпѣаре пѣ се шіе, се скѣласе асѣпра Домпѣлѣ кѣ гѣлѣсавѣ. Домпѣл кѣ чеамалѣт сѣлѣторіме а церѣі кѣ арташіі ші кѣ тѣнѣрѣ аѣ мерсѣ асѣпра лор, іарѣ еі темѣндѣсе маї вѣртос де тѣнѣрѣ, аѣ

лешдатѣ армеле ши с'аѣ датѣ принші, ши пе чеї маї марі і-аѣ вѣгатѣ дп вѣтѣчи ка ла 80, ши кѣ каррѣ і-аѣ тримісѣ де і-аѣ вѣгатѣ дп окупѣ; іарѣ пе чеї ладї і-аѣ словозітѣ пре ла стеагріле лор, пѣпндѣле алдї кѣитанї; ши прекѣт ам зіс, маї мѣлт аѣ тѣрѣвратѣ пре Домнѣл пѣвѣнїа воіерілор, кѣ пѣпін де пѣ фѣ деара робітѣ де Тѣрчі ши де Тѣтарї, пентрѣ пѣвѣнїа воіерілор, чи кївернісїнд Домнѣл тоате віне, аѣ дпторсѣ ачеастѣ рѣзтате депре деарѣ.

Апронїндѣсе Лешїї, Тѣрчії с'аѣ вѣгат дп шанѣзрї, ши бѣгарѣ ши пе Грїгорїе Гїка Водѣ кѣ ошїле лѣї, ши дпчепѣрѣ а се вате кѣ тѣнѣрї ши кѣ пѣпїдї; чи Тѣрчії пемїка пѣтеа фаче, пентрѣ кѣ Лешїї ера тѣлїдї. Дечї Лешїї рѣндїрѣ катафрактї, карїї сѣнт дпѣрѣ-кадї дп феррѣ, ши дѣпѣ дѣншії паїрнїї, карїї сѣнт кѣ зале, ши аѣ датѣ пѣвалѣ дп шанѣзрї де цївнїа пре Тѣрчі ка пре нїще довітоаче, ши каре Тѣркѣ скѣпа дпн тѣпеле Лешїлор, лї кѣзта сѣ се прѣпѣдеаскѣ дп ана Ністрѣлї, кѣ дптр'алѣ парте пѣ пѣтеа скѣпа де Лешї, іарѣ кареле ши скѣпа дпн Ністрѣ, пѣ скѣпа де ошїле Лешешї челе де дпн-коло де Ністрѣ, кѣ ера кѣ Лешїї тѣлїдї воіерї Ромѣнешї аместекадї дпмпрепѣ кѣ комїтал (пѣ Контошѣ) Бѣлѣчанѣл, деї гїдеа, тѣїа ши отореа пе Тѣрчі атѣта, де анїа аѣ скѣпат Баша дп Камепецѣ. Іарѣ пре Домнѣл Гїка ши пре оастеа лѣї і-аѣ прїнсѣ Лешїї ши і-аѣ дѣсѣ ла Совїескї Хѣтманѣл, ши кѣ чїпсте л'аѣ прїмїтѣ зікѣндѣї, сѣ рѣмѣпѣ сѣнт протек-ція лор; ел аѣ респѣнсѣ, кѣ пѣ поате сѣ фїе ачеаста, фїїнд кѣ доатпа ши кѣкопї сѣнт дп тѣпа Тѣркѣлї, чи с'аѣ рѣгатѣ сѣ факѣ віне сѣї словоадѣ ошїле сѣ се дѣкѣ пре ла каселе лор ши пре дѣпсѣл сѣлѣ словоадѣ сѣ се дѣкѣ ла Візірїѣ, кѣ де пѣ ва терѣе кѣрѣнд, поате сѣ зікѣ кѣї віклеан депре дппѣрѣдїе, ши вор трїмїте Тѣтарї де ор робї деара ши ва фї фоарте таре пѣкатѣ. Лешїї і-аѣ словозіт, ши Грїгорїе Гїка Водѣ с'аѣ дѣс ла Візірїѣл, гндѣ ера ла Бава, Візірїѣлї, вѣзѣндѣлѣ і-аѣ пѣрѣт віне, ши л'аѣ дптребагѣ кѣт аѣ фостѣ повестеа де с'аѣ пердѣт атѣтеа ошї? ел аѣ респѣнсѣ, кѣ Сераскїерѣл есте де віпѣ кѣ л'аѣ аскѣлатѣ де дпвѣдѣтѣра лѣї, ши фїїнд ла Візірїѣ піскаї Башї скѣпацї дпн вѣтаїе, ашїндереа тѣртѣрїсїрѣ. Азїнд ачестеа Візірїѣл пе Сераскїер л'аѣ фѣкѣт сѣргѣп, ши лѣї Грїгорїе Гїка і-аѣ датѣ домнїа ши дпдатѣ кѣт терсе ла сѣлашѣ, трїмїсе дп деарѣ кѣрдї ла Георгїе Бѣлеанѣл, ла Строїа Ворнїкѣл, ши ла Хрїзеа Вісїеарїѣл, сѣ шїе кѣ іарѣшї аѣ довѣндїт Домнїа.

Н'аѣ трекѣтѣ мѣлт тїмпѣ, ши аѣ венїт де ла дппѣратѣл олачї ла Візірїѣл, ши дптре алтеле дп dede дп шїре, кѣ аѣ пѣсѣ Домп дечерї Ромѣнешї пре Дѣка, дпсѣ ачеаста о аѣ фѣкѣтѣ Кара Мѣстефа ла дппѣратѣл пентрѣ Шербан Кантакѣзенѣл, ши пентрѣ ванїї че і-аѣ лѣатѣ де ла ел, зікѣнд ла дппѣратѣл, кѣ аѣ робітѣ Лешїї пе Грїгорїе Гїка Водѣ. Іарѣ Візірїѣл кїемѣнд пе Грїгорїе Водѣ, і-аѣ спсѣс кѣ дппѣратѣл аѣ пѣсѣ Домнѣ пре Дѣка, ши алїнтрелсеа пѣ аре кѣт сѣ факѣ, фїїнд кѣ есте порѣнкѣ дппѣрѣтеаскѣ; чи ел сѣ теарѣ ла Царїград сѣ'шї вадѣ фетееа ши прѣпчїї, ши престе пѣцїнтел тїмпѣ іарѣшї ва довѣндї Домнїа, прекѣт ар фї ши фостѣ, де ар фї трїт; ши лѣзѣндѣ'шї зіѣа вѣпѣ де ла Візірїѣ, аѣ венїтѣ ла Царїград ши аѣ фѣкѣтѣ ферман сѣї словоадѣ пре доатпа ши пре кѣкопї де ла дпкїсоаре. Дп деарѣ воіерїї ащептѣндѣ пре Грїгорїе Гїка Водѣ, іатѣ венї

Константин Къпитанъ фечторъ лѣ Стоіан Лѣдескъ кѣ кърци де ла Дѣка, кѣ вѣне Домнѣ де ла Поартъ, шѣ дѣнд кѣ тѣхрѣле, вестѣрь прин цеаръ. Іаръ воіеріи възѣнд шѣ де ла Грігоріе Гіка, шѣ де ла Дѣка кърци де домніе, ста дѣдоіці, шѣ порѣнчѣрь слѣдѣторіор де въгаръ дѣ феаръ пре Константин Къпитанъ шѣ лѣ пѣсеръ дѣтр'о кѣхніе саѣ каррѣ кѣ шесе каі, шѣ порнѣнд тѣлѣстѣреа Арѣшнѣлѣ аколо ле аѣ венітѣ адевъратѣ весте кѣ Дѣка е Домнѣ: дрепт ачееа л'аѣ словозіт шѣ с'аѣ дѣсѣ ла Бѣкѣреці; іаръ воіеріи аѣ трекаѣ дѣ Ардеал ла Сібіѣ, аѣште Георгіе Бѣлеанъ, Строіа Ворнікъ, Івашко Логофѣтъ, Хрїзеа Вістѣріел, Неагое Вѣтавл шѣ алці тѣхніці, аѣ фѣцітѣ пре ла Хаѣгерѣ. Ашѣдереа скрѣѣ Філдѣх ²⁾, Залѣскі ³⁾, Іоанн Бетлен ⁴⁾ шѣ Енгал ⁵⁾.

Чи Принцъ Дімітріе Кантемір ⁶⁾, скрѣіндѣ дѣспре вѣтаіа че дѣ 11 Ноетѣвріе дѣн аѣл 1673, с'аѣ дѣнѣтѣ дѣтре Полоні шѣ дѣтре Тѣрчі ла Хотін зіче: „Кѣнд ера маі маре вѣтаіе Петречеіѣ Принцъ Молдовеі, шѣ Грігоріе Принцъ Валахіеі фечторъ лѣ Гіка аѣ трекаѣтѣ де ла Тѣрчі ла Полоні, шѣ аша аѣ пердѣтѣ Тѣрчіи нѣ нѣштаі вѣтаіа чѣ шѣ тѣхрѣле кѣ тоате знелтеле челе де рѣсвоіѣ. Апоіскрѣ ачелашѣ Кантемірѣ ⁷⁾ дѣспре Петречеіѣ: „Ел ера пѣскѣтѣ Молдовеанѣ шѣ воіеріѣ де вѣцъ, даръ нѣ преа де маре, шѣ прин Істрате Давіжа Домнъ Молдовеі с'аѣ рѣдікатѣ ла маі маре чѣнѣте: кѣ шесе лѣнѣ дѣпъ моартеа лѣ Істрате Давіжа дѣпъ че с'аѣ тѣлѣзѣлѣтѣ Дѣка аѣ аѣнѣсѣ ла Домніа Молдовеі, (че нѣ есте адевъратѣ нѣнѣтрѣ челе че ам арѣтатѣ ла аніі трекаѣці, шѣ маі въртос ла аѣл 1667), дѣ вѣтаіа де ла Хотін аѣ трекаѣтѣ де ла Тѣрчі ла Полоні шѣ кѣ тречереа са аѣ фѣкаѣтѣ де Тѣрчіи аѣ пердѣтѣ вѣтаіа. Іаръ нѣнѣтѣндѣшѣ дѣнеа Домніа прин спрѣінеала Полоніор, с'аѣ дѣсѣ кѣ дѣншіі дѣ Полоніа шѣ аколо аѣ вѣнѣдѣтѣ пѣпъ ла моартеа са, кареа с'аѣ дѣтѣмплатѣ дѣ аѣл 1674. Кѣрѣнд дѣпъ пердереа Тѣрчіор ла Бечіѣ (дѣн аѣл 1683), іаръшѣ аѣ венітѣ дѣ Молдова, шѣ кѣ аѣісторіел фрѣдѣне-сѣѣ Баінекі аѣ лѣатѣ пе Дѣка Водѣ роѣ; чѣ дѣпъ пѣвѣлѣреа Тѣтаріор дѣ Молдова кѣ пердереа аѣ фостѣ сілітѣ, сѣ се трагъ іаръшѣ дѣ Полоніа, ѣнде і-аѣ фостѣ дѣрѣітѣ Краіел (Іоанн Собіескі) четатеа Іашловецѣ кѣ вр'о кѣтева сате шѣ кѣ сімѣріе де о сѣтѣ де мѣі де флорінці Полонѣці пре аѣ, каре ле аѣ шѣ авѣтѣ пѣпъ ла моартеа са, шѣ вѣдѣва лѣ дѣкѣ ле аѣ авѣтѣ, пѣпъ че с'аѣ тѣрїтатѣ дѣпъ оаре-каре шлеактѣ, кѣ кѣ вѣрѣватѣ Петречеіѣ н'аѣ авѣт прѣнчѣ. Дѣспре Грігоріе Гіка Водѣ тот Кантемірѣ ⁸⁾ зіче: „Ел ера маре шѣ дѣнѣлентѣ вѣрѣват, фост' ар' фѣ шѣ лѣдѣатѣ де нѣ ар' фѣ фост пѣрѣтѣ шѣ вѣндѣтѣ пе татѣ-сѣѣ. Де доѣт орѣ с'аѣ дѣсѣнѣатѣ де ла Тѣрчі, шѣ де амѣндѣѣтѣ орѣле іаръшѣ аѣ дѣбѣндѣітѣ іертаре. Дѣнтѣіашѣ датѣ аѣ трекаѣтѣ ла Немці, шѣ ачѣаста с'аѣ дѣтѣмплатѣ дѣпъ пердереа чеа де ла Сѣнготардѣ (дѣн 1664) сѣпѣтѣ Візіріел Кіпріелі Ахметѣ Баша: а доѣа оарѣ аѣ трекаѣтѣ ла Полоні дѣн вѣтаіа де ла Хотін. Ла ачѣастѣ маі де не ѣртѣ дѣсѣнѣаре і-аѣ черкатѣ Тѣрчіи крѣдѣнчѣішѣреа прин порѣнѣкѣ ка сѣ-шѣ трімітѣ мѣіереа шѣ прѣнчѣі ла Царїградѣ кїзешѣ, кѣ каріи нѣ мѣлѣтѣ аѣ гѣндѣітѣ; чѣ дѣ чеа маі аѣрїнѣсѣ вѣтаіе аѣ трекаѣтѣ, лѣсѣндѣ-шѣ вѣнѣрїле шѣ авѣцііле. Дѣпъ вѣтаіе аѣ трекаѣтѣ ел прин Полоніа ла дѣмпѣратѣл Леополдѣ І кареле л'аѣ фѣкаѣтѣ Принцѣ дѣпѣлѣрѣдѣіеі Немѣцѣшѣ; даръ недѣвѣндѣндѣ атѣтеа венітѣрї, кѣте дѣ фѣгѣдѣсіе міністрїі дѣп-

първатъли, ш'аѣ въгатѣ дн канѣ, ка іаръши съ се дптоарне дн Цариградѣ. Ачеаста къ-
цетъндѣ аѣ днщипдатѣ не приетенъ съ Панайотѣ (саѣ Панайотакѣ) Нікѣсіѣ, кареле тълѣтѣ
пѣтеа ла Поарта Търчѣаскѣ, деспре мѣшелътъдѣле сале, шѣ л'аѣ рѣгатѣ ка съ і канете градіѣ
де ла дптпъратъла Търчѣскѣ. Панайотѣ къ респѣнсъл съ л'аѣ дпкредѣнгатѣ, къ месне ва
добъндѣ іертаре, пѣтаі де ва велі дпсѣші ла дптпъратъла шѣ се ва рѣга. Примѣндѣ картѣа
ачеаста с'аѣ шѣ рѣгатѣ де дптпъратъла Леополдѣ, ка съ-лѣ ласе съ се дптоарне; чѣ не-
пѣпѣндѣсе воіа, с'аѣ фѣкѣтѣ ка кѣт ар фѣ орѣндѣйтѣ ка челелалте зѣле але вѣцеі сале
съ ле петреакѣ дн Церманіа, шѣ съ се факѣ католикѣ, де'т ва дпгѣдѣсі Патріархъла Romeі
съ'шѣ іа алтъ мѣіере. Ачеаста і-аѣ пѣкѣтѣ дптпъратъли, шѣ не пѣтаі л'аѣ словозітѣ ла
Roma, чѣ л'аѣ шѣ рекомѣндатѣ Патріархъли. Дрѣпѣ ачеаа Грігоріѣ Гіка с'аѣ шѣ дѣсѣ ла
Roma, шѣ сѣрѣтѣндѣ пѣчоареле Панеі, і-аѣ спѣсѣ пофта са, адекѣ: кѣт къ ел арѣ о мѣіере
дн вѣеацѣ, кареа е роаѣ ла Търчі, шѣ фѣндѣ къ ел не поате дпвѣнце сѣзрѣріле трѣ-
пѣли, есте сілітѣ а'шѣ лѣа алтъ мѣіере, дн локъл чеі дпнтѣш, шѣ съ роаѣ ка съ і деа
словозеніе ла ачеаа. Пана аѣ цпѣтѣ Консісторіѣ къ Кардиналі деспре ачеаста: оаре маі
де фолос есте а цпѣа порѣпка Евангеліѣ, че зѣче ка пѣтаі о мѣіере съ се атѣ де о
датѣ аѣ съ деслеце дптрѣнса, ка съ траѣ дн сѣнъл бесерічіі пре зп Прпнцѣ, кѣт
ера Грігоріѣ Гіка? шѣ маі пре зртѣ с'аѣ цѣздекатѣ, ка съ і се дпгѣдѣіе черереа шѣ ел
дпкъ аѣ фѣкѣтѣ дн пѣбликѣ тѣртѣрісіреа крѣдѣнцѣі чеі католичѣщѣ. Дѣпѣ че аѣ добъндѣтѣ
крѣзѣтѣнтѣ Грігоріѣ Гіка, аѣ скорпѣтѣ къ лѣі і-аѣ сосѣтѣ о карте, прпн каре се дпщпн-
деаѣ дп Venіcіа, къ аколо есте о кѣкоапѣ дп фамиліа Іустініані, кареа с'ар тѣріта дѣпѣ
дѣнсъл. Дѣпѣ арѣтареа кѣрѣіе ачестеіа аѣ кѣпѣтатѣ рекомѣндациѣ де ла Пана ла Рѣпѣблика
дп Venіcіа шѣ аѣ мерсѣ аколо, знде фѣкѣндѣсе а гѣта челе де треаба пѣпѣі аѣ зѣ-
вовѣтѣ кѣтѣва време, пѣпѣ че маі пре зртѣ ш'аѣ скѣмбатѣ хайнеле шѣ къ о корабіе
дп Kіпрѣ аѣ мерсѣ ла Цариградѣ. Аша дпшелъндѣ ел пре дптпъратъла шѣ пре Пана,
шѣ мерѣндѣ дн Цариградѣ аѣ пѣзѣтѣ аскѣнсъ дп дѣса претѣнълі съѣ Панайотѣ, пѣпѣ
че аѣ добъндѣтѣ іертаре депѣн де ла Сѣлтапъл. Дѣпѣ ачеаа аѣ дптрѣт къ помпѣ дн
Цариградѣ шѣ аѣ добъндѣтѣ не пѣтаі словозіреа мѣіеріі шѣ а прѣпчлор, шѣ дптоарчереа
аверілор сале, чѣ шѣ фѣгѣдѣнцѣ къ дн трѣі лѣпѣ дпшѣ ва кѣпѣта шѣ Domnīa дпнтѣш; дарѣ
аѣ шѣрѣтѣ дѣпѣ патрѣзѣнѣ де зѣле, аѣ дпн кѣрѣереа сѣпѣлѣлі, аѣ дпн отравѣ че і о аѣ дат
докторъла Timon дпндѣпъл Кантакзѣнлор, прекум аѣ сѣсѣ ел дн чеасъл торѣі.

Везі кѣтѣ осевіре есте дптре Авторіі ачѣдіа ла апъл де акѣм адъші, шѣ дптре Канте-
мір, деспре кареле скрѣіе преавестѣтѣл Елгѣл⁹⁾, къ дн 26 Октомвріѣ дпн апъл ачѣста
1673 с'аѣ пѣскѣтѣ, не каре време татѣ лѣі, Константін Кантемірѣ ера Сердаріѣ
дн Молдова шѣ ісправнѣкѣ несте трѣі цѣздеце, че сѣпѣтѣ де кѣтрѣ Бассарабіа. Коіер¹⁰⁾
дпкъ скрѣіе къ дн апъл 1672 Константінѣ Кантемірѣ аѣ апѣратѣ Сераіѣл дптпъратъли
Търчѣскѣ, де не і-аѣ робѣтѣ Полоніі тоате кадѣнеле, къ кареа фантѣ аѣ дескѣсѣ каде фа-
міліѣі сале ла обѣлѣіре.

Прекум аратѣ Архѣвѣл Епіскопѣіѣ Фѣгѣрашѣлі¹¹⁾, Міхаіл Анафѣ Прпнцъл Ardea-

лѣлѣ дѣкъ дн 20 Декемвріе дн анл 1673 аѣ датѣ декретъл, прпн каре аѣ скъзтѣ пе Преоціі Ромънеці де тот феліа де деціме.

1) Codex Ms. Balacianianus ad h. a. 2) Filstich in Chronico p. 85. 3) Zaluski tom. I. p. 551. 4) Ioannes Bethlen ref. Transilvanicarum Part. II. p. 440. seq. 5) Engel in recent. Hist. Valachiae 6) Cantemir in Historia Osmanici Regni Lib. 4. cap. 1. Nro 6. 7) Idem Cantemir in notis. 8) Idem ibidem ad vocem Gregorius. 9) Engel in recent. Hist. Moldaviae p. 277. 10) Coyer I. p. 366. 11) Archivum Episcopatus Fogarasiensis.

А н л 1674. Дъпъ че аѣ вѣтѣтѣ Полоніи пе Търчи дн 11 Ноемвріе дн анл тре-кѣтѣ 1673, аѣ мѣрѣтѣ краіа Мlхаіа Вішнлвїенкі, ші сенатъл Лешескѣ аѣ кіематѣ дн-дѣрѣнтѣ пе Ценераріа Іоанн Собіескі, ка съ-лѣ пѣпъ краіѣ; дрептѣ ачѣеа Стефан XIV Петрічеіѣ н'аѣ пѣтѣтѣ рѣмѣнеа дн Молдова чі с'аѣ дѣсѣ дн Полоніа ші дн локъл лѣ с'аѣ пѣс Domнѣ Молдовеі Dімітріе Кантакъзенъл дѣспре кареле аша скріе преавестітъл Енгел 1): „Дъпъ днтоарчереа Лешлор Молдова с'аѣ дат де прадѣ Тѣтарілор, пентрѣ къ Тър-чїи фоарте рѣѣ се сѣпѣрасе пентрѣ тречереа амъндѣрор Domнлор Ромънеці ла Лешл. Dіптрѣпченѣтѣ ста Търчїи съ пѣпъ Domнѣ дн Молдова пе Сердаріа Константїнѣ Кан-темірѣ пентрѣ апѣрареа Сераіа лѣ чеа дн анл 1672; дарѣ атѣпчї фамиліа Кантакъзе-нілор дн Валахїа аѣеа пѣтерпїчї прїетенї дн Dиванѣ, ші пентрѣ ачѣеа Domнїа Молдовеі о аѣ къпѣтатѣ Dімітріе Кантакъзенъл, кареле ка зн прївѣсѣ дн Валахїа, ѣнде фѣсесе Вістіерїѣ маре, лѣкѣа дн Царїградѣ ка цїовелорѣ адекъ пѣгѣцлторїѣ де петре скѣмпне, ші дѣрѣсе днпѣратѣ лѣ кїнд ш'аѣ тѣлатѣ феміоръл днпрецірѣѣ, зн вантїстерїѣ фоарте къ менѣшенгѣ фѣкѣтѣ дн арцінтѣ. Пе Dімітріе Кантакъзенъл дѣкъ дѣстѣл гребѣтате л'аѣ ацізпсѣ дн Domнїа са; пентрѣ къ арматѣ чеа Търчѣаскѣ дїмпурѣпъ къ Тѣтарїи прпн Молдова аѣ трекѣтѣ дн анл 1674, кїндѣ аѣ лѣатѣ дндѣрѣнтѣ Хотїпъл ші аѣ вѣтѣтѣ Каменецъл.“ Чі прѣкъм скріе Залъскї 2), де Полонї дѣкѣ пѣ с'аѣ одїхпїтѣ Молдова, кїнд аѣ венїтѣ ачѣїа кѣтрѣ сѣтршїтѣл анлѣл 1674 аѣспра Търчлор.

Дѣспре Валахїа скріе преавестітъл Енгел 3) къ Дѣка Водѣ аѣ сосїтѣ дн Бѣкѣрѣці дъпъ крїндарїа чѣл векїѣ дн 16 Декемвріе дн анл 1673: Іарѣ Історїа Бѣлѣченѣаскѣ 4) зїче: „Domнїа лѣ Дѣка Водѣ ла анл 1674. Дъпъ че се тѣзѣлї Грїгорїе Гїка Водѣ, аѣ венїтѣ де ла Царїградѣ Domнѣ Дѣка къ воїерїи, карїи ера сѣргпнї ла Крїтѣ, прѣкъм маї сѣсѣ с'аѣ зїс, ші аѣ афлатѣ цѣара кам тѣрѣвратѣ, ші о самѣ де воїерї ера фѣцїцї дн Ардеалѣ, аятѣ самѣ фѣѣеа прпн мѣпцї, ші оаменї чѣї проці фѣѣеа прпн пѣдѣрї ші прпн мѣпцї пентрѣ вѣстеа че венїсе къ вор. Тѣтарїи съ рѣвѣаскѣ цѣара. Іарѣ фѣкїндѣ кѣрцї де пѣче аѣ трїмісѣ дн тоате пѣрцїле кіемъндѣ пе тоці, съ вїпъ пре ла каселе салѣ фѣрѣ пїчї о фрїкъ. Трїміс'аѣ ші ла чѣї прївѣцї дн Ардеалѣ съ вїпъ, чї де ачѣеа датѣ н'аѣ венїтѣ. Іарѣ воїерїи, карїи ера дн цѣарѣ пре мѣпцї ші алцї оаменї с'аѣ погорѣтѣ де аѣ мерсѣ ла каселе салѣ, ші аѣ венїтѣ де с'аѣ днкінатѣ Domнѣ лѣ. Мѣлѣтѣ келѣзіалѣ аѣ фѣкѣтѣ Domнѣ Дѣка пентрѣ воерїи чѣї сѣргпнї ла Крїтѣ. Чі тот пѣ се одїхпѣа пентрѣ чѣї прї-вѣцї, вѣзѣндѣ, къ пѣ вїп, чї с'аѣ сѣтѣзїтѣ къ воїерїи ка съ трїмітѣ сол ла Прпнцѣл Ар-деалѣ лѣ, ка сѣї деа сѣї адѣкъ фѣрѣ де воїа лор, ші трїмісе пе Пѣрѣвл Логофѣтѣл

фечіоръ.1 лѣ Дрегичъ Спѣтаріа Каптакъзенъ, кареле трекъндѣ пре ла Брашовѣ, аѣ афлатѣ пе Неагое Банъ.1 ші пре Еліе Арташаа аколо, ші кз пріетешѣгъ Сасілор челор маі тарі престе четатеа Брашовълѣ, ле аѣ фѣкѣтѣ мѣлтѣ дивъліалъ ші і-аѣ дикісѣ, дарѣ фііндъ фърѣ де шіреа Прінцълѣ, ле аѣ венітѣ Сасілор таре рѣшине, ші і-аѣ словозітѣ; ші мергъндѣ Първѣ ла Прінцъла Анафі, ші мѣлте аместекъндѣ, аѣ трімісѣ Анафі де аѣ кіематѣ пе воіері ла сіне ші ле-аѣ спѣсѣ кѣї пофтеце. Домнъ.1 съ теаргъ дн деарѣ. Іарѣ Георгіе Бълеанъ фііндъ маі вѣтрѣндѣ, аѣ зісѣ, кѣ деї есте воіа Мърісеі сале, съї деа легаці, аша вор мерѣе, дарѣ алмїнтре.1 леа нѣ, ші де сокотече, кѣ факѣ вре о пагъбъ Ардеалълѣ, се роагъ съ ле деа кърці — — де кале, съ се поатѣ дѣче днтр'алт лок. Прінцъла ле аѣ зісѣ, кѣ де вор вреа де воіе, съ теаргъ; дарѣ сі.1ці нѣї ва да, ка съ нѣ стріче овічеіа чел векіѣ ал церет. Ші аша і-аѣ словозітѣ де с'аѣ дѣсѣ фіе каре ла газдѣшї. Іарѣ Първѣ лѣвндѣ респѣсѣ, кѣ нѣї ва да фърѣ де воіа лор, с'аѣ днторсѣ ла Водѣ дн дешертѣ.

Трекъндѣ іарна аѣ венітѣ порѣпкъ лѣ Дѣка Водѣ, съ се гѣтеаскъ, съ теаргъ ла оасте кз днпъратъ.1 дн деара Козъчеаскъ, ші с'аѣ дѣсѣ. Атѣнчі аѣ лѣатѣ днпъратъ.1 Ледѣжина, Кѣмаі, ші алте четѣці; ші аѣ робітѣ деара фоарте рѣѣ, кѣт зічеа тоці кѣ ва ретънеа де ачі днаїнте пѣстіе; іарѣ деспре тоатнъ с'аѣ днторсѣ фіеше каре ла каса са. Дѣпъ че аѣ кенітѣ Дѣка Водѣ ла сказнѣ, іарѣшї нѣ се одіхнеа пентрѣ воіеріі чеї прівеці, чі де поѣ аѣ фѣкѣтѣ кърці кз дїзрѣмѣнтѣ, деї кіема зікъндѣле, съ нѣ се театѣ пічі де ел, пічі де Каптакъзені, ші аѣ порѣпчітѣ ші Каптакъзенілор съ ле скріе деспре партеа лор, кѣ пѣпъ дн вечі нѣї вор бѣлгѣ пре сі пентрѣ челе че ле аѣ фѣкѣтѣ Грігоріе Гіка Водѣ, пічі вор черка вре о дїздекатѣ, кѣноскъндѣшї ші еї але лор спїнтеле, пентрѣ каре аѣ фостѣ педепіці, кареа педѣансъ нѣ дїн дндемпареа воіерілор, чі дїн піс-та лѣ Грігоріе Гіка Водѣ аѣ пѣрчесѣ, ші мергъндѣ кърціле ла воіеріі прівеці ста дн-доці, мерѣевор аѣ ва? Іарѣ Хрізеа Вістіеріа дїперіле Бълеанълѣ днкрѣдїнѣндѣсе аѣ венітѣ дн деарѣ кз тоатѣ каса лѣ, фііндѣ кѣ ші Строіа Ворнікъл ера мерсѣ маі пайнте, ші се афла дн чїпсте ші дн паче, іарѣ Вълеанъ кз фїл съ Івашко ші кз чеїлаці воіері аѣ рѣмасѣ пѣпъ ла алтѣ ап, апої с'аѣ дѣсѣ ші еї ла Дѣка Водѣ. „Днтрѣ ачестѣ тіпъ аѣ оторѣтѣ Дѣка Водѣ пе треї воіері, авзіме пе Папа Вістіеріа, пе Ногоїцѣ Вістіеріа ші пе Воїка Постелнікъл, пѣрѣндѣї ачестѣ Воїка, кѣ факѣ сфатърї съ фѣгъ ла Търчі, съ пѣраскъ пе Дѣка Водѣ ші алтеле, ші скоцъндѣї ла зн Дїван, ле аѣ ешїтѣ дїздекатѣ, съ пѣарѣ, ші днтр'о поапте аѣ ешїтѣ Дѣка Водѣ кз сі.1ціторіі ла мѣпѣстіреа С. Георгіе, ші дїпайнтеа порѣе аѣ сѣрѣмат ші пе пѣрѣці ші пе пѣрѣшї.“

„Дн анъ.1 чел дїпѣтѣ ал Домніеі лѣ Дѣка, кѣндѣ дїн прівеці нѣмаі Строіа Ворнікъл ші Радъ.1 Дѣдескъ.1 дїпереле Вълеанълѣ венісе, Каптакъзеніі скоцъндѣ тѣртѣріе стрѣм-бѣ, вреа съ факѣ пѣпасте лѣ Строіа Ворнікъл ші лѣ Радъ.1 Дѣдескъ.1, ші сѣределісе зн чїомагѣ, зікъндѣ, кѣ і-ар фї трімісѣ воіеріі чеї прівеці кз кърці, ші кърціле ле-аѣ аскѣсѣ дн чїомагъл чел сѣределітѣ. Ачестѣ аззіндѣ Дѣка Водѣ с'аѣ мѣніатѣ, ші аѣ дн-

кісѣ пре ачеші доі воіері ші скоуѣндсі ла діванѣ, ші веніндѣ ші пѣртѣрія чеа мінчїноасѣ, тѣлте педенсі ле аѣ фѣкѣтѣ, ші не Дѣдескѣл л'аѣ тѣлчїтѣ кѣ ферре арсе не пептѣ шлѣ ла моарте. Деуї пренчетѣ с'аѣ доведїтѣ ші Домнѣлї кѣ аѣ фостѣ мінчїлѣ ші рндем-пѣтѣрѣ де ла Кантакзенї, ші і-аѣ слобозїтѣ, ші дѣлѣ пѣ тѣлѣ тїмїѣ, і-аѣ чїнстїтѣ фрѣмосѣ, ші пѣ маї аскѣлта лесне мінчїлїле.“

Деспре пащереа лї Дѣка Водѣ ам ворвїтѣ ла анѣл 1666, дїн Кантемїр, іарѣ Дел-кіаро 5) аша скїе деспре дѣлсїл: „Лї Грїгорїе Гїка Домнѣлї Мѣntenескѣ і с'аѣ датѣ ьрїшѣторїѣ знѣл анѣте Дѣка, кареле ера пѣскѣтѣ дїн пѣрїнцї де рїосѣ. Ачеста ера де леѣра Гречеаскѣ, де неам Албанѣ саѣ Арїѣтѣ, с'аѣ пѣскѣтѣ дїн сатѣл Полїчанї зїс. Ера тїнерел, фортосѣ шї істесѣ; дрепт ачееа пѣрїнцїї лї л'аѣ трїмїсѣ дїн Молдова (пѣ Ва-лахїа) сѣ дїведе чеа тешешгѣ. Аѣ венїтѣ дїн Іашї (пѣ Бѣкѣрешї), шї с'аѣ дїтокмїтѣ аргатѣ ла оаре-каре пегѣдїторїѣ, де с'аѣ апрїнесѣ поантеа о касѣ де лѣлгѣ кѣртеа чеа домнеаскѣ. Прїнцїл (Васїліе Лѣлїл) кареле домнїа атѣлчї, дешентѣндѣсе, аѣ дїченѣтѣ а стрїга, шї невіндѣ вре знѣл дїнтре фечїорїї чеї де воїерї, че ера паѣї лѣлгѣ Домнѣл, дїсѣшї Домнѣл с'аѣ скѣлатѣ дїн патѣ шї дїтрѣндѣ дїн кїліе, ьнде овїчїлїсе а дорпї па-цїї, не нїчї знѣл аѣ афлатѣ, кѣ ешїсе ла предѣларе прїп орашѣ. Дрептѣ ачееа тѣлїї-дѣсе прїнцїл пептрѣ лѣкрѣл ачела, а доѣа зї порѣлчї ка тоѣї паѣїї сѣ се педенсеаскѣ шї сѣ се скоатѣ дїн слѣжѣл, дї локѣл кѣрора аѣ пѣс пре атѣлїа алцїї некѣлѣтѣндѣ ла віѣлѣ пѣлїаї сѣ фїе хѣрїнїчї; дїнтре карїї с'аѣ пѣлѣратѣ шї Дѣка, тѣкар кѣ дї маї пѣлѣча те-щешгѣла ла каре дї дѣдѣсе пѣрїнцїї. Маї пре ьртѣ се фѣкѣл Прїнцѣ шї не тѣлцї дїн-тре фрѣдїїле лї дї адѣсе шї ле дете дерегѣторїї де чїнсте; іарѣ фетеїлор, каре дї ера рѣденїї, ле аѣ трїмїсѣ фелїѣ де фелїѣ де дарѣрї, шї дїнтре ачеле вешїмїнте Ромѣлешї, де ьнде аѣ дїченѣтѣ мѣїерїле дїн Албанїа дспл ачееа а се дѣлѣрѣка дїн портѣ Ромѣлескѣ.

Бетлешѣ Мїклошѣ 6) дїкѣ ачестеа скїе: „Алѣ маре прїчїлѣ а нерїреї лї Дїо-нїсіе Банфї аѣ фостѣ ачеста, кѣ оспѣлѣндѣсе одїнїоарѣ Прїнцїл Анафї кѣ кѣмпатѣ-сѣлѣ Дїонїсіе Банфї. Налацї торгѣ де веат аѣ дїченѣлїатѣ рїаїнтеа лї Анафї, шї аѣ дїченѣтѣ аї сѣ-рѣста поалеїе вешїлїлїлї, іарѣ Банфї і-аѣ зїс: Че те лїлгѣрешї ка шї о вішлѣ? тѣ Ро-шїлїе вѣтрѣлѣ шї плоатѣ, шї аѣ скїїпатѣ не крешетѣл лї чел плешгѣ. Дїн каре поѣї ведеа кѣ Баронїї Налацї сѣлѣт дїоашї Ромѣлї, не карїї аневое дї сѣферае не времїле а-челеа пѣ пѣлїаї чеї адеѣлѣрїї, чї шї чеї корчїцї ьлгѣрї; пептрѣ вѣ н'аѣ прїїмїтѣ дог-меле челе поѣе, кѣ каре дї тот тїлїл се трѣдеа Прїнцїї Ардеалѣлї, сѣ адепе не Ро-мѣлїї прекѣл шї Анафї 7) дїн Дїпломатѣл ачеста:

„Мїхалї Анафї дїн тїла лї Дѣмнезеѣ Прїнцїл Ардеалѣлї, Домнѣл пѣрцїлор цереї ьлгѣрешї шї комїтѣл Секїлор, кредїнчїошїлор пострї, чїнстїцїлор ш. ч. Епїскопѣлї шї Вікарїлор лї шї Протопопїлор шї тѣлѣрор Пѣсторїлор Бесерїчїлор челор Ромѣлешї дїн Ардеалѣ, карїї вор ведеа кѣрцїїле ачестеа але поастре, поѣл пѣлѣкѣцїлор сѣлѣтате шї тїла поастрѣ! Шїїндѣ тоате кѣте сѣлѣтѣ де лїлсѣ шї спре полїціе, шї спре окѣртѣїреа чеа кѣ фолосѣ а лѣкрѣрїлор оаменїлор Бесерїчешї орї дї че треапѣл шї дерегѣторїе

сънтѣ пѣші, фъръ де каре дн нѣчѣ зп лѣкръ се поате пѣдѣждѣ спор шѣ родѣре кѣвѣоасе. Принципѣ чеѣ дѣнаѣнтеа поастръ, кѣт аѣ овѣлѣдѣтѣ, тот дѣтръ ачѣеа с'аѣ сѣргѣтѣ, ка чѣле че сънтѣ спре слава лѣ Дѣмнезеѣ, съ се спореаскѣ, шѣ дѣтре чѣлелѣте аѣ цѣнтѣ о-вѣчѣлѣ ачѣста; ка Пѣшпекѣл чѣл де лѣцеа поастръ (адекѣ чѣл Калвѣнескѣ) съ аѣбѣ грѣже съ дѣдрѣпте грѣшелѣле де с'ар фѣче дн Бѣсерѣчѣлѣ чѣле Ромѣнещѣ, каре овѣчѣлѣ цѣ-пѣндѣлѣ шѣ поѣ, ам воѣтѣ шѣ ам орѣндѣтѣ, ка Дѣмнеалѣ де цѣнте Пѣшпекѣл Тѣсавѣчѣ Каспар съ аѣбѣ грѣже де тоате вѣсерѣчѣлѣ Ромѣнещѣ чѣле де сънтѣ стѣпѣлѣреа поастръ, шѣ съ ле окѣрѣмѣаскѣ дѣпѣ кѣпоцѣнда сѣфлѣтѣлѣлѣ сѣѣ, дѣдрѣпѣтѣндѣ грѣшелѣле дѣпѣтрѣлѣ-сѣле. Ачѣеа дѣнкѣ Домнѣчѣ салѣ о ам дѣкрѣдѣндаѣтѣ ка съ черче шѣ съ солѣчѣаскѣ зпде есте сѣѣ ар пѣтеа съ фѣлѣ тѣпографѣа чѣа Ромѣнеаскѣ, кареа о фѣкѣсе репосатѣлѣ Принципѣлѣ Ракодѣ. Дрѣпѣтѣ ачѣеа крѣдѣнчѣошѣреѣ воастрѣ мѣлѣостѣвѣще шѣ кѣ deadѣнскѣлѣ вѣлѣ порѣзѣчѣм ка съ пѣ лѣсаѣ де а мерѣе дѣнаѣнтеа пѣмѣтѣлѣлѣ Домнѣлѣ Пѣшпекѣлѣ чѣлѣ орѣодоксѣ де лѣцеа поастръ Калвѣнеаскѣ Тѣсавѣчѣ Каспар, орѣ кѣндѣ ва кѣста ла тѣкар чѣ лок; фѣкѣндѣ ел вѣзѣтаѣцѣлѣ салѣ: алѣнтрѣлеа адевѣратѣ съ крѣдеѣцѣ, кѣ карѣле се ва дѣл-прѣтѣвѣ воѣелѣ, орѣндѣелѣ шѣ порѣзѣчѣлѣ лѣ чѣлѣ дѣпѣ скрѣпѣтѣрѣ, де пѣдеасѣ пѣ ва сѣлѣла Нѣфѣкѣндѣ алѣнтрѣлеа, ачѣстеа дѣпѣ чѣ ле вѣдѣ чѣтѣ, съ і ле даѣтѣ дѣпаѣлѣ. Дат дѣ чѣтаѣеа Ноастръ Алѣа Ізлѣа сѣѣ Бѣлградѣ дн 14 Ізлѣ дѣн аѣлѣ 1674. Мѣхѣлѣ Анафѣ.“

Тѣпографѣа чѣа Ромѣнеаскѣ дѣспре каре се дѣнтрѣавѣ ачѣ акѣм есте дн Блажѣлѣ ла Семѣнарѣлѣ Епѣскопѣелѣ Фѣлѣгѣрашѣлѣ; чѣ фѣарте пѣцѣн грѣжѣтѣ пѣнтрѣ пѣпрѣчѣпѣреа чѣлор чѣ сънтѣ маѣ марѣ прѣсте дѣнса, тѣкар кѣ лѣтерѣле ар фѣ чѣле маѣ вѣне дн тѣмѣлѣ де акѣм. Іарѣ де амѣстекарѣа Пѣшпекѣлѣ чѣлѣ Калвѣнескѣ дн крѣдѣнда Ромѣнѣлор не аѣ шѣнтѣтѣтѣ Авѣгѣстѣ касѣ Авѣстрѣелѣ, прѣкѣм воѣлѣ арѣта дѣтрѣ авѣнѣре шѣ маѣ пре ларѣлѣ.

1) Engel in recent. Hist. Moldaviae p. 278. 2) Zaluski I. p. 538. seq. 3) Engel in recent. Hist. Valachiae Part. I. p. 321. 4) Codex Ms. Balacianianus ad h. a. 5) Anton. Maria Delchiaro p. 129. seq. 6) Bethlen Miklos a' maga Kezzel irt életében ad ann. 1674. 7) Diploma Michaelis I. Arafii apud Petrum Bod in vita Superintendentis Caspari Tiszabetsi.

А ѣл 1675. Ла аѣл ачѣста атѣта скрѣе прѣавѣстѣтѣлѣ Епгѣл 1): „Дн аѣл 1675, іарѣшѣ аѣ кѣматѣ Ібрахѣм Башѣа не Домнѣлѣ Молдовѣлѣ шѣ алѣ Валѣхѣелѣ асѣпра Лѣшѣлор; чѣ мерѣереа ачѣста п'аѣ фѣстѣ спре фѣлѣосѣлѣ Тѣрѣчѣлор, пѣнтрѣ кѣ Лѣшѣлѣ аѣ арѣѣ Сѣ-чѣава дн 15 Окѣтомѣрѣе дѣн аѣлѣ 1675.“

1) Engel in recentiore Historia Moldaviae p. 278.

А ѣл 1676. Тѣрѣчѣлѣ дн аѣл ачѣста іарѣ с'аѣ сѣкѣлатѣ кѣ рѣсѣвоѣлѣ асѣпра Полѣонѣелѣ, дѣспре каре зѣче Хрѣонѣка лѣлѣ Фѣлѣцѣлѣ 1): „Тѣрѣчѣлѣ мерѣнд аѣ арѣѣ тоате чѣтѣцѣлѣ мѣлѣ шѣ марѣ аѣарѣ де Камѣнеѣѣ. Дѣлѣ ачѣеа с'аѣ трас ла чѣтаѣеа чѣ се кѣматѣ Шѣрѣвѣла, (Зѣравѣна сѣѣ Цѣлѣравѣа) зпде ера шѣ Совѣескѣ Краѣлѣлѣ Полѣонѣелѣ, шѣ с'аѣ вѣтѣлѣтѣ шѣпте зѣле. Дѣлѣ чѣ аѣ вѣзѣтѣ кѣ пѣ съ пот дѣвѣнѣе зпѣлѣ пре аѣцѣлѣ, амѣлѣдовѣлѣ пѣрѣцѣлѣ аѣ фѣкѣтѣ па-чѣ дн 17 Окѣтомѣрѣе дѣн аѣлѣ 1676, шѣ с'аѣ дѣнтрѣнат ла касѣле салѣ.

Історѣа Бѣлѣчѣнеаскѣ 2) зѣче: „Кѣтрѣ алѣ трѣлѣеа ап алѣ Домнѣчѣлѣ лѣлѣ Дѣска і-аѣ вѣнѣтѣлѣ

прѣтъвара весте съ теаргъ къ Търчїи шї Търарїи дн цеара Лешаскъ, шї мергънд ла Іашї аѣ сълшлїт ла тлнѣстїреа че се нѣмече Галата, децї кіетъндъ'лѣ Антонїе Рѣсет Водъ, л'аѣ оспѣтат дн каселе челе домнеїї дн Іашї; ашїндереа шї Дѣка аѣ оспѣтат пре Антонїе дн зїва СС. Апостоли Петръ шї Павел ла Четъдїе, фїнд храмъла къ помпѣ дн аїнтеа сераскїрълї. Децї къ тоїї порнїнд аѣ трекът Ністръл шї с'аѣ дѣсѣ дн цеара Лешаскъ шї аѣ лзат вр'о кѣтева четъдїї: Іахолнїца, Іасловецъл, Бъчечїл шї Халїчъл. Іаръ оаменї каре лзасе дїнтр'жнселє, нѣт робїа, чї дї да лї Дѣка Водъ де'ї цїнеа. Іаръ днтр'о зї скоїндъсе робїї дн четатеа Халїчълї, венї весте ла Търчї де ла Търарї (къчї еї мерцеа дн аїнте) кѣт къ дн ревѣрсатъл зорїлор аѣ ловїтѣ Країл Сovieскї къ тлнѣт оасте Лешаскъ пре Търарї, шї пѣїп аѣ фостѣ де н'аѣ прїнсѣ шї пре Сълтан фечїоръл Ханълї, шї тлнѣ Търарї аѣ перїт. Ачеастъ весте азїндъ-о Търчїи, лѣсънд тоате с'аѣ дѣсѣ де с'аѣ днпрезнатѣ къ Търарїи шї тоїї аѣ днченѣт асѣпра Лешїлор, шї пре'нчет дн тлнѣ-зїндъ'ї, і-аѣ дндесатѣ ла четатеа Цїзравїеї лѣлгъ Ністръл, шї днкънцїзрѣнд де тоате пѣр-цїле пре Лешї, пѣлѣ сеара с'аѣ бѣтѣт. Лешїи авѣнд къ сїне тѣнѣрї, іаръ Търчїи неавѣнд къ сїне тѣнѣрї, пѣлѣ ле адѣсерѣ, днонтѣ шї песте поапте Лешїи с'аѣ днгронатѣ дн шап-църї, кът дїмїнеаца днї пѣреа къ сѣпг дн четъдїї; аколо треї сѣпгтлнї с'аѣ бѣтѣт шї къте одатъ ешеа Полонїї де се вѣтеа къ Търчїи, даръ іаръшї фѣѣеа де се аскъндеа, шї къ тѣнѣрїле дншїрїїїа пре Търарї пѣлѣ че се вѣга дн шапцърї. Іаръ флѣтлнѣнд Лешїи шї каїї лор, шї темъндъсе де маї маре пагъбѣ (къ ера аколо Країл Лешескъ Сovieскї къ Хѣтманъл де Літва, Хѣтманъл Коронеї, Хѣтманъл Подолїеї шї тлнѣт боїерїме, ка ла вр'о 30 саѣ 40 де нїї), дѣлѣ треї сѣпгтлнї аѣ фѣкѣт паче дѣнд дн скрїе къ вор да Търчїлор Подолїа къ Каменецъл, днсептлнѣнд шї отареле. Децї Търчїи дндестълнѣндъсе, аѣ дат дндрѣпѣтѣ Лешїлор робїї пре карїї лзасе дн четъдїле маї сѣсѣ нѣмїте шї с'аѣ днторсѣ пре ла каселе лор. Днслъ Дѣка Водъ невоїндъсе дн тот тїпъл, сѣ факъ шер-вїре пѣлѣкът Търчїлор, аѣ фѣкѣтѣ ачеаста: къ дндатъ аѣ трїмїсѣ пре Матеїѣ Кърѣмїдѣ ла днпѣратъл, сѣї деа де цїре де паче, шї л'аѣ днвѣцатѣ сѣ се невоїаскъ дн тот тї-пѣл сѣ аїзїлгъ маї дн аїнте де кът оаменїї Сераскїрълї шї аї Ханълї, шї ачеаста аѣ зїсѣ, мергънд прїп Молдова, де'лѣ ва кіета ла Іашї Антонїе Рѣсет Водъ, сѣ'лѣ днтреве де ошї, къ нѣ се цїа маї тлнѣт де о лѣлѣ чева деспре дѣселе, сѣї сѣлѣ алтеле, іаръ нѣ адевъръл; шї і-аѣ датѣ банї, ка знде вор ста каїї сѣ кѣтпере алїї. Шї аша аѣ фѣ-кѣт къ мергънд ла Іашї, л'аѣ кіемат Антонїе Водъ де л'аѣ днтреват де ошї; чї ел аѣ рѣсплнсѣ, къ аѣ днкънцїзратѣ Лешїи пе Търчї, де нѣ се цїе, маї скѣпава вр'нъл. Децї с'аѣ дѣс маї дн аїнте шї аѣ аїзїсѣ ла Одрїїѣ, шї мергънд ла Візірїл Кїпрїлї-Орълї къ кърцїле, де авїа ле аѣ четїтѣ, (къ ера ідрапїкосѣ) де вѣзѣрїе къ с'аѣ фѣкѣтѣ паче, шї дѣрїндъї 200 де галвїні, дндатъ л'аѣ трїмїсѣ ла днпѣратъл къ кърцїле, шї днпѣратъл днкъ л'аѣ дѣрѣтѣ. Дѣлѣ вр'о кѣтева чеасѣрї іатъ къ сосїрѣ кърцї шї де ла Антонїе Водъ, дн каре скрїеа челе азїте де ла Матеїѣ Кърѣмїдѣ. Децї Візірїл іаръ кіетѣ пре Кърѣмїдѣ де'лѣ днтревѣт, кареле снѣсе къ ел аѣ повестїтѣ ачестеа лї Антонїе Водъ. Децї венїнд

кърцѣ ши де ла Сераккеръл, ши де ла Ханъл, Antonie Vodъ ащ ретасѣ де окаръ, iarъ Dъка Vodъ ащ ретасѣ де чинсте, ши дп скърт тинѣ с'ащ дпторсѣ ла сказнѣ. Пъртъторѣ де грѣже дп деаръ лъсасе пе Георгіе Бълеанъл, къ Хризеа Вѣстерѣл ши къ Стоѣка Пъхарникъл, карѣ къ таре помпъ ешинд днаинтеа Домнѣлѣ, къ чинсте ащ дптратѣ дп Бъкърещѣ. Дптръ ачест ап ш'ащ дпоѣт Dъка Vodъ domnia de ал треѣлеа ап, венѣнд дп Бъкърещѣ Сераккеръл къ Ага чел таре ши къ къфтап, днаинтеа кърора ешинд Vodъ ле ащ фъкътѣ таре помпъ.

Dпн ачестеа че ле скрѣсеѣ пѣлѣ ачѣ, къ Шербан Кантакъзенѣ къ фраціѣ лѣл пѣ с'ащ принсѣ дъпъ пачеа де ла Цѣрваѣа де Dъка Vodъ, прекъм вреа преавестѣтъл Engel³⁾, чѣ маѣ днаинте, адекъ дп аплъ 1675, пентрѣ къ зѣче Історѣа Бълѣченаскъ⁴⁾, „Ап ал доѣлеа ап ал Домнѣѣ лѣл Dъка Vodъ iarъши ащ фъкът Търчѣѣ гътѣре де оасте спре деара Лешеаскъ ла Бар, ла Свараці, ла Трешховла ши ла алте четъці, пѣмаѣ ащ робѣтѣ пре дпн-афаръ пре тълці. Дптръ ачестъ кълѣторѣ ацінргънд Dъка Vodъ ла зп копан, че авеа дп Молдова, гръбѣндъсе съ треакъ захареоа кодрѣл ши пѣлтънд де плоѣ де фрѣптъл карреѣор, ши венѣнд зп Къпѣтан де ла марѣне, кареле ера Ісправѣнк, ши спѣлѣнд лѣл Dъка Vodъ къ с'ащ фрѣптъ карреле ши пѣ пот трече кодрѣл, аща де таре с'ащ тѣпѣат, кът дпдатъ ащ порѣпчѣт де і-ащ тѣпѣат канъл, къ ачестъ тѣпѣе авеа Dъка Vodъ. Дечѣ врѣнд Vodъ съ се дптоаркъ ла сказн, ши венѣнд ши тѣпѣл харачѣлѣл, трѣмѣсе днаинте пре Хризеа Вѣстерѣл съ факъ рѣндѣлѣл съ се стрѣнгъ харачѣл, ши венѣнд къзта пе Строѣа Ворѣнкъл, ши пе Радъл Крецълескъ, пѣртъторѣ де грѣже, пе карѣл (пентрѣ къ дпн лок дп лок фъцеа де чѣмъ, кареа къпрѣнсе се деара) авѣа і-ащ афлат ла Фѣлѣтпеле ши аколо шежънд ащ стрѣнсѣ харачѣл. Деспре тоампъ венѣнд ши Dъка де ла оасте п'ащ кътезатѣ пентрѣ чѣмъ съ се дъкъ ла Бъкърещѣ, чѣ с'ащ дъсѣ ла Кокорешѣ, ши аколо ащ шежът пѣпъ ла Боготеазъ; де ачѣ с'ащ дъсѣ ла Бъкърещѣ, къ се потолѣсе чѣма. Ши фѣѣнд Домнѣл ла Кокорешѣ, ащ азѣтѣ къ дѣвлъ Кантакъзенѣ дппротѣва лѣл, ши пре къці ащ фостѣ лѣпгъ дѣнсел і-ащ дѣнк; iarъ Шербан Кантакъзенѣ Спѣтарѣл ера ла Дрѣгъпешѣ, ши ащ трѣмѣсѣ пре Дросъл Сѣрдарѣл ши пре Георгіѣл Къпѣтанѣл Чѣдѣн де л'ащ лѣзат дп зѣа де Сѣнѣкоаръ, ши л'ащ адсѣ ла Кокорешѣ. Дъпъ Мѣхаѣл Кантакъзенѣ Спѣтарѣл ащ трѣмѣсѣ ла Фѣлѣпешѣ пре Сокъл Логофѣтъл де л'ащ принсѣ, даръ л'ащ скъпѣатѣ iarъши, ши ащ фъцѣтѣ дп Ардѣалѣ, ши се азѣа, къ вра стѣ і ошоаръ, даръ Давѣжоѣе Доамна лѣл Іс-трате ши соакра лѣл Dъка къ Доамна лѣл ащ статѣ таре пентрѣ дѣпѣѣ де і-ащ словозѣтѣ.

Тот дптръ ал доѣлеа ап ал Домнѣѣ лѣл Dъка, ащ тѣзълѣтѣ Търчѣѣ пре Дѣмѣтрашко Кантакъзенѣ Домнѣл Молдовеѣ, ши domnia о ащ лѣзатѣ Antonie Рѣсет, кареле се зѣчеа Кѣрѣда Дракъл, (везѣ аплъ 1664). Ачѣста авѣнд зп фечѣор дп деара Ромѣнеаскъ анѣте Іордаке Беѣзадеа, кареле азѣнд къ татъл-сѣл есте Vodъ, тълѣт ащ пѣлѣне, пророчѣнд къ пѣлѣнел релеле че вор съ пѣдеаскъ маѣ пре зртъ, прекъм ащ ши фостѣ. Чѣ фѣѣнд грек, пѣ ш'ащ лъсатѣ фѣреа кареа о ащ грѣчѣл, къ данъ ащ дпчетатѣ а пѣлѣне, атѣта с'ащ тѣрѣт, кът пѣцѣпѣ авѣа пѣтеа ворѣ къ ел, ши тѣкар къ маѣ днаинте ера гъстеѣл ши ворѣѣторѣл, даръ дъпъ ачѣеа се фъкѣсе фоарте грѣл.“ Аща даръ Дѣмѣтрашко Кантакъзе-

пъл Domnia Moldovei нъ с'аѣ тѣхъ лѣтъ днъ анъл 1676, прекъм вреа преавеститъл Енгал¹⁾,
чи днъ анъл 1675.

Днъ 12 Августѣ днъ анъл 1676 Михаїл I Анафї днъ къртеа са чеа днъ Сълтїмъръл
Гърцїзлї іаръшї порънчеше, ка съ се цїпъ Дїпломатъл чел днъ анъл 1663 дат преоцї-
лор Ромънещї²⁾.

¹⁾ Filstich apud Engel in recent. Hist. Valachiae Part. I. p. 322. ²⁾ Codex Ms. Balacianianus ad 3^{um}
annum Dominatus Ducae. ³⁾ Engel l. c. p. 322. seq. ⁴⁾ Codex Balacianianus ad 2^{um} annum Du-
cae. ⁵⁾ Engel in recentiore. Historia Moldaviae p. 279. ⁶⁾ Archivum Erratus Fogarasiensis.

Анъл 1677. Доаръ днъ анъл ачеста 1677 с'аѣ днтѣмплат че скріе Ортъл шї Про-
гресскя неомърїлор днъ Dakia¹⁾ зїкнд: „Ардеалъл нъ ера лїпсїтѣ де връжкїле днъ лън-
тръ, де каре фїнд ацїдат Анафї, аѣ фостѣ сїлїтѣ а десъръка фїреа чеа влндѣ, шї а се
дѣвръка днъ чеа до Прїнцѣ, прїнцѣнд пре тхлцї днкъ шї дїнтре Сенаторї, шї вѣгндз'ї
днъ темнїцъ; іаръ не кхмпатъ-сѣѣ Dionisie Банфї осъндїндз'лѣ ла моарте.“

Черей Михаїл днкъ скріе²⁾ прекъм зрмеазъ: „Къ ферїчїре пѣтеа съ domneаскъ Мі-
хаїл Анафї днъ Ардеалѣ, ва пълъ астѣзї ар пѣтеа кхста Прїнцїпатъл чел лъдат ал Ар-
деалълї, де саѣ днъ Прїнцъл ар фї фост вѣртзїле челе вѣрѣтещї, шї каре се кхвїн знлї
Прїнцѣ, саѣ Прїнцесса Доамна Ворнеміса Анна нъ с'ар фї аместекат днъ дрегъторїа шї
деторїнда вѣрватълї сѣѣ, саѣ domnїї чеї маї де фрзїте де атгнчї ал Ардеалълї нъ с'ар
фї фолосїт стрѣмѣ къ влндѣцеле Прїнцълї, саѣ (че аѣ фостѣ маї прїмеждїосѣ де кѣт
тоате) Михаїл Телекї чел вѣтрън нъ ар фї венїт вре одатъ днъ Ардеалѣ, аѣ нїчї сѣ фїе
пѣскът пре лъте. Чї нефїнд Прїнцъл Анафї дедат ла тхлцъ шї окъртмїре, шї темлн-
дъсе де domnїї чеї де пре лънгъ сїне, ачещїа сѣпг пзметеле лї тог фелїзл де недъмне-
зеїрї аѣ нѣтрат; шї Прїнцесса вѣнд сѣ порънчешкѣ днса'шї вѣрватълї шї челоралалцї
ш'аѣ адсѣ тоатъ Ромънеаска сѣтълца са, чеа де ла Oradea mare, днъ Ардеалѣ, днтре
каре аѣ адсѣ шї не вадѣ-сѣѣ Михаїл Телекї, шї пре ачещїа ал фаче domnїї марї, днъ
тог тїпъл с'аѣ невоїтѣ, кареле скопѣ нъ л'ар фї пѣтат довѣндї, де нъ ар фї скорпїтѣ вїнї
престе вїнї асѣпра domnїлор челор адеврѣацї днъ Ардеалѣ, шї днъ вѣнзрїле шї мошїїле лор,
нъ ар фї днвогъдїг пре Михаїл Телекї. Кънд domnїї чеї адеврѣацї днъ Ардеалѣ негн-
дїнд кѣ Анафї пентрѣ молїтеа лї, шї невѣгнд сѣамъ де пѣртареа чеа вїкленъ а лї
Михаїл Телекї се сѣздеа днтре сїне шї знлї пре алтъл се сѣрпа, аѣ тїпъл шї лѣ не-
тречеа днъ оспѣде шї вѣцїї, десне і-аѣ фостѣ лї Михаїл Телекї ал кѣзѣнда шї прѣлїдї
пре тоцї; пентрѣ кѣ ел нъ веа, чї треазѣ фїнд пѣрзрѣа днъ оспѣде тоате таїнеле алтора
ле днвѣда, шї акхшї де знлї, акхшї де алтъл ла атѣга дї адъчеа, де знлї пре алтъл се
стрїка. Телекї Михаїл днъ вѣчї нъ с'ар фї ферїчїт де нъ ар фї сѣрпатѣ прїп вїкленїа са
днтлїѣ пре Банфї Дїенешѣ, апої пре Белдї Пал шї дхпъ ачееа де нъ ар фї репезїтѣ Ар-
деалъл днъ ирѣпастїа, днъ кареа пълъ днъ грѣмазї пороїцї днпотъм, шї доаръ пълъ ла
дїздеката чеа маї де пре зрмъ рѣтѣшїцѣле поастрѣ днкъ нъ вор ешї дїнтр'їпса.“ Към
с'аѣ днтѣмплатѣ сѣрпареа лї Банфї шї а лї Белдї пре ларг скріе дхпъ ачестеа Черей

пре кареле дн поци четі, къ еѣ трекѣ ла Авторіа віедеі лѣі Константин Кантемір³⁾, кареле зіче: „Къ пѣциндъ дѣпъ, ачестеа дн апѣл 1677 аѣ репосат ші кълѣгърица Макрина, сора лѣі Константин Кантемір, ші де фрази еі с'аѣ астрѣкатѣ дн пѣпѣстїреа чеа пѣрїнѣаскъ де ла Дрлаци.

¹⁾ Ortus et Progressus variarum in Dacia Gentium p. 167. seq. ²⁾ Cserei Mihály az Erdély Kronikában ad ann. 1662. ³⁾ Author vitae Constantini Kantemir cap. 3.

А п ѣ л 1678. Шїнд, къ ші преавестїгъл Енгел¹⁾ зіче, къ Тѣрчїї дн дої анї дѣпъ олапъ с'аѣ вѣтѣт къ Мѣсканїї ла четатеа Чекрїн дїн Дѣрїна, маї лесне веї пѣтеа дн-пелеце ачестеа, каре де скрїе Історїа Бѣлѣчелѣаскъ²⁾ зікѣнд: „Трекѣнд іарна (дїн апѣл 1677) къ паче, прїмѣвара іарѣшї аѣ венїтѣ порѣпкъ лѣі Дѣка Водѣ съ теаргъ къ Тѣрчїї ла оасте ла Чекрїн, кареа четате ера сѣпѣт Мѣсканї, ла кареа дѣкѣндѣсе пѣцип о аѣ вѣтѣт, шї дндатѣ аѣ венїтѣ Мѣсканїї шї Козачїї ка пѣсїнѣл, кърора пѣпѣтѣнд Тѣрчїї съ ле стеа дн коптрѣ, аѣ лѣсат четатеа шї поаптеа аѣ фѣцїтѣ кѣм аѣ пѣтѣтѣ шї аѣ венїтѣ фїеце чїне ла каса са.

Дегї днтрѣ ал патрѣлеа ап ал Домнїеї лѣі Дѣка Водѣ аѣ фѣкѣтѣ Тѣрчїї гѣтїре ма-ре де вѣтаїе асѣпра Мѣсканїлор, шї аѣ мерсѣ днѣсшї Візірїа Кара Мѣстафа Баша, шї аѣ порѣпчїтѣ шї лѣі Дѣка Водѣ, шї лѣі Антонїе Рѣсет Домнѣлї Молдовеї съ теаргъ шї еї; шї дн деарѣ Дѣка аѣ лѣсатѣ пѣртѣторї де грїже пре Шерван Сїлтарїа Каптакѣзевѣл, пе Хрїзеа Вісїерїа, шї пре Іордаке Рѣсет Постемїкѣл шї пре Строїа Пѣхарнїкѣл, съ поартѣ грїже а пїнї порѣпчїле днпѣртѣщї, къ днпѣратѣ Тѣрческъ дн вара ачееа венїсе ла Дрѣциор, пѣпѣ че с'аѣ гѣтѣтѣ Кѣчеврїнѣл. Іарѣ Дѣка Водѣ мергѣнд пре ла Тїгїна, каре акѣм се кіатѣ Bender, аѣ алатѣ пре Візірїа дїпколо де Ністрѣ, знде ма-ре чїнсте фѣкѣндѣї, л'аѣ днѣрѣкат пе дѣнѣл шї пе воїерїї лѣі къ къѣтане шї пе'пѣтѣр-зінд мѣлѣт с'аѣ дѣсѣ прѣсте кѣмпѣ. фѣрѣ де летне шї фѣрѣ де анѣ, де аколо іарѣшї п'аѣ гѣсїтѣ апѣ пѣпѣ ла Чекрїн. Дака аѣ сосїтѣ аколо, аѣ днчѣпѣтѣ а вате четатеа къ тѣпѣ-рїле шї къ бараїле, дарѣ шї дїн четате аша де вітежеце се вѣтеа, кѣт 63 де зіле цїпѣ вѣтаїе, шї іатѣ сїмѣїрѣ оцїле Мѣскѣчѣщї, каре венїсе ла Ністрѣ, къ се аѣдѣ тѣнѣрїле; пѣпѣтрѣ къ дїн Чекрїн пѣпѣ ла Ністрѣ е кале де треї чеасѣрї. Чї Ромѣнїї фѣкѣсе дозѣ подѣрї шї Молдовенїї алте дозѣ прѣсте апѣ Тїсменїеї че ера лѣпгѣ Чекрїн вѣлгоасѣ шї по-роїоасѣ, прїп ачелеа аѣ трекѣтѣ оцїле Тѣрчѣщї шї Тѣтѣрѣщї ка съ опреаскъ пе Мѣскан пѣпѣ нор лѣа четатеа, дарѣ п'аѣ пѣтѣтѣ, къ Мѣсканїї дї днпѣшка, дї оморѣа, шї пїчї де кѣм пѣтѣндѣле ста днпїнте, аѣ датѣ досѣл съ треакѣ іарѣшї днпаної. Іарѣ Візірїа пѣсесе ла под пазѣ пре Іанїчѣар-Баша шї пе Дѣка Водѣ шї пре Антонїе Водѣ съ пѣї ласе, чї стрѣпгѣндѣсе оцїле тоате аѣ датѣ пѣвалѣ, шї аѣ трекѣтѣ. Іарѣ Тѣтарїї ка діа-волїї да прїп апѣ, шї алцїї тречеа, алцїї се днѣка, шї аша Мѣсканїї аѣ венїтѣ лѣпгѣ че-тате, фїїндѣле кап Ротодановскї, шї о сѣпѣтѣпѣл аѣ шезѣтѣ Мѣсканїї дїпколо де апѣ, Тѣр-чїї дїпкоаче деспре четате вѣтѣндѣо шї ла сѣпѣтѣпѣл дн амїазѣ-зі Тѣрчїї аѣ лѣат че-татеа. Зїкѣнїї къ Ротодановскї ар фї лѣатѣ банї де ла Візірїа шї аѣ лѣсатѣ де аѣ лѣатѣ Тѣрчїї четатеа, кареа днпелегѣнд днпѣратѣл Москѣлї аѣ тонїтѣ аѣр шї і-аѣ вѣрѣсат де

гът; ши ачела сфършиг аф автѣ Ротодановски. Дечѣ Визіріа с'аф диторѣс вѣкрѣндѣсе ши тріміцѣндз'ї дитпратѣа кѣфган. Чи ла дитоарчере ши Кантакзениг тѣрѣрасе пре оа-
менїи цереї, дидемпѣндз'ї сѣ пѣреаскѣ пре Дѣка Водѣ ши пре Гречї ла Визіріа, кѣ шѣ-
пѣнкѣ цера, ши алтеле, ши авеа пре зпїї прївеїтї де се диделеїса кѣ еї, апѣте пре
Банѣа Мінескал, пе Дѣмітрашко Корѣанѣа ши пре Параскіѣа Болещеанѣа каре венїсе кѣ
Кѣчїск Імѣрїхорѣа дїапїтеа Визіріаї ла Ледѣжїна лѣнгѣ Бѣа, чи алїї с'аф пѣзїтѣ
маї віне, іарѣ Болещеанѣа зѣвлѣнд кан блѣстѣтѣцѣше, л'аф прїнсѣ Дѣка Водѣ ши л'аф
вѣгатѣ дї овезї, ши мѣстрѣндз'ї л'аф словозїтѣ. Дѣпѣ че аф трекѣтѣ Визіріа кѣ тоїї
Нїстрѣа пре ла Сорока, с'аф черѣтѣ Дѣка Водѣ, с'лѣ ласе сѣ се дѣкѣ ла скапн ши дї-
врѣкѣндз'ї Визіріа пре ел ши пре воїерїї лї кѣ кѣфтане, і-аф лѣсат сѣ теартѣ дї
цера. Іарѣ пре Ласкараке Спѣтарїа л'аф дїкїсѣ Визіріа пентрѣ тѣлте жалѣе че аѣ-
лїсе де ла Кантакзениг ши де ла чеї че ера кѣ Кантакзениг ла о ворѣ, чи кѣ келтзїа-
лѣ л'аф скосѣ Дѣка Водѣ, де аф венїтѣ іарѣши дї цера.

Дѣка Водѣ мергѣнд ла Іамї, аф лѣатѣ весте дїн цера, кѣ Раѣа Креѣлескѣа кѣ
тоатѣ каса лї аф фѣїтѣ дї Арѣалѣ, де аколо дїн тавѣрѣ фѣїї ши Вінтїлѣ Корѣанѣа
Пѣхарнїкѣа, ши Пѣрѣа Постелнїкѣа феїорѣа Креѣлескѣаї дї Арѣалѣ трекѣнд пре ла
Тотрѣшѣ. Ачесте тѣрѣзѣрїї вѣзѣнд Дѣка Водѣ, гѣтѣ пре Константїн Брѣнкованѣа Ло-
гофѣтѣа, кареле фѣсесе маї дїапїте Вістїерїї ши лѣ трїмісе кѣ кѣрїї ла Креѣлескѣа
с'лѣ дїтоарне, кареле венїнд пѣлѣ ла Серата, аф дїтѣмпїнатѣ пре зп пѣркѣлаѣ аллїї
Шерѣан Кантакзениг, кареле і-аф спѣсѣ кѣ аф фѣїтѣ Шерѣан кѣ тоатѣ каса лї ла
Рѣзїаїкѣ. Ши лѣсѣ Брѣнкованѣа калеа Арѣалѣаї ши се дѣсе дѣпѣ зїкїа сѣлѣ Шерѣан
Кантакзениг. Дѣка Водѣ венїнд пѣлѣ ла Бѣрладѣ, іатѣ алїї олѣкарї віп де спн кѣ
аф фѣїтѣ Шерѣан Кантакзениг кѣ тоатѣ сѣтѣнїа лї. Дечї венїнд Дѣка Водѣ тѣх-
нїт пѣлѣ Фокшанї, трїмісе пре Константїн Столнїкѣа Кантакзениг кѣ кѣрїї, сѣ тѣн-
чєаскѣ сѣ дїтоаркѣ пре фрателе сѣлѣ Шерѣан, ши і-аф датѣ ши пе Іанороска отѣа сѣлѣ
кѣ тѣлте фѣгѣдзїнїе, ши мергѣнї аколо, ши дїпреснїндѣсе кѣ фраїї, і-аф рѣспнѣсѣ
кѣ нїчї зпѣа се ва дїтѣрїа маї тѣл, чи се вор дѣче ла Ноартѣ, ши фѣкѣрѣ жалѣ ла
Визіріа Кара-Мѣстафа прїп мїжлочїреа зпѣї Тѣркѣ, че се кіема Фетѣац, кареле ши рес-
пнѣсѣ і-аф датѣ лї Шерѣан ка сѣ се дѣкѣ с'лѣ факѣ Домнѣ, пентрѣ кѣ дї ера прїетеп
ши пре Дѣка с'лѣ тѣте дї Молдова; кѣ пре Антонїе Рѣсет Водѣ дї тѣзѣнїсе пент-
трѣ кѣ п'аф врѣтѣ сѣ деа ванї зпѣї Ага ал Визіріаї кѣнд аф черѣт. Дѣка Водѣ пе-
цїїнд кѣ ва сѣ пѣнѣ Домнѣ пре Шерѣан дїкѣ аф трїмісѣ пѣрѣ асѣпра лї Шерѣан, да-
рѣ пемїка аф фолосїтѣ, кѣчї кѣ аф сосїтѣ Визіріа дїдатѣ аф датѣ домнїа лї Шерѣан,
іарѣ де Дѣка л'аф тѣтат ла Молдова. Воїерїї карїї ера трїмішї де Дѣка, чеї маї тѣлїї
с'аф дїкїнатѣ лї Шерѣан пещїїнд че вор сѣ пѣгїмеаскѣ маї пре зрѣтѣ; іарѣ Іѣашко
Бѣлеанѣа Кѣчѣарїа кѣ Стоїка Пѣхарнїкѣа аф фѣїтѣ ла Молдова. " Ашїндереа скрїе
преавестїтѣа Епѣа) дїн Фїлїцїа.

Іарѣ Делїаро) зїче: „Дїтре воїерїї, карїї крѣжнїа асѣпра лї Дѣка Водѣ, чеа

maї mare zăvărъ дї фѣча Шерван Кантакзениа чел дитѣриат де ла сѣргăpire пентрѣ mare претепушгъла лѣ кѣ чеї maї де фснте министрїї де ла Поартѣ. Меруеа ел сокотинд кѣ че тїжлочїре ар пѣтеа депѣрта сїнса ачеста де ла окиї сї, чї днзїдар, пентрѣ кѣ лѣ Шерван дї спїнеа тоате Принцесеа мїсїреа лѣ Дѣка Водѣ, кѣ каре се изва пре аскънс, шї извїреа ачеста се днгрощї прїи депѣртареа Принцелї, кареле мересе ла оасте кѣ Bizirїа асѣра Українеї (нѣ Полонїеї); шї Шерван кареле ера Логофѣт mare шї пѣртѣторїѣ де грїже престе нїше фаврїче че се фѣча дн Кърте нѣ днчета а змѣла шї дѣпъ патѣла шї дѣпъ тронѣла Принцелї. Дрепт ачееа Дѣка аѣ порнчїтѣ ка сѣ се днклїдѣ Шерван сѣ шї плѣтеаскѣ шгъвїна; дарѣ фѣ шї дѣспре ачеста дншїпнцат дѣ Принцесеа. Шї аша Шерван се фѣкѣ кѣ вреа сѣ деа зп оспїцѣ дн зїса де Сѣнтѣмѣрїа mare, шї дѣпъ че с'аѣ адѣнат чеї кїемацї, ел пре афсрїнїѣ с'аѣ дѣсѣ ла Котроченї, шї де аколїо нѣмаї кѣ доїспрезече кредїнчїошї де аї сѣ аѣ днѣлїекат, шї аѣ мерсѣ ла Одрїїѣ, знде ера днпѣратѣла атнчї.

Гевхардї *) скріе, кѣ Доамна лѣ Дѣка Водѣ аѣ датѣ оспїцѣла маї сѣе зїс, шї кѣ дѣнса аѣ датѣ прїлецїѣ де а фсїї лѣ Шерван Кантакзениа, шї е де а се крече, пентрѣ кѣ шї бревїарїа Хронологїческѣ ачеста днѣтресе **).

*) Engel in recent. Hist. Moldaviae p. 279. **) Codex Ms. Balacianianus ad h. a. *) Engel in recent. Hist. Valachiae Part. I. p. 323. seq. *) Delchiaro p. 130. seq. *) Gebhardi Tom. IV p. 425. *) In Breviario Chronologico.

А нѣл 1679. Четїторїеле вѣне! ачї днї маї адѣк амїнте, кѣ прекѣм Фїлшїх претѣтїнденеа днашѣ пре Кантакзениа, аша Історїа Бѣлѣченескѣ дї дефамѣ дн кѣт поате; чї еѣ маї мѣлт кред Історїеї Бѣлѣченешї, пентрѣ кѣ стѣрїле днпрецїѣр маї апрїат ле пѣне, шї Кантакзениї шѣкар кѣ сѣлт Ромѣнї де не стѣрїмоашѣ-са Іленка фата Радѣлї X Домнелї Мѣntenешї, дарѣ де не стѣрїмошѣ лор Константїн Постелїцкѣ сѣлт гречї, шї гречїї нѣ лесе днї лесе пѣравѣла. Дрепт ачееа ачї зрнезѣ Історїкелї Бѣлѣченескѣ *), кареле скріе: „Domnia лѣ Шерван Кантакзениа ла анѣл 1679. Шерван Водѣ пре ла Бовотеазѣ аѣ венїтѣ дн сказн. Mare шї днѣлїекат пор шї плїн де фѣлїцере шї де трѣспете аѣ кѣзѣтѣ пре деара Ромѣлескѣ Шерван Водѣ, кареле нѣ рѣстатеа шї кѣ тїрѣнїа лѣ ка кѣ нїде трѣспете аѣ сѣрпатѣ шї аѣ дѣсрѣдѣчїнатѣ пенѣмѣрате фамїлїї шї касе де воїерї, де сѣлѣторї шї де сѣрачї: не мѣлїї кѣ мѣлте фелїсрї де кїнѣрї шї де касе і-аѣ оторат шї не мѣлїї кѣ мѣлте невої шї недене і-аѣ сѣрѣчїтѣ, прекѣм Історїа маї дїосѣ ва арѣта.

„Дѣнѣ че аѣ лѣатѣ Шерван Domnia цереї Мѣntenешї аѣ трїмїсѣ пре Константїн Брѣлковецкѣла пѣнотѣла сѣѣ кѣ Скімпн-Ага, ка сѣ авѣче сказнѣла шї пре Дѣка сѣлѣ мѣте ла Молдова, шї сѣ фїе пѣртѣторїѣ де грїже кѣ Строїа Ворнїкѣла шї кѣ Хрїзеа Вістїарїа, шї сѣ днѣлїнѣзескѣ не пород, не чеї марї шї не чеї мїчї, шї сѣ се вѣкѣре тодї де венїреа Домнелї, шї аша аѣ фѣкѣтѣ, кѣ тодї се вѣкѣра: днклѣ шї чеї че нѣ авеа вїн, авѣвѣа пентрѣ сѣлѣтатеа Домнелї Шерван, шї цїкка шї кїзїа. Аша аѣ фостѣ атѣчїтѣ не тодї, чї вѣкѣрїа лор с'аѣ днторсѣ днтрѣ днтрїстаре.

„Дъпъ че с'аъ дъсѣ Дъка Водъ ла Молдова, Константин Бръиковеанъ аъ тримисѣ ла Ръцикѣ, де аъ адсѣ не доамна лѣ Шерван Водъ ши не тама Доамна Мепка, днаинтеа кърора тълте цѣпънесе аъ ешитѣ. Дъпъ ачеса аъ венитѣ ши Доамна пре ла Бовотеазъ ши къ помпъ дъпъ обичеиѣ аъ дпрат дп скажп, ши дингѣиѣ къ вълндеце с'аъ арътат тѣтърор боерилор, боеринд ши не чеї че нѣї извѣа, ка дп ачест тѣиѣ доаръ ар фаче съ сѣ дптоаркѣ Івашко Кълчарѣл ши Стойка Пъхарникъл, карѣ ера прѣвеїї дп Молдова.“

„Іаръ прѣтвъара аъ венитѣ порънкѣ, съ теаргѣ ла оасте съ факъ о четате Доган-кале, ши с'аъ дъсѣ къ Търчиї, ши дъпъ че аъ гѣтатѣ четатеа, с'аъ дпторсѣ ла скажп. Де ачї днаинте дпчепѣ дърериле ши неказрѣле! Ла дптоарчере аъ зѣсѣ Дросълѣ Сердарѣлѣ, съ теаргѣ къ треїї дп деаръ маї днаинте. ши і-аъ датѣ кърѣи ши слъцитѣри ши пре Аливерде Тътаръл къ кълѣва Тътарї, тоїї тълхарї, ши лї дпвълд дп таїнъ ка с'лѣ дъкъ пълъ ла Бърладѣ ши с'лѣ деа дп латрї де кале, с'ї таїе капъл, ши с'ї іа капъл пентрѣ крединѣ ши съ факъ весте къ аъ фълитѣ Дросъл ла Бълѣак. Ачест тецешвгѣ л'аъ фълкѣт ши л'аъ пофѣт Дъка Водъ с'лѣ оаспете, де време че дпкъ маї днаинте де не кале фългълѣсе лѣ Дъка Водъ, къ ва терце. Дъка с'аъ гѣтѣт де оспълѣ, кѣм с'аъ кълът; іаръ кълд аъ фостѣ дп зѣа де оспълѣ Шерван п'аъ врѣтѣ съ теаргѣ, чї аъ порнитѣ кърѣ деаръ ши. Прїчина аъ фостѣ, къ вреа де нѣ къ воїе, къ пѣтереа съ іа не прѣвеїї, даръ Дъка неврълд съ стрїче обичеїл дереї, ка с'ї деа. ле аъ датѣ кале де с'аъ аскълсѣ, ши дпцелегълд Шерван, къ прѣвеїї нѣ сълт дп Іашї, п'аъ прїмитѣ оспълѣ; іаръ Дъка Водъ стрѣгълдъ ши боерїї с'ї с'аъ оспълѣт къ зѣкълтѣри ши къ тълхрї.

„Іаръ Шерван венїнд ла Фокшанї, аъ порънитѣ де аъ дпкѣсѣ не Вълкан Ворникъл ла Бълкреїї, ши дъпъ че аъ венитѣ дп скажп, аъ тримисѣ не Гїнеа Кълптанъл къ 30 де слъцитѣри де аъ лъатѣ не Дѣмитрашко Кълптанъл Ързїчанъл, де л'аъ дъсѣ ла тълпѣстїреа Спатовъллѣ, ши аколо къ грознїче тълчї кїнсїндълѣ, маї пре врѣт л'аъ спълъзрат. Іаръ не Вълкан Ворникъл дп тълте рълдърї л'аъ цїсдекатѣ фър де кълвїндѣ, фїїнд къ вїпъ нѣї афла, ши дъпъ врѣо кълтева цїсдекатѣ л'аъ тримисѣ ла Спатовѣ, ѣндѣ къ тълте тълчї л'аъ ѣчїсѣ.“

Ачї четїгорїеле! дпсеампъ, къ Ворникъл Вълкан, деспре кареле скрїсеїѣ, аъ автѣ фрате с'аъ фечїор, нѣ шїѣ, не Міхаїл Вълкан, кареле де гроаза лѣ Шерван Кантакъзепъл, ка съ нѣ піаръ ши ел ка Ворникъл, аъ фълитѣ дп Ардеалѣ ши с'аъ ашезатѣ дп сатъл Bezea дїн Комїтатъл Бълградълѣ чел де цїос; ши Міхаїл ачеста аъ автѣ чїпчї фечїорї (прекъл аратъ цепеалоцїа Вълкълпешїлор?), дїнтре карїї ѣвл с'аъ нѣмїтѣ Петрѣ, ши ачеста аъ повестїтѣ челор че мї-аъ спѣсѣ мїе, къ татъл с'ѣл Міхаїл аъ венитѣ дїн Валахїа дп Ардеалѣ. Іаръ Петрѣ Вълкан аъ автѣ треї фечїорї не Георгїе, Іоанп ши Петрѣ: Георгїе іспрѣвїнд шкоалеле дп Кължѣ, аъ дпвълдатѣ Грамматїка дп Блажѣ; дїн Іоанп с'аъ пълкълт Самоїл Архїереъл чел Ромълпескѣ ал Орълзеї-Марї, Георгїе каре лълкїеде дп Блажѣ ши Мічїнїка тълта а дої Галборї Самсїл ши Александрѣ, апої дїн Петрѣ с'аъ пълкълт Вълкълпешїї дїн Шїпка веке.

Дені терце маї диколо Історікъл Бълъченескѣ ши зиче: „Пре ачела тѣмѣ ши Дъка Водъ аѣ авхтѣ гълъчевъ деспре воіеріи Молдовеі, каріи аѣ фостѣ дндемнаці де Шербан Водъ, съ се скоале асвпра лѣи Дъка, съ лѣ ошоаръ къ тоатъ, каса лѣи, ши фълкѣнд печетеа лѣи Дѣмітрашко, кареле фѣсесе маї дпайнте Водъ, ши ера акѣм тълъліт ла Царіград, аѣ скрісѣ кърці къ пѣтеле лѣи Дѣмітрашко пѣпѣндѣ ши печетеа, ши ле аѣ трімісѣ ла кълраші, ши ла слѣціторі, кѣм къ і-аѣ дат дпшзратѣл Domnia, чи съ теаргъ съ дпкідъ не Дъка ла Съчезва, ши аѣ терсѣ къ кърці ле зп Богдан ши алт воіеріѣ, де ле аѣ датѣ Лъвшненілор ши Орхеенілор, ши с'аѣ рѣдікат къ тоці де аѣ венітѣ пѣлѣ ла Цвцора. Аколо тълърѣнд, с'аѣ дѣсѣ къштаніи съ дптреве не Хътманѣл Бѣхшѣ, съ ле деа дпвѣдѣтеръ, че вор фаче? ши Хътманѣл фіінд кѣмпат лѣи Дъка, дпдатѣ аѣ дпцііпдатѣ не Дъка, кареле маї дпайнте пеміка шіінд, прічепѣ къ есте вѣклешгѣ, ши дптревѣнд чіне і-аѣ рѣдікатѣ, еі спсערъ: кѣтаре воіері. Дпцелегѣнд де ла дѣшші, къ Ціока Вістіеріѣ чел таре аѣ фостѣ капѣ фѣатъліѣ, л'аѣ дпкіс ши пре дѣпсѣл, тълкар къ тоці ера атестекаці афаръ де Хътманѣл Бѣхшѣ ши Мірон Логофѣтѣл, даръ ка съ пѣ се факъ зарѣкъ таре, пре ачелі і-аѣ тълкѣтѣ, ши пѣмаі пре чел пріпші і-аѣ дѣздекатѣ, ши скоціндѣ і дпайнтеа порцеі ле аѣ тѣят капетеле, аша тоці челіалці с'аѣ ашезатѣ.“

Іаръ преавестіѣл Енгел ³⁾ скріе: „Шербан Кантакззевѣл аѣ domnîtă anî 9½ de la 1679 пѣлѣ ла 1688, 29 Октомвріе. Дѣпъ веніреа Прінцѣлі челі поѣ веніръ спре дпкіпаре тот чінѣл преоцскѣ, дптре каріи ера ши Мітрополітѣл Теодосіе чел тълълітѣ, кареле трѣіа дп тълъстїреа Тісмана. Ачеста аѣ пофтітѣ къвіпчїоасѣ фачере дестѣл пентрѣ стрѣшѣ тълъліреа са; іаръ Шербан Водъ черкѣнд протокоалеле пѣреі ши респѣсѣлі лѣи, де аѣ трімісѣ лѣи Діонісіе Патріархѣлі дпн Царіград, ка съ ле чеаріѣ, кареле аѣ трімісѣ дп Вадахїа пре Епіскопѣл Мароніеі ши пре Ігнатіе Логофѣтѣл чел дпнтѣі ал Патріархїеі. Венінд ачешїа, Прінцѣл аѣ адѣнатѣ съвор дпн преоціі ши воіеріи цереі Ромѣлешї, ши лѣндѣсе ла дѣздекатѣ лѣкрѣл аѣ афлатѣ невіноват не Мітрополітѣл Теодосіе, дрепт ачееа Варлаам аѣ пѣсѣ не тасѣ стемтеле Мітрополічешї, каре дѣндѣ ле іаршї лѣи Теодосіе, ка пре зп мітрополіт л'аѣ ашезатѣ дп сказп, дп 16 Aprilie дпн аѣл 1679, Марці дпн съпѣтѣна чѣа таре.“

Тот ачелашї Енгел ⁴⁾ аша скріе деспре Молдова: „Дъка а треіа-оаръ аѣ domnîtă дп Молдова anî 5, de la аѣл 1679 пѣлѣ ла аѣл 1684, ши с'аѣ прінсѣ де Полоні дп зїоа де Крѣчїшн дпн аѣл 1683, дѣпъ кърндаріѣл чел веніѣ.“

¹⁾ Codex Ms. Balacianianus ad h. a. ²⁾ Genealogia Familiae Vulcan. ³⁾ Engel in recent. Hist. Valachiae Part. I. p. 325. ⁴⁾ Idem Engel in recent. Hist. Moldaviae p. 279.

Апѣл 1680. Ла аѣл ачеста аша скріе Історіа Бълъченескѣ ¹⁾: „Іаръ дп цѣаръ Шербан Кантакззевѣл пре ла Съптоадер дп сепѣтѣна дпнтѣі а постѣлі таре аѣ дпкісѣ пре Хрїзеа Вістіеріѣл вѣпѣндѣ прічїпѣ, съ і іеѣ сама де вістіеріе, ши пѣдѣдѣнд, къ ва афла бані де аї цереі шпккаці, даръ пѣкѣм съ фїе афлат аї цереі бані келѣтѣгі, чи аѣ афлатѣ къ Хрїзеа аѣ келѣтѣі дпн талеріі сѣі пентрѣ цѣаръ. Аша вѣзѣнд Водъ,

кѣчи кѣ ачеаста пѣлѣ поате вѣповѣци ка съї факъ рѣѣ, аѣ дичепѣтѣ алта, зѣкѣндѣ, кѣ зѣхърепоа, че с'аѣ дѣсѣ ла Каменецѣ аѣ фостѣ реа, дѣсѣ орї реа, орї вѣпѣ о дѣдсе воїерїи шї рѣденїе лѣ Шерван Водѣ, іарѣ ел пѣмаї лѣ Хрїзеа і-аѣ вѣгатѣ вѣпѣ, шї і-аѣ порѣпчїтѣ де аѣ пѣзїтѣ де ла касѣ шї пентрѣ дѣса 41000 де талерї, кареле фїнд дѣ-прозїт де мѣпчї с'аѣ дѣпрѣмстат, шї аѣ вѣндѣтѣ сателе, мошїле шї дїганїї, шї аѣ пѣ-нїтѣ ачеастѣ сѣмѣ де банї. Дѣпѣ че аѣ пѣнїтѣ сѣмѣ ачеаста л'аѣ ское дїн дѣкїсоаре. чї пѣмаї 11 зїле л'аѣ лѣсат слобод, дарѣ кѣ пазѣ де департе съ пѣ се прїчеанѣ, шї іарѣ шї л'аѣ дѣкїсѣ, шї кѣ маї маї казне л'аѣ мѣпчїтѣ: дѣкѣ шї отравѣ і-аѣ датѣ, чї аша дѣкѣ пѣ мѣрїа маї пре зрѣтѣ кѣ грознїкѣ моарте, дѣплїндѣ шї воїа тїрѣнїеї сале л'аѣ оторѣтѣ. Дїспѣнеаса шї прѣпчїї лѣ Хрїзеа ретѣпѣнд серачї, Шерван Водѣ пѣ і-аѣ лѣсат дѣ паче, чї де поѣ череа банї де ла еї, пѣзїндѣ зїва шї поаптеа прїн сѣзїторї; іарѣ еї вѣзїнд, кѣ пѣ вор маї пѣтеа трѣї, шї дѣделегѣнд де ла знїт шї де ла алїїї, кѣ вреа Шерван Во-дѣ съї отоарѣ, кѣ ацїсторїз лѣ Дѣмнезеѣ аша аѣ ешїтѣ прїнтрѣ пазнїчїї, карїї ера дѣ-прѣїзрѣл каселор, кѣт пїчї зѣла ле аѣ лѣзатѣ сама, шї дѣкѣлекѣнд де кѣ сѣарѣ пре ла мїезѣл понїїї аѣ трекѣт прѣсте гїацѣ Дѣлѣреа дѣ цѣара Тѣрчѣаскѣ. А доза-зї дѣделег-гѣнд Шерван Водѣ де фѣга лор, с'аѣ тѣрѣзѣрат фоарте рѣѣ, шї аѣ трїмїсѣ дѣ тоате пѣр-дїле ка съї прїндѣ, шї дѣдатѣ съї отоарѣ, зѣдеї вор аѣла; чї ера тѣрѣзїѣ, кѣ еї кѣ ацї-торїз лѣ Дѣмнезеѣ сѣпѣасе, шї прїн Одрїїѣ аѣ мерѣ ла Царїград шї де аколо ла Мол-дова ла Дѣка Водѣ шї ла чеїлїлїї воїерї че ера фѣдїїї аколо де фїка лѣ Шерван Во-дѣ. Дечї маї фѣкѣнд дѣкѣ мѣлте алте рѣле, дѣ ал доїлеа ап ал Дѣмнїеї сале аѣ сѣпѣ-зѣратѣ пре Радѣл Окнеанѣ дѣ тѣргѣл Окнїї де поарта касеї лѣї, шї пре фѣчїорѣл Дро-сѣлї Сѣрдѣрїзлї; фїнд тѣлѣр л'аѣ слобозїт дѣтр'о окнѣ пѣсетїе шї аѣндѣ, шї аколо аѣ перїтѣ. Маї аѣеа дѣкѣ шї о фатѣ Дросѣл, шї пентрѣ ка съї стѣпѣ пѣамѣл, шї пре ачѣеа о аѣ оторѣтѣ, шї алте тїрѣнїї дѣкѣ аѣ маї фѣкѣт Шерван Водѣ, каре а ле скрїе кѣте зѣна фоарте лѣнгѣ ар еї. Іарѣ де трївѣтѣрї сѣѣ дѣждї че воїѣ зїче? кѣ дѣ анѣл дїп-тѣїѣ аѣ лѣзатѣ 20,000 де пѣпчїї, дѣ ал доїлеа 30,000, дѣ ал трѣїлеа шї ла патрѣлеа шї маї мѣлте, кѣт воїерїї, сѣзїторїї, шї дѣрнїчїї пѣ аѣеа рѣсѣфларе, чї дѣ тот тїмпѣл бѣтѣїї шї кѣзнїїї дѣшї вїндеа мошїле, дїганїї шї вїїле, шї тоате кѣте аѣеа, де ле кѣмѣзѣра Шер-ван Водѣ кѣ але лѣї рѣденїї."

Дѣспре Молдова зїче Reiskie²⁾: „Сѣлтанѣл Тѣрчѣскѣ пре Дѣка Прїнцѣл Молдовеї (пѣ ал Валахїеї) дѣ фаче порѣпчїторїѣ прѣсте Подолїа, шї іарѣ шї се гѣлчѣвѣще кѣ крїї-меа Полонїеї пентрѣ отаре, дїн Молдова дѣкѣ мѣлте колонїї дѣче дѣ Полонїа дѣ анѣл де ла Хс. 1680, іарѣ ал Херїеї 1090.“ Іарѣ прѣавестїтѣл Енглеї скрїе³⁾, прѣкѣт зрѣеазѣ: „Лѣї Дѣка Водѣ і се пѣреа кѣ кѣ скѣдѣре с'аѣ мѣтат дїн Валахїа дѣ Мол-дова, чї Поарта Тѣрчѣаскѣ аѣ аѣлатѣ модрѣ де аї дѣтоарче пазѣва, пентрѣ кѣ прїн рѣс-воїзл чѣл маї де не зрѣтѣ шї прїн факїїїле Козачїлор довѣндїсе о парте дїн Дѣкрїїна. Партеа ачѣаста а Дѣкрїїнеї прїн дѣчетареа де ла арме чѣа дѣ анѣл 1680 фѣкѣтѣ кѣ Мѣсканїї с'аѣ датѣ де Радзїн кѣтрѣ Молдова, шї Дѣка Водѣ аѣ дїнѣтѣ Пѣркѣлѣвѣл сѣѣ

дн Неміровѣ, при кареле поръпчае ши осташилор Търчещі, карі ера дн четъділе Украиней, тькар къ кьспиндереа Каменецълы ши а Украиней пѣ ера спре фолосъа Молдовеи ши ала Валахией; престе тоатъ вара дн аплъ 1680, пълъ дн Октомврие аѣ тревъитѣ Домниі Ромънеші Шербанѣ ши Дька съ фие дн тавъръ къ осташиі ши цераніі съ, ка цераніі съ факъ довъ четъді, при каре съ се коптенеаскъ Козачіі де ла тьхъртіа пе Мареа неагръ, іаръ осташиі съ і апере пълъ че вор іспрѣви лъкръа.“

Дн аплъ ачеста аѣ пѣтмітѣ ши Сава II Браковичі Митрополітѣа Българдълы дн Ардеалѣ. деспре кареле аша скріе Самъа Клайн де Садѣ *): „Деспре Сава II коммисъа ши де общіе трѣданіе есте, кѣм ши еѣ дпесмі де ла чеі вѣтрѣні протопопі ши преоці ам азъит къ пентрѣ крединъ ар фі пѣдіт тѣлте невоі, кътѣ ши маі пре зрѣтѣ моарте. Зікѣ, къ одатъ л'аѣ кіематѣ Принцѣа (пѣ Краіа) Анафі ла прънзѣ дн коңцеіа Блажълы, врѣнд а къзта прілеціѣ, ка съ'лѣ поатъ прінде дн чева ши а'лѣ вїновъці. Днтр'ачеа времѣ пісташіі лѣ еретічіі аѣ датѣ знеі тѣіері дпвълъит зп къцел, пе кареа о аѣ дпвѣдатѣ, съ теаргъ къ ел дн браце ла влѣдікъл, рѣгъндѣлѣ ка съ і ботезе ачел прънк, къ есте болнав, ши алт попъ Ромънескъ пѣ есте каре съ'лѣ ботезе. Влѣдікъл сокотінд днтрѣ сіне, че ва съ фие ачел лъкръ, де і адск лѣ прънк съ ботезе, токмаі кънд есте ла прънз къ Принцѣа, ши дндатъ къцетъ съ пѣ фіе кътва вре-о батціокърѣ аспра лѣ; деці скълѣндъсе де ла тасъ с'аѣ дѣсѣ ла тѣіереа ачееа че цїнеа дн браце къцелѣа ши десвълндъ'лѣ аѣ възѣтѣ къ есте къпе. Къ ачеста воіа Принцѣа Анафі съ дпшеле пе Митрополітѣа, ка дн гравъ пентрѣ прімеждіа воалеі съ ботезе къпеле дн лок де омѣ, ши аша апоі ка пре зп къкъторіѣ де сънтеле таїне съ'лѣ педепсеаскъ. Іаръ Влѣдікъл дѣпъ че аѣ възѣтѣ къ есте къпе, пѣ ом, аѣ къпоскътѣ вїкешъгъл ши днторкъндъсе ла тасъ, аѣ лзатѣ де пе тѣіаріа съѣ о вѣкътъръ де рѣдіке (къ ера зі де пост) ши мергънд ла къпе, о аѣ датѣ къпелѣі, даръ къпеле п'аѣ врѣтѣ съ о тѣпънче, апоі Митрополітѣа днторкъндъсе іаръши ла тасъ ши лънд о вѣкътъръ де карне о аѣ датѣ къцълълы каре дпгїнзъндъсе дндатъ о аѣ апѣкатѣ, ши о аѣ дпвѣкатѣ. Атѣнчі Митрополітѣа аѣ зісѣ, къ ел пѣ'лѣ ва ботеза, де времѣ че пѣ есте де леѣеа лѣі, къ де ар фі де леѣеа лѣі, вѣкателе каре ел ле тѣпънкъ ши ачела ле ар тѣпъка. Атѣнчі Принцѣа ши чеіалці Калвіні, карі ера ла тасъ, маі таре с'аѣ апрїнсѣ де тѣіе, възънд къ батціокъра, кареа о гѣтісе еі аспра Митрополітѣа, аѣ къзѣтѣ аспра лор, ши кѣм къ Митрополітѣа при ачел рѣспѣнс аратъ ка кѣм ачел къпе ар фі пост де о леѣеа къ ачел а ле кърора вѣкате аѣ тѣпкат.

„Се зіче къ ши Принцесса авеа таре тѣіе аспра Митрополітѣа, ши къ л'ар фі постѣ пѣрѣтѣ Принцѣа ка кѣм ар фі воітѣ а о іспіті ла фапта некърѣдіеі, каре тоате дн маі таре зрѣ аѣ пѣс пе вїетѣа Митрополітѣа ла Принцѣа Анафі, кареле къзта прілеціѣ ши времѣ къ дндетѣпъ, съ сѣрне пе Митрополітѣа Сава. Пентрѣ ачееа аѣ поръпчітѣ тіторіор Митрополіеі ка съ чеаръ самъ де ла Митрополітѣа Сава Браковичі де тот възъл Бісерічіі ши де венітѣа Мѣлѣстїреі (пѣ Шоалеі) ши ал тіпографіеі.“

„Деці дѣпъ порънка Принцѣа Міхаіа I Анафі стрѣлгъндъсе Собор таре дн Бл-

градъ ла Мъльстире дн аня 1679, дн 6 Изле Митрополитъ Сава тоате одоареле, вачеле, одъделе ши кърциле Митрополие, ле аъ датъ соворъли маре. “

„Къ тоате ачестеа мъниа Принцъли нъ с'аъ потолитъ, кърџиа материе а се апринде маї тълтъ дн да сьпериндентъла чел кълвинескъ Михаил де Тофез, кареле дитърџта ле Принцъ асџпра Митрополитъли пентрџ стърторниџа дн крединџа. Деџи дн 2 Изле дн аня 1680, фийндъ совор маре де тодї Протопопї дн Българдъ ла Мъльстире дн порџка Принцъли Апафї, с'аъ трасъ ла џидекатъ Митрополитъ Сава, кареле атџлчї ера фортеле болнавъ кџт н'аъ лџтџтъ ста де фаџъ, џї прин алџї (адекъ прин фрате сџъ Георгїе Браковичї ши прин Иоанн Патер) аъ рџспџнсџ. Ла аџеа џидекатъ џидекторї маї марї аъ фостъ рџндџїџи дн порџка ли Апафї ши а сьпериндентъли кълвинескъ, Михаил де Тофез, Протопотарїа Петрџ Алвинџи де Борберекъ ка президент Иоанн Верештортї Протопопъла ши Предикаторъла кълвинескъ дн Венїк, ши Иоанн Зопа Протопопъла Ромџнескъ де ла Винџї де џїос ши Ногарїа соворъли маре кџ 98 тїренї ши преоџї лџлџг ши афаръ де сїне; дитр'ачеастъ џидекатъ с'аъ лџрџтъ Митрополитъ Сава кџ греле винї, ка кџт пре Екатерина Темешварї фрџџа са ши мџїереа ли Валентин Сенашї дн Клџжъ ар фї фџкџтъ сџ о адџкъ ла сїне дитџрџкатъ дн хаїне вџрџвџещї, ши ар фї трџїтъ кџ дџнса ка кџ мџїереа са, ши фџкџндџї џн копїл, дн цеара Търчеаскъ днкъ о ар фї дџсџ кџ дџнсџл, ши кџ алте фемеї днкъ ар фї кџрџїтџ. Дрепџ аџеа л'аъ ши џидекатъ дџштаниї ли а фї рџнїторїџ де мџїерї, кџрварїџ ши преа кџрварїџ. Афаръ де ачестеа кџ аъ тџлкатџ венїтџ Мъльстиреї дн Българдъ, Пентрџ ачестеа с'аъ џидекатџ невреднїкџ де архїерїе ши де тоатџ преоџїа ши десџрџкџндџл дн вїсерїкџ де тоате одџждїїле архїерешї, л'аъ датъ дн мънїле тїренешї, сџ се педенсеаскџ дџлџ вреднїџа фаптелор сале (прекџт џїџе џидеката аџеа стрџмџџ). Дџлџ аџеа ши вџтџтџ аъ фостџ, ши дн темнїџ арџкатџ ши маї пре џртџ і с'аъ тџїатџ каџл ла Іачї дн Комїтатџ Тързеї.“

Аџа скрїе ачестеа Самџл Кларн де Садџ дн трџданїа вџтрџнїлор, ши дн Декретџ Соборъли маре; џї еџ трџданїа деспре кџџел о џїн лџмаї повесте фърџ де темеїџ; пентрџ кџ де ар фї фџкџтџ ши грџїтџ аџелеа Митрополитъ Сава II Браковичї, Соборъла маре дн каре зџ фостџ тџлџї Калвинї де фаџъ, л'ар фї лџсатџ а вїновџџи ши кџ аџеа по вїетџ Сава, кџ аъ ватџїокорїтџ лџџеа џеа нџ лџмаї прїмїтџ џї ши стџлпнїтоаре пре аџеле времї дн Ардеалџ. Іарџ Декретџ Соборъли маре кџт кџ лџмаї дн пїсџтџ ши нџ дн адевер с'аъ фџкџтџ, аратџ Черей Михаил⁵⁾ кареле по времеа аџеа вїџџїа дн кџртеа ли Апафї, ши скрїе аџа: „Скрїїндџ еџ деспре Епїскопъла Ромџнескъ чел маї сџс лџмїтџ, тї-аъ венїтџ а тїнте џн лџкрџ; каре тревџїам сџ-лџ скрїї сџлџтџ домнїа ли Апафї, адекъ: кџт аъ лџкратџ атџлчї кџ џн Влџдїкџ Ромџнескџ а лџме Сава. Аџеста фїїндџ ом днџџџатџ ши прокопсїтџ, Принцъла де тџлте орї л'аъ трїмїсџ сол ла Мџсканї ши ла дої Домнї Ромџнешї ал Валахїеї ши ал Молдовеї, пентрџ каре лџкрџ і-аъ лїзлмїтџ домнї чеї дн Ардеалџ, ши по Секелї Ласло кареле ера рџденїе де апроапе кџ Сава, л'аъ дн-вїнсџ рџвпа вапїлор Влџдїкџли, ши пентџїндџ алмїнтрелеа днкълџеа ла дџлшїї, с'аъ дн-

целесѣ къ Стефанѣ Налаці асѣпра лѣи (дн кареа конзіѣраціе п'аѣ фостѣ аместекатѣ Мi-
хаил Телекі) ші пепѣтѣндѣлѣ дитр'алт тин адѣче дн дiсграціа Принѣвлѣ, пре зп преотѣ
Ромѣлескѣ де ла Винѣи де ціос къ тѣлге дарѣрі ла ачееа л'аѣ адѣсѣ, ка съ пѣреаскѣ пе
Влѣдїкѣл чел ромѣлескѣ дпайтеа Принѣвлѣ, к'шї цїне кѣрѣз ла каса са, пре о тѣере,
ші пе принѣвл чел влѣндѣ л'аѣ адѣсѣ де аѣ крѣзѣтѣ; пептрѣ къ Секелї шї Налаці цїра къ
есте адеврѣатѣ. Дрептѣ ачееа аѣ принѣсѣ пе Влѣдїкѣл шї і-аѣ прѣдатѣ тоате аверїе, нїчї
дндестѣлїндѣсе къ атѣта, аѣ черѣтѣ треї мїї де талерї де ла дѣнѣл, карїї неавлѣндѣ де
знде сѣї пѣлѣеаскѣ аѣ трїмїсѣ пе фратѣ сѣѣ дн Валахїа, сѣ капете ванїї ачїеа къ чер-
шїтѣл, кареле нѣ с'аѣ маї дитрѣнатѣ. Дрептѣ ачееа пре вїетѣл невиноватѣл Влѣдїкѣ л'аѣ
скосѣ де ла днкісоаре шї нѣмаї дн кѣтеашѣ шї ізмене атѣта л'аѣ корѣвчїтѣ пѣлѣ че
с'аѣ рѣптѣ шї аѣ кѣзѣтѣ кѣтеаша, істменеле шї кареа де пе дѣнѣл, пептрѣ кареа пе
маї пѣтѣндѣшї цїнеа лїпса чеа фїреаскѣ а трѣпѣвлѣ, аѣ требѣтѣ мїшелѣл сѣ тоартѣ, шї
аверїе лѣї ле аѣ дитрѣцїтѣ дитре сїне Секелї Ласло шї Налаці Ісѣван. Не маї азїтѣ
пѣлѣеаскѣ шї кѣмплїтѣ тїранїе! нїчї ар фї лѣсатѣ Шерѣанѣ (Каптакѣзенѣл) Домнѣл чел
вестїтѣ ал Валахїеї неїзвѣндїтѣ тїрѣпнїа ачѣаста, кѣчї днцїїндѣсе пе Принѣвл Апафї, къ
де ар требѣї сѣ келѣеаскѣ 500,000 де талерї, днкъ ва лѣгра ла дитрѣратѣл Тѣрческѣ,
ка сѣ тѣлѣеаскѣ пе Мїхаїлѣ Апафї, дарѣ нѣ дндѣлѣнѣгѣ аѣ трѣїтѣ дѣлѣ ачѣееа Шерѣанѣ
Водѣ.“

Десре зрѣтѣорїкѣ лѣї Саѣа II, іарѣшї аша скрїе Самїа Клаїн¹⁾): „Дѣлѣ лѣпѣдареа
Мїтрополїтѣлѣ Саѣа дн сказнѣл Архїерескѣ дитрѣ ачѣлашї Совор таре къ воїа шї порѣнка
Принѣвлѣ Мїхаїл I Апафї с'аѣ алесѣ Мїтрополїтѣ Бѣлградѣлѣ Пѣрїптеле Іосїфѣ Бѣдаї, кареле
кѣт аѣ влѣдїчїтѣ, нѣ цїмѣ, нѣмаї атѣта зїченѣ, къ маї мѣлгѣ де чїнчї саѣ шасе анї н'аѣ цїнѣтѣ
сказнѣл, де време че дн анѣл 1687 се аѣлѣ мїтрополїтѣ Варлаамѣ. Дарѣ кѣдї анї аѣ цїнѣтѣ
Мїтрополїтѣл Варлаамѣ сказнѣл, а нѣте нѣ цїмѣ; днѣс ла анѣл 1690 Варлаам цїнеа
сказнѣл Мїтрополїческѣ, къ ам аѣлатѣ скрїсорї де тѣпа лѣї скрїсе дитр'ачестѣ ан 1690
Іѣлїе 26, дн каре скрїе, къ аѣ кѣмпѣратѣ шї зѣлѣцїтѣ нїще пѣлѣнтѣрї шї фѣпаѣзѣрї, каре
ле-аѣ датѣ сѣ фїе де тошїе пе сама Мїтрополїеї. Дѣлѣ Варлаамѣ аѣ зрѣмат Теофїл II,
апѣї Атанасїе I де карїї дн зрѣтѣоареа парте вом грїї. Аша скрїе шї Інѣвентѣрїкѣл Мї-
трополїтѣлѣ Саѣа II Бранковїчї²⁾ шї Помелїкѣл Епїскопїеї Фѣлѣрашѣлѣ³⁾).

¹⁾ Codex Ms. Balacianianus ad h. a. ²⁾ Reiskius in secunda Appendice Chronici Turcici Lib. 4. cap. 8. ³⁾ Engel in recent. Hist. Moldaviae p. 279. ⁴⁾ Samuel Klain de Szád in Ms. Hist. Valachiae tom. IV. p. 190. seqq. ⁵⁾ Cserei Mihály az Erdélyi Historiában ad annum 1699. ⁶⁾ Samuel Klain l. c. p. 195. seq. ⁷⁾ Inventarium clenodiorum Metropolis Valachicae Belradiensis de anno 1679 quod asser-
vatur in Bibliotheca Monasterii Balasfalvensis. ⁸⁾ Dypticon Erratus Fogorasiensis, quod ego donavi Bi-
bliothecae Regnicolari Pestanae.

А н ѣ л 1681. Десре Молдова шї Валахїа ла анѣл де акѣм Історїа Бѣлѣченеаскѣ¹⁾
зїче: „Дн тїмпѣл ачѣаста аѣ венїтѣ порѣнкѣ лѣї Дѣка Водѣ сѣ теартѣ ла Поартѣ, сѣшї
днпоїеаскѣ Домнїа, шї сѣї деа Хѣлпгнїа цереї Козѣчѣцї, ка сѣ стрѣлѣгѣ пе Козачї

de prezențe era răsiniți, și să' așeze pe la locurile lor; kăci kă Хътманъ Козьческѣ нѣ се пѣтеа фолосі Търчії, кѣ зне орї се дѣка, алте орї се скѣла асвпръ-ле, și odihnъ нѣ маї авеа. Чи аѣ сокотїтѣ де і-аѣ datѣ пе сама Domnia Moldovei, кареле мергѣндѣ ла Царїградѣ, дѣпѣратѣ і-аѣ дѣтѣрїтѣ și Domnia Moldovei și і-аѣ datѣ și Хътманїа Козачїлор, și кѣ нѣлтѣ чїнсте с'аѣ дѣторсѣ ла деара са. Нѣ маї пѣдїпъ тѣх-нїре авеа пѣптрѣ фїа са Екатерина, кареа ера логодїтѣ дѣпѣ Стефанѣ фечїорѣл лѣї Радѣл (XIII, vezi anu 1666) Vodѣ. Azia Дѣка Vodѣ кѣ Стефанѣ логодникѣл фетеї аре проастѣ полїдїе și voia сѣ стрїче логодна și сѣ'шї тѣрїте фата дѣпѣ Іордаке Мѣзелїтѣ Грекѣ фоарте богатѣ, іарѣ Стефанѣ дѣцелегѣндѣ ачеаста аѣ фѣкѣтѣ жалѣ ла дѣпѣрѣдїе, și дѣпѣратѣ аѣ datѣ порѣнкѣ лѣї Дѣка сѣ деа лѣї Стефан Beizadea фата дака е логодїтѣ кѣ ел, și сѣ о дѣкѣ ла Царїградѣ, și мергѣндѣ Дѣка Vodѣ ла Царїградѣ аѣ дѣсѣ și пе фїїка са, іарѣ ла дѣтоарчере кѣндѣ аѣ венїтѣ ла Молдова și венїндѣ дѣ Іашї, аѣ фѣкѣтѣ пѣнтѣ Domneascѣ кѣ тоатѣ деара — фїїндѣ аколо și солї де ла Полонї, де ла Знгѣрї și де ла Мѣntenї.

„Дѣпѣрѣ ачеастѣ дѣчере ла Царїградѣ а лѣї Дѣка Vodѣ, și воїерїї Мѣntenециї чеї прївецї дѣ Молдова ка ла 300, дѣндѣле Дѣка келтѣїалѣ și повѣдїиторїѣ пре Александрѣ Арташѣл, аѣ порпїтѣ сѣ се дѣкѣ ла Поартѣ сѣ се желѣеаскѣ, де рѣстѣдїле каре фѣчеа Шерван Vodѣ цереї, іарѣ Шерван дѣцелегѣндѣ ачеаста аѣ трїмісѣ воїерї де аї лѣї де пѣреа пе Дѣка Vodѣ, кѣ нѣ'лѣ ласѣ дѣ паче, чї стрѣнѣ марїолашї și дї трїміте кѣ ванїї лѣї сѣ-лѣ пѣреаскѣ. Візірїл фїїндѣ маї вѣн претенѣ лѣї Шерванѣ де кѣтѣ лѣї Дѣка, аѣ порѣнчїтѣ Каїмаканѣлї și лѣї Дѣка, сѣ дѣтоаркѣ пе прївецї дѣпої, кѣ маї пре зрїтѣ нѣ ва фї вїне, кареа дѣцелегѣндѣ Дѣка, аѣ порѣнчїтѣ де с'аѣ дѣторсѣ тодї іарѣшї ла Молдова, și Шерванѣ дѣоїндѣ-шї domnia аѣ ретасѣ іарѣшї Domnѣ.

„Дакѣ дѣпѣ че аѣ гѣтатѣ нѣпта фетеї сале с'аѣ дѣсѣ дѣ деара Козьческѣ ла Ne-тіровѣ, знде е сказнѣл Хътманїлор, și аѣ пѣс полковнїчї, чїздекѣторї și логодѣцї дѣпѣ обїчеїл лор, și престе тодї маї mare дѣ локѣл сѣѣ аѣ пѣсѣ пре зн Грекѣ анѣте Іоанїкїе, кареле шїа вїне лїмба Козьческѣ și л'аѣ нѣмїтѣ Хътманѣ. Де каре лѣкрѣ с'аѣ вѣкѣратѣ фоарте Козачїї, și дѣпѣрѣн ап с'аѣ стрѣнсѣ де аѣ дѣпѣлѣтѣ тоате сателе și орашеле де оашенї, și дѣпѣ ашезѣмѣнтѣл че аѣ фѣкѣтѣ Дѣка Vodѣ с'аѣ дѣторсѣ ла Іашї.“

„Дѣ кѣт есте пѣптрѣ деара Козьческѣ ашїндереа скрїе преавестїтѣл Енгел³⁾, Брентанѣ³⁾. Чи Залѣскї⁴⁾ зїче, кѣ пе Дѣка Vodѣ și пѣптрѣ ачеаа л'аѣ фост кіематѣ Търчїї дѣ анѣ де акѣн ла Поартѣ, ка сѣ се сѣтѣеаскѣ кѣ дѣнѣл дѣспре рѣсвоїл че ера Махометѣ IV сѣ-лѣ факѣ асвпра дѣпѣратѣлї Леополд I. Іарѣ Прїндѣл Дїмїтрїе Кантемір⁵⁾ дѣсеапѣл, кѣ кѣ прїлецїл пѣчеї де ла Карловецѣ, Търчїї аѣ datѣ дѣпої Полонїлор Каменецѣл, și деара Козьческѣ.

Дѣспре Ардеалѣ скрїе Черей Міхаї⁶⁾, кѣ дѣпѣ че с'аѣ алес și дѣтѣрїтѣ Прїндѣл Ардеалѣлї Міхаїл II Анафї, пѣрїндїї лѣї, și Прїндѣл și Прїндѣсса фоарте с'аѣ вѣкѣратѣ

ші ка. съ ші дитреаскъ ші маі таре каса, Принцесса аѣ диченствѣ а дѣлѣца не сътънца са чеа Ромѣнеаскъ дін Орѣдеа маре, адекъ не Indidi Пал. Ioann ші Петръ ші по маі мѣлці, не каріі кѣ мѣлте венітѣрі, марі дереглторіі ші фортоасе тошіі і-аѣ дѣрзітѣ. Орѣл ші прогрессѣя неамѣрілор дін Дакіа ¹⁾ дѣпъ че аѣ скріеѣ къ Міхаіл І Анафі с'аѣ зпѣтѣ къ Шгѣрїі чеі ребеілі, ші трімецѣндѣ 12000 де осташі асѣпра Бѣіеі марі, о аѣ прѣдатѣ ші аѣ робѣтѣ 800 де осташі, дѣкъ зіче дезпре дѣнесѣ: „Дѣпъ ачееа дн анѣл 1681, зпѣндѣсе къ Тѣрчіі ші фінд ел маі маре повѣдѣторіі престе ошї, дін воіа лѣі Мо-хаметѣ IV, аѣ дѣкѣзпѣратѣ Бесерменѣя, ші л'аѣ ші лѣатѣ.

¹⁾ Codex Ms. Balacianianus ad h. a. ²⁾ Engel in recent. Historia Moldaviae p. 279. seq. ³⁾ Brentanus in Epitome Chronologica ad h. a. ⁴⁾ Zaluski p. 968. ⁵⁾ Princeps Demetrius Cantemir in Historia Ottomanici Regni Lib. 3. cap. 12. ⁶⁾ Cserei Mihály az Erdélyi Historiában ad ann. 1687. ⁷⁾ Ortus et progressus variarum in Dacia Gentium p. 170.

Анѣл 1682. Дезпре Міхаіл І Анафі зіче Орѣл ші Прогрессѣя неамѣрілор дін Дакіа ¹⁾: „Ан анѣл 1682, зпѣндѣсе къ Візірія дін Бзда ші къ Комітѣя Емерікѣ Текелі аѣ дѣкѣзпѣратѣ четатеа Фіѣлекѣ нѣмітѣ, кареа о аѣ дѣкѣнатѣ стрежаріі дінтрѣжѣса престе воіа пѣркѣлаѣлѣі Стефан Кохарі, Тѣрчілор.“ Ігнатіе Брентауѣ ²⁾ дѣкъ скріе: „Текелі канѣл Шгѣрїлор челор не'ндестѣлѣці с'аѣ късѣторітѣ къ вѣдѣва лѣі (Франціскѣ І) Ракоці. Дін Молдова (нѣ Валахїа) вр'о кѣтева мѣі де вѣрѣці дінпрезѣ къ мѣіеріле ші прѣчїі лор с'аѣ сілітѣ съ треакъ дн Шкраїна сире лѣкашѣ. Іарѣ Історїа Бѣлѣченеаскъ ³⁾ зіче: „Антрѣ ачесте тімѣзрі ші комітѣя Емерікѣ Текелі о самѣ де Шгѣрї с'аѣ рѣдікатѣ асѣпра Немцілор, кареле черѣндѣ аѣісторїѣ де ла Тѣрчі, къ фѣлѣдѣнцѣ къ ва дѣкѣна лор деара, кареа о ва кѣпрінде, Тѣрчіі і-аѣ ші датѣ аѣісторїѣ, ші і-аѣ датѣ ошї дін деара Ромѣнеаскъ къ Іаношѣ Сердарїя Коцофеанѣя, іарѣ дін Молдова къ Георгїѣ Чздеїѣ Сердарїя, кареле шѣлте четѣці де але сале аѣ лѣатѣ дѣпаої, дарѣ маі мѣлте але лѣі Ракоці, цпѣндѣ ачест Текелі не мѣіереа лѣі Франціскѣ І Ракоці, ші ле аѣ сѣпѣсѣ сѣнт асѣкѣлтареа са: іарѣ венїндѣ тоампа с'аѣ днторсѣ фїеѣе каре ла локѣл сѣѣ. Маі пре ларѣ ле скріе ачестеа Гебхарді ⁴⁾ не каре дн поці четі.

¹⁾ Ortus et Progressus variarum in Dacia Gentium p. 170. ²⁾ Brentanus in Epitome Chronologica ad h. a. ³⁾ Codex Ms. Balacianianus ad h. a. ⁴⁾ Gebhardi in Hist. Hung. Part. 3. p. 296. seq.

Анѣл 1683. Мінѣнате сѣнт лѣкрѣріле Дѣмнезѣлѣі пострѣ, ал кѣрѣя нѣме съ фїе лѣдѣат дін вѣчі пѣпъ дн вѣчі; къ дін анѣл ачесте аѣ диченствѣ ферїчіреа, кареа ера сѣ се версе апої престе неамѣл чел обїдатѣ ал Ромѣнілор. Пентрѣ къ скріе Історїкѣя Бѣлѣченеаскъ ¹⁾: „Ан ал патрѣзеа ан ал Допрїеі лѣі Шерѣан Канѣтаѣзѣнѣя Дѣшѣратѣя Сѣлтан Махотет IV, аѣ рѣдікатѣ маре оасте асѣпра Дѣшѣратѣялѣі Леополд І ші аѣ по-рѣчїтѣ Ханѣлѣі Тѣтѣрескѣ сѣ адѣне тоатѣ Тѣтѣрїмеа де прѣтѣнденеа. Ашїндереа ші Тѣрчіі де ла рѣсѣрїтѣ, де ла атеазѣ зі ші де ла апѣсѣ, ші Допрїі Ромѣнеці Шерѣанѣ ші Дѣка ші Прїнцѣя Ардеалѣлѣі Міхаіл І Анафі ші Комітѣя Емерікѣ Текелі къ ошїле лор тоці с'аѣ дѣшѣрѣнатѣ ла Бѣлградѣя Тѣрческѣ. Аѣоло аѣ рѣтасѣ дѣшѣратѣя Тѣрческѣ,

іаръ Кара-Мустафа Визірія лънд тоате ошле, с'аѣ дѣсѣ дїрентѣ ла Виенна Австріеі, зндѣ е сказнѣл дѣпѣратълїи немцескѣ, шї аѣ дѣчепѣтѣ а вате де тоате пѣрціле четатеа; іаръ не Тѣтарї і-аѣ словозїтѣ, сѣ прадѣ, шї аѣ мерсѣ кале де треї зїле дїрколо де Виенна, тоате аръндѣ, прѣдъндѣ шї ровїндѣ. Шї фїїндѣ кѣ Немціи нѣ цїа пѣравѣл Тѣтарїлор, нѣ фъдеа шї аша фоарте мѣлцї аѣ венїтѣ ровї ла Тѣтарї. Леополдѣ дѣпѣратълїа възъндѣ ачеастѣ невоїе таре че венїсе асѣпра дѣрїлор лї шї некрезъндѣсе нѣмаї ошїлор сале, аѣ трїмїсѣ ла Полонї де аѣ чертѣ аїїсторїѣ. Дечї пѣлѣ аѣ венїтѣ Полонї, Тѣрчїи аша вѣтеа четатеа кѣт гѣндеа чеї дїн лънѣтрѣ сѣ о деа акѣм дѣ пѣнїле Тѣрчїлор. Іаръ Шерванѣ шї Дѣка Домнїи Ромѣнїлор авеа кортѣрїле сале дѣспре Дѣнѣре, шї авеа порѣнкѣ де ла Визїрїѣ сѣ факѣ под прѣсте Дѣнѣре; чї еї лѣкра дѣчетѣ ка доарѣ маї кѣрѣндѣ ар' венї оастеа крещїнеаскѣ сѣ дѣдѣе не спѣркацїи Тѣрчї, карїи ера адъшї де Дѣнѣрї дѣпѣпротїва дѣпѣратълїи чезлї крещїнескѣ. Афарѣ де ачеаста Шерванѣ Водѣ пре аскѣнсѣ се дѣнѣледеа кѣ Немціи прїн кѣрцї, шї о датѣ аѣ авѣтѣ пре зн Патер Іесѣїтѣ мѣлѣ тїмѣ аскѣнсѣ дѣ кортѣл сѣдѣ, шї кѣнд маї воїа Немціи сѣ деа четатеа, трїмїсе не Іесѣїтѣ де ле спѣсе, вѣрѣвѣтеде сѣ се апере дѣнкѣ патрѣ чѣасѣрї, кѣ Тѣрчїи гатѣ іарѣва де пѣшкѣ сѣдѣ правѣл шї вор дѣчѣта де а вате пѣлѣ лї се ва адѣче, шї аѣ рѣдїкатѣ Шерванѣ Водѣ шї о крѣче де лѣмѣдѣ де стѣжарїѣ дѣтрѣ помѣнїреа шї а тѣтѣрор Ромѣнїлор, карїи мѣлѣ се мѣнѣеа шї рѣга лї Дѣмнезеѣ ка сѣ нѣ іа тѣрчїи четатеа де ла крещїнї. Шї аѣ скрїсѣ Шерванѣ Водѣ шї ла Вїкарїя Ценерарїѣ шї Преносїтѣл Капїтѣлѣлїи Іоанн Баптіста Маїер пѣпѣтрѣ рѣндѣл ачестеї крѣчї, не кареа крѣче аѣ скрїсѣ лѣтїнеде сѣетїлнѣ С. Крѣчї шї алтеле прѣкѣм зрѣеазѣ: Дѣлѣцареа крѣчїи есте цїпереа лѣмеї. Крѣчеа е подоана вїсерїчеї, крѣчеа паза дѣпѣрадїлор, крѣчеа дѣтѣрїреа кредїнчїошїлор, крѣчеа мѣрїреа дѣдѣрїлор шї рана драчїлор. Ної Шерванѣ Капѣакѣзенѣл дїн мїла лї Дѣмнезеѣ Прїнцѣл Мошеанѣл шї Домнѣл ш. ч. дѣреї Мѣнѣтенѣшї ам рѣдїкатѣ крѣчеа ачеаста дѣ локѣл ачѣла, зндѣ дѣ тоате зїлеле сѣ се цїнѣтеаскѣ де тоцї озменїї, дѣтрѣ вечнїкѣ помѣнїреа поастрѣ шї аллор пощрї, не времеа кѣнд Визїрїя Кара Мустафа Баша околїсе Бечїял дїн Австріа де дїос дѣ 12 Сепѣмѣврїе дїн анѣл 1683. Кѣлѣторїяле адъшї амїнте кѣ веї мѣрї.

Чѣтїторїяле! ачї дѣсеамѣлѣ, кѣ крѣчеа дѣспре кареа скрїе пѣлѣ асѣзї се цїне дѣ кѣртеа Архїеїскопѣлїи дїн Виенна Австріеї дїмпрепѣлѣ кѣ ікоана преакѣратеї Вергѣреї Марїеї маїчеї Домнѣлїи Нострѣ Іс. Хс. кареа о аѣ дѣсѣ дїн Блажѣ дѣнѣрѣносарѣа Архїерѣвѣлїи Пѣтрѣ Павел Арон де Вїстра; шї крѣчеа есте дѣналѣтѣ де 17 пїчоаре сѣдѣ зрѣе математїчѣшї.

„Дѣтр'ачѣеа сосї шї Країял Полонїеї Іоанн Ш Совїескї кѣ треїзѣчї де мїї де о-сташї, шї с'аѣ дѣмпрепѣнатѣ кѣ ошїле Немцѣшї, шї аша аѣ порпїтѣ асѣпра Тѣрчїлор, карїи се афла сѣнтѣ Виенна. — Прїнцѣндѣ де вѣсте Тѣрчїи, с'аѣ гѣтїтѣ де вѣтаїе, шї аѣ ешїтѣ дѣланѣтеа крещїнїлор, ка сѣї опрѣаскѣ, сѣ нѣ поатѣ венї ла четате, пѣлѣ о вор лѣа, кѣ о слѣбїсе кѣ тѣнѣрїле шї кѣ вѣтаїеа де 63 де зїле. Іаръ Полонїи дѣндѣ таре вѣтаїе дѣ шасѣ чѣасѣрї, аѣ вїрїтѣ крещїнїи, шї Тѣрчїи еѣ дѣчепѣтѣ а фѣнї, лѣсѣндѣ тоате че авеа

коргаріле, авзціле, зъхърезеле, довітоачеле ші алтеле; іаръ не іанічearі афлндѣ ошїле крещїнещї дн шеанурї і-аѣ оторжтѣ, ка не піше довітоаче. Дъпъ бірзїнцъ аѣ днтратѣ країа Сoвїескї дн четате, шї шї ошїле л'аѣ прїмїтѣ къ маре чїпсте, шї днпрезлндѣсе дъпъ ачееа къ днмїзратѣ Леополдѣ I (кареле с'аѣ днтрнатѣ дїн Тїрол, зндe терсесе маї пайнте de а се околї Вїенна) і-аѣ мнцемїтѣ пентрѣ аїїсторїѣ шї днпъртече дързїндѣлѣ Країа с'аѣ днторсѣ ла каса са. Іаръ Търчїї авїа ш'аѣ афлатѣ одїхлѣ ла Бълградѣ Търческѣ, шї крещїнїї п'аѣ днчетатѣ пълз че аѣ лзатѣ мнлте четлцї de ла Търчїї. Днмїзратѣ Търческѣ фїндѣ ла Одрїїш шї днцелеглндѣ de ачеастѣ пепоролїре, пнлндѣ вїпъ не Вїзїрїѣ дїнтре ал кързіа дндемнѣ се флкссе оастеа шї бѣтаїа ачеаста, шї ісправѣ дъпъ пофта лїї п'аѣ флкстѣ, аѣ трїмїсѣ ферманѣ de і-аѣ глїатѣ канл, de л'аѣ дсѣ ла днпъратѣ, сѣ-лѣ vadъ къ окїї сѣї, шї сѣ креадѣ, шї дн локл лїї аѣ псѣ Вїзїрїѣ не Кара-Ібраїм Баша шї ошїле с'аѣ рїсїпїтѣ дн іерпатекѣ. Длсѣ маї днпайнте de перїреа Вїзїрїлї Шербанѣ Водѣ дшї дескоперї драгостеа чеа флцарнїцѣ, кареа о авеа спре Дъка Водѣ, къ аѣ трасѣ мнлцї ванї дїн деарѣ; чї Дъка Водѣ дндрентлндѣсе, Шербанѣ Водѣ аѣ ретасѣ дн дешертѣ. Длкѣ л'аѣ шї днкїсѣ Вїзїрїл не Дъка Водѣ пентрѣ о сомѣ de ванї, де чї флклндѣ занїсѣ ла мнїле Вїзїрїлї, къ дъпъ че се ва дъче дн деарѣ, лї ва плгїї, аша л'аѣ сдoвоzїтѣ. " Ашїндереа скрїѣ Engel ?) шї Гебхардї 3).

Пентрѣ бірзїнца ачеаста днмїзратѣ Леополдѣ дъпъ ачееа аѣ флкстѣ о вїсерїкѣ фoарте фортoасѣ дн Рома, че се кїамѣ Вїтторїа, днтрѣ а кърїа сакрїстїе пнлз ла времеа кннд ам фост еѣ дн Рома, се цїнеа бѣтаїа ачеаста злгрвїтѣ, преклм аѣ статѣ тоате пемнѣрїле кѣте аѣ фостѣ днтрлнса. Мїхал Анафї къ Арделенїї лїї, преклмѣ есте скрїсѣ дн Ортл шї Прогрессл пемнѣрїлор дїн Дакїа, 4) аѣ авт порок, de пн і-аѣ дсѣ Търчїї ла Вїенна, чї і-аѣ лзсатѣ сѣ пъзеаскѣ пнпцїле de престе Аррабонл маре шї Аррабонл мїк.

„Іаръ Дъка Водѣ (кѣм терче маї днколо Історїа Бълченеаскѣ) с'аѣ дсє прїн Арdealѣ ла деара, чї деара пн о аѣ афлатѣ преклм о лзсасе, къ Молдовенїї дшї адъсесе дїн деара Лешеаскѣ Домнѣ не Стефанѣ XIV Петрїчеїѣ (vezi anїї 1672, 1673), адсѣ-аѣ шї Кozачї de с'аѣ флкстѣ маре грлмадѣ, шї с'аѣ дсє дн Блзїакѣ (фїнд къ Ханл къ Търарїї ера ла Вїенна) шї мнлте реле аѣ флкстѣ, не Доамна о аѣ афлатѣ флцїтѣ ла Брлїа; Дъка Водѣ длкѣ пх кстеza а терче ла сказнѣ, пентрѣ къ ако.ло ера Петрїчеїѣ къ ошїї, чї шедea ла Домнещї сатл соакрѣ са Давїжоае. Де чї венїндѣ флрѣ de весте ошїле лїї Петрїчеїѣ, л'аѣ ловїтѣ дн зїоа de Крлчлнѣ, кннд шедea ла масѣ, фїндѣ ошїле рїсїпїте пре ла газде шї негата, шї-лѣ лзарѣ не Дъка Водѣ, de-лѣ дсєрѣ спре деара Лешеаскѣ; канѣ ошїлор ера Дїмїдїнскї Гїметарїл de ла Спїатїнѣ шї Багонскї пепотл лїї Петрїчеїѣ Водѣ, шї л'аѣ псє днтр'о санїе къ пайе, авлндѣ пнмаї зн ковop шї о перїл шї дої каї рлї, злл пегрѣ шї алгл албѣ, къ хамлрї de теїѣ, шї дїн тоатѣ аве-реа лїї къ атлта с'аѣ дсє дн деара Лешеаскѣ. Доамнѣ-са венїсе ла Фокшанї, чї азлндѣ de лзареа Домнлїї сѣѣ, с'аѣ дсє дн деара мнлтенеаскѣ. " Ашїндереа скрїе

despre Petriceiș și Dimitrie Cantemir²⁾), iarъ despre Duka Vodz zice: „Ast Duka Prin-
 цului Moldovei și mai рѣѣ і с'аѣ дитъмлатѣ, къндѣ с'аѣ дитърнатѣ ел де ла вѣтаиа де
 сьнтѣ Vienna, аѣ афлатѣ цезара тѣрѣратъ; пентрѣ кѣ маі тоѣ боіері аѣ се линсе де
 Petriceiș. аѣ привеѣсе дн церіе де prin вечіні, ка сѣ скапе дін невоі, ші Іашіі сказ-
 нъл лзі се жѣѣсе. Дрентѣ ачеза кѣ пѣрпіні лънгъ сіне аѣ трас ла сатъл Domnești дін
 дінсѣл Пятнеі. пълъ че се вор маі ашеза лѣкрѣріе. Ачі шезъндѣ ші гъндіндѣ, кѣм
 сѣ дндренте ші сѣ днпаче цезара, іатъ аѣ венітѣ асѣпра лзі фъръ де весте Bainski
 рѣденіа, дінъндъл сѣнт вѣпъ пазъ, нѣ дѣпъ мѣлтъ време аѣ мѣрїтѣ дн Варшава.“ А-
 шшдереа скріе Delchiaro³⁾, ашъндѣі бърваѣ іскѣсіѣ ші де пре ачеле тѣмпѣрї. Кѣм
 поате аша даръ преавестїтъл Енгел⁴⁾ скріе аша: „Nѣ есте адевъратѣ че скріе Гев-
 харді, кѣ Duka аѣ мѣрїтѣ ка роѣѣ дн Варшава токма дн ашл 1684. Duka аѣ фѣгъ-
 дзітѣ Країєлї Іоанн Собіескі о сѣтъ де ванї пентрѣ рескѣмпѣрареа са, ші вреа сѣ треа-
 кѣ prin Ardealѣ дн цезара Тѣрчезскѣ. даръ с'аѣ опрїтѣ дн Ardealѣ ші дн Ardealѣ аѣ ші
 мѣрїтѣ дн ашл 1703, пенлътїндѣ ванїі чеї де рескѣмпѣраре. Ачезаста аѣ дат прїлежѣ По-
 лонїлор атъчї ші дѣпъ ачеза де дн ашл 1717 Графѣл Озебровскї де Скерсбергѣ аѣ че-
 рѣтѣ ванїі ачеза де ла крїескѣл гѣвернїѣ ал Ардеалѣлї, даръ нѣмїтѣл гѣвернїѣ аѣ
 тѣмъндатѣ ресѣвѣскї пре алтѣ време.“ Пълъ ачї преавестїтъл Енгел, чї еѣ зїк, кѣ ел
 аѣ н'аѣ четїтѣ пе Черей Міхаїѣ, але кързіа кѣвїнте ле воїѣ адѣче ла ашл 1694, аѣ н'аѣ
 дндрѣзнїтѣ а скріе адевърѣл де фрїка Комїтїлор Телекі, фїїнд токма сѣнт окѣрѣмїреа
 Комїтѣлї Самїл Телекі Канчеларїєлї Арделенескѣ, despre кареле еѣ днкъ воїѣ кѣ-
 вїпта ла времеа са. Тѣ четїторїєлє! дрент ачеза, нѣ креде зїселор челор фѣръ де
 темеїѣ але преавестїтѣлї Енгел, чї четеше пе Черей, ші веї афла адевърѣл. Despre Bainski
 скріе ачелашї Cantemir⁵⁾ прекъм ѣртеазъ:“ Bainski ера Moldovean де пашере
 ші рѣденїе кѣ Petriceiș, дѣпъ а кързіа моарте с'аѣ дитѣрнатѣ дн Moldova ші татѣл меѣ
 Constantinѣ Cantemirѣ л'аѣ фѣкѣтѣ. Serdarїѣ саѣ Ценерарїѣ престе оастеа де ла Прѣт.

¹⁾ Codex Ms. Balacianianus ad h. a. ²⁾ Engel in recent. Hist. Valachiae Part. I. p. 325. seq. ³⁾ Gebhardi in Hist. Hung. Part. III. p. 299. seq. ⁴⁾ Ortus et Progressus variarum in Dacia Gentium. p. 170.
⁵⁾ Princeps Demetrius Cantemir in Hist. Ottomanici Regni Lib. IV. cap. 1. No. 85-88. ⁶⁾ Delchiaro p. 143. ⁷⁾ Engel in recent. Hist. Moldaviae p. 280. ⁸⁾ Idem Cantemir I. c.

А ш л 1684. Преавестїтѣл Енгел¹⁾ невѣгъндѣ сама ла чеа че аѣ скріеѣ аїрїлеа
 despre Duka Domnѣл Moldovei, прекъм зїсеїѣ ла ашл маї де кѣръндѣ трекѣтѣ, ачї аша
 скріе: „Duka дитѣркѣндѣсе спре Іашїі ла сказѣлї сѣѣ аѣ копѣчїтѣ днтр'о крїчїтѣ ла
 Domnești, ші шезъндѣ ла тасѣ, доарѣ нѣ фѣръ де меѣшѣгѣл лзі Шерванѣ Vodz, аѣ
 пѣвълїтѣ асѣпра лзі осташїі Лешешї, пропрїе Козачїї лзі Кѣнїцкї, ші prinъндѣ-лѣ, л'аѣ
 дѣс дн Polonia, внде ш'аѣ шї сѣѣршїтѣ віаѣа. (Аша даръ н'аѣ мѣрїтѣ дн Ardealѣ).
 Ачезаста кѣт о аѣ днцелесѣ Поарта, дндатъ аѣ нѣмїтѣ Domnѣ Moldovei пе Dămitрашко,
 шї аѣ порѣнчїтѣ ла о парте а ошеї Тѣрчезшї, шї лзі Шерванѣ Vodz, ка сѣ-лѣ ашезе дн
 Сказѣлї Moldovei. Аша даръ Шерванѣ Vodz дн ашл 1684 аѣ тревзітѣ сѣ теаргѣ ла

Iași unde fiind Tърчиі, аѣ афлатѣ прілециѣ де а пѣрта зѣхѣреа дн Каменецѣ, кареа четате се бѣтеа де Країл Собіескі. Дн 23 Декемврие дн анал 1684, Дѣмитрашко іарѣші с'аѣ тѣзѣлїтѣ шї дн локѣл лѣї с'аѣ пѣс Домнѣ дн Молдова Константїн Кантемірѣ. "Ашїндереа скріе Кантемір ²⁾ деспре а доѣа Домніе а лѣї Дїмітріе Кантакзена.

Іарѣ Історїа Бѣлѣченеаскѣ ³⁾ зїче: „Ханѣа венїндѣ дїн оастеа де ла Віенна шї вѣзїндѣ небѣнїле Молдовенїлор шї але Козачїлор, че фѣкѣсе дн Бѣрїакѣ, аѣ трїмісѣ не фїїл сѣѣ кѣ Тѣтарї, шї аѣ дѣмѣлїзїтѣ не Молдовенї шї не Козачї лѣнѣ рѣлѣ Крѣчїлѣлї, ако ло аша і-аѣ тѣїатѣ, днекатѣ шї робїтѣ, кѣт пѣцїнї аѣ скѣпатѣ, де с'аѣ дѣсѣ ла Іашї ла Петрїчеїѣ Водѣ, шї кѣ тоцїї лѣзїнд калеа Сѣчеавеї, с'аѣ дѣсѣ де фрїкѣ дн Полонїа. Іарѣ Тѣрчиї азїндѣ кѣ с'аѣ робїтѣ Дѣка Водѣ, аѣ пѣсѣ Домнѣ дн Молдова, дарѣ реа кївернїсеалѣ аѣ фѣкѣтѣ Дѣмитрашко, кѣ ера ом фѣрѣ де фрїка лѣї Дѣмнезеѣ, кѣрварїѣ, тѣпїосѣ шї алте реле авеа дн сїне. Шї оцїїле дѣмѣлїндѣ прїн цеарѣ таре фоамете аѣ фѣкѣтѣ, кѣт ом пре ом тѣзка, прекум зїк зпїї каре днсішї аѣ вѣзѣтѣ карне де ом дн кѣпторїѣ фрїпѣтѣ, шї вреа сѣ о тѣлѣпче нїше оаменї, карїї пѣ авеа алта шї аѣ адѣсѣ днпїнтеа лѣї Водѣ шї пре оаменїї каре вреа сѣ тѣлѣпче шї карнеа де ом, шї тотѣшї мїлѣ пѣ і с'аѣ фѣкѣтѣ спре породѣ: ба днкѣ трїметеа не слѣцїторї, шї знде афла орї че фел де пїне, о лѣа шї о вѣга дн кѣртеа Домнеаскѣ, шї де аколо о вїпдеа кѣ таре прецѣ; іарѣ сѣрачїї неавїндѣ атѣцїа банї, кѣт сѣ поатѣ кѣмпѣра, тѣрїа де фоаме, прекум ам четїтѣ скрїсѣ де ла ом кареѣе аѣ вѣзѣтѣ ел кѣ окїї лѣї. Де ар фї лѣатѣ пїне де ла чеї не авеа де прїсосїтѣ шї ар фї датѣ челор че ера днсішї, ар фї фѣкѣтѣ дѣмнезеаскѣ ікономїе.“

„Дѣка Водѣ фїнд робѣ дн Полонїа с'аѣ токумїтѣ кѣ Країл Іоанн Собіескі днтр'о сѣтѣ де пѣцїї де банї кѣ склеле чеї ва да, пѣмаї сѣлѣ словоадѣ шї аѣ трїмісѣ ла Царїградѣ ла Доамнѣ са пре Анастасїе Вісїерїл шї пре непотѣ-сѣѣ Крїстеа вѣтавѣл, сѣ факѣ кѣрїндѣ ачеї банї шї склеле, шї сѣї трїмітѣ ла цеара Лѣшаскѣ ка сѣ скане дн робїе. Доамнѣ са канчетѣ дѣмѣлїндѣ аѣ зѣбовїтѣ кѣтѣва време, шї Шерванѣ Водѣ днкѣ і-аѣ маї днтрѣзїатѣ кѣтѣва ла Бѣкѣрецїї, шї лѣкра ла Лѣшї, ка сѣ омоарѣ не Дѣка. Дѣчї плїнїндѣ банїї Анастасїе аѣ ретасѣ дн Ардеалѣ, іарѣ Крїстеа кѣ кѣрїїле шї кѣ вестеа банїлор с'аѣ дѣсѣ ла Дѣка, шї воїа ка ла отар сѣ пѣтѣаскѣ, шї аша дндатѣ сѣ іа не Дѣка сѣ пѣ се факѣ вре зп вїклешѣгѣ. Днпѣсѣ факѣ аѣ сосїтѣ Крїстеа ла Леовѣ, знде ера Дѣка, шї аѣ датѣ кѣрїїле, шї аѣ днченѣтѣ а четї пѣлѣ ла а треїа пѣмаї де кѣт аѣ кѣзѣтѣ пре лавїцѣ, шї се вїїета шї пѣмаї пѣтѣа ворбї, шї тѣпеле пѣ пѣтѣа сѣ ле мїше, шї рѣдїкѣндѣ лѣ л'аѣ пѣсѣ дн патѣ, шї дѣлѣ треї зїле аѣ тѣрїтѣ. Зїкѣ зпїї, кѣ Шерванѣ Водѣ, аѣ фѣгѣдѣзїтѣ банї зпор Лѣшї, де і-аѣ датѣ венїнѣ. Іарѣ банїї і-аѣ лѣатѣ кѣ деасїла Днгрїї дн Ардеалѣ шї і-аѣ тѣпкатѣ, (везї шї не Черей Мїхаїѣ ла анал 1694), чї пої сѣ не днтрѣлїтѣ ла чеї дн цеара Ротѣнеаскѣ.“

„Гїнеа Кѣпїтанѣа лѣї Шерванѣ Водѣ, кареле ера Ісправнїкѣ ла Лѣшї, днторкѣндѣсе прїн Ардеалѣ, кѣтрѣ цеара Ротѣнеаскѣ, ла Фѣгѣранѣ л'аѣ ловїтѣ воалѣ фѣрѣ де леакѣ,

ші днегриндісе тѣлиле ші пічоареле аѣ крepatѣ. Пре ачеста дѣ авеа Шерванѣ Vodъ зчигѣторіѣ де воіері, кареле възвндѣші трѣхѣ негрѣ, кѣнд аѣ тѣрпѣ аѣ зисѣ, кѣ ші веде пѣкателе кѣ окіі сѣ. Дитрѣ ачесте тѣмѣрѣ ші Папа Пѣхарникѣ Бѣическѣ, зпндѣсе кѣ кѣдѣва воіеринаші, с'аѣ дѣсѣ ла Одріѣ, сѣ пѣреаскѣ пре Шерван Vodъ де рѣзѣтѣле че фѣчеа цереі, іарѣ Шерван Vodъ авѣнд не Крістеа Постелникѣ Skorдоі Канікехаіа саѣ Ацент ла Поартѣ, і-аѣ скрісѣ, сѣ келѣзіаскѣ тѣкар кѣт, ші сѣ'лѣ іа, ші мергѣнд Папа Пахарникѣ ла Візіріѣ, аѣ вірѣтѣ ваніі лѣі Шерван Vodъ ші аѣ datѣ легат пре Папа ші пре чеіладці, де і-аѣ дѣсѣ ла Шерван Vodъ, кареле не Папа л'аѣ іертатѣ дін порѣнка Візірілѣі, ші л'аѣ лѣсатѣ віѣ, іарѣ пре чеіладці і-аѣ оторѣтѣ.

Деспре Стефан XIV Пѣтрічеіѣ Домнѣ Молдовеі ші деспре Кѣнеціі Хѣтманѣ Козачіор поді четі ші кѣрділе челе де ла Залѣскі⁴⁾ ші пре Карра⁵⁾; іарѣ деспре Дімітріе Кантакзенѣ ші деспре Шерван Vodъ Дімітріе Кантемір⁶⁾ аша скріе: „Дн тѣмѣрѣ ачела кѣнд Сераскірѣ дін Унгаріа кѣ аместекат порок сѣ вѣтеа кѣ Немціі, Анадші Соліман Баша Сераскірѣ де ла Бавадакі саѣ Бава, кѣ маі бѣн порок се ошеа аспра Полоніор; пентрѣ кѣ стрѣпгѣндѣші оціле, аѣ трекѣтѣ Дѣпѣреа пре ла Сакче, ші фіінд кѣ аѣ днцелесѣ кѣ оціле Лешеші днкѣ нѣ с'аѣ стрѣпсѣ ла о лалѣтѣ, аѣ ціздекатѣ а фі маі віне дн Валахія декѣт а мерѣо маі днколо, кѣ стѣрїле днпреціѣр челе де акѣм арѣта, кѣ маі віне есте а апѣра дншѣрѣціа Тѣрческѣ де кѣт а о лѣці. Ачесте дозѣ церт атѣнчі се окѣрѣсія де доі Кантакзені, адекѣ Молдова де Дімітріе ші Валахія де Шерван. Дімітріе нѣ ера вѣтѣчїт ла фїре, пічі ера хѣрнік де а домні, кѣ не сѣлѣші сѣі днкѣ нѣі шіа цїнеа дн фрѣѣ; іарѣ де Шерван авеа Сераскірѣ таре пренѣс пентрѣ кѣ се днцелелеа прїп кѣрці кѣ дншѣратѣ Немцескѣ, ші маі вѣртос кѣ чел Рѣсескѣ. Дрент ачееа аѣ ціздекатѣ Сераскірѣ ка пре атѣндоі сѣт тѣзѣлеаскѣ, чї орѣндѣсе кѣ вані тѣлці де Шерван Vodъ, ші гѣндїнд кѣ прїмеждїа нѣ е апроане, н'аѣ кѣятатѣ ла вікелешѣлѣ лѣі, чї л'аѣ днѣрїтѣ Домнѣ Валахїеі; іарѣ пре Дімітріе л'аѣ тѣзѣлїтѣ, ші постїнд времіле де атѣнчі, ка маі вітеаз вѣрват сѣ домнеаскѣ дн Молдова, дн докѣл лѣі аѣ нѣсѣ не Константїн Кантемір Сердарїл цереі кѣ воіа тѣтѣрор воіерілор Молдовенеші. Дарѣ ка сѣ се днкреадѣ Сераскірѣлѣ кѣ нѣ ва дѣмѣла ші ел дн рѣсвоїлѣ кѣ Полонї кѣ Константїн Кантемір, кѣм аѣ дѣмѣлатѣ ші дншѣратѣ (дн анал 1672 кѣ Пѣтрічеіѣ) ла Хотїн, аѣ трїнісѣ пре Антїох фечїорѣл чел маі таре ал лѣі Константїн Кантемір ші пре алці патрѣ фечїорї де воіерї де фрѣнте кїземї ла Царїград.

Ачі днсеампѣ, кѣ спре днцелелеѣреа кѣвѣнтѣлѣі Бавадакі саѣ Бава, ачестеа скріе ачелашѣ Кантемір⁷⁾: „Есте четатеа дн кареа лѣкѣїеце Баша дін Сїлістра саѣ Дрѣшїор, кѣрѣія дї сѣнт днкредїнцате спре пазѣ пѣрдїле челе де кѣтрѣ мїазѣ-ноапте але дншѣрѣціеі Тѣрчешї, че сѣнт днпре тѣнтеле Етѣлѣі, днпре тареа Неагрѣ ші днпре Дѣпѣреа, кѣ челе пѣпѣ дн Ністрѣ; ші Бавадакі не лїтѣа Тѣрческѣ атѣта днсемнеазѣ кѣт татѣл тѣнцілор.

Деспре Арѣвалѣ аша скріе-Ортѣл ші Прогрессѣл неашѣрїлор дін Дакїа⁸⁾: „Мїхаїл Н

кѣ шесе ані маі днаинте де а мѣри татъ-сѣѣ дн сеимѣ де ла Бѣлград, де тегер с'аѣ алесѣ Принцѣ Ардеалѣзі ші въздѣганѣл, стеагѣл ш. ч. дн 18 Септемврие дн аня 1684 ле аѣ примитѣ де ла соля днпѣратѣлѣ Тѣрческѣ. Іарѣ Гевхардѣ⁹⁾ дѣпѣ че аѣ скрісѣ кѣ Комітѣл Караффа Ценераріѣл. Амператѣлѣ Леонелд I, атъта аѣ фѣкѣт де Баша дн Орадеа-Маре аѣ принсѣ не Комітѣл Емерік Текелі ші л'аѣ тримісѣ ла Поартѣ, скріе кѣ ачелаші Караффа, аѣ лѣатѣ Патакѣл де ла мѣереа лѣі Текелі ші Принцесса лѣі Франциск I Ракоці фата лѣі Пѣтрѣ Zrini, ші не дѣнса дн зѣдар о аѣ околитѣ дн Мѣнкарѣ, апоі днпѣтерпичиндѣсе асѣпра Ардеалѣзі ла ачееа аѣ адсѣѣ не Міхаі I Анафі, де і-аѣ датѣ іерпатеѣ пентрѣ 8000 де осташи.

¹⁾ Engel in recent. Hist. Valachiae Part. I. p. 326. ²⁾ Demetrius Cantemir in Hist. Osm. Regni. Lib. 4. cap. 1. N. 89. ³⁾ Codex Ms. Balacianianus ad h. a. ⁴⁾ Epistolae Petricei Vajvodaе et Kaniskii Hetimani Cosacorum apud Zaluskium Tom. I. Part. II. p. 858. seqq. ⁵⁾ Carra p. 87. ⁶⁾ Idem Cantemir l. c. N. 105. seq. ⁷⁾ Idem Cantemir l. c. in Notis ad vocem Babadagi. ⁸⁾ Ortus et progressus variarum in Dacia Gentium p. 172. ⁹⁾ Gebhardi in Hist. Hung. Part. 3. p. 304.

А н ѣ л 1685. Тѣрчілор ші лѣі Текелі дѣпѣ пердереа де ла Виенна тот рѣѣ ле сѣѣнѣа порокѣл дн Ѣлгаріа, ла каре днпѣтмпларе прівінд Шерван Каптакзѣнѣл Домнѣл Мѣнтенескѣ, мѣлт се вѣкѣра днтрѣ сине: іарѣ мѣта лѣі чеа вѣтрѣпѣ кѣ фііѣл сѣѣ Міхаіл Каптакзѣнѣл Спѣтаріѣл аѣ терсѣ де аѣ черкатѣ торпжнтѣл Домнѣлѣ дн Іерѣсалім, Спѣтаріѣлѣ Міхаіл і-аѣ венітѣ рѣвпѣ де с'аѣ дѣсѣ ші дн мѣтеле Сінаі, де ѣнде днторкѣндѣсе аѣ афлатѣ не мѣтѣ-са сѣпѣтоасѣ дн Іерѣсалім. Аколо днпѣрѣнд мѣлт аѣр, арѣнт ші піетре скѣтне пре ла бесеріч ші пре ла мѣпѣстірі, петрекѣці де марі глоте аѣ лѣсатѣ Іерѣсалімѣл ші с'аѣ днпѣрнатѣ ла Бѣкѣрещі, ѣнде аѣіснѣнд і-аѣ днпѣтмпнатѣ Шерван Водѣ кѣ воіеріі фѣкѣндѣле чінсте ка ла піѣде Хаѣіі. Кѣрѣнд дѣпѣ ачееа аѣ мѣрїтѣ Елена дн 2 Мартіе дн аня 1685, дѣпѣ че аѣ віне-кѣвѣнтат не тоці пѣскѣці сѣі. Принцѣл Шерван, Мітрополітѣл Теодосіе ші тот клерѣл аѣ петрекѣтѣ трѣнѣл рѣпосатеі пѣлѣ ла поарта Бѣкѣрещілор, іарѣ франціі ші сѣроріе Принцѣлѣ л'аѣ петрекѣтѣ пѣлѣ ла мѣпѣстіреа де ла Мѣрѣінені, че аре храмѣл Архангелілор Міхаіл ші Гаврііл, ші л'аѣ ашезатѣ дн Крїпта дн кареа ера ашезат Константін Каптакзѣнѣл чел вѣтрѣл, бѣрватѣл сі. Дн 24 Декетврие дн аня 1685 аѣ мѣрїтѣ ші Ага чел маре, Матеіѣ Каптакзѣнѣл, фрателе лѣі Шерван Водѣ, ші с'аѣ астрѣкатѣ дн мѣпѣстіреа фрателѣі сѣѣ де ла Котрочені че е дн сѣс де Бѣкѣрещі, ші аре Храмѣл Сѣнтѣмѣріеі марі, кѣ маре комѣндаре дн порѣнка Принцѣлѣ Шерван. Ал лѣі Матеіѣ фѣчіор аѣ фостѣ Тома Каптакзѣнѣл, кареле аѣ трекѣтѣ дѣпѣ ачееа ла Мѣскані.

Матеіѣ Каптакзѣнѣл (прекѣт аратѣ Дїпломатѣл де ла Енгал²⁾ маі днаинте де а мѣри, дн днѣтѣа зі а лѣі Івнїе дн аня 1685, аѣ фостѣ тримісѣ де фрате-сѣѣ Шерван Водѣ кѣ Банѣл Барѣѣл Мілескѣл ші кѣ Спѣтаріѣл Корван Вінтїл ла Міхаіл I Анафі ші ла сѣетпїчіі лѣі, де аѣ фѣкѣтѣ легѣтѣрѣ днпре Арделені ші днпре Мѣптоні, дн кареа легѣтѣрѣ днпре чеделалте пѣтѣрї с'аѣ днпѣдѣітѣ локзіторілор амѣндѣрор дерілор, ка сѣшї поатѣ кѣ-

шга саѣ кѣмпъра зніі ла адіі тошіі, ші с'аѣ ашезатѣ ка лѣі Adam Секелі ші лѣі Петръ Міхоcea съ лі се днгоаркѣ тошііле че ле авае дн Валахія.

Тот днтрѣ ачеста ан 1685, прекъм грѣеце преавестігъл Енгел³⁾, ардеа рѣсвоігъл днтре Полоні ші днтре Търчі пентрѣ Țearina, оастеа чеа Лещеаскѣ де астъ-датѣ нѣ с'аѣ повѣдѣтѣ де Краігъл Сovieckі, чі де Маршалъл коронеі Іоанн Іавлоповскі, ші театрѣл ресвоігълѣ ера пѣрціле де лѣнгѣ Ністрѣ кѣ Бѣковіна, знде Полоніі prin' dostoіnicia Ценерарігълѣ Конскі дн 9 Октомврие аѣ днвінсѣ о партѣ а ошцілор Търчещі. алта н'аѣ іспрѣвітѣ. Constantin Кантемір Domnъл Молдовеі днкѣ с'аѣ вѣтѣтѣ кѣ Лешіі (нѣ кѣ Търчії) ла Боіан. " Ашндереа скріе Dіmіtrіе Кантемір⁴⁾ кѣ тѣлте лѣвде але тѣтѣне-сѣѣ. Історігъл Бѣлѣченескѣ⁵⁾ зіче, кѣ ші Шербан Водѣ аѣ фостѣ кѣ Търчії дн рѣсвоігъл ачеста асѣпра Полонілор, дарѣ алта нѣ скріе дѣспре дѣпсѣл, фѣрѣ нѣтаі кѣ ш'аѣ фѣкѣтѣ не Сераскрігъл Търческѣ таре пріетеп. Катона⁶⁾ днкѣ скріе: „Міхаіл I Анафі Принцъл Ардеалъгъл зрѣнд пѣравзрїле ші дїзгъл Търчілор аѣ днченѣтѣ пре асѣнсѣ а се днделече кѣ днпѣратъл Леополд дѣспре днкінареа Ардеалъгъл." Ашндереа скріе Ортъл ші Прогрессъл неамърілор din Dacia⁷⁾.

¹⁾ Engel in recent. Hist. Valachiae Part. I. p. 326. ²⁾ Diploma Michaelis I Arafі N. 1. Junii 1685 apud Engel l. c. p. 331 seq. ³⁾ Engel in recent. Hist. Moldaviae p. 282. ⁴⁾ Demetrius Cantemir in Hist. Osm. Regni Lib. 4. cap. I. N. 119. seq. ⁵⁾ Codex Ms. Balacianianus ad h. a. ⁶⁾ Katona in Epitome Chron. ad h. a. ⁷⁾ Ortus et progressus. variarum in Dacia Gentium p. 171.

„Анъл 1686. Нѣ есте а теа а скріе тоатѣ Історія Țeariei фѣрѣ нѣтаі дн кѣт нѣ се пот днделече лѣкрѣрїле Ромѣнілор фѣрѣ де дѣса, днтрѣ атѣта а о атїне, тотѣші Історія дѣспре лѣареа Бѣдеі нѣ о почїѣ лѣса, дѣспре кареа аша скріе Стефан Катона¹⁾ :

Анъл ачеста пентрѣ Бѣда аѣ фостѣ чел таі де фолос, іарѣ пентрѣ тоатѣ Țearia чел таі ферічітѣ; пентрѣ кѣ дн анъл ачеста с'аѣ лѣатѣ днпоі Бѣда Мітрополія Țeariei. дн тѣніле Търчілор, сѣнт карїі цемѣсе днтрѣ 145 де ані. Днпѣратъл Леополд I ка съ поатѣ скоате четатеа ачеста де сѣнт дїзгъл Търческѣ, дн тот тїпъл с'аѣ невоітѣ а кѣпѣта ацїсторїѣ де ла Принціі Церманіеі, дрепт ачееа не Принцъл Брандевѣргълѣ л'аѣ трасѣ дн партеа са, лѣсѣндѣі днзгъл Швївзълѣі ші пре Анафі Принцъл Ардеалъгъл, фѣкѣнд кѣ дѣпсѣл пачеа чеа дн анъл трекѣт зрїтѣ. Аша сокотїндѣсе ошціле днпѣрѣтеші ші а ле соцілор, с'аѣ алатѣ а фі 80,000 афарѣ де 20,000 але Țearілор ші Кроацілор. Днтр'ачестеа лѣі Шарфенберг і с'аѣ датѣ 12,000 кѣ каре съ дндрепте лѣкрѣрїле Ардеалъгъл, лѣі Карафа 10,000 кѣ каре съ апере Țearia де сѣсѣ, лѣі Шлѣдѣ 7000 кѣ каре съ стрѣжвїаскѣ ла рѣл Дравълѣ. Аша днтрїндѣсе лѣтѣрїле, чееалатѣ оасте с'аѣ днпѣрїтѣ днтре Лотарїнгъл ші днтре Баваръл, ші Баваръл аѣ днченѣтѣ а вате четатеа, іарѣ Лотарїнгъл зїдѣрїле челе дн афарѣ де кѣтрѣ поарта Бечїлѣі. Пешта кѣ атѣта прїпѣ с'аѣ пѣвѣстѣтѣ де Търчі, де нїчї подъл де престе Дѣлѣре л'аѣ пѣтѣт стрїка, ші тѣлте лѣнтрї аѣ лѣсатѣ спре фолосъл ошцілор крешїнешї. Адѣкѣндѣсе тоате ошціле дн 18 Ілнїе аѣ околїтѣ Бѣда. Дѣпѣ ачееа нѣ тѣлт тїмнѣ аѣ трекѣтѣ, ші Țearia дн дохѣ рѣндѣрї аѣ стрїкатѣ Търчілор;

пептрь къ ші пе чеі че venia din Брѣн ла Бѣда і-аѣ тѣятѣ ші пе тѣркоаічеле челе че мерѣа къ 12 лѣнтраші ла островѣл Ченел ле аѣ принсѣ Батіані къ тоате аверіле дор; прада де ла дѣнсъле лѣатъ с'аѣ прѣвѣт ла 200,000 де леі саѣ флорінці. Пе Палѣі л'аѣ пѣсѣ къ кѣлѣреціі де кѣтрѣ партеа че се кіамъ акѣма Апѣтоасѣ, ші дн чінчі зіле о аѣ лѣат. Дѣпъ ачѣеа аѣ сосітѣ 4000 де Швезі, каріі с'аѣ ашезат пе мѣнтеле, че ші пѣнъ астѣзі се пѣмеше Шведенберг. Англіа зі а лѣі Ізліе днчепѣнд а вате четатеа, аѣ сосітѣ ші 8000 де Брандевѣргі, пе каріі і-аѣ пѣсѣ сѣ ватѣ зідѣріле челе де а стѣнга оцілор днпѣрѣтеші, пѣнѣнд 2000 де кѣлѣреціі де кѣтрѣ Пешта, ка сѣ пѣ поатѣ вені ацісторіѣ Тѣрѣилор дн Бѣда. Дѣпъ мѣлте скаратѣче, че се фѣчеа де дѣмбе пѣрѣіле, Немціі дѣпъ 12 зіле але вѣтѣіеі аѣ датѣ пѣвала чеа днпѣлѣ, дарѣ арѣпкѣндѣлісе саѣі пліні де правѣ днпѣнте, къ пердере де 1400 днпѣре сіне аѣ трѣвѣт се сѣ днпѣоарне. Дѣпъ 15 зіле але вѣтѣіі стрікѣндѣсе ші маі таре зідѣріле четѣціі маі алес прін вѣштіа чеа де кѣтрѣ Дѣпѣре, дн кареа се апрінсесе правѣл. мѣлт і-аѣ ацістатѣ пре аі пострі деспѣре кареа парте ера Палатінѣл Естерхазі къ Ѣнгѣріі. Дн 27 Ізліе ла чінчі чеасѣрі дѣпъ аміазі іарѣші аѣ пѣвѣлітѣ деспѣре тоате пѣрѣіле, асѣпра четѣцеі, дар іарѣші с'аѣ вѣтѣтѣ дн-дѣрѣнт аі пострі-къ пердере де 4000 де Тѣрѣі ші 1500 де Крецініі. Кѣпрінѣнд Крецініі зіділ чѣл маі дн-афарѣ, аѣ черѣтѣ четатеа де ла Баша дн лѣнпѣтрѣ, дарѣ пе Баша л'аѣ днпѣдекатѣ Візіріл де ла дареа четѣціі, трімеціндѣт днпѣтрѣ ацісторіѣ 15,000 де кѣлѣреціі ші венінд дѣпъ ачѣеа ші ел къ 60,000. Дрѣнт ачѣеа авѣнд Крецініі де а се вате ші къ Тѣрѣіі чеі дн Бѣда ші къ чеі че вѣнѣла, аѣ кіематѣ ла сіне оціле лѣі Караффа, ші але лѣі Шарфенберг днпѣрѣхпѣ ші пе кѣлѣреціі, ші дѣпъ че с'аѣ днкісѣ дн треі зіле дн шапѣѣ, дн 10 Август аѣ сосітѣ ші Візіріл кареле аѣ трімісѣ 9000 сѣ днпѣре пе поарта чеа де кѣтрѣ Алварегалѣ, дарѣ Палѣі къ Ѣнгѣріі і-аѣ днтерітѣ днаноі, черкѣнд ші Візіріл де вре о кѣтева-орі порокѣл ші пеавѣндѣлѣ. аѣ лѣсатѣ Бѣда де сіне. " Аша о аѣ лѣатѣ Крецініі дн 2 Септемвріе дн аплѣ ачѣеста 1686.

Чи Гѣвхарді *) зіче: .. Візіріл п'аѣ вѣрѣтѣ сѣ ші пѣнѣ дн прімеждіе тоатѣ оастеа; дрѣнт ачѣеа дн 12 Август пѣмаі пре зн Сѣраскір л'аѣ трімісѣ къ 5000 ла Бѣда, тѣ-кар къ ел атѣта се невоіа, сѣ цінѣ Бѣда, кът дн 31 Ізліе фѣгѣдѣісе Лотарінгѣлі, къі ва да доѣт четѣціі ші ва фаче паче къ таре фолос ал днпѣрѣтѣлі Леополд, пѣмаі сѣі лѣсе Бѣда. "

Кѣнд аша лѣкра Крецініі дн Ѣнгѣріа асѣпра Тѣрѣилор, Іоанн Собіескі Краіл Полоніеі, прѣкѣнт скріе Дімітріе Кантемір *), аѣ фѣкѣтѣ паче ші аліанѣцѣ къ Петѣрѣ днпѣрѣтѣл Мѣскапілор, апоі аѣ трімісѣ ла Константін Кантемір Домнѣл Молдовеі, сѣлѣ трагѣ дн партеа са, чи ачѣеста і-аѣ рѣспѣнсѣ, къ авѣнд пе фіїл сѣѣ чѣл маі таре къ вр'о вѣціва кѣконі де воіері кізеші ла Тѣрѣі, пѣ поате трѣче ла Полоні, дарѣ къ маі віне поате ел аціста аша пе Полоні, дѣлѣлѣ пре асѣвѣсѣ зѣхѣреа, ші днціпѣндѣт деспѣре фѣатѣріле Тѣрѣилор. Ла каре рѣспѣнсѣ Собіескі Краіл аѣ трѣкѣтѣ Ністрѣ ла днпѣчепѣтѣл лѣі Ізліе ші аѣ терсѣ ла Іаші, знде аѣ афлатѣ мѣлт вѣн ші мѣлѣт зѣхѣреа, къ

Constantin Kantemir, kând aș părăsind Iașii, lăcase acolo pe Voronikă Romandă, сь adăne de toate. Drept aceea Polonii шылт с'аș оспятăш ми toate ле аș прѣдатъ дн 14 zile пѣтъ че ши Сераскирѣл Бишкѣл-Мстафа аș трекятъ Дѣлѣреа кѣ 25000 de осташи ми кѣ 800 de Ianiceri, ши аș кіематъ ла сіне ши пе Сѣлтанѣл Нѣреддин кѣ 30,000 de Тѣтари, ши Constantin Kantemir дикъ с'аș дмпрезнатѣл кѣ дѣнсел, кѣтръ сѣвршитъ лѣи Ізніе Полоніи дѣнъ че аș прѣдатъ тоатъ зѣхѣреаоа дн Iașii кѣ оспецеле дор, аș днченятъ а флѣмѣнзи, ши аș трекятъ Прѣтѣл пре ла Цѣнора знде днхѣнцисрѣндѣи Тѣрчіи, пѣшѣ пѣтеа черка храпѣ, кѣ де кѣте-орѣ ешіа дн табѣрѣ тот-деазна переа кѣте треі саș патрѣ сѣте днптр'ашии: „Дѣлѣ че аș венитъ ла атѣта днпсѣ Краіѣл Собіескі с'аș невоитъ сѣ треакъ днпної Прѣтѣл пре ла локѣл че се кіамъ де лѣкѣиторѣ Валеа Стрѣмѣ, чѣ де авіа дѣшѣ трекѣсе оастеа де цнштѣтате, ши іатъ аș соситъ Тѣтариі ши дмпресѣрѣнд пре чеі дн дѣрѣнт, пе тѣлѣ аș тѣіатъ, пе тѣлѣ аș прнпсѣ ши пе маі тѣлѣ аș днкатъ дн Прѣт. Маі пре зрѣтъ трекѣнд Прѣтѣл кѣ дестѣл трѣдъ ши пердере, Краіѣл пенѣтѣндѣсе ісѣнѣді деспре Тѣрчі, тоатъ тѣнѣа са о аș вѣрсатъ асѣпра Молдовеніор, ши аș датъ слово-зене осташиор сѣи, сѣ праде цѣара. Ел днсѣшѣ аș арсѣ дозъ тѣлѣстїреі дн Iașii, аș рѣпїтѣ одоареле вісерїчеши, аș лѣатъ трѣнѣл Сѣнтѣлѣи Іоанн Нови дн Сѣчеава, кѣ тоате скѣтпетѣрїле кѣте ера пре лѣнгъ дѣнсел, че ле дѣрѣсе репосаціи Домнїи Молдовеі, ши пе Мітрополїтѣл Молдовеі л'аș дѣсѣ ровѣ, пенѣтрѣ кѣ п'аș врѣтѣ сѣї деа лѣи одоареле сѣнѣцїте. Де ачі аș мерсѣ Краіѣл ла тѣлѣстїреа а треі Архіереі, знде се цн моащеле сѣнѣтеі Параскївеі дн Енїватѣ, ши аș порѣнчїтѣ сѣї деа моащеле кѣ тоате скѣтпетѣрїле де лѣнгъ дѣнсел. Чѣ Архімандрїтѣл тѣлѣстїреі днцелегѣнд, кѣтп аș зѣмлатъ Мітрополїтѣл, аș днкісѣ зшїле вісерїчіи, ши трїмішілор Краіѣлѣ ле аș респѣнсѣ, кѣ ел маі воїеше а се днпропа сѣнт сѣрїѣтѣра вісерїчеі де кѣт а да вістїерїа вісерїчеі оаменїлор де пре лѣте. Краіѣл ка сѣ снарїе пе Архімандрїтѣл, аș порѣнчїтѣ сѣ адскъ тѣнѣрїле ши с'аș лѣдатъ кѣ ва стрїка кѣ дѣнселеле зша вісерїчеі, ши тоате ле ва лѣа кѣ пѣтереа, дакѣ пѣ вреа де вѣпѣ воїе сѣ деа о парте дн моащеле ачелеа, чѣ нїчї аша плекѣндѣсе Архімандрїтѣл, Краіѣл саș де рѣшїне темѣндѣсе ка сѣ пѣї зїкѣ кѣ жѣфѣїеше вісерїчїле Крещїнѣшї, с'аș сѣлѣтїтѣ де аї сѣи. де с'аș дѣсѣ де аколо, недобѣндїндѣшї скопѣл.”

Ачі четїторїїле днсеампѣ, кѣ токма аша аș лѣкратъ атѣнчї Краіѣл кѣ Полонїи сѣи, кѣлгѣнд моащеле сѣнѣцїлор, кѣтп фак днзѣта ачѣїа каре фѣрѣ хаште, аїд, ши чеапѣ ка сѣ поатъ постї постѣл Сѣл-Петрѣлѣи.

Де ачі мерѣе маі днколо Kantemir, ши скрїе, кѣ дѣлѣ че аș соситъ Краіѣл ла Котнарїѣ, Тѣтариі аș отрѣвитъ ана де знде беа Котнѣренїи; дрепт ачѣеа Краіѣл кѣ оастеа са с'аș трасѣ маі днколо, ши ка сѣ пѣ се вадѣ, кѣ пѣмаі днзѣдар аș келѣвіт банїи, чеі де ла Патрїархѣл Ромѣї дацї лѣи, ла днтоарчереа са аș лѣатъ четатеа Неамцѣлѣи, че ера пѣпѣстїтѣ де лѣкѣиторѣ, дарѣ кѣ а-невоїе, пенѣтрѣ кѣ се днгѣтпїласе де аș рѣмасѣ 10 іагерї молдовенѣшї дн четате. Ачѣшїа аș днкісѣ порѣїле четѣдїи, ши трѣгѣнд подѣрїле п'аș врѣтѣ сѣ деа четатеа. Краіѣл дрепт ачѣеа пѣшїнд кѣцї стрѣжїарї сѣнт дн лѣнѣтрѣ аș вѣтѣтѣ четатеа кѣ тѣнѣрї ши вомбарде дн патрѣ

зіле. Іагеріі с'аѣ апыратѣ вѣрвѣтше, ші аѣ оторжтѣ ка ма 50 de Полоні димпрезпъ кз тѣпаріа лор чел маі таре. Маі пре зрш'а чинѣа зі, възнд іагеріі кѣ 10 дінтре сіне аѣ пікатѣ, аѣ дикінатѣ четатеа, сѣнт кондііе ка ачееа, ка стрѣжіаріі сѣ поатѣ мерѣе знде ле ва фі воіа. Възнд Краіа кѣ псмаі шесе іагеріі есѣ дін четате пѣргнд пе алці треі соді аі лор рѣніці дн спате, дінтѣіѣ с'аѣ мінзпатѣ оапоі вреа сѣі снззѣре пентрѣ рѣшинеа чеі фѣкзсе, чі Іавлоповскі Маршалзл коровеі Лешеші п'аѣ лѣсатѣ пе Краіѣ сѣші мзте фѣгдзінца. Азат'аѣ атѣнчі Полоніі ші Схчееава, аѣлндз-о гоалъ де локзіторі, чі Краіа днтр'о поапте повѣдзтѣ фінд де оаре-каре Молдовеан, анѣте Тѣркзлеѣѣ, аѣ фѣітѣ дін оасте де фріка Тѣтарілор, ші Іавлоповскі днкъ і-аѣ зрматѣ кз тоатѣ оастеа ма сѣтрштіа лѣі Ізліе. Аша с'аѣ сѣзршіт оціреа Полонілор дін анал 1686, ші аша о скріе ачееа Дімітріе Кантемір. Тѣ маі четеше деспре днса пре Салмон ¹⁾, пре Когер ²⁾ ші пе Карра ³⁾. Деспре споріа оцілор Крецінеші дн Знгаріа фѣкзт асѣпра Тѣрчілор четеше пре Катона ⁴⁾.

¹⁾ Stephanus Katona in Epitome Chronologica ad h. a. ²⁾ Gebhardi in Hist. Hungariae Part. 3. p. 305. ³⁾ Demetrius Cantemir in Historia Osmanici Regni Lib. 4. cap. I. N. 145. seqq. ⁴⁾ Salmion nella storia Tom. 7. p. 163. ⁵⁾ Coger Tom. 3. p. 64. seqq. ⁶⁾ Carra p. 95. ⁷⁾ Katona l. c.

Ан зл 1687. Деспре Знгаріа ма анал де акѣм аша скріе Стефан Катона ¹⁾: „Дн времеа чееа оастеа Крецінеаскъ вѣнд сѣ факъ поза ісѣндіре асѣпра Тѣрчілор, іарші аѣ порнітѣ Лотарінгзл дн 16 Ізліе, днпрезпндзсе кз Баварзл вреа сѣ се ватѣ кз Візірзл, кареле се тѣвѣрѣсе сѣнт Есекін, дрепт ачееа аѣ трекзт Дравзл, чі пензтнд скоате пе Візіріѣ дін шанзсіле лѣі, іарші аѣ фѣкзт дндѣрѣпт дн 20 Ізліе ші с'аѣ тѣвѣрѣт ма Мохачі, знде аѣ періт Іздовік II, ка аколо сѣ трагѣ пе Тѣрчі, пічі і-аѣ дншелат пѣдеждеа, пентрѣ кѣ Візіріа глнднд кѣ крецініі аѣ фѣітѣ де фріка Тѣрчілор, ел днкъ аѣ венітѣ ма Бараніавар, ші аколо ш'аѣ днтѣрітѣ табѣра. Де аколо іарші пензтндѣлѣ траѣе ма вѣтаіе крецініі, с'аѣ фѣкзт кѣ вреѣ сѣ ватѣ Алба-Крѣіеаскъ, кареа възнд Візіріа, дн 12 Август аѣ ешітѣ ма вѣтаіе, ші днтре Міклошѣ, Мохачі ші Бараніавар аша л'аѣ вѣзѣтѣ крецініі кѣт аѣ пердѣтѣ дозѣ табере кз тоатѣ богадіа лор, кареа пѣтеа чінчі мліоане де флорінці, ші днтре осташі Тѣрчеші аѣ перітѣ дѣпъ тѣртѣрісіреа ачелзаші Візіріѣ 20,000, пернд с'аѣ вѣтмандзсе псмаі 600 днтре крецініі. Де ачі Лотарінгзл с'аѣ дсѣ дн Ардеалѣ, ші дн 16 Октомвріе аѣ вѣрпнеѣ Квѣжзл, Сівіа ші тот Ардеалзл. Де абеа сімціе Тѣрчіі рана дн пердереа Ардеалзл, ші дн скѣртѣ аѣ пердѣтѣ Есекінзл кз тоатѣ Славоніа ші дѣпъ ачееа ші Агріа. Апішдереа скріе ші Gebhardi ²⁾.

Іарѣ Історіа Бѣлѣченеаскъ ³⁾ зіче: „Дѣпъ пердереа Бѣдеі, Тѣрчіі іарші аѣ фѣкзтѣ таре гѣтіре ші аѣ трімісѣ пре Соліман Баша Візіріа асѣпра Немцілор кз мѣлціме де Тѣрчі, ші днтѣмпнндзсе кз Немціі, аша л'аѣ вѣзѣтѣ, кѣт п'аѣ шіст кѣм с'аѣ днторсѣ. Деці веннд Візіріа ма Царіград днтѣратѣл аѣ порѣнчітѣ де і-аѣ тѣіат канзл. Іарѣ Немціі аѣ азатѣ Есекінзл, ші Ценераріа Дѣневалд аѣ лѣзтѣ тоатѣ Славоніа де ла

Търчи ши четъдме Петроварадинъ. Валпота, Ораковица ши Пошега, ши Лотарингъа къ таре оасте аъ венитѣ дн Ардеалѣ, ши дн тоате четъдме аъ псѣщ ощи де а дмпъратъаи Немцескѣ, дптръ ачесте тимпъри с'аъ дикоронатѣ Крайа Шугрескѣ ши Іосіф І фйа лѣ Леополд І дн сеімъа де ла Пожоп, іартъ ощи ме лѣ аъ лбатѣ Агрия ши Мънкачйа де ла Търчи. " Деспре дикоронарея лѣ Іосіф І, веі актеле сеімъаи ачестъаи 4).

Скріиторіаи віецеі лѣ Константин Кантемір 5) днкъ зіче: „Дн аял 1687 Соліман Визіріа с'аъ двінесѣ ла Мохачіѣ, апоі оастеа дмпъратъаи Леополд І аъ къпрінесѣ Есекіа, Пошега, Патрашкъл, тоатѣ Славоніа ши Ардеалъ. Дптр'ачеа Петрх І дмпъратъа Ршлор аъ трімісѣ пре Ценераріа съѣ Васіліе Галіцін къ фортѣ таре оасте асъпра Крѣмъаи Іоанн Собіескі Крайа Полоніор аъ трімісѣ пе Іаков фйа съѣ чел маі таре къ ощи асъпра Камепенъаи. Шерван Принцъа Валахіеі с'аъ днцелес къ Ршії прін Архімандрітъа дн Босніа, знкйа лѣ Соліман Визіріаи челі таре, пентръ альянцъ, дн кареа о кондіціе аъ фостѣ, ка двіъ че се ва ла Царіградъа Шерван съ фіе дптр'апсъл дмпърат, ка зпъа че с'аъ пъскътѣ дн Кантакъзені, каріі аъ фостѣ дмпѣраці, ши авеа Шерван ощи гата спре ачеа.“

Ашидереа скріе ачестеа Карра 6).

Дзпъ атътеа Біршнце, скріе преавестітъл Енгел 7) прекъм зрмеазъ: „Біршнцеле челе позъ але ощи дор дмпърътеці дн аял 1687 аъ дплатѣ де възпріе ініта лѣ Шерван Водъ. Де ла тълъсіреа Виеннѣ, чеа дн аял 1683, Шерван Водъ ера фортѣ плекат спре каса Австріеі, ши тіжлочіторіа чел маі таре дптръ ачеа ера Съръа Георгіе Браковічі. Ачеста днкъ дн аял 1681 тересе дн Ардеал дн Валахіа ла Шерван Водъ съ се желіаскѣ лѣ пентръ гоана че о фъчеа Принцъа Міхаіл І Анафі асъпра віне-кредіціошілор челор де леѣа ресъртъаи дн Ардеалѣ. Ладіславѣ Чаки, кареле цінеа къ каса Австріеі, прін тіжлочіреа лѣ Георгіе Браковічі аъ довъндіт дн аял 1683 словозеніе де ла Шерван Водъ де аъ тересѣ дн Царіград прін Молдова, прін Полоніа ши прін Сілесіа дн Виенна, де аъ днцііпцатѣ къртеа дмпърътеаскѣ деспре гьтіреа Търчілор маі дпайнте де а се околі Виенна де Търчи; прін рекомъндареа лѣ Чаки ши прін възъ църтареа са ла Виенна аъ довъндітѣ Шерван Кантакъзенъа тітъл де Коміт ал съптеі дмпъръціі Ротанілор, ши вестіре към къ днш граѣе семъаа де ла дмпѣратъа Іоанн Кантакъзен, чи Шерван с'аъ пзйт де а се фолосі къ Діпломатъа ачеста. Дн поте апоі скріе ачелаші Енгел: „Прін тіжлочіреа лѣ Шерван Водъ аъ словозітѣ Анафі пе Влѣдікъл Сава Браковічі дн днкісоаре.“ Даръ фортѣ рѣѣ стінтеѣе ачі преавестітъл Енгел; пентръкъ Георгіе Браковічі п'аъ фост Съръѣ, чи діаош Ротънѣ, ши Влѣдікъл Сава аъ тхрїтѣ де възъі към с'аъ арътатѣ ла аял 1680 дн Черет Міхаіѣ.

Търчіі дзпъ атътеа пердері пз пмаі пе Визіріа чел таре л'аъ оторътѣ, към с'аъ зісѣ маі дн сѣсѣ, чи дн 29 Октомврие дн аял 1687, пре дмпѣратъа Махомет ІV днкъ л'аъ тълълітѣ, ши аъ псѣщ дн докъл лѣ дмпѣратѣ пе Соліман ІІІ, прекъм аратѣ Енгел 8), ши

Геххарди ²⁾), кареле ши ачеаста днкъ фoарте лхминатѣ аратъ, кѣм с'аѣ фѣкхтѣ Крѣмеа Ungariei de moxie кaсeй Австрiеi.

¹⁾ Stephanus Katona in Epitome Chronologica ad ann. 1687. ²⁾ Gebhardi in Historia Hungariae Part. III. p. 305. seq. ³⁾ Codex Ms. Balacianianus ad h. a. ⁴⁾ Acta Comitiorum Posoniensium de anno 1687.

⁵⁾ Author vitae Constantini Cantemir cap. ⁶⁾ Carra p. 90. ⁷⁾ Engel in recentiore Historia Valachiae part. I. p. 327. ⁸⁾ Idem Engel l. c. p. 328. ⁹⁾ Gebhardi l. c. p. 308. seqq.

Анъл 1688. Днтръ ачест ан, зиче Исторiа Бѣльченеаскъ ¹⁾): „Шерван Водъ аѣ фѣкхтѣ пѣнтъ таре ши чинстѣтъ, тѣрѣтѣнд не фѣа са Старанда дѣпъ Григоріе Постелнѣккѣ Бѣлеанъл, адѣкѣнд дѣн Ардеалѣ деспре партеа Принцѣлѣ сол не Бетлен Елек, ши дѣн Молдова де ла Кантемір Водъ не Величѣко Хѣтманъл, карѣи таре веселіе аѣ автѣ пентрѣ ачеаста фѣиъ, фѣиѣнд ши фoртоасѣ ши днцелепѣнтъ, не кареа фoарте о іѣбеа татъ-сѣѣ, ши мѣлѣтѣ време с'аѣ невоитѣ ка сѣ'ї аѣле соуѣ де лѣн неамѣ, де фoртоасѣ ши де днцелептѣ асемenea ка ши дѣнса, ши неафѣлѣнд дн цеарѣ. фѣиѣнд ачест кѣкон дѣн цеарѣ превецѣтѣ дн Ардеалѣ пентрѣ фрѣка лѣи Шерван Водъ, ши фѣиѣнд дн кѣртеа лѣи Анафѣ Постелнѣккѣ, азѣиѣнд Шерван Водъ полицѣіе лѣи. фрѣмѣсеца ши днцелепчѣсnea, аѣ пѣсѣ гѣндѣ сѣ'лѣ адѣкѣ ши сѣ'лѣ факъ ши цѣнере, ши трѣмѣцѣнд не Константѣн Кѣпитанъл Фѣлѣвескъл, фѣиѣндѣ вѣрѣ кѣ тѣма лѣи Григоріе Бѣлеанъл, л'аѣ адѣсѣ де ла Анафѣ ла Шерван Водъ, ши і-аѣ датѣ Шерван не фѣа са. карѣи атѣта се потрѣвѣсе амѣндої дн тоате, кѣт гѣра пѣ поате свѣне фрѣмѣсецеле ши днцелепчѣсnea лор, ши тоцѣ дѣи ферѣчеа; дарѣ сѣрачѣи скѣртѣ бѣкѣрѣе аѣ автѣ, кѣ дѣпъ чѣнчѣ лѣнѣи болѣтѣвѣндѣсе грѣѣ Старанда. аѣ тѣрѣтѣ, ши с'аѣ днгрoпатѣ кѣ таре чѣнсте ла тѣлѣстѣреа де ла Котроченѣ, іарѣ Григоріе Бѣлеанъл аѣ ретасѣ дн жале.“

Преавестѣтѣл Енгел ²⁾ маї адмѣнтрелеа скрѣе ачестеа, зѣкѣндѣ: „Дн 24 Іанѣаріе дѣн анъл 1688, Шерван Водъ аѣ тѣрѣтатѣ не фата са Александра дѣпъ Постелнѣккѣ Григоріе фечѣоръл лѣи Івашко Бѣлеанъл, ал кѣрѣа татѣ Івашко ши мошѣ-сѣѣ Бѣлеанъл фѣсесе цѣсрацѣи дѣштанѣи аї кaсeй Кантакъзенѣшѣ. Бѣлеанъл бѣтрѣлѣл н'аѣ трѣіт пѣлѣ ла Domnia лѣи Шерван Кантакъзенъл, чѣ с'аѣ зѣсѣ маї днпѣнте (ла анъл 1679) кѣ Івашко Бѣлеанъл кѣ Пѣхарнѣккѣ Стоїка, ка сѣ пѣ се плече лѣи Шерван, аѣ прѣвецѣтѣ ла Молдова, знде і-аѣ хрѣматѣ тѣіереа ши прѣнчѣи. Ачещѣа дѣпъ тоартеа лѣи Івашко аѣ трекѣтѣ дн Ардеалѣ, ши де аколо с'аѣ кѣематѣ дн патрѣа лор, ши лѣи Григоріе ка знѣи тѣпѣр фoарте прокопсѣт Шерван Водъ і-аѣ датѣ не фата са. Нѣпта кѣ таре потпѣ с'аѣ цѣнѣтѣ; пентрѣ кѣ н'аѣ фoстѣ де фауѣ пѣмаї тоцѣи воіерѣи Мѣнтенецѣи, чѣ ши солѣи Принцѣлор дѣн Ардеалѣ ши дѣн Молдова. Чѣ кѣрѣнд дѣпъ ачееа адекъ дн 13 Мартіе дѣн анъл 1688, аѣ тѣрѣтѣ Александра, ши кѣ таре потпѣ с'аѣ астрѣкатѣ дн тѣлѣстѣреа де ла Котроченѣ, петрекѣндѣ-о Dіonісіе Патрѣархъл Царѣградълѣ ши Мѣтрополѣтѣл Теодосіе кѣ маї мѣлѣцѣ преоцѣи.

Деспре цеара Унгѣреаскъ аша скрѣе Стефан Катона ³⁾): „Прѣнчѣпесса Ракодѣи мѣіереа лѣи Текелѣ, пѣлѣ а цѣнеа днкѣ сеїмѣл дѣн Пожон дн 14 Іанѣаріе дѣн анъл ачеста 1688, аѣ датѣ Мѣнѣкачѣлѣ Ценерарѣлѣ днпѣрѣтескъ Караффа, кареа дѣмпрезѣл кѣ прѣнчѣи сѣи, карѣи фѣрѣ дацѣ свѣпт тѣтеле Кардѣналълѣ Леополд Колонѣчѣ, с'аѣ дѣсѣ дн Виenna,

ші аѣ ретасѣ ла клягърициле хрестіане пльпъ ла анял 1691, кьнд аѣ довьндитѣ словозе-
 ніе де аѣ мерсѣ ла Текелі вьрватѣл съѣ, ші кз дьпсѣл ка кѣ зп сьргѣп мергьнд дп А-
 сіа, аѣ мьрїтѣ дп 18 Феврваріе дп анял 1693. Текелі де ла Тьрчі аззнд деспре лза-
 реа Мьнкачѣлї, пе Караффа л'аѣ ватїокорїтѣ, ка кьп ар фї дивїнгъторїѣ де мьерї ші
 де пспїл, ші їарьші стрьмьрьнд пре Ѣнгьрї ла рескоалъ, нїмїка аѣ їспрьвїтѣ. Караффа
 дьпъ че аѣ лзатѣ Мьнкачїл, аѣ трекутѣ дп Ардеалѣ дп локьл Лотарїнгьлї, ші дп 9
 Маїѣ аѣ датѣ поже лецї церет. Дьпъ ачееа ешнд кз ошїле дп Сївїѣ дп 19 Маїѣ аѣ
 мерсѣ ла Лїпова, кареа вьтьндѣ-о аѣ ровїтѣ 2000 де Тьрчі, челор дп Логожѣ, пептрѣ
 кѣ с'аѣ плекатѣ де вьпъ воїа лор, ле аѣ датѣ граціе, тот дп льпа лї Маїѣ, с'аѣ лзатѣ
 де ла Тьрчі кѣ фоатеа Алба Крьїеаскѣ, кареа о лзасе Со.їман II дп анял 1543. Де ла
 Тьрчі се лзасе дндьрьнтѣ дп анял 1601, апої їарьші с'аѣ пердѣтѣ дп анял 1602. Ваг-
 нер зїче, кѣ Сїгетѣл с'аѣ лзатѣ де ла Тьрчі дп анял де зкѣп, дарѣ аїцїї маї вїне зїк,
 кѣ с'аѣ лзатѣ дп анял 1689. Ла марїїнеа Ардеальлї Ценерарїл Ветеранї аѣ лзатѣ
 Карансебешл шї Сасварошл. Ценерарїл Капрара скоїндѣ-шї ошїле дп Есекїп аѣ
 кьпрїнсѣ Ілюкіа, лзсатѣ де Тьрчі. Ценерарїл Хеїслер шї Валїс аѣ лзатѣ Тїтелл де ла
 4000 де Тьрчі. Ла атьтеа вїрїїце шї лхьрї де четьдї с'аѣ адьогат лзареа Бьлградьлї
 дп Сербїа, каре л'аѣ лзатѣ Баварьл дп 6 Септемврие дп анял ачеста 1688, дьпъ че
 аѣ цетѣтѣ сьпт цїгьл Тьрческѣ 166 де ані. Льдовїк де Баден, дьпъ че аѣ лзатѣ Кон-
 станавїца, Дьвїца шї Градїшка, аѣ кьпрїнсѣ Ваїалька дп Боснїа.

Дьпъ че с'аѣ дпгьмплат ачестеа, преавестїтѣл Енгел⁴⁾ скріе: „Дьпъ лзареа Бьл-
 градьлї дп 27 Агьст 1688, (дпцелце дьпъ кьрїндарїл векїѣ), ошїле дппърьтещї аѣ
 кьпрїнсѣ Карансебешл, Логожьл, Рьшава, шї дьпъ зїселе лї Георгїе Бранковїчї дп Вїен-
 на, Ценерарїл Ветеранї кѣ вр'о кьтева реїїментьрї с'аѣ трїмїсѣ дп Валахїа, кареле аѣ
 трекутѣ пре ла Северїп, ка сѣ апере цеара Мьнтенеаскѣ асыра Тьрчїлор. Чї прекьп
 се веде Шерван Водѣ шї маї вьртос воїерїї лї дпкѣ се темеа де дптрареа ачестеа,
 пептрѣ кѣ аѣ трїмїсѣ ла Ветеранї пе Константїп Брьнковеаньл Логофьтѣл чел таре шї
 пепотѣл сѣѣ, кѣ дарьрї шї кѣ рьгьчїсїне ка де асть датѣ сѣ еасѣ дп цеарѣ, ка пѣ кьтѣва
 сѣ се тьпїе Тьрчїї, шї сѣ трїмїцѣ Тьтарї сѣ стрїче Валахїа. Доарѣ пзмаї де їерпатѣл
 ошїлор дппърьтещї дп Валахїа се темеа Шерван Водѣ. Дарѣ ачестеа п'аѣ плькьтѣ лї
 Ветеранї, кареле с'аѣ трасѣ пре сьпт мьнцї спре Кьтмьл-лзгѣ, шї пре Георгїе Бран-
 ковїчї, кареле доарѣ престе воїа лї Шерван Водѣ ворьїсе дп Вїенна, шї акьта се дп-
 тьрна дпаної прїп Ардеал л'аѣ опрїтѣ ла сїне. Шерван Водѣ дп дпгьмплареа ачестеа
 с'аѣ аїїстатѣ пе сїне, кьп аѣ пьтѣтѣ, шї їарьші аѣ трїмїсѣ ла Ветеранї пе фрате-сѣѣ
 Спьтарїл Мїхаїл Кантакьзенл, пе пепотѣл-сѣѣ Константїп Брьнковеаньл шї пе цїпере-
 сѣѣ Константїп Бьльчеаньл, прїп карїї л'аѣ рьгатѣ ка сѣ ласе шї Кьтмьл-лзгѣ шї сѣ треа-
 кѣ дп Ардеалѣ кѣ ошїле, кѣ ел ва трїшїте солї ла дппърьтѣл Леополдѣ, шї кѣ вьп то-
 дрѣ дї ва дпкїна цеарѣ, пзмаї Ветеранї сѣ деа солїлор сѣї кьрцї де мерцере шї амьп-
 довь черерїле ї с'аѣ дпп.їнїт; пептрѣ кѣ Ветеранї аѣ трекутѣ дп Ардеалѣ шї аѣ гьтїтѣ

кърците. Іаръ Шерван Водъ аѣ тримісѣ ла дмпѣратѣл Търческѣ де л'аѣ днѣицатѣ къ Немціи аѣ ешитѣ дн цearъ, каре лѣкрѣ мѣл аѣ плѣкѣтѣ порцеі Търчеші, ші пе Шерван Водъ л'аѣ лѣдатѣ. Даръ тот атѣнчі Шерван Водъ аѣ алесѣ пентрѣ боіері, ші і-аѣ трі-місѣ ла дмпѣратѣл Леополдѣ І, адекъ: пе фрате-сѣѣ Спѣтаріѣл чел маре Іордаке Кан-такзевѣл, пе ціпере-сѣѣ Константін Бѣлѣчанѣл, пе непотѣл сѣѣ Кѣлїтанѣл Шерван фіѣл лѣі Дрѣгічіѣ Кантакзевѣл ші пе Комісѣл Шерван Вѣлдескѣл фіѣл лѣі Пѣрвѣ (пѣ Перветѣ), ші і-аѣ порпїтѣ кѣтрѣ Виенна дн 2 Октомврие дн анѣл 1688, рѣгѣндѣсе де дмпѣратѣл, прекѣм зїче Хронїка лѣі Фїлшїх: къ де вор авеа ошїле дмпѣрѣтешї ші де ачі дпайте порок асѣпра Търчілор, сѣ порѣнчeаскѣ дeперарїлор сѣї сѣ айѣ грїже де цeара Ромѣнеаскѣ, ка ла сѣѣршїтѣл рѣсвоїѣлѣї сѣ вїпѣ сѣпт арїпїле касеї Австрїеї. Кѣрѣнд дѣпѣ порпїреа солїлор с'аѣ волпѣвїтѣ Шерван Водѣ, ші дѣпѣ доѣл сѣпѣтѣмѣлї аѣ мѣрїтѣ дн 29 (пѣ 19) Октомврие дн анѣл 1688, дн вѣрстѣ де 55 де анї. Хронїка лѣі Фїлшїх пѣ ворѣще деспре воала лѣі Шерван, дарѣ Кантемір ші Делкіаро зїкѣ, къ ар фї фостѣ отрѣвїтѣ де рѣденїїле лѣі, карї п'аѣ врѣтѣ сѣ се трї-мітѣ солїї ачeшїя ла Виенна, анѣме де фрaцїї лѣі: Константін Столїкѣл, ші Міхал Спѣтарїѣл ші де непотѣл ші врѣтѣторїѣл сѣѣ, Константін Брѣнковeанѣл. “ Ашїндереа скрїѣ скрїїторїѣл вїедеї лѣі Константін Кантемір ⁹⁾, Історїа Бѣлѣчeаскѣ ⁹⁾, ші Геѣхардї ⁹⁾”.

Дарѣ оаре пѣ аместекѣ преавестїтѣл Енгел пе Георгїе Бранковїчі фрателе Мітро-полїтѣлѣ Саѣа Бранковїчі, деспре кареле ат кѣвѣплатѣ лѣ анѣл 1680, къ Георгїе Бран-ковїчі Деспотѣл Серѣїе? деспре кареле аша скрїе Геѣхардї ⁹⁾: „Алт порок с'аѣ дпѣтѣ-платѣ мархїонѣлѣї дн Baden; дарѣ ел пѣ с'аѣ фолосїтѣ къ дѣнсѣл, адекъ Георгїе Бран-ковїчі Деспотѣл Ілїрїлор ші ал Серѣїлор дн анѣл 1688 фѣгѣдсїндѣсе дмпѣратѣлѣї Лео-полдѣ І, къ ї ва фї дптрѣ адїсторїѣ кѣ 100,000, пентрѣ кареа л'аѣ фѣкѣтѣ Прїнцѣ дмпѣ-рѣїеї Романїлор, ші дн анѣл 1689 аѣ мерсѣ ла Мархїонѣл кѣ 30000 де осташї; чї а-чeста маї неавѣнд атѣцїа оаменї дн оастеа са, ші нешїїнд токмеала лѣі Бранковїчі къ дмпѣратѣл, с'аѣ спѣрїат, ші прїнцѣнд пре Бранковїчі л'аѣ тримісѣ ла Бечїѣ, ка сѣ се дп-дїрeпте лѣкрѣл. Міністерїѣл дмпѣрѣтескѣ ка пѣ кѣтѣва сѣ се ісѣвѣндеаскѣ дѣпѣ ачeеа пeп-трѣ рѣшїнеа че о пѣцїсе, л'аѣ цїпѣтѣ дн Виенна ші аѣ скорпїтѣ къ л'аѣ афлатѣ вїклeан, іарѣ ка сѣ пѣ се тѣрѣвѣре ошїле лѣі, ле аѣ датѣ воїе сѣ шї алеагѣ ал повѣцїїторїѣл.“ *Bezi* шї пре *Pink* ⁹⁾.

Анопїмѣл Ромѣнескѣ ¹⁰⁾ ачeстеа скрїе деспре Шерван Водѣ: „Цeара Ромѣнеаскѣ дптр'ачeеашї врeме ера фoарте дпгрeзіатѣ де черерїле Търчілор, пентрѣ ачeеа Шерван Водѣ дн аскѣпс се дпцeлесeсе къ Леополдѣ дмпѣратѣл Немцескѣ, кѣтѣнд прїлeцїѣ, сѣ скоатѣ цeара де ла Търчі, чї дпѣтѣмплѣндѣїсе тоартеа, п'аѣ пѣтѣтѣ сѣ шї сѣѣѣршeаскѣ ско-пїл. Ачeст Домпѣ дпѣтѣї аѣ фѣкѣтѣ дн цeара Ромѣнеаскѣ шкоалѣ Елїнеаскѣ; ел аѣ а-дсѣ шї порѣмѣї дн цeарѣ къ пѣлѣ атѣнчі пѣ ера, фѣкѣт'аѣ шї мѣпѣстїреа Котрочeанїї дптрѣ кареа есте дпгрoпатѣ. Іарѣ Доамна лѣі шї кѣ фїѣл сѣѣ Георгїе шї кѣ цїпереле сѣѣ Бѣлѣчанѣ аѣ фѣрїтѣ дн Ардеалѣ. Ашїндереа скрїе Делкіаро ¹¹⁾”.

Іарѣ Дїмітрїе Кантемір ¹²⁾ скрїе: „Шерван Прїнцѣл чел іїнос дн дмпѣрѣтескѣл пeатѣ ал Кантакзевїлор, ера плїн де рѣвѣп сїре крeцїїпѣтате. Дapѣ че с'аѣ мѣтатѣ

Дька Vodъ din Валахія дн Молдова, ши аѣ добъндитѣ ел (дн апл 1670) domnia Валахіеі, грїжеа чеа маі таре дї ера, ка съ скътѣре тіръніа Търчилор, кареа акъта о дн-фрѣпасе артеле Немцїлор, ши кѣ тотѣ съ о скоатѣ din Европа. Дн треаба ачеаста нѣ пѣмаі аѣ тримісѣ не фрате-сѣѣ Іордаке сѣѣ Георгіе Каптакъзенѣ ла Виенна ла дн-пъратѣ Леополдѣ I, чи кѣ днпърѣціі Рѣшилор Іоанн ши Петрѣ аѣ фѣкѣтѣ альяндѣ prin Архімандрїтѣл din Босніа злкіл Viziriazl Soliman Баша. Де ла днпърѣціі Рѣшилор і с'аѣ фѣгѣдѣитѣ кѣ дѣпѣ че се ва лѣа Царїградѣла де ла Търчі, пре ел ка пре зп стрѣне-пот днпърѣтескѣ дн вор пѣне днпърат Гречїлор. Ел днкѣ фоарте таре се гѣтїсе асѣ-пра Търчилор, кѣ аѣ фѣкѣтѣ съ версе 38 де тѣнѣрї ши аѣ стрѣлсѣ пѣлѣ дн 24,000 де осташи din Сїрїа, Склазонї ши Кроаці, не карїі дн дїнеа аскѣпшї prin пѣдѣрї ши prin тѣнѣці. Търчіі віне щїеа ачестеа тоате, дарѣ фїнд еї таре сдровїці де оцїле Немцѣці, нѣ се кѣтеза апѣка де зп барватѣ вітеазѣ ка ачеста, пѣлѣ че се ва апѣка ел де дѣпшїі. Дарѣ тоатѣ рѣвна кредїнеаскѣ ачеста неміка аѣ фолосїтѣ лѣї Шерван Vodъ, чи маі въртосѣ л'аѣ прѣл.дїтѣ. Пентрѣ кѣ възлнд фрате-сѣѣ Столнїкѣл Константин Каптакъзенѣл ши непотѣ-сѣѣ Константинѣл Брѣнковоанѣл, кѣ пѣ лѣ пот абате де ла скопѣл лѣї, аѣ фѣкѣт (прекѣт се креде) о пелецісіре не маі зїтѣ, кѣ л'аѣ кіематѣ ла зп оспѣдѣ ши л'аѣ отрѣвїтѣ ка съ поатѣ еї кѣ паче трѣї дн бѣнѣрїле ши тошїіле сале. Ретас'аѣ де Шерван зп фечїорашѣ, а пѣте Георгіе, кареле акъта трѣїеше дн Ардеалѣ сѣл апърареа днпъратѣлѣ Немцескѣ, авѣт-аѣ ши патрѣ фете, адекѣ не Старарда, кареа аѣ тѣрїт кѣрлнд дѣпѣ че с'аѣ тѣрїтат; не Марїа тѣїереа лѣї Матеїѣ (алції зїк Константин) Бѣлѣчанѣл, не Cassandra, кареа с'аѣ тѣрїтатѣ дѣпѣ тїне ши не Баласса.

Дѣпѣ че аѣ тѣрїт Шерванѣ Vodъ, зїче Історїа Бѣлѣченеаскѣ ¹³⁾: „Константїн Столнїкѣл Каптакъзенѣл ши кѣ о самѣ де воїерї с'аѣ стрѣне тоці ла Мітрополїе, фїнд а чи ши Патрїархѣл Дїонїсіе, ши днпѣтѣплѣндѣсе ши зп Капїці-Баша днпърѣтескѣ кѣ алте требї венїт ла Бѣкѣрѣці, л'аѣ кіемат ши пре ел ла Мітрополїе ши аѣ фѣкѣт сѣат не каре съ пѣлѣ Домнѣ, ши аѣ алес не Константин Брѣнковоанѣл, ши адѣкѣнд зп кѣфтан Капїці-Баша л'аѣ днпѣрѣкатѣ кѣ дѣпсѣл; дѣпѣ ачееа днтрѣнд дн бесерїкѣ і-аѣ пофїт с'лѣ дїнѣл Дѣтнезеѣ днтрѣ тѣлці ані, ши дн бїсерїкѣ де асѣпра тетраподѣлї ера гѣтїтѣ Евангелїа, ши шезлнд Константин II Vodъ дн сказн, аѣ фѣкѣт не тоці воїерї де аѣ дїврат пре Евангелїе, кѣї вор фї кѣ дрептате, ши вор ста кѣ дѣпсѣл тѣкар ла че прїмеждїе, каре дїврѣтѣлнт кѣ запїс днкѣ л'аѣ днпѣрїтѣ. Дечї ешїнд din бїсерїкѣ ши фїнд адѣсѣ кал де ла кѣрте фоарте днфрѣтѣсѣдат, аѣ днкѣлекатѣ дѣпѣ обїчеїѣ, ши кѣ тоатѣ воїерїтеа ши слѣціторїї с'аѣ дѣсѣ кѣ таре помпѣ ла кѣрте. Дѣп'ачееа с'аѣ сѣїтѣ дн касѣ ши аѣ днчепѣт а скрїе кѣрці ла поартѣ ши ла Мѣстафа-Баша Сераскїрѣл, кареле ера ла Баба; ши аѣ тримісѣ воїерї спре атѣндозѣл пѣрцїле. Дарѣ Поарта азїнд кѣ Ромѣлїї ш'аѣ пѣс Домнѣ фѣрѣ де щїреа стѣпнїлор сѣї, с'аѣ фоарте тѣнїатѣ, ши ста лѣкрѣ дн кѣтпѣлѣ, ка съ пѣлѣ пре алѣл Домнѣ, пѣмаі порокѣл ши банїї шкѣрцїле Сераскїрѣлї і-аѣ ацїстатѣ де л'аѣ лѣсатѣ сѣ фїе домнѣ: кѣрѣїа поарта ши кѣфтан і-аѣ триміс prin зп Ага, днпнїптеа кѣ-рѣїа ешїнд Константин Vodъ, кѣ таре помпѣ л'аѣ адѣсѣ дн Бѣкѣрѣці дїнд кѣ тѣнѣрїле.

Іарна таотъ кѣ вѣкѣриѣ о аѣ петректѣ, доувѣдѣнд дн тѣлн, че де мѣдѣ анѣ вѣна, арѣ-
тѣнд тѣтѣрор драгосте шѣ вѣндеце.“ — Кѣм поате фѣ адеврѣат аша дарѣ, че скріе Дел-
кіаро¹⁴⁾, кѣ Константін Брѣнкованѣ кѣ лакрѣмѣ се рѣга, сѣ нѣлѣ пѣнѣ Domnѣ?

Ачелаш Делкіаро¹⁵⁾ скріе, дѣпѣ ачееа, прекѣтѣ зрѣеазъ: „Скріе аѣ Константін
Брѣнковеанѣ шѣ дѣмѣратѣлѣ Леополдѣ о карте плѣнт де чѣнѣте шѣ де змѣлѣндѣ шѣ дѣ-
датѣ аѣ трѣмѣсѣ не доѣ воѣерѣ кѣ стрѣлѣсѣ порѣпкѣ, ка сѣ грѣвеаскѣ сѣ аѣзпѣгѣ не чеѣ
патрѣ, карѣ кѣ пѣчѣне зѣле маѣ дѣнѣнте фѣсесе трѣмѣшѣ де Шербанѣ Водѣ, кѣ мѣлѣте шѣ
богате дарѣрѣ, прекѣтѣ с'аѣ зѣе маѣ дѣнѣ сѣс, кѣтрѣ Виенна. Чеѣ патрѣ трѣмѣшѣ нѣ мѣлѣт сѣ
депѣртѣсе де Бѣда, шѣ аѣ прѣмѣт орѣндѣлѣла Брѣнковеанѣлѣ, карѣле дѣ дѣнѣцѣа дѣспре-
тоате, шѣ ле порѣпчѣа ка дарѣрѣле че ле трѣмѣсесе аптечессорѣлѣ сѣѣ дѣмѣратѣлѣ, сѣ
ле деа ла ачеѣ доѣ воѣерѣ, не карѣ і-аѣ трѣмѣсѣ ел, ка кѣ нѣмѣло сѣѣ сѣ деа дѣмѣ-
ратѣлѣ. Дѣнѣтрѣ нѣченѣт со.лѣ чеѣ де Шербанѣ Водѣ трѣмѣшѣ нѣ вреа сѣ деа дарѣрѣле дѣнѣ
тѣпеле лор, дарѣ апоѣ аѣзпѣгѣнд дн Виенна, ле аѣ датѣ, шѣ дѣнѣзрѣндѣсе де аколо, чеѣ
аѣ рѣмас дн Ардеалѣ, кѣ се тѣмеа а терѣе дн Валахѣа, фѣнд кѣ фѣсесе дѣспре пар-
теа лѣ Шербанѣ Водѣ. Вѣдѣва лѣ Шербанѣ Водѣ, карѣа терѣсесе кѣ тоѣ прѣпчѣ сѣлѣ ла
петреканѣа вѣрѣватѣлѣ сѣѣ, рѣтѣсесе дн тѣлѣстѣреа де ла Котроченѣ, пѣпѣ че се ва-
сѣвѣршѣ котѣндареа; чеї Прѣнѣцѣа Бранкованѣ порѣпчѣ сѣ о стрѣжѣаскѣ 30 де останѣ, шѣ
аѣ трѣмѣсѣ ла дѣнѣса де аѣ черѣтѣ 300 де пѣнѣцѣ де ванѣ, ка сѣ асѣне гѣра шѣ сѣ скоатѣ
окѣлѣ ла мѣнѣстрѣлѣ чеѣ маѣ де фрѣнте де ла поартѣ, карѣ сѣ невоѣа сѣ аѣвѣ дн тѣлѣле
сале не Георгѣе фѣчѣорашѣ лѣ Шербанѣ Водѣ, карѣле ера атѣпчѣ дн вѣрѣстѣ де 8 анѣ.“

Дѣспре Молдова ачелеа, карѣ ле аѣвѣче знѣшорѣлѣ Коѣер¹⁶⁾, адектъ: кѣ Полонѣ дн
анѣл де акѣт аѣ стрѣвѣтѣтѣ шѣ дн Молдова, еѣ нѣ ле почѣѣ крѣде: кѣ тѣлѣт маѣ пѣдѣн
почѣѣ крѣде че скріе прѣавѣстѣтѣлѣ Енѣел¹⁷⁾, зѣкѣнд: „Константін Кантемір дн ал трѣї-
леа ан ал домнѣлѣ сале, адектъ кѣтрѣ сѣврѣшѣтѣлѣ анѣлѣ 1688, дн локѣл лѣ Антѣохѣ фѣїѣ-
лѣ сѣѣ челѣ маѣ марѣ, аѣ трѣмѣсѣ кѣзешѣ ла Царѣградѣ не Дѣмѣтрѣе фѣїѣл сѣѣ челѣ маѣ
мѣкѣ. Іарѣ Константін Бранкованѣ немѣкѣл челѣ маѣ марѣ ал касѣл лѣ Кантемір, аѣ трѣ-
мѣсѣ ла Вѣзѣрѣлѣ шѣ аѣ зѣе, кѣ Дѣмѣтрѣе нѣ есте адеврѣат фѣїѣ ал лѣ Константін Канте-
мір, чеї нѣмаѣ кѣ дншелѣчѣзне дѣмѣлѣ сѣ скоатѣ пре Антѣохѣ, дарѣ с'аѣ вѣдѣтѣ дѣпѣ ачееа мѣнѣчѣ-
на.“ Зѣсеїѣ, кѣ ачѣаста нѣ о почѣѣ крѣде; пѣнѣтрѣ кѣ кіар се веде дѣнѣ дѣнеалоѣа лѣ Бранко-
ван, карѣа о аѣ скрѣсѣ Дѣмѣтрѣе Кантемір¹⁸⁾, кѣ ачѣаста аѣ фост нѣрѣрѣа протѣвнѣк лѣ Бранко-
ванѣ, шѣ прѣавѣстѣтѣлѣ Енѣел дѣнѣ скрѣсѣорѣле лѣ Дѣмѣтрѣе Кантемір аѣ сѣпѣт повѣстѣа маѣ сѣс аѣвѣсѣ.

1) Codex Ms. Balacianianus ad h. a. 2) Engel in recent. Hist. Valachiae Part. I. p. 329 seqq. 3) Ste-
phanus Katona in Epitome Chron. ad h. a. 4) Engel l. c. p. 330 seq. 5) Author vitae Constantini-
Cantemir cap. 6. 6) Codex Ms. Balacianianus ad ann. 1689. 7) Gebhardi in Hist. Hung. Part. III p.
314. 8) Idem Gebhardi l. c. p. 317. 9) Rink, Leben Leopold des Grossen, III. S. 921. 10) Anonymus
Valachicus in Ms. cap. 44. 11) Delehiaro p. 144. seq. 12) Demetrius Cantemir in Hist. Osm. Regni
Lib. 4. cap. 1 Nro. 105 in notis ad vocem Serbanus. 13) Codex Ms. Balacianianus l. c. 14) Del-
chiario p. 147. 15) Idem Delchiario p. 149. seq. 16) Coyer III p. 152. 17) Engel in recent. Hist. Mol-
daviae p. 284. 18) Demetrius Cantemir l. s. Lib. 4 cap. 2 Nro. 16 in notis ad vocem Brancovan.

Анъ. 1689. Ла анъ ачеста аша грѣше Історіа Бълъченаскъ): „Кънд аѣ
 фост деспре прѣтваръ лѣи Константин II Водъ, і-аѣ венѣт порѣнкъ, съ теаргъ ла Чер-
 нецѣ, шѣ аѣ мерсѣ къ тоате ошѣле, Боснеаг-Алѣ-Баѣа кѣпѣтанъ. де Дѣнѣре дѣкъ аѣ
 мерсѣ къ Дѣнаѣао (доаръ къ Текедѣ) ка съ скоатъ пе Немѣцѣ дѣн Рѣшава, къ о лѣасе
 дѣ анъ. трекѣт. Ценерарѣл Хаѣслер фѣнд ла Брашовѣ шѣ азѣнд къ мерг Тѣрѣцѣ ла Рѣ-
 шава, с'аѣ дѣс шѣ ел аколо къ оастеа че аѣеа ка съ стеа дѣпротѣвъ. Даръ мергѣнд
 Баѣа пе Дѣнѣре къ шеѣѣле шѣ авѣнд тѣлте тѣнѣрѣ дѣн вѣсе шѣ словозѣндѣле тоате
 аѣспра Немѣцѣлор, і-аѣ депѣртат де ла марѣнѣ, шѣ ешѣнд Тѣрѣцѣ афаръ ла зѣкат, аѣ го-
 нѣт пе Немѣцѣ къ сѣвѣле, шѣ ценерарѣл Хаѣслер с'аѣ дѣторсѣ ла Брашовѣ. Ага Константѣнѣ Бълъ-
 ченанъ фѣндѣ лѣнгъ Хаѣслер пѣрѣреа дѣ дѣдемѣна съ се погоаръ къ ошѣле съ іеа деара, іаръ Кон-
 стантѣн Водъ пѣ воѣа, чѣ тот се дѣмпочѣша. Деспре тоатѣнѣ марѣшонъ дѣн Baden лѣнд Нісса, Дѣл
 шѣ Кладова къ тоатъ арѣада немѣаскъ, аѣ трекѣт Дѣнѣреа пе ла Чернецѣ дѣ деара Ромѣнеаскъ
 шѣ аѣ трѣмѣс ла Водъ дѣндѣ і де шѣре къ вор съ іернезе ошѣле дѣпѣратѣлѣ дѣ деара Ромѣнеаскъ,
 шѣ аѣ скрѣс съ гате зѣхѣреа ка де 700 де пѣнѣцѣ. Домѣнъ шѣ воѣерѣ азѣнд ачѣаста, деспре о-
 парте гѣта зѣхѣреаоа, деспре алта се тѣра, че вор съ фѣкъ де атѣѣѣа ванѣ че ле череа,
 ка съ іеа дѣн тѣѣѣта деаръ, шѣ пѣнѣтѣнд къ алте дѣждѣ обѣчѣзѣте а пѣнѣ, аѣ скос зѣ
 бѣр пе доѣтоаче че л'аѣ пѣтѣгѣ вѣѣѣрѣт, съ деа де тот доѣтокъл зѣ орѣ, шѣ аѣ трѣмѣс воѣерѣ
 дѣ тоатъ деара къ ачѣастъ сѣѣѣѣ пѣвъ (къ атѣнѣ дѣтѣѣ аѣ ешѣт ачѣастъ сѣѣѣѣ), іаръ
 деспре а трѣѣа парте се гѣта съ фѣгъ дѣн пѣнѣтеа лор. Дѣнсъ Марѣшонъ трекѣнд прѣн
 деаръ с'аѣ трасѣ дѣ Ардеалѣ, шѣ аѣ мерс ла Брашовѣ; іаръ де ла Кѣтѣнъ-лѣнг аѣ рѣп-
 дѣт пе Хаѣслер къ о самъ де ошѣ съ теаргъ съ іернезе ла Бѣкѣрѣшѣ, шѣ аѣ лѣат къ
 сѣне пре Ага Константѣн Бълъченанъ прѣтѣвѣнкъ лѣи Водъ. Константѣн Водъ шѣ воѣерѣ
 фѣнд ла Котроченѣ, аѣ венѣт зѣ кѣпѣтан Немѣцескъ къ Прѣда Прорѣченанъ, шѣ ле аѣ спѣс
 къ вѣне ценерарѣл Хаѣслер къ Немѣцѣ ла Бѣкѣрѣшѣ. Іаръ еѣ с'аѣ дѣсѣ де ла Котроченѣ
 ла тѣнѣстѣре ла Пѣлѣтѣрѣшѣ, шѣ де аколо с'аѣ дѣсѣ ла Рѣшѣ лѣи Шѣрѣван Водъ, шѣ аколо
 аѣ ашезат тѣѣѣра. Ла Бѣкѣрѣшѣ аѣ лѣсат пѣртѣторѣ де грѣже пе Крѣстеа Вѣстѣерѣл, пе
 Лѣка Вѣстѣерѣл шѣ пре алѣѣ, ка съ деа зѣхѣреаоа Немѣцѣлор. Дѣчѣ іатъ шѣ Немѣцѣ вѣ-
 нѣрѣ ла Бѣкѣрѣшѣ, чѣ фѣарте тѣлте рѣѣтѣѣ аѣ фѣкът дѣтр'о лѣнѣ че аѣ шеѣт аколо,
 вѣтѣѣ, каѣне, лѣгѣтѣрѣ. Пре Егѣменѣ шѣ пре зѣнѣ воѣерѣ дѣ лѣгѣсе де гѣтѣрѣ къ фѣнѣ
 пѣнѣтрѣ фѣрѣпѣ, пѣнѣтрѣ карѣе, шѣ пѣнѣтрѣ алтеле. Константѣн Водъ аѣ трѣмѣсѣ пе Доамѣна
 къ тоате цѣпѣнеселе воѣерѣлор ла Мѣлѣстѣре ла Брадѣ дѣн пѣзѣдѣѣл Бѣзѣѣлѣ; іаръ ел аѣ
 рѣѣас къ ошѣле сѣле, шѣ пѣрѣреа скрѣа лѣи Хаѣслер, рѣгѣндѣлѣ шѣ фѣгѣдѣндѣѣ дѣрѣрѣ,
 съ еасѣ дѣн деаръ; даръ п'аѣ вѣртѣ съ еасѣ. Дѣчѣ възѣнд Домѣнъ къ дѣтр'алѣ тѣн пѣ
 вор ешѣ Немѣцѣ, де пѣ ва венѣ пѣтере дѣпѣрѣтеаскъ, аѣ трѣмѣс ла Тѣтарѣ, де і-аѣ рѣгат
 съ вѣпъ съ скоатъ пе Немѣцѣ; іаръ Тѣтарѣ авѣнд шѣ порѣнкъ дѣпѣрѣтеаскъ, фѣарте
 тѣлѣѣ аѣ порѣт а венѣ къ Галга Сѣлѣтанъ, шѣ венѣнд пѣлѣ ла марѣнѣ, аѣ поѣтѣт съ
 вѣпъ Домѣнъ съ се дѣмпрезѣе къ дѣнѣл. Домѣнъ аѣ поѣтѣт атѣнѣ пе Хаѣслер съ вѣпъ
 де ла Бѣкѣрѣшѣ, съ се дѣмпрезѣе фѣрѣ нѣчѣ о оасте ла Дрѣгѣнѣшѣ, шѣ аѣ фѣкътѣ аша,

къ аѣ терсѣ ши с'аѣ дѣпрезнаѣ, че аѣ ворвѣт нѣ пѣтем ши. Despѣрѣндѣсе де аколо Хаислер с'аѣ дѣторсѣ ла Бѣкрещѣ. Домнѣл с'аѣ дѣсе ла Бѣзеѣ, ши венѣнд Сѣлтанѣл къ Тѣтарѣи пѣнѣ ла орашѣл Флочи, аѣ терсѣ Домнѣл де с'аѣ дѣпрезнаѣ къ дѣнѣл, ши Тѣтарѣи аѣ порнѣт кътрѣ Бѣкрещѣ, рескѣрѣндѣсе принѣ деарѣ, прекѣм ле есте обѣчеѣл. Домнѣл дѣкъ аѣ порнѣт спре Бѣкрещѣ, дѣнд де шѣре лѣи Хаислер, къ вѣн Тѣтарѣи. Хаислер, атѣнѣ с'аѣ скѣлат къ тоате оцѣле ши с'аѣ дѣсѣ дѣ Ардеалѣ, ши Тѣтарѣи дѣ гонѣа дѣрѣ немѣка ле стрѣка. Домнѣл мергѣнд ла Бѣкрещѣ, де тоате пѣрѣде венѣа оаменѣи де се же-лѣѣ: знѣи къ і-аѣ тѣѣат Тѣтарѣи, ацѣи къ ле аѣ лѣат мѣѣрѣле ши фетеле, ацѣи къ ле аѣ лѣат тоате че аѣ авѣт, Тѣтарѣи, ши де авѣа аѣ скѣпат еѣ деспоѣѣцѣи, ши мѣлте аѣте рѣѣтѣцѣи. Дѣрѣ тоате ле рѣѣда, пентрѣ къ ел і-аѣ фост адѣсѣ, ка сѣ ши капете ѣарѣши Доамна ши вѣне ле. " Ашишдереа скрѣе преавѣстѣтѣл Енѣел²) ши Черѣи Мѣхаѣл³), кареле фѣрѣ-чешѣ пе Мѣнтѣл къ п'аѣ авѣтѣ четѣцѣи ка Арделенѣи, сѣ се поатѣ дѣкъѣба Тѣрѣи ши Немѣцѣи дѣтрѣнѣсе ле, апоѣ зѣче: „Дѣмѣтрѣтѣл Лоополдѣ I, ка сѣ поатѣ дѣдѣлѣи ши траѣе ла сѣне пе Мѣхаѣл Телекѣ, і-аѣ дѣрѣсѣт тѣтѣл де Комѣт ал дѣмпѣрѣцѣеѣ Романѣлор, каре тѣтѣл авѣта, дѣкъ дѣл аѣ фѣи лѣи, дѣрѣ нѣ поѣтеск сѣ ле зѣкъ Начѣагони, нѣи аѣ ацѣи тѣ-тѣлѣл ачѣста дѣн тот Ардеалѣл.

ѣарѣ Гебхардѣ⁴) скрѣе: „Комѣтѣл Телекѣ аѣ лѣатѣ Новѣрадѣл де лѣнгѣ Дѣнѣре, ши трѣгѣнд ла сѣне 3000 де Ромѣнѣи, аѣ лѣатѣ ши Рѣшава, ши де ацѣи аѣ трекѣт ла табѣра Тѣрѣеаскѣ, каре о трѣмѣсѣе Вѣзѣрѣл къ зн Сѣраскѣрѣѣ дѣн Шѣгарѣа. Чѣ оастеа ачѣста с'аѣ вѣтѣт ши с'аѣ ресѣнѣт де Марѣионѣл дѣн Баден ла Пассаровѣцѣ дѣн Сѣрѣвѣа, маѣ пѣнѣте де а ацѣнѣце Комѣтѣл Емерѣк Телекѣ ла дѣнѣса. ѣарѣ дѣн дѣвѣндѣреа ачѣста ачѣеа аѣ зрѣат, де Марѣионѣл дѣн Баден дѣнѣ че аѣ вѣтѣт ши рѣтѣшиѣеле ошеѣ ачѣѣа, дѣн 14 Октомѣрѣе аѣ лѣат Нісса, Дѣѣл сѣѣ Вѣдѣнѣл, ши принѣ ачѣлеа аѣ къпрѣнсѣ Сѣрѣвѣа ши Валахѣа. Цѣне-рѣрѣѣл Комѣтѣл Пѣколѣмѣнѣи аѣ къпрѣнсѣ Боснѣа ши Алѣбанѣа маѣ тоатѣ, ши аѣ жеѣѣт ши стрѣ-кат четѣтеа Сѣфѣа зѣсѣ, ши оцѣле лѣи арѣ фѣи сѣнѣс дѣмпѣрѣтѣлѣи тоате неамѣрѣле Ілѣрѣчешѣ, де нѣ арѣ фѣи мѣрѣтѣ ел ла Предѣна дѣтрѣ о треаѣвѣ къ Арѣѣѣцѣи.“ Аша скрѣе ши Катѣна⁵).

Історѣа Бѣлѣчѣеаскѣ чеа маѣ дѣн сѣс адѣсѣ, терѣе маѣ дѣнѣколо зѣкънд: „Дѣтрѣ ачѣсте тѣмѣзрѣи тѣрѣвратѣе аѣ трѣмѣѣ Конѣтанѣн Вѣдѣл, де аѣ принѣсѣ пре Крѣстеа Сѣкорѣѣи кареле фѣсѣсе Постѣлѣнѣк маѣре ла Шѣрѣван Вѣдѣл, ши пре Опрѣа Кѣпѣтанѣл ши пре Влѣѣкѣл ши пре знѣи і-аѣ дѣнкѣе ла Кѣлдорѣшѣанѣи, пре ацѣи ла Сѣаговѣл, ши Крѣстеа фѣрѣ дѣтрѣ-зѣѣре л'аѣ отѣрѣжѣт, ѣарѣ пре чеѣ доѣ дѣнѣл мѣлѣтѣ вреѣте і-аѣ лѣсѣат. Прѣчѣна торѣѣѣ лѣи Крѣстеа аѣ фост; къ дѣкъ дѣн воѣѣрѣе се черѣтѣсе къ Брѣнѣковѣанѣл маѣ пентрѣ нѣмѣка, дѣчѣ ел пре аскѣнѣсѣ цѣнѣнд нѣсѣтѣ, дѣнѣ че аѣ къпѣтѣт доѣнѣа, ш'аѣ вѣрѣсѣат асѣѣра лѣи мѣнѣа. ѣарѣши дѣтрѣ ачѣсте тѣмѣзрѣи аѣ трѣмѣѣ Вѣдѣл пе Вѣкѣрескѣл Вѣлѣавѣл де конѣи ла Краѣѣва де аѣ принѣ пе Стефан Чѣранѣл, кареле аѣ фост сѣлѣѣторѣѣѣ, де л'аѣ адѣсѣ ла Бѣкрещѣи, вѣнѣндѣлѣл, къ с'арѣ фѣи дѣнѣлес асѣѣра лѣи къ Аѣа Конѣтанѣн Бѣлѣчѣеанѣл, ши дѣнкѣзѣндѣлѣл ла Мѣлѣстѣреа лѣи Мѣхаѣл Вѣдѣл, аѣ трѣмѣѣсѣ дѣтрѣ о поатѣ Арѣмѣшиѣ де

л'аѣ сѣрѣшат.⁶ „Дн англ де акѣт аѣ трекѣт ши Доамна лѣ Шерван Водѣ кѣ прѣнци сѣи дн Ардеалѣ, прекѣт скрѣ Делчиаро⁶).

Дѣпъ че с'аѣ лѣат Ардеалѣ де ла Тѣрчи прип артеле бирѣитоаре але Аѣгѣстеі касеі Аѣстрѣіеі, Ромѣнілор дн Ардеалѣ дндатѣ маі вѣне ле аѣ терсѣ, каре терѣере дн-оіnte нѣсмѣндѣ-о алте пеамѣрѣ, прекѣтѣ скрѣ Бодѣ Петер⁷): „Дн англ 1689 дн сеітѣл Ардеалѣлѣ ачеаста с'аѣ ашезат, ка прекѣт плѣтеск ши слѣѣеск Ромѣніі, чеі че лѣѣѣеск дн скаѣтеле Сѣсеціі, попілор челор Сѣсеціі, тѣкарѣ нѣ зѣвлѣ ла бесерічѣле лор, аша сѣ плѣтеаск ши Ромѣніі ачеіа, каріі лѣѣѣескѣ дн Комітатѣрѣ ши скаѣтеле секѣепеціі, попілор ши даскалілор Ѣнгѣреціі (адеѣѣ: калвінеціі ши зпѣтѣрѣшеціі), токма ка Ѣнгѣрѣіі ши Секѣіі чеі проціі; дарѣ дн англ зрѣтѣторѣѣ ачеаста аша с'аѣ дндрептат, ка алта сѣ нѣ ѣіе деторі а плѣті Ромѣніі, ѣѣрѣ нѣмат дѣчѣта ши кварта, знде с'аѣ дат ачестеа ши пѣл' акѣта.“ Bezі ла че стат аѣіѣнсеѣе Ромѣніі дн Ардеалѣ, ши маі ла рѣѣ днѣ ар ѣі аѣіѣнсеѣ, де нѣ ар ѣі авѣт порок кѣ Аѣгѣстѣ каса Аѣстрѣіеі.

¹) Codex Ms. Balacianianus ad h. a. ²) In recent Hist. Valachia Part. I. p. 336 seqq. ³) Cserei Mihály a' Kézzel irt. Erdelyi: Historiában ad h. a. ⁴) Gebhardi in Hist. Hung. Part. III. p. 316. ⁵) Katona in Epitome Chronol. ad h. a. ⁶) Delchiario p. 151. ⁷) Bod Peter Horti István reformatus Pispök életében.

Англ 1690. „Константин II Водѣ Брѣлковчанѣ, зѣче Історіа Бѣлѣчепеаскѣ¹), възпнд рѣѣтатеа че о ѣѣѣѣе дн англ трекѣт Хаіслер ши Бѣлѣчепанѣ кѣ оціле Немѣціі, ши воінд сѣ ле рѣсплѣтеаскѣ рѣѣ пентрѣ рѣѣ, с'аѣ зпѣт кѣ Комітѣл Емерік Текелі, кареле аѣеа о самѣ де оасте дн Ѣнгѣрѣіа де сѣс, ши амѣндоі аѣ черѣт де ла днѣѣѣратѣл Тѣрѣескѣ оціі Тѣрѣеціі ши Тѣѣѣреціі, ка сѣ теарѣ дн Ардеалѣ сѣ скоатѣ пе Немѣціі, ѣѣгѣѣсінд Константин Водѣ кѣ ел ва аѣла дрѣм ши плаісрѣ, пре знде ѣѣрѣ де прѣмеѣдѣіе вор днтра тоате оціле дн Ардеалѣ, ши аскѣлѣтѣндѣле рѣѣга днѣѣѣратѣл, ле аѣ дат Сераскіп таре кѣ оасте тѣлѣтѣ, ши пре Кѣлѣѣк-Сѣлтан кѣ Тѣтаріі, ши адѣзпѣндѣсе дн деарѣ тоате оціле аѣ порпѣт кѣтрѣ Рѣѣѣрѣѣ, ши аѣлѣнд плаіѣ апроане де Бранѣ, аѣ днтрат тоате оціле спре Тохан ши спре Зѣрнеціі. Дечі прѣнзпнд де весте Ѣенерарѣл Хаіслер ле аѣ ешіт днпѣнте кѣ Немѣціі, кѣ Ѣнгѣрѣіі ши кѣ Секѣіі кѣѣі аѣ авѣт, ши днтр'ѣн чеасѣ вѣтѣндѣсе, іатѣ аѣ днтрат Тѣрѣіі кѣ Ѣнгѣрѣіі лѣі Текелі ши Ромѣніі лѣі Константин Водѣ, ши Тѣтаріі прип Немѣціі, ши аѣ днченѣт а тѣіа де зѣчеа трѣѣѣрѣіле Немѣцілор ка во-станіі, ши бірѣпѣца аѣ ѣост а Тѣрѣілор. Дн вѣтаіа ачеаста аѣ періт ши Ага Константин Бѣлѣчепанѣ, а кѣрѣіа кан пѣсіндѣлѣ днтр'о свѣцѣѣ Водѣ дн зіоа де Сѣлѣтѣѣѣрѣіе л'аѣ трѣіміе дн Вѣѣѣреціі дн кѣртеа лѣі; ши аѣ прѣнѣ віѣ пре ѣенерарѣл Хаіслер, пре кареле л'аѣ робіт Текелі, ши дѣпѣ кѣт-ва тѣмн л'аѣ лѣсат пентрѣ Доамна лѣі Текелі, кареа ера ла Немѣціі, ѣѣкѣнд скѣіѣѣ. Періт'-аѣ атѣнѣі ши ѣенерарѣл Телекі Міхаіѣ ал Ардеалѣлѣ ши тѣлѣціі воіері дн Ардеалѣ. Текелі аѣ трѣміе кѣрѣціі ла тоатѣ воіерѣмѣса Ардеалѣлѣ ка сѣ вѣпѣ ла дѣлѣсѣл, вестіндѣсе Прѣнѣѣ Ардеалѣлѣ дѣспре Тѣрѣіі, ши чеі маі тѣлѣціі аѣ веніт дѣкѣндѣсе кѣтрѣ Сібіѣ кѣ тоате оціле аѣ трекѣт ла зп сат, че се зѣчеа Крѣстіан, аколо аѣ ѣѣѣт коропаре ка сѣ ѣіе Прѣнѣѣ Ардеалѣлѣ, ши петрекѣнд тѣлѣтѣ време, іатѣ аѣ веніт;

de la Поартъ зп Капиди Баша кз кѣтапе де бириндъ, ши аѣ дѣврѣкат пе Сераскиря, пе Ханял, пе Константин Водъ ши пе Текелі. Длсѣ фінд кз порокзл пз слѣца лѣі Текелі акѣта дикъ пѣ і-аѣ слѣцит: кѣчї вені весте кз віне Мархїонял дїн Baden кз тоате ошїле дп Ардеалѣ, кѣрѣца пепѣтѣндѣї ста Текелі диконтрѣ, аѣ дпчепѣт а фѣцї кз кафтанял дп віне. Тѣрчїї, Тѣтарїї, Константин Водъ ши Текелі с'аѣ трас кѣтрѣ Брашовѣ, ши пре ла ватъ аѣ трекѣт дп Валахїа, ши ошїле с'аѣ ресїпїт дѣпъ кѣт ера рѣндѣїте.“

Маї тот аша скрїѣ деспре вѣтаїа ачеаста Енгал ³⁾, Леврехт ³⁾, Делкїаро ⁴⁾ ши Дїмїтріе Кантемір ⁵⁾; дарѣ де кѣт тоцї маї віне о скрїе Черей Міхаїл ⁶⁾, ка зпїл кареле аѣ фост дптр'анса, зїкѣнд: „Поарта Тѣрчєаскѣ възѣнд кз Ардеалял с'аѣ рѣпг де кѣтрѣ дѣнса ши с'аѣ плекат спре Немцї, ши Немцїї ши стрѣжѣскѣ четѣцїле дїн Ардеалѣ, дп каре вїн де ернеазъ ши прїтѣвара одїхнїнд ши сѣтѣї мергѣ ла вѣтаїе дптр'анселе, с'аѣ сѣтѣїт сѣ іа дндѣрѣпт Ардеалял де ла Немцї. Ши фїнд кз Тѣрчїї ера тѣпїошї пе Арделенї, пїчї се пѣтеа дпкредїнца лор, іарѣ Емерїк Текелі ретѣсесе нѣрѣреа кредїнчїос, пре Текелі л'аѣ пѣтїтѣ Прїнцѣ Ардеалялї, ши трїмїцїндѣї вѣздѣган, стеаг ши кѣфтан, аѣ рѣндѣїтѣ лѣпгѣ дѣнса пре зп Сераскїр (анѣме пре Черкес-Ахмет-Баша) кз ошї Тѣрчєцїї ши Тѣтѣрѣцїї, пе фечїорѣл чел маї мїк ал Ханялї Тѣтѣреск ши пе Константин Домнял Мнїтєпескѣ, сѣлѣ дѣкѣ дп сказѣнл Ардеалялї. Іарѣ маї дпїнїте де а венї Текелі тѣрїсе Міхаїл І Анафї, Прїнцл Ардеалялї, дп Фѣгѣрашѣ (дп 15 Априїе дїн анял 1690, ал вѣретеї 58, ал домнїеї 29), дп прїпѣ волпѣвїндѣсе, кѣчї Доамна лѣї тѣрїсе кз зп ап ши цїстѣтате маї дпїнїте. Деспре прїчина торѣеї лѣї тѣлте се ворѣск, зпїї зїк, кз аѣ тѣрїтѣ де гѣтѣ, алцїї кз л'ар фї огрѣвїтѣ Міхаїл Телекї чел вѣтрѣпѣ. Еѣ зеѣ пѣ шїѣ, кѣт с'аѣ дптѣмплатѣ. — — — Трекѣнд ошїле челе маї тѣлте кз Лотарїнгял асѣпра Франчїлор, дп Ѣнгарїа аѣ ретасѣ дп локзл лѣї, Мархїонял дїн Baden, ши фїнд весте кз вїн Тѣрчїї сѣ іса дпаної Бѣлградял дїн Сербїа, Мархїонял се пѣтеа ка сѣлѣ апере. Іарѣ дп Ардеалѣ аѣ лѣсатѣ кз Ценерарїял Хаїслер шанте редїментѣрї, дїнтре каре Хаїслер пе треї ле аѣ лѣсатѣ ла Поарта де фєррѣ, ши кз патрѣ аѣ мерсѣ сѣ тѣвѣреаскѣ дп Харотсек ла Бѣзеѣ; кѣчї се зїчеа, кз пре аколо вреа сѣ дпнтре Текелї дп Ардеалѣ. Кз о парте а ошїлор Арделенєцїї мерсесе Цїзлафї. Ласло ла Мархїонял дїн Baden, іарѣ пе челелалте ошї Арделенєцїї ле повѣдїа Мачкашї Болдїжар, пѣпѣ че аѣ сосїтѣ маї дптр'ан тѣрѣїї ши Міхаїл Телекї, пѣ дїн вѣпѣ воїа лѣї, чї дїн порѣнка лѣї Хаїслер, фїнд ши еѣ а тѣнчї аколо дп тавѣрѣ; фост'аѣ атѣпчї фоарте марї повозаїе дп Ардеалѣ, каре маї дпїнїте арѣта венїреа ошїлор стрєїне асѣпра Ардеалялї. Ної фїнд дп вр'о кѣтева сѣпгѣтѣпї дп тавѣрѣ ла Бѣзеѣ, ши фїнд ши ла Терѣвѣрг зпїї дїнтре оставїї дїн сказѣнл Мѣрѣшялї, Емерїк Текелї п'аѣ венїтѣ пе калеа чеа де ла Бѣзеѣ, чї пе чеа де ла Терѣвѣрг, ши трїмєцїндѣ пе зпїї дїнтре оставїї лѣї, аѣ тѣїатѣ пе Немцїї ши Сєкзїї чеї дїн шанѣрїле де ла Терѣвѣргѣ, ши і-аѣ дптрѣцїїатѣ. Де кѣтрѣ сєарѣ Хаїслер се цїкка дп кѣрцї кз ценерарїї Нахер ши Магїн ши кз колонєлл Дорїа, ши дпшї дпмплєсе де цїстѣтате пѣлѣрїа кз галбенї ши кз талерї лѣцїї де ла чєїлацї; кѣнд сосї вестеа. Дрєпт ачеаа дпдатѣ се фѣкѣрѣ орѣндѣелї, ши порпїрѣ

Немциі кѣ Шугрѣи, ші трекунд поаптеа пре ла Нени тѣвѣрѣрѣм ла Сѣмпетрѣ; аколо пѣдѣ ам зѣбовѣт ші не ам повѣзѣт кѣ таре прѣлѣ токма ла Терцвѣрг, знде кѣ таре вѣкѣ-
 ріе мерѣеа ші Немциі ші Шугрѣи, аколо дескѣлекѣнд вр'о кѣтева зѣле ам ретас стрѣ-
 жѣнд ші зѣса; дарѣ маі вѣртос поаптеа; мѣтѣндѣне локѣріе ші фѣкѣнд фокѣрѣ дѣ локѣ-
 ріе дѣн каре не мѣтам, ка съ нѣ не аспреаскѣ поаптеа врѣжмашѣл; іарѣ зѣса тречеа
 аі пострѣ ші се лѣпта кѣ протѣвнѣчѣи. Домнѣл Мѣнтенескѣ дѣнтр'ачеа пре аскѣнсѣ се дѣ-
 целеѣеа кѣ ценерарѣл Хаіслер ші і скрѣа тоатѣ воіа кѣ нѣмѣрѣл оцѣлор лѣі Текелі ші
 зѣеа кѣ кѣ аша де нѣдѣні съ нѣі стеа дѣнпротѣвѣ кѣ еі сѣнт мѣлѣі. Ші адевѣрат есте,
 кѣ дѣ челе патрѣ реѣментѣрѣ де авіа ера 2000 де фечіорѣ, прекѣм дѣнсѣні маі адеце-орѣ
 ам нѣмерат компагнѣле, пре мѣлѣі дѣнтр'ачелее трѣмѣцѣнд ла плаіѣл де ла Бѣзеѣ, дѣ
 Чѣк кѣ богачѣа, ші пре аізреа: дарѣ Хаіслер н'аѣ аскѣлат, — — — чі аѣ стат таре ші вѣртос
 дѣнтр'ачеа ка съ се ватѣ кѣ Текелі. Міхал Текелі дѣнѣ че аѣ сосѣт ла Терцвѣрг, дѣ-
 кѣ дѣндемна не Хаіслер съ се трагѣ дѣнѣрѣнт, ші кѣіемѣнд ла сіне не челе треі реѣ-
 ментѣрѣ де ла Поарта де феррѣ ші адѣкѣнд тѣнѣрѣ дѣн четѣцѣі (кѣ нѣмаі дозѣ тѣнѣреле
 аеам кѣ поі); аноі съ черче порокѣл. Чі Хаіслер дѣнпетрѣндсе дѣн сѣатѣл сѣѣ, аѣ по-
 рѣнчѣіт съ нѣзеаскѣ плаіѣл де ла Терцвѣрг, ка де кѣм-ва ар дѣнтра Текелі дѣн стрѣмтоа-
 ре, сѣ'лѣ ватѣ, кѣм л'ар фі ші вѣтѣт, де ар фі венѣт не аколо. Чі фѣнд Текелі ом
 прокопсѣтѣ дѣн лѣкѣрѣіе де вѣтаіе, н'аѣ фост невен съ вѣпѣ ла локѣрѣ аша де стрѣмте.
 Дрепт ачеаа трѣнд кѣ мѣнтеа са ші черкѣнд кѣі не дѣмѣлате не мѣнѣі, аѣ лѣсат не Дом-
 нѣл Мѣнтенескѣ, пре каре нѣ'лѣ ізвѣеа, кѣ оастеа лѣі, ші кѣ о самѣ де Тѣрчѣ аколо ка
 пѣнѣ че се ва дѣнѣрна ел (нѣмаі Сераскѣрѣлѣі сѣнѣнд че'і есте воіа), нѣрѣреа съ се
 ватѣ кѣ Немциі, ші пре локѣрѣіе ка ачелеа'ші аѣ трекѣтѣ дѣн треі зѣле оастеа дѣн Ардеалѣ,
 пре знде не кѣм съ фіе дѣмѣлат оастеа сѣѣ ом кѣларе; чі доарѣ нѣчѣ не дестрѣ вре ода-
 тѣ. Дѣнценѣнѣнд кѣте зѣл ші легѣнд арборѣ де козіле кѣілор аша с'аѣ словозѣт ла шес.
 Деспре ачѣаста Хаіслер немік аѣ цѣітѣ, пенѣрѣ кѣ дѣнтрѣвѣнд ел, де есте апроане лок,
 пре знде ар нѣтеа трече протѣвнѣчѣі л'аѣ дѣнкрѣдѣнѣат кѣ нѣ есте, кѣчѣ кѣ гѣндѣл дѣнѣ
 нѣ се нѣтеа сокотѣ, съ поатѣ трече оастеа не локѣрѣіе ачелеа. Дѣн 21 Август маі дѣнѣ
 атеазѣ зі стѣнд поі кѣлѣрѣі, ші ценерарѣі кѣ Текелі кѣтѣнд де не станѣл Терцвѣргѣ-
 лѣі, кѣм се ловеск дѣмѣе оцѣле, стрѣжарѣі де кѣтрѣ Зернеці, пре карѣі ловѣсе о парте
 а оцѣлор лѣі Текелі, адѣк весте, кѣ аѣ дѣнтратѣ протѣвнѣкѣл дѣн деарѣ; дрепт ачѣеа пре
 поі кѣ Немциі дѣнпревѣнѣ фѣцѣнд не аѣ дѣсѣ кѣтрѣ Зернеці. Кѣнд мерѣеам кѣтрѣ То-
 хан, сатѣл таре ардеа кѣ'лѣ апрѣнсесе Тѣтарѣі. Ера дѣн табѣра поастрѣ зѣ воіерѣі Мѣн-
 тепеск а нѣте Бѣлѣчанѣ, кареле се дѣнсѣрасе кѣ фата лѣі Шербан Водѣ, ші фѣкѣндѣсе
 Домнѣ Мѣнтенескѣ Константѣн Брѣнкован, де фріка лѣі фѣцѣсе дѣн Ардеалѣ кѣ мѣіере'шѣ
 кѣ тот, ачѣеста фѣгѣндѣсе дѣнѣратѣлѣі Леополдѣ I, кѣ де'лѣ ва нѣне Домнѣ дѣн Валахѣа,
 ва дѣнкіна деара дѣнѣратѣлѣі, ші авѣнд Хаіслер порѣнѣкѣ л'ар фі ші адѣс дѣн Валахѣа,
 кѣ кѣ тоцѣ ам фі трекѣт дѣн Валахѣа, де ам фі вѣтѣт не Текелі, дарѣ н'аѣ врѣт Дѣн-
 незеѣ сѣ'лѣ батѣм, чі ел не аѣ вѣтѣт не поі. Серакѣл Бѣлѣчанѣ дѣнѣ аколо аѣ перѣт.

Містера ші фечіоръ лзі пѣнъ астыі сѣнт прівеці дн Брашовъ димпревнъ кз фечіоръ лзі Шерван Водъ, ші кз містера ачествіа. Блъчанѣ ачеста авнд дохъ свадроане де 8п-гърі ші де Роімъні сѣнт сіне, с'аѣ чертѣ де ла Хаіслер с'аѣ словоадъ сѣ теаргъ сѣ скоатъ пе Тътарі дін сатъл че ардеа. Хаіслер л'аѣ словозіт, ші Блъчанѣ вѣтъндсе кз Тътаріі і-аѣ алыгатѣ дін сатѣ. Акъта vedeam тавъра лзі Текелі кз ста дн рѣнд дін сѣс де Зернеці. Хаіслер дикъ ш'аѣ рѣндзіт Немціі ші доі Іесъвіці с'аѣ рѣгат кз дѣншіі днвлѣнд пре ла компанніі, дѣнъ ачееа пѣртѣнд кѣте вл крѣчіфіссѣ, дн тѣлі, аѣ терс дн фрѣнтеа тавереі, даръ аѣ ші меріт амѣндоі. 8п полъ калвінеск авнд савіе а тѣлъ с'аѣ тѣлѣзіт де прітеждіе ші де моарте скѣпѣнд кз фѣга. Днтр'ачееа сѣфѣлѣнд вѣнтъл дн фаца реціментърілор, Хаіслер де аѣ днторсѣ дн латърі. Атѣнчі де п'ар фі ші шігѣтѣ Те-келі кѣці сѣнт Немціі, і-аѣ пѣтѣт пѣмера дѣнъ корпете. Дн фрѣнте ста Немціі, ла спа-теле лор Арделеніі. Текелі ш'аѣ порнітѣ ошїле спре Зернеці, ші пе шес де аѣ пѣсѣ дн рѣнд. Секзіі стрігѣнд пѣмеле лзі Іесѣ вреа обѣл сѣ теаргъ асѣпра протівнічілор, тѣ-кар кѣ ера департе; чі алергѣнд днпінтеа лзі Міхаіл Телекі, і-аѣ днфрѣнтат ші аша с'аѣ огоіат. Небѣніе аѣ ші фостѣ а рѣндзі оастеа чеа зшоаръ дін дѣрѣпт, пептрѣ кѣ де о ар фі пѣсѣ дін пѣнпте, ачееа лесне ар фі оторѣт пе Търчі кз сѣлїціле. Хаіслер вені ла ошїле поастре ші зісе лѣтїнеце; Дѣмнеа воастрѣ акъм веці авеа формоасѣ десѣта-ре, веці vedeа, кѣм вор фѣці Търчіі, пепѣтѣнд сѣфері фокъл пострѣ, атѣнчі Дѣмнеа воа-стрѣ кз шїреа лзі Дѣмнезѣ гонїці-і ші тѣаці-і, іаръ де вѣ вор днпїнпце дндрѣпт, пѣ венїці обѣл ла реціментърі, чі костїші, ші еѣ кз оастеа меа лї воїѣ вате дндрѣпт. — — — Текелі днтр'ачееа аѣ фѣкѣтѣ практіка ачееаста; Де а стѣнга ошїлор поастре ера вл деал днкр-кат кз тѣърїі де стѣжарїѣ деалѣнгъл, ел аѣ трїмісѣ о самъ де Тътарі, ші де кърѣці а-сѣпра арїнеі поастре чеї де а дреапта, сѣ пе днкѣнціѣре. Хаіслер вѣзѣнд ачееа, пе Дорїа л'аѣ трїмісѣ кз шесе компанніі асѣпра Тътарїлор. Телекі дикъ аѣ трїмісѣ кз До-рїа треїспрезече стеагърі де Секзі сѣнт повѣзїреа лзі Хентер Міхаїѣ. Тътарїі днтр'адїнс аѣ фѣнїтѣ днпїнптеа лор, іаръ Дорїа ші Секзіі де вѣкѣріе і-аѣ гонїтѣ пѣлъ ла оастеа Тър-чеаскѣ, аколо с'аѣ ші днкісѣ, де пѣ с'аѣ маї пѣтѣтѣ днтоарче днпїнпї ла докъл лор, пеп-трѣ кѣ Търчіі ші Текелі вѣзѣнд кѣ с'аѣ рѣрїтѣ арїпа чеа стѣнгъ а Немцілор кз дѣчереа компаннілор, кз маре оасте, адекъ кз 32 де стеагърі (аѣ пѣтѣтѣ сѣ фїе шесе мїі де оставї) аѣ алергатѣ асѣпра а лор пострі, пе карїі апроане ацѣптѣндъї Немціі, карїі ста дн рѣнд, аша де вітежеше і-аѣ прїмітѣ кз днпѣшкатъл, кѣт 9 стеагърі ам вѣзѣтѣ кѣ кад ла пѣтѣпт, ші тѣлці Търчі, карїі прекѣм де вѣлп самъ ам аѣзітѣ дѣнъ, ачееа аѣ пі-кат ка ла 200, даръ чеїлалці аѣ трекѣтѣ деспре трѣнъріле челе моарте, ші аѣ рѣптѣ рѣн-дѣріле Немцілор. Секзіі вѣзѣнд кѣ прїн Немціі аѣ трекѣтѣ Търчіі, нїчі сѣлїцеле ші ле аѣ рѣдікат, чі кз преа маре лартъ аѣ фѣнїтѣ. Немціі дикъ вѣзѣндѣ кѣ фѣгѣ Секзіі, аѣ дн-челѣтѣ а се траѣе дндрѣптѣ, акъта Хаіслер дикъ фѣнїз, ші Търчіі гонїа пе Немціі ші пе Секзі. Іаръ пе Дорїа кз челе шесе компанніі немѣнціі л'аѣ днкѣнцізратѣ арїпа чеа де а стѣнга, а Търчілор, ші ел пѣнїптікѣ оастеа са стрѣнгѣндѣо ла о

лалтъ, маї зп чеас дин деспѣтъждѣре аша с'аѣ вѣтъѣ, де атѣеа мѣ де Търчи, де Търтарі ші де Кърѣци нѣї пѣтеа десѣна де ла о лалтъ. Хаїслер пѣтеа скѣпа кѣ паче, дарѣ възнд де не деал кѣт де вѣтежеце се поартѣ оастеа лѣї Doria, ш'аѣ цѣнтѣ рѣшѣне а фѣци, ші кѣ пѣцил лѣнгѣ сѣне, с'аѣ дѣтърнатѣ ші ел ла локѣл харѣцѣлѣї, ші аколо л'аѣ принсѣ Търтарії, дѣпѣ че с'аѣ остепитѣ ші калѣл, ші ел де алергареа чеа тѣлтъ. Пе компаниїе чеа де сѣпт Doria дѣкѣ ле аѣ дѣфрѣнтѣ, ші ле аѣ тѣлатѣ маї пре зртѣ, іарѣ каре с'аѣ фѣкѣтѣ де о лалтъ, кѣ тѣлте пѣшкѣтѣрї с'аѣ тѣлтъїт. Пе Doria дѣкѣ л'аѣ принсѣ Търтарії ші корѣчѣндѣлѣ л'аѣ легатѣ де коада калѣлѣї, ші аша аѣ алергатѣ кѣ дѣнсѣл; чї Текелї кѣ банї і-аѣ рѣскѣтѣвратѣ пе амѣндої ші кѣ чѣнсте і-аѣ цѣнтѣ. Аколо аѣ перитѣ ші Ценерарїл Naher, кареле ера таре ші грас ом. Ценерарїл Magin рѣнит фїнд аѣ фѣцитѣ prin цеара Бърсеї ла сатѣл Херман, аколо кѣпоскѣндѣлѣ Сасїї, л'аѣ кіематѣ дѣн костеїѣ, сѣлѣ аскѣндѣ, ші апої л'аѣ оторѣтѣ, дарѣ аѣ ші пѣлѣтѣт вр'о кѣтева мѣї де флорїндї пентрѣ дѣнсѣл дѣпѣ ачеа. Боїерїл Бѣлѣчанѣ дѣкѣ аѣ кѣзѣт дѣн оасте ші тѣндѣсе капѣл, Константин Водѣ л'аѣ трїмісѣ ла Царїград. Дїнтрѣ Търчи аѣ пїкатѣ тѣлцї Ацї дїмпрѣкѣпѣ кѣ Сердарїл. Ацї аѣ перитѣ ші Міхаїл Телекї чел вѣтрѣн, пентрѣ кѣ дѣпедекѣндѣсе калѣл чел бобошѣ, чел пѣтїа Калман, пре каре дѣ цїеа спре лїпса чеа маї де пре зртѣ, де о крѣче де грѣѣ, аѣ кѣзѣтѣ кѣ ел кѣ тот, ші венїнд ші пекѣпоскѣндѣлѣ Търчиї (кѣ ера дѣн хайне негре желїнд пе Прїндѣл Міхаїл І Апафї) і-аѣ чїокѣртїт тѣнїле, образѣл, ші маї пре зртѣ дѣпѣшкѣндѣлѣ аѣ тѣрїтѣ.

Пѣн' ачї Черї Міхаїл, кареле челелалте деспре Текелї ле скрїе ка ші Історїа Бѣлѣченаскѣ; іарѣ деспре дѣнкоронарѣа лѣї Текелї дѣн Ардеалѣ, четѣще пе преавестїтѣл Енѣл'), кѣ тїе нѣтїї есте воїа, сѣтїї лѣнѣескѣ тѣнка кѣ черемонїїе ачелеа. Ачї тотѣшї маї адѣк че скрїе Делкіаро^{в)} зїкѣндѣ: „Дѣнтрѣнд Търчиї маї дѣн лѣзѣнтрѣ дѣн Ардеал, (дѣпѣ вїрїнѣа маї сѣс адѣсѣ) аѣ мерсѣ дѣн Бѣлград, ші аколо аѣ дѣнкоронатѣ пе Текелї Прїндѣ Ардеалѣлѣї, азїнд кѣ пѣтаї калѣ де чїнчї чеасѣрї е департе о арматѣ Немѣеаскѣ кареа вїне асѣпра лор, с'аѣ датѣ ла о фѣгѣ ка ачеа де дѣнтр'о зї ші дѣнтр'о поанте аѣ ацїїнсѣ ла Фѣгѣрашѣ каре ера дѣн пѣтереа лор; Търчиї ші Търтарїї с'аѣ дѣтѣрнатѣ ла локѣрїле лор, іарѣ Текелї кѣ Прїндѣл Константин Бранкованѣ с'аѣ дѣтѣрнатѣ дѣн Валахїа, знде нѣртѣндѣсе рѣѣ Кърѣциї ші желїндѣсе Водѣ ла Поартѣ асѣпра лор, і-аѣ венїт ачѣста респѣнсѣ: Чїне сѣнт претестѣ де прїетеп се поартѣ ка зп протївнїк дѣн цеара воастрѣ, вреднїкѣ е де а се сокотї дѣштан. Авецї пѣтереа дѣн тѣнїле воастре, лѣкрацїї кѣтї цїцї. Скрїс'аѣ Прїндѣл Константин Бранкован пре аскѣнс ші ла Немѣцї, кѣ се ва сѣргївї а кѣрѣцї Валахїа де Кърѣциї, ші а депѣрта пе Текелї капѣл лор дїнтр'лїпса, ші аша аѣ ші фѣкѣт, кѣ аѣ дѣнпѣрѣцїтѣ оцїїле сале дѣн маї тѣлте латѣрї ші аѣ фѣкѣт орѣндѣсїлї ка ачелеа де претѣндѣнеа се тѣя тѣлцї Кърѣциї фѣрѣ де оцїї зпѣл де алѣл пентрѣ депѣртареа локѣрїлор. Зпїї прїнзѣнд де весте с'аѣ тѣлтъїтѣ кѣ фѣга дѣн Молдова ші дѣн цеара Търчеаскѣ. Іарѣ Емерїк Текелї перзѣнд партеа чеа маї таре дїнтрѣ аї сїї, маї пре зртѣ с'аѣ дѣсѣ ла Царїград де знде кѣ време prin Поарта Търчеаскѣ фѣ трїмісѣ дѣн Нікомедіа кѣ тоатѣ каса лѣї, ші аколо ш'аѣ сѣфрїшїтѣ вїеаца.

Генхарді ⁹⁾ дикъ скріе: „Мъриндѣ Принцъ Ардеалъзі Міхаіл I Анафі дн 15 (пх дн 3) Априліе, пе фїѣл съ Міхаіл II Анафі, пе кареле л'аѣ фостѣ адесѣ цеара зртъ-торіѣ тѣжнесѣ дн анхл 1684 (пх 1681) шї дмпъратъл Леополдѣ I, л'аѣ квпоскътѣ Принцѣ, дн анхл 1686 л'аѣ лѣсатѣ сзпѣ тѣтеле артелор дмпъртещї. Моартеа ачеаста аѣ датѣ прїледїѣ Порцеї Търчешї де а дндръснї тоате, ка съ капете дндърпнтѣ Ардеалъ. Дрепт ачеа іаръшї аѣ пзмїтѣ пе Комїтъл Емерїк Текелї Принцѣ Ардеалъзі, шї л'аѣ трїмісѣ кз 16000 де осташі, съ кзпрїндѣ цеара. Днтр'ачеа, Капіжа с'аѣ плекатѣ ощїлор дмпъртещї, шї Хаїслер аѣ ацїстатѣ оастеа Арделенеаскѣ шї аѣ дхсѣ шї 4000 де Немцї съ опреаскѣ пе Текелї де ла Ардеалъ; даръ вѣтндѣсе ла о лалтъ дн 21 Августѣ, шї фзїнд Арделенїї дїн вѣтаїе, реїментѣрїле челе немцешї маї де тот с'аѣ тѣятѣ прїн Търчі. Чї тѣкар кз вїрїнда аѣ фостѣ а Търчілор, пѣїне комїтатѣрї аѣ цїпхтѣ кз Текелї, шї ачеста аѣ фостѣ сїлїтѣ а се кзпрїнде кз ватереа Брашовълї, де вндѣ алъпгндѣсе прїн Мархіонъл дїн Baden, прїн пѣрцїле де кѣтръ Молдова аѣ фзїтѣ дн Валахїа. Днтр'ачеа Вїзїрїл Кзпрїлї-Оглъ аѣ терсѣ ла Нісса, Дїїл, Семендрїа шї Българад шї ле аѣ лватѣ. Аша аѣ перфѣтѣ Немцїї тоатѣ Сербїа шї Боснїа.“ Дн поте аполї зїче кз аѣ лватѣ Вїзїрїл Нісса дн 8 Септемврие, Дїїл 29 Септемврие, шї Българдл дн 8 Октомврие. Везі шї пе Катона ¹⁰⁾.

Деспре Молдова пзмаї ачестеа скріе преавестїтъл Енгеї ¹¹⁾: „Пъртениї Францозешї атѣта аѣ фѣкътѣ дн анхл 1690, кѣт Полонїї дн анхл ачела пемїка аѣ лкратѣ асѣпра Търчілор, шї дпсзшї Країл Іоанн Собїескї се дндоїа деспре флгъдзїнцеле дмпъратѣлї Леополдѣ I. Дрепт ачеа Константїн Кантемїр Домнъл Молдовеї аѣ трїмісѣ пе Богдан Лѣпл кз ощї ла арматата Търческѣ, ка съ дхкѣ пе Текелї дн Ардеалѣ.“

Дмпъратъл Леополдѣ I, дикъ патрѣ Дїпломатѣрї аѣ датѣ дн анхл ачеста 1690 пентрѣ пеамѣрїле Ілїрїчешї: Чел дп тѣїѣ ¹²⁾ с'аѣ датѣ дн 6 Априліе кѣтръ Мітрополїтъл кареле пх се пзмеше, пзмаї кѣт дп скріе Дмпъратъл кѣ кз пѣчере аѣ дпцелесѣ, кз че драгосте аѣ прїмітѣ Арпѣзїїї дїн Алванїа шї Расчїанїї дн анхл трекът пе денерарїл съ Іїкколонїнї, шї сѣї дндемне ка шї де ачї дпїпте аша съ факъ пентрѣ тѣл-тѣїреа лор де сѣѣт цїгъл Търческѣ. Ал д ої леа ¹³⁾ іаръшї дн 6 Априліе с'аѣ дат кѣтръ тѣлте пеамѣрї Ілїрїчешї, даръ маї вѣртос кѣтръ чей дїн Алванїа, ка съ се ласе де Търчі шї сѣ цїпѣ де дмпъратъл, флгъдзїндѣле кз вор фї скзїтїї де тоате, лї се вор дндоарче тоате прївїлеїзїрїле челе векї, шї ле ва фї слобод а'шї цїнеа леѣеа шї а'шї а-леѣе новѣзїторї шї домнї дїндре сїне. Ал треї леа ¹⁴⁾ фїнд кѣ днтрѣ ачеста се кзпрїнд прївїлеїзїрїле Сърбілор, с'аѣ датѣ шї сзпѣ прекът зртеазъ:

„Ної Леополдѣ дїн тїла лїї Дзмнезеѣ дмпъратъл Ротанїлор, пзрзреа Августѣ, шї Країл Цертанїеї, Унгарїеї, Бохемїеї, Далмацїеї, Кроацїеї; Славонїеї, Боснїеї, Сървїеї, Българїеї, ш. ч. Архїповѣзїторїл Австрїеї, Дхкълъ Бзргндїеї, ш. ч. Цїнстїтълї, кѣчернїкълї, новѣ ізбїгълї Арсенїе Черновїчї, Архїелїскопълї Расчїанїлор сѣѣ Сърбілор де леѣеа Греческѣ а пїсерїчешї рѣсърїтълї, Епїскопїлор, шї тѣтзрор феѣелор Бїсерїчешї шї статѣрїлор тїрепешї, Кзпїтанїлор,

Вице-Къпитаніиор ши ла тоатъ комунитатеа де ачесаши леце Гречеаскъ ши пеатъ Сърбескъ че есте лъцит дн Гречія, България, Рашія саъ Сървіа, Херцеговіна, Далмація, Подгоріа, Іенополіа, ши челелалте локърї днпрезнате ши алтора тькар кърора, карїи вор четї, ведеа, саъ азїи ачестеа, міла поастръ чеа Кесаро-Кръеаскъ, ши тот бїеле.

„Нъ пѣмаї дн змїлїтъ скрїсоареа воастръ, кареа о ацї трїмесъ поъзъ къ пѣмеле тьтърор прїп тьнатъ ла пої Епископъ дн Іенополіа, Іоаїа Дїаковїчї, чї ши дн ростъ саъ гьра лъї, ши маї кїар мїлостївеце ам прїченът смерїтъ мьлдемїта воастръ, пентръ къ скоцїндъвъ пре вої дн вьрвѣреаскъ тїрѣнїа Тьрчеаскъ, в'ам къцїгат іарьші словозенїа чеа маї де демьлѣ, къ кареа тьртърїсїцї, къ вої ши рьшїшїцелє воастре пентръ атъта фачере де вїне нърѣреа че сънтєцї даторї ши облігацї, ши ачєаота адеврѣт о фачецї дн даторїнда воастръ, даръ къ атъта маї таре дндестъларє а воастръ, къ къпоскънд къдїнда поастръ, ши къзънд ла грація ши міла поастръ, а Домпълї ши Країлїи востръ челъї лєцїсїт, къ вреднїкъ де ласдъ тьрїа а іїмеї вєстїцї къ вої де ачї днїаїте пофїцї а трїи ши а тьрї сьнт зьвра аньрѣрї поастре. Пентръ кареа поъзъ преа пькътъ арътарє ши вьрсаре а іїмеї воастре, пре вої пре тоцї, ши пре фїєце-каре къ атъта вь прїїтї преа мїлостївеце, сьнт Кесаро-Кръеаскъ Тьтєла поастръ, кът пьрїнцєше вь дн демпът, ка пре вьн къцетъ востръ сь'лѣ днрѣдъчїнацї дн іїмеїлє воастре, ши не прьпчїи вострї нърѣреа сь'ї днвѣцацї ка дн тоате дн тьмпьлрїлє къ фанта де че маї таре сь'лѣ дн тьреаскъ: дрепт ачєеа арте сь прїндецї асѣпра преакъмплїтълї протївнїкълї пѣмелъї крецїнескъ ши гонїторїлїи востръ сьнт порокъд постръ ши повъцїреа пєнерарїиор пострї, ка сь вь мьлнцїцї де вьстъшагьрїлє, рьтъцїлє ши мїшєлътцїлє, карє преа стрътѣъ ши преа тїрѣннєце вї с'аѣ фькът пь'акъта; дн протївъ, ка дн тьръ днчєпѣт сь сїмцїцї лїпъ ши дѣлчє обьлѣдїреа ши домпїреа поастръ, прїмїндъвъ черерїлє къ євлавїа чеа къ пої пьскѣтъ, преа мїлостївеце ам оръндъїт: ка сь рєтълєцї словозї пре лъгъ цїнєреа кърїндарїлїи челъї вєкїѣ дѣпъ обїчєїл ши порта Сьрбіиор де лецеа Гречеаскъ а Бїсерїчєї рьсърїтълїи, ши прєкът пь'акъта, аша де ачї днїаїте де нїчї о фанцъ бїсерїчєаскъ саъ мїрєпєаскъ сь вь досъдїцї; ши сь фїє воъзъ словод а вь пѣне воъз дн тьре вої къ пропрїа воастръ пѣтере дн пеатъл ши лїмба Сьрвєаскъ Архїєнїскоп, пє карєлє дн ва а лєцє клєръл ши статърїлє мїрєпєцї дн тьре сїне, ши Архїєнїскопъл ачєла сь аївъ воїє словодъ а дн дрепта тоате Бїсерїчїлє рьсърїтєпєцї де лецеа Гречеаскъ (а Сьрбіиор); а сѣїндї Епископї, а пѣне преоцї дн тьпъстїрї, а фачє бїсерїчї зндє ва фї опѣ, дн пропрїа пѣтере; дн орашє ши сатє а оръндъї преоцї Сьрвєцїи, къ зп къвѣлт прєкът пьпъ ачї аша ши де ачї днїаїте сь поатъ окърпъї Бїсерїчїлє ши Коммунїтцїлє Сьрвєцїи де лецеа Гречеаскъ ши а лє дн дрепта къ пропрїа са Ахторїтатє бїсерїчєаскъ дѣпъ прївєлєцїрїлє де ла прєдєчєсорїї пострїї сьлвїцїї рєпосадїї Країї Ънгарїєї воъз дате дн тоатъ Гречїа, Рашїа, България, Далмація, Боснїа, Іенополїа ши Херцєговїна, ашїшдєреа ши дн Ънгарїа ши Кроація зндє сє афъл ши акъта, дн кът ши пьпъ кънд вор рьтъпєа къ тоцїи ши фїєце-каре поъзъ кредїнчїошї ши сьлзшї. Маї днколо статърїлє бї-

серичещі прекъм Архїепископъ, Епископї, кълъгърїи шї тот фелїа de преодї Сървещї де лееа Гречеаскъ съ айъ воїе словодъ престе тїлътїрїи шї вїсерїчі, аша къл нїме- неа съ се двомїчеаскъ а фаче пїтернїчіе асїра пїмїтелор тїлътїрїи, вїсерїчілор, шї лъкашїрїлор воастрє, чї де дечїае, де дърїи шї де кортеле съ фїе скътїте, престе ста- тъл вїсерїчєск дїкъ нїчї зї мїреан афаръ de пої съ айъ пїтере de а арестъїсі саѣ прїнде не чїнева, чї Архїепископъ не Свбордїнації съ чїеї вїсерїчещї, де вор грешї, дїлъ капоане съї поатъ педенсі. Дълм шї дїлътїрїи шї вїсерїчіе шї тїлътїрїїле челе de ле- деа Гречеаскъ шї тоате възїрїле каре се цїн de дїпселе шї de Архїепископъ шї Епископї, тълкар de че фелїѣ съпїт, ка съ ле тощєнеаскъ, дїлъ дърїїреа предечесорїлор пострї; іаръ вїсерїчіле ачелеа, каре ле аѣ фостѣ изатѣ de ла вої Търчїї, протївнїчїї пїмелїї Кре- щїнєскѣ, дїлъ че ле вом кълїга дїлътїрїлт, ка возъ съ вї се дїтоаркъ дїлътїрїлт вом поръпчї. Маї пре зрїтъ пї вом сѣфєрї, ка съ се факъ вре о досадъ Архїепископъї саѣ Епископїлор вострї прїн орї-че фачъ вїсерїчєаскъ саѣ мїреанєаскъ, кълд дїлъ лїса че ва фї вор черка тїлътїрїїле шї вїсерїчіле прїн ораше шї прїн сате, саѣ вор дїлвца не преодї шї не пород. Кареа преа мїлостївъ дърїїре а поастръ ш. ч. Дат дї четя- теа поастръ Вїенна дн 21 Августѣ дїн анал 1690, дн анал облїдїрїї поастрє чїеї а дїлътїрїїїї Ротманїлор 33, а Крїмїлор 36, Бохемещї 34 ш. ч.

Дїпломатъл ачєста с'аѣ вєстїтѣ прїн дїлътїратъл Леополдъ I дн 11 Декїмвріе дїн а- нал ачєста 1690 ¹²⁾, шї таре с'аѣ поръпчїт тълъзор сълъшїлор дїлътїрїїїї, ка съ лї цїпъ шї Архїепископълї маї алєсѣ съї деа каре съ се поатъ мста, ваг-самъ дн Сла- вонїа. Тѣ четїторїїле! ачї вїне дїсєампъ, къ Архїепископълї шї Епископїлор Сървещї дн Дїпломатъл ачєста, нїчї о пїтере се дѣ престе неамъл Ротънєскѣ.

1) Codex Ms. Balacianianus ad h. a. 2) Engel in recent Hist. Valachiae Part. I. p. 340. 3) Ledrecht p. 363. 4) Delchiaro p. 152. seq. 5) Demetrius Cantemir in Hist. Osm. Regni Lib. 4. cap. 2, N. 53. 6) Cserei Mihály a' Kézzel irt Erdelyi Historiában ad a. 1690 7) Engel l. c. 142. seq. 8) Delchiaro p. 153. seq. 9) Gebhardi in Historia Hung. Part. 3. p. 319. seq. 10) Katona in Epit. Chron. ad ann. 1690. 11) Engel in recent. Hist. Mold. p. 285. 12) Diplomatarium Nationis Illyricae Part. I. p. 1. seq. 13) Idem Dipl. l. c. p. 7. seq. 14) Idem Dipl. l. c. p. 10. seqq. 15) Idem Dipl. Part. II. p. 8. seqq.

А н а л 1691. Прекъм скрїе Ортъл шї прогрєсъл неамърїлор дїн Дакїа ¹⁾, не Прїн- цъл Мїхалї I Анафї кареле мърїсе дн 15 Априліе дїн анал трєкст, дн лъна лїї Фєврѣ- ріе дїн анал de аксм л'аѣ дїлгопат дн сатъл че се кїамъ Алмакерек. Іаръ Стефан Катона ²⁾ скрїе: „ Търчїї аша de mare гѣтїре фѣлсе дн анал de аксм асїра Кре- щїнїлор, къл пѣдъждїа Солїман III къ ва лъа дїлътїрїтѣ Бѣда, кареа маї дїлтъї о кѣ- прїнсєсе Солїман II, (нѣ чел дїлтъїѣ) de ла Крещїнїї. Мърїнд ел, зрїтїторїїл Ахмет II, аѣ стрїнєѣ 100,000 de остапї шї і-аѣ даѣ Vizїрїїїї Kїсїрїїї, кареле аѣ терєѣ ла Zem- лїн, шї дїлътїрїндъ шї тавъра аѣ зїсѣ къ de ар венї тоатъ Цєрманїа асїра лїї, дїкъ пѣлѣ ва пїтеа вате. Мархїонъл дїн Baden, кареле авеа пїмаї de цїсмътате атїдеа остапї непѣтїндъ лїї скоате ла вѣтаїе с'аѣ трасѣ шї с'аѣ тѣлътїрїїтѣ ла Саланкемен, не кареле гонїндъ лїї Търчїї аѣ тѣїатѣ рецїментъл лїї Бѣквоїѣ, каре порнїсе маї тързїѣ шї прїнзїнд

ші піще лятрі дикъркате къ зъхареа, пе Мархионъ л'ащ сѣлитъ ла вѣтаіе. Бѣтаіа с'ащ фѣкѣтѣ дн 19 Августѣ дн анъ 1691, ші ащ цінзтѣ треі чеасѣрі къ порок аместекат, пѣлѣ кънд ащ дптратѣ кътрѣ анъсѣл соарелѣи Знгѣріі ші Сѣрвіі пре дінапоіа тавереі дн шапцѣріле Тѣрчілор. Кът ащ възѣтѣ Тѣрчіі къ глоацеле плоха дн спателе лор, ші протівнічіі ащ дптратѣ дн шапцѣ, с'ащ спѣріатѣ, ші ащ дпчензтѣ а фѣці, іарѣ фѣцінд атѣціа ащ перітѣ, де дптр'о сѣтѣ де мії де авіа ащ скѣпзтѣ треі-зечі де мії дн Бѣлградѣ дн Сѣрвіа ші ш'ащ пердѣтѣ ші Візіріѣл къ 144 де тѣнзрі, ші къ тоатѣ вогаціа. Мархионъ дн Баден ащ пердѣтѣ дн оастеа дпнѣрѣтеаскъ 3172 каріі с'ащ тѣіатѣ, маі тѣлішорі с'ащ рѣнітѣ; іарѣ ел одіхнінд'ші кътва оастеа, о парте о ащ трімісѣ съ ватѣ Орадеа-та-ре, алта о ащ словозітѣ ла ернатѣ. Комітѣл Емерік Текелі аззінд де пердереа Тѣрчілор, ащ дпчетатѣ де а маі дешіі дѣнѣ Ардеалѣ, каре се анѣра де Ветерані, ші ащ словозітѣ пе ценераріѣл Хаіслер пентрѣ тѣіереа са, ші пентрѣ 6000 де галбені. "

Деспре деара Мѣнтенеаскъ аша скріе преавестітѣл Енгел³⁾: „Дн анъ 1691 ащ трекѣтѣ Ханъ Тѣтѣрѣскѣ дн порѣнка Пордеі пріп Валахіа ла Візіріѣл, ші біне цінзтѣ, ші дѣрѣтѣ де Константін Бракованѣ. Ла зіса ачеаста а лѣі Гречеан адаѣгѣ Делкіаро, къ лѣі Бракованѣ дпкъ і-ащ венітѣ порѣнкѣ съ теаргѣ ла Візіріѣл, дарѣ ел с'ащ тѣп-тѣітѣ, баг-самѣ, къ дн деарѣ сѣнт лѣкѣсте, ші възѣторі асѣпра лѣі. Деспре ачеаста маі де пре зртѣ скріе Делкіаро, къ Бракованѣ ащ віповѣдітѣ пе Логофѣтѣл Міропошка, къї дѣмѣл спре періре, ші ащ порѣнчітѣ де л'ащ спѣлзѣратѣ. Дѣнѣ че л'ащ пѣрѣтѣ пре ел фечіорѣл лѣі Міропошка пентрѣ ачееа ла Поартѣ ші ащ венітѣ зн чеавшѣ, съ черче лѣкѣрѣл, пе чеавшѣ ші пе міністріі Тѣрчещі і-ащ дпплѣтѣ де бані, ші Логофѣтѣл Міропошка і-ащ арѣккатѣ, къ ащ врѣтѣ сѣ лѣ тѣлѣзлеаскъ пе дѣлѣл ші съ пѣлѣ Доміѣ пре Константін Бракованѣ чел тіпѣр, фечіорѣл лѣі, ка апоі сѣ поатѣ ел обѣлѣді сѣнт пѣтеле ачестѣіа. Радѣл Гречеанѣ пѣмаі атѣта скріе ла анъ ачеста, къ дн 15 Іѣніе 1691 с'ащ апрінсѣ дн Бѣкѣрещі о прѣвѣріе де трѣспет, ші тѣлѣтѣ пагѣбѣ ащ фѣкѣтѣ дн оамені ші дн олате. Дн анъ ачеста ащ трекѣтѣ сѣ фіе маре фоатете дн Валахіа, къ де шапте ані дпкъ де пе вретеа лѣі Шербан Водѣ маі дн тот анъ о пѣщеа лѣкѣстеле, прекѣт ші акѣт. Константін Бракованѣ дрепт ачееа ащ трімісѣ ла Сѣтагора, знде дѣнѣ Хроніѣ лѣі Філ-шіх пѣ поате тріі вре о парте тѣіереаскъ, дпкъ нічі дпнтре пасері, (кареа тіпчілѣ Іоанн Коміенѣл⁴⁾ дпкъ о скріе), ші кълѣгѣріі де аколо адѣкѣнд капѣл Сѣнтѣлѣ Міхаіл Епіскопѣлѣ дн Сінада, ащ фѣкѣтѣ літіе дпнрѣлѣл къ чеата прѣзѣеаскъ дн Валахіа, ші ащ перітѣ тоате лѣкѣстеле, ші дѣнд Водѣ тѣлѣтѣ дарѣрі кълѣгѣрілор, ші капѣлѣ С. Міхаіл фѣкѣндѣі о коропѣ фоарте скѣпѣл, ші ащезѣндѣлѣ дптр'о лѣдѣлѣ де арѣпнт аша л'ащ трімісѣ іарѣші ла Сѣтагора. Деспре локѣріле дн Валахіа асемінеа скріе ші Історіа Бѣлѣченеаскъ⁵⁾.

Іарѣ деспре Молдова скріе преавестітѣл Енгел⁶⁾: „Дн анъ 1691, Краіѣл По-лопілор Іоанн Собіескі іарѣші ш'ащ адѣсѣ аміпте, къ фііѣл сѣѣ Іаков ар требѣі сѣ се къѣлтореаскъ къ о къкоанѣ дн къртеа Баваріеі. Дпнѣратѣл Леополдѣ І дѣнѣ Коіер,

іарші аѣ фѣгдѣитѣ лѣ Собіескі, кѣ лѣ ва аѣіста съ кѣприндѣ Молдова ші Валахія: дрептѣ ачеса Собіескі іарші аѣ пѣвѣлитѣ дн Молдова, чі маі кѣ аѣта фолосѣ, ка ші маі днаинте. Константін Кантемір, прекѣм скріе Залѣскі п. 1236, аѣ аѣцентатѣ пе Краіѣ Собіескі ла Переріта кѣ мѣдїне де Тѣтарі, дарѣ пѣ с'аѣ ловітѣ кѣ дѣпсѣл, пѣмаі аѣ апѣратѣ Дѣдора де Полоні; чі пѣлѣ кѣнд с'аѣ депрінсѣ Полоніі кѣ Сѣчеава, кѣ Неамѣцѣ, кѣ Хотіпѣл ка съ дѣпедече дѣчереа де зѣхѣреа дн Каменецѣ, Козачіі аѣ кѣпрінсѣ Сорока де лѣпгѣ Ністрѣ. Краіѣ аѣ сѣферітѣ ачі маре лѣпсѣ, пентрѣ кѣ пічі зѣхѣреа, пічі аѣісторіѣ і-аѣ венітѣ дн Ардеалѣ, Кантемір днѣк пѣ лѣ лѣса съ капете дн Молдова, ші зѣхѣреаоа че о аѣласе дн Сорока, се сѣзршисе. Прекѣм се веде Полоніі ш'аѣ довѣдїтѣ сконѣл съѣ ла Сѣчеава, Неамѣцѣ, ші Хотін, дарѣ іарна і-аѣ днтецітѣ де а се днѣрна. Дѣпѣ Карра мѣлїі повілі Лешешї аѣ періт де фоаме прін пѣдсрї, сѣ с'аѣ датѣ пре сіне робї ла Тѣтарі. Дн аѣл де акѣм аѣ адѣсѣ Константін Кантемір пе фїѣл съѣ чел маі тіпер Дімітріе дн Царїград, ші аѣ трімісѣ дн локѣл лѣ кїзешѣ пре Антіохѣ фїѣл съѣ чел маі маре. “

Дн аѣл ачеста аѣ перітѣ ші Константе Мірон Логофѣтѣл, скрііторіѣл Історіеі Молдовенецї, пентрѣ кѣ с'аѣ скѣлатѣ аѣспра лѣ Константін Кантемір, врѣнд съ пѣлѣ Домнѣ дн локѣл лѣ пе фрате-сѣѣ Велїска, прекѣм зіче скрііторіѣл віецеі лѣ Константін Кантемір 7); дарѣ рѣѣ лѣкрѣ скрііторіѣл ачеста, кѣ вреа съ факѣ пре Мірон а фї дн неамѣл Сѣрбескѣ; пентрѣ кѣ Міронецїі днѣк пе времеа лѣ Арон Водѣ пре ла аѣл 1594, ера воіерї де фрѣпте дн Молдова; іарѣ ачеста віне о зіче, кѣ Константе Мірон аѣ фостѣ от днѣцатѣ ші кѣ днѣтре воіерїі Молдовенецї ел ш'аѣ трімісѣ днѣцїашї-датѣ фечіорїі сѣї дн церї стрейне, ка съ днѣведе ші съ се прокопсеаскѣ.

Дн 20 Август дн аѣл 1691 днѣзрѣтѣл Леополдѣ І, днѣзрѣще Дїпломатѣл чел дн 21 Август дн аѣл трекѣт дат Сѣрбілор, ші маі адаогѣ ачестеа: „Дн кѣт вом пѣтеа, пе вом сілі, ка прін вірїтоаре кѣ аѣісторіѣл Домнѣлї Дѣмнезеѣ, армеле поастре де маі мѣлте орї пѣмїтѣл неамѣл Рачїанѣ кѣт маі кѣрнд сѣ лѣ дѣчетѣ дн днѣзрїле сѣ лѣкѣшрїле де еї маі днаинте авте, ші съ скоате пе протївнїчї днѣтр'жиселе. Ші воїм ка пѣмїтѣл неам Сѣрбескѣ сѣ ретѣлѣ сѣпт дндрептареа ші окѣрѣшїреа Маїстратѣлї сѣѣ, ші съ се поатѣ фолосї пѣспїнтїт кѣ прївідеїзрїле челе венї, ші прін маїестатеа поастрѣ мїлостїведе дате лор, ші кѣ обїчеїзрїле сале. Престе ачестеа маі днѣгдѣім ші ачеса ка де ва мѣрї пѣдїне днѣтре Сѣрві фѣрѣ де прѣнчї, ші фѣрѣ де рѣденїі, атѣнчї тоате аверїле рѣпосатѣлї сѣ фїе але Архіепїскопѣлї ші але вісерїчеї. Ашїндереа мѣрїнд Архіепїскопѣл, сѣ врѣнѣл днѣтре Епїскопї, аверїле лор тоате сѣ фїе а ле Архіепїскопнатѣлї. Маї пре зрѣтѣ воїм ші норѣнчїт ка тоцї Сѣрві сѣ аскѣлте де Архіепїскопѣл лор ка де канѣл лор чел вісерїческ ші дн челе сѣфлетецї ші дн челе шїрпенецї.“

Нѣ аї аша дарѣ а те мїра де с'аѣ ші днѣкогѣїт Мітрополїа Сѣрбеаскѣ.

1) Ortus et Progressus variarum in Dacia Gentium p. 172. 2) Katona in Epitome Chron. ad ann. 1691.

3) Engel in recent. Hist. Valachiae part. I. p. 344. 4) Ioannes Comnenus in Descriptione Monasteriorum Montis Atho. 5) Codex Ms. Balacianianus ad h. a. 6) Engel in recent. Hist. Mold. p. 285. 7) Author vitae Constantini Cantemir cap. 3. 8) Diplomatarium Nationis Illyricae Part. II. p. 12.

Англ 1692. Деспре Валахія скріе преавестігя Енгел ¹⁾: „Къртеа дін Віенна дн англ 1691 аѣ фостѣ дндестглатъ къ пѣртареа лѣи Константін Бранкованъ, ші аѣ словозитѣ пе Кантарѣзеніі Іордаке ші Шербан, пе каріі і-аѣ фостѣ днкісѣ пентрѣ пѣрле ші дін дндемпнѣ Бѣльчепанѣлѣі, каріі амѣндоі дн 15 Іанваріе дін англ 1692 аѣ аѣізнсѣ дн Валахія; Спѣтаріѣл Іордаке аѣ ші мѣрїт прїмѣвара, желїтѣ де Прїндѣ ші де деарѣ. Прїндѣл дн англ ачеста 1692, пѣмаі ачеста порѣнкъ аѣ авѣтѣ, ка съ апере деара де кѣтрѣ Ардеалѣ, дрепт ачееа с'аѣ дѣсѣ кѣтрѣ Тѣрговешї, ші с'аѣ тѣвѣрїтѣ тоатѣ вара пѣмаі спре ведере ші днтр'ачееа ш'аѣ дїресѣ пѣлата дін Тѣрговешї. Дн 10 Септемврие с'аѣ днтрѣпатѣ пе ла Подлошї ла Бѣкѣрешї, ші къ помїлѣ аѣ дїнѣтѣ пѣнта фетеї сале Станкеї къ Радѣл фечїорѣл лѣі Ііашѣ Водѣ.“

Деспре кареа пѣнтѣ аша скріе Історїкѣл Бѣльчепескѣ ²⁾: „Дн англ де ла фачереа лѣмеї 7200, іарѣ де ла Хрїстос 1692, авѣнд одїхнѣ Домнѣл Брѣнковепанѣл Константін ші авѣнд ші о фїїѣ днтіѣ пѣскѣтѣ, апѣме Станка, де вѣрѣтѣ, ші воїнд съ о кѣсѣтореаскѣ, аѣ авѣтѣ де фечїорѣл лѣі Ііашѣ Водѣ, къ есте фортос ші де треавѣ, ші аѣ трїмісѣ де л'аѣ адсѣ дін Царїград дн деарѣ, ші і-аѣ датѣ пе фїїа са, сѣрак ера дїне-рїле, дарѣ сокрѣ-сѣѣ Водѣ л'аѣ днвогѣдїтѣ, кареле дїнтѣї се арѣта вѣнд, вїп пѣ веа ші тѣтѣрор ле пѣреа къ ва фї днцелептѣ, чї пре зрѣѣ днвогѣдїндѣсе ші днвѣдїндѣсе л веа вїп, с'аѣ фѣкѣтѣ фоарте рѣѣ ші крѣдѣ, ші тїранпѣ, атѣта кѣт днсѣшї къ тѣпеле сале пе тѣлїї оаменї і-аѣ оторѣтѣ, пентрѣ кареа Дѣмпнезеї і-аѣ скѣртатѣ вїаца, ші с'аѣ тѣнтѣїтѣ мѣлїї де невої.“

Тот ачелашї Енгел ³⁾ деспре Молдова скріе аша: „Дн англ 1692 Полонїі пентрѣ лїпса ванїлор де авїа аѣ скосѣ 8000 де осташї асѣпра Тѣрчїлор, къ каріі днкѣ алта п'аѣ фѣкѣтѣ, фѣрѣ пѣмаі аѣ пѣвѣлїтѣ дн Бѣцекѣ, Денерарїѣл Полонїлор Галевскї. Іарѣ Септаскрїѣл Далтаван Мѣстафа Баша днзѣдар аѣ бѣтѣтѣ Сороча де ла 27 Септемврие пѣ-пѣ ла 9 Октомврие. Ла батереа Сорочей аѣ мерсѣ днтрѣ аѣїсторїѣ Тѣрчїлор ші Константін Кантемір къ ошїле Молдовепешї ші къ фїїл сѣѣ Дїмітрїе.“

Ашїндереа скріе ші скріїторїѣл вїецеї лѣі Константін Кантемір ⁴⁾, чї маї пре ларѣ.

Деспре деара Днгрѣаскѣ скріе Катона ⁵⁾ прекѣм зрѣсазѣ: „Дн Днгарїа маї мѣлѣтѣ аѣ фѣкѣтѣ Денерарїѣл Хаїслер, дѣпѣ че с'аѣ словозитѣ дін ровїа лѣі Текелї, лѣнд дін тѣпїле лѣі Ордеа-маре — — дн Іѣліе дін англ 1692.“ Тот деспре Ордеа-маре аша скріе Іосїф Декателлїс ⁶⁾ дн Дїарїѣл сѣѣ: „Дн 13 Септемврие дін англ 1692 ам дат вїсерїка дін Довредїн Пѣрїнтелѣї Ісаїе кѣлѣгѣрѣлѣї де ла Сѣтагора ші патрїотѣлѣї меѣ, ші і-ам сѣпѣсѣ лѣі преодїї, каріі сѣнт пе лѣпѣ Ордеа-маре ші Бїхареа. Дн 17 Октомврие дѣпѣ кѣрїндарїѣл чел векиѣ дін англ 1692, П. Ісаїе кѣлѣгѣрѣл Греческѣ Парохѣл дін Довредїн ші алт преот Ромѣнеск аѣ венїтѣ ла мїне къ пѣтеле преодїлор, карїї сѣнт дн дїнѣтѣ Орѣзеї-марї ші дн Комїтатѣл Бїхѣреї пѣлѣ ла Деалѣл маре ші с'аѣ днкїпатѣ мїе.“

Деспре Арменїї дін Ардеалѣ днкѣ аша скріе Бетлен Мїклошѣ ⁷⁾; „Кѣ прїлециѣл

ачеста дѣлѣ адѣк аминте че ам пѣдѣт дѣ апѣл 1692 къ Аксентіе Вірѣлескѣл. Ачеста сра адевѣрат шѣ апріатѣ Романо-Католик Епископѣ, къ дѣ Капелла дѣпѣрѣтеаскѣ дѣн Віенна дѣнкѣ аѣ слѣдѣтѣ Літѣргіе. Ачеста вреа сѣ факѣ не Армені Пѣпѣсташѣ, шѣ мѣлѣт с'аѣ пѣрѣтѣ дѣпѣнтеа Гѣверѣлѣтѣ, дѣ протокол се афѣл пѣрѣле лор. Одініоарѣ Епископѣл Аксентіе аѣ зѣсѣ, къ ел пѣшѣ вѣлѣіеце, де се вор фаче Арменітѣ шѣ Тѣрѣтѣ, пѣмаѣ лѣтѣ сѣ'ї пѣлѣтеаскѣ сѣма де галбенѣ чеа пре ап фѣгѣдѣтѣ. Bezī Епископѣл вѣл! Еѣ ам зѣсѣ одініоарѣ дѣтр'о адѣнѣре пѣмаѣ кѣтрѣ чеї де ла тѣсѣ: Че по батем кѣпѣл къ піше реследѣці? Зѣсѣ Цѣлафѣ Ласло: Нѣ ѳ реследѣтѣ леѣеа поастрѣ чеа Католикѣ; еѣ респѣсеїѣ: Нѣ зѣк еѣ а фѣ леѣеа чеа Католикѣ реследѣтѣ, чѣ пре Армені кѣрѣтѣ сѣлѣт чѣзма цереї, шѣ ар фѣ къ мѣлѣт маї бѣне кѣ тімпѣрѣїѣ сѣ се скоатѣ дѣн цеарѣ. Мерс'аѣ Епископѣл ла Ценерарѣл Ветеранѣ, шѣ т'аѣ пѣрѣтѣ, кѣрѣле прѣн Абсолон шѣ-аѣ порѣпчѣтѣ сѣ факѣ дестѣл Епѣкопѣлѣтѣ. Еѣ слѣсѣеїѣ шѣ лѣтѣ Абсолон шѣ лѣтѣ Ветеранѣ кѣм аѣ фостѣ лѣ-кѣрѣл шѣ дѣнкѣ еѣ ам поѣтѣтѣ дѣндеѣлѣре пѣнтѣрѣ че т'аѣ пѣрѣтѣ къ пѣдрѣптѣл, кѣ кѣм ашѣ фѣ ворѣтѣ асѣпра Католичѣлор рѣѣ, шѣ тоате аѣ рѣтѣсѣ дѣтрѣ атѣта; іарѣ, Аксентіе дѣп'ачеа мѣ-аѣ датѣ чѣнсте шѣ оменіе. Атѣтеа вѣаїрѣ ам аѣлѣт еѣ къ Ромѣнѣї, Арменії шѣ къ алѣці де чѣщѣа! "Ла ачестеа мѣлѣте ашѣ пѣтеа шѣ еѣ рѣспѣнде, чѣ се пот дѣде-леѣе шѣ фѣрѣ де зѣса меа.

1) Engel in recent. Hist. Valachiae Part. I. p. 345. 2) Codex Ms. Balacianianus ad h. a. 3) Engel in recent. Hist. Moldaviae p. 285. 4) Author vitae Constantini Cantemir cap. 9. 5) Katona in Epitome Chronol. ad h. a. 6) Iosephus de Camellis ad h. a. 7) Bethlen Miklos a' maga kézzel irt életében ad annum 1703.

Апѣл 1693. „Дѣтрѣ ачесте тімпѣрѣ, зѣче Історіа Бѣлѣченеаскѣ, Константін Брѣн-ковеанѣл Домѣлѣ цереї Ромѣнеї с'аѣ дѣпѣрѣжѣтѣ къ Константін Кантемір Домѣлѣ Молдовеї, шѣ мѣнчеа сѣ сѣрпѣ зѣлѣ не алѣл. Деѣї венѣнд дѣн Молдова вр'о кѣдѣ-ва воїерѣ прѣвѣцѣ адеѣк: Антиохѣл Хѣтѣанѣл, Лѣпѣл Ворѣкѣл шѣ алѣці, і-аѣ дѣндепѣнатѣ Брѣн-ковеанѣл, сѣ пѣрѣаскѣ ла Поартѣ не Кантемір, аѣїѣтѣндѣї къ ванѣ шѣ къ прѣтѣенѣї сѣї Брѣнковеанѣл. Іарѣ Кантемір аѣлѣнд Аѣентѣ ла Поартѣ не Ласкараке, аѣ фѣкѣтѣ ісправѣ де аѣ лѣатѣ легаѣї пре ачеї воїерѣ, шѣ і-аѣ трѣмісѣ ла Молдова, неаѣкѣнд а да жал-ва ла дѣпѣлѣрѣїе. Дѣнсѣ Кантемір пѣзѣтѣндѣсе ла вѣлестѣтѣїїде лор, і-аѣ ертѣтѣ, шѣ Брѣнковеанѣл аѣ рѣтѣсѣ дешертѣ.“

„Константін Кантемір дѣнкѣ врѣнд сѣ рѣспѣлѣтеаскѣ Брѣнковеанѣлѣтѣ, фѣїнд піше воїерѣ дѣн цеара Ромѣнеаскѣ прѣвѣцѣ дѣн Ардеалѣ, аѣлѣте: Стоїка Пѣхарѣкѣл, Прѣда Мілковеанѣл, Прѣда Пророчеанѣл, Радѣл Хаїагѣ шѣ Іакса Кѣлѣтанѣл аѣ трѣмісѣ де і-аѣ адѣсѣ ла Іашѣ, шѣ соко-тѣнд къ ва пѣтеа маї мѣлѣт де кѣт Брѣнковеанѣл, і-аѣ трѣмісѣ ла поартѣ, сѣ пѣрѣаскѣ пре домѣлѣ сѣѣ, дарѣ с'аѣ дѣпѣлѣатѣ Кантемір, кѣчѣ дѣдатѣ кѣтѣ аѣ прѣнсѣ де вѣсте Брѣнковеанѣл, аѣ трѣмісѣ воїерѣ кѣ кѣрѣдѣ шѣ къ ванѣ, шѣ кѣм аѣ пѣтѣтѣ аѣ фѣкѣтѣ, шѣ і-аѣ лѣатѣ де ла поартѣ легаѣї дѣн феррѣ шѣ дѣн кѣтѣшѣ, шѣ і-аѣ адѣсѣ дѣн Бѣкѣрѣцѣї, шѣ дѣн мѣлѣте рѣндѣрѣї цѣздеѣкѣндѣї, не Стоїка Пѣхарѣкѣл л'аѣ слѣпѣлѣратѣ дѣн тѣргѣл дѣпѣфарѣ де Бѣкѣрѣцѣї; не Прѣда Пророчеанѣл ла Рѣшѣ; іарѣ пре чеї трѣї і-аѣ трѣмісѣ ла Окпѣ, шѣ шѣзѣнд кѣтва тімпѣ аколо, і-аѣ лѣсѣтѣ.

Дъпъ ачестеа п'ащ трекутѣ тълѣтѣ тѣмъ ши ащ тѣрѣтѣ Константин Кантемир дн 23 Martie din anя 1693, ши воіеріі Молдовеі ащ рѣдикатѣ Домнѣ пе фѣил лѣі Dіmіtrіе дн локъл тѣтѣне-сѣщ, каре лѣкрѣ днделегѣндѣ'лѣ Константин Брѣнковеанял, Домнял Мѣн-тенескѣ, дндатѣ ащ трѣмѣсѣ ла Поартѣ, де с'ащ рѣгатѣ, сѣ пѣнѣ Домнѣ пе Константин фечіорял лѣі Дѣка Водѣ, пе кареле воіа ка сѣ ш'лѣ факѣ цѣпере деспре о фѣил анѣме Маріа, ши Поарта і-ащ аскѣлатѣ рѣгѣчѣнеа, фѣкѣндѣ'лѣ Домнѣ Молдовеі; іарѣ Молдове-нѣі ащ ретасѣ дн дешертѣ; пентрѣ къ ш'ащ пѣсѣ Домнѣ фѣрѣ де шѣреа стѣпѣнлор сѣі. " Ашшдереа скрѣіе ши Фѣлшѣх ²⁾.

Іарѣ преавестіѣя Енгал ³⁾ скрѣіе аша: „ Дн 2 Ізніе дн аня 1693 лѣі Констан-тин Брѣнковеанял і-ащ венітѣ порѣнкѣ сѣ гате кортеле ши хѣзѣреа пе сама ошѣлор Тѣр-чешѣі ши Тѣтѣрешѣі, къ веніа Візіріял ши Ханял сѣ кѣрѣндѣ Ардеалял; ши пѣвѣгѣндѣ-се дн сеатѣ сѣрѣчѣа церѣі, тоате ащ трекутѣ сѣ ле пѣнеаскѣ. Дн 10 Ізніе ащ мерсѣ Прѣнцял ши воіеріі днпѣнтеа Візіріялѣ ла Дѣнѣреа, знде фѣ дѣвѣрѣкатѣ къ къфтан поѣ ши кіемѣндѣсе ла сѣгатѣ, чеі маі тѣлѣі ащ цѣздекатѣ, къ пре ла рѣжял Телѣжѣн дѣнтре Те-тешѣ ши Бѣзеѣ трекутѣ трекутѣ, дѣпѣ спателе челор шапте сате дн деара Бѣрсеі; а-тѣнчѣ Візіріял ащ трекутѣ Дѣнѣреа. Чѣ кіемѣндѣсе днтрѣ ашѣсторіѣ де Пѣркѣлабял Бѣл-градялѣ Сераскіріял Геафен-Баша асѣпра Херѣгѣлѣі де Кроі, кареле вѣтеа Бѣлградѣл, Візіріял ащ лѣсатѣ Ардеалял ши с'ащ дѣсѣ днтр'аколо. Мерѣнд Візіріял кѣтрѣ Бѣлградѣ ащ трекутѣ дн прѣнѣ сѣ се факѣ подѣрѣ прѣсте Арѣшѣ, прѣсте Олтѣ ши прѣсте алте рѣжрѣі, ши деара фоарте рѣщ с'ащ стрѣкатѣ, тѣкар къ Тѣрчѣі вѣне ведеа сѣрѣчѣа еі. Брѣнкован ащ петрекутѣ пе Візіріѣ пѣнѣ ла Дѣшѣ, апоі с'ащ днторсѣ ла Брѣнковені са-тѣл сѣщ, де ащ сѣнѣцѣтѣ Мітрополѣял Теодосіе тѣпѣстѣреа Хѣрежѣ чеа де кѣрѣнд фѣкѣтѣ. Де ачѣ ащ мерсѣ ла тѣпѣстѣреа Бістрѣіеі ла Рѣжнѣкѣ ши ла тѣпѣстѣреа де зп Лемнѣ, кареа пѣн-трѣ ачѣеа се пѣтѣше де зп Лемнѣ, фѣіндѣ къ аколо пре зп лемнѣ с'ащ афлатѣ о Ікоанѣ а Маічеі Преакѣрате. Ікоана ачѣаста с'ащ дѣсѣ де аколо днтр'о вісерікѣ, чѣі поаптеа іарѣшѣ ащ фѣцѣтѣ днаноі. Дрѣнт ачѣеа дн локъл знде ащ фостѣ лемнял с'ащ фѣкѣтѣ о вісерікѣ пе-сама ікоанѣі ачѣеа ши о тѣпѣстѣре. Дѣпѣ ачѣеа Домнял ащ ретасѣ кѣтва тѣмъ ла вѣіле де ла Пітешѣі ши ла Мітрополѣа дн Тѣрговешѣі, апоі маі днтр'зп тѣрѣзѣ с'ащ днѣрнатѣ пре ла Могошоаіе ла Бѣкѣрешѣі. Ачѣ ащ гѣтѣтѣ пе Маріа фата са кареа ера сѣ се тѣ-рѣте дѣпѣ Константин Дѣка Домнял Молдовеі, ши о ащ трѣмѣсѣ къ тоаша еі Маіка Доам-неі сале Станка, ши къ зѣкѣй-сѣщ Константин Столѣнкял Канѣакѣзенял ши къ алѣі воіеріі ши цѣнѣпѣесе дн Молдова, знде с'ащ фѣкѣтѣ маре пѣнтѣ дн 5 Ноетвріе дн аня 1693 дѣпѣ кѣрѣндарѣял чел векиѣ, ши іспрѣвѣндѣсе оспѣцѣл, чеі че петрекутѣ шѣреаса с'ащ дн-тѣрнатѣ дн Валахѣа. " Ашшдереа скрѣіе деспре пѣпта ачѣаста ши Історікял Бѣльчѣнескѣ ⁴⁾.

Деспре деара Дѣнѣреаскѣ скрѣіе Гебхардѣ ⁵⁾: „ Дн аня зрѣмѣторіѣ 1693, іарѣшѣ аша ащ кѣрсѣ лѣкрѣрѣле: Ценерарѣял Хаіслер, дн 27 Ізніе ащ лѣатѣ де ла Тѣрчѣ Іенесял ши Вілагошварял, Мархѣонял Лѣдовік дн Baden ащ лѣатѣ дн сѣне повѣцѣреа арматѣі днпѣрѣтешѣі чеі де ла апа Ренялѣі, сѣілт фѣінд ла ачѣеа де Прѣнцѣі дн Цѣрманѣа, ши

Дъкъл де Крої, кареле і-ащ зрматѣ дн Угаріа, ащ лзатѣ Панчюва, ши ащ околїтѣ Българдзлѣ дн Сербїа, кареа четате ащ тревзїтѣ ел съ о ласе дн 16 Септемврие дънъ зн ассалтѣ фоарте крѣнт; дарѣ кз фапта ачееа ащ тмнтзїтѣ Ардеалзл де тзпа Търчїлор; пентрѣ кз токма дн марѣнеа Ардеалзлї ащ тревзїтѣ съ се дптоаркѣ 80,000 де Търчї ши де Търтарї спре апзрареа Българдзлї. “ Ашиндереа скріе Стефан Катона ⁶⁾.”

Деспре лѣкрѣріле Ромънілор челор де сѣптѣ короана Угарїеї скріе Бетлен Міклош ⁷⁾ аша: „Пе 23 Декемврие дн анл 1693 се адънасе цера Ардеалзлї ла каре адънаре Venice ши Мънкѣчанл, зїкъндѣ: кз ел есте Епіскопѣ зпїтѣ де лецеа Гречеаскѣ, дарѣ днтрѣ адевѣр ера Епіскоп Рѣссескѣ пѣпїстѣшїтѣ. Ачеста пофтіа съ фїе Епіскопѣ Ромънескѣ престе Марамършїѣ, Баїа маре, Кїоар, ши Домнії чеї пѣпїстѣшечї дї прїндеа партеа, маї вѣртос Апор Ісван, чї фїнд кз пз а кѣтаре карте адъсесе де ла днтѣратѣ Гѣбернаторїзлї, ши челор че цїнеа кз Апор, пз тмлт с'ащ бзгат дн сеамт; дарѣ ещ ка Ісправнїкѣ Марамършїлї дестѣл баїѣ ам авѣт кз ел, пентрѣ кз Ромънії дн Марамършїѣ кз рѣвнѣ ка ачееа ащ фостѣ асѣпра лї (тѣкар кз ещ дестѣл і-ам дестѣнтат де ла кзѣтѣл лор), де де ар фї тересѣ дн Марамършїѣ, л'ар фї оторѣтѣ, ши тѣ темеам съ пз скорнеаскѣ дшманїї меї; кз ещ ам фѣкѣт с'лѣ отоарѣ.“ Мънкѣчанл ачеста ащ фостѣ Епіскопѣ Іосїф Декамелїс, пентрѣ кз ел ⁸⁾ скріе: „Дн лзпа лї Августѣ дн анл 1693 ащ скрісѣ mie Протопопѣ дн Комїтатѣ Краснеї кз 16 преоцї Ромънешї дїкїнъндѣсе кз тоцїї mie.“

Константїн Кантемір Домъл Молдовеї тмлт ащ смїнтїтѣ кз піста, кареа пекрмат о ащ авѣтѣ асѣпра лї Константїн Бранкованѣ Домълї Мънтенескѣ, тотѣши вреднїк се цїздект а фї, ка съ і се пнпѣ ачї віаца не скзрт прекзш с'ащ скрісѣ фїлзлї лї челлї маї тїнер Дїмітрїе Кантемір ⁹⁾, зїкъндѣ: „Константїн Кантемір кз порекла чел Бъртѣнѣ, маї опт апї Прїндѣ Молдовеї, дънъ че с'ащ оторѣтѣ татѣ-сѣѣ Теодор Кантемір де Търтарїї дн Бѣцегѣ, ащ трекзтѣ тїнер дн Полонїа, ши ащ слзцїтѣ 17 анї дн оастеа Країлор Владїславѣ ши Kazımır, vnde арѣтѣндѣшїї вітежіа фѣ фѣкѣт Колонелѣ де Країл Kazımır. Фѣкъндѣсе наче днтре Свезі ши днтре Полонї ащ трекзт дн Валахїа ла Прїндѣл Грїгорїе, пз Георгїе Гїка, ши с'ащ фѣкѣтѣ чеасшїѣ де Спъртарїѣ. Кънд с'ащ лѣсатѣ дїнтѣашї-датѣ Грїгорїе Водѣ де Търчї, ши ащ трекзтѣ ла Немцї спре пороклї сѣѣ трекзсе де ла дїтѣсѣл ла Екстатїе Давїжа дн Молдова, кареле л'ащ дързїтѣ кз дерегѣторїа, кареа о авѣсесе татѣ-сѣѣ Теодор Кантемір, адекѣ, кз Пъркълѣвїа деспре кодрі, ши кърънд дънъ ачееа л'ащ фѣкѣт Ворнїк де Бърладѣ. Тот ачестѣ дерегѣторїе о ащ цїнѣтѣ ши сѣбт Дѣка Водѣ зршѣторїл лї Давїжа. Шї дънъ че ащ ашезатѣ рескоала че се фѣкѣсе асѣпра лї Дѣка Водѣ, с'ащ фѣкѣтѣ Кљчеарїѣ маре, апої кънд ащ тересѣ Махомет IV асѣпра Камеенецлї, с'ащ фѣкѣтѣ повзцїторїѣ оцїлор Молдовенешї. Мълзлїндѣсе Дѣка Водѣ, сѣнт Петрїчеїѣ Водѣ днкѣ тот ачееа дерегѣторїе о ащ авѣтѣ, ши тмнтзїнд не цїїтоареле днтѣратѣлї Търческѣ де тмнеле Полонїлор, маре рекомѣндаре і-ащ фѣкѣтѣ вѣтавлї цїгънїдїлор, ши Вїзїрїл днкѣ і-ащ фѣкѣтѣ пѣдежде де а довзндї кз време Домнїа цереї. Дънъ че ащ трекзтѣ Петрїчеїѣ Водѣ дн вѣтаїа де ла Хотїн ла

Полоні, лѣі Dimiтріе Кантакъзенъ зрѣторіа лѣі дикъ mare слѣжъ і-аѣ фѣкѣт, трѣгъндъ пре Молдовені спре партеа лѣі пентрѣ кареа л'аѣ фѣкѣтѣ Serdariѣ mare, кареа dere-гъторіе о аѣ цинѣтѣ ші сѣпт а дова domnie а лѣі Дѣка Водѣ. Чи docodindѣ'лѣ дѣпъ а-чѣеа Дѣка Водѣ, аѣ трекѣтѣ дн Валахія ла Шербанѣ Кантакъзенѣ Водѣ. Дѣпъ че аѣ princѣ Лешіі не Дѣка Водѣ, Константін Кантемір іарѣші с'аѣ днтѣрнатѣ дн Молдова ші тѣкар кѣ аѣ днвінсѣ не Полоні, Принцѣа чел поѣ Dimiтріе Кантакъзенѣа ші пре аскѣнсѣ ші а іаве дн днтіндеа лацѣрї, ва че е маї тѣлт Dimiтріе Кантакъзенѣа аѣ datѣ 30 de пѣнцї de ванї Сераскіріа лѣі Соліман, ка сѣ'лѣ погоапъ пентрѣ о причїнѣ некѣзвіоасѣ; чи Сераскіріа іарѣші аѣ дескоперїтѣ лѣкрѣл, ші Константін Кантемір іарѣші аѣ фѣцїтѣ дн Валахія, de znde арѣтѣндѣші невіновѣдїа, Сераскіріа л'аѣ пѣсѣ Domnѣ дн Молдова. Кѣ време іа-рѣші ш'аѣ арѣтатѣ вітежіа дн вѣтаїа de ла Боїан, znde аша с'аѣ лѣптатѣ кѣ Полонї, de mare лѣздѣ аѣ довѣндїтѣ de ла Тѣрчі. Дѣпъ че аѣ domnїтѣ Константін Кантемір шап-те анї ші поѣ лѣпї дн Молдова, аѣ тѣрїтѣ дн 23 Martie din анѣа 1693, лѣзѣнд дѣпъ сїне дої фѣчїорї не Антїохѣ ші не Dimiтріе, ші доѣ фѣте не Рѣксанда, ші не Едісавета.“

Деспре моартеа лѣі Константін Кантемір аша скріе Авторіа відеї лѣі ¹⁰): „Дн іарна че аѣ зрѣмат дѣпъ вара дн анѣ 1692, не Константін Кантемір дн дѣреа тѣрѣл-тѣрїе, ші de абїа се рѣдїнасе дн воалѣ, кѣнд азїнд de вестеа лѣі, аѣ сосїтѣ дн Іаншї треї Патріархі: Іакобѣ дн Царїградѣ, Герасїм дн Александріа ші Docїтеїѣ дн Іерѣса-лїм. Ачѣцїа ла днченѣтѣа пѣресїтеї аѣ слѣцїтѣ дн вісерїка Принцѣа лѣі де ла Бѣр-пѣвшї, ла кареа слѣжївѣ фїїнд de фадѣ Принцѣа аша аѣ слѣбїтѣ, de абїа л'аѣ дѣсѣ шервїї дн пѣлата дн кареа і-аѣ оспѣтатѣ, сѣ ле deа вінеце. Шезѣт'аѣ ші ел кѣ дѣпшїї ла ма-сѣ, дарѣ днгрѣзїндїсе воала, аѣ лѣсатѣ кѣ дѣпшїї не фїїл сѣѣ Dimiтріе, ші ел черѣп-дѣші ертѣчїзне, с'аѣ дѣсѣ дн кіїа са. Принцѣа авеа атедеалѣ ші апоплексіе de а стѣнга кареа і-аѣ днтѣнекатѣ окїл чел стѣнгѣ. Дрѣпт ачѣеа аѣ кіематѣ ла сїне не Сава Мі-трополїтѣа Сѣчѣвеї, ші дн треї чеасѣрї с'аѣ гѣтатѣ ла моарте: Дн 13 Martie de кѣтрѣ зїзѣ ш'аѣ пердѣтѣ vederea окїлї стѣнгѣ, ші кѣ чел дрѣпт de абїа кѣпощеа не фїїл, фата ші прїетенїї сѣї, фїїнд акѣта, кѣ і се апрѣпїа чеасѣл, аѣ кіематѣ ла сїне не цїпере-сѣѣ Лѣпѣл фѣчїорѣа лѣі Богдан, не Георгїе Росет Вістїерїа чел mare, не челалалт цїпере Міхаїл Раковїца Сїлѣтарїа чел mare кареле аѣ domnїтѣ дѣпъ ачѣеа дн Молдова, ші не тоцї воїерїї de Дїван, ші нѣмерѣнд (кѣм пѣтеа ворвї) вреднїчїїле саде, ші кѣте аѣ сѣ-фѣрїтѣ пентрѣ цѣарѣ, і-аѣ доженїтѣ, сѣ алѣв гріже de цѣарѣ, ка сѣ нѣ се тѣрѣзѣре дѣпъ моартеа лѣі, зїкѣнд: Фрацїлор ші патріоцїлор! Стрѣпѣцїївѣ ші адецїї воѣв domnї сѣѣ не зпѣл дїнтре фїїї меї, сѣѣ de ві се вор пѣреа ачѣцїа преа гїнерї de а пѣтеа domnї, пре ачѣла, не каре дн ведїї цїздека маї вреднїкѣ, ка маї днпїнте de а тѣрї, сѣ поѣв ворвї кѣ дѣпсѣл, ші аї спѣне челе аскѣнсѣ а ле Молдовеї, ші вої сѣ вѣ довѣндїцїї іа-рѣші кѣдїнѣа, de а вѣ злеѣ сѣнгѣрї domnї ші стѣпѣнїторїѣ.

Боїерїї мерѣгънд дн пѣлата дн кареа се цїнеа Дїванѣл, — — — — аѣ алесѣ Domnїѣ не Dimiтріе Кантемір, ші татѣ-сѣѣ вѣкѣрѣндѣсе ші днвѣцѣндѣ'лѣ, кѣм сѣ се поарте, аѣ

търпѣ дн възреть де 66 де ані, ші с'аѣ астръкатѣ дн тълъстіреа Міра, кареа о фѣкесе татъ-сѣѣ Теодор дн цінътл Пѣтнеі, ші ел о днъзстрасе, петрекндѣ'лѣ Принцл Дімітріе кѣ треі Патриархі ші кѣ тоатъ воіерімеа.“ Даръ че с'аѣ днтъмплатѣ апоі кѣ Дімітріе Кантемір, с'аѣ зісѣ маі сѣс дін Історіа Бълъченеаскѣ.

1) Codex Ms. Balacianianus ad h. a. 2) Filstich apud Eng. l in recent. Hist. Valachiae Part. I. p. 345

3) Engel l. c. p. 346. 4) Codex Balacianianus l. c. 5) Gebhardi in Hist. Hung. Part. 3. p. 322. 6) Kato-
tona in Erit. Chronologica ad ann. 1693. 7) Bethlen Miclos a' kézzel irt maga életében ad h. a.

8) Eppus Iosephus de Camellis in suo Diario. 9) Demetrius Cantemirin Hist. Osm. Regni Lib. 4. cap. I. N. 106. in notis ad vocem Cantemir. 10) Author vitae Constantini Cantemir cap. 9. in fine.

Анъл 1694. Деспре Ардеалѣ ла анъл де акъм аша скріе Черей Міхаіл 1): „Ноі кѣ Домнъл Анор Ісѣван мерсерътла адънареа дін Мъръшѣ-Ошорхеіѣ, аколо л'аѣ фѣкѣтѣ Комісаріѣ престе деаръ: дрепт ачееа венірѣм дн Сібііѣ ла лъаре де самъ, ачі не аѣ венітѣ весте кѣ Търаріі аѣ пѣвълітѣ дн Чіск, кареа пѣвъліре аша с'аѣ днтъмплатѣ. Дн Чіск с'аѣ фостѣ рѣндѣітѣ патрѣ компарні Немцїі спре ернат, даръ Сексіі дін Чіск п'аѣ воітѣ ачееа, чі аѣ трімісѣ ле Шандор Іаношѣ, кареле аѣ ші прічїнїтѣ робїа Чісклї, не Деак Тамашѣ, ші не Чато Іаношѣ ла Домнъл Анор Ісѣван дн Сібііѣ, ка сѣ лъаре ла Ценераріѣл Ветерані сѣ пѣ се трімітѣ Немцїі дн Чіск, ші фѣгѣдѣіръ ші Ценераріѣлї ші Домнълї Анор, вр'о кѣтева сѣте де гълете де овѣсѣ. Домнъл Анор Ісѣван ворбі кѣ Ценераріѣл, ші ачеста плїні воїа Сексілор, даръ зісѣ кѣтрѣ Анор Ісѣван. Домнъле Татъ! (аша кіемъндѣлѣ), вагъ де самъ, кѣ пѣ вор фї Немцїі спре ернатѣ дн Чіскѣ, даръ аша сѣ се пѣзеаскѣ плаїрїле, ка сѣ пѣ се днтъмпле вре о пѣвъліре де кѣтрѣ Молдова, кѣ де се ва днтъмпла, зеѣ, Domnia та веі да сама днаїнтеа днпърѣдїеі, пѣ еѣ. Погорѣндѣсе Домнъл Анор де ла Ценераріѣл, фїнд ші еѣ де фацѣ, зісѣ кѣтрѣ Шандор Іаношѣ: Бадѣ! еѣ ам іспрѣвїтѣ треаба ла Ценераріѣл, де пѣ вор фї дн Чіск Немцїі, чі те роу пентрѣ Дѣмнезеѣ, аша сѣ лъацї сама, ка сѣ пѣ се днтъмпле чева рѣѣ, кѣ зеѣ въ вор сплнзѣра. Шандор Іаношѣ лї респѣнсе: ласѣ не міне кѣ, де се ва днтъмпла пагѣ-бѣ деспре Търарі, сѣ кадѣ канъл теѣ пентрѣ дѣнса; пентрѣ кѣ некѣрнат авем поште саѣ кълърашї дн Молдова. Аша днтърпѣндѣсе еї дн Чіскѣ, фїнд кѣ неаоа ера фоарте маре, пѣ мълт аѣ гѣндїтѣ, чі сѣмѣріа стрѣжарїлор о аѣ тълкатѣ еї, ші пѣмаї не чеї скїонї ші слѣцї і-аѣ трімісѣ ла стражѣ фърѣ де арте, де ла карїі пѣ аеа че сѣ трагѣ. Не кълърашї днкѣ пѣ і-аѣ трімісѣ маї днколо де Команфалфа, ші кѣ ачееа с'аѣ днтърнатѣ ла Шандор Іаношѣ, че ле аѣ мїндїтѣ оамелїі лї Водѣ дін Молдова, ші ел тоате ле аѣ крѣзѣтѣ.

Іарѣ Принцл Молдовеі де атѣнчї Константїн Дѣка ера маре протівнікѣ Ардеалѣлї, пентрѣ ачѣаста Полонїі (дн анъл 1684) венїнд фърѣ де весте асѣпра тѣтлне-сѣѣ Дѣка Водѣ, л'аѣ прїнсѣ, л'аѣ дѣсѣ ров дн Полонїа, іарѣ Доамна лї Дѣка Водѣ сѣргїндѣсе пентрѣ слобозїреа вѣрватлї сѣѣ ші токмїндѣсе кѣ Лешїі дн треї-зечї де мїі де гал-бенї аѣ трімісѣ дін Царїград пре ѣн шерѣ де фрѣнте ал сѣѣ кѣ банї шї кѣ вр'о кѣтева пѣрекі де пеї алесе де соволї шї кѣ фоарте формошї парїні, ка сѣ теаргѣ прїп Ардеалѣ дн Полонїа ші сѣ рескѣтпѣре не Дѣка Водѣ. Чі днтр'ачееа Дѣка Водѣ аѣ търпѣ дн

ровіе, іарь Телекі Міхаїл кареле прѣрѣа рѣвнеа харатѣрїе, не Принцѣл Міхаїл I Анафі ла атъга л'аѣ адсеѣ, де аѣ оупрїтѣ не трїмієса доамнеї, шї аѣ лѣатѣ ванїї кѣ тоате челеалате де ла дїнєса, зїкїнд, кѣ вор фї бєпї сѣ плѣтеаскѣ кѣ дѣпшїї хѣрачїєл порѣеї. Чї Телекі Міхаїл тоате ле аѣ цїнѣтѣ не сама са, Принцѣлї нємаї єп кал і-аѣ датѣ дїн тоате кѣте ренїсе, шї ка сѣ нѣ се вадѣ нємаї єпгѣр а ле рѣпї, дат'аѣ шї лїї Сєкєлї Ласло шї лїї Налаці, шї лїї Апор Ієтван нїще ланѣрї де аѣр, шї алте пємїкѣрї дїнтр'ансєле. Константїн Дѣка шї нємѣ-са дєстѣл ле аѣ черѣтѣ ачєстєа тоате дїнапїї де ла цєара Ардеалѣлї, ба шї де дїнлѣратѣл Леополдѣ I, рѣгїндѣсе; ачєста дїкѣ маї адєсеа-орї аѣ порѣнчїтѣ пєнтрѣ дїнсєле, дарѣ нѣ ле аѣ нѣтѣтѣ скоате дїн тѣпїле лїї Телекі, шї прєтєнцїа єсте нѣнѣ аєтѣзї, пєнтрѣ кѣ цєара пєлѣнд дїнса ванїї, шї пєфолосїндѣсе кѣ єї, нѣ се цїне датоаре сѣ'ї плѣтеаскѣ. Дрєнт ачєєа Константїн Дѣка фїїнд Ромѣнѣ цїїторїѣ амїнте, аѣ врѣтѣ сѣ се їєвїндєаскѣ дєспрє цєарѣ пєнтрѣ бѣстѣшагѣл шї пагѣва, чє с'аѣ фѣкѣтѣ касєї салє, шї єл аѣ фостѣ єпѣл дїнтрє чєї чє аѣ дїндємнатѣ пє Тѣтарї, сѣ вїнѣ сѣ ровєаскѣ, шї не Сєкѣїї дїн Чїкѣ тотѣ кѣ мїнчїєнї і-аѣ цїнѣтѣ сѣ нѣ се тєамѣ де Тѣтарї. Алмїнтрєлєа єл кѣпєлє де ар фї фостѣ бєпї крєцїїнѣ, лєспє ар фї нѣтѣтѣ да де шїрє шї агѣтєа мїї де сѣфлєтє крєцїїнєщїї п'ар фї кѣзѣтѣ ла амарѣ ровїє." Пѣнѣ ачї Черєї Міхаїл, чї єѣ дїнтрєвѣ, карє аѣ фостѣ маї тєрє кѣлє шї маї рѣѣ крєцїїн, чєл чє п'аѣ фѣкѣтѣ де шїрє кѣ вїн Тѣтарїї, саѣ чєї чє аѣ рѣпїтѣ авєрєа лїї Дѣка Водѣ, шї прє єл л'аѣ пѣкѣжїтѣ прїн ачєєа де аѣ нѣрїтѣ дїн ровїє.

Дєспрє цєара Ромѣнєаскѣ прєавєстїтѣл Енгєл *) скрїє аша: „Дїн прїмѣвара дїн аєл. 1694, пєвєстєї чєї тїнєрє Прїнцєсєї дїн Молдова (Марїєї Бранкованѣ) і-аѣ вєпїтѣ дор дїн лѣєнтрѣ де нѣрїнцїї сѣл. Дрєнт ачєєа вѣрѣватѣл єї Константїн Дѣка о аѣ трїмієѣ дїн Валахїа сѣ'шї вадѣ нѣрїнцїї кѣ нєма лїї, Доамна Анастасїа, тѣєрєа лїї Дѣка Водѣ, кѣ Столїкѣл Васїлїє шї кѣ алцї воїєрї. Дїн 13 Маїѣ аѣ сосїтѣ дїн Бѣкѣрєщї, а доза-зї аѣ вєпїтѣ єп Ага шї і-аѣ адсеѣ кѣтѣп ноѣ лїї Бранкованѣ дєспрє партєа Вїзїрїєлїї Мѣстафа-Баша. — — — Дїн вара дїн аєл. 1694 Ханѣл Тѣтѣрєскѣ аѣ трєкѣтѣ прїн Молдова шї аѣ ацїєнєѣ ла отарѣл Валахїєї дїн 20 Ієнїє маї дїнаїтє де а'ї прїндє де вєстє. Токма атѣпчї єрє врєтєа сєчєрєї шї цєранїї азїндѣ де вєпїрєа Тѣтарїлор аѣ фѣцїтѣ, лѣєлїндѣ'шї холдєлє пєсєчєратє кѣ тєрє пєсєнєѣ пєгѣвѣ; іарѣ Прїнцѣл аѣ трїмієѣ кѣ дарѣрї шї кѣ зѣхѣрєа дїнаїтєа Ханѣлїї ла Даїа, шї єл аѣ рєтасѣ, сѣ апєрє плєїєрїлє Валахїєї де кѣтрѣ Нємцїї. Дѣпѣ чє аѣ трєкѣтѣ Тѣтарїї дїн 10 Аєгѣстѣ, Прїнцѣл Бранкованѣ аѣ єпїтѣ дїн Бѣкѣрєщї шї с'аѣ тѣвѣрѣжїтѣ кѣ оцїлє салє ла Тѣрговєщїї. Дїн Тѣрговєщїї касєлє чєлє Домнєщїї єрє пѣстїє де 35 де апї, адєкѣ де не врєтєа лїї Міхнєа (саѣ Міхаїл VI) Водѣ, Константїн Водѣ аѣ трєвѣїтѣ сѣ'шї чєарѣ словозєнїє, ка сѣ ле дїрєагѣ, шї сѣ шадѣ дїнтр'ансєлє, шї дїн 15 Аєгѣстѣ дїн 1694, аѣ нѣтѣтѣ дїнтра дїн єлє, пєнтрѣ а кѣрора їсправѣ не лѣтѣорїєл де самѣ Міхаїл Каптакѣзєнєл л'аѣ дѣрѣїтѣ кѣ кѣтѣанѣ. Вара алмїнтрєлєа о аѣ пєтрєкѣтѣ Прїнцѣл прє ла тѣлѣєтїрї шї дїн Врѣпковєнїї, аної с'аѣ дїнторєѣ ла Тѣрговєщїї, шї де аколє дїн 20 Октомврїє аѣ тєрєѣ ла Бѣкѣрєщї.“

Деспре Молдова нѣмаі атъта скріе преавестітъл Енгел³⁾: „Ан 6 Октомврие дін аня 1694 Полоніі аѣ ресіпіт о самѣ де Търчіі ла Каменецѣ.“ Іарѣ деспре лѣкруріле дін Унгаріа Стефан Катона⁴⁾ скріе, прекум зрмеазъ: „Дѣлѣ че аѣ трекѣт Дѣксѣл де Кроіі ан сѣлѣба Лешеаскѣ асѣпра Свезілор, повѣцвіреа оцілор дѣпѣрѣтеціі асѣпра Търчілор іарѣші с'аѣ дѣкретіуат Ценераріѣлѣ Капрара, кареле фінд волнавѣ ші слабѣ де вѣтрінеце нѣмаі ан 5 Септемврие аѣ мерс ла оастеа де сѣпт Петроварадін. Візіріѣл кѣ Търчіі се тѣвѣрѣсе ла Салакметенѣ, ші фѣкѣндѣсе маі дѣдрѣзненѣ, пенѣтрѣ кѣ Капрара нѣ се мішка, с'аѣ апропіат ші аѣ дѣченѣт а вате табѣра дѣпѣрѣтеаскѣ де опт латѣрі. Се ведеа кѣ ачеіа ар фі візіторі, каріі вор сѣфери маі віне мѣтареа аерѣлѣ. Търчіі аѣ фост чеі дінтѣлѣ, каріі н'аѣ пѣтѣт сѣфери фрігѣл, дрепт ачеа дн сѣжршітъл лѣі Септемврие поаптеа аѣ фѣцїт, дѣлѣ че аѣ перїт дн 22 де зіле 15000 дінѣре сіне. Дѣпѣртѣндѣсе Търчіі, Цісла днѣкѣ с'аѣ днѣкнѣт дѣпѣрѣтѣлѣ Леополдѣ І, ші фріка Ардеа лѣлѣ деспре партеа ачеа с'аѣ днѣкнѣшорат. Дароді ценераріѣл лѣі Текелі, възлнд непорочіреа Домѣлѣ сѣѣ, ші зрѣндѣсе а маі петрече кѣ Търчіі, днѣкѣ аѣ апрїнс четѣціле Палапка-позѣ, Рама, Федіславіа ші Галомвацѣл, каре ера але лѣі Текелі, ші аѣ трекѣт ла Ветерані Ценераріѣл Немѣсскѣ.“ Ашіндереа скріе Гевхарді⁵⁾.

1) Cserei Mihály az Erdélyi Historiaban ad h. a. 2) Engel in recent. Hist. Valachiae Part. I p. 346. seq. 3) Idem Engel in recent. Hist. Moldaviae p. 286. 4) Katona in Epitome Chron. ad annum 1694. Gebhardi in Hist. Hung. Part. 3 p. 322.

Анѣл 1695. Ла аня ачеста скріе преавестітъл Енгел¹⁾ прекум зрмеазъ: „Ан 7 Іансаріе дін аня 1695, аѣ мѣрїт Ахмет ІІ, ші і-аѣ зрмат Мѣстафа ІІ, кареле дндатѣ ш'аѣ бѣгат дн канѣ, сѣ'шї арѣте вітеціа асѣпра оцілор дѣпѣрѣтѣлѣ Леополдѣ І, лѣі Константїн Бранкованѣ днѣкѣ де кѣ іарѣл і-аѣ венїт порѣнкѣ, сѣ' теаргѣ ла Кладова сѣ днѣтѣреаскѣ четатеа, ка сѣ о поатѣ аѣпра Ромѣніі. Кѣ вр'о кѣці-ва ані маі днѣпте асемеѣеа порѣнкѣ венїсе, чї атѣнчі перзлнд Търчіі, еї о аѣ стрїкатѣ шї арѣѣ, кѣнд фѣцеа дѣдрѣпѣт. Атѣнчі фінд іарѣл шї калеа реа, ші лїсїнд пѣтредѣл, нѣмаі пе Корѣеа Брѣлоіѣ Банѣ Країовеі л'аѣ трїміѣ Водѣ ла днѣтѣреа четѣціе ачеіа. Ла Сзлтанѣл аѣ мѣпат Брѣнкованѣ пре Ворнікѣл Константїн шї пе Дѣмітрашко Каромалеѣл сѣ се роаѣе ка пе ел сѣ'лѣ ласе сѣ рѣмѣпѣ а касѣ. Чї Візіріѣл кѣ Кіаїа лѣі, нѣ нѣмаі аѣ днѣпдекат добѣндїреа черереі ачестеіа, чї днѣкѣ аѣ порѣнчїтѣ лѣі Бранкованѣ сѣ трїмітѣ мѣлѣт зѣхѣреа ла Каменец. Іарѣ ел с'аѣ фолосїтѣ кѣ днѣтѣрѣереа пѣлѣ ла Паці дн 24 Мартіе дѣлѣ кѣрїндаріѣл чел векіѣ. Ан 8 Априліе аѣ нїмерїт зп Ага кѣ позѣ порѣнкѣ: дрепт ачеа аѣ порнїтѣ о парте де зѣхѣреа кѣтрѣ Каменецѣ, шї ел аѣ мерс пре ла Подлосї ла Брѣнковенї дарѣ кѣт аѣ пѣтѣт маі днѣет. Ла Брѣнковенї і-аѣ венїт весте, кѣ пе Візіріѣл л'аѣ сѣжрматѣ днѣ порѣнка Дѣпѣрѣтѣлѣ, шї трѣлѣ лѣі л'аѣ лѣсат пе'нѣропат вр'о кѣтева зіле дн злїцѣ. Візіріѣл Мехмет Баша, кареле і-аѣ зрмат шї Кіаїа лѣі, ера оаменї маі вѣпї шї аѣ днѣтѣрѣїт де Водѣ аѣ плѣтїтѣ зѣхѣреаоа че тревзіа дѣсѣ дн Каменецѣ, кѣ банї, ка сѣ нѣ се асѣпреаскѣ деара кѣ пѣртареа еї. Дечї Водѣ днѣкѣ с'аѣ

dăcă la Кладова, ші аѣ дѣчепѣт а о zidi, даръ нѣ мѣл аѣ зѣвоѣт аколо, чі лѣсѣнд пе Столпикѣл Радѣл Ісвореанѣл ші пе Радѣл фечіорѣл Ворпикѣлѣ Хризѣа, ка сѣ іспрѣвеаскѣ лѣкрѣл, ел с'аѣ дѣсѣ ла тавѣра де ла марѣінеа Ардеалѣлѣ. Ачі аѣ гонітѣ пе прѣдѣторіі Ардеалѣлѣ ші аі Валахіѣі ші аѣ прінсѣ пе Вѣтавѣл лор кѣ 50 лѣнгѣ ел, ші пре зніі і-аѣ спѣнзѣрат, пре алціі і-аѣ тріміс ла окнѣ. Брѣнкованѣ дѣсѣші нѣ авеа гріже де а се дѣпротіві кѣ Немціі (пентрѣ ачестеа с'аѣ ші фѣкѣт Прінцѣ де дѣмпѣрѣдіа Романілор дѣ 30 Іанѣаріе дін анѣл 1695), чі дѣмѣлѣнд пре ла мѣлѣстіріле Тісманѣ, Хѣрезѣ, де зн Лемнѣ, ші Арѣішѣ кѣ тоатѣ фаміліа ші кѣртеа са, се десѣлѣта дѣ пѣлатѣ чеа Домнеаскѣ де ла Тѣрговеші.

„Дѣтр'ачеѣа Ханѣл Селім Гереі дѣпѣ мѣлѣ порѣнчі але Сѣлтанѣлѣ Тѣрческѣ тревѣі сѣ треакѣ прін Валахія ла Белградѣл дін Сервіа фѣрѣ де воіа лѣі, ші кѣ маі мікѣ пѣтере; пентрѣ кѣ Козачіі ацістаціі де Рѣші а касѣ ді ста дѣ спате. Веніт-аѣ ханѣл дѣ Валахія фѣрѣ де леак де весте, кѣрѣіа і-аѣ тріміс дѣтрѣ дѣтінпінаре пе Сердаріѣл Верго ші пе Іаманді, ка сѣ нѣ пѣтеіеаскѣ деара кѣзѣнд ла сѣрѣчіа еі. Чі Тѣтаріі дѣпѣ обі-чеіѣл лор че череа кортеле, зѣхѣреле ші дарѣрі, ші трѣгѣндѣсе ла Тѣл де кѣтрѣ Дѣпѣре, аѣ веніт ла сатѣл Комоштеана лѣнгѣ рѣлѣ Ціѣлѣі, ѣнде ші маі априат аѣ дѣцелес че фак Рѣшіі кѣ Козачіі. Сѣлтанѣл Галга дрепт ачѣеа кѣ о парте а Тѣтарілор с'аѣ дѣтѣрнат ла Крім; іарѣ Ханѣл аѣ трекѣт Дѣпѣреа пре ла Дііѣ, ші с'аѣ дѣс ла дѣмпѣратѣл Тѣрческѣ ла Белград. Пѣріле челе мѣлѣ, че терѣеа асѣпра лѣі Емерік Текелі, ші каре ле дѣтѣріа Бранкованѣ, аѣ фѣкѣт де Телекі аѣ веніт дѣ дісграциѣ ла дѣмпѣратѣл Тѣрческѣ, ші кѣнд аѣ терс кѣ Кѣрѣціі сѣі, сѣ се дѣмпрѣѣне кѣ Тѣрчіі асѣпра Немцілор, дѣмпѣратѣл аѣ порѣнчіт де л'аѣ прінс, ші дѣмпрѣѣнѣ кѣ мѣіереа ші кѣ вр'о кѣдѣва шерѣі аі лѣі л'аѣ трімісѣ роб ла Царіград, кареле дѣпѣ ачѣеа сѣгрѣн аѣ ші мѣрїт (дѣл Nikomedia) дѣ 13 Септемѣрїе дін анѣл 1695. Пе Кѣрѣціі лѣі Текелі, і-аѣ тріміс Сѣлтанѣл ла Бранкованѣ сѣ'ші чеарѣ слѣжѣѣ, саѣ лок ѣнде сѣ се ашезе кѣ лѣкѣшѣл, чі Бранкованѣ ле аѣ спѣс, кѣ нѣ арѣ опѣ де дѣлшіі; ші аша с'аѣ стѣлс де сіне дѣмѣлѣнд (прекѣм скріе Радѣл Грѣчѣанѣ) ка ші ніѣе капкіні.“

„Дѣтр'ачеѣа Сѣлтанѣл аѣ лѣат Ліпова; ші аѣ цінѣтѣ ѣтаіа чеа крѣпѣтѣ кѣ Ветерані. Дѣл задар с'аѣ тріміс (прекѣм зіче Грѣчѣанѣ) дѣпротівѣ лѣі Ветерані Махомет Бѣі-Орлѣ ші Беглерѣбегѣл дін Рѣмелі, кѣ с'аѣ гоніт дѣдѣрѣпѣт кѣ капетеле спарте: пентрѣ ачѣеа аѣ терсѣ дѣсѣші Сѣлтанѣл асѣпра лѣі, каре лѣкрѣ Ветерані нѣ л'аѣ цінѣт, кѣ де л'ар фі цінѣт нѣ с'ар фі слобозіт ла ѣтаіе. Тотѣші осташіі дѣмпѣратѣлѣі Леополдѣ І с'аѣ ѣтѣт ка леі дѣл 4 чеасѣрі, ші Тѣрчіі ш'ар фі перѣдѣт ініта кѣ тотѣл, де нѣ ар фі рѣнїт пе Ветерані о глоанцѣ; дарѣ рѣнїндѣлѣ ші пѣпѣтѣнд ста дѣл фрѣпте, кѣ осташіі аѣ фѣцїт ші саѣ с'аѣ тѣіат саѣ с'аѣ прінсѣ. Ѧнде аѣ нікатѣ Ветерані нѣ с'аѣ пѣтѣт ші. Дѣнсіші Тѣрчіі мѣртѣ-рісеск, кѣ де п'ар фі кѣзѣт Ветерані, ар фі дѣвінс пе Тѣрчі. Кѣзѣт-аѣ дінтре Тѣрчі Шѣін-Мѣхмет-Баша кѣмпнатѣл Сѣлтанѣлѣі, Махомет Бѣі-Орлѣ, Беглерѣбегѣл дін Рѣмелі, ші алціі мѣлді дін чеі де фрѣпте. Немал кѣ аѣ фостѣ де фѣцѣ Сѣлтанѣл, ші Ханѣл аѣ

цїнхтѣ пе Търчи, де п'аѣ фѣцїтѣ, къ аѣ порѣпчїтѣ Сѣлтанхл, ка пе ачеїа карїї вор фѣцї дндатъ сѣї таїе тот фършї. Търчїї маї пре зрѣтъ аѣ апрїнсѣ Логожхл шї Карансевешхл, апої с'аѣ диторсѣ прїп Валахїа, сѣ треакъ Дѣпъреа пре ла Нїкопоїѣ. " Ашїше-реа скрїѣ Черей Міхаїл ?), Катона ?) шї Геххардї ?).

Тот преавестїгхл Енгел, дѣпъ че аѣ скрїсѣ, кѣм аѣ треактѣ дмпъратхл Мѣстафа II, кѣ оастеа са прїп Валахїа, шї кѣм і-аѣ ешїтѣ Бранкованѣ дпайнте шї л'аѣ петреактѣ, зїче: „ Ла Търнхл фїнд Брѣнкованѣ, ка сѣ шї арете драгостеа кѣтръ каса Австріей, аѣ рескѣмпратѣ мѣлцї Немїї дїп ровїа Търчїлор шї а Търтарїлор, дптре карїї аѣ фостѣ шї дмпърѣтескхл Коммїсарїѣ де харцѣ Іоанн Хѣберѣ, кѣ маї мѣлцї оффїцїарї. Де ла Търнхл аѣ порнїтѣ Брѣнкованѣ дп 7 Октомвріе, шї пе 14 Октомвріе аѣ фостѣ дп Търговецї, шї маї пре зрѣтъ аѣ терсѣ ла Бѣкѣрецїї, зндѣ аѣ вестїтѣ ферманхл чел деспре дп-търїреа Домнїей сале дп адѣнареа цереї дптре датхл кѣ тѣнѣрїе. "

Деспре Молдова ворнїнд маї зїче ачелашї Енгел ?), кѣ дп анхл 1695, Константїн Дѣка Домнхл Молдовеї дпкъ ар фї терсѣ кѣ Търчїї дп Шпгарїа, даръ мїе пѣ мї се ве-де а фї пѣтѣтѣ ел фаче ачѣаста пентрѣ Полонїї, карїї дї ста дп коасте. Залѣскї ?) скрїе кѣ дп лѣпа лѣї Марїе дїп анхл ачѣаста Търтарїї аѣ пѣвѣлїтѣ дп Рѣссїа, шї кѣ Домнхл Молдовеї аѣ трїмїсѣ солѣ ла сїїмхл Лешескѣ, дар ачѣеа пѣ о скрїе пентрѣ че л'аѣ трїмїсѣ.

Преїацїї шї знїї дїнтре воїерїї Шпгѣрецїї, карїї цїнеа кѣ Патрїарххл Ромей, пѣпѣтѣнд сѣферї прївелѣцїрїе че се дѣдѣсе дп анїї треакцїї 1690 шї 1691, пеамѣлїї Ілїрїческѣ, дпчѣпсѣ а ле кѣлка пе ачѣеа, шї пе Ілїрї дп мѣлте аї вѣтѣма. Дрепт ачѣеа дп-пѣратхл Леополдѣ I, дп 4 Марїе дїп анхл ачѣаста 1695, пѣмїтеле прївелѣцїрї де поѣ ле аѣ дптрїтѣ шї маї пѣ ларг ле аѣ тѣлкїтѣ ?), зїкѣндѣ: „ Але кѣрора змїлїте черерї поѣт кѣ змїлїцѣ фѣкѣте шї арѣтате шї кредїнчїоаселе слѣжбе а ле пѣмїтѣлїї попорѣлїї Расчїан, каре еї вїтежѣе ле аѣ фѣкѣтѣ асѣпра протївнїкѣлїї челїї де обше ал кредїпѣтѣдїї, шї кѣ мѣлѣтѣ вѣрсаре де сѣнѣе ле аѣ печетлѣгїтѣ, мїлостївѣе сокотїндѣле, шї мїлостївѣе шї кредїпд кѣ вор фї статорнїчї дп кредїнчїошїре (пѣпъ ла алѣ порѣпкъ шї орѣндїаїа а поа-стрѣ, кареа се ва да, дѣпъ кѣм вор фї времїе) мїлостївѣе ам отѣрїт ка Архїепїскопхл маї сѣс пѣмїтѣ (Арсенїе Черновїчї) сѣ аїбъ шї чїпстеа чеа веке шї тоатѣ пѣтереа (де кѣм-ва і се кѣвїне дѣпъ кѣдїнѣа шї обїчеїаїа леѣей лор) де а пѣне Епїскопї де леѣеа са, шї Епїскопїї прїп ел пѣшїї, іаръ анѣте чїпстїїї: Ісаїа Дїаковїчї ал Темїшозрей, ал Іепопїоїлїї шї Архїмандрїтѣлїї Крѣшедолїлїї; Стефан Метовїачї ал Карлостадїлїї шї ал Зрїнопоїлїї; Естїмїе Дровнїакѣ ал Сегедїнхлїї; Естїмїе Поповїчї ал Бѣдеї шї ал Албет Крїедїї; Естїмїе Тетовачї ал Мохачїлїї шї ал Сїгетѣлїї; Спїрїдїон Стрїбїца ал Вершѣ-цѣлїї; шї Ефрем Бенїамїн ал Орѣзеї шї ал Агрїей (адѣкъ пе карїї пої прїп пѣтереа ачѣестора мїлостївѣе дї лѣсѣм шї сѣферїт) прїп Епархїїле лор рѣндїте, адѣкъ прїп ачѣеа, дп каре аѣ дескѣлекатѣ шї с'аѣ ашезатѣ кѣвїос пѣмер де фамїлїї Расчїане сѣѣ Сървешї дїп бѣпъ воїнѣа канѣеларїей поастре чеї де харцѣ, дѣпъ че аѣ скѣтѣратѣ цїггхл Търчїлор, кѣм с'аѣ зїсѣ шї аѣ треактѣ дп слѣжбе поастрѣ, сѣ поатѣ пѣсѣмїтїїї пѣлїї че-

ле съзлетещи, а дндрента не чеі пѣкътоші ші аї педенсі дѣпъ вѣтеле лор, а лѣа вені-
тѣрѣле Патріархълѣ ші але вѣсерічлор дн кѣт лі се кѣвѣн дѣпъ леѣа ші обічеікрѣле лор,
ші аї ші фаче тоате дерегѣторііле (тотѣшї фѣръ де скѣдереа ші вѣтѣмареа прелацилор
пострі, ші а вѣсерічеі чеі Католіче) ші маї пре зрѣтъ тот попорѣл съ поатъ авеа
словодѣ дѣпрінде ре дн леѣа ші крѣдінца са дн тоате четѣцїле, орашеле, сателе де
марѣне ші днвѣтѣрѣле поастре, адекъ дн локѣрѣле ачелеа каре лі с'аѣ датѣ лор прїн кап-
челларіа поастрѣ чеа де харуѣ, тѣкар знде, фѣръ де вре о фрікѣ, прїмеждїе ші вѣтѣ-
маре а трѣвѣрїлор ші аверїлор сале; ші съ се поатъ фолосї кѣ скѣтїнца де дечїме дѣпъ
Декретѣл V ал Країлѣлї Маїа, Артїкълѣлї З, ші Декретѣл II ал Країлѣлї Владїславѣ Арт-
чел де пре зрѣтъ, каре дечїтѣ пѣмїтѣлї porodѣ сербескѣ съ о днтоаркѣ ші съ о деа пен-
трѣ хрѣпа ші пентрѣ ліпса Епїскопїлор челор де леѣа лор, пестѣндѣле днпротївѣ орї-че
днпедекѣрї де прелациї пострії, саѣ де дрегѣторїї кѣтѣреї крїеції пѣсе.“

Скрїсоареа ⁸⁾ кареа с'аѣ датѣ ла Коммїсіа чеа дїн аял 1753, ка съ арете, кѣ
Епїскопѣлї де ла Арадѣ пѣ аре вре о кѣдїнцѣ а порѣнчї Ромѣнїлор челор дїн Комїта-
тѣл Бїхѣреї, се невоїеде а арѣта, кѣ прїн Орадеа де ачї се днделеде Петроварадїнѣлї;
чї еѣ ласѣ, кѣ Ефрем Бениамїн, кареле се пѣмеде ачї, аѣ фостѣ Епїскопѣ дн Орадеа-
маре, дн Агрїа, дарѣ пѣмаї престе Сърбїї чеї дїн ші де лѣнгѣ четате, пѣ шї престе
Ромїнїлї, пентрѣ кѣ престе Ромѣнїї дїн Комїтатѣл Бїхѣрїї, атѣлчї порѣнчеле Теофїл Мітро-
полїтѣл Бѣлградѣлї дїн Ардеал, кѣм се ва арѣта ла аял вїторїѣ. Афарѣ де ачестеа
дн тот дїпломатѣл ачеста пѣмаї деспре Сърбїї чеї венїцї се ворѣеде; пѣ пот дрепт а-
честеа Епїскопїї чеї Сърбецїї пофїтї вре о кѣдїнцѣ престе Ромѣнїї чеї дїн Банатѣ шї дїн
цѣара Ънгѣреаскѣ, карїї кѣ мѣлїт маї днїнїте аѣ мошениї локѣрїле ачестеа, де кѣт Сърбїї.

¹⁾ Engel in recent. Hist. Valachiae Part. I. p. 347. seqq. ²⁾ Cserei Mihály a' Kézzel irt Erdélyi His-
toriában ad h. a. ³⁾ Katona in Epitome Chronol. ad h. a. ⁴⁾ Gebhardi in Hist. Hung. Part. III. p. 322.
seq. ⁵⁾ Engel in recent. Hist. Moldaviae p. 286. ⁶⁾ Zaluski p. 1523. ⁷⁾ Diplomatarium Nationis Illyri-
cae. Part. II. p. 15. ⁸⁾ Replica data Commissioni de anno 1753.

А ял 1696. Ла аял ачеста скрїе Гебхардї ¹⁾, прекѣм зрѣеазѣ: „Дн аял зр-
ѣторїѣ 1696, Мѣстафа II, се грѣвїа аспра Ардеалѣлї; чї Фрїдерїкѣ Августѣ Електо-
рїлї Саксонїеї л'аѣ трасѣ де ла калеа Ардеалѣлї околїнд Тїмїшоара, кареа околїре о
аѣ лѣсатѣ кѣт с'аѣ апропїатѣ Мѣстафа кѣ оастеа са шї і-аѣ ешїтѣ днїнїте. Дрепт ачестеа
Мѣстафа II с'аѣ апѣкатѣ де шанѣвѣрїле днпѣрѣтеції, че ера фѣкѣте ла Олашѣ, дарѣ фѣ-
рѣ де порок, кѣ п'аѣ пѣтѣтѣ бїрсі, тѣкар кѣ пѣсеце 3000 де аї сѣї днндѣрѣпт, съ таїе
пре чеї че вор фѣцї, прекѣм і-аѣ шї тѣїатѣ де вре о кѣтева орї. Алїнїтрелеа вѣтаїа
ачестеа аѣ ретасѣ дндоїгѣ, шї бїрїнца пѣ с'аѣ плекатѣї спре о парте, кѣ атѣца аѣ кѣ-
зѣтѣ деспре зна, кѣцї деспре алта, пѣпъ че аѣ венїтѣ тїмпѣл де днмѣе ошїле с'аѣ
дѣсѣ ла ернатѣ. Банѣл Кроацїеї Батїанї аѣ лѣатѣ Ъранограцѣлї шї алте четѣцї дїн Бос-
нїа. Прїнцѣл Ардеалѣлї Мїхаїл I Апѣфї фїнд тїнер аѣ тревѣїтѣ съ ласе Ардеалѣлї дн-
пѣратѣлї Леополдѣ I, днпѣїашї датѣ пѣмаї пѣпъ че се ва фаче паче кѣ Тѣрчїї, їарѣ апої
дн вѣчїе пентрѣ 10,000 де флорїнцї. Тревѣїт'аѣ ел съ деа афарѣ шї ферманѣл, прїн каре

се дитърисе Принцъ Ардеалъли. Ши аша аъ венитѣ іаръши Ардеалъли ла Корона Țigariel. „Ашиндереа скрие Стефан Катона²⁾. Чи маі пе ларг скрие преавеститъла Енгел³⁾ зикънд: „Дн 10 Февраріе дін анал 1696 гътіндсе Търчіи де поъ асвира Немцілор, аъ аръпкатѣ пе цеара Ромънеаскъ афаръ де о сѣмъ маре де бані, мългъ зъхъреа, ка съ се поатъ аштра Българдъли ши Тимішоара. Țн Ага азівнѣа пре алтъл ка съ скоатъ челе поръпчите, че къ атъта прінпъ нъ с'аъ маі фъкѣт вре одатъ: грезтатеа кареа о пърта маі днаінте треі цері, фінд къ Ардеалъ акшн ера дмпърътескъ ши Молдова сѣпъ де Полоні ши де Търтарі, о сімѣа нѣмаі Валахія. Принцъла дестъла аъ арътатѣ пордѣі къ цеара се серъчеше ши тоці лъкѣиторіі вор прівеці, даръ нъ л'аъ аскълтатѣ; ши аъ тревзітѣ тоате съ ле плінеаскъ. Ла ачестеа с'аъ адъогатѣ, къ цинере-сѣъ Константін Дѣка Домнъ Молдовеі, с'аъ тъзълітѣ, кареле вреа съ арегѣ, къ ел с'аъ черътѣ ла одіхнъ, петрѣ пъзъліріле Полонілор ши але Търтарілор дн Молдова, чи лзі Константін Брънкованъ нъі ера ла інітъ тъзъліреа лзі, віне шінд къ Търчіи нъ се зітъ ла непорочіріле оаменілор, чи дн тоате ді віновъцескъ. Тотъши атъта аъ фъкѣтѣ Брънкованъ, де цинере-сѣъ с'аъ пріміт къ чіпсте, ши аъ пѣтѣтѣ петрече дн Царіград ка Țн пріватѣ. Țртъторіѣл лзі Константін Дѣка дн Молдова аъ фостѣ Антиох Кантемір дінтр'о фаміліе, че пръреа аъ пісмітѣ касеі лзі Брънкованъ.“

Чи прічіна тъзъліреі лзі Константін Дѣка, аша о скрие Історікъл Вълъченескъ⁴⁾: „Доамна лзі Константін Дѣка Маріа шъріндсе ши сѣмедіндсе, къ аре пе татъ-сѣъ Домнъ Мълтепескъ, аъ днчепѣтѣ а печіпсті ши а батціккорі пе ціспънеселе воіерілор къ тълге ворбе реле, ши днтр'о зі де Паці венінд о ціспънеасъ къ ішлікѣ, дѣпъ кѣм ле есте обічеіла шіерілор воіереші а пърта дн кап, ла Доамна Маріа, ачѣаста і-аъ лзатѣ ішлікъл дін кап ши л'аъ вгратѣ дн фокѣ, зикънд: къ нѣмаі доамнелор се каде а пърта ішлікѣ, іаръ нъ ціспънеселор. Ачѣаста възнд воіеріі с'аъ скърбітѣ фоарте таре ши аъ фъкѣтѣ жалъв ла дмпъръціе, ши дмпъръціа аъ тъзълітѣ пе Константін Дѣка ши аъ пѣсѣ Домнъ пе Антиох фечіоръл чел маі маре ал лзі Константін Кантемір.“

Мерѣе маі дкколо Енгел, ши зіче: „Пре 15 зіле але лзі Маіѣ Брънкованъ гътсе тоате кълге фсѣсе поръпчите лзі де ла Поартъ, чи де авіа ацівнѣесе ла Обіленці сатъл сѣъ, съ се одіхнеаскъ, ши іатъ сосі Мехмет Ага Венеціанъл чел търчітѣ, къ порънкъ съ адъне дн magazinelе де ла Бъкреші ши де ла Търговеці 100,000 де кіле де гъкате, къ прін Валахія вреа съ пъзъліеаскъ армата Търчѣаскъ дн Ардеалѣ. Даръ петіка с'аъ алесѣ дін пъзъліреа ачѣаста, петрѣ къ армата Немѣеаскъ околісе Тимішоара ши аменінца ши Българдълі дін Сървіа, спре а кърора апъраре аъ тревзітѣ съ теаргъ Търчіи. Ханъл днкъ аъ фостѣ кіематѣ ла оастеа Търчѣаскъ, даръ ел авнд де а фаче къ Рѣшіі ши къ Козачіи, нѣмаі пе Ізал-Агасі дін Буѣар л'аъ трімісѣ къ о самъ де остані, каріі днкъ нъ с'аъ дндестълатѣ къ леафа че лі с'аъ датѣ, чи таре аъ пръдатѣ Валахія. Дѣпъ поза порънкъ а Сълтанълі Мѣстафа II, Брънкованъ дн 11 Ізліе дъпъ кърндарісІ чел некіѣ аъ трекѣтѣ ла Търговеці ши с'аъ тъвърітѣ дн преажта Ардеалълі. Маі пре Țртъ

prin Valahia къ Шаи-Пасъ-Герей фечіоръл Ханълѣ ші ацї Тътарї, карїи ашиндереа аѣ сторсѣ цеара, ші фечіоръл Ханълѣ поѣтїнд дарърї ка але тѣтъне-сѣѣ, дн 10 Августѣ аѣ трекутѣ Дѣнъреа кѣтрѣ Българдѣ. Дн 23 Іюліе дѣнъ кѣрїндарїл чел векиѣ аѣ сосїтѣ Сѣлтанаъ ла Българдѣ, ші с'аѣ сѣѣтїтѣ сѣ околеаскѣ Петроварадинъл; чї фїїнд кѣ Немцїи вътеа Тїмїшоара, аѣ алергатѣ спре тѣнтїреа еї. Дн 27 Іюліе, Немцїи сѣнт повъзїреа лѣ Фїдерїкѣ Августѣ Електорълѣ дїн Саксонїа і-аѣ ешїтѣ днїїнте. Търчїи днторкѣндѣсе ла мещешъгърїле дїн анъл трекутѣ, аѣ мерсѣ престе о самъ де Немцїи ла Тїсѣ, чї ачецїа с'аѣ днторсѣ дндърълт ка сѣ трагъ пре Търчїи спре сїне, сѣї поатѣ днкѣнцїра армата чеа маре; даръ ші Търчїи с'аѣ трасѣ дндърълтѣ ші с'аѣ днкїсѣ днтре каррь. Дн 26 Августѣ с'аѣ фѣкѣтѣ маре вътаїе, ші пе Немцїи поаптеа і-аѣ днпедекатѣ де п'аѣ днвїсѣ. Фїїнд кѣ Немцїи prin стрѣмътареа де 20 де зїле маї сѣршїсе зѣхъреаоа, ші гъндїнд кѣ Търчїи вор ешї сїнтре карре ші вор гонї, с'аѣ трасѣ де ла локъл вътїеї. Чї Търчїи днкъ с'аѣ трасѣ днпої, ші аша вїрїнца пѣ с'аѣ шїѣтѣ акъреїа пърцї аѣ фостѣ. Дннтре Търчїи аѣ кѣзѣтѣ фрателе Вїзїрїлѣ челї маре ал лѣ Мѣстафа-Баша ші Гречеар-Баша кѣ маї тѣлцї Башї; дннтре Немцїи ценерарїи Хаїслер ші Болонд. Схїтанъл дн 28 Август аѣ трекутѣ Дѣнъреа ла Българдѣ, ші де аколо прївїнд вр'о кѣтева зїле че фак Немцїи, дѣнъ че аѣ днцелесѣ кѣ Мѣсканїи аѣ лѣтѣ Азовъл, с'аѣ грѣвїтѣ ла Одрїїѣ, ка сѣ се гѣтеаскѣ пре анъл вїторїѣ, сѣ се їсѣвѣдеаскѣ деспре Мѣсканїи. Іаръ Бранкованѣ петрекунд кѣлесл вїлор ла Пїтещї, дн 28 Октомврие аѣ трекут пре ла Търговецїи ла Бѣкзрещї ѣнде аѣ трекутѣ сѣ пѣтеаскѣ ванїи че се поѣтеа де маї тѣлцї Ацї Търчещї. Тот дннтрѣ ачест ан с'аѣ їспрѣвїтѣ зїдъл де ла тѣпѣстїреа Рѣтнїкѣлѣ чел де гроаза Тътарїлор фѣкѣт. ла а кърѣїа зїдїре тѣлцї ванї аѣ датѣ Сѣлтарїлѣ Мїхаїл Кантакъзенъл. Ла Бѣзещї днкъ аѣ фѣкѣтѣ Бранкованѣ тѣпѣстїре де пїатрѣ дн локъл челї де лемнѣ шї дн Фокшанї аѣ адсѣ анъ де въѣт пе скокзрї, кале де доѣв чеасърї. “

Акѣм вїн сѣ арѣтѣ че ам фѣгъдїт ла анъл трекутѣ, кѣм кѣ Ромънїи дїн Комїтатъл Бїхъреї шї маї днїїнте шї пе времїле де акѣм се стѣпънеа дн челе сѣфлетещї де Мїтрополїцїи Българдѣлѣ дїн Ардеалѣ, кареа зїсѣ а меа кѣ маї тѣлте аргѣментърї о ашї пѣтеа рѣзъша шї дннтрї, даръ ка сѣ пѣ тѣ лѣцескѣ дн кѣвїнте престе пѣравъл меѣ, пѣ маї ачеста пѣн днїїнте. Дн анъл 1696, с'аѣ тїпърїтѣ чеаслоаве Ромънещї дн Сївїїѣ, дннтрѣ ал кърора кѣвѣнт днїїнте *) се четеще: „Кѣтрѣ преа-сѣїнцїтѣл шї їсѣвїторїл де Дѣмнезѣѣ Домнъл Теофїл Мїтрополїтѣл Българдѣлѣ, ал Ваѣлѣлѣ, ал Марамѣрѣшѣлѣ, ал Сѣлацїлѣлѣ.“ Ваѣлѣ ачї адсѣѣ, че се кїамъ Ънгъреѣше Рѣв, есте апроане де Алешдѣ дн Комїтѣл Бїхъреї, престе Ромънїи дн карїи сатѣ де аѣ стѣпънїтѣ Мїтрополїтѣл Теофїл, стѣпънїт'аѣ ачела шї престе чейладцї Ромънїи дн Комїтатѣл Бїхъреї, шї аша Ефретѣ Бенїамїн Епїскопъл чел Сърбескѣ пѣ с'аѣ пѣсѣ дн Ораѣеа-маре престе Ромънї, фѣрѣ пѣмаї престе Сърбї, кѣм с'аѣ зїсѣ ла анъл трекут.

Зїсѣс'аѣ ла анъл 1680, кѣ Мїтрополїтѣлѣ Варлаам дн сказълѣ Българдѣлѣ і-аѣ грѣматѣ Теофїл, даръ дн каре ан? Іаръ деспре Теофїл ачеста аша скрїе Ортѣл шї про-

грессы неагрілор дін Дакія ⁶⁾: „Ачеста (адекъ месітъ. Павел Барані Парохъ. Лъ-
тінескъ ал Българълі) дн аял 1696 аѣ дндемнатѣ пре Теофіл Архіере. Ротънілор,
ка лъсндъсе де шісмагііе съ се знеаскъ къ вісеріка Ромей.“ Чи маї не ларг ле скріе
ачестеа Самзіа Клаін де Садѣ ⁷⁾ зікндѣ: „Днтр'ачеа дн аял 1696 Міхаїл II Анафі
лъсндъсе де Домніа Ардеалълі, аѣ венітѣ Ардеалъл сънт стъпъпіреа дмпъратълі Лео-
полдѣ I, сънт акързіа стъпъпіре аѣ дичептѣ а дѣвіа Католічіі чеї де леѣа Лътінеа-
скъ, къ маї днаїнте ера фоарте гоніці, ші преоці аїавеа днкъ нъ се съѣереа. Днсъ
таре пріче ера днтре Акатолічі ші днтре Католічі, да кареа реліціе съ фіе дерегъто-
рііе че.е маї маї але церей. Акатолічіі пофтеа съ фіе ла еї, къ сънт маї тълці,
іарѣ Католічіі маї пѣціні. Пре ачеа време ера дн Ардеалѣ Тесаараріѣ крѣіескѣ Комітъл
Стефан Апор Католік фоарте бш. Къ ачеста дмпъратъл осъбітъ корреспндере аеа,
дндемпндълѣ ка съ лъкрезе, съ креаскъ реліціа Католічеаскъ. Ачеста аѣ дншііцатѣ пре
дмпъратъл деспре Статъл Ротънілор, каріі нъ сънт стрейні, съ се знеаскъ къ Католічіі
чеї де леѣа Лътінеаскъ, ші съ се пѣтере днтре Католічі, пѣмаї дмпъратъл съ віне-
воіаскъ аї фаче пърташі тѣтѣрор прівілецізрілор, къ каре се фолосескъ, ші се вор фо-
лосі Католічіі де леѣа Лътінеаскъ. Ротъні дн Ардеалѣ пре ачеле времї прекът нъ
ера зніці къ Лътініі, аша нъ ера тъл деспърціці де дѣшії; пентрѣ къ фѣкндъсе маї
тоці Шугрїі, Секзіі ші Сасїі дн Ардеалѣ, днтре каріі трѣя Ротъні, саѣ Калвіні, саѣ
Сочїніанї, саѣ Лътеранї, нъ ціа еї че сънт Католічіі де леѣа Лътінеаскъ фъръ пѣмаї кѣт
аззіа де ла Акатолічі нъ деспре еї. Пентрѣ ачееа Ротъніі днтр'ачеле тѣрѣрате времї се
невоіа, съ ціпъ кредїнца кареа де ла дичептѣ о аѣ лѣатѣ ші кареа вісеріка, сѣптеле
Собоаре а тоатъ лѣтеа, ші СС. Пърїнді аѣ днвѣцатѣ. Се съѣеа Гречїі къ Латїніі пентрѣ
кредїнцъ, іарѣ Ротъніі нъ ціа де ачеле прїчі а ле лор, чї кѣт ам зісѣ, пентре-
чеа днтрѣ кредїнца ші днвѣцѣтѣра Крецінеаскъ, кареа тошіі ші стрѣтошіі лор де ла
дичептѣл вісерїчеї Крецінеціі о аѣ лѣатѣ. Тоатъ грїжеа лор ера, ка съ нъ слѣеаскъ,
орї пентрѣ гоанеле че пѣціа, орї пентрѣ пещїнцъ съ кадъ дн ересѣ.

Дрепт ачееа дмпъратъл Леополдѣ дншііцндъсе де статъл Ротънілор дн Ардеалѣ
дн аял 1696 аѣ датѣ о скрісоаре, кѣт Ротъніі дн Ардеалѣ, де вор вреа а се зні къ
вре о реліціе дн че.е патрѣ прїміте дн Ардеалѣ, адекъ орї къ Католічіі де леѣа Лъ-
тінеаскъ, орї къ Калвініі, орї къ Лътеранїі, орї къ Сочїніанїі саѣ Шїтарїі, съ аїѣ ачеле
прівілецізрі ші скзтїнде, каре аре ачеа реліціе, къ кареа се вор зні, саѣ де нъ вор вої
а се зні къ врѣна днтр'ачесте патрѣ реліціі, чї вор маї вої а ретънеа дн статъл дн
каре ера ші маї днаїнте, алте скзтїнде ші шѣрѣрі нъ вор аеа, чї вор фї, кѣт пѣлѣ
ачї аѣ фостѣ. Днтр'ачееа дмпъратъл віне ера дншііцатѣ деспре Ротъні, къ еї нічі нъ-
терѣл сѣптелор таїне, нічі чїнстееа сѣптеї Крѣчї, ші а сѣптелор Ікоане, нічі кіетареа
дн рѣгъчїшї а сѣпцілор, нічі постѣріле ші алте рѣндзіелї ші черетонїі вісерїчеціі, нічі
сѣпнта Літѣргїе нъ ле вор лепѣда нічі ле вор пърѣсі, пентрѣ ачееа віне кѣпошеа, къ еї
нічі къ Калвініі, нічі къ Лътеранїі, нічі къ Шїтарїі се вор зні.

Резолюція ачеаста а дмпъратрлї Леополдѣ I аззіндѣ-о Мітрополїтл Ротънілор дїн Ардеалѣ Теофілѣ, шї дивъдънд де ла Патер Баранї Парохл Лѣтїнескѣ дїн Блградѣ дн че поате ста ачеастъ зпїре кз Латїні, кареле і-аѣ тълкзїтѣ, кзм кз прїн ачеастъ зпїре тоатъ ръндзїала шї черемонїле вїсерїчеї Рѣсърїтлї ле пот дїнеа Ротъні, нмаї сѣ креадѣ кзм кз вїсерїка Ромеї е православноїкъ шї сѣ тѣртърїсеаскѣ кз Патріархл Ромеї е зрмѣторїѣ сълтлї Петрѣ Върховнїкълї Апостолїлор, шї дрептѣ ачеаа чел дїнтлїѣ дїнтре Патріархї; кз Дххл сълтѣ аша есте ал Татълї ка шї ал Фїїлї, шї пе Лѣтїні сѣ нѣї клеветеаскѣ, пентрѣ кз зїк, кз пврчеде де ла Татъл шї де ла Фїїл: кз нѣнеа азїтѣ дн вїсерїка Апсъллї аша е дестлѣ матерїе а преа-сълтїеї Евхарїстїеї, ка шї нѣнеа доспїтѣ дн вїсерїка рѣсърїтлї; кз чеї че тор дн пѣкате де тоарте пекзїцї, вор фї дн тѣпчї вечнїче пврѣреа, іарѣ чеї че с'аѣ кзїтѣ шї нѣ ш'аѣ плїнїтѣ канонл, се пот ацїста прїн лїтъргїї, рѣгъчїснї, мїлостенїї шї алте фапте вѣне де кредїнчїошї, ка сѣ довъндеаскѣ дмпъръдїа черїлї, прекзм о аѣ довъндїтѣ сълцїї шї о вор довъндї шї де ачї днїанте чеї че се вор кї адеврѣт, шї вор фаче дестлѣ пентрѣ пѣкателе сале, сѣ прїн сїне, сѣ прїн алцї вїне-кредїнчїошї. Ачестеа днцелегъндлѣ Теофіл Мітрополїтл, аѣ фгъдзїтѣ лї Патер Баранї, кз ва стрѣце Собор.“ Ачестеа вїне ле скрїе Самїл Клаїн, нмаї дн хрополоїе стїпїтеше, кз резолюція де ел адвсѣ, нѣ с'аѣ датѣ дн апл 1696, чї дн апл 1698, кзм вом ведеа аколо.

Нѣ аша скрїе Бетлен Міклошѣ⁸⁾ деспре зпїреа Ротънілор кз вїсерїка Ромеї, чї ка зп Калвїнѣ шї чел маї маре протївнїк ал Католїчїлор зїче: „Днченпѣтл шї прїчина зпїреї ачестеїа ле ам скрїсѣ дн тѣпка теа чеа Лѣтїнеаскѣ (кареа еѣ Георгїе Шїнкаї нѣ о ам пѣтѣт аѣла) ла каре ачеаста днкѣ с'аѣ адвогатѣ кз шї Dindar Ласло с'аѣ лъздатѣ кз нѣтеле Прїндлї Мзптенескѣ (лї Теофіл), кз'лѣ ва тълълї дн Влѣдїче пентрѣ веїе, шї пентрѣ ачеса пентрѣ кз фїїнд болнав кѣте одатѣ аѣ тълпкатѣ карне, шї аѣ днгъдзїтѣ преоцїлор Ротънелї де с'аѣ днсърѣтѣ а доха оарѣ, кързіа і-ам зїсѣ еѣ, сѣ нѣ'лѣ адвкѣ ла десплѣдъдїре, кз зеѣ аша вом днѣла кз ел.“ Адекѣ, кз се ва зпї.

Деспре Епїскопл чел Лѣтїнескѣ дїн Ардеалѣ алт Калвїн Черей Міхал⁹⁾ іаршї нѣ вїне ворвеше, скрїїнд аша: „Кърлнд дзпѣ ачеса аѣ адвсѣ дн Ардеалѣ днпротїва дїпломатлї Епїскопѣ Лѣтїнескѣ пре Андреїѣ Ілїешѣ, кареле фїїнд пѣскзт дн Чїзкѣ дн прзпчїа са ешїсе дн Злгарїа ла днвїцѣтърѣ; ачеста адеврѣт ера от слабѣ шї фърѣ де треабѣ, дї плѣча а беа вїнл, шї тоатѣ ворба лї ста днтрѣ ачеса, кзм ар требї сѣ се десплѣдчїнезе еретїчїї дн Ардеалѣ, алмїнтрїлеа днвїцѣтърѣ нѣ авеа, шї пѣтїмашї се ршїна де днвїцѣтѣра лї. Нічї аѣ пѣтѣтѣ ацїпѣ ла ачеса ла че гъндеа, ка сѣ поатѣ кпѣта сказлл Архїерескѣ кз тоате мошїле шї влѣфеле челе маї де демлѣт, пентрѣ кз мошїле маї кз самѣ ера кзпрїнсе де боїерїї чеї де леѣеа Лѣтїнеаскѣ шї ачещїа нѣ вѣкзрошї ле да, чї і-аѣ датѣ кастеїл дн Вїнцїї де цїосѣ кз сателе шї мошїле че се цїн де дѣнсл; дарѣ аколо днкѣ нѣ днделзпгѣ аѣ лъкзїтѣ, кз порпїндѣсе кзрѣдїмеа аѣ фзїтѣ дн Ардеалѣ.“

Ioann Sobieski Країл Полоніей, прекъм скріе Енгел ¹⁰⁾ ші Катона ¹¹⁾, аш мърїгъ дн 17 Іunie дн ашл 1696, ші дн локвл лші с'ащ алесѣ Країѣ Фрїдерїк Августѣ Електоръл Саксоніей, кареле пентръ корона Полоніей днтїашї датъ с'ащ лепздатѣ де ересъл лші Мартїн Астер, ші с'ащ фькхтѣ Католїкѣ дн Віенна дн ашл зрмѣторїѣ 1697.

¹⁾ Gebhardi in Hist. Hung. Part. 3. p. 323. ²⁾ Katona in Epit. Chronol. ad an. 1696. ³⁾ Engel in recent. Hist. Valachiae Part. 1. p. 350. seq. ⁴⁾ Codex Ms. Balacianianus ad h. a. ⁵⁾ praefatio ad Breviarium Valachicum anno 1696. Cibinii in Transylvania editum. ⁶⁾ Ortus et progressus variarum in Dacia gentium p. 7. ⁷⁾ Samuel Klain in Ms. Historia Ecclesiae Valachicae de Transsylvania Part. 9. §. 1. ⁸⁾ Bethlen Miklos a' maga életében ad ann. 1697. ⁹⁾ Cserei Mihály az Erdélyi kézzel irt Historiában ad h. a. ¹⁰⁾ Engel in recent. Hist. Mold. p. 286. ¹¹⁾ Katona l. c. ad ann. 1697.

А п ъ л 1697. Деспре Търчі ші деспре Немці іаръшї аша скріе Гевхарді ¹⁾: „Сълтанъл Мвстафа II тълт се пькьжїа пентръ добе рьскоїе, че днзъдар ле фькхсе дн ашї трекуці асшра Немцілор. Пентръ ачееа дн тот тїпкл с'ащ невоїт, ка церїле челе пїердѣте съ ле канете днапої, ші ащ венїтѣ асшра Пїнцълші Езценїе дн Савардіа повзъїторїялї челї декърлнд псѣ престе армата днпърътеаскъ, къ 135,000 де ошашї, ші такар къ Езценїе пѣ авеа маї мълці фъръ лшмаї 46,000 де ошашї, ші лок де вѣтаїе днкъ пѣ авеа аша де дндътпънъ ка Търчії, Сълтанъл тотъшї п'ащ аскултатѣ де Візіріял Елмас-Махомет-Баша кареле съ се ватъ дн дндемпа къ Езценїе, чї с'ащ трасѣ съ околеаскъ Сегедїнъл. Къ кзцетъл ачеста Сълтанъл ащ трекутѣ Тїса пре ла Зента. Езценїе с'ащ апъкатѣ де Търчії чеї дн коадъ, ші і-ащ рьсїнїтѣ, чї Візіріял п'ащ врстѣ съ днцїїнцезе деспре ачеста пе Сълтанъл, ка доаръ апрошїндсе Немції дн ва пѣтеа адъче ла ачееа ка съ се ловеаскъ къ дъшїї. Маї пре зрмъ ащ днделесѣ Сълтанъл къ Немції пшмаї пшїне мїлърї сїнт департе, пентръ кареа с'ащ невоїтѣ де къ партеа чеа маї маре а ошїлор ащ трекутѣ Тїса де а стьнга, ші Візіріял і-ащ фькхтѣ де шїре къл вор оморъ, де вор лша протївнїчїї кът де пшїн дн богачїа, ші фїнд къ ачеста пѣ се пѣтеа днкзпїцїра, Візіріял ащ цїздекатѣ дн сїне, къ маї вїне дї ва фї съ кадъ де сабіа Немцеаскъ, де кът съ се сьгръме. Дрент ачееа Візіріял ащ алесѣ ка ла 37,000 де воїнїчї, карїї ера маї вїтежї, ші ремънд къ дъшїї де а стьнга Тїсеї, ащ маї сьпатѣ зп шьлцъдѣ пре дїнаїнтеа шанцълшї че дн фькхсе маї днаїнте. Сълтанъл поршнїсе ка Візіріял кът ва ведеа пе Немції, дндатъ съ треакъ ла дънсел къ оастеа кареа о авеа ла сїне; чї Візіріял п'ащ аскултатѣ ші с'ащ шї днпдекатѣ пентръ ачееа, къ слъцїле ащ врстѣ съ треакъ довітоачеле пїн алъ, ші ачестеа ащ стрїкатѣ подъл: дрент ачееа ошашїї лші ащ цїнгтѣ а фї къ непзтїнцъ а се тълтзї, сащ а бїрї, ші аша се бьтеа ка нїще деспдъждшїї. Немції тотъшї і-ащ скосѣ дн шанцърї, ші Візіріял къ аї сьї, кънд вреа съ се трагъ дндърънт, с'ащ тїятѣ. Пїн ачеста с'ащ пїердѣтѣ тоате лькърїле лор къ дъшїї днпрезпъ, 22000 де Търчі ащ пїкатѣ аколеа пе лок, іаръ 15000 с'ащ днкат дн Тїсъ кънд вреа съ дпоате дїнколо. Зьхъреоа, тшзїрїле ші тоатъ богачїа де днбе пърцїле ръжлшї велїръ пе тълїле Немцілор, ші пердереа къ атъта маї греш і-ащ кьзѣтѣ Сълтанълшї, къ ащ перїгѣ воїнїчїї ші іанїчерїї чеї маї вшї. Сълтанъл къ скърбъ с'ащ

zitat de pre цертуре кѣм маї перѣ аї сї, шї аша аѣ перѣдѣтѣ кѣмпѣтѣл, de pre знѣл дїн крещїні фѣкѣтѣ Тѣркѣ, кѣ і-аѣ зїсѣ, кѣ слѣвїндѣсе оастеа Немѣеаскѣ шї неїїнд а треїа парте кѣт оастеа Тѣрчеаскѣ, че ретѣсесе, Немѣїї нѣ вор гонї не Тѣрчї, л'аѣ оторѣтѣ ка пре зп вѣлзѣторїѣ, шї ел скїтѣвїндѣшї веїїнтеле аѣ фѣзїтѣ кѣтрѣ Бѣлградѣ. Оста- шїї лѣї, карїї дїл перѣдѣсе, шї гѣндеа кѣ с'аѣ прїнсѣ, с'аѣ рѣсїнїтѣ; іарѣ маї пре зртѣ кѣ пѣзїнї, карїї аѣ ретасѣ крещїнїошї лѣнѣтѣ стеагзрї, с'аѣ дѣсѣ ла Одрїїѣ.“

„Маї аша аѣ дѣмѣлатѣ Прїнѣл Езѣенїе ка шї Візіріл; пентрѣ кѣ с'аѣ вѣтѣтѣ пре- сте порѣнка дѣмпѣратѣлї, шї с'ар фї цїздекатѣ прїп канчелларїа де харѣѣ кѣлѣкторїѣ де порѣнкѣ, de нѣ с'ар фї дѣмпедекатѣ цїздеката прїп дѣсѣшї дѣмпѣратѣл. Дечї Езѣенїе не- авѣнд чїне сїї стеа дѣмпротївѣ, ш'аѣ тѣлнатѣ вїрїнѣа маї дїколо, шї аѣ прѣдатѣ дї Бос- нїа четѣдїе Добаї, Маглаї, Брандакѣл шї Сераїл; іарѣ дї Знгарїа аѣ лѣатѣ (прїп Ра- вѣтїн) Зїналанка.“ Амїшдереа скрїе Стефан Катона ²⁾ de веї лѣа афарѣ Історїа де- спре цїздеката че ера сѣ се факѣ асѣпра лѣї Езѣенїе, знїї дѣмпестрескѣ Історїа ачѣаста шї зїк, кѣ знѣл дїнѣре сѣетнїчїї чеї де харѣѣ ар фї арѣтатѣ лѣї Езѣенїе кѣнд ста ла цїз- декатѣ де пре о тапѣ кѣм аѣ статѣ Тѣрчїї шї кѣ Немѣїї дїл вѣтаїе, ка сѣ поатѣ дове- ді кѣ Езѣенїе тоатѣ оастеа дѣмпѣрѣтеаскѣ о аѣ пѣсѣ дїл фоарте маре прїмеждїе, іарѣ Езѣенїе непѣтѣнд сѣферї тѣгѣрїа ачелзїа, л'аѣ ловїтѣ кѣ тоїагѣл сѣѣ прѣсте деѣет шї і-аѣ зїсѣ: „Нѣ'мї арѣта не хѣртїе кѣм аѣ статѣ дѣмѣе ошїле, чї сѣ фїї венїтѣ сѣ ле ашезї шї окѣрѣвѣшї маї вїне!“ Пентрѣ фапта ачѣаста зїк, кѣ пре Езѣенїе вреа канчелла- рїа чеа де харѣѣ сѣлѣ осѣндеаскѣ фоарте греѣ, дарѣ дѣмпѣратѣл Леополдѣ I, аѣ порѣн- чїтѣ, сѣї деа паче, кѣ дестѣл неказѣ аѣ авѣтѣ Езѣенїе пѣлѣ че аѣ довѣндїтѣ о вїрїнѣл, ка кареа н'аѣ маї фост дїн веак, прекѣм дѣсѣшї дѣмпѣратѣл аѣ скрїеѣ кѣтрѣ Арделенї.

Іарѣ Енѣел ³⁾ деспре Валахїа дїн Радѣл Гречеанѣ скрїе: „Константїн Бранкованѣ Водѣ дѣрїе челе тарї че ле порѣнчїсе Поарта пентрѣ рѣсвоїл каре дѣкѣ цїнеа, ле аѣ пїнїтѣ пре'нчетѣ, шї дїл авѣл 1697 не хоцїї дїн Хаѣегѣ карїї прѣдѣсе о парте а Ва- ллахїеї, шї акѣм вѣтеа четатеа Орева кѣ ацїсторїл Бамеї дїн Дїїѣ, іарѣшї дїн порѣнка Порѣеї і-аѣ дѣпарѣцїатѣ. Тот ла ачѣеашї порѣнкѣ аѣ мерсѣ ла Чернецїї ка сѣ фїе спре ацїсторїѣ Тѣрчїлор, карїї вреа сѣ іеа, Сегетїнѣл, шї апої сѣ пѣвѣлеаскѣ дїл Арделѣл. Ла Чернецїї фїїнд аѣ аззїтѣ кѣ аѣ тѣрїтѣ дїл Царїград фата са Марїа, шїєреа лѣї Констан- тїн Дѣка. Дїл 20 Августѣ с'аѣ дѣшїїнѣатѣ прїп Аѣсѣтѣл сѣѣ чел дїн табѣра Тѣрчеа- скѣ, кѣ Сѣлтанѣл аѣ лѣатѣ четатеа че се кїамѣ Тїтѣл, шї аѣ трекѣтѣ Тїса, ла кареа дѣ- шїїнѣаре Прїнѣл Бранкованѣ аѣ мерсѣ кѣтрѣ Цїїѣ ла сатѣл Зїнѣгренїї, знде аѣ ретасѣ пѣлѣ кѣнд аѣ аззїтѣ де перѣдереа Тѣрчїлор чеа де ла Зента, че с'аѣ дѣтѣмплатѣ дїл 8 Септемврїе дѣлѣ кѣрїндарїл чел векиѣ.“

Дѣлѣ ачѣестеа скрїе Енѣел вѣтаїа де ла Зента дїн Гречеанѣ, прекѣмѣ о скрїе шї Гев- хардї маї дїл сѣс, апої іарѣшї зїче:

„Бранкованѣ вѣкѣрѣндѣсе де перѣдереа Тѣрчїлор, с'аѣ дѣсѣ не кѣлесѣл вїїлор ла Пї- тецїї, знде аѣ адѣсѣ не непотѣс-сѣѣ дїн Марїа де ла Царїград, апої аѣ трїмїсѣ не знїї

воіері ла Візірія чел поѣ къ дарѣри, ши с'аѣ рѣгатѣ съ пѣртинеаскъ Валахіеі пептрѣ сърѣчіа еі, дѣпъ ачееа аѣ петрекѣтѣ кътѣва времѣ дп Търговеці, къ дп Бѣкѣрещі ера чізмѣ.“

Despre zbirrea Românilor din Ardeală zice ortul și progresul neamurilor din Da-
kia *) : „Adunându-se собор дп лѣпа лѣі Феврѣаріе din anul 1697, Митрополitul Теофіл
ла атѣта аѣ адѣсѣ лѣкрѣл, де дп лѣпа лѣі Martie din ачелаші ап збиреа къ вісеріка Romei
de тоуі с'аѣ примітѣ prin тѣртѣрісеіа ачееаста :

„Noi Теофіл din тіла лѣі Dărnzezei Епископул вісерічеі Românelor din Ardeală, ши din
пѣрѣіле Зпгаріеі лѣі дппрезпате, ши тот клерѣл ачелаші вісерічі, лѣсѣм поменире къ
скрісоареа ачееаста тѣтѣрор кърора се къвіне, към къ дп треќѣта лѣпѣ а лѣі Феврѣаріе
кънд ат авѣт собор таре дп Бѣлградѣ, къ о інімѣ ат ашезат, съ не дптоарчет дп
сіпѣл С. маічеі вісерічеі Romano-Католическі, ши іарѣш съ не зпім къ дѣпса, тоате ачелеа
пріміндѣле, тѣртѣрісіндѣле ши крезпндѣле, къте ле примѣше, ле тѣртѣрісѣше ши ле креде
дѣпса, ши маі дптѣш тѣртѣрісіім ачеле патрѣ пѣнтѣрі дп каре пѣпъ акѣм не дппѣрѣкіам :

1) Къпоашем къ Патриархѣл Romei есте кан възѣт а тоатѣ вісеріка лѣі Хс кареа
престе тоатѣ лѣмеа есте лѣѣітѣ.

2) Тѣртѣрісіім, към къ афарѣ де черіѣ скапѣл челор ферічіці, ши афарѣ де іадѣ
темпіа челор осѣндіці, ал треілеа лок есте, дп каре сѣдетеле челе че дпкъ нѣ сѣнт
кърѣѣте, се цпн ши се кърѣдѣск.

3) Нѣ не дпдоім, към къ пѣнеа азімѣ есте дестѣл матеріе а чінеі Domnului
ши а жѣртѣеі din С. Літѣргіе.

4) Кредем къ Дѣхѣл С. кареле есте а треіа фаѣл дп Троіцѣ де ла Татѣл ши де
ла Фііѣл пѣрчѣде, ши приміім ши тѣртѣріім ши кредем тоате челеалте, каре С. Romano-
Католика вісерікъ ле примѣше, ле тѣртѣрісѣше ши ле креде.

Dimpotrivă дѣпъ ачееастѣ тѣртѣсіре а кредіндеі, треі лѣкрѣрі аѣ черѣтѣ де ла Ке-
саро-Крѣеаска Маіestateа са :

1) Ка пре преодіі, ши кълѣгѣріі чеі де леѣеа Гречеаскъ сѣі факѣ пѣрташі аче-
лораші прівілеѣіѣрі ши къдінѣе къ каре се фолосескъ нѣ пѣмаі преодіі Romano-Католичі,
чі ши Аріаніі саѣ Зпитаріі, Лѣтераніі ши Калвініі.

2) Ка дп фіѣше-каре сат, дп каре есте преотѣ, вісеріка съ аіѣв касѣ преѣѣеас-
къ, ка парохѣл съ нѣ лѣкѣіаскъ дп касѣ стрѣпѣл.

3) Ка тоатѣ кърша ши рѣндѣіада преодііор съ фіе пре лѣпѣ Епископ, ши нічі де
къім пре лѣпѣ тіреніі, прекѣм аѣ фостѣ пѣпъ акѣм.

Дѣпъ каре аша с'аѣ іскѣлітѣ.

„Noi, зичем, чеі маі сѣс пѣміці Епископул Теофіл ши тот клерѣл, ачестеа преа къ ѣ-
міліпѣл ле черет де ла преапалѣ Кесаро-Крѣеаска Маіestateа са акѣм, ши ла челе
маі сѣс зісе пѣнтѣрі не легѣм дпаштеа чпнстітѣлѣі Павел Барані, Плеванѣлѣі вісерічеі
Romano-Католиче din Бѣлград. Дптрѣ а кърѣіа лѣкрѣ кредінѣл ши дптѣріре къ тѣла

поастръ не ам іскълітѣ ші къ печетеа Епископескъ ші къ а соворъліе ам дитъріт. Дат дн Българд дн аня 1697 зиле 21 але лзі Мартіе. Теофіл Епископл ші тот клеръл. “

Ачеста аъ фостѣ дичепереа зпиреі Ромъніор дін Ардеалѣ ші дін пърціле 8па- ріеі лзі дитпрезпате, деспре кареа Бетлен Миклошѣ ³⁾ дикъ скріе прекъм зрмеазъ: „А- тѣлчї дн аня 1697 пої треї-інші (адекъ Георгіе Банѣ Гьвернаторіа, Стефан Апор ші Николае Бетлен), ерам дн Виенна саѣ Бечіѣ ші о дїніоаръ фїнд дн конферінціе Кїнскї лѣз днаїнте інстанціа статълсі Католическъ, дн кареа пнптел чел дїптъїѣ сзна деспре зпиреа ачеста. Есте скріеѣ дитре кърціле теле копїа інстанціеі ачееа ші а резолюціеі, че с'аѣ скріеѣ не дїлса. Ної амъндої, еѣ ші Гьвернаторіа зїсъръм, къ пої нічї де вестеа інстанціеі ачїа ам аззітѣ, ші прекъм ведем, есте дїмпротїва челор треї релїції дін Ардеалѣ, ші маї въртосѣ дїмпротїва релїціеі Калвінедї, але кърїа пої пнмаї тьдъларї сьптем, тькар къ сьптем чеї маї де фрзїте; пентрѣ къ дн релїціе пѣ есте Гьвернатор нічї кап- челларїѣ; дрепт ачееа, къ пої пѣ пзтем грїї ла ачееа ш. ч. Зїче Кїнекі: пѣ грїїї ка Кал- вїні, чї грїїї ка Консіларїї дїмпъртєдї ш. ч. Ної дестъл ам тьдѣмъїтѣ ші інстанціе дикъ ам датѣ дїмпратълї дн контра інстанціеі ачїа, даръ пемїка ам іспрвїтѣ, къ ре- солюціа тот с'аѣ датѣ. “ Дїптрѣ ачестеа поді кълєце кт с'аѣ невоїтѣ дшманїї спре стрїкареа пемълї Ромънескъ, даръ ла анії вїторї ші маї кіар о веї ведеа ачеста. Іесзіїї дикъ аша лѣкра пентрѣ фолосъл Ромъніор, ка еї апої сѣ овлѣдзіаскъ престе Ромъні, кьм ші ачеста о воїѣ аръта ла анії зрмъторї. Дрепт ачееа п'аѣ ші пзмітѣ Патер Баранїї, кареле аѣ фькзтѣ мъртєрїсїреа крєдїнцїеі чеа маї сѣс адѣсѣ, пе Теофіл Мітрополїт, кьмѣ ера, чї пнмаї Епископѣ.

¹⁾ Gebhardi in Hist. Hung. Part. 3. p. 323. seqq. ²⁾ Katona in Epitome Chron. ad annum 1697.

³⁾ Engel in recent Hist. Valachiae Part. I. p. 351. seq. ⁴⁾ Ortus et progressus variarum in Dacia gentium p. 7. seqq. ⁵⁾ Bethlen Miklos a' maga életében ad ann. 1697.

Ан 8 л 1698. Деспре Валахїа ла аня ачеста скріе преавестїтъл Епгел ¹⁾, прекъм зрмеазъ: „Токма ла дичепзтъл анялї 1698, аѣ тревзїтѣ Бранкованѣ, сѣ трїмітѣ тьлтѣ хьзїреа дн Каменецѣ. Дн 6 Феврварїе аѣ тьрїтатѣ пе Іїнка фата са дшп фечїоръл Драгоманълї Александр Маврокордат, пре кареле л'аѣ пѣсѣ Пъхарнїк маре. Ла армата Търчєаскъ чеа де ла Българдѣ іаръшї аѣ тревзїтѣ ел сѣ трїмітѣ тьлтѣ зь- хьреа ші сѣ деа 500 де останї, сѣ дскъ о сьмъ де ванї дін Іашї ла Каменецѣ. Ха- нъл Селїм-Гереї, кареле дикъ дн іарпа трекзтѣ мерсесе ла Царїград, ші азъта венїсе ла Българдѣ къ Сьлтанъл Мьстафа II, аѣ кіематѣ пе треї фечїорї аї сьї дін Крїм ла сїне, карїї трекънд прїн Валахїа тьлте келтхелї аѣ прїчїнїтѣ лзі Бранкованѣ, тотъшї аѣ зїдїтѣ пентрѣ Ромъні дін Фьгьрашѣ о вїсерїкъ къ храмъл Сьлтълї Ніколае, аѣ дїресѣ вїсерїка чеа арсѣ дін Галата, ші къ дн гьдзїнца Вїзїрїаї челї маре аѣ фькзтѣ вїсерїка С. Георгіо дін Ісмаїл. Акъм с'аѣ іспрвїтѣ ші кіїїлє де ла тьлътїреа Сьлтълї Георгіе дін Бькзрєдї. Дн тьлътїреа ачеста кареа о аѣ дичепстѣ Антонїе Водъ а о зїдї шї о аѣ іспрвїтѣ Константїн Брѣнкованъл, шї о аѣ околїтѣ къ зїд, се афлѣ о пьлатѣ пе са- ма Патрїархълї дін Царїградѣ, кьнд вїне дн Бькзрєдї, шї лѣкашъл Егъменълї. Асѣ-

пра Полоніор (ші а Саксоніор) аѣ мерсѣ Івсѣ-Баша де ла Баба, ла а кързіа оасте аѣ тревзітѣ съ теаргъ ощи ші Молдовенещі ші Мъntenещі. Дрент ачѣеа дн 24 Ізліе Брънкованѣ аѣ трімісѣ кѣ ощи Мъntenещі не Ворнікѣ Dsmіtrѣ Карамалевѣ. Тоамна о аѣ петрекѣтѣ Принцѣ дѣнъ обічѣѣ дн Пітещі ші дн Търговецщі. “

Деспре Търчі ші деспре Немці скріе Гебхарді ²⁾: „Din vîrsința lui Evzenie la Zenta mîlte aș zmată, кѣ Свѣтанѣ Търческѣ перзъндъ флоареа ощиор сале ші ліпсіндѣ ші вані, ш’аѣ пердѣтѣ ініма чеа хърцъгоасъ ші с’аѣ плекатѣ ла паче, кѣ атѣта маі таре, кѣ пѣтереа ощиор дѣнпърѣтещі маі крескѣсе дѣнъ пачеа че се фѣкѣсе ла Рісвік кѣ Фрѣнчії дн 30 Октомврие дн анѣ трекѣтѣ 1697. Дѣнпъратѣ дѣнъ авеа прічїні де а се дѣнпѣка кѣ Търчії; пентрѣ кѣ ведеа кѣ zelotіnіа овлѣдѣторіор кресцінещі нѣ і ва дѣнъдѣ ка съ кѣспріндѣ ші дѣнпърѣціа рѣсѣрїтѣліі кѣтрѣ а са, ші шїа, кѣ тоартеа лѣ Карол II Країѣ Іспанїеї челѣ маі де не зрїтѣ дн каса Австріеї се апронїе, ші кѣ дѣнъ че се ва дѣнѣмла іарѣшї дї ва аместѣка дн грѣѣ ресвоїѣ кѣ Фрѣнчії, ші нїчї Шнгѣріор, нїчї останіор сѣї се пѣтеа дѣкредѣ, кѣ Шнгѣрїї ера гата сїре вѣтаїе, ші дн анѣ де акѣт ші дѣчепѣсе о рѣсѣрїдѣ; іарѣ останїї авеа кѣдет де рескоалѣ пентрѣ кѣ нѣ лї се плѣтеа леафа ла времѣеа са, ші акѣта шенте реціментѣрї ші дїрасе ла о лалѣтѣ сѣшї омоаре не маі тарїї сѣї, ші кѣспрінзънд о парте а Шнгарїеї, сѣ се дѣкїне Търчіор, дарѣ с’аѣ дескоперїтѣ сѣатѣ лор ші дѣфрїнт. Країѣ Фрѣнчїор ера ка пѣнѣ атѣнчї, пѣнѣ кѣнд нѣ ва мѣрї Країѣ Іспанїеї, кѣ Търчії сѣ нѣ се факѣ паче, ші Свѣтанѣ нѣ дѣдрѣзѣеа сѣ се роаѣе де Георгїе Стефанї солѣ Англїеї, ші де Іаков Іоанн Хаммел солѣ Олландѣї, а л кѣрора сѣат нѣ л’аѣ прїмітѣ маі дѣнїте, сѣ фїе мїжлочи-торїѣ де паче дѣнѣре сїне ші дѣнѣре Леополдѣ I, пѣнѣ че маі пре зрїтѣ Драгоманѣ Александрѣ Маврокордат н’аѣ адѣсѣ лѣкрѣ ла атѣта, де солї ачѣїа кѣ аї дѣнпъратѣліі Леополдѣ I, ші кѣ аї Свѣтанѣліі Мѣстафа II, аѣ мерсѣ ла Карловїцѣ, ші аѣ дѣчепѣтѣ а лѣкра де паче. “ Ашїндѣреа скріе Стефан Катона ³⁾.

Възънд Леополдѣ I, мѣртѣрїсїреа кресцінѣї Ромѣніор дн Ардеалѣ чеа дн анѣ трекѣт фѣкѣтѣ, ші врѣнд сѣ де ацїѣте ка сѣ скане дн тікѣлошїа дн кареа кѣзѣсе прїн мешѣшѣгѣ Калвініор, де Влѣдїкѣ ші клѣрѣ дн тоате ера сѣншї Свїерїнтендѣнтѣліі челѣ Калвінѣскѣ, прѣкѣт аратѣ прѣдїкаторїѣ Петрѣ Бод ⁴⁾, дн 14 Априліе дн анѣ ачѣста 1698, аѣ датѣ о ресолѣцїе ⁵⁾, прїн Крѣїескѣ сѣѣ Гѣвернїѣ; кареа сѣнѣ аша: „Карѣ преот Ромѣнѣскѣ прїн мѣртѣрїсїреа кресцінѣї дїнѣндѣшї леѣеа Грѣчѣескѣ се ва знї кѣ Католїчїї, ші ва кѣноаѣе не Патрїарѣла Ромѣї а фї чел дїнтѣїѣ, ачѣла ва авеа прї-вїленїсїрїе преодїор Католїчѣщї; іарѣ карѣ преодї Ромѣнѣщї нѣ вор фаче мѣртѣрїсї-реа ачѣста, чї саѣ се вор знї кѣ врѣна дн чѣле треї релїчїї прїїміте (адекѣ кѣ Кал-вінїї, Астеранїї саѣ Шнгїарїї) саѣ вор рѣшѣнеа дѣнѣрѣ нехпїре, вор авеа прївїленїсїрїе релїчїеї ачѣїа, кѣ кареа се вор знї, саѣ дн кареа вор рѣшѣнеа, кѣт аѣ фостѣ ші пѣнѣ акѣт. “ Веї кѣ дѣнпъратѣл Леополдѣ не нїмінеа аѣ сїлітѣ ла знїреа кѣ Романо-Като-лїчїї, фѣрѣ нѣмат кѣт аѣ врѣтѣ сѣ ацїѣте не Ромѣнїї чѣї тікѣлошї, карїї пѣнѣ асѣзї нѣшї

кзпоскѣ вине ши фолосѣ съѣ, ка съ фие повѣзѣци де вѣрѣци пѣскѣци дѣн съпцеле лор, по каріи дѣ доаре де неамѣл пострѣ, пѣ ка по неамѣрѣле челе стрѣине, каріи пѣмаі пѣнтрѣ ачѣса кѣртѣскѣ асѣпра повѣзѣиторѣлор челор дѣн неамѣл пострѣ, ка съ поатѣ съѣе съпцеле Ромѣнѣлор; кѣ адмѣнтрѣле п'ар пѣтеа трѣи, саѣ де ар ши трѣи, ар фѣ маі тѣкѣлоші де кѣт Ромѣнѣи! Ваі неамѣлѣ Ромѣнескѣ, де пѣ'и ва да Дѣмнезеѣ дѣцѣленѣиѣне! Аша дарѣ четиторѣле! де веі четі по Бѣглеп Міклошѣ ⁶⁾ ши по Черѣі Міхаіл ⁷⁾, съ пѣ ле крѣзі, кѣ ачѣстеа пѣмаі клѣвете скрѣіѣ асѣпра рѣсолѣуѣіеі маі съѣ адѣсе; пѣнтрѣ кѣ по зрѣа неамѣл, крѣдѣнѣа ши леѣеа ка пѣще Калвіні, дарѣ Романо-Католичѣи крѣдѣнѣа Ромѣнѣлор пѣ о потѣ зрѣѣ, фѣнд зпа кѣ а лор.

Колонѣи Кардиналѣ ⁸⁾, дѣкѣ ачѣста Дѣпломатѣ аѣ трѣмѣскѣ Ромѣнѣлор: „Noi Leopoldѣ дѣн шѣла лѣи Дѣмнезеѣ ал С. вѣсерѣчѣі Ромѣі преот Кардинал де тѣтѣлѣ С. Ieronim дѣн Іллірѣк, Колонѣи Архѣенѣскопѣл Стрѣгонѣлѣи, ши ал локѣлѣи ши Комѣтатѣлѣи де ачѣлаші пѣме маі таре ши де пѣрѣреа Исправнѣк, Прѣматѣлѣ Шгарѣіеі, пѣскѣт солѣл скаѣпѣлѣи Апостолѣчѣскѣ, тареле секретарѣіѣ ши канчѣларѣіѣ, прѣорѣл чѣнѣлѣи Съпѣтѣлѣи Іоанп дѣн Іерѣсалим, ши комѣндаторѣлѣ Егреі, Маілберѣеі ши Съѣтнѣк актѣлал дѣн лѣнтрѣ ал Кѣсаро-Крѣіѣщѣі Маіѣстѣці, тѣтѣрор ла але кѣрора тѣлѣи вор венѣ ачѣстеа, іарѣ маі вѣртос преоѣлор челор Ромѣнеѣци де леѣеа Грѣчѣаскѣ дѣн Шгарѣа, Ардеалѣ, ши дѣн пѣрѣцѣле лор дѣнпрезѣвате, пофѣтѣм съпѣтате ши тѣнѣтѣіре дѣн Домнѣл вѣчѣнѣкѣ. Фачѣт дѣнѣцѣнѣдѣре прѣн ачѣстеа тѣтѣрор, кѣрора се кѣвѣне, кѣт кѣ маі съѣ лѣздатѣ преа'налѣтѣ Крѣіѣаскѣ тѣрѣреа са Леополдѣ І дѣнпѣратѣл Романолор пѣрѣреа Авѣгѣстѣ, дѣн 14 Априліе дѣн авѣл кѣргѣторѣіѣ преа шѣлостѣвѣще аѣ порѣнѣчѣтѣ, ка преоѣци чѣі де леѣеа Грѣчѣаскѣ карѣі се вор зпѣ кѣ Католичѣи, цѣнѣнд леѣеа лор чѣа Грѣчѣаскѣ, ши вор кѣпоащѣ кѣ Патрѣархѣл Ромѣі еѣте чѣл дѣнѣтѣіѣ, съ аѣвѣ токѣта ачѣле кѣдѣнѣе, прѣвѣлеѣіѣрѣі, скѣтѣнѣе ши імѣнѣнѣтѣці, карѣ ле аѣ преоѣци Романо-Католичѣешѣі, саѣ де леѣеа Лѣтѣнеаскѣ, дѣнѣ Съпѣтеле Капоанѣе ши дѣнѣ декрѣтѣрѣле ферѣчѣцѣлор краілор Шгарѣешѣі; карѣа преа'налѣтѣ порѣнѣкѣ дѣнѣцѣлѣгѣндѣ-о, аѣарѣ кѣ фоарте по ам вѣкѣзрат, кѣ азѣтѣм кѣ ві се дѣскѣде кале ши ведѣт кѣ вѣ пѣтеѣі дѣнѣоарчѣ дѣн стрѣтѣмошѣскѣл сън ал Католичѣі вѣсерѣчѣі Ромѣі ши ла зпѣреа чѣа тѣнѣтѣіоарѣе, ачѣеа дѣкѣ о ам сокотѣт а фѣ дѣрегѣлѣторѣа поастрѣ, ка поі, карѣі съпѣтем прѣмат Шгарѣіеі ши солѣ пѣскѣтѣ прѣсте тоате ѣерѣле чѣ се цѣнѣ де Шгарѣа, ши Архѣенѣскоп Мітроволіѣі Стрѣгонѣлѣи, кѣ пѣтереа чѣ по вѣне дѣн прѣвѣлеѣіѣл поѣз прѣн скаѣнѣл Апостолѣчѣск дѣтѣ, съ вѣ фѣгѣдѣшѣм воѣз челор чѣ в'аѣцѣ дѣнѣорѣскѣ саѣ вѣ ведѣі дѣнѣоарчѣ ла зпѣреа кѣ С. Католичѣаскѣ вѣсерѣка Ромѣі, дѣн тоате скѣтѣіре ши апѣрарѣе карѣа кѣ атѣта маі кѣ де а дѣнсѣл о вом фачѣе, кѣ кѣт маі таре вом ведѣа, кѣ воі дѣкѣ кѣ де а дѣнсѣл етаѣі дѣн тѣртѣрѣіѣреа пѣтѣіѣі зпѣрѣі, аѣекѣ дѣн пѣвѣлѣк ши дѣн прѣват ачѣлеа дѣнѣзѣнѣнд, тѣртѣрѣіѣсѣнд ши крѣзѣнѣнд, карѣ ле дѣваѣцѣ, ле тѣртѣрѣіѣщѣе ши ле крѣде С. Католикѣ Маіка вѣсерѣка Ромѣі, ши маі алѣс ачѣле патрѣ пѣнѣтѣрѣі, дѣн карѣе вѣ ведѣцѣі пѣнѣ акѣта а пѣ вѣ пѣрѣвѣі кѣ дѣнѣса, аѣекѣ: 1) Кѣт кѣ Патрѣархѣл Ромѣі еѣте кан а тоатѣ вѣсерѣка чѣа прѣн тоатѣ лѣтѣеа лѣцѣтѣ. 2) Кѣт кѣ пѣлеа азѣтѣ е дѣстѣлѣ матерѣе.

а чинеі Домнѣи саѣ а містеріѣи Евхарістіеі. 3) Кѣмъ къ царь де черіѣ лѣкашѣи челор ферічіи, ші де іадѣ темніца челор осъндіи, маі есте зп лок дп кареле се цпн съ-флетеле репосацілор, че нѣ сълт дестѣл де кърте, ка съ се кърѣе кѣ тотѣл. 4) Маі пре зртѣ, кѣмъ къ Сълтѣл Дѣх, кареле есте а треіа фаѣл дпн Троіѣцъ пърчедѣ де ла Та-тѣл ші де ла Фіѣл: кареа фѣкѣндѣ-о, веѣи пѣтеа пѣдѣждѣи нѣ нѣмаі де ла Дѣмнезеѣ дѣтѣторіѣл тѣтѣрор вѣпѣтѣцілор, дп віаца де акѣмъ тѣлте дарѣрї ші тѣлте віне-кѣвѣпѣтѣрї, іарѣ дѣпѣ моартеа вечнікѣ ферічіре; чї ші де ла преа-дпѣлцатѣл дпнпѣратѣ дпн плї-пїреа пѣтереї Крѣїеѣи кѣ асемїнеа імѣнїтате ші скѣтїнѣ се вор дпнподоѣ ші феѣеле воастре ші вісерічіле кѣ тоате че се цпн де дѣнселе, каре аѣ вісерічіле ші феѣеле ві-серічеѣи челе де леѣеа Лѣтїнеаскѣ, ші лѣкрѣрїле че се цпн де дѣнселе дѣпѣ СС. Капоа-не. Ші дакѣ пѣдїне ачѣаста рѣндѣіалѣ а преа-дпѣлцатѣл дпнпѣратѣ, кѣ сътеѣл дп-дрѣспїре о ва пѣбѣга дп самѣ, саѣ маі сѣс зїсеї ачѣестеї скѣтїнѣ вісерічеѣи а зпїділор челор де леѣеа Грѣчеаскѣ аїаѣеа саѣ дпнтр'аскѣноѣ орї сълт че претестѣ, саѣ прїчїнѣндѣ кѣ аша аѣ фостѣ обїчеїѣл маі дпнїте де а се зпї, ар дпдрѣспї а се дпнпротївї, токѣма кѣ ачеле педенсі се ва педенсі дпн леѣе шї дпн обїчеїѣ, шї де ла цїздекѣторїї сказнѣлї вісерічѣскѣ, шї де ла цїздекѣторїї сказнѣлї мїренѣскѣ, шї де ва фї онѣ шї де ла преа-дпѣл-цатѣл дпнпѣратѣ, кѣ каре се педенсѣскѣ шї чеї че ватѣмѣ скѣтеала вісерічеаскѣ а віне-кре-дїнчіошїлор челор де леѣеа Лѣтїнеаскѣ. Шї прѣсте ачѣестеа ка съ рѣтѣнеї дп ачѣастѣ скѣтїнѣцѣ вісерічеаскѣ, даторї вор фї тоѣі доѣнїт, крѣїескѣл Гѣбернїѣ, воїерїї чеї де фрѣпте, кѣпїтанїї чеї марї, цїздеїї крѣїеѣи аї Секзілор шї аї Сасїлор шї тоѣі цїздекѣторїї шї чеї вісерічеѣи шї чеї мїренѣшї, дакѣ вѣ веїї желї дпнїтеа лор кѣ съптеї вѣтѣмаїї дп маі сѣс зїса скѣтїнѣца воастрѣ шї веїї чере аїзторїѣ де ла дѣпшїї, а вѣ фаче дрѣп-тате, токѣма ка шї ла алїї віне-кредїнчіошї фїї аї С. Маїчеї вісерічі, карїї аѣ а-чѣеашї скѣтїнѣцѣ. Шї де нѣ вѣ вор фаче дрѣптате шї деспре ачѣеа не веїї дпшїїн-ца не пої шї не зртѣторїї пошрїї, вом лѣкра ка тїмпѣрїѣ съ се лекзіаскѣ о рѣтѣте аша де аурїатѣ шї кѣ маі аспрѣ тѣпѣ. Даг дп кѣртеа чеа віне-їчіатѣ а коѣмандеї поа-стре дпн Маїлберга Віеннеї дп 2 Ізніе дпн аѣл Домнѣи 1698. Леополдѣ, Колонїї Ар-хіепїскопѣл Стрїгоѣлї. “

Ортѣл шї прогрѣсѣл неатѣрїлор дпн Дакіа 7), дѣпѣ че аѣ адѣсѣ дпнїте рѣсолѣѣїа дпн-пърѣтеаскѣ чеа маі сѣс зїсѣ аша грѣїеѣе: „Дпнтрѣ ачѣаста тїпѣ іспрѣвїндѣсе лѣкрѣрїле дп Австріа, дп маі маре прїтеждїе аѣ венїтѣ Ротѣнїї дпн Арѣеалѣ; пѣнтрѣ кѣ тѣрїнд (Мїтрополїтѣл) Теофіл дп лѣна лѣ Ізліе се пѣтеа гѣнді, кѣ дпн тоатѣ зпїреа, пѣмїка се ва аѣѣе пѣнтрѣ гоанеле че ле фѣчѣа ерїтїчїї аспра преоїлорѣ челор Ротѣнѣшї, чї Павел Баранї атѣта аѣ лѣкратѣ, де пре Атанасїе зртѣторїѣл лѣї Теофіл кареле нѣ тѣлѣ гѣндеа кѣ зпїреа, ла ачѣеа л'аѣ адѣсѣ, де ел дпкѣ аѣ прїмїтѣ зпїреа шї пѣнтѣрїле дпнпѣрїте, пѣнтрѣ маі маре тѣрїте ле аѣ пѣчѣлѣлїт кѣ пѣчѣтеа тѣпѣстїреї дпн Бѣлградѣ дпн 7 Ізліе дпн аѣл 1698. “

Іарѣ Самїл Клаїн де Садѣ 10) скрїе: „Маї дпнїте де а вѣстї рѣсолѣѣїа дпнпѣра-

тълби ши дипломатѣл лѣи Колоничи прип цеарѣ, Митрополитѣл Теофіл аѣ шѣритѣ ши дп ло-
кѣл лѣи с'аѣ алесѣ Атанасіе Немешѣ дпн Чисгѣдѣ де лѣигѣ Българадѣ, кареле мергѣнд дп
Бѣкѣрещи с'аѣ сѣициѣ Епископ де Митрополитѣл де аколо, ши кѣ фортоасе дарѣри, аде-
кѣ кѣ хаїне, свѣле ши кѣрци висеричещи дѣрѣитѣ де Константин Браиковаѣ, с'аѣ дпторсѣ
дп Ардеалѣ. "

Чи Бетлеп Миклош¹⁾ зиче: „Мѣрпнд Влѣдикѣл чел Ромѣнескѣ (Теофіл) пре ачест
де акѣм, кареле фїнд дпкѣ тпнерел атѣнчи дпвѣца Грамматика дп шкѣоала чеа Калві-
неаскѣ де ла Българадѣ, фечіорѣл преотѣлѣи Ромѣнескѣ дпн Бѣвѣлпа пентрѣ галвїнїи чеї
дѣрѣсїе тѣтѣне-сѣѣ дпшрѣмѣт лѣи Налаци Ісѣван, дпн карїи галвєнї парѣа чеа маї маре
дпкѣ Гѣбернаторїял і-аѣ лѣатѣ, респектѣл ачестор дої домпї л'аѣ фѣкѣтѣ Влѣдикѣ кѣ пѣ-
теле пѣ шїѣ ал кѣї, не кареле Радѣ Ісѣван чел дпн вестїт хоѣѣ Ромѣнескѣ фѣкѣтѣ Пѣ-
пїсташѣ л'аѣ дѣсѣ ла Виєнна ши аколо дп висерика де ла тѣпѣсїреа С. Аппеї л'аѣ фѣ-
кѣтѣ адевѣратѣ Католикѣ Влѣдикѣ. "

Бод Петер²⁾ дпкѣ скрїе: „Не времеа ачєаста аѣ дпчєпѣтѣ Романо-Католичїи
а дпдѣлчї ши а траѣе кѣтрѣ сїне не Ромѣнїи дпн Ардеалѣ де ла зпїреа кѣ Калвїнїи:
пентрѣ кѣ маї де ла зрїреа реформациїеї, Ромѣнїи дпн цеара ачєаста дп лѣкѣрѣїле чєле
де кредїнѣцѣ аѣ фостѣ зпїцї кѣ Калвїнїи, прекѣм аратѣ скрїсорїле деспре ачєеа; ши Влѣ-
дїчїи чеї Ромѣнещї ера свѣншї сѣперїтєндєнци-лор чєлор Калвїнещї, ши дакѣ аѣеа вре-
о невоїе, де ла дѣншїи чєреа сѣат ши аѣїсторїѣ ши ла аскѣлтарєа де еї обїчнїсїе а се лєга
кѣ дареа де тѣлѣ, ши кѣ цївѣрѣмѣт. Атанасїе дпкѣ пѣ нѣмаї аѣ цївратѣ лѣи Вєспремї
Ісѣван Сѣперїтєндєнтѣлѣи чєлѣи Калвїнескѣ дпнпнтєа зпор оамєнї дп апл 1698, кѣї ва
фї сѣпѣсѣ; чї ши ачєеа дпкѣ о аѣ адѣогатѣ, кѣ де ар трєвѣї нѣмаї кѣ тоїагѣл сѣ еасѣ
дпн цеарѣ дпкѣ нѣшї ва кѣлка цївѣрѣмѣтѣл. Тотѣшї кѣ пѣдїн дѣпѣ ачєеа прип фѣгѣдѣп-
цє ла атѣта с'аѣ адѣсѣ, де с'аѣ лѣсатѣ де Калвїнїи, ши стрѣнгѣнд собор марє ла Българ
сѣвт глоавѣ де 64 де флорїнѣї, кареле дїнтрє преодїї Ромѣнещї п'ар вєнї, ши аколо с'аѣ
чєтїтѣ порѣпчїлє дпшпѣрѣтєщї, ши деспре Влѣдикѣл, ши деспре зпїре, ши деспре атєлє,
карє пѣдїнї дпцєлєгѣндѣлє дїнтрє преодїї Ромѣнещї гѣндєа, кѣ еї фѣрѣ де шїреа лор
тоѣї с'аѣ воїєрїтѣ. Чи дѣпѣ чє аѣ влѣзѣтѣ кѣ време, кѣ тот дптрѣ ачєлашї статѣ аѣ ре-
тасѣ, аѣ дпчєпѣтѣ а сє лєпѣда де зпїре ши а пофїтї преодїї пєхнїцї, карїи сѣ лє сѣлѣ-
цєаскѣ. Пентрѣ карєа аної тѣлє вайѣрї ши невої аѣ авѣтѣ; пентрѣ кѣ ачєлора пїчї
прѣпчїї лї сє вєтєза, пїчї торѣїї лї сє дпгрона, пѣнѣ чє маї пре зрѣтѣ ш'аѣ пѣсѣ про-
кѣраторїѣ ши плєнїпотєнциарїѣ пре оарє-карє нємїшѣ аплѣе Нагїсєгї Габор, карєлє сє
фѣкѣсє де лєцєа Грєчєаскѣ дпн Латїн, ка сѣ аївѣ де грїжє. "

Дпн кѣвїнтєлє ачєстєа алє лѣи Петрѣ Бод, лєспє поѣї вєдєа ла кѣт адѣсєсє Кал-
вїнїи не вїєдїї Ромѣнїи дпн Ардеалѣ. Митрополитѣл Валахїєї, карєлє аѣ сѣициѣ пє Мї-
трополитѣл Атанасїе, с'аѣ нѣмїтѣ Теодосїе, ши Нагїсєгї Габор аѣ фостѣ маї дпнпнтє Сє-
крєтарїѣ ла Митрополитѣл Теофіл, прекѣм сє ва арѣта ла апл 1701.

1) Engel in recent. Hist. Valachiae Part. I. p. 353. 2) Gebhardi in Hist. Hung. Part. 3. p. 325. seqq. 3) Katona in Epitome Chronol. ad h. a. 4) Bod Peter a' Veszprémi Istvan Püspök életében. 5) Resolutio Caesareo-Regia de 14 Aprilis anni 1698. 6) Bethlen Miklos a' maga életében. 7) Cserei Milály az Erdély Historiában 8) Diploma Kolonitsianum 9) Ortus et progressus variarum in Dacia Gentium p. 11. 10) Samuel Klain de Szád in Hist. Eccl. Transylvaniae Part. 9. §. 1. 11) Bethlen Miklos l. c. ad h. a. 12) Bod Peter l. c.

Апѣл 1699. Деспре пачеа, де кареа се лѣкра ла Карловицѣ скріе Катона 1): „Дѣпъ че дестѣл с'аѣ прічітѣ соліи дмпѣратѣлїи Леополдѣ I, кѣ соліи сѣлтанѣлїи Мѣстафа II дитре сіне, кѣм ар фаче пачеа лор дикредіуатѣ, дн 15 Іанваріе дн апѣл 1699 тоїї соліи димпреснѣ аѣ отърѣтѣ, ка пѣпъ дн 26 де зіле але ачеїа лѣпнї тоате сѣ се токмеаскѣ шї атѣнчї сѣ се ісклѣаскѣ днтѣї пачеа кѣ Немціи, апої кѣ Полонїи, дѣпъ ачѣеа кѣ Венецианїи, де ва плїні шї репѣлїка пачеа ачѣеа. Фѣкѣтѣс'аѣ пачеа пе 25 де апї, шї дмпѣратѣлї Леополдѣ о аѣ днтѣрїтѣ дн 16 Феврваріе, прїп кареа аѣ рѣмасѣ сѣпт облѣдѣїреа дмпѣратѣлїи Ардеалѣлї шї тоатѣ Унгарїа, лѣпнд афарѣ Банатѣлї Тїмїшоарѣї шї стрїкѣнд четѣїїле дн Логожѣ шї дн Карансебенѣ, Мѣрѣшѣл аѣ деспѣрїїтѣ дѣмѣ пѣрїїле де ла о далѣтѣ. Ардеалѣлї кѣ остроавеле дїнтре Мѣрѣшѣ шї кѣ кѣрѣереа Тїсеї днкѣ дмпѣратѣлїи аѣ рѣмасѣ; Славонїа днкѣ тоатѣ аѣ рѣмасѣ дмпѣратѣлїи.“ Ашїндереа скріе Гебхардї 2).

Іарѣ преавестїтѣл Енгел 3) зіче: „Дн 26 Іанваріе дн апѣл 1699, с'аѣ іспрѣвїтѣ пачеа де ла Карловицѣ, дн кареа афарѣ де алтеле Валахїа аѣ рѣмасѣ сѣвтѣ облѣдѣїреа Тѣрѣлор, шї Ардеалѣлї сѣвт а Немцілор. Дѣпъ че с'аѣ днтѣрнатѣ Візірїа ла Одрїїѣ, аѣ трїмісѣ Брѣнкованѣ пе Банѣл Корнеа Брѣїлоїѣ, пе Спѣтарїа Мїхалї Кантакѣзенѣл, пе Дїмітрашко Карамалѣл, шї пе Іанне Валаѣл кѣ нїще жалѣе, шї Сѣлтанѣл аѣ фѣгѣдїїт кѣ ва аїїста церѣї. Адекѣ ачеїа с'аѣ желїїтѣ Сѣлтанѣлїи, кѣ Валахїа дн апѣл трекѣтѣ аѣ плѣтїтѣ де доѣз-орї маї мѣлїт де кѣт і-аѣ фостѣ хѣрачїа; дрепт ачѣеа Сѣлтанѣл аѣ порѣпчїтѣ Тефтердарїаї сѣѣ Вістіерїаї чѣлїї таре, ка дн дої апї віїторї немїка сѣ чеарѣ де ла Валахїа, ка сѣ се шїе дн харачїаї церѣї, кѣ кѣт аѣ лѣатѣ маї мѣлїт. Алтѣ хатїшерїфѣ ал Сѣлтанѣлїи днкѣ спре вѣкѣрїе аѣ фостѣ лїї Брѣнкованѣ шї аѣ ешїтѣ днїїнѣтеа лїї Остап-Ага, кареле адѣчеа хатїшерїфѣл пѣпъ сѣпт віїле Бѣкѣрѣїїлор. Дн хатїшерїфѣл ачѣла се днтѣреа Домнїа лїї Брѣнкованѣ пе тоатѣ віїада лїї пентрѣ кредїнїїшїреа че о аѣ арѣтат дн рѣсвоїеле трекѣте. Дѣпъ че с'аѣ четїтѣ хатїшерїфѣл, Ага аѣ днтѣрѣкатѣ пе Брѣнкованѣ шї пе 24 де воїерї а'ї лїї кѣ кѣфтане поѣе; дїмпротївѣ Брѣнкованѣ днкѣ аѣ чїнстїт пре Ага шї пре Ефендї кѣ скѣмпне мїнѣтї, шї веселїа с'аѣ вестїт дн Бѣкѣрѣїї шї дн цеарѣ кѣ датѣл кѣ тѣнѣрїле. Маї днїїнѣте де ачѣестеа дн 10 Феврваріе тѣрїсе Станка тѣмта Прїнцѣлїи дн вѣрѣтѣ де 62 де апї шї с'аѣ астрѣкатѣ дѣпъ поѣта еї дн Брѣнковенї.“ Кѣм поате зіче аша дарѣ Історїкѣл Бѣлѣчѣнескѣ 4), кареле алїнїтрелеа се пѣрѣвѣдѣе кѣ Енгел сѣѣ кѣ Грѣчѣанѣ пѣп' ачї, кѣ Константїн Брѣнкованѣ ка сѣ поатѣ домнї пѣпъ ла моарѣтеа са, аѣ рѣдїкатѣ шї днтѣрїтѣ харачїаї церѣї де ла

250,000 ла 280,000 пре ан? Чи еѣ тѣ дѣторк ла Енгел кареле зиче дѣн Гречсанѣ маѣ дѣколо:

„Спре вара ачеаста аѣ тревѣит Бранкованѣ пе 7 Ізліе съ трімітъ 700 де карръ ші 500 де дѣкъркѣторі ла Каменецѣ съ адѣкѣ аверіле Търчілор де аколо, фінд къ Каменецѣ с'аѣ датѣ дѣндърѣнт Полоніор, ші Ізсѣф-Баша, ші Антиох Кантемір Домнѣл Молдовеі аѣ тревѣитѣ съ фіе де фацѣ, пѣпѣ че с'аѣ къратѣ тоате ші с'аѣ голітѣ Каменецѣл. Доі фечіорі аі лѣі Брѣнкованѣ Константін ші Стефан аѣ пѣсѣ дѣн 9 Ізліе темеіѣл тѣпѣстіреі кареа о аѣ зідітѣ ел дѣн Бѣкѣрѣщі спре дѣнгронареа фаміліеі сале. Принцѣл мерсесе ла Търговецѣ, кѣнд аѣ сосітѣ алт Ага къ поѣ порѣнкѣ съ маі трімітъ 200 де карръ ла Каменецѣ. Скарлат ціпереле лѣі Брѣнкованѣ ші фечіорѣл Драгоманѣлѣі Александрѣ Маврокордат боліндѣ де зн анѣ ші о цізмѣтате, аѣ венітѣ ла Търговецѣ стрікат де леакѣріле челе тѣлте, ші дѣпѣ че аѣ зѣкѣтѣ дѣн патѣ пѣмаі треі зіле, аѣ тѣрїтѣ дѣн 28 Ізліе, дѣн анѣл 1699, дѣн върстѣ де 22 де ані, пельсѣнд вре зн прѣнк дѣпѣ сіне, ші с'аѣ дѣнгронатѣ къ таре помпѣ. Дѣн тоартеа лѣі Скарлат таре пагѣбѣ с'аѣ дѣнтѣмлатѣ дѣпѣ ачееа касеі лѣі Брѣнкованѣ, кѣм тімпѣл аѣ арѣтатѣ, къ пѣ аѣ маі автѣ легѣтѣрѣ къ каса лѣі Маврокордат. Іарѣші поѣ порѣнкѣ аѣ венітѣ лѣі Брѣнкованѣ ка съ трімітъ пе сама кѣрѣцілор Арделенецѣі, пе карі дѣі ашезасе Сѣлтанѣл дѣн Кіпровацѣ, 600 де воі ші 300 де ваці, ші фѣрѣ де тѣнтѣцінѣ аѣ тревѣитѣ съ о плінеаскѣ ш. ч.“

Діпломатѣл че л'аѣ фостѣ датѣ Кардіналѣл Колонічі дѣн анѣл трекаѣ, дѣмпѣратѣл Леополдѣ І аша л'аѣ дѣнтѣрїтѣ дѣн анѣл де акѣм пентрѣ Ротѣніі дѣн Ардеалѣ ші дѣн Țingaria.

„Ноі Леополдѣ дѣн міла лѣі Дѣмнезеѣ алес дѣмпѣратѣл Романілор пѣрѣреа Авѣгѣстѣ ші ал Церманіеі, Țingarieі, Bohemieі, Dalmațieі, Kroațieі, Slavonieі ш. ч. Краіѣ, Архідѣкѣл Австріеі, Дѣкѣл Бѣргѣндіеі, Брабанціеі, Стіріеі, Карінтіеі, Карніоліеі, Мархіонѣл Моравіеі, Дѣкѣл Авчемѣрѣцеі ші ал Сілесіеі де сѣсѣ ші де ціосѣ, ал Віртемѣрѣцеі ші ал Течеі, Принцѣл Свевіеі, Комітѣл Хабсѣбургѣлѣі, ал Тіролѣлѣі, ал Ферретѣлѣі, ал Ковѣргѣлѣі ші ал Гаріціеі, ш. ч.

„Фачет поменіре дѣнцінѣнд пе тоці, кѣрора се кѣвіне а ші, пріп рѣндѣл ачесто-ра, кѣм къ поі, фінд къ скѣтінца вісерічеаскѣ, кареа о аѣ вісерічіле ші феделе вісері-чеші къ лѣкѣрїле лор, пріп леѣеа Дѣмнезеіаскѣ ші оменеаскѣ, ші маі алес дѣн Апостоличеаскѣ обѣлѣвіреа ноастрѣ, а Țingarieі ші а церілор ші а цінѣтѣрїлор еі дѣмпреѣпате, ші адѣогате; пріп мілостіве прівілеціѣрїле де ферічітѣ поменіре репосацілор Краілор предечесорілор пострі, ші пріп орѣндѣлеле цереі есте дѣнтѣрїтѣ, ачееаші а о цінеа ші а о апѣра, ка знїі карїі дѣнтре тоці Краіі Крешінеці сѣнгѣрї авет прерогатівѣ де Краіѣ Апостолическѣ, къ кѣвінѣцѣ сокотім а фі, ші дрепт лѣкѣрѣ се веде а фі, ка ачеіа пе карїі, ачеіаші кредінѣцѣ ші драгосте дѣнтрѣ ачееаші С. Католичешеі вісерічі знїнѣцѣ і-аѣ дѣмпреѣпатѣ, ші ка пре ачеіаші С. Маічіі аскѣлтѣторі фїі дѣнтрѣ ачелаші сіп дѣі ціне, ші маі пре ѣрѣтѣ сѣнт ачелаші кап ка пе ніѣе тѣдѣлѣрї але знїі трѣпѣ дѣі хрѣпеше ші

фаче вредниці де тоате кѣдиніле дѣмнезеіенці ші оменещі, де кѣдинца са съ нѣ ле ліпсеаскъ.

„Даръ фінд къ поъ къ адевр пі с'аѣ спѣсѣ къ Ромъніі, Греціі ші Рѣшіі каріі пѣпакъм ера схістатічі, лѣмпіндѣс'і Дѣхл сълтѣ, дп маі тѣлте пѣрці але церілор поастре, Țigăriei, Kroaċiei ші Slavoniei, прекъм ші дп Ардеалѣ ші дп пѣрціле лѣі дппрезпате, аѣ дпченѣтѣ а се дптѣрна ла зпїре ші дп сїнѣл бїсерїчеї Romei, ші тоате ачеле а ле прїмі, а ле тѣртѣрїсі ші а ле креде, каре ле прїметше, ле тѣртѣрїсеше ші ле креде С. Маїка бїсерїка Romano-Католїкъ, ші анѣме пѣнтѣрїле челе патрѣ, дп каре акъм маі къ самѣ нѣ се пѣрѣвеа: 1) Към къ Патріархѣл Romei есте канѣл чел де обше ал бїсерїчеї чеї прїп тоатѣ лѣмеа лѣцїте. 2) Към къ пѣнеа азїмѣ есте дестѣлѣ матерїе а чїнеї Domnѣлѣі, саѣ а мїстерїлѣі Евхарїстїеї. 3) Към къ афарѣ де черїѣ лѣкашѣл сфїнцилор ші де іад темпїца осѣндіцілор, се дѣ ал треїлеа лок, дп каре се цїп сѣллетеле челе нѣ къ тотѣл кѣрате, де се кѣрѣдескъ. 4) Към къ Дѣхл С. а треїа фадѣ дїп Троїцѣ пѣрchede de ла Татѣл ші де ла Фїїл.

„Ної дрепт ачееа врѣнд съ респѣндем рѣвнїтоареї даторїнѣї Країлѣі Апостолїческъ дїп плїпїреа пѣтереї поастре чеї крѣещї, прїп ачестеа мїлостївеше ам воїтѣ съ орѣпдѣїм ка ші бїсерїчїле ші феделе бїсерїчешї ші лѣкрѣрїле челор де леѣеа Гречеаскъ че сънт зпїці къ С. бїсерїка Romei дп пѣмїтеле маі сѣс церї, Țigăria, Kroaċia ші Slavonia, прекъм ші дп Ардеалѣ ші дп пѣрціле лѣі дппрезпате ачееашї скѣтїнцѣ бїсерїчеаскъ съ о азѣ, кареа се кѣпоск бїсерїчїле, феделе бїсерїчешї ші лѣкрѣрїле бїне-кредїнціошїлор челор де леѣеа Лѣтїнеаскъ а о авеа дѣпѣ сънтеле капоане ші дѣпѣ прївїлеціїрїле облѣдѣїторїлор пѣтѣптещї.

„Пентрѣ кареа пої ші маї дпколо сънт преа-тѣлїа поастрѣ чеа крѣїеаскъ маї къ de-адїнѣл ші таре порѣпчїм, ка дѣпѣ вѣстїреа чеа маї дп цїос пѣсѣ а ачестора нїмїнеа де орї-че статѣ, авторїтате, вреднїчїе, прерогатївѣ ші пѣтере ва фї, съ дпдрѣснеаскъ а се дппротївї маї сѣс зїсеї скѣтїнѣї ачестеїа а зпїцілор де леѣеа Гречеаскъ аїавеа саѣ дптр'аскънѣсѣ сънт орї-че претесте, нїчї пентрѣ къ маї дпайнте де а се зпї аѣ фостѣ обїчеїѣ; нїчї съ кѣтезе чїнева пе преоцїї Ромънешї чеї къ бїсерїка Romei зпїці а'ї тѣлпа ка ле іобацї ла роботе ші ла лѣкрѣ, саѣ а'ї сїл ла дѣрї іобѣцешї, дпкъ нїчї сънт тїтѣл де чїпсте, нїчї съ кѣтезе пешїне а'ї прїнде, къ тѣлт маї пѣцїп а'ї гонї ші а'ї зїпсі де лок, де фолос саѣ де парохїе, пентрѣ зпїре, токма сънт ачеле педенсе деспре партеа цїзде-кѣторїлор ші бїсерїчешї ші мїренешї ші а поастрѣ де ва фї де ліпсѣ, къ каре се педенсескъ чеї че ватѣтѣ скѣтїнѣа бїсерїчеаскъ а бїне-кредїнціошїлор де леѣеа Лѣтїнеаскъ, дѣпѣ лецї ші дѣпѣ обїчеїѣ.

„Шї въ порѣпчїм прїп ачестеа тѣтѣрор кредїнціошїлор пострї, преладїлор, воїерїлор де фрѣпте, повїлілор, цїздекѣторїлор ші челор бїсерїчешї ші челор мїренешї ші тѣтѣрор статѣрїлор дїп маї сѣс зїселе церїле поастре, ші дїп Ардеалѣ, ші тѣтѣрор сѣпзшїлор пострї челораладїї, карїї ведї авеа шїреа ачестора, челор де акъм, ші челор че ведї фї де

ачі днапте, іаръ маі възросъ денерарію, ходноцію ші тэтэрор дерегторію де оасте, тькар знде съптеці ші веці фі, ка съ фіці даторі а аскьлта не маі адесе-орі пь-міціи зніці де лецеа Гречеаскъ, дакъ се вор желзі възъ, къ сълт вьтъмаці дн скьтп-целе лор, ші аї ауьра дшпротіва тэтэрор ачелора, каріі вор кълка прівілеція ачеста, дакъ вор пьззі ла ацісторіа вострѣ.

„Каре акьм маі сьс зисе тоате, ші пре льнгъ ачелеа ші ачест Кесаро-Крїескъ Дїпломат ші порьнчїм а поастрѣ мїлостївеще врем ші порьнчїм, ка прїн Исправнїціи чеї тарї ші чеї мїчі, (Supremi et vice-Comites) ші цїздекторїї повїлію дн тоате комїтатѣ-рїле Угарїей, Кроаціей ші Славонїей, прекъм ші днтрале Ардеалїзї, ашїндереа прїн къпїтанїи чеї тарї, ші цїздеціи Крїеїшї дн тоате сказнеле секзіенешї ші сьсещї дн каре локьскѣ зніці де лецеа Гречеаскъ дн адьнрїле воастре, съ се вестеаскъ, ка съ вїпъ ла азьл тэтэрор ачелора, карїі тревзіе съ ле щїе. Іаръ де кьтва вре-зніи къ сь-теацъ дндрьзнїре с'ар арьта дшпротївїторї ачестора, съ фіці даторї а не днщїїца пре пої, ка де ва фі онѣ, знеї рьхьтї аша де апріате, ші къ маі аспрѣ тьпъ тїмпь-рїѣ съ і се пьпъ леакѣ. Аша даръ алїнтрелеа а лькра пїменеа дїнтре кредїнціошї пострі съ дндрьснеаскъ.

„Афаръ де ачестеа порьнчїм, ка челор че вор фі лзате деспре ачестеа кьрцї, фіе орї скрїсе къ тьна, орї тїпьрїте, дакъ вор фі іскьлїте де вр'о фацъ вїсерїчеаскъ дн де-регьторїе пьсъ, саѣ де вр'ан Нотариѣ пьвлїкѣ, токма ачееашї кредїнцъ съ лї се деа, ка кьм днсьшї ачестеа дн орїцінал с'ар арьта, каре дьпъ че се вор четї, воїм ка тот-деаз-на съ се деа днапої челзі че ле аѣ арьтатѣ. Къ вьртзтеа ші тьртзрїа ачестора, каре ле ам днтрїтѣ къ акьдатель дндрьплїкатъ печетеа поастрѣ чеа секретъ къ кареа не фолосїм ка Країя Угарїей. Дате прїн тьпїле кредїнціосьлї пострѣ поъз адевьрат їзвїтлї прее-чїнстїтлї дн Хс. Пьрїнтелї Домнлї Леополдѣ, Колонїї Преот Кардї-налѣ С. вїсерїчей Ромей де тїгьлї С. Іеронїм дн Ілїрїк, Архїепископьлї Мїтрополїей Стрїгоньлї, Исправнїкьлї де пьрзрєа ал ачелїашї лок шї комїтатѣ, прїматьлї Угарїей, пьскьтлї соьлї Апостолїческъ, челзі маї таре, ші секретарїлї, канчеларїлї шї Кон-сїларїлї пострѣ дн льнтрѣ. Дн четатеа поастрѣ Віенна Австрїей, дн 16 Феврварїе ла аьл Домнлї 1699 ал обьлзїрей поастре престе Романї 42, престе Унгьрї ш. ч. 44, престе Бохемї 43, Леополдѣ к. т. с.

Леополдѣ Кардїналъ а Колонїї Архїепископл Стрїгоньлї к. т. с.
Самол Калокї к. т. с. етс.

Дїпломатл ачеста л'ам скрїсѣ дн орїціналл Трансьмтл Канїтлїлї дн Бьлград, ші с'аѣ вестїтѣ дн 8 Септемвриє дн аьл 1699 дн сеїтл де ла Бьлградѣ прїн Про-топотарїл Іоанн Шарошї фьръ вре о дшпротївїре шї дшпедекаре а кьїва. Іаръ тѣ че-тїторїеле! днсеампъ, къ Дїпломатл ачеста токма днтрѣ ачееа зї с'аѣ датѣ, дн кареа с'аѣ іскьлїтѣ, с'аѣ днтрїтѣ шї пачеа де ла Карловїцѣ, прїн днпьратл Леополдѣ I, ші къ фоарте таре с'аѣ рьнїтѣ дшманїи неамьлї Ромьнескъ прїнтр'аньл, ші прїн ал

Дипломат, че с'ащ датѣ дѣн костеизъ Евесдорф дн 5 Септемврие 1699, искълит де дн-първѣтъ Леополдъ I, де Комитътъ Самоил Калнокі шѣ де Консилярисъ Бенедикт Хентер ⁶⁾. Дн Дипломатътъ ачеста чѣичѣ лъкръсѣ се оръндисекъ: 1) Ка фѣеще-карїѣ попоренѣ кварта саѣ а патра парте дѣн деѣтме съ о деа Парохѣлор съѣ, шѣ нѣ Акатолѣчѣлор, прѣн кареа се сѣрпа Лстеранїѣ саѣ Сасїѣ. 2) Ка ла дерегъторїѣле че се днѣгъреск прѣн днпърѣцїѣ, тот-деазна треѣ фееде съ се пѣнѣ, дѣнтре каре зна съ фѣе Католикъ. 3) Ка дн четъцїѣ, ораше шѣ комънїтъцїѣ дѣнѣ пропорцїѣ съ се пѣнѣ дерегъторїѣ дѣнтре Католичѣ. Дн пѣнтътъ ачеста ка шѣ дн челелате преа мѣлт с'ащ аѣїзтат Лѣтїнїѣ прѣн знїцїѣ, нѣ-маї де ар фѣ мѣлцемїт знїцїлор, саѣ де ле ар мѣлцемї шѣ дн тѣмътъ де акъм. 4) Ка Акатолѣчїѣ шѣ маї алес Калвїнїѣ, карїѣ стѣпънеа маї днпѣнте, дн пѣмїка съ днпреакъ пе Католичѣ. 5) Ка Католичїѣ сѣнѣгърї съ аївѣ пе мѣлт-са о печете а церѣї шѣ тоате Архївѣрїѣле съ ле пѣзеаскъ шѣ еї дѣнѣ пропорцїѣ; пѣнтрѣ къ пропорцїѣа, пѣмтерънд шѣ пе знїцїѣ, къ мѣлт маї маре ера. Чї пої Ромънїѣ де вом лза аѣарѣ клеръѣ чѣл знїт, кареле днкъ маї нѣмаї атъта се сокотеше, кът а чѣнчеа роатъ ла каррѣ, че фолосѣ ам авѣтѣ саѣ авем дѣн тоате ачестеа? Де вреї а днцелече шѣ маї апїятѣ лъкрърїѣле ачестеа чїтеше пе Черѣї Мїхаїл ⁷⁾.

Депътацїѣ фїїнд прѣн Дипломатърїѣле челе маї сѣс адѣсе Арделенїѣ чеї че нѣ воїа вї-пеле пеамѣлѣї Ромънескѣ, Крѣїескѣл Гѣбернїѣ ⁸⁾ зрѣмътоареа рѣндѣїалъ о аѣ фѣкѣтѣ дѣм-презѣнѣ къ воїнда статърїлор шѣ а четелор Арделенѣцїѣ, ка: 1) Прѣн прѣнцїпатътъ Ардеалѣлѣї дн сателе челе Ромънѣцїѣ, де вор фѣ кът де марї, съ нѣ се пѣнѣ маї мѣлцї преоцї де дої, іарѣ дн сателе челе маї мїчї нѣмаї къте зн преот, пѣнтрѣ слѣжѣва чѣлор Дѣмне-зеєцїѣ; дрепт ачѣеа, нїчї трѣвѣїа съ фѣе маї мѣлцї. 2) Влѣдїкѣлѣї Ромънескѣ съ нѣ фѣе слобод а хїротонї пе феецеле челе невреднїче де преоцїѣ, шѣ къ мѣлт маї пѣцїп пѣнтрѣ банї; чї нѣмаї пе ачѣїа съї хїротонѣаскъ, карїѣ се вор черка маї днпѣнте шѣ се вор аѣла вреднїчї. Іарѣ есамѣнѣл саѣ черкареа съ нѣ се факъ нѣмаї днпѣнтеа преоцїлор Ромънѣцїѣ, чї днпѣнтеа шѣ а алтор преоцї, адекъ де ачѣїамї леце къ кареа вор вреа съ се знѣаскъ, шѣ пе преоцїѣ ачѣшеа дї ва нѣмї шѣ трїмїте ла черкаре вїсерїка саѣ Епїс-конъѣ релїцїѣї ачѣїа, къ кареа вор фѣ знїцї; дарѣ пѣмтеръл преоцїлор Ромънѣцїѣ нїчї аша съ се мѣлцѣтеаскъ маї мѣлт де кът ва фѣ онѣ. 3) Дрепт ачѣеа орї чїне воїеше съ се прї-теаскъ дн клерѣ, фїїнд къ Ромънїѣ акъм нѣ аѣ вре о шкоалъ, съ днвече шѣ съ прокоп-сеаскъ дн шкоала релїцїѣї ачѣїа къ кареа с'ащ знїт, адмїнтрелеа съ нѣ се прїтеаскъ ла преоцїѣ. 4) Іарѣ преоцїѣ ачѣїа, карїѣ нѣ слѣжескѣ шѣ н'аѣ мошїїле сале, каре съ фѣе сло-воде шѣ съ ле поатъ мошѣнї фър де вѣтъл домпїлор пѣмълѣтецїѣ шѣ ал алтора, нѣнѣ кънд дншї вор къпъта парохїѣ, съ нѣ локзіаскъ дн сате, чї дн мѣлѣстїре. 5) Прѣсте тот пре-към преоцїѣ де алте релїцїѣ скопїндѣсе аѣарѣ нѣмаї пѣмълѣтѣрїѣле че се цїп де Еклесїѣ, дѣн челелате де към-ва ле лъкръ, сѣнт даторї а да дѣчїмъ домпїлор пѣмълѣтецїѣ шѣ ал-те вїрѣрї, де нѣ лї се іартъ, шѣ а сѣнпѣрѣта тоате грѣстѣцїѣле, че се къвїн мошїїлор шѣ пѣмълѣтѣрїлор ачѣлора; аша шѣ преоцїѣ Ромънѣцїѣ маї маре словозенїе шѣ скѣтїнѣцъ съ нѣ

пофтеаскъ, пентрѣ къ дръжцатѣ дръжрат дикъ нѣ ле аѣ датѣ лор маї маре словозе-
 ніе ші скътинѣ, де кѣм аѣ дѣпъ леѣле церей преодіи реліѣилор ачелора, къ каріи с'аѣ
 зпѣтѣ Ромъніи. 6) Фіинд къ тіренілор дикъ нѣ ле есте словод а бате пе чінева, ші фіеѣше-
 каре дѣпъ тѣсѣра фаптеї чеї реле аре педепса са рѣндѣитъ дн леѣї, ші дн обічнѣнѣ,
 аша ші пентрѣ фаптеле челе реле але преоділор дѣпъ леѣле церей есте сказн, ші џі-
 декатъ; преодіи чеї Ромънеѣї дикъ ачела сказн ші џіздекатъ съ айѣ, каре дн аре
 леѣеа саѣ реліѣіа ачееа, къ кареа се вор зпѣ ші дн че тіп ші знде требѣе а къзта пен-
 трѣ вре о фаптъ реа пе преотѣл реліѣіей ачеїа, аколо требѣе а къзта ші аша требѣе а
 џіздека ші пе преотѣл чел Ромънескъ, дѣпъ аprobante партеа I Тіт. 5. Артк. 5. Іарѣ
 ачеїа дінтре преодіи Ромънеѣї, каріи нѣ се вор зпѣ къ вре о реліѣіе дін челе пріміте, чі
 вор ретѣнеа ка ші маї днапте, съ се џіздече кѣм с'аѣ џіздекатъ маї де демѣлт.
 7) Дн кѣт есте пентрѣ Африканіи, се доженеѣе Влѣдіка чел Ромънескъ, ка де ла знеле
 некъвінѣе ка ачелеа съ се днѣрѣне, ші преоділор Ромънеѣї дикъ съ нѣ днѣрѣвѣаскъ,
 съ факъ де ачелеа, чі прекѣм лѣкрѣ реліѣіа къ кареа се вор зпѣ, кѣнд аѣрѣсеѣе пе чі-
 нева, аша съ лѣкре ші еї. Дат дн Блѣградѣ дін крѣескъл Гѣверніѣ дн 26 Септемврие
 дін анѣл 1699, прін тіне Ніколае Бетлен, канчеллѣрѣл Ардеалѣлї.

Ресолѣѣіа ачееаста а Гѣверніѣлї дін Ардеалѣ н'аѣ плѣкѣтѣ Мітрополітѣлї Атанасіе
 ші клерѣлї Ромънескъ, дрепт ачееа акѣм де о-датѣ къ ачееастѣ скрїсоаре і с'аѣ пѣсѣ
 днпротівъ⁹⁾: „Ної чеї маї џіосѣ іскѣлїѣї зпѣї къ Католикѣ вісерїка Ромеї, каріи сън-
 тем де леѣеа Гречеаскъ, Епіскопѣл ші Протопопї (Ромънеѣї дін Ардеалѣ) къ ачееастѣ
 скрїсоаре фачем џіре тѣтѣрор кѣрора се кѣвіне ші маї алесѣ днѣрѣвѣлї Крѣескълї
 Гѣверніѣ ші статѣрїлор дін Ардеалѣ, челор де акѣм ші челор віторї, кѣм къ пої де
 вѣлѣ воїе, пѣсїлїѣї ші дін інітѣ ам прїінітѣ преа-мілостів Декретѣл преа днѣрѣвѣлї
 днѣрѣл дін анѣл 1698 Априліе 14. Дикъ ші преа-мілостівѣл Дїпломат дін анѣл кѣр-
 гѣторїѣ, каре с'аѣ датѣ дн 16 Феврѣарїе, дикъ ші ал ноѣ декретѣ ал преа-днѣрѣвѣ-
 лї днѣрѣл дінтрѣ ачесташї ан ші дін 26 Феврѣарїе трїмісѣ днѣрѣвѣлї Крѣескъ Гѣ-
 верніѣ. Іарѣ фіинд къ Декретѣл, апатомїа ші артїкѣлї чеї къ пѣтеле Крѣескълї Гѣвер-
 ніѣ ші къ ал чїнстїтелор статѣрї трїмішї ла ної, каріи нѣ пѣмаї а преа-днѣрѣвѣлї дн-
 ѣрѣл, чі ші а реліѣіей Католиче волнїѣе о ватѣшѣ, ші тѣдѣлѣрїле еї ле грозѣвѣскѣ ші
 ле калкъ, пої днтрѣ тоате ачелора таре ші дн комѣнн контразїчѣтѣ, ші пре алїї чер-
 кѣторї ші іспїтїторї нѣ кѣпоаѣтем, нічї прїміт, фѣрѣ пѣмаї де се вор трїміте де ла
 преа-днѣрѣвѣлї днѣрѣл ші Країл Апостолїческъ ші де ла Емінентїсїмѣл кардїнал,
 Архіепїскопѣлї Стрїгонѣлї, Прїматѣл Унгарїей ші чел маї маре пѣсторїѣ ал вісерїчїлор
 дін церїле де сѣнт корона Унгарїей, пе каріи нѣ пѣмаї дї вом кѣпоаѣше чі ші къ чїнсто
 ші драгосте дї вом прїмі. Афарѣ де ачестеа, тѣдѣтѣнїм сѣнт џіврѣтѣнтѣл че л'ам фѣ-
 кѣтѣ десупре ачееаста, къ пої нѣ врем съ пе лѣсѣм де зпїреа че о ам фѣкѣт къ вісе-
 рїка Романо-Католикѣ, нічї пе вом ліні де вре о реліѣіе, кареа се днпротївеѣе релі-
 ѣіей Романо-Католиче, днтрѣ а кѣрора маї маре тѣрїме печетлїм ачестеа къ печетеа

соворълѣи таре, дн Българдѣ дн 30 Септемврие дн анъл 1699. Ної Епископъл шѣ тотѣ соворъл Ромънилор дн Ардеалѣ.“ Че аѣ зрматѣ дѣпъ ачестеа, се ва аръта ла анъл вѣиторѣѣ.

1) Katona in Epitome Chronologica ad annum 1699. 2) Gebhardi in Hist. Hung. Part. 3. p. 327. 3) Engel in recent. Hist. Valachiae Part. I. p. 353. seq. 4) Codex Ms. Balacianianus ad h. an. 5) Diploma I. Leopoldinum ex Archivo Capituli Albensis. 6) Codex Ms. Szakadathianus p. 42. seqq. 7) Cse-rei Mihály az Erdélyi Historiában ad h. a. 8) Archivum Eppatus Fogarasiensis. 9) Ex eodem Archivo Samuel Klain de Szád in Hist. Ecclesiae Valachicae Transilvaniae Part. 9. §. 4.

А н ѣ л 1700. Деспре Валахѣ дн Радъл Гречеанъ шѣ дн Делкіаро аша скріе преа-веститъл Енге. 1) ла анъл де акъм: „Ла днченътъл анълѣ 1700 дн 5 Јанваріе Кон-стантин Брънкованъ аѣ требъитѣ съ теаргъ ла Бъдеар дн контра Ногъіанілор, карѣ се скъласе асѣпра Ханълѣ дн Крим шѣ вреа съ скътѣре шѣ цѣгъл Търческѣ; чѣ де абѣа аѣ сосѣтѣ ла Дръгънецѣ дн цѣздецъл Праовеї, кънд аѣ венѣтѣ весте къ Ханъл с'аѣ дмпъ-катѣ къ Ногъіанѣ. Де ачеста вѣкърѣндѣе Брънкован с'аѣ днтърнатѣ ла Бъкзрѣцѣ, шѣ прѣмавара аѣ тѣрѣтатѣ пе Сафта фата са дѣпъ Постелнѣкъл Јордаке Крецълескъл. Ата-насіе Патріархъл дн Антиохѣа і-аѣ кънъпатѣ, шѣ Мітрополѣтъл Теодосіе ле аѣ фостѣ пѣ-пашѣ. Аша дшѣ петречеа Брънкованъ тѣмпъл нещѣнд че лѣкръ дѣшманѣ лѣ. Делкіаро дозъ прѣчѣнѣ адъче, пентрѣ каре нѣ ера дндестълацѣ Мѣнтенѣ къ Брънкованъ, пентрѣ къ вѣра дн Търговецѣ, шѣ требъѣнд шѣ воіерѣ къ перъцѣторѣ се зрмезе кърѣѣ фъчеа дн-доѣгъ келтѣзіалъ, шѣ іаръшѣ пентрѣ къ токма аша де аспрѣ ера кѣтрѣ чеї пе аскълтъ-торѣ, към ера де дарнѣк кѣтрѣ чеї че дшѣла дн воіа лѣ, шѣ тоате дерегъторѣле челе маї де фрѣнте шѣ челе маї къ фолосѣ ле да Кантакъзенілор. Канъл завѣстѣіе ера воіе-рѣл Дѣмітрѣ Корбеанъл, шѣ зпѣ дѣнтре соцѣ лѣ аѣ фѣцѣтѣ дн Молдова ла Антиох Кан-темѣр, алцѣ ла Гречѣ дн Царѣград, шѣ Дѣмітрѣ Кантемѣр днкъ дн анъл ачеста 1700 с'аѣ късѣторѣтѣ къ Касандра фата лѣ Шерван Кантакъзенъл, де знде шѣ маї таре пістѣ с'аѣ порнѣтѣ асѣпра лѣ Брънкованъ. Токма атъчѣ венѣсе дн Царѣградѣ ла Бъкзрѣцѣ къ чева требѣ, Ефенді-Мехмет, кърѣа фѣнд ел прѣтѣп къ Корбіанъл, і с'аѣ дескоперѣтѣ чеї че цѣнеа къ Корбеанъл, іаръ ел і-аѣ спѣсѣ лѣ Брънкованъ шѣ ачеста пе тоцѣ і-аѣ прѣсѣ. Даръ чеї че фѣцѣсе дн Царѣград, къ тълте дарърѣ фъръ шѣреа Аѣенцѣлор Прѣнцълѣ а-тѣта аѣ фъкълтѣ, де аѣ скосѣ зп ферман, ка пе чеї прѣпшѣ сѣ трѣмітѣ ла Царѣград, къ карѣ апої аколо вреа съ се днцѣлеаргъ, към съ сѣрпе пе Брънкованъ. Чѣ Брънкованъ фѣнд маї істецѣ де кът дѣпшѣ пе чеї прѣпшѣ дндатѣ і-аѣ трѣмісѣ, даръ де одатѣ аѣ трѣмісѣ шѣ о тълдѣме де воіерѣ тарѣ шѣ мѣчѣ, карѣ съ тѣртѣрѣсеаскъ пентрѣ ел асѣпра челор фѣцѣцѣ шѣ прѣпшѣ. Мареле Ага каре адъсесе ферманъл аѣ днщѣпцатѣ де пре кале пе Візірѣл, къ къ ел мергѣ тълцѣ воіерѣ съ тѣртѣрѣсеаскъ къ нѣ сѣнт адевърате каре ле спѣлѣ воіерѣ чеї фѣцѣцѣ асѣпра Прѣнцълѣ. Дрепт ачѣеа аѣ трѣмісѣ Візірѣл днапнтеле пре алт Ага сѣ ле спѣлѣ ка сѣ се днтоарне чеї трѣмішѣ де Прѣнцъл днапої, шѣ сѣ фѣе дн паче. Аша с'аѣ дндрептат Брънкованъ, тѣкар къ цѣара пентрѣ ачѣа аѣ плѣтѣт 300,000 де

леї шї пърѣші іарѣші атѣѣа, de не ш'аѣ шї добѣдїт скопѣл! Дѣпѣ дїтоарчереа воїе-
рїлор Брѣпкованѣ с'аѣ дѣсѣ кѣтрѣ Подлошї, дн 15 Ноємвріе, аѣ днтратѣ дн Бѣкѣрешї.“

Тот де Валахїа се цїне шї ачееа че скріе Делїаро ²⁾ зїкнд: „Асторїѣл мап-
пей цереї Ромѣнешї, че с'аѣ тїпѣрїтѣ ла анѣл 1700 дн Семїнарїѣл де Падѣа кѣ літере
Гречешї, аѣ фостѣ Комїтѣл Константїн Кантакѣзенѣл, кареле фѣ схгрѣматѣ дїмпрезнѣ кѣ
Стефан Водѣ фїѣл сѣѣ дн Царїград ла анѣл 1716, кѣм се ва арѣта днтр'а доѣа парте
а Історїеї ачестеїа.“

Десїре Țngaria скріе Катона ³⁾: „Нѣдежде ера ка дѣпѣ че с'аѣ фѣкѣтѣ паче кѣ
Тѣрчїї, Țngaria сѣ се одїхнеаскѣ, чї алїмїнтрелеа с'аѣ днтѣмплатѣ дн днченѣтѣл лѣї
Ноємвріе; пентрѣ кѣ шї Карол II Країѣл Іспанїеї аѣ тѣрїтѣ фѣрѣ де прѣнчїї, де ѣнде
маре шї грѣѣ харѣѣ с'аѣ стѣрнїтѣ, днтре каса Австрїеї шї а Борѣонїеї пентрѣ корона Іс-
панїеї; шї Францїскѣ II Ракоцї атѣнчї аѣ скрісѣ епїстола ачееа ла Лѣдовїкѣ XIV Країѣл
Фрѣнческѣ, кѣ кареа зѣ ѣрзїтѣ рѣсвоїѣл, каре аѣ днченѣтѣ дн анѣл 1703 шї дестѣл де
лѣнѣтѣ аѣ пѣкѣжїтѣ Țngaria шї Ардеалѣл. Рѣсвоїѣл кѣ Фрѣнчїї, фїїнд кѣ п'аѣ фостѣ дн це-
рїле поастрѣ, нїчї с'аѣ фѣкѣтѣ кѣ аїсторїѣл Țngрескѣ, дѣпѣ обїчеїѣл пострѣ пѣмаї пе
скѣрѣтѣ дн воїѣ атїнѣе. Країѣл Фрѣнческѣ зїчѣа, кѣ Делїѣнѣл татѣл лѣї Фїлїпѣѣ, Дѣкѣслѣї
дн Леон, кареле с'аѣ пѣскѣтѣ дн Марїа Тересїа фата чеа маї маре а лѣї Фїлїпѣѣ IV аре
кѣдїнѣтѣ ла корона Іспанїеї, шї дѣпѣ Тестаментѣл с'аѣ діата лѣї Карол ал доїлеа; іарѣ
днпѣрѣтѣл Леополдѣ I, зїчѣа кѣ афарѣ де кѣмпнїѣа кареа о аре кѣ каса Іспанїеї, ел
днкѣ дншї адѣче неатѣл де ла Фїлїпѣѣ чел фѣрмосѣ, ка шї Фїлїпѣѣ IV, шї днсѣшї Фїлїпѣѣ IV
аша аѣ орѣндїтѣ, ка де ва тѣрї фїѣл сѣѣ Карол II фѣрѣ де прѣнчїї, дн каса Австрїеї
сѣ аїѣ ѣрѣтѣорїѣ.“ Аша аѣ кѣпѣтатѣ каса Борѣонїкѣ, пе кареа днкѣ пѣ де тот о аѣ
стѣнсѣ днпѣрѣтѣл Наполеон Бонапарте, корона Іспанїеї кѣ артеле.

Акѣм тѣ днторкѣ іарѣші ла Ромѣнїї дн Ардеалѣ, шї ла чеї дн цѣара Țngрескѣ.
Гѣвернѣл шї статѣрїле Ардеаленешї атѣта аѣ лѣкратѣ ла днпѣрѣтѣл, де дн анѣл де а-
кѣм аѣ трїмїсѣ дїпломатѣл ачеста ⁴⁾: „Леополдѣ дн мїѣа лѣї Дѣмнезеѣ алесѣ днпѣ-
рѣтѣл Романїлор пѣрѣреа Авѣстѣ ш. ч. Лѣмїнацїлор, вѣдерошїлор, тѣрїдїлор, цѣперо-
шїлор, егрѣнїлор шї лѣтѣорїлор де самѣ, їѣвїцї крѣдїнчїошї! Фѣрѣ де дндоїалѣ вѣ вецї
адѣче аїнїте де рѣсолѣѣа поастрѣ чеа дн 14 Апрїлїе ал анѣлї 1698 датѣ, шї дн 6 Авѣст
дн анѣл 1699, іарѣшїтѣ, кѣ кареа днтр'адїнс ам порѣнчїтѣ, ка Ромѣнїлор челор де ле-
цеа Гречѣаскѣ слобод сѣ ле фїе а се знї кѣ тѣкар кареа дн чѣле патрѣ релїцїї прїї-
мїте дн Ардеалѣ, с'аѣ сѣ рѣтѣпѣ дн релїцїа дн кареа аѣ фостѣ пѣпѣ акѣм; адеѣвѣрат
аша ка ачелеа прїїѣлїцїѣрї сѣ ле аїѣѣ, каре ле аре релїцїа ачееа, кѣ кареа се вор знї.
Чї фїїнд кѣ кѣ пѣпѣлѣчѣре днцѣлѣцѣет, кѣм кѣ пѣ пѣмаї се лѣкрѣ днпротїѣа преа-мїлостї-
ѣї рѣсолѣѣїеї ачестеїа, чї днкѣ знїї, карїї їѣѣескѣ рѣсѣрѣтїреа шї тѣрѣѣра рѣаодїхнеї чеї
де обїче, дндрѣснѣскѣ а вѣрфї, кѣ скопѣл пострѣ есте, ка пѣмїцїї Ромѣнїї, сѣ се сілеаскѣ
ла знїреа кѣ релїцїа чеа Католїкѣ; дрѣнт ачееа мїлостїѣнѣе воїт, а вѣ тѣлѣкї воѣѣ воїа,
кѣцѣтѣл шї скопѣл пострѣ, кѣм кѣ пѣмїцїї Ромѣнїї аѣ тоатѣ слобозенїа де а се знї кѣ

търкар кареа дін челе патрѣ приміте реліѣі дін Ардеалѣ, саѣ де а рѣтѣнеа дн стареа де акѣт, авѣнд привілеѣіріле реліѣіеі, кѣ кареа се вор знї, саѣ ретѣтѣнд пре лѣнгѣ привілеѣіріле, каре ле аѣ акѣт Ромѣніі. Аѣсе аша ка нїменеа съ дндрѣснеаскѣ свнт греа тѣнїа поастрѣ пре нѣміѣіі Ромѣніі аї тѣрѣзра дн словозенїа лор ачеаста, саѣ кѣтѣ маї пѣдїн аї днгресїа. Ва че е маї тѣл чеї че се вор днпротїві орѣндселеї ачестеїа ла жалба челор вѣтѣмаѣї съ се педепсеаскѣ, шї вѣтѣмаѣїлор кѣвіоасѣ фачере дестѣл шї дрептате съ лі се факѣ. Пентрѣ кѣ воїн ка тоѣї съ поатѣ кѣ одїхнѣ трѣї дн релїѣїа лор днѣп Дїпломатѣл пострѣ чел крїескѣ. Дрент ачееа воѣ де поѣ преа мїлостївеще шї днтрадїнсѣ въ порѣнчїт, ка фѣрѣ де зѣбавѣ нѣ нѣмаї съ вестїѣї тѣлкзїреа ачеаста а ресолѣѣїеї поастре прїн тоатѣ деара; чї ка нїще рѣвнїторї шї кредїнчїошї Консїліарї аї пострї днтрѣ ачееа съ въ сїмїѣї, ка зїса тѣлкзїре де тоѣї съ се дїнѣ, шї вої днкѣ съ о дїнеѣї. Маї днколо Кесаро-Крїеаска поастрѣ граѣїе воѣ преа мїлостївеще о днтрїтн. Дат дн четатеа поастрѣ Віенна Австрїеї дн 12 Декемвріе дн авл 1700, ла авл облѣдзїреї поастре а Романїлор 40, Унгарїеї 47, іарѣ а Бохемїеї 46.

ЛЕОПОЛДЪ к. т. с.

Івліе Фрїдерїк Комїтѣл Бѣчелезс к. т. с.

ла пропрїа порѣнкѣ а Кесаро-Крїеѣїеї Маестѣїї

Іоанн Теодор а Віченбергѣ к. т. с.

Деспре дїпломатѣл ачеста аша скріе Черей Міхаїл⁵⁾: „Маї тѣлте днкѣ аѣ фѣкѣтѣ пѣнїсташїї дн Ардеалѣ, кѣ Іесвїѣїї пре аскѣнсѣ атѣта аѣ зѣмлатѣ пре лѣнгѣ Атанасїе Влѣдїкѣл чел Ромѣнескѣ, пѣпѣ че л'аѣ дншелатѣ, де шї ел шї преоѣїї чеї Ромѣнеѣїї дн Ардеалѣ с'аѣ знїтѣ кѣ пѣнїсташїї, фѣгѣдзїнд Влѣдїкѣлї тѣлѣт чїнсте шї терѣере днпїн-те, іарѣ преоѣїлор кѣ се вор тѣнѣтї де іовѣїе, де дарѣріле че ле да пре ан Домнїлор пѣмѣнтѣїї шї де дечїте, шї ка съ нѣ се факѣ вре о рескоалѣ пентрѣ ачееа дн деарѣ, де ла днпѣратѣл шї де ла Кардїналѣ Колонїчї аѣ адѣсѣ патентѣрї, ка съ аїбѣ волнїчїе преоѣїї чеї Ромѣнеѣїї а се знї кѣ тѣкар кареа релїѣїе, шї съ аїбѣ привілеѣїріле релїѣїеї ачеїа кѣ кареа се вор знї. Шї Комїссарї днкѣ аѣ орѣндзїтѣ дн фїеѣе-кареа релїѣїе кѣте знїл ка дн тоате сказнеле съ адѣне не преоѣїї шї не нѣме с'ї скріе, каре преот кѣ кареа релїѣїе вреа съ се знеаскѣ. Чї ачеаста днкѣ нѣмаї дншелѣчїзне аѣ фостѣ; пентрѣ кѣ не преоѣїї ачеїа карї вреа съ се знеаскѣ кѣ Калвїнїї, Влѣдїкѣл дн дндемнѣл Іесвїѣїлор і-аѣ прїнсѣ кѣ Немѣїї, не карї і-аѣ трїмісѣ не каселе лор, шї тѣл і-аѣ кї-пѣїтѣ; кѣт с'аѣ днтѣшплатѣ зпор преоѣїї дн Комїтатѣл Хїнедоареї; пентрѣ карїї дестѣл аѣ тѣдѣтѣнїтѣ домнїї Калвїнеѣїї, шї маї вѣртос Бетлен Міклошѣ, дарѣ неїка аѣ фолосїтѣ. Пентрѣ кѣ тѣкар кѣ днпѣратѣл, кѣт с'аѣ зїсѣ маї сѣс трїмісесе патент, дарѣ дн таїнѣ аѣ скрісѣ кѣ тѣпа са шї свнт печетеа чеа секретѣ Ценерарїѣлї Равѣтїн ка съ нѣ гѣндеаскѣ кѣ патентѣл чел маї дїмаїнте, кѣ нѣмаї сїлїт де релїѣїїле. Акато-ліче дн Ардеалѣ л'аѣ датѣ, чї дн тоатѣ пѣтереа лѣї съ се невоїаскѣ ка преоѣїї чеї Ро-

тъпещи пъ къ алта, фъръ пѣтаі къ религіа чеа Католикъ съ се знаскъ; пентръ ачеса, Ценераріа Равѣтин нічі аѣ пѣтѣтѣ лѣкра админтрелеа. Картеа ачеста, кареа ши асѣзѣ пѣцині о шиѣ дн Ардеалѣ, Ценераріа Равѣтин днпоркѣндѣ—о пе Лѣтине о аѣ датѣ дн таинъ Домнѣзі Стефан Апор, ши пе тѣпа теа аша аѣ венитѣ, къ тоате кърѣле лѣ Стефан Апор ста ла міне, ши четиндѣ—о м'ам минѣнат ла кѣте аѣ адѣсѣ пре днпѣратѣл чел влѣнд міністріі чеі рѣи.“

Аша скріе Черей Міхаіл, чи тѣ адѣцѣ аминте, къ ачеста аѣ фостѣ знѣл днпре Калвиніі чеі маі тарі дн религіа лор.

Токма пре ачеса зі, кѣнд с'аѣ датѣ дипломатѣл ачі маі алесѣ адѣсѣ, с'аѣ адѣнатѣ соворѣл Ромѣнескѣ ла Бѣлградѣ, вагѣ—самъ дн днѣциндареа Іесѣцилор, къ админтрелеа п'аѣ пѣтѣтѣ съ фие, ши аѣ датѣ скрісоареа ачеста 9): „Ноі чеі маі ціосѣ іскѣлѣцѣ Епископѣл, Протопопѣл, ши тот клерѣл бісерічеі Ромѣнеціі дн Ардеалѣ фачет днѣциндаре тѣтѣрор, кѣрора се кѣвине, іарѣ маі въртос чнстителор статѣрилор цереі Ардеалѣлѣ, кѣм къ поі сокотинд нестѣторнічіа віедеі оменещѣ ши немѣрїеа сѣфлетѣлѣ, де кареле маі маре грїже тревѣе съ авет, словозѣ де вѣлѣ воіе ши порнїцѣ де Дѣхѣл С. пе ам знїт къ бісеріка Романо—Католикѣ, ши прїп рѣндѣл ачестора пе тѣртѣрісім а фї тѣдѣлѣрїе еї, тоате прїміндѣле, тѣртѣрісіндѣле ши крѣзѣндѣле, кѣте ле прїмеще, ле тѣртѣрісеще, ши ле крѣде дѣнса, ши маі алес ачеле патрѣ пѣтѣтѣрї, дн каре пе vedem пѣлѣ акѣм а фї осевїдї, ши каре ши дн преа мїлостївѣл декретѣл ши дипломатѣл Преаднѣлцатѣлѣ Днпѣрат ши ал Емінентїссїмѣлѣ Архіепїскоп ні се даѣ днпїнте. Дрѣпт ачеса токма къ ачелеа кѣдїще ши прївілецірї врем съ пе фолосїм ши пої де ачі днпїнте дѣпѣ маі сѣс зїсѣл декретѣл Преаднѣлцатѣлѣ Днпѣрат ши ал Емінентїссїмѣлѣ Архіепїскоп, ка нїще тѣдѣлѣрї але бісерічеі Романо—Католиче, къ каре се фолосеск віне—крѣдїнчіосїи чеі де леѣеа Лѣтїнеаскѣ дѣпѣ СС. Капоане ши дѣпѣ прївілецірїеле де ферїчіцїі репосацї Країі Шгарїеі лор date. Днтрѣ а кѣрѣіа маі маре некрѣдїнцѣ ши тѣрїе ачест манїфестѣ ал пострѣ дн днтрїм къ печѣлїе ши а тѣлѣстїреі поастре дн Бѣлград ши къ але поастре, ши пе іскѣлїм дн Бѣлград дн 12 Декемвріе дн анал 1700.“

Пе хѣртїа че се цїне дн архївѣл Влѣдїчіеі Фѣгѣрашѣлѣ де пре кареа с'аѣ лѣатѣ ачестѣ скрісоаре, пѣ сѣпт іскѣлїцї Мітрополїтѣл Атанасїе ши Протопопї къ преоцїі де сѣпт дѣлшїі, чи днтрѣшн протокол де сѣпт ачелашї Атанасїе се vede къ пе времеа ачеса ачещїа аѣ фостѣ протопопї прѣсте атѣцїа преоцїі кѣцї се днсеампѣ дѣпѣ дѣлшїі, адекѣ: „Протопоп Даниїл де ла Іїа кареле авеа сѣпт сїне преоцїі 20. Тоадер де ла Крїшѣ 20. Гаврїїл де ла Бістра 15. Тома де ла Вїнцїі де ціосѣ 24. Іоанн де ла Хїнедоарѣ 50. Георгїе де ла Хаѣгерѣ 35. Нікѣла де ла Сѣвїшѣ 35. Петрѣ де ла Даїа 30. Васїліе де ла Арменї 39. Сава де ла Сѣлїще 15. Петрѣ де ла Сївїшѣ 33. Максїм де ла Аврїгѣ 21. Стѣпїлѣ де ла Вїщеа 46. Раѣѣ де ла Берївоїѣ 56. Васїліе де ла Брашовѣ 25. Крїстеа де ла Харомсѣкѣ 13. Васїліе де ла Калбор 35. Апон дн Цїкїндеал 24. Ідсмїр де ла Бѣргїшѣ 9. Георгїе де ла Охавѣ 40. Васїліе де сѣпт Пѣдѣре 26.

Ioann de la Lepindea 16. Kостin de la Vidрасъѣ 9. Петръ de la Гърциѣ 25. Adam de la Орѣшѣ 25. Ioann din Кълion 30. Радъl de la Колън 41. Костан de la Шешля 28. Макавейѣ de la Немишеа 25. Григорашѣ de la Китоѣ 35. Ioann de la Кизещѣ 40. Матеѣ de la Лъпешѣ 27. Тоader de la Лемин 56. Тоader de la Ръшорѣ 45. Simon de la Сървад 10. Андреѣ de la Шимлъѣ 24. Simon de la Бъсещѣ 40. Dsmirъ de la Бакаѣ 37. Мiхаѣl de la Кълата 30. Паскъl de la Търда 28. Iанкъl de la Цимал 45. Коста de la Хопърка 24. Ioann de la Сърциоръѣ 24. Оньl de la Ськал 26. Simon de la Силвашѣ 26. David de la Шфалъѣ 48. Стефан de la Сьтмихаѣ 25. Василе de la Сьнтъl 7. Iовian de la Лазърѣ 15. Петръ de la Бълградѣ 22. Габор de la Соарѣ 40. Adam de la Къмер 24. Simon din Салдовацѣ 9. Лъка din Селешиѣ 9. Вьсѣѣ din Комлшѣ 41. Попѣl din цинтъл Сигетълѣ, din Марамършѣ 22; din Поiana Ковѣа 9; din Iерашъl de сьс 44. Азаръ de Комитатъl Сьтмарѣлѣ. “ Шѣ аша престе тот ера Протопопѣ 55; преоцѣ 1582, карѣ ар фѣ требѣт сь се искълеаскъ къ Мѣтрополѣтъл Атанасѣ, шѣ сь фѣе тот клеръl. Че шѣ къ п'аѣ фостѣ, чѣ пьмаѣ къпетепѣле с'аѣ искълѣтѣ.

Тот днтръ ачестѣ ан с'аѣ ашезат дн Ардеалъ la Винѣѣ de цѣосѣ шѣ пре алте локърѣ Българѣѣ чѣѣ din Кипровацѣ, Ковѣловацѣ, Зелесна шѣ Клѣссъра венѣцѣ, ал кърора дипломат шѣ тоатъ Iсторѣа се скрѣе de Георгѣе Праѣ 1).

Iкоана Маѣчеѣ преакърате днкъ пре ачесте времѣ с'аѣ дьсѣ din тьпъстѣреа Нѣкълѣ de лъпгъ. Герла la Кължѣ дн вѣсерѣка Iесѣцилор, пентръ къ скрѣе Самоѣl Клайн de Cadъ 8): „Ла анъl 1699 дн тьпъстѣреа Нѣкълѣ лъпгъ Герла аѣ пълъсѣ Iкоана Нъскътоарѣ de Dsmnezeѣ, кареа Iесѣциѣ din Кължѣ о аѣ лъзатъ шѣ о аѣ дьсѣ la Vienna, de знде дьпъ чѣ prin вълътѣре шѣ prin вьпъ черкаре с'аѣ арълатѣ а фѣ мѣнъпатъ, с'аѣ дьсѣ ѣаръшѣ дн Ардеалъ, шѣ с'аѣ пьсѣ дн вѣсерѣка Iесѣцилор din Кължѣ знде шѣ асѣзѣ есте, шѣ къ таре евлавѣ се чѣпстѣе. “

1) Engel in recent. Hist. Valachiae Part. I. p. 354. seq. 2) Delchiaro nella prefazione. 3) Katona in Erit. Chron. ad ann. 1700. 4) Archivum Eppatus Fogarasiensis. 5) Cserei Mihaly az Erdelyi Historiaban ad ann. 1699. 6) Idem Archivum Eppatus Fagarasiensis. 7) Georgius Pray Diss. Critic. p. 172. 8) Samuel Klain de Szád in Historia Ecclesiae Valachicae Transylvaniae Part. 9. §. 9.

А н ѣ l 1701. Деспре Молдова аша скрѣе преавестѣгъl Енгел 1): „Мълълѣреа лѣѣ Антиох Кантемѣр с'аѣ фькътѣ дн анъl 1701, din ацѣцареа лѣѣ Константѣн Брънковапъ, Радъl Гречесанъ, кареле цѣнеа къ Брънковап, аша повестѣе тьпълѣреа ачѣеа: Антиох Кантемѣр педѣдѣстълъндъсе къ стоарчереа чѣ о фьчѣе de пре сьпъшѣѣ сьѣ prin Гречѣѣ de la Царѣград, адекъ prin Вѣстѣарѣлъ Iордаке Росетте шѣ prin фрѣцѣѣ ачестъѣа, prin къмпатъl сьѣ Лъпъl Богдан Хьтманъl чѣл таре шѣ prin маѣ тьлѣцѣ de ачестъ-фѣлѣ, la атъта аѣ терѣѣ de аѣ днчѣпътѣ а лъкра шѣ спре сьрпареа лѣѣ Брънковапъ. Iаръ тьлѣцѣ боѣерѣ Молдовенѣцѣ карѣѣ пь маѣ пьтеа рьда педрѣпътѣеа лѣѣ Антиох Кантемѣр, аѣ прѣвѣрѣтѣ din Молдова шѣ аѣ фьцѣтѣ la Брънковапъ. Антиох пьдъждъѣа ка дн пѣше прѣтѣенѣ аѣ сьѣ, дн Александръ Маврокордатѣ-шѣ дн Мѣхаѣl Мѣхолоттѣ Стросенѣ: чѣ днцѣленѣцѣ ачѣщѣа вълънд, къ банѣ лѣѣ Брънковапъ маѣ тьлѣт пот днпѣнтеа Дѣванълѣ с'аѣ трасѣ de

ла пріетепшгѣ, ші аша лесне аѣ дѣвѣсѣ Брѣнкованѣ, ші дѣдате аѣ венѣтѣ дѣ Молдова зѣ Ага Тѣрческѣ, кареле фѣртѣ де весте аѣ лзатѣ пре Антиох Кантемір ші пе фрателе съѣ Дімітріе кѣ тоцѣ аї лор, ші і-аѣ дѣсѣ ла Цариград; іарѣ воіерѣі чеї прѣведѣ кѣ вѣкѣріе с'аѣ дѣтѣрнатѣ дѣ Молдова. Дімітріе Кантемір атѣнчѣ аѣ скрісѣ Історіа дѣшѣрѣціеї Тѣрчешѣ.

Константін Дѣка а доза оарѣ аѣ домінітѣ треї ані, де ла аял 1701—1704. Домніа лѣі каде дѣ аял чел дѣпѣтѣі аї бѣтѣеї Свезілор кѣ Мѣсканіі, кареа цѣпѣнд Тѣрчѣі нѣ с'аѣ вѣтѣт, нѣмаї с'аѣ зѣгатѣ кѣм се бат аїцѣі; ші аша Константін Дѣка п'аѣ авѣтѣ де а фаче кѣ стрѣініі, чі дѣ аял ачеста 1701 Поарта аѣ порѣнчѣтѣ Молдовенілор ші Мѣntenілор де аѣ фѣкѣтѣ зѣ podѣ прѣсте Ністрѣ нѣ департе де Тіріна саѣ Bender ка съ треакѣ Тѣтарѣі Норѣіешѣ дѣп Бѣдѣарѣ ла Кріт, пе карѣі адоза оарѣ дѣ дѣвѣсѣсе Ханѣл дѣ прѣшѣвара де акѣт.

Дѣспре Валахіа тот ачелашѣ Енгел²⁾, дѣпѣ че аѣ скрісѣ, кѣ Брѣнкованѣ дѣтр'о адѣпаре маре а церѣі аѣ орѣндсѣтѣ, ка вірѣл де ачѣ дѣнаїте съ се пѣлѣаскѣ нѣ де одатѣ, чі дѣ патрѣ рѣстѣпшрѣі, зѣче: „Брѣнкованѣ дѣпѣ обѣчеїѣ аѣ петрѣкѣтѣ вара ші тоатпа дѣ Тѣрговешѣ; ачѣ аѣ дѣцелесѣ де ла Кѣпѣтанѣл дѣп Фокшанѣ, кѣ ла 40 де воіерѣ Молдовенешѣ ш'аѣ лѣсат патрѣа де гроаза лѣі Константін Дѣка, кареле маї дѣнаїте дѣ фѣсесе цѣмере, ші аѣ венѣтѣ дѣп пѣрѣіле Валахіеї, Брѣнкованѣ ка съ ле дѣцелеагѣ жалѣа пе 12 дѣптр'ачеїа і-аѣ кіематѣ ла сіне, аяшѣ пе Ворнікѣл Васіліе Габрілід ші пе Вісѣтерісѣл Лѣнѣл фрателе лѣі, пе Хѣтманѣл Лѣнѣл Bogdan, пе Пѣхарпѣкѣл Антиох, пе Міхаїл Раковїца, пе Постелнѣкѣл Еліа, ші пре аїцѣ шесе, ші дѣпѣ че аѣ афлатѣ кѣ аѣ дѣрѣпѣ, аѣ скрісѣ лѣі Дѣка доженїндѣ'лѣ. Дѣка кѣ цѣпѣсте аѣ рѣспѣнсѣ прѣп Хѣтманѣл Ніколае Костін ші с'аѣ рѣгатѣ лѣі Брѣнкованѣ съ нѣ креадѣ воіерѣлор ачелора; дартѣ де одатѣ аѣ скрісѣ ші ла Поартѣ асѣпра воіерѣлор челор прѣведѣ. Акѣт кѣнд лѣкра Брѣнкованѣ, съ дѣпѣаче пе прѣведѣ кѣ Домнѣл Молдовеї, аѣ нїмерїтѣ зѣ Канїці-Баша кѣ порѣнкѣ ла дѣпсѣл, ка пе прѣведѣ сѣї трїмітѣ а касѣ. Пе Брѣнкованѣ л'аѣ пѣкѣжїт порѣнка ачѣаста; пѣптрѣ кѣ нѣ ера обѣчеїѣ съ се деа азарѣ чеї че скѣпа дѣптрѣ ачесте дозѣ церѣі дѣптр'ѣна дѣптр'алта, маї дѣнаїте де а лї се кѣпѣта граціе. Дрѣпѣт ачѣеса аѣ скрісѣ ла Сѣлтанѣл, ші с'аѣ рѣгатѣ, ка съ се цѣпѣ кѣдїнца ші обѣчеїсѣл ачѣестор созѣ церѣі невѣтѣмат ші сѣї дѣпгѣдѣе ка де асѣ датѣ съ поатѣ ел дѣпѣзка пе нѣміції прѣведѣ кѣ Домнѣл лор Константін Дѣка Водѣ, ші спре маре вѣкѣрїа са і-аѣ венѣтѣ рѣспѣнсѣ съ лѣкре кѣм шїе. Дрѣпѣт ачѣеса аѣ трїмісѣ кѣ прѣведѣї ла Фокшанѣ пре Епїскопѣл де ла Бѣзѣѣ, пе Корнѣса Брѣнѣл Банѣл де Країова ші пе Сѣлтарїсѣл Міхаїл Кантакѣзенѣл, карѣі аѣ дѣпѣкѣатѣ пе чеї прѣведѣ кѣ Константін Дѣка Водѣ, ші пе чеї че нѣ ера мѣлѣт вїноваци, і-аѣ трїмісѣ дѣпѣ порѣнка Пордѣі а касѣ; іарѣ пе Ворнікѣл Васіліе Габрілідѣ, пе Хѣтманѣл Лѣнѣл Bogdan, пе Міхаїл Раковїца ші пре Постелнѣкѣл Еліа і-аѣ цѣпѣтѣ дѣп Валахіа пѣпѣ ла времї маї вѣне кѣ мѣлѣте келѣтѣел дѣспре Поартѣ пѣпѣ че ле аѣ добѣндїтѣ дѣпгѣдѣїнѣцѣ де а рѣтѣлѣа дѣ Валахіа. Дѣп 16 Ноемвріе Брѣнкованѣ с'аѣ дѣтѣрнат дѣ Бѣкѣрѣшѣ ші аѣ дѣрѣтѣ пе Каїтаканѣ дѣпѣ обѣчеїсѣл кѣ кафтанѣ. Тот дѣптр'ачѣеста ая аѣ зїдїтѣ ші Кѣртеа де ла Сѣмѣтѣта де сѣсѣ дѣ Ардеалѣ. Везі ші аял 1710, дѣспре Сѣмѣтѣта де сѣсѣ.

Деспре Унгарія скріе Катона ³⁾: „Франціскъ II Ракоци вечиоръ. лѣи Франціскъ I Ракоци, кареле с'аѣ пѣккѣтѣ дин Елена (фата лѣи Петръ Zrini челѣи дн анял 1671 тѣлат): дн анял 1676 дѣпъ чинчѣ лѣни аѣ пердѣтѣ пе татъ-сѣѣ, шѣ дѣпъ че с'аѣ лѣатѣ Мѣнка-чѣл, кѣ мѣтѣ-са Елена шѣ кѣ соръ-са Ізліана с'аѣ дѣсѣ ла Виѣнна, де знде Кардіналъ Колоничѣ Тѣторъ лѣи л'аѣ тримісѣ ла шкоала Іесѣцилор дин Прага. Аколо днѣвдѣнд чинчѣ ані аѣ мерсѣ дн Італія, де знде днторкѣндѣсе, с'аѣ кѣѣсторітѣ кѣ фата Принцъ-лѣи дин Хассія шѣ днѣвръкѣндѣсе дн хайне Немѣѣшѣ, Черѣи Міхаіл аѣ крѣзѣтѣ деспре дѣпсѣл, кѣ аѣ десѣвръкатѣ ініма чеа Унгрѣаскѣ. Франціскъ II Ракоци ачѣста лѣѣзінд дн Шарош-Патак костѣлѣл сѣѣ, цѣнеа ла сѣне пе оаре-каре кѣлѣтан ачѣме Лонгевал пѣ-кѣтѣ дин Лесдѣш пентрѣ депрндереа са дн лѣмба Франгозеаскѣ кареа таре о ізѣва шѣ о дѣнеоарѣ і-аѣ днкрѣдінгатѣ нѣѣче кѣрѣи, сѣ ле дѣкѣ ла Лѣдовікѣ XIV Краѣл Фрѣнчѣ-лор. Че аѣ фостѣ скрісѣ днтр'апселе, пентрѣ кѣ кѣртеа дин Виѣнна н'аѣ врѣтѣ сѣ ле вѣстеаскѣ, нѣ се поате шѣ; шѣ лѣи Вагнер днкѣ нѣ і се поате крѣде, кѣ Ракоци ар фѣ воіт а фаче нѣмаі о крѣіме дин Унгарія шѣ дин Полонія. Чѣ тѣкар кѣм аѣ фостѣ лѣкрѣл дѣстѣл есте, кѣ Лонгевал мергѣнд кѣтрѣ Парісѣ, дн Виѣнна тоате ле аѣ дескоперітѣ мѣ-ністрілор днпѣрѣтѣшѣ. Дрѣнт ачѣеа пе Ракоци л'аѣ прінсѣ дн Шарош-Патак пре ла меѣл понѣи шѣ л'аѣ дѣсѣ дн Неостадѣш, сѣнт таре пазѣ. Коліновічѣ скріе кѣ дн 26 Маѣш л'аѣ трѣкѣтѣ пре ла Іазрѣнѣ, шѣ дн 29 Маѣш л'аѣ днкісѣ дн темнѣѣѣ, дн кареа фѣсесе днкісѣ днпайте де 30 де ані тошъ-сѣѣ Петръ Zrini. Прінсѣс'аѣ днпрепѣ кѣ ел Лѣтераніи Стефан Сѣрмаі шѣ Павел Околѣчані, шѣ Калвініи фрѣцїи Адам, Ладіславѣ шѣ Міхаіл Ваі; Католікѣл Ніколас Берчені скѣпѣнд кѣ фѣга дн Полонія. Ракоци дѣпъ че аѣ възѣт кѣм лѣи днѣлѣ лѣкрѣл, адекѣ кѣ вреаѣ сѣ'лѣ неардѣ, прін аѣісторіѣл Кѣлѣтанѣлѣ Лѣмон (кѣрѣіѣ лѣи фѣгѣдѣісе Ракоци 10,000 де флорінѣ, дарѣ нѣ ле аѣ авѣтѣ фолосѣл, кѣ цѣндѣсе лѣкрѣл л'аѣ снѣлѣзѣратѣ пе Лѣмон), дн 7 Ноѣвріе дин анял 1701 аѣ скѣ-патѣ дин прінсѣаре шѣ фѣцїнд дн Полонія, кѣ Берчені маі доі ані аѣ прѣвѣцїтѣ аколо днтр'аскѣнѣсѣ. „Ашѣндереа, дарѣ маі пе ларгѣ шѣ маі кіар скріе Геѣхардѣ ⁴⁾, кареле маі сѣс ⁵⁾ скрісесе: „Прінцѣл Текелі дн анял 1701 аѣ мерсѣ ла Царіградѣ кѣ мѣісѣреа са (Елена Zrini) пре кареа дн анял 1692 о кѣлѣтѣсе днѣзрѣнт де ла Немѣш. Прінцѣсса ачѣаѣста аѣ мѣрїтѣ дн 8 Фѣвръаріе дин анял 1703, шѣ вѣрѣатѣл еї Прінцѣл Емерік Те-келі аѣ мѣрїтѣ дн 13 Сѣптемвріе дин анял 1705 ла Нікомедія дн Асіа, ка Лѣтеран, саѣ кѣм зїкѣ знїи Аѣнатолік. “

Деспре Ромѣнїи дин Ардеалѣ ачѣстеа ле днѣсѣамнѣ: „Дѣпъ че с'аѣ іспрѣвїтѣ ачѣлѣа каре ле ам-скрісѣ деспре дѣлшїи ла анял маі де кѣрѣнд трѣкѣт, дѣштанїи лор, Аѣнатолічїи дин Ардеалѣ, шѣ Грѣчїи неамѣл чел прїмеждїос Ромѣнїлор, преѣзм лѣи нѣмѣѣе Дѣлѣіа-ро ⁶⁾, іарѣ маі алѣс Досїтѣш Патріархѣл Іерѣсалїмѣлѣи шѣ ел Грѣкѣ фїнд, кареле вѣнї-се дн Ардеалѣ ла Брашовѣ, кѣт сѣ чеарѣ мїлѣ де ла крѣцїні, кѣт сѣ'шї вѣндѣ днѣл-цїндїіле саѣ ертѣрїле де пѣкѣте, де каре шѣ татѣл меѣ Іоанн Шїнкаі дншѣ кѣмѣзѣрасе зпа кѣ 40 де лѣі, ка сѣ і се пѣпъ пе пент, кѣнд се ва астрѣка, дарѣ еѣ н'ам лѣсат сѣ

і се пѣпъ, віне цїїнд къ даря лї Dsmnezeѣ нъ се поате вїнде пе ванї. Акатолїчїї зїк, Гречїї шї маї вѣртосѣ нѣмїтѣл Docїтеїѣ атѣта аѣ десмѣнтат пе Ромѣнїї чеї дїн цeara Бърсеї шї де ла Хаѣгерѣ, де с'аѣ лѣсатѣ де зпїре, дарѣ чеї де ла Хаѣгерѣ іарѣшї с'аѣ дпторсѣ ла дѣса прїн доженїреа Мітрополїтѣлї Атанасїе, чї чеї дїн цeara Бърсеї аѣ ретасѣ прїлостїїдї. шї мѣлт гѣлчевѣ аѣ фѣкѣтѣ, кѣм се ва арѣта де ачї дпайнте. Вѣ- зндѣле Мітрополїтѣл Атанасїе аѣ скрїсѣ лї Docїтеїѣ, сѣ дпчете де ла дпвръжѣїреа Ро- тѣнїлор, саѣ сѣ іасѣ дїн цearѣ, дарѣ ел некѣм сѣ фїе дпчетат, чї дпкѣ аѣ гѣрфїтѣ дпайнтеа породѣлї, кѣ Атанасїе прїн зпїре аѣ пердѣтѣ дарял Архїерїеї пентрѣ каре вѣр- феалѣ Атанасїе аѣ скрїсѣ шї ла дппърѣїе шї ла Патрїархѣл дїн Царїградѣ, кареле аѣ рѣспнзсѣ, кѣ Docїтеїѣ нѣмаї дп Палестїна аре пѣтере де Патрїарх, іарѣ нъ шї престе Дѣнѣре: апої де ла дппърѣїе аѣ венїтѣ порзпкѣ, ка Docїтеїѣ сѣ се скоатѣ дїн Ардеалѣ, кареа порзпкѣ дпделегѣндѣ-о Docїтеїѣ, о аѣ лзатѣ пе пїчїорѣ шї аѣ трекѣтѣ дп цeara Мѣнтенеаскѣ де знде шї венїсе, кѣм ам азїтѣ дїн татѣл меѣ чел маї сѣс нѣмїтѣ.

Ортѣл шї прогрессѣл неамѣрїлор дїн Ардеалѣ 7) зїче, кѣ Мітрополїтѣл Атанасїе дп анѣл трекѣтѣ 1700 аѣ мерсѣ дп Виєнна, дарѣ еѣ цїн кѣ Самїл Клаїн де Садѣ 8) шї кѣ алдїї, шї зїк, кѣ дп анѣл де акѣм 1701 аѣ мерсѣ; знде аѣ довѣндїтѣ дїпломатѣл а- честа 9): „Ної Леополдѣ дїн мїла лї Dsmnezeѣ алесѣ дппѣратѣл Ромѣнїлор ш. ч. фачем поменїре прїн ачестеа дпщїїцѣнд пе тоцї кѣрора се кѣвіне а щї, кѣм кѣ пої дѣнѣ грїжеа кареа о авемѣ де пѣсторїї сѣфлетелор крєдїнчїїшїлор пострї сѣнзшї, соко- тїнд осевїте шї фoарте марї мерїтеле саѣ вреднїчїїле шї талантѣл крєдїнчїосѣлї пострѣ Атанасїе Епїскопѣлї челї де леѣеа Гречеаскѣ прїн Ардеалѣ шї прїн пѣрцїле лї дппрез- пате, дпкѣ шї дпвѣдѣтѣра шї прокопсеала лї, шї чеа тѣтѣрор пѣкѣтѣ шї кѣвїїнчїїосѣл вїада, пѣравѣрїле шї алте вѣртѣїле лї, кѣ каре кѣм кѣ есте ел де ла чел преа дпалт дпнцобїт, дїн осевїтѣ сѣнзереа Консїларїлор пострї челор марї ам кѣпоскѣтѣ. Дрєнт ачєеа ам сокотїтѣ, ка пре ачєлашї Епїскоп ка пре о персоапѣ кѣвїїосѣл, вреднїкѣ шї постѣ вїне пѣкѣтѣ дп Епїскопѣл неамѣлї челї Ромѣнєскѣ дїн Ардеалѣ шї дїн пѣрцїле лї дппрезпате шї дп маї марє прєлатѣл шї пѣсторїѣл маї сѣс зїсѣлї попорѣлї Ромѣ- нєскѣ, кареле есте акѣм фѣрѣ де Епїскопѣл пентрѣ тоартеа шї репосареа чїнстїтѣлї о дїнеорѣ Теофїл Епїскопѣлї челї маї де пре зрѣтѣ, дѣнѣ кѣдїнца патронатѣлї пострѣ челї крїєскѣ, кареа престе тоцї о авем дп дппѣрѣїреа тѣтѣрор дєрегѣторїїлор шї венїтѣрїлор челор вїсєрїчєщї дїн цeara Ардеалѣлї шї пѣрцїле еї дппрезпате, пре обї- чєїл чел вѣн ал фєрїчїїлор країлор предєчєссорїлор пострї челор Шїгѣрєщї, сѣ'лѣ прї- мїтѣ, нѣмїтѣ шї алєѣетѣ, шї престе ачєаста сѣ'лѣ вєстїтѣ Консїларїѣлї пострѣ, дѣндѣї Влѣдїчїа ачєеа кѣ тоате кѣдїнцєле, фолосѣрїле шї венїтѣрїле, орї кѣ че нѣте се нѣтєск, че се цїн де дѣса кѣ дрєнтѣл чел маї де дємѣлѣтѣ; апої дп Влѣдїчїє сѣ се їнстѣлїаскѣ де Те- сазрарїатѣл пострѣ чел дїн Ардеалѣ. Ба дп прїмїтѣ, нѣмїтѣ, алєѣетѣ, прєсєнтѣтѣ шї дѣмѣ Влѣдїкѣ; шї че е маї мѣлт дїн драгостеа че о авем кѣтрѣ дѣнєл, кѣ лапцѣ де азрѣ, де каре есте крѣчє акѣдѣтѣ шї кѣ Кєсаро-Крїєаска Ікоана поастрѣ іарѣшї дп азрѣ вѣрєатѣ

пентръ маї маре чинстеа ши лавда лѣ ши а тот неамълѣ Ромънеаскѣ дѣ подобимѣ ши чин-
 стимѣ, ка ачестеа де ла зп Влѣдикѣ ла алтѣл съ теаргъ; чи аша ка ачелашѣ ши преа
 съндѣтѣлѣ Патриархѣлѣ Ромеї, ши позъ, ши Архиепископѣлѣ де ла Стригонѣ ши зрѣнто-
 рилор лѣ съ фѣе сълѣсѣ дѣ челе дѣрпте ши кѣвиичюасе; ши дѣ тоате требѣле крѣдин-
 чѣосѣ ши де ачѣ дѣаинте ши ел ши зрѣнторѣи лѣ, ва ши тоѣи преоѣи де ачелашѣ леѣе,
 адекъ карѣи вор преа съ фѣе Влѣдикѣ ши съ аѣвъ алте фолосѣрѣ съ фѣе даторѣ а тѣртѣ-
 рѣи крѣдинѣа чеа адевъртѣ ши допаѣиле пѣ де ла алтѣл фѣрѣ пѣмаї де ла пої ши де
 ла Країл чѣл Апостолѣческѣ а ле чере, довърди прѣн тѣртѣрѣа ши пѣтереа ачестор
 кѣрѣи. Дат дѣ четатеа поастрѣ Виѣнна Австрѣи дѣ 19 Мартѣ дѣн аѣл Домълѣи 1701
 іарѣ ал облѣдѣрѣи поастре а Романилор 43, а Шгарѣи 40, а Бохемѣи 45.

ЛЕОПОЛДЪ к. т. с.

Комѣтѣл Самѣл Калмокі, к. т. с.

Ioann Fiat, к. т. с.

Дѣпъ че с'аѣ дѣтѣрнатѣ Влѣдикѣл Атанасѣе де ла Виѣнна аша скрѣе Бетлен Ми-
 елошѣ¹⁰⁾, деспре дѣнѣл: „Дѣпъ ачѣса дѣн аѣл 1701, Апор Ісѣван аѣ фѣкѣтѣ, де
 Влѣдикѣл Атанасѣе аѣ кѣматѣ ла соборѣл маре дѣ Бѣлградѣ ка пре о тѣе ши довъ сѣте
 де преоѣи Ромънеѣи сѣвт глаобѣ де 60 де флоринѣи ши аколо кѣ дѣтѣрѣите хаїне вѣсѣ-
 рѣѣши ши кѣ мѣтрѣ дѣтѣрѣкѣндѣ'лѣ дѣ каса лѣи Апор, дѣсѣши Апор кѣ маре лѣтѣе ши
 кѣ рѣдѣванѣл сѣѣ л'аѣ дѣсѣ ла вѣсерѣка чеа Ромънеаскѣ де л'аѣ пѣсѣ Епископ, ва кѣм се
 фѣлѣа Апор, Архиепископѣ (тѣкар кѣ ачѣсте довъ пѣнѣе сѣит пѣмаї пѣвѣнѣе), кѣ тѣтѣл
 де Illustrissimus ас Reverendissimus; адекъ преа-лѣминатѣ ши преа-чинѣтѣтѣ, ши кѣ пѣда-
 гогѣл саѣ ефорѣл Патерѣл Іесѣитѣл Сѣнѣог. Марѣ помпѣ аѣ фостѣ. Мѣлѣнѣа чеа марѣ
 а преоѣилор Ромънеѣи ка пѣще вѣрѣвѣчѣ пѣгрѣи зпѣи мерѣеа дѣаинте, аѣѣи пре де-латѣрѣи,
 аѣѣи дѣн дѣрѣпт; тѣлѣи мерѣеа пѣлѣгѣнд, ши зпѣи дѣнтре дѣлѣшии зѣчеа: Акѣм сечѣрѣ ор-
 зѣл, дарѣ дѣпъ орѣѣ вор сечѣра ши грѣл. Кѣ хѣнтѣѣ саѣ рѣдѣване мерѣеа Комѣтѣл Сѣсан;
 тот статѣл Романо-Католикѣ дѣн Ардеалѣ, преоѣи чеї Лѣтѣнѣи, Іесѣѣи, Кѣменѣи Іаношѣ,
 Бетлен Самѣл, ши зпѣи, дарѣ фоарте пѣдѣни дѣнтре Калѣвѣи чеї маї де фѣрѣнте, карѣи апої
 кѣнд і-ам дѣфѣрѣтатѣ еѣ, кѣ ачѣеа се тѣнтѣсѣа, кѣ Апор ле аѣ зѣсѣ кѣ Гѣбернаторѣл
 дѣкѣ ва мерѣе. Кѣ ачѣса пѣдежде аѣ ши фѣкѣтѣ Апор де лѣтѣа аѣ мерѣе ла вѣсерѣкѣ
 пре дѣаинтеа зпѣеї касѣ Гѣбернаторѣлѣ чеї де кѣтрѣ вѣсерѣкѣ; дарѣ с'аѣ дѣшѣлатѣ, кѣ
 Гѣбернаторѣл, тѣкар кѣ порѣнѣсе, съ прѣнзѣ каїї (прекѣм спѣнеа шерѣиї тѣеї), п'аѣ
 мерѣе, аша грѣнд кѣтрѣ Апор чѣл че дѣ аѣпѣнта: N'am вѣзѣтѣ порѣнка дѣпѣратѣлѣ
 деспре ачѣаста. Аша с'аѣ дѣсѣ Апор фрекѣндѣ'ши капѣл кѣ лѣтѣе пѣ поарта лѣи Сѣнт-
 Мѣхѣл саѣ а темпѣѣеї кѣтрѣ вѣсерѣка чеа Ромънеаскѣ.“

„Влѣдикѣл ачѣста атѣта с'аѣ тѣрѣтѣ дѣпъ ачѣстеа, дѣде ла воїерѣи кѣ тѣошѣи дѣкѣ поѣ-
 теа, сѣї зѣкѣ: Мѣрѣа та, ши пѣ прѣмѣса скрѣисорѣле де ла канѣеларѣе, де пѣї скрѣа П-
 illustrissimus, фѣрѣ пѣмаї де сѣлѣ. Прѣсте крѣшѣта Гѣбернѣлѣи дѣкѣ дѣнеа крѣшѣтѣ де

vin ши ш'ащ фькзтѣ верьріе. Кълт пеказѣ ам австѣ ещ пентрѣ дьпсѣя пѣмаі Дѣмнезеѣ щіе. Кънд ера адънатѣ тот.гьверніѣл, Гьвернаторіѣл (Георгіе Банфі) кѣ ворба тоате ле фьчеа асѣпра лѣі, адекъ : дї трьдеа цїосѣ цїгіріѣл, дї спьрдеа вьдїме ши дї стрїка ве-рьріа, пьлѣ че одатѣ прїн Гьверніѣ ащ кїематѣ пе Нарїсегї Габор кѣ тоатѣ компанїа лѣі дїн Къжжѣ, ка ел сѣ факъ ачеаста. Но, акъм те цїне Вьлдїкьле! Дарѣ дїн тоате ачестеа фѣ о пемїка маре. Де алтѣ парте кънд ера рьндѣл меѣ, сѣ фїѣ ла Гьвер-ніѣл чел свьстїтѣтѣ, пѣ днчета а тѣ дндемна, сѣ лъкрезѣ маї аспрѣ, чї ещ п'ам пѣтѣтѣ а лѣа тоатѣ пїема асѣпра меа, фьрѣ ам пѣсѣ дн преажма тьлѣстїреї хайдѣчї, карї сѣ іеа вїпѣл де ла чеї че'лѣ вор кьрра, ши сѣ ле фьрпгѣ васеле, дарѣ маї днколо п'ам кѣ-тезатѣ а пьші, темьндѣтѣ, ка пѣ кьтва сѣ теаргѣ Немцїї дїн четате днтрѣ ацїсторїѣл тьлѣстїреї, ши хайдѣчїї днкъ сѣ се пьлѣ дн прїмеждїе. Аша пїердѣ Гьверніѣл крѣштѣ-рїтѣл дїн Бьлградѣ.

„Кънд с'ащ фькзтѣ інсталлїа Вьлдїкьлї Атанасїе, знїї дїнтре Гречї адевьратѣ ащ тѣдѣтлїнїтѣ днпротїва знїреї, дарѣ вїедїї Ромьнї ши преодїї п'ащ кѣтезатѣ, чї дьпѣ вр'о кѣтева лѣпї ащ днченїтѣ а пофтї, ка дн вїсерїка чеа маї мїкѣ дїн Бьлградѣ сѣ ле слъ-жїаскѣ преодїї пезнїдї дьпѣ обїчеїѣл чел маї де демьлт ш. ч. Ещ цїѣ че ащ пофтїтѣ, дарѣ Вьлдїкьл кѣ Іесвїтѣл педагогѣл сѣщ пемїка ащ плїнїтѣ, ва нїчї торцїї ачелора і-ащ днгронатѣ, пентрѣ каре лъкрѣ, ачеїа с'ащ спьрратѣ, с'ащ ворбїтѣ ла о лалтѣ, с'ащ цївратѣ ши пре зн Нарїсегї Габор (дарѣ пѣ чел дїн Къжжѣ) каре ера повїл серак, адмїнтрелеа ом днвьдатѣ ши дїн папїсташѣ се фькьсе Ромьнѣ, л'ащ пѣсѣ кьратор, ка сѣ ле днвїле де треавѣ ла Гьверніѣ, ла деарѣ ши ла тькар чїне, кѣ еї афарѣ де обїчеїрїле челе маї де демьлт, пѣ пофтеск алта. Мьлт ар фї сѣ скрїѣ тоатѣ історїа ачеаста, дрепт ачеаа трек ла челе маї де лїпсѣ.

„Дн аплї ачеста 1701 дн Септемврие тревьїнд ещ сѣ фїѣ дн Гьверніѣл чел свьстї-тѣтѣ кѣ соцѣл меѣ Тороцкаї Міхалї, м'ам дѣсѣ ла Бьлград, знде венї ла мїне Намацї Іст-ван, кареле атѣнчї дшї плїнїсе времеа ла Гьверніѣ, ши фоарте пе скьртѣ днї спьсе треава Ромьнїлор. Атѣнчї іатѣ сосї ши Нарїсегї кѣ пленїпотенцїа ши кѣ соцїї сьї, ши кѣ інстан-цїе дндрептатѣ ла Гьверніѣ. Ещ възвїѣ ши аззїїѣ, кѣ жалва есте де лѣзатѣ дн сьсѣ, дарѣ фїїнд кѣ пекъм зн лъкрѣ аша де маре че се цїне де обїце ши де зн неам ши де о ре-лїцїе, че нїчї маї мїк че есте днтре персоане, се поате лѣа ши дндрепта дн гьверніѣл чел свьстїтѣтѣ. Інстанцїа о ам датѣ днпої, ши і-ам зїсѣ: Дн 8 зїле але лъпелї ачестеїа се вор стрьпде тоцї Консіліарїї, атѣнчї о дацї ла Гьверніѣл днтрег, іарѣ пьлѣ атѣнчї фїцї дн лїнїще ши кѣ вьлѣ пѣдежде; ши кѣ ачеаста і-ам словозїтѣ. Пе зїѣа зїсѣ с'ащ стрьпсѣ Гьверніѣл, ши пѣ цїѣ пентрѣ кѣ слъцїле Гьвернаторїѣлї п'ащ словозїтѣ дн лънтрѣ пе Нарїсегї, сащ пентрѣ че? Інстанцїа о адъсѣ дн лънтрѣ Лъгошї Ференцѣ ом Католїкѣ, адмїнтрелеа прїїмїтѣ ла Гьвернаторїѣл, ши о дѣде дн тьлѣа Гьвернаторїѣлї, ши ешї. Гь-вернаторїѣл о лъѣ, ши кьм днї паре о четї ши о пѣсе дїнаїнтеа са, пезїкънд кѣїва чева деспре дьпса. Адъпареа Гьверніѣлї ащ цїпѣтѣ патрѣ сащ чїнчї зїле, ши кред деспре мїне,

къ Нагісегі с'аѣ рѣгатѣ де Гьвернаторіа, даръ инстанція нѣ і с'аѣ лѣатѣ днаинте, тѣкар къ с'ар фі пѣтѣтѣ лѣа де ла лѣкрѣіле че ам авѣтѣ. Одатъ зиче Гьвернаторіа фѣрѣ де весте, къ ел требѣе съ теаргѣ, даръ ноі Консіліаріі съ іспрѣвім лѣкрѣіле ші инстанцііле че маі сѣнт, къ еѣ канчелларіа фѣрѣ де ачееа пѣлѣ ла сѣршітѣа лѣі Септемврие требѣе съ ретѣл дн лѣнтрѣ. Че прічінѣ аѣ датѣ дѣчеріі сале нѣшї адѣк амінте, даръ днї паре, къ с'аѣ дѣсѣ ла Бергін, ла Чинаде ші ла Сівїїѣ. Дестѣа къ не'нтіуздѣсе ла треава Ромѣніор, нѣмаі с'аѣ дѣсѣ, дѣнд инстанцііле дн тѣна секретаріа лѣі ші зїкѣнд, Домнііле воастре къ домнѣа канчелларіѣ дндрептѣціле, ретѣнеці сѣпѣтоші, ші с'аѣ сѣітѣ дн рѣдван. Че прічінѣ л'аѣ дѣсѣ, Дѣмнезеѣ шїе, ачееа дѣлѣ нѣ о шїѣ, кѣм с'аѣ дѣсѣ Апор, Халлер, Ісван ші Сас Іаношѣ, нѣмаі атѣта шїѣ, къ маі пре зрнѣ ам ретасѣ: Еѣ Налаці Ісван, Керестемі Самсіа, Шароші Іаношѣ, Тороукаі Міхаїѣ, Конрад Самсіа ші Секретаріа. Ачестіа с'аѣ адѣнатѣ ла сѣлашѣа теѣ ші Нагісегі, нѣ адціі се рѣга де респѣсѣ. Ноі не ам ворнїтѣ ла о лалѣ ші аша ам дїсдекатѣ, къ ноі нѣмаі атѣціа нѣ пѣтем дндрепта треава лѣі Нагісегі, ші еѣ і-ам датѣ инстанція дндрѣлѣт нѣлѣ ла адт Гьвернїѣ, саѣ ла адѣпареа церей. Аша чейлаціі консіліарі с'аѣ днпрѣшїатѣ, ші нѣмаі еѣ къ Тороукаі ам ретасѣ лѣнгѣ Гьвернїа чел сѣвстїтѣтѣ.“

„Нѣ дѣнѣ тѣлѣтѣ време венї ла міне Нагісегі, шї'мі дедѣ о протестацие саѣ тѣдѣманѣ дн скріе, шї'мі зїсѣ ші къ гѣра, къ ел днаинтеа теа ка днаинтеа знї канчелларіѣ тѣдѣмѣнеще ші поѣтеще, ка тѣдѣмана съ і-о даѣ афарѣ сѣлѣ печетеа днпрѣрѣтеаскѣ. Еѣ дѣпѣ дерегѣторіа теа ерам даторіѣ съ фак ачееа, даръ прона Дѣмнезеаскѣ нѣ м'аѣ лѣсатѣ съ о фак, ші нічї ам четїтѣ тѣдѣмана, чї і-о ам дат днаноі, ші і-ам зїсѣ: есте протопотаріѣ, есте канїгѣа, днаинтеа ачелора аѣ обїчнїт а тѣдѣмѣні маі къ самѣ, де кѣт днаинтеа канчелларіор, мерці аколо де тѣдѣмѣнеще къ тот атѣта фаче; даръ еѣ те сѣлѣтѣсскѣ, съ нѣ те грѣбещї къ лѣкрѣа, къ еѣ тѣ тем, съ нѣшї фіе спре перїре рѣвна ачееаста. Ел респѣсѣе, къ нѣнтрѣ Дѣмнезеѣ ла тоате есте гата, дѣлѣ шї а мѣрї. Апор с'аѣ дѣсѣ ла Шароші Іаношѣ ші де ла ел аѣ лѣатѣ тѣдѣмана сѣлѣтѣ печетеа днпрѣрѣтеаскѣ спре а са шї а лѣі Шароші стрїкаре. Авзіїѣ къ Еклесїа Ромѣнеаскѣ печетларіѣ дѣлѣ дшї фаче прїп оаре-каре арціптаріѣ шї повїл дн Бѣлградѣ, анѣме Андреїѣ (нѣ Стефан) Комароші, кіемаїѣ не арціптаріѣ шї'ї зїсѣїѣ, съ нѣ'лѣ факѣ, саѣ де л'аѣ фѣлѣт съ нѣ'лѣ деа афарѣ, даръ нѣ м'аѣ аскѣлатѣ, шї аѣ шї зекѣт дн темнїцѣ нѣнтрѣ дѣнѣл. — — — — Трекѣнд лѣна лѣі Септемврие дн локѣа пострѣ ла Гьвернїѣ аѣ зрматѣ Апор ші Сас Іаношѣ карїі кѣтрѣ сѣршітѣа лѣі Октомврие не Нагісегі Габор къ вр'о кѣціва Ромѣні де фрѣнте, карїі цїнеа къ дѣнѣл л'аѣ прїнсѣ ші л'аѣ трїмісѣ дн Сівїїѣ. Чей че с'аѣ прїнсѣ, маі тоці ера повїлі, саѣ неменї, саѣ олѣташї.“

Черей Міхаїл ¹¹⁾ дѣлѣ аша скріе: „Іарѣ Ромѣнії дн цѣара Бѣрсеї нѣ врѣрѣ съ фіе сѣлѣ Вїлдікѣа чел Ромѣнескѣ, нічї съ се знѣаскѣ къ пѣлістачїї, маѣре патрон авѣнд не Водѣ дн цѣара Ромѣнеаскѣ, а кѣрѣїа вое днпрѣратѣа дѣлѣ нѣ вреа съ о калче. Дрѣнт ачееа аѣ трїмісѣ солї ла Царїград де аѣ вестїтѣ къ еї вреѣ съ ретѣлѣ, кѣм аѣ фостѣ маї

дпаинте дп ледеа Греческѣ, ши нѣ вреѣ маї мѣлтѣ съ аскѣите де Влѣдѣкѣл кареле акѣм с'аѣ пѣвѣстѣмѣтѣ. Десуре кареа ши тѣдѣманѣ аѣ датѣ Протопогарѣлѣи Іоанн Шароши дѣпѣ ледеа цереї ши аѣ лѣатѣ де ла дѣпѣсѣл тѣдѣмана сѣпѣт печете дѣпѣрѣ-теаскѣ; дарѣ ши Іоанн Шароши, де кареле воїѣ ворбѣ аїѣрѣлеа, аѣ пѣлтѣтѣ пентрѣ ачееа ши Нарѣсерѣ Габор кареле ера новѣл ромѣн, ши маї дпаинте фѣсесе секретарѣи ла Влѣдѣкѣл чел Ромѣпескѣ, с'аѣ прѣпѣсѣ, пентрѣ кѣ ел скрѣсесе тѣдѣмана, ши Калвѣпѣл Андрѣеїш Комароми арѣпѣтарѣл дп Бѣлградѣ, пентрѣ кѣ аѣ фѣкѣтѣ печете Бѣрсенѣлор с'аѣ лѣатѣ ши с'аѣ дѣсѣ дп Сѣвѣиїѣ, зпде мѣлтѣ време аѣ робѣтѣ сѣрѣчѣи певѣповацѣ. Ши ачестеа дпѣкѣ тот Стефан Анор ле аѣ прѣчѣнѣтѣтѣ.

Реносатѣл П. Самоїл Клаїн де Садѣ ¹³⁾ дѣпѣ че аѣ адѣсѣ дѣпѣломатѣл дѣпѣрѣатѣлѣи Леополдѣ I, че еѣ маї сѣс л'ам скрѣс ла анѣл де акѣм, дпѣкѣ аша скрѣс: „Дп анѣл ачестеа 1701, алт дѣпѣломат с'аѣ івѣтѣ кѣ пѣтѣле дѣпѣрѣатѣлѣи Леополдѣ, ал кѣрѣзіа орѣдѣнал фѣїндѣ кѣ нѣ с'аѣ афѣлатѣ дѣпѣ ачееа, десуре дѣпѣсѣл дѣпѣоїалѣ аѣ фостѣ: се зѣче кѣ Іесѣїїѣ л'ар фѣ фѣкѣт пентрѣ Теологѣл, кареле дѣпѣтре Іесѣїїѣ ера лѣпѣгѣ Влѣдѣкѣл Ромѣпескѣ, ка прѣп дѣпѣломатѣл ачестеа маї таре сѣ'лѣ дѣпѣрѣеаскѣ лѣпѣгѣ Влѣдѣчѣи. Ши пентрѣ ачестеа Влѣдѣчѣи Ромѣпѣцѣи Баронѣл Інокѣнтѣе Клаїн ши Петрѣ Павел Арон лѣпѣда дѣпѣломатѣл ачестеа ши нѣ воїа а'лѣ кѣпѣоаѣе а фѣ ешѣтѣ де ла дѣпѣрѣатѣл Леополдѣ; пентрѣ кѣ дп дѣпѣоїа са, кареа о аѣ датѣ Влѣдѣкѣлѣи Атанасѣе дѣпѣтр'ачееа зѣ ши дѣпѣтр'ачеа ан, дп каре с'аѣ датѣ ши дѣпѣломатѣл че се пѣтѣше ал-доїлеа Леополдѣнѣ, пре Атанасѣе I, дп лѣвѣдѣ, кѣ аѣ фостѣ дѣпѣвѣцатѣ ши прокопѣсѣтѣ; іарѣ дѣпѣтр'алдоїлеа Леополдѣн се зѣче кѣ Атанасѣе I, пентрѣ кѣ есте ом педѣпѣвѣцатѣ ши пепрокопѣсѣтѣ кареле нѣ шѣе капоапеле, пентрѣ ачееа тревѣзіе сѣ аїѣвѣ лѣпѣгѣ сѣне зп Патер Іесѣїт де ледеа Лѣтѣпескѣ, кареле сѣ фѣе causarum auditor generalis, адекѣ дѣпѣдекѣторѣи маї таре дп лѣкрѣрѣле ши прѣчѣпеле вѣсерѣчѣї.

„Тот пре ачееа време с'аѣ івѣтѣ сѣвѣт пѣтѣле лѣи Колопѣчѣ Архѣепѣскопѣл де ла Стрѣпѣгон о Інстрѣкѣїе кѣ кареа се дѣа дѣпѣвѣцѣтѣрѣ Теологѣлѣи, ши се снзпѣа че дерегѣторѣе аре. Дѣпѣ ачестѣ Інстрѣкѣїе Влѣдѣкѣл пѣмаї пѣтѣле дп аѣеа, іарѣ дерегѣторѣа Епѣскопѣеаскѣ о пѣрѣта Теологѣл дѣпѣтрѣ атѣга кѣт Влѣдѣкѣл се пѣтѣа зѣче Вѣкарѣи Теологѣлѣи. Алтѣ Інстрѣкѣїе ера кареа се зѣчеа кѣ де ла Рома аѣ венѣтѣ кареа де тот стрѣпѣцеа пѣтѣтереа ши асторѣгатеа Влѣдѣкѣлѣи, ши пре Іесѣїтѣл Теологѣ дп пѣзпѣа кап маї таре ши Влѣдѣкѣлѣи ши клерѣлѣи, кѣ Влѣдѣкѣлѣи, кѣм рѣндѣзіа ачееа, пѣчѣ а фѣче вѣсѣтаѣе, пѣчѣ а хѣротонѣ, пѣчѣ а педѣнѣсѣ пѣ чеї рѣл, пѣчѣ вре о дѣпѣдекѣтѣ а фѣче, пѣчѣ вре о рѣндѣзіалѣ дп клерѣ а фѣче, пѣчѣ сѣлѣкторѣи а'шѣ бѣга сѣѣ а'ї лѣса ши мѣта, дп ера словод, фѣрѣ воїа Теологѣлѣи дпѣкѣ пѣчѣ кѣрѣцѣ скрѣе, ши а ле трѣмѣте маї дпаинте де а ле арѣта Теологѣлѣи, ши пѣчѣ зп собор сѣѣ сѣат а фѣче, дѣпѣтрѣ каре сѣ нѣ фѣе дѣпѣрѣнтѣторѣи Теологѣл, ши алте маї мѣлте. Мѣлтѣ аѣ стѣтѣтѣ Іесѣїїѣ де Влѣдѣкѣл Атанасѣе, ка сѣ іскѣлѣаскѣ Інстрѣкѣїеле ачестеа, дарѣ Влѣдѣкѣл п'аѣ вѣрѣтѣ а ле іскѣлѣ, кѣ аѣ кѣпѣоскѣтѣ мецѣшѣїрѣеа Іесѣїїлор, карѣи кѣпѣѣта сѣ стѣпѣпескѣ прѣсте клерѣ ши прѣсте Ромѣнѣ.

Аша Ромъниі маі de demълт дитр'ѣн тиі, акън дитр'алтъл аѣ фостѣ асѣприді! Инстрекциіе ачестеа амъндозъ се афлѣ дн Архівѣл Епископіеі ла Блажѣ. Пъл ачі Самоіа Клаіа.

Нѣ те міра аша даръ, къ Черей Міхаіа¹³⁾, кареле токма атѣнчі трѣла ші ера дн-крезѣтъл Комітълѣ Стефан Апор челѣ че фоарте мѣлт с'аѣ невоітѣ пентрѣ зпире ші пентрѣ віне.ле Ромънілор, аша скріе деспре Влѣдікѣл Атанасіе I: „Ші мергънд ла Віенна де Кардіналѣл Колонічі къ фоарте маре чінсте с'аѣ пріімітѣ ші і-аѣ арѣкатѣ зп ланѣ де аѣр дн грѣмазі: ачестеа і-аѣ фостѣ тоатѣ мерѣереа днаінте, къ токма прекъм лѣкрѣ дракѣл, де каѣтъ воіа омѣлѣ, пълъ че дла аѣзче ла пѣкат, апоі дн поартѣ не знде вреа, аша аѣ фѣкѣтѣ ші къ Влѣдікѣл, пълъ кънд л'аѣ авѣкатѣ дн кѣрѣ; пентрѣ къ пѣ-ністаніі къ тоатѣ сѣіала дн чінстеа пѣн'атѣнчі, іарѣ дънл ачеса і-аѣ лѣатѣ тоатѣ окѣр-пѣіреа дн мѣлѣ, ші есте зп Іесѣітѣ лѣогѣ днѣсѣл пѣрѣреа, фѣртѣ де а кѣрѣіа шіре ші воіе нічі о карте поате скріе кѣіва. Бѣкѣрос с'ар лѣса де зпире ка ачестеа, дарѣ пѣ'лѣ ласѣ. Де аѣ мѣлкат сѣрат, беіе, къ адеѣрат і-ор днплеа пѣхарѣл.“ Че скріе ачі Черей Міхаіа пѣмаі деспре Іесѣічі треѣхе днѣлесѣ, тѣкар къ ші акѣма се афлѣ пѣзпні ка ачеіа, каріі гъндескѣ, къ Греко-Католичіі пентрѣ къ се пѣмескѣ зпіді, треѣхе сѣ фіе сѣнѣші Романо-Католичілор; чі днѣселѣчїзнеа аратѣ, къ а фі зпїтѣ кѣіва атѣта днѣсем-пеазѣ, кът а фі лѣі асемеіеа, ші пѣ сѣнѣсѣ. Барем де с'ар арѣта ші къ фанта, че аратѣ днѣселѣчїзнеа!

Деспре Дїпломатѣл че се пѣметѣе ал-доілеа Леополдіа, ла челе че с'аѣ зїсѣ де Самоіа Клаіа, еѣ маі адаог къ де ар фі фостѣ ачела де ла днпѣрѣзїе ешітѣ, токма атѣнчі фїнд дн Віенна Влѣдікѣл Атанасіе, днпѣратѣл саѣ і л'ар фі датѣ лѣі. саѣ л'ар фі трїмісѣ ла Гѣверніѣ; чі днпѣратѣл ачееа п'аѣ фѣкѣтѣ: аша дарѣ Дїпломатѣл ачела аѣ фостѣ пѣмаі де Іесѣічі скорїітѣ сїре асѣпрїреа поастрѣ, кареле тотѣші пѣтере п'аѣ авѣтѣ пентрѣ къ пѣ с'аѣ вестїіѣ дн деартѣ, нічі с'аѣ прїмітѣ вре о датѣ. Тѣ де воіеічі дн поді чети ла Самоіа Клаіа¹⁴⁾ саѣ ла Сакадатї¹⁵⁾, каріі се афлѣ дн Бїбліотека преа-лѣ-міпатѣлѣ ші преа-сѣндїтѣлѣ Домнѣлѣ Самоіа Вѣлкан Епископѣлѣ Орѣзеі марї. Везі ші че воіѣ скріе ла ашл 1739.

¹⁾ Engel in recent. Hist. Moldaviae p. 288. ²⁾ Idem Engel in recent. Hist. Valachiae Part. I. p. 356. seq. ³⁾ Katona in Epit. Chron. ad h. a. ⁴⁾ Gebhardi in Hist. Hung. Part. 3. p. 336. ⁵⁾ Idem Gebhardi l. c. p. 335. ⁶⁾ Delchiaro nella storia di Valachia Part. 2. p. 3. ⁷⁾ Ortus et progressus variarum in Dacia Gentium p. 12. ⁸⁾ Samuel Klain de Szád in Hist. Ecclesiae Valachicae Transylvaniae Part. 9. §. 7. ⁹⁾ Archivum Eppatus Fogarasiensis. ¹⁰⁾ Bethlen Mihaly a' maga életében ad h. a. ¹¹⁾ Cserei Mihaly az Erdélyi Historiaban ad h. a. ¹²⁾ Samuel Klain l. c. §. 8. ¹³⁾ Cserei Mihály l. c. ¹⁴⁾ Samuel Klain l. c. ¹⁵⁾ Codex Ms. Szakadatianus p. 26 seqq.

Анѣл 1702. Ла ашл де акѣм скріе преавестїтѣл Енгал¹⁾: „Кѣтрѣ прїмѣвара дн ашл 1702, і-аѣ венїтѣ порѣкѣк де ла Поартѣ лѣі Константїн Брѣнкованѣ, ка сѣ прїмеаскѣ ші сѣ трїмітѣ маі днколо пре Паѣет солѣл Англіеі, кареле фѣсесе дн Царї-град де ла пачеа дн Карловіѣѣ, ші акѣм дн вѣрѣтѣ де 60 де ані, се днѣрна а касѣ пре зѣкат. Кѣт аѣ сосїтѣ ачестеа ла вадѣл Дѣлѣреі до ла Тѣртѣкаі, дндаѣт і-аѣ трїмісѣ

Брънкованъ дитръ дигитинаре, пе Тома Кантакъзеня, ши пе Петрашко Брезоианя кь рѣване, кь коргъри ши кь къртеи. Де ла Попещи знде л'аѣ ащепатѣ кь прънзѣ, с'аѣ дигитинатѣ Брънкованѣ, кь се самроние: дрепт ачееа адоза зи аѣ тримисѣ пълъ ла Вь-кърещи днаинтеа лѣ пе дої фечіорі аї сѣи Константин ши Стефан; пе Михаїл Кантакъзеня, пе Радя Ісвореаня ши пе тоци кълъраши кь зп рѣван де кърте, каріи л'аѣ адсѣ дп Бькърещи ши л'аѣ ащезатѣ дп къртеа фамилиеі Брънкованъ, іаръ дої фечіорі аї лѣ Водъ л'аѣ петректѣ по трепте пълъ ла пълать. Дечи соля аѣ тримисѣ пе патръ дитре аї сѣи ла Водъ де і-аѣ мълцемитѣ пентръ приміре. Адоза зи, Вінері дп 24 Априлие аѣ мерсѣ Водъ кь пѣциі лъгъ сине де аѣ датѣ вінеце солъли кареле аѣ емитѣ днаинтеа лѣ Водъ свлт трепте, л'аѣ лзатѣ де дреанта са, ши аша мергънд дп пълать дозъ чеасъри аѣ ремасѣ пѣмаі амъндоі, дп зѣа че аѣ зрматѣ с'аѣ фълътѣ маре галъ ла кърте, Водъ аѣ тримисѣ пе цинере-сѣ Радя фечіоръа лѣ Ііашѣ Водъ кь рѣваня сѣѣ чел маі фрѣ-мосѣ ши кь треі алтеле де аѣ адсѣ пе солъ ши пе чеі че ера кь дънся ла кърте. Дої фечіорі аї лѣ Водъ аѣ примитѣ пе солъ іаръши ла трепте, ши Водъ кареле се афла дп пълать кь вр'о кѣдї-ва воіері, аѣ псѣ пе сол де аѣ шежтѣ де а дреанта са; де ачї аѣ мерсѣ дп сала дп кареа ера стрънс Диваня, ши аколо кь тоци і-аѣ фълътѣ маре чинсте; де аколо дитре датъа кь тѣнъріле аѣ дитратѣ дп сала чеа де ахдиенціе, ачї солъ аѣ трежѣитѣ сѣ шеазъ дп сказъня чел домнескѣ, ши Водъ шежънд лъгъ дънся пе зп канасїѣ, аѣ ворѣтѣ пѣмаі амъндоі де лъкръри політїчеци. Ла прънзѣ солъ аѣ ше-жтѣ де дреанта лѣ Водъ ши с'аѣ дпкінатѣ ши аѣ бестѣ пентръ сѣлътатеа мълтора, дънъ прънзѣ Водъ аѣ дитъръкатѣ пе сол кь о хайнъ кареа о авеа маі скъмпъ ши цинере-сѣѣ л'аѣ петректѣ ла сѣлашѣ. Дѣминекъ іаръши аѣ мерсѣ Водъ ла сол ши пѣцител аѣ зъбовитѣ ла дънся. Лѣнї ш'аѣ лзатѣ солъ зѣа бълъ. Марци дїмїнеаца аѣ порнитѣ къртъ Брашовѣ, ш. ч.⁶⁶. Дънъ че аѣ мерсѣ Брънкованъ сѣши петреакъ ла Обїлещи, л'аѣ кіематѣ ла пѣнта фетеі Гьвернаторїялї Георгїе Банфі, кареа с'аѣ търїтатѣ дънъ. Ладїславѣ Секелі кьпоскъ-тъа лѣ Брънкованъ, дп 10 Іюліе дїн аня 1702, ла кареа пѣнтъ Брънкованъ аѣ тримисѣ пе Ворникъ Радя Ісвореаня кь дої Беїзадєі аї сѣи, ши кь алци дої фечіорі де воіері. Дп-сѣши Брънкованъ дп зѣа де Сѣмїетръ аѣ фълътѣ де с'аѣ сфїндїтѣ мїр пе сама челор че се ботеазъ, прїп Патріархя Іерсалимълї Досїтеїѣ, фїнд де фацъ ши Мітрополїгъа Теодосїе; пентръ кь Патріархїи бькъроші венеа дп Валахїа пентръ дърїчїа лѣ Брънкова-нъ. Дп 7 Іюліе аѣ мерсѣ Брънкованъ ла Търговецї ши аѣ трежѣитѣ сѣ тримїтъ дп чїн-те Сѣлтанълї 70 де каї де вѣнат, кь 30 і-аѣ лъсатѣ, тькар кь 100 ера поръчїдї. Дънъ ачееа аѣ черчетатѣ тълъстрїеа дїп Брънковенї, знде аѣ венїтѣ весте кь Візірїя с'аѣ лъсатѣ де дерегъторїа са пентръ воала че о авеа ши кь і-аѣ зрматѣ Мъстафа-Баша Толтозан. Дрепт ачееа дп 20 Септемврие аѣ тримисѣ кь обїчїнѣителе даръри ла Візірїя чел поѣ пе Баня Корнеа, пе Спътарїя Михаїл Кантакъзеня ши пе Комїсѣа Бърнеа Грѣдїцєаня, ш. ч. Деспре пѣнта фетеі Гьвернаторїялї Георгїе Банфі поци четї ши пе Черєї Михаїл⁶⁷).

Despre Ungaria scrie Katona³⁾: „Кънд коча Ракоци кз Берчени ресвоила чел примедіосѣ асѣпра патрией, Лъдовик дін Baden ла Ренѣ ши Езценіе дн Италия се вѣтеа кз Фрѣнчії; ши Езценіе дн анѣл трекѣт вѣтѣсе пе Фрѣнчї ла Карпіс ши ла Кларіѣ, іарѣ дн анѣл де акѣм ла Кремона аѣ прінсѣ пе Вїлларедіе повѣзїсторїал Фрѣнчїлор ши л'аѣ трїмісѣ дн Градѣ. Лъдовикѣ дін Baden дикѣ аѣ лѣатѣ Landavia фїнд де фашѣ Іосїф I. Дѣкѣндѣсе ла рѣсвоїл ачеста 12 легіоане дін Унгарїа, четѣдїе дін Алѣа Крѣаскѣ, дін Зївар, дін Папа ши дін маї мѣлте локѣрї с'аѣ стрїкат, ка нефїнд чїне сѣ ле пѣзеаскѣ сѣ пѣ аїѣвѣ кѣїѣрї днтр'анселе ревелїї. Оаре-каре Алѣерт Кїшѣ дін Бергсас, днсо-дїндѣсе кз Тома Есе простѣл дін Торна, дѣнѣ че аѣ епїтѣ нестїї дін Унгарїа аѣ днчепѣтѣ а стрѣнѣе кѣтане фѣцїте ши содї ши а фаче тѣлхѣрїї. де знде аѣ ісворїтѣ апої дн анѣл вїторїѣ кѣрѣдїмеа.“ Амїудереа скріе Гевхардї⁴⁾.

Despre Ardeal scrie Betlen Mikloş⁵⁾, прекум зрїеазѣ: „Еѣ дн Декетѣрїе мерсесем дн Маратѣрѣшѣ аколо ам дїнѣт сваѣн де комїтат, Хѣстѣл ши Окпеле днкѣ днпїнтеа теа с'аѣ датѣ пе тѣла кѣтѣреї. Де аколо м'ам днторсѣ ла Бѣлградѣ пе сеїмѣ дн Феврѣарїе дін анѣл 1702. Днкѣ пе кале ла Цїзла-Телек фїнд, м'аѣ днтімпїнат Хорѣват Мїклошѣ ши кз днтрїстаре м'аѣ днтреѣатѣ, шїѣ, кѣ с'аѣ прїнсѣ Шарошї Іаношѣ, ши пенѣрѣ че? Еѣ ам респнсѣ, кѣ пѣ шїѣ, прекум нїчї ам шїѣтѣ, мѣцѣмеск лѣї Дѣмнезеѣ! ши м'ам мїрат де о непорочїре, кареа пѣтеа сѣ траѣѣ ши алтеле дѣпѣ дѣнса Шї мѣкар кѣ Шарошї фѣкѣсе таре вѣт ши пагѣѣвѣ оаре-кѣнд, мї-аѣ пѣрѣтѣ рѣѣ, ши л'ашї фї аїзѣтат де ашї фї пѣтѣтѣ, шїїндѣї неїмѣвѣзїа, дарѣ пѣ ера кѣ пѣтїнѣѣ, пенѣрѣ кѣ кѣзїндѣ одатѣ Нарїсегї Гаѣор дн мѣнїле Ценерарїалї ши прїнѣтр'ансѣл ши прїн аѣзї-торїал лѣї фѣкѣндѣсе тоатѣ черкареа, с'аѣ ши трїмісѣ ла канчеларїа де оасте дн Вїенна. Лѣкрѣл лѣї Шарошї Іаношѣ адїнѣтрелеа аѣ фостѣ; пенѣрѣ кѣ прїндереа лѣї, с'аѣ по-рѣнчїтѣ де днпѣратѣл ла пѣра а іавеа а Ценерарїалї ши аскѣсѣ а Іесїдїлор ка сѣ се дїздече дѣпѣ леїле цереї, ши аша пѣлѣ стрѣжїа Немѣїї чї хадїѣчїї Гѣѣернїалї, дарѣ пѣ дн каса лѣї, чї дн каса Кѣзѣлїї чеа дін Бѣлградѣ, пенѣрѣ че пѣ дн каса лѣї?

„Дѣпѣ че ам сосїт дн Бѣлградѣ, пѣ мѣлѣт аѣ трекѣтѣ ши мї-аѣ венїтѣ карте де ла Ценерарїал, ка сѣ кїемѣ дн лѣзїлѣрѣ пе Влѣдїкѣл чел Ротѣнскѣ дін Маратѣрѣшѣ, пенѣ-трѣ оаре-че днтреѣаре, пѣ ва аѣеа вре-о неѣоїе. Еѣ ам скрісѣ дн Маратѣрѣшѣ Влѣ-дїкѣлї, сѣ вїнѣ ла мїне, дарѣ п'ам кѣтезатѣ аї скріе тот лѣкрѣл, темѣндѣмѣ, кѣ пѣ ва венї, чї де фрїкѣ ва фѣцї ши мїе днкѣ днїї ва фї спре свїлѣраре; дрепѣ ачеса ам скріе Вїѣе-Іспанїалї лѣї Пороїн Менхарт, ка де пѣ ва вреа сѣ вїнѣ де вѣнѣ воїе, легат днкѣ сѣлѣ трїнїтѣ, іарѣ де ва фї кз пѣтїнѣѣ ла чеа маї де пре зрїѣ мїжлочїре сѣ пѣ мїеарѣѣ, ши Влѣдїкѣл днкѣ сѣ пѣ прїндѣ де весте. Прїнс'аѣ де весте, аѣ ва, пѣ шїѣ; дестѣле, кѣ аѣ венїтѣ ла мїне дн Бѣлградѣ, ши мергѣнд дн Сїѣїї ла Ценерарїал Равѣ-тїн, с'аѣ днѣрѣнатѣ ши кѣ паче аѣ мерсѣ дн Маратѣрѣшѣ, пенѣрѣ кареа мѣцѣмеск лѣї Дѣмнезеѣ.

„Епїскопѣлї ачестїа і-аѣ фостѣ скрісѣ Нарїсегї Гаѣор, ши ел дін соборѣл сѣѣ аша

аѣ республѣ дѣпротѣва зпѣреї кѣ Патріархѣла де ла Рома, шѣ дѣн сѣнта Скрѣптѣръ шѣ дѣн скрѣсорѣле челе веки арѣтънд шѣ дѣтърѣнд республѣла сѣѣ, кѣт еѣ п'ам крѣзѣт, сѣ поатѣ ешѣ дѣн кан де Рома дѣн Марамѣръшѣ, зп республѣ ка ачела; нѣчѣ аѣ черкатѣ пеѣѣне де ачѣ дѣнаѣте, сѣ зпелскѣ Марамѣръшѣла.

..Пе Протопоѣтарѣла Шарошѣ Јаношѣ дѣн сѣѣмѣла ачѣста дѣпѣ кѣрѣла леѣлор, л'аѣ пѣрѣтѣ Фѣскал-Дѣректорѣла, чѣ ел аѣ республѣсѣ, кѣ тѣкар кѣ шѣе неѣнеѣвѣѣѣѣла, дарѣ кѣ сѣтѣпѣлѣла сѣѣ пѣ вреа сѣ се пѣреаскѣ: шѣ аѣла л'аѣ слобозѣтѣ ла селашѣла зпде ера дѣ арѣше. Дѣпѣ вр'о кѣтеѣла лѣнѣ зѣ венѣтѣ порѣнкѣ де ла дѣпѣтъратѣла, ка Шарошѣ сѣ се слободѣтѣ пе парола са чѣа воѣереаскѣ, шѣ сѣ теаргѣ дѣ Виѣнна, ка сѣ се дѣдрѣпте пе сѣне дѣнаѣтеа канчелларѣеї, преѣзѣт аѣ шѣ мерѣѣ, шѣ дѣн лѣна лѣї Авгѣстѣ кѣнд шѣ еѣ ерам дѣ Виѣнна, с'аѣ дѣдрѣнтат шѣ с'аѣ пѣсѣ јарѣшѣ дѣн чѣѣстеа са, дѣн карѣ лѣкрѣ еѣ тѣлѣтѣ л'ам арѣѣтат, — — — дѣнкѣ шѣ шѣсе сѣте де флорѣнѣї і-ам дат дѣпѣрѣмѣтѣ фѣръ де канѣтѣ, шѣ дѣпѣ чѣ аѣ тѣрѣтѣ. дѣнкѣ ам арѣрат пе рѣташѣї лѣї, кѣ ел рѣтѣсѣе ѣреї даторѣї кѣ 9000 де флорѣнѣї.

..Пе Нарѣсѣгѣ Гаѣор шѣ пе чѣї чѣ роѣѣла кѣ дѣлѣла дѣн сѣѣмѣла дѣн аѣл 1702, дѣн карѣ с'аѣ пѣрѣтѣ Шарошѣ, пѣ і-аѣ адѣсѣ дѣнаѣте кѣ вре зп кѣзѣнт, чѣ ѣенерарѣла аѣ трѣ-тѣсѣ акѣтеле ла канчелларѣя де оѣсте, шѣ де ла дѣпѣтърѣѣе аѣ венѣтѣ сѣ се ѣѣздече дѣпѣ леѣїле Арѣеалѣлѣї, дарѣ ѣѣздеката сѣ пѣ о еѣсекѣтезе ка сѣ аѣлѣ лок де граѣїѣ ш. ч. Порѣнка ачѣста кѣ тоате акѣтеле лор еѣ ле ам адѣсѣ дѣн Виѣнна, дѣн Декѣмѣбрѣ дѣн аѣл 1702.“

Черѣї Мѣхал дѣнкѣ скрѣе⁶⁾: ..Шарошѣ Јаношѣ, карѣле ера Консѣлларѣїѣ де Гѣѣверѣне, Протопоѣтарѣїѣ шѣ маѣре Комѣсарѣїѣ, дѣдѣсе аѣфарѣ тѣдѣсѣмана преоѣїлор Ромѣнѣшѣ сѣпѣт печѣтеа дѣпѣтърѣтеаскѣ, дрѣнт ачѣеа с'аѣ прѣнсѣ шѣ с'аѣ потѣлѣїтѣ, чѣ мергѣнд дѣн сѣе дѣпѣтъратѣла л'аѣ деслѣгатѣ де потѣ, дарѣ ел аѣ тѣрѣтѣ дѣн аѣл 1703 дѣн Бѣлградѣ шѣ л'аѣ дѣнропатѣ дѣн Сѣѣѣка пѣнѣїа са.“

Дѣсѣре Епѣскопѣла Марамѣръшѣлѣї чѣл де Бѣтлен Мѣклошѣ маї дѣн сѣе адѣсѣ скрѣе Самоїл Клаїн⁷⁾ преѣзѣт зрѣеаѣлѣ: ..Пе вреѣїле ачѣстеа аѣ фостѣ ла Марамѣръшѣ дѣн ѣеара Зпѣзѣреаскѣ зп Епѣскопѣ Ромѣнѣсѣскѣ аѣнѣме Досѣтеїѣ, карѣле пе тѣлѣї аѣ преоѣїтѣ. Еѣ дѣсѣшѣ ам ѣзѣт датѣрѣї ла преоѣї де ла ел дате кѣ карѣ тѣрѣтѣрѣсеїше а фѣ ачѣїа де ла дѣлѣла хѣротонѣїї преоѣї. Де зпде аѣ венѣтѣ шѣ кѣм с'аѣ зпѣзѣтѣ дѣн Марамѣръшѣ, п'ам аѣлатѣ, кѣм нѣчѣ шѣї оѣре Марамѣръшѣла Епѣрѣхѣеа лѣї аѣ фостѣ? Дѣсѣ дѣн: скрѣсорѣле зпор Анѣїмѣсе се веде кѣ шѣ маї дѣнаѣте аѣ фостѣ Епѣскопѣ Ромѣнѣшѣ дѣн Марамѣръшѣ.“

Тот дѣпѣтѣ ачѣста ап с'аѣ трѣїтѣсѣ шѣ Дѣпѣлатѣла⁸⁾ карѣ зрѣеаѣлѣ, кѣгѣрѣ Арѣделѣнѣ: ..Леополѣдѣ дѣн мѣла лѣї Дѣшѣнеѣзѣлѣ адѣсѣ дѣпѣтъратѣла Ромѣнѣлор пѣрѣзѣре Авгѣст ш. ч. Лѣмѣнѣїлор ш. ч. Мѣкар кѣ в'ам фостѣ порѣнѣїтѣ воѣл сѣпѣт греа даре де самѣ дѣн 20 Арѣїїе дѣн 1701 чѣл пѣ де тѣлѣт треѣзѣт, ка де пѣ воїїї, сѣ сѣтѣїїї грозѣїка шѣ дѣпѣтѣрѣарѣтата дѣлѣїїтеа аѣторѣїтѣїїї поаѣстре чѣї Крѣїеїїї, дѣн лок де мѣлѣ, пѣнѣтѣрѣїле чѣ мѣ-

лостивеше ле-am dat възъ дн 5 Септемврие дн аня 1699 деспре ципереа словозеніеі ші асемпльреі ачелор патрѣ реліѣіі пріиміте дн Ардеалѣ ші а теле че се кзирінд дн порѣнка ачеса, аккрат, ші кз тот deadines. Фъръ де вре о траѣере дндърнт съ ле цінеці ші де алціі, каріі треѣхе а се цінеа съ фачеці кзт се каде съпшлор челор кредічюші: тотшш воі аіавеа ші кз таре черѣче спре същцоаре небъгаре де самъ а крѣіецеі поастре асторітѣі, ші днтрѣ хѣла порѣчлор поастре челор крѣіеці, некзт съ фіці плініт пѣнтзріле челе дн аня 1699 порѣчлте, чі нічі алте мілостіве орѣндселі ші порѣчлі але поастре ле аці плінітѣ ші фѣкзтѣ, нічі аці фѣкзтѣ, ка пріп ачеіа каріі треѣзіа сѣ се плінеаскъ ші съ се факъ, ші аша не воі неаскзлгѣторі ші небъгѣторі де самъ а въ фаче пз в'аці днфрікомат. Дрепт ачеса кз таре дрептате ам пѣтеа маі аспрѣ а лѣкра поі асѣра воастрѣ, ка асѣра знор каріі в'аці днпротівітѣ порѣчлор поастре; тотшш воінд а стѣпѣра ші аспрїтеа лецілор ші днтр'аршатѣ тѣіа поастрѣ, кз міла чеа кз поі пѣскзтѣ, възъ днкъ одатѣ дн прісосіпцѣ въ порѣчлм, ка дзпъ че веді прімі ачестеа, съ пз маі ащентаці алтѣ порѣчкѣ, чі дндатѣ фъръ де зѣвавѣ, пре-кзт се каде съпшлор кредічюші, дзпъ чеа пріп омаціѣ днтрїтѣ даторіпца воастрѣ, ші пзмїтеле пѣнтзрі ші алте ресолуціі але поастре че се кзирінд дн мілостівеле поастре декретзрі а ле пліні, ші а ле фаче даторі съ фіці. Дат дн четатеа поастрѣ Віенна Австріеі дн 13 Феврзаріе дн аня 1702 ал овлѣдсіреі ш. ч. "

ЛЕОПОЛДЪ к. т. с.

Комітѣ Самсіа Калнокі, к. т. с.

Ла порѣнка Маїестѣціі Кесаро-Крѣіеці

Іоанн Фіат, к. т. с.

Че скріе Самсіа Клаін де Садъ ¹⁾, ла аня де акзш деспре інсталациа Мітропо-літѣлзі Атанасіе І, че с'аѣ фѣкзтѣ пріп Стефан Апор, се цпн де аня трекзт, знде с'аѣ ші скрісѣ.

¹⁾ Engel in recent. Hist. Valachiae Part. I. p. 337. seq. ²⁾ Cserei Mihály az Erdélyi Historiaban ad h. a. ³⁾ Katona in Epitome Chron. ad h. a. ⁴⁾ Gebhardi in Hist. Hung. Part. 3. p. 340. ⁵⁾ Bethlen Miklos a' maga életében ad h. a. ⁶⁾ Cserei Mihály l. c. ⁷⁾ Samuel Klain de Szád in Hist. Ecclesiae Valachicae Transylvanicae Part. 9. §. 9. ⁸⁾ Codex Ms. Szakadatianus p. 45. seq. ⁹⁾ Samuel Klain l. c.

А н ъ л 1703. Деспре Молдова ачеста скріе преавестітѣл Енгел ¹⁾: „Дн лзна лзі Іанзаріе дн аня 1703, Поарта Търчeаскъ аѣ треѣзітѣ съ ашезе рескоала че о фѣкксе Галга ші Девлет Герейѣ дн цеара Тѣтѣреаскъ, ла а кърора днпѣчелзіре аѣ треѣзітѣ съ теаргъ ші ошї Молдовенецї, ші Мзнтенецї. Тот атзчї аѣ лѣкратѣ Кантемірещїі ла Поартѣ, де Константін Брѣкованѣ с'аѣ кіематѣ ла Одрїіѣ. "

Деспре а кързіа кіемаре аша скріе, апої ачелашї Енгел ²⁾: „Драгоманѣл Алек-сандрѣ Маврокордат ера таре протівнікѣ, с'аѣ кзт скріе Кантемірѣ *ἐχθρὸς ἀδιαλαχτος*, лзі Брѣкованѣ. Ачеста дзпъ Делкіаро с'аѣ сѣлзїт кз Візірісл, ка не Брѣкованѣ с'лѣ жѣфзіаскъ маі днаїнте де тоате аверїле, апої с'лѣ тѣзѣаскъ, ба дзпъ Кантемір віаца

дикъ съ i-o стѣпгъ. Дрент ачеса пре ла цѣштатеа лѣи Априлие дѣи аня 1703, аѣ венитѣ Къчѣк Селим Ага Имброхоръ л дѣпърѣтеск фъръ де весте кѣтръ Бѣкѣрѣщѣ. Венѣреа ачестѣа аѣ фѣкѣтѣ маре спаѣмъ, шѣ Брѣнкованъ кѣ воѣерѣ i-аѣ ешитѣ дѣаѣнте пѣлѣ сълт вѣѣ. Дѣпъ Пащѣ дѣ Дѣминѣка Томѣѣ л'аѣ кѣематѣ Водъ пе Имброхоръ ла кѣрте шѣ с'аѣ четѣгѣ ферманъ, дѣ каре се порѣнѣеа ка Брѣнкованъ дѣдатъ съ теаргъ ла Одрѣѣѣ, кѣ се кѣвѣне, ка кѣндѣа съ сѣрѣте тѣна дѣпѣратѣлѣѣ де акѣм, шѣ съ дѣкъ дѣдоѣт харачѣѣ пѣптръ деарѣ. Брѣнкованъ дѣпъ полѣтика са дѣдатъ аѣ скрѣсѣ ла Одрѣѣѣ, кѣ ел фѣръ де зѣбавъ ва акѣлта порѣнка. А доѣа зѣ i с'аѣ скѣмѣват сѣпѣтатеа лѣи Брѣнкованъ, шѣ а треѣа зѣ i с'аѣ фѣкѣтѣ роѣацѣ, пре кѣм зѣчеа Дофторъ л Іаков Пѣларѣно. Дѣчѣ Водъ аѣ зѣвтѣ прѣлеѣѣ де а трѣмѣте пе зѣнѣ воѣерѣ ла Одрѣѣѣ, сѣ'лѣ тѣпѣтѣе, пѣптръ кѣ треѣѣе съ зѣбовеаскѣ, аде кѣ аѣ трѣмѣсѣ пе Банъ Корѣеа, пе Логофѣтѣл Дѣкѣл, пе Сѣптарѣѣл Мѣхаѣл Каптакѣзенъ шѣ пе Постѣлѣкѣл Преѣа Брежковѣанъ; дарѣ ачѣеа аѣеа дѣптр'акѣнѣсѣ порѣнкъ, ка кѣ ванѣ съ аѣнезе вѣфоръ каре се порѣнѣе асѣпра лѣи Брѣнкованъ. Аѣеа Брѣнкованъ шѣ ла Поартъ марѣ патронѣ пе Мѣфѣѣ Фѣсѣлаг-Ефѣндѣѣ ѣзѣитѣ Сѣлтанълѣѣ, пре Кѣслар Ага, пре Алѣ-Сѣлктар Ага, кареле с'аѣ фѣкѣтѣ дѣпъ ачѣеа Вѣзѣрѣѣ шѣ пе Хассан Баша рѣѣденѣ Сѣлтанълѣѣ. Дѣн доѣъ сѣпѣтѣмѣнѣ лѣи Водъ i-аѣ фостѣ маѣ вѣне, шѣ дѣ 5 Маѣѣ дѣпъ Кѣрѣндарѣѣл вѣкѣѣ аѣ пѣтѣтѣ порѣнѣ ла кале; дарѣ кѣт маѣ дѣчет мерѣеа. Имброхоръ дѣптр'ачѣеа ера таре дѣгрѣжат, кѣ се цѣкѣ кѣ капъ де пѣ ва дѣче пе Водъ кѣ сѣне, чѣ Водъ лѣнд 70 де персоане кѣ сѣне пѣ маре кале фѣчеа дѣптр'о зѣ, пѣптръ кѣ Пѣларѣно зѣсѣе кѣ де ва мерѣе ѣсте пе дрѣм, пѣ ва аѣѣнѣе вѣѣѣ дѣ Одрѣѣѣ. Аша кѣтъ кале пѣтеа фаче дѣ 10 зѣле, де аѣѣа о аѣ фѣкѣтѣ дѣптр'о лѣнѣ. Водъ гѣндеа, кѣ дѣчет кѣлѣторѣнд, дѣ ва венѣ порѣнкъ ка съ се дѣпѣоарѣе дѣдѣрѣнт; чѣ де ла прѣтенѣ i-аѣ венѣтѣ кѣрѣѣ съ теаргъ фѣръ де грѣже кѣ пѣ ва аѣеа вре о прѣмежѣдѣе. Дрент ачѣеа дѣ 28 Маѣѣ аѣ сосѣтѣ дѣ Арнаѣтѣос, пѣ департе де Одрѣѣѣ, шѣ аколо ш'аѣ дѣпѣнѣсѣ корѣѣрѣле дѣн порѣнка Сѣлтанълѣѣ. Дѣштманъ лѣѣ, Драгоманъ лѣ Алексанѣрѣ Маврокорѣдатѣ вѣзѣнд, кѣ де аѣтъ дѣтѣ пѣ'лѣ поате сѣрѣпа, аѣ мерѣѣ аколо сѣ'ѣ деа вѣнеѣе; ѣарѣ Брѣнкованъ л'аѣ прѣѣмѣтѣ кѣ чеа маѣ маре чѣнѣте шѣ драгоѣте шѣ л'аѣ трасѣ сѣре сѣне прѣн арѣтаре де прѣтенѣѣгѣ шѣ прѣн дарѣрѣ, пѣптръ кѣ дѣпъ тѣлѣтъ ворѣѣ ла олаѣтѣ л'аѣ дѣрѣѣтѣ кѣ о мѣнѣеа фоарте скѣмѣпъ, кѣ ѣн кал допѣнеѣе дѣпѣодѣвѣт шѣ кѣ о мѣе де галѣнѣ. А доѣа зѣ аѣ венѣтѣ ла Водъ фѣчѣоръ л Драгоманъ лѣѣ Нѣколаѣе, пре каре ѣарѣшѣ прѣтенѣеѣе л'аѣ прѣѣмѣтѣ шѣ л'аѣ дѣрѣѣтѣ. Аша аѣ доѣвѣндѣт словонѣе съ дѣптре дѣ Одрѣѣѣ шѣ дѣ 3 Іѣнѣ аѣ дѣптрѣтѣ, шѣ аѣ дескѣлѣкатѣ дѣ сѣраѣѣл де лѣнѣт мѣтрополѣе. Дѣн 9 Іѣнѣ аѣ кѣематѣ Вѣзѣрѣѣл ла сѣне пе Брѣнкованъ, дарѣ ачѣеа маѣ дѣаѣнте аѣ мерѣѣ ла Кѣѣѣа саѣ Адѣстанѣѣл Вѣзѣрѣѣлѣѣ; апоѣ мерѣгѣнд ла Вѣзѣрѣѣл, ачѣеа дѣкѣ прѣтенѣеѣе л'аѣ прѣмѣтѣ шѣ л'аѣ дѣкредѣнѣатѣ кѣ кѣ венѣреа ла Одрѣѣѣ, ва аѣтѣна гѣрѣле прѣтѣвѣнѣчѣлор карѣѣ дѣ пѣрѣѣе кѣ пѣ еѣте кредѣнѣчѣос сѣпѣсѣ Сѣлтанълѣѣ, аѣарѣ де ачѣеа, кѣ аѣ фостѣ де лѣпѣѣ съ фѣе де фѣцъ пѣптръ марѣ лѣкѣрѣѣ че сѣпѣт де а се ѣспрѣвѣ. Дѣпъ ачѣеа ѣарѣшѣ аѣ мерѣѣ Водъ ла Кѣѣѣа, апоѣ а касъ. Акѣм аѣ трѣмѣсѣ Водъ

рзрле, ши дндотзл харачиѣ че ле адвесе Сълтанълѣ, ши Марци дн 15 Ізніе с'аѣ днхтѣ Диван ла каре с'аѣ кіемат ши Брънкованъ кѣ воіеріі сѣи. Кънд аѣ мерсѣ ла Сълтанъл, ел, Стефан фечіоръл лѣи, ши 30 де воіері а'ї лѣи с'аѣ дързітѣ кѣ къфане позъ, ши лѣи Водъ афаръ де къфан і с'аѣ датѣ о кѣкѣ. Деці с'аѣ скълатѣ Визіріл ши пе Водъ, пе фечіоръл лѣи, ши пе 5 воіері і-аѣ дсѣ ла Сълтанъл, кареле кѣ тилъ і-аѣ прімітѣ. Дн 20 Ізніе Брънкованъ ш'аѣ лзатѣ зїса бѣнъ де ла Визіріл кареле і-аѣ датѣ ферман, ка пълъ ла тоартеа са съ домнеаскъ. Дн 26 Ізніе аѣ порнітѣ кътръ касъ, ши дн 11 Ізліе аѣ ацінсѣ дн Бѣхреші спре вѣкѣріа тѣтрор, зндѣ аѣ стрінсѣ Диван, ши аѣ четітѣ ферманъл, дънд кѣ 12 тѣзрї, апої дѣпъ че аѣ дързітѣ пе Търчіі каріі л'аѣ петректѣ, ши пре зніі воіері кѣ къфане, пе тоці і-аѣ словозітѣ ла сѣрѣтарса шѣнеї, ши ел аѣ сѣрѣтатѣ ікоапеле дн вїсерікѣ. Ла прѣлзѣ аѣ фостѣ де фадъ ши Атанасіе Патріархъл дн Антиохїа. " Амшдереа скріе Делкіаро 3).

Іаръ Історікъл Бълъченескъ 4), скріе аша: „Трекънд къці-ва ані, іатъ венї зп Імброхор де ла дмпѣратъл сѣ іеа пе Константїн Брънкованъл, сѣ лѣ дѣкѣ ла Одрїїѣ, зндѣ ера дмпѣратъл; прїчина пентрѣ че, нїме шїеа. Деці Водъ де днтрїстаре с'аѣ волпѣ-вітѣ, чї Імброхоръл л'аѣ ащепатѣ пълъ че с'аѣ маї тѣмъдсітѣ, апої л'аѣ рѣдікатѣ ши л'аѣ дсѣ зндѣ ера порънка. Меркънд Водъ ла Одрїїѣ, аѣ шеззѣтѣ дн 30 де зїле, ши кѣ нї-менеа дн чеї маї марї с'аѣ пѣзѣтѣ днглїні, ши фоарте маре днтрїстаре аѣ авѣтѣ те-тѣндѣсе кѣ лѣ вор тѣзълї. Іаръ канїкѣхаїле ши воіеріі дѣвїла пре ла зніі ши пре ла алціі кѣ фѣлѣдїнде, чї пемїка лї с'аѣ реснсѣсѣ. Маї пре зртъ темъндѣсе де вре о прѣпастїе аѣ адаосѣ харачїл кѣ 240 де пѣнци престе челе 280, че ера маї днпїнте, пѣмаї сѣї деа доннїа ши сѣ вїпъ іаръші дн деаръ. Кѣ ачеаста ш'аѣ добвдїтѣ доннїа, ши вїнеде касеї лѣи; іаръ деара о аѣ днгронат кѣ атѣта харачиѣ. Дѣпъ че с'аѣ днторсѣ дн деаръ ш'аѣ пѣтат фїреа ши с'аѣ фѣкѣтѣ рѣш ши кѣмпїлїт, порціі марї аѣ пѣсѣ пе воіері, пе тѣпѣстїрї ши пе тїшеаоа деаръ, кът пѣ пѣтеа сѣ ле пѣлтеаскъ, чї се вїета шї лѣ блес-тема. Дѣпъ ачеаста іаръші аѣ авѣтѣ лїнїце фѣкѣндѣї ши алт хатїшерїфѣ днпѣрѣтескъ, ка сѣ фїе доннѣ пълъ че ва трї, ши къці-ва ані аѣ петректѣ фѣръ де грїжъ, чї тот пѣ се одїхнеа, възлнд кѣ Търчіі сѣнт фоарте пестѣторнїчї.“

Descupe Țngaria ши ла анъл де акѣм скріе Катона: „Франціскѣ II, Ракоці фїнд дн вѣрѣтѣ де 26 де ані, дѣпъ че с'аѣ рѣгатѣ де хоціі чеї ла анъл тректъ зїші, ка сѣ вїпъ дн Полонїа ши сѣ се днсодеаскъ кѣ чеї че сѣнт гата а тѣзрї пентрѣ тѣпѣзїреа патріеї, аѣ трїмїсѣ кърці зндѣрїтоаре ла Țngarї ши стеагѣрї ла хоці кѣ порънкъ ка ачелеа сѣ пѣ ле днтїндъ маї днпїнте де а кълѣта о а доза порънкъ, ши деара сѣ пѣ о прѣдезе, чї хоціі пѣвългнд дн сеатъ порънка ачеаста аѣ днтїнсѣ стеагѣрїле ши аѣ днчелѣтѣ а прѣда вїсерїчїле ши пе повїлі. Дрѣпт ачѣа Комїтъл Александръ Каролї, Ісправнїкъл Комїта-тѣлї Сатмарїѣ, кѣ глоателе сале аѣ вѣтѣтѣ пе хоці ла сатъл Долха, ши тїнд 170 дн дѣпшї аѣ лзатѣ трѣї стеагѣрї де а ле лѣи Ракоці, ши ле аѣ дсѣ ла Бечїѣ саѣ Вїенна. Іаръ Ракоці ла днчелѣтѣ лѣи Ізніе днтрѣнд дн Țngaria, пе чеї рѣсіпїці і-аѣ адвпатѣ

(din ході фькьндѣї ревелї саѣ кьрѣцї), шї дн 7 Івнїе дїн Мьнкачїѣ позе кьрѣцї аѣ дн-прѣцїатѣ прїн Знгарїа, дн каре се аратѣ, кѣ ар авеа кьдїндѣ де а се вате пентрѣ тѣл-тѣїреа Знгарїеї. Шї адеврѣат вѣлѣ мїжлочїре ш'аѣ афлатѣ, кѣ Вагнер днкѣ нѣ тѣгьдѣїеце, кѣ сьрѣчїеа ера преа асвпрїтѣ. Фїїнд Ракоцї дн Мьнкачїѣ л'ар фї прїнсеѣ рецїментѣл лѣї Монтекьколї, де нѣ ар фї скьпатѣ ла вїї шї ла тѣнцї дналцї. Венїнд Берченї дїн По-лонїа кѣ о самѣ де оцї шї трекунд дн партеа лѣї Ракоцї, шї Немцїї карїї пѣзїа Хс-тѣл (четатеа дїн Маратьрѣшѣ), ла Тїсѣ не пѣцїнї Немцїї і-аѣ днвїнсеѣ, шї не Павл Орос л'аѣ трїмїеѣ дн Ардеалѣ кѣ о самѣ де оцї. Іарѣ Ценерарїл Равьтїн, ка сѣ цїлѣ Ар-деалѣ дн кредїнчїошїре, не кѣпетенїле цереї ле аѣ адзпатѣ дн Сївїїѣ. Днтр'ачеа Ка-ролї невьгьндѣсе дн самѣ ла Вїенна аѣ венїтѣ кѣ днченѣтѣл лѣї Септемврїе дн Кашо-вїа, шї дн 13 Октомврїе дн Токаїѣ, шї афлїнд Карьїї кьпрїншї де Кьрѣцї, ел днкѣ немьлдеміт де днпѣратѣл пентрѣ кредїнчїошїреа са аѣ трекутѣ ла Ракоцї.

„Domnїnd акьма ла Тїсѣ Ракоцї шї трїмецїнд не Каролї кѣ оасте ла Кекемет, Берченї с'аѣ дѣсѣ ла Агрїа шї де аколо лесне аѣ трекутѣ дн пѣрцїле Тоцешї, кнде нѣ ера оасте. Шлїк кареле кѣ Сїмон Форгачїѣ алѣгасе не Ладїславѣ Очкаї дїн Лева мергїнд ла вѣшагьрї шї аззїнд кѣ се апропїе Берченї кѣ Каролї, с'аѣ трасѣ ла Баї-тоцѣ, де аколо ла Тренчїнѣ, шї де ачї ла Пожонѣ. Берченї дѣлѣ че аѣ днтрїтѣ не Шлїк шї аѣ прїнсеѣ вьїле, аѣ вьгьтѣ ванї де аср шї де арцїнт сьпѣтѣ нѣме де лїбер-тате саѣ словозенїе, шї аша Кьрѣцїї нѣ нѣмаї кѣ рьїїрї чї шї кѣ ванї дїн вїстїерїа де комьн с'аѣ ацїтатѣ. Дечї трекунд аша Вагьлї Берченї с'аѣ тѣвѣрїт лѣнѣ Тїрнавїа кѣ 12000 де осташї, шї таре аѣ сьгьрїат не чеї дїн Австрїа шї Моравїа. Днпѣратѣл Леополдѣ I, ка сѣ стїнгѣ фокьл ачеста, фїїнд кѣ бїне шїеа, кѣ пентрѣ тѣрїеа дьрїлор (прекутѣ тѣртѣрїеце шї Вагнер) с'аѣ ацїдатѣ, аѣ ергатѣ а патра парте дїн дьрї, шї ла чеї че се вор днгьрна ла кредїнчїошїре, ле аѣ фьгьдѣїтѣ грацїе. Іарѣ немїка їспрѣ-вїнд кѣ ачеста, корона Знгарїеї о аѣ дѣсѣ дїн Пожон дн Вїенна, шї аѣ днченѣтѣ а лѣкра де паче кѣ Кьрѣцїї прїн кредїнчїошїї сьї, дїнтре карїї знѣл ера Павл Сеченї Ар-хїенїскопѣл дїн Колоча. Шї авеа фоарте маре опѣ, Леополдѣ де пачеа ачеста, фїїнд кѣ таре се вьтеа кѣ Льдовїкѣ XIV, Країл Фрѣнчїлор, пентрѣ корона Іспанїеї, шї дн анѣл де акьм пердѣсе Келла, Енїпонтѣл, Брїсокѣл, шї Ландавїл. Карол ал доїлеа фе-чїор ал лѣї Леополдѣ I, нѣмїндѣсе дн 12 Септемврїе Країѣ Іспанїеї прїн татѣ-сѣѣ шї прїн фрате-сѣѣ, дн 19 Септемврїе аѣ порнїтѣ кьтѣрѣ Белцїѣ, шї трекунд прїн Англїа дн анѣл вїїторїѣ аѣ сосїтѣ дн Лїсвона.“ Амїндереа скрїе Гевхардї⁶⁾; дарѣ тѣ тїр кьм поате скрїе ел⁷⁾ ачестеа :

„Арделенїї нѣ нѣмаї с'аѣ аместекатѣ дн рескоала Знгьрїлор, чї не Ракоцї л'аѣ алес шї Прїнцѣ лоршїї днтр'ѣн сеїм де ла Бьлградѣ; дарѣ ценерарїл днпѣрѣтескѣ Комїтѣл Равьтїн аѣ фькьтѣ де с'аѣ тьїатѣ капьл капчелларїлї Комїтѣлї Бетлен Мїклошѣ, кареле дїм-преснѣ кѣ Іесвїцїї черка сѣ днпѣлдеаскѣ не Кьрѣцїї не карїї де дозѣ орї і-аѣ вьгьтѣ Равь-тїн, одатѣ ла Сївїїѣ шї де алѣ-датѣ ла Клѣжѣ.“ Доарѣ с'аѣ дншелѣтѣ Гевхардї прїн Ігнатїе

Бреганѣ кареле іаръні аша скріесе⁸⁾, деспре Бетленѣ Міклошѣ, тькар къ аѣ фостѣ минчівнѣ.

Деспре Ардеалѣ днєшні Бетленѣ Міклошѣ⁹⁾, аша скріе: „Дн анѣл 1703 Цене-
ралѣ Равчтинѣ не аѣ датѣ не тьлѣ не Нагісегі Габор ші не чеі че робіа къ дѣлєл,
каріі маі трѣа, къ тьлци тьрїсе, ка съ цївекѣт поі дьлѣ леціле цереі; с'аѣ ші цї-
нѣтѣ адънаре ла Българдѣ, ші не Нагісегі л'аѣ стрїгатѣ одатѣ, дарѣ еѣ п'ам пѣтѣт фаче
ка съ і се іспрьвеаскъ казса, тькар къ дестѣл де лънгѣ аѣ цїнѣтѣ адънареа. Аколо
дн робіе аѣ перїтѣ вїетѣл Нагісегі, с'аѣ порпїтѣ рєспїрїда, тьїереа днѣк і-аѣ тьрїтѣ,
пре ел л'аѣ дьсѣ дндърѣнт дн Сївіѣ, ші аколо аѣ зїсѣ дьлѣ ачєеа Стефан Апор къ ар-
тревзі слобозїтѣ, къчї де аѣ грєшїтѣ кът де тьлѣтѣ, дестѣл аѣ пѣтїмітѣ. Аша л'аѣ тьїатѣ
дїн пенте ші і-аѣ датѣ воїе де а дѣлѣа прїн орашѣ, ші а терре ла Протопотарїѣ, ла
Прокаторїѣ, ші ла алці, пентрѣ ачєаста днѣк аѣ венїтѣ Влѣдїкѣл къ Патер Сзніогѣ ла
Гьвернїѣ де с'аѣ желїтѣ, дарѣ ле аѣ рьєснзсѣ Апор ш. ч. Дн лъкрѣл ачєаста кіар про-
піа Дьмнезеїаскъ аѣ фостѣ къ міне, къчї шїѣ де бьлѣ самѣ къ черкареа ші кїлзрїле че
с'аѣ днтѣшлатѣ лзі Нагісегі, днѣк тьртърїсєскѣ, кьт къ тот скопѣл врьжташїлор п'аѣ
фостѣ асѣпра лзі Шароші Іаношѣ, чї асѣпра меа.

„Патер Сзніогѣ аѣ венїтѣ ла міне дн лъна лзі Маїѣ дн анѣл 1703, ка ші кьт мї-ар
фаче чїнѣте, дарѣ пьмаї ка съ ть іспїтеаскъ; пентрѣ къ дн анѣл трекутѣ пре оаре-
каре Іоанн Цїрка, кареле ера Попѣ Ромънєскѣ ші днѣлѣат дн лїмба-Ънгьреаскъ ші Лъ-
тїнеаскъ, ші фєсєсе рївал лзі Атанасїе ла Влѣдїчіе, пентрѣ каре сѣвршїтѣ аѣ ші плѣтїт
ла Гьвернаторїѣл Георгїе Банфі, кьт днєшні ел зїчєа, 50 де галбїні, л'аѣ прїнєсѣ, ші дн
цїнеа дн феррѣ ла тьлѣтїре. Ачєаста аѣ скьпатѣ дн феррѣ дн коллєцїѣл пострѣ чел
дн Българдѣ, ші еѣ пре аскьнєсѣ л'ам трїмісѣ ла Аїдѣ, знде маї дозѣ сьлѣтѣтлї л'ам
цїнѣтѣ пре пєщїсте, дьлѣ ачєеа Гьвернаторїѣл ші поі чеїлацї калвїні і-ам прїнєсѣ партеа
ші л'ам пьсѣ дн Комїтатѣл Хїнедоареї дн парохїе Калвїнеаскъ, сьтврїе днѣк і-ам
рѣндзїтѣ, дарѣ пѣ і-аѣ фостѣ къ пѣтїнѣ а рєтѣлєа аколо пентрѣ кьрсєлє чєлє аскьнєсє
ші пентрѣ пєсѣлнїчіа че о вьззєсе дн Нагісегі, чї аѣ прївєцїтѣ. Чї съ ть днторк ла
Сзніогѣ; днтре чєлєлѣлєтє еѣ і-ам зїс: Маре лъкрѣ аї прїміт шї грєѣ а днѣлѣа не
продїї, преодїї шї породѣл Ромънєскѣ, карїі пѣ цїѣ алтѣ нїчї аѣ алтѣ рєлїцїе фьрѣ пѣ-
маї: Аша ам поменїт. Къ деа-дїнєл поцї съ ле вєстєцїї, че се зїчє дн псалтѣл
32. Съ пѣ фїцї ка кай шї ка кътарїї сѣѣ тьшкїї ш. ч. Днграбѣ адѣк картае цє-
перарїѣлѣ, дн карєа скріє къ Влѣдїкѣл чєл Ромънєскѣ, с'аѣ желїтѣ къ еѣ л'ам кіємат
воѣ ші тьгарїѣ, дєчї сьї фак дєстѣл, ш. ч. Еѣ і-ам скріє цєперарїѣлѣ кьт аѣ фостѣ
лъкрѣл шї ам днкіє къ ачєеа. Токма бїне де о іа шї Влѣдїкѣл деспре сїне, днї поате
тѣлѣцєтї, къ і-ам дат пьтє пьмаї де кал шї де тьгарїѣ, шї пѣ шї де воѣ шї де тьшкїїѣ
че еѣ тьгьдєскѣ. Дарѣ дьлѣ ачєеа де кьтє орї ва венї Патер Сзніогѣ ла міне, пѣ воїѣ
ворбї къ ел фьрѣ де тьртърїї ка съ пѣ маї скорпєаскъ де ачєстєа деспре міне. Нїчї
ам ворбїт де атѣнчї къ Влѣдїкѣл сѣѣ къ Сзніогѣ.“

Деспре Цїрка чєл де Бетленѣ Міклошѣ ачї адєс, Самзіл Клаїн де Садѣ¹⁰⁾, днѣк

аша скріє: „Не в ремеа Влдікълї Атанасіе, ащ фостѣ дн Ардеалън отъ анше Цірка, кареле с'ащ зисѣ не сіне а щї Епіскопѣ, шї ста деспре партеа Кървцілор, шї доарѣ нѣ ера сѣинїт Епіскоп, къ пре карї ачела і-ащ преодїтѣ, Влдікъл Атанасіе шї Іоанн Патакі, зрѣторїя лї Атанасіе, а доа-оарѣ і-ащ хиротонїтѣ.“ Кїематс'ащ Цірка ачеста Іоанн, сащ Міхаїл, нѣ почїс зїче, къ Бетленѣ г'ащ кѣпоскѣтѣ, Клаїн доарѣ ащ четїтѣ дн скрісорїе нѣтїїлор Влдічі, чї дїн неамѣ лї Цірка шї атїчї, кѣнд ам фост Дїректор престе шкоалеле Ромѣїлор дїн Ардеал днкъ ера преодї шї даскал дн Гѣмбѣцѣ лѣгѣ Бікішѣ.

Прїмїнд Арделенїї стрѣсѣ порѣнкѣ а днпѣратѣлї чеа ла анѣл трекѣт адѣсѣ, Сасїї ка нїще лѣзторї де самѣ че сѣпт, дн 23 Івнїе дїнтрѣ ачелашї ан 1702 с'ащ адѣнатѣ дн Влградѣ ла каса Комїтѣлї Стефан Анор, шї тоате чїнчї нѣнтѣрїле челе дн 5 Септемврие дїн анѣл 1699 date днцеленцеше ле ащ прїїмїтѣ прїн скрісоареа кареа о поцї четї ла Сакадатї¹¹⁾; іарѣ Калвінїї шї Шїтарїї дн анѣл де акшн ащ трїмїсѣ сол ла днпѣратѣлї не Петрѣ Пішпекї, а ле кървїа акте аша сѣпѣ ла ачелашѣ Сакадатѣ¹²⁾:

„Тлїкїреа челор чїнчї нѣнтѣрї а ле днпѣратѣлї Леополдѣ I, че с'ащ датѣ лї Петрѣ Пішпекї Депѣтатѣлї Калвінїлор дїн Ардеалѣ шї ел ле ащ прїїмїтѣ.

„Респѣнс'ащ ла грехтѣїле Калвінїлор шї Шїтарїлор дїн Ардеалѣ, каре с'ащ нѣсѣ прїн солѣл лор дн нѣнтѣлї контроверсіеї деспре релїїе.

„Фїїнд къ ачеле чїнчї нѣнтѣрї, че нѣнтѣрѣ фолоскл Католичїлор с'ащ датѣ прїн преа днпѣратѣлї днпѣрат дн 5 Септемврие дїн анѣл 1699, шї іарѣшї с'ащ днїт дн 20 Априліе дїн 1701, шї дн 13 Феврѣарїе дїн 1702, статѣрїлор шї четелор Арделененцї де Сасїї прїн скрісоаре нѣвлїкѣ с'ащ прїїмїтѣ; іарѣ де Калвінїї шї де Шїтарїї, неїцелегїдѣле ачещїа кѣпрїндереа, нѣ с'ащ прїїмїтѣ, чї с'ащ трїмїсѣ ла днпѣрѣїїе сол Петрѣ Пішпекї, ка сѣ днтреве де днпѣратѣлї ка де зн цїздекѣторїѣ маї таре дн лѣкърїїле челе де релїїе, че днцеленцере требѣе сѣ аївѣ нѣнтѣрїле ачелеа, а кървїа кѣвѣнтаре, че шї кѣ гѣра шї дн скрісоаре нї с'ащ фѣкѣтѣ, тѣл шї кѣ оцѣрдїе черкѣндѣ-о, нї с'ащ вѣзѣтѣ, къ ачеле 5 нѣнтѣрї, ка сѣ се зѣтїхнеаскѣ тоатѣ дндоїала, аша требѣїе сѣ се тлїкїаскѣ:

1) Шнде с'ащ датѣ децїтеле, сащ квартеле кѣїва къ контрактѣ де нѣрѣреа шї къ кѣдїнцѣ де а авеа евікїїе, ачелеа сѣ ретѣнѣ ла чеї че ле ащ, шї ле мощенеск; іарѣ каре децїтеле шї квартеле мощенеск сѣпт тїтѣл де слѣзѣвѣ вїсерїчеаскѣ де орї-че релїїе, ачелеа Католикѣлї каре ле дѣ, дѣлѣ дрептате нѣ требѣїе сѣ ле деа парохїялї де алтѣ релїїе, чї ла аї сїлї. Дрепт ачееа Кїлѣжанїї карїї токма дн матерїа ачеаста ащ нѣзвїтѣ ла кѣртеа днпѣрѣтеаскѣ, аратѣ шї кѣдїнцїле сале днпїнтеа комїсіеї днпѣрѣтеїї, шї днпїнтеа знвї Протопотарїѣ, іарѣ днтр'ачеаа децїтеле шї квартеле сѣ фїе сѣпт секвестрѣ. 2) Млїкар къ дїн треї кандїданїї, карїї се зїк дн дїпломат къ требѣе трїмїшї ла днпѣрѣїїе, знвї требѣе сѣ фїе Католик, прїн ачееа Акатолїчїї маї вѣртос Калвінїї (фїїнд къ дннтрѣ четїлалцї маї нѣдїнї сѣпт харїчїї де дерегѣторїї де челе марї) нѣ се іащ афарѣ; ба днсѣшї ва адѣче амїнто днпѣратѣлї де ресолѣїїа са чеа дн 14 Маїѣ 1693, шї чеа дн 18 Априліе 1697. 3) Ка дн четїїї, ораше шї сате, Сепаторїї шї алцї дерегѣторїї марї

атѣа съ фіе Католичі кѣдї шї Акатолічі, кѣтънд ла пѣтер аша тревѣе дѣцелес пѣтерѣа, ка се фіе пропорціонал дѣнѣ тѣлѣреа Акатолічлор шї а Католичлор; іарѣ де Католичі съ се цїнѣ саѣ дѣнтре еї съ се пѣтере шї Ромѣніі чеї зпїдї, ка чеї че аѣ прївїлеѣїзїрїле Католичлор, тѣкар кѣ дѣ кѣт аѣ фостѣ пентрѣ пеам пѣп'акѣм пѣмаї сѣферїцї аѣ фостѣ. 4) Фїнд кѣ начеа, дѣнтреагѣ словозенїа шї асемѣпареа дѣнтре патрѣ релїцїї прїїміте дѣ Ардеалѣ, тревѣе съ се цїнѣ, тоате обїчеїзїрїле, леїїле шї рѣндїелїле, че сѣнт фѣкѣте дѣмпротїва релїцїеї Католиче дѣ комѣн саѣ дѣ партїкѣлар де орї-че пеам, четате саѣ орашѣ, кѣ тотѣа се стрїкѣ. Аша се стрїкѣ челе че сѣнт дѣмпротїва Еїскопѣлѣ Лѣтїнескѣ, а Іесїцїлор, а чїнѣрїлор кѣлѣгѣрещї шї а алтора. Фѣрѣ де каре пѣ с'ар пѣтеа зїче а фї плїнѣ словозенїа Католикѣ; чї прїп ачестеа Еїскопѣл шї клерѣл пѣ вреа а фаче мѣтаре нїчї дѣ тошенїре, нїчї дѣ полїтїкѣ. 5) Ка зѣл дїнтре чеї треї печетларї аї Ардеалѣлї съ се деа пе тѣпа оаре-кѣрѣї Католик, шї ла паза Архївѣрїлор съ се рѣндїаскѣ шї Католичї, с'аѣ плїнїтѣ. Челеделте пѣнтѣрї каре с'аѣ ресолѣвѣлїт дѣ 13 Феврѣарїе дїп аѣл 1702, п'аѣ вре о грестате. Пентрѣ кѣ, ка дѣ експедицїїле челе пѣвлїче тот-деаѣна съ се їскѣлеаскѣ шї зп Консіларїѣ Католикѣ, ачееа се фаче пентрѣ чїнстеа релїцїеї, кареа о цїне преа дѣлѣдѣтѣл дѣмпѣрат. Кѣ с'аѣ лѣатѣ бїсерїка дїп Бѣрѣванцї прїп Католичї, фрїкѣ пѣ тревѣе съ фїе кѣ се ва маї фаче ачеста шї кѣ алте бїсерїчї, чї де пѣ се ва шї де кареа релїцїе сѣнт маї тѣлѣ, вор ешї Коммісарї шї вор цїздека. Каре аша тѣлѣкїндѣсе, алта пѣ ретѣне дѣуаної, фѣрѣ пѣмаї ка съ се плїнеаскѣ ачеле 5 пѣнтѣрї, шї кѣртеа дѣмпѣрѣтеаскѣ пентрѣ сѣада зпор пѣцїнї оаменї, съ пѣ се маї остенеаскѣ, чї паче шї драгосте фѣрѣеаскѣ съ фїе дѣнтре тоцї локїторїї дїп Ардеалѣ, кареа воїеше шї преа дѣлѣдѣтѣл дѣмпѣрат. Дат дѣ Виenna дѣ 25 Августѣ дїп аѣл 1703.“

„Еѣ Петрѣ Пїшпекї солѣл статѣрїлор шї четелор реформате дїп Ардеал кѣ змїлїнѣтѣ дѣндестѣлеск кѣ тѣлѣкїреа ачестор 5 пѣнтѣрї шї пѣдѣждїеск кѣ шї прїнчїпалїї меї се вор дѣндестѣла.“

1) Engel in recent. Hist. Moldaviae p. 289. 2) Idem Engel in recent. Hist. Valachiae Part. I. p. 359 seqq. 3) Delchiaro p. 156. seqq. 4) Codex Ms. Balacianianus ad h. a. 5) Katona in Epitome Chron. ad h. a. 6) Gebhardi in Hist. Hung. Part. 3. p. 341. seqq. 7) Idem Gebhardi l. c. p. 345. 8) Ignatius Brentanus in Epit. Chron. mundi Christiani ad ann. 1704 9) Bellen Miklós a' maga életeben ad h. a. 10) Samuel Klain de Szad in Hist. Ecclesiae Valachicae Transilvannicae Part. 9. §. 9. 11) Codex Ms. Szakadathianus p. 88. seqq. 12) Dictus Codex Szakadathianus p. 82. seq.

Апѣл 1704. Дѣпѣ че с'аѣ дѣнторсѣ Константїн Брѣнкованѣ дѣ апѣл тревѣт де ла Одрїїш дѣ Царїградѣ, прекѣм скрїе Радѣл Гречeanѣ 1), Іанїчearїї, Слaxїї шї Бостанцїї с'аѣ рескѣлат, шї дѣ апѣл де акѣм пѣ пѣмаї пре чеї маї тѣлѣ дїп Дїван і-аѣ мѣтатѣ, чї дѣ локѣл дѣмпѣратѣлї Мѣстафа II, дѣкѣ аѣ пѣсѣ дѣмпѣрат ле Ахмет III.

Іарѣ Кантемірещїї, прекѣм скрїе преавестїтѣл Епгел 2), дѣ тѣрѣвѣрїрїле ачестеа аѣ пѣлѣлїтѣ ла Іанїчear-Ага Чеатек шї і-аѣ фѣгѣдѣлїт маре сѣмѣ де ванї, де ва ста дѣнтр'анїсторїѣ, ка зѣл дїнтре дѣншїї съ капете domnia Valachїеї. Чеатек ле аѣ шї фѣгѣдѣлїтѣ,

даръ аѣ дивинс баніі лѣі Брънкованъ ші де асть-датъ, кареле ка съ шхрезе цеара, аѣ скрісѣ ші с'аѣ рѣгатъ де Поартъ ка съ скадъ харачіа че'лѣ свісе Bizirîa Ramî, ші аѣ добъндитѣ зп ферман, дп каре зічае Сълтанъа чел поѣ ші диванъа: къ кѣпоск а фі преа світѣ харачіа Валахіеі, ші къ тревзіе съ се дмнкішорезе. Ага кареле аѣ адсѣѣ ферманъа, аѣ дмврѣкат пе Водъ дсѣѣ обічеіѣ къ кѣфтан ші ел димпротівъ аѣ добъндит о минтеае влѣнитѣ къ соболі. Дѣпъ че с'аѣ дсѣѣ Ага, adosa zi аѣ венітѣ весте, къ Bizirîa Ianichear-Ага, ші маі тѣлці дп чеі маі марі с'аѣ тѣзълітѣ ші Bizirîa с'аѣ фѣкѣтѣ Хас-сайн Баша кѣмпатъа Сълтанъаі, кареле аѣ пѣсѣ ла лок одіхна ші пачеа днтре Тѣрчі, даръ п'аѣ цпнѣтѣ ферманъа че се дѣдѣсе пентрѣ Валахія, чи аѣ черѣтѣ маре харачіѣ ка маі дпайнте. Водъ къ тоатъ стрѣданіа лѣі п'аѣ пѣтѣтѣ фаче съ скадъ маі тѣл дп харачіѣ фѣрѣ пѣмаі 60,000 де леі, чеілацці аѣ тревзітѣ съ се плѣтеаскѣ. Ла тѣтареа а-честа а окѣртѣреі Тѣрчеші, Брънкованъ аѣ кіематѣ дпаноі де ла Царіград пре Аѣенціі сѣі Тома Кантакъзенъа ші Іепакѣ Вѣкѣрескѣа, ші аѣ трімісѣ дп локъа лор пе Банъа Корнеа Брълѣа, ші пе Пѣхарнікѣа Стефан Кантакъзенъа къ марі дарѣрі ла Bizirîa чел поѣ ші ла Кіаіа лѣі.

Тот ачелаші Енгел³⁾ зіче деспре Молдова: „Мѣзъліреа лѣі Константін Дѣка Домнъаі Молдовеі дп анъа 1704, аша о спѣне Гречѣанъ: Константін Дѣка аѣ пѣкѣжітѣ пе воіеріі сѣі ші маі дпколо преа тірѣнеце. Шпї аѣ прівецітѣ дп цеаръ, алціі аѣ трімісѣ амаре жалѣе ла Царіградѣ, че неміка аѣ іспрѣвітѣ, пѣпъ кѣнд пѣ с'аѣ фѣкѣтѣ Bizirîa Ramî-Бата, ачеста маі пре зртъ с'аѣ тішкатѣ прпн жалѣеле воіерілор ші аѣ трімісѣ пре зп Капіці-Баша ла Нісѣф-Баша Сераскірѣа дп Бава къ порѣнкъ, ка съ прпндѣ пе Константін Дѣка ші с'лѣ трімітѣ ла Царіградѣ. Сераскірѣа аѣ трімісѣ 300 де Тѣрчі де аѣ прпнсѣ пе Дѣка къ мзіереа ші л'аѣ дсѣѣ ла Царіградѣ; воіеріі дпкѣ аѣ лѣатѣ порѣнкъ, ка дпдатъ съ теаргъ аколо ші пентрѣ ка съ се пѣреаскѣ къ Домнъа сѣѣ ші пентрѣ ка сѣ'ші алегъ домнѣ днтре сіне. Аша с'аѣ тѣзълітѣ Дѣка Водъ днтрѣ а доза Домнѣ ші с'аѣ сѣргѣнітѣ ла Сѣетагоръ; іарѣ Молдовеніі ш'аѣ алесѣ шіе домнѣ пе Пѣхарнікѣа Міхаіа Раковіца кареле аѣеа мзіере пре Елісавета фата лѣі Константін Кантемір ші аѣ домнітѣ зп ан де ла 1704—1705. Міхаіа Раковіца, прекѣм се веде с'аѣ фѣкѣтѣ Домнѣ Молдовеі дп тоатна дп анъа 1704.“

Деспре Шгаріа ші деспре Ардеалѣ аша скріе Катона⁴⁾: „Деспре Павл Сечені Архіепіскопъа дп Колочеа пѣ пѣтеа аѣеа Шпгѣріі вре зп препѣсѣ пентрѣ челе че фѣкѣсе дп анъа 1696, кѣнд тѣкѣнд ка піѣце аморціці чеі маі де фѣрпте Шпгѣрі, пѣмаі сіпгѣр аѣ арѣтатѣ міністеріаі дп Віенна, къ цеара Шпгѣреаскѣ пѣ се поате окѣртѣі дѣпъ леціле Немцеші. Дрепт ачѣеа Леополдѣ І, прпн епістола са чеа дп 2 Іанѣаріе пре ачеста л'аѣ трімісѣ тіжлочіторіѣ де паче ла Кѣрѣці. Ачеста аѣ ші скрісѣ лѣі Ракоці дп 28 Іанѣаріе, ші Ракоці і-аѣ рѣспѣнсѣ дп 5 Феврѣаріе дп Мішколѣѣ, ші Сечені пе 20 Мартіе аѣ мерсѣ ла дѣпсѣа дп Понгіошѣ съ ворѣеаскѣ ла олатѣ. Іспрѣвпнд ворѣа къ Ракоці пре дппѣратъа л'аѣ дпціпцатѣ деспре дѣпса дп 2 Априліе; апоі іарѣші ворѣпнд дп

сатѣ Пѣке кѣ Ракоці, але кѣрѣа черерѣ дн 19 Маѣ ле аѣ скрѣсѣ ла дѣпѣратѣ, чѣ дѣпѣратѣ нѣ ле аѣ прѣмѣтѣ, пѣнтрѣ ачѣеа недѣжѣа де пачѣ дѣкѣ аѣ перѣтѣ. Пѣпѣ кѣнд с'аѣ ворѣтѣ де пачѣ, де ла арѣе п'аѣ дѣчетатѣ, шѣ нѣ се вѣтеа пѣмаѣ Ракоці, Берченѣ шѣ Каролѣ кѣ Немѣцѣ, чѣ шѣ Сѣмон Фаргачѣ, карѣле пѣнтрѣ ачѣеа аѣ трѣкѣтѣ ла Кѣрѣцѣ, пѣнтрѣ кѣ дѣпѣратѣ нѣ пре ел, чѣ пре Иоанн Палѣ л'аѣ пѣсѣ Банѣ Кроацѣе, Каролѣ аѣ трѣкѣтѣ Дѣпѣреа пре ла Чалакеоз шѣ знѣндѣсе кѣ Безѣредѣ, аѣ кѣпрѣнсѣ пѣ сама лѣѣ Ракоці, Канѣша, Чакторѣеа, Алѣа-Кѣрѣаскѣ, Сабарѣа, Гѣнѣзѣл, Шарварѣнѣл, Сѣхѣтарѣл, Керѣмендѣнѣл, Ленѣва, Рѣстѣл, Кѣштарѣонѣл, Канѣварѣнѣл, шѣ тот ѣнѣстѣл де ла Мѣракеозѣ шѣ тот локѣл кѣт естѣ дѣнтрѣ апѣле Дравѣлѣ шѣ а Лаѣтеѣ, лѣвѣнд афарѣ Шопронѣл, Франкѣ шѣ Немѣтѣварѣл. Дѣнсѣшѣ Ракоці, ла сѣврѣшѣтѣ лѣѣ Іанзарѣе аѣ лѣатѣ Токаѣл, апоѣ аѣ мерѣсѣ ла Мѣшколѣшѣ шѣ аколо аѣ пѣтрѣкѣтѣ чѣалалѣтѣ парѣе а ерѣнѣ; де аколо кѣтрѣ сѣврѣшѣтѣ лѣѣ Мартѣе дѣпѣ че аѣ ворѣтѣ кѣ Сечѣнѣ аѣ мерѣсѣ ла Агрѣа шѣ прѣн Сѣмон Форгачѣ аѣ вѣтѣтѣ четатѣеа, дѣнтрѣ ал кѣрѣа аѣѣсторѣ шѣ апѣрѣре мерѣеа Цѣнерарѣл Хаѣстер дѣпѣ че аѣ фѣгрѣтѣ пѣ Каролѣ де кѣтрѣ Вѣенѣа, знѣде пѣвѣлѣсе, шѣ аѣ дѣвѣнсѣ пѣ чѣеѣ деа дреапѣа Дѣпѣреѣ, дарѣ пѣ кале аѣ азѣтѣ кѣ Агрѣа с'аѣ перѣдѣтѣ прѣн сѣада дѣнтрѣ сѣне а стрѣжѣарѣлор. Дрѣпѣт ачѣеа шѣтѣндѣшѣ сѣатѣл, іарѣ аѣ трѣкѣтѣ Дѣпѣреа пре ла Камарѣом, шѣ аѣ фѣгрѣтѣ пѣ Берченѣ карѣле дѣѣ ста дѣпѣрѣовѣвѣ, пѣпѣ ла Сѣред. Іарѣшѣ ресколѣндѣсе чѣеѣ де а дреапѣа Дѣпѣреѣ, Хаѣстер с'аѣ тѣпѣлатѣ кѣ'лѣ поартѣ шѣ де о парѣе шѣ де алѣтѣ парѣе а Дѣпѣреѣ, шѣ аѣ трѣмѣсѣ пѣ Палѣѣ де а стѣнга Дѣпѣреѣ, карѣле аѣ скрѣсѣ лѣѣ Рѣчеанѣ, ла че лок сѣ се дѣтѣлѣаскѣ, дарѣ кѣрѣѣле ачѣестѣа ле аѣ прѣнсѣ Берченѣ карѣле аѣеа 15000 де осташѣ кѣ сѣне шѣ пѣ Рѣчеанѣ, стрѣшторѣндѣ'лѣ ла Мѣпѣтеле алѣ, л'аѣ трѣмѣсѣ шѣ аѣ тѣлатѣ 700 де Лобонѣѣ (ачѣ дѣпсеатѣпѣ, кѣ Лобонѣѣ с'аѣ пѣмѣтѣ чѣеѣ че ѣнеа кѣ касѣ Авѣстрѣеѣ, іарѣ Кѣрѣцѣѣ карѣѣ ерѣа дѣпѣрѣовѣвѣторѣѣ еѣ). Дѣнтр'ачѣеа Хаѣстер мерѣгѣнд ла Алѣа Кѣрѣаскѣ дн 23 Маѣ аѣ тѣлатѣ 500 де Кѣрѣцѣ, шѣ пѣ чѣелалѣѣ і-аѣ фѣгрѣтѣ кѣтрѣ Вѣеспрѣмѣ, чѣ мерѣгѣнд аколо Хаѣстер аѣ арѣсѣ четатѣеа' Де ачѣ дѣнторѣкѣндѣсе ла Іаврѣнѣ опѣ-спрѣзѣче мѣѣ де Кѣрѣцѣ, пѣ карѣѣ повѣдѣзѣа Форгачѣѣ, і-аѣ дѣпѣрѣѣѣлатѣ пѣмаѣ кѣ 4000 де Лобонѣѣ. Каролѣ тѣрѣзѣѣ аѣ венѣтѣ дѣнтрѣ аѣѣсторѣл лѣѣ Форгачѣѣ дн 13 Іанѣе кѣ 3000 де Кѣрѣцѣ. Хаѣстер пѣ Раватѣа кѣ Стѣрѣѣ лѣѣ дѣкѣ л'аѣ вѣтѣтѣ ла Сѣхѣтарѣдѣ.

Норѣкѣл ачѣест дѣндоѣт пѣ дѣмѣ пѣрѣѣле ла ачѣеа ле аѣ адѣсѣ де аѣ дѣчѣепѣт а сокѣтѣ де пачѣ, дѣчѣетѣнд кѣт-ѣа тѣмпѣѣ де ла арѣе. Ла дѣчѣетарѣеа де ла арѣе Ракоці кѣ атѣта маѣ лесѣе с'аѣ пѣекатѣ, кѣ аѣ азѣтѣ кѣ оастѣа лѣѣ Леополѣдѣ тарѣ аѣ вѣтѣтѣ пѣ Галѣо-Баварѣ де доѣвѣ орѣ, дѣнтрѣѣ ла мѣпѣтеле Нолан тѣнд 7000, апоѣ ла Хѣлѣстадѣѣ тѣнд шѣ прѣнѣлѣнд 25000 шѣ рѣнѣнд 5000 дѣнтрѣ'жнѣшѣ шѣ лѣвѣнд тоатѣ Баварѣа кѣ тѣлѣте четѣѣѣ дѣпѣкоачѣе шѣ дѣпѣколо де апа Рѣнѣлѣѣ дѣпѣрѣезѣл шѣ Ландавѣл. Чѣ дѣпѣратѣл Леополѣдѣ вѣрѣнд сѣ, атѣвѣ рѣгѣаз де а'шѣ дѣнѣлѣѣѣ ошѣле, іарѣшѣ аѣ скрѣсѣ Арѣхѣепѣскопѣлѣ Сечѣнѣ, кѣ ел поѣтѣше сѣ се факѣ маѣ тарѣе адѣнѣарѣе ла пачѣ дн карѣеа сѣ фѣе де фадѣ шѣ солѣ Анѣглѣлор шѣ аѣ Холландѣлор. ѣнѣтѣндѣсе адѣнѣарѣеа ачѣеастѣа дн Шѣмѣнѣѣдѣ,

Ракоци дъпъ че аъ днцелесъ дн Октомврие къ Кашовіа ші Еперіешя с'аъ свъсѣ лзі, пекъм съ фіе вртъ паче, не аъ адъсѣ тъсрїле дн Кашовіа съ ватъ Леополдопозл. Ка съ ацїхте Леополдопозлзі, Хаїстер де ла апа Моравїеї аъ трекутѣ ла Тирнавїа. Аколо аъ мерсѣ ші Ракоци къ 30 де мїї де Кървци, ші дн 25 Декетврие ловїндъсе къ Ловонци, днченъсе а днвїнце, даръ трекунд кпїтанъл Шародї де ла Кървци ла Немци, аъ днвїнсѣ ачестїа. Дїнтре Кървци, прекум де довъ орї і-аъ нмератѣ зн кълъгър, аъ пїкатѣ 180, тькар къ Вагнер скріе къ ар фї кълътѣ 1500. Аша даръ не Ракоци маї тьлт л'аъ пьвжїтѣ ршїнеа, къ аъ тревжїтѣ, съ фьгъ, де къл perdeea. Маї аша аъ кърсѣ ресвоїл ші дн Ардеалъ, кареа цearъ нмаї Ценерарїл Рабѣтїн о аъ цїнхтѣ: пентрѣ къ ачеста дн пропрїа са арїунтърїе вьтвнд 200,000 де флорїнци, къ ванї ачестїа аъ плътїтѣ оастеа, ші пре Арделенїї чеї че дн анъл де акъм дшї алесесе Пїнцѣ не Ракоци, і-аъ вьтвтѣ ші ла Сївїїш ші ла Клъжѣ.“

Геххардї ⁵⁾, дъпъ че аъ скрісѣ тоате кьте ле зїсе Катона, зїче къ кондїціїле лзі Ракоци челе дн адънареа де ла Шемпїцѣ, каре пьле аъ прїмїтѣ днпъратъл Леополдѣ I, аъ фостѣ ачестеа: ка Ракоци съ фїе Пїнцѣ Ардеалълзі, даръ свъсѣ днпъратълзі; ка статърїле дн Унгарїа съ аїбъ тїтъл де конфедерацїї; ка Унгърїлор съ лї се днтоаркъ словодъ алецере де Країѣ; ка не Палатїнъл Павл Естерхазї с'лѣ тьвълеаскъ, ші дн локъл лзі съ пьпъ Палатїн не Берченї; ка тоцї дерегьторїї Немци съ іасъ дн Унгарїа, ші ка Артїкълъл чел дн Декретъл Країлзі Андрейш II, щерсѣ съ се пьпъ дндърептѣ.

¹⁾ Radul Grecianu in Ms. Chronico. ²⁾ Engel in recent. Hist. Valachicae Part. I. p. 362. ³⁾ Idem Engel in recent. Hist. Moldaviae p. 289. ⁴⁾ Katona in Epitome Chron. ad h. a. ⁵⁾ Gebhardi in Hist. Hungariae Part. 3. p. 348.

Анъл 1705. Преавестїтъл Енгел днтр'ън тїп скріе лъкрърїле че се цїн шї де Молдова шї Валахїа, нмаї тїмпъл чел през аместекъ, ка кьм ш'ар фї зїмїтѣ де сїне: къ скріїнд деспре Молдова ¹⁾ пьне анъл 1705, іаръ кьнд скріе деспре Валахїа ²⁾ днсеампъ анъл 1704, цїнънд днтр'амьндовъ локърїле шї лъпїле шї зїлеле. Еѣ фїїнд къ ел тот днтр'ън тїмп скріе, воїѣ адъче кзвїнтеле лзі челе дн Історїа Валахїеї, тьтвнд нмаї анъл, каре кзвїнте аша свъпъ: „Ла днченътъл лзі Ізліе дн анъл 1705; Брѣнкованъ аъ тьрїтатѣ не Анкъца фїа са дъпъ Пьхарпїкъл дн Молдова Ніколае, фенїоръл Ворпїкълзі Іордаке Россет. Міхаїл Раковїца Домъл Молдовеї аъ трїмїсѣ ла пьпта ачеста дн локъл сьѣ пьпашѣ не комїскл сьѣ къ кзвїоасъ глоатъ. Ла пофта лзі Досїтеїш Патрїархълзі дн Іеръсалїмѣ Брѣнкованъ аъ маї днштрїтѣ вїсерїка С. Георгїе дн Бькьреци, ші лъпгъ дьпса аъ фькьтѣ о тьпъстїре. Дечї аъ мерсѣ ла петречереа са чеа де варъ шї де тоампъ. Дн Тьрговецїї, реа весте і-аъ венїтѣ къ с'аъ тьвълїтѣ Вїзїрїл Хьссан шї дн локъл лзі с'аъ пьсѣ Ахметѣ Калагїлзі от пьсътврат де ванї; дрепт ачесеа аъ скрісѣ Аденцїлор сьї ла Царїградѣ ка тїмпьрїѣ съ се невоїаскъ а'лѣ траце спре фолосъл Валахїеї. Вїзїрїл ачест поѣ тоате оръндзелеле челе пьп'акъм цїнхте, ле аъ скїмбатѣ, къ пентрѣ тоатъ чїганїка трїметеа де фьчеа келтселї, аша дакъ тревзїа пъ маї пьцїн, ка съ плътеаскъ вр'о леаѣѣ

милітареаскъ, трімітеа пе Імброхоръа съѣ дн Валахія, de unde apoi тречеа дн Молдова. Чи дъпъ треі лъні нестъратьа Ахмет Калаглезъа с'аѣ тѣзълітѣ, ши дн локъл лѣі с'аѣ пѣсѣ Візіріѣ Мехмет Баѣа от влѣнд, кареле претенеще аѣ прімітѣ даръріле лѣі Брънкованъ, ши аѣ фъгъдзіт къ пъріндеаскъ гріже ва аѣеа де Валахія.

Кът с'аѣ фъкътѣ Мехмет Баѣа Візіріѣ дн аѣл 1705, дндатъ аѣ тѣзълітѣ пе Міхаіл Раковіца Водъ дн Молдова, ши аѣ пѣсѣ дн локъл лѣі къ а доѣа domnie прѣ Антіохъ Кантемір, дштанъл лѣі Брънкованъ. Гречеаѣ зіче, къ ел пѣ шиѣ прічіна пентрѣ кареа с'аѣ фъкътѣ мѣтареа аѣеаста дн Молдова. Патронъл чел таре ал лѣі Брънкованъ, дшнѣратъа Леополдъ І, днкъ аѣ репосатѣ дн 5 Маіѣ дн аѣл аѣеаста 1705. Аѣа даръ Брънкованъ днгріжіат фінд аѣ кіематѣ днаноі пе Стефан Кантакъзенъа дн Царіград, ши аѣ трімісѣ пе Іенаке Вълърескъа ши пе Дръгічіѣ Кълітанъа Апрозілор дн Кълпна, Аѣенці ла Царіградѣ, ши аѣ трімісѣ ши харачіа днтрегѣ. Ла днченътъа лѣі Ізліе фінд таре кълдъръ дн Бъкъреці, Брънкованъ дн 9 Ізліе аѣ терсѣ ла Търговеці, unde аѣ трімісѣ ла ел Антіох Кантемір Домнъл Молдовеі пе кѣмпатъа съѣ Хълтанъа Лънъл Богдан, де ш'аѣ арѣтатѣ претеншъгъл, Брънкованъ днкъ аѣ прімітѣ претеншъгъл аѣеала ши оспѣтънд пе солъл дн опт зіле дъпъ олатъ, апоі дн 25 Ізліе аѣ трімісѣ ши ел ла Антіох пе цінере-съѣ Шерван къ мѣлте компліментърі. Престе варъ Брънкованъ ш'аѣ петрекътѣ пре ла тълпѣстірі ши пре ла сателе воіерілор, апоі къ днченътъа лѣі Ноетвріе с'аѣ днтърнатѣ дн Бъкъреці. “

Деспре Țngaria ши деспре Ardealъ фінд къ Катона³⁾, ши Гѣбхарді⁴⁾ преа днкълчітѣ скріѣ ла аѣл де акѣм, еѣ дінтр'лншіі ши дн Вагнер⁵⁾ пѣтаі пе скърт ши маі кіар ле воіѣ скріе челе че с'аѣ днтѣмплатѣ. Аѣа даръ Ракоці дъпъ че аѣ пердѣтѣ вѣтаіа де ла Тірнавія, дн аѣл треѣт, дн аѣл де акѣм аѣ трімісѣ пе Сімон Форгачіѣ къ 14000 де Къръці дн Ардеалъ, ши пре Александръ Каролі кътръ Австріа. Аѣеаста възънд днтѣратъа Леополдъ І, іаръшіі аѣ днченътѣ а лъкра де паче, чи волътвіндѣсе де ідропесіе аѣ тѣрітѣ дн 5 Маіѣ дн аѣл аѣеаста 1705, дн вѣрстѣ де 65 де ані, фъръ 33 де зіле, дъпъ че аѣ обълдзітѣ дн Țngaria 49 де ані фъръ 33 де зіле; лѣі Леополдъ І, і-аѣ вѣратѣ фіігл съѣ чел маі таре Іосіф І, дн вѣрстѣ де 27 де ані, кареле іаръшіі аѣ вѣртѣ съ се днтпаче къ Къръціі, дар Къръціі п'аѣ прімітѣ пачеа, чи дн сеітъл лор де ла Сечен аѣ алесѣ пе Ракоці ал конфедерателор Статърілор Țngarieі Дъксѣ. Днтѣратъа Іосіф І, днкъ аѣ тѣтатѣ пе Хаістер ценераріа чел вестітѣ дн Țngaria, ши дн локъл лѣі аѣ пѣсѣ пе Хербевіл, кареле тергънд спре аѣърареа Леополдополълѣі днтре Басікіѣ ши Біберсвѣрг ла сатъа Пѣдмеріцѣ аѣа де вітежеѣе с'аѣ ловітѣ къ 30000 де Къръці, де аѣ лѣатѣ де ла дълшіі 30 де тълърі ши мѣлтъ зълъреа. Іаръ Баттіані, кареле се пореклеа чел орбѣ, къ 7000 де Къръці дн лъпа лѣі Авгѣст аѣ прѣдатѣ Славонія.

Деспре Сімон Форгачіѣ чел де Ракоці трімісѣ дн Ардеалъ, афаръ де алтеле, аѣеастеа скріе Черей Міхаіл⁶⁾: „Непѣтъратъ оасте фінд къ Форгачіѣ аѣ порнітѣ де світ Медіашъ ши тѣбърдѣдѣсе ла Блажѣ, де аколо алеші ошаші аѣ трімісѣ каріі аѣ пѣвълітѣ

поаптеа дн шауцърие де ла Търня Рощ, ши тѣнд пе комедантъа локълѣ, пе Немцѣ і-аѣ прѣсѣ вѣ, ши Рационистъа де ла Търня Рощ Стефан Шинкаї аѣ перитѣ аколо, іаръ пе Немцѣ чеї прѣшуї і-аѣ адѣсѣ ла тавъръ. * Стефан Шинкаї ачеста аѣ фостѣ фрате къ Andreiѣ Шинкаї ал кърѣа непот сънт Георгіе, кареле скрѣї ачестеа.

Мерѣе маї днколо Wagner ши зѣче, къ цепенарѣа Хорбевѣа ла днченѣа лѣ Септемврие аѣ порнитѣ къръ Ардеалѣ, ши трекънд Тѣа пре ла Ceredin пе сѣзршитѣ лѣ Октомврие аѣ аѣисѣ ла Oradea-Mare. Де аколо дѣпъ че ш'аѣ odihnѣтѣ оастеа дн дохъ зѣе, с'аѣ дѣсѣ къръ Цѣвѣъ знде дн ашепта Ракоцѣ, Форгачѣ ши Antonie Естерхазѣ къ 30000 де Кърѣцѣ, пе карѣ дн 11 Ноемврие таре і-аѣ вѣтѣтѣ лѣнд де ла дѣшуї 28 де тѣнѣрѣ, 50 де стеагѣрѣ ши тоате карѣеле челе де вагаѣе. Шлѣк аѣ скрѣсѣ, къ дѣнтре Кърѣцѣ аѣ перитѣ 4000, дѣнтре Лобонѣ 144 ши с'аѣ рѣнитѣ 306. Дѣпъ че аѣ венитѣ ла Кѣлѣжѣ, фортѣ мѣлѣ аѣ аѣлатѣ, каре ле гѣтѣсе пе 17 Ноемврие, кѣнд ера съ рѣдѣче Прѣнѣѣ пе Францѣскѣ II Ракоцѣ. Дечѣ дн скърѣтѣ тѣмпѣ лѣнд днаної четѣдѣле челе маї де фрѣнтѣ, тот Ардеалѣ л'аѣ ашезатѣ; чѣ Батѣіанѣ чел орѣѣ дѣн Славонѣа нѣпъ ла оцѣзеле Виеннѣ тоате ле прѣда, ши Іоанн Палѣї де фрѣка лѣ се трѣсесе дн Неощадѣѣ.

Тот дѣнтрѣ ачеста ан с'аѣ цѣнѣтѣ Комѣісіе Камерѣтѣеаскѣ ла Сѣвѣѣ, дѣн кареа с'аѣ датѣ скрѣсоареа ачеста ¹⁾: „Фѣнд къ преа-лѣмінатѣа ши преа-чѣнстѣтѣа Домнѣа Атанасѣе Архѣенѣскопѣа де меѣеа Греѣеаскѣ а вѣсерѣеї рѣзѣрѣтѣлѣ прѣн Ардеалѣ, черѣсе кѣ нѣмеле сѣѣ ши а тот неашѣа Ромѣнѣск чел де кърѣнд зѣнт, прѣн Інстанѣе, ка каса чеа дѣн аѣарѣ дѣн четатеа Бѣлградѣлѣ, че дн анѣа 1700 се рѣндѣсе де нѣнѣрѣе, іаръ апої н'аѣ пѣлѣкѣтѣ нѣнѣтарѣлор, сѣ се деа нѣмѣцѣлор Ромѣнѣ маї вѣртѣе ка сѣ'шѣ рѣдѣче дѣнтрѣ лѣса Скоалѣ ромѣнеаскѣ ши лѣтѣнеаскѣ, ши пѣнтрѣ ачестаа ши Комѣісіа камерѣтѣеаскѣ, че есте акѣм дн Ардеалѣ, зѣса черере а преа-лѣмінатѣлѣ ши преа-чѣнстѣтѣлѣ Домнѣлѣ Архѣенѣскоп о ар фѣ аѣѣтат прѣн інформѣа са ши ар фѣ шѣ лѣатѣ дн лѣна лѣ Аѣгѣстѣ дѣн анѣа 1703 дналт інѣмат де ла кърѣе, кѣ Кесарѣ-Крѣеаскѣ Маѣестатеа са черѣта касѣ Домнѣлѣ Архѣенѣскоп ши де кърѣнд зѣнтѣ комѣнѣтѣѣеї Ромѣнѣлор мѣлѣстѣвѣе о аѣ датѣ ши аѣ порѣнѣитѣ сѣ се деа, чѣ пѣнтрѣ порнѣреа рескоалѣї, кареа дн-кѣ цѣне, фѣнд кѣ кѣ фанѣа а се да пѣн'акѣм н'аѣ нѣтѣтѣ, дрепт ачееа пѣнтрѣ маї вѣлѣ секрѣтате а Домнѣлѣ Архѣенѣскопѣ ши а неашѣлѣ Ромѣнѣскѣ прѣн чѣссѣоналеле ачестеа се дѣ лор нѣмѣта касѣ ши тоате негѣненѣїле че се цѣн де дѣнѣса, кѣ нѣмеле дѣнѣратѣлѣ, аша ка кѣнд Дѣмнѣзеѣ ва да маї вѣне времѣ, каса ачееа сѣ о поатѣ кѣрпѣнде, фаче, моѣенѣ ши днѣгарѣе спре фолѣсѣа маї сѣе зѣсѣ, дѣпъ кѣм вор вреа, дѣнтрѣ акърѣа тѣрѣрѣе чѣссѣоналеле ачестеа ле ам іскѣлѣтѣ ши дѣнтрѣтѣ кѣ пѣчеѣїле поастре дн Сѣвѣѣ дн 5 Маїѣ дѣн анѣа 1705. Іоанн Онорѣе Комѣтѣа С. імперѣлѣї Ромѣнѣлор ши Домнѣа де Сесап. А. Барѣ дн Вѣердѣнѣѣ, ал Кесарѣ-Крѣеѣеї тѣрѣрѣї Камерарѣѣ ши Консѣлѣарѣѣ ла кѣтара де кърѣе ши ал Комѣісіеї камерѣтѣеѣї дѣн Ардеалѣ Прѣсѣдѣнт к. м. с. Георгіе Екелес к. м. с.

¹⁾ Engel in recent. Hist. Moldaviae p. 290. ²⁾ Idem Engel in recent. Hist. Valachiae Part. I. p. 362

seq. ³⁾ Katona in Epitome Chron. ad h. a. ⁴⁾ Gebhardi in Hist. Hung. Part. 3. p. 348. seqq. ⁵⁾ Vagner in Hist. Iosephi I. p. 59-66. ⁶⁾ Cserei Mihály az Erdélyi Historiaban ad h. a. ⁷⁾ Cessionales Commissionis apud Samuelem Klain de Szád de Metropoli Transylvania Part. 8. § 3.

Апѣл 1706. Тот скопѣл мѣѣ аѣ фостѣ шѣ есте ка дѣ Хроника ачеаста съ аде-
верезѣ ачелеа каре сѣнт де мѣсѣ спре дѣцелечеереа шѣ щѣнда Исторѣи Ротѣнѣлор; иарѣ
нѣ съ скрѣѣ тоате тѣрѣнѣщѣнѣрѣле дѣн каре некѣм неамѣл, чѣ нѣчѣ привате фамѣлѣле Ро-
тѣнѣнѣшѣ пот абеа вре хѣ фолос. Дрепт ачереа прѣн скрѣереа лѣкрѣнѣлор, че се щѣн де
анѣл де акѣм, кареа Радѣл Гречеан ¹⁾ преа не лѣнгѣ о скрѣе, шѣ о нѣн нѣмѣл дѣнѣ преа-
вестѣтѣл Енѣел ²⁾ кареле зѣче: „Ан лѣна лѣи Іанѣарѣе дѣн анѣл 1706 с'аѣ щѣнѣтѣ нѣн-
та лѣи Константѣн Брѣнѣкованѣ челѣи гѣнер кѣ фата лѣи Балашиѣ Пахарѣнѣкѣл дѣн Молдова,
кареа нѣнѣтѣ Домѣл Молдовеи Антиох Канѣтепѣр о аѣ дѣнподовѣтѣ прѣн трѣмѣтереа Спѣ-
тарѣнѣлѣи сѣѣ, оанн Ниѣе, кареле ера рѣденѣе кѣ Канѣтаксѣнѣи дѣспре мѣмѣ. Агѣнѣи
аѣ логодѣт шѣ Антиох Канѣтепѣр не Марѣа фѣиѣ са дѣнѣ Радѣл, алѣ фечѣлор ал лѣи Брѣн-
кованѣ. Алѣ-Баша Вѣзѣрѣлѣ челѣнѣ прѣн оаре-каре Селѣктер дѣн лѣна лѣи Априлѣе дѣн
анѣл 1706, маре сѣмѣ де ванѣ аѣ сторѣѣ дѣн Валахѣа шѣ дѣн Молдова.“

Дѣспре Кѣрѣнѣи скрѣе Катона ³⁾: „Дѣнѣ сѣмѣл де ла Сечен, Берченѣи кѣ шесе лѣнгѣ
еѣне, лѣнѣнѣд кѣрѣнѣи де кредѣнѣнѣ дѣн 6 Окѣтобѣрѣе 1705, де ла Ракоѣи с'ѣѣ дѣсѣ ла Тѣрна-
вѣа, шѣ атѣта аѣ дѣнкѣлѣитѣ тракѣтѣлѣ чел де паче, кѣт нѣ л'аѣ щѣнѣт дѣскѣлѣи солѣи дѣнпѣ-
ратѣлѣи Вратѣславѣи шѣ Сеченѣи, ва дѣнкѣ нѣчѣ солѣи Анѣглѣлор шѣ ал Холландѣлор, шѣ тре-
кѣнѣнѣд анѣл 1705 дѣн анѣл 1706 Ракоѣи аѣ стрѣнѣсѣ ла Мѣшѣколѣѣ не чѣи 25 де Сенаторѣи
ал сѣи, шѣнде с'аѣ сѣлѣтѣнѣтѣ дѣспре челе доѣѣ мѣлѣозне де ванѣ де араѣтѣ че се кѣлѣтсе ла
дѣнчѣнѣтѣлѣ кѣрѣнѣиѣе. Акѣм иарѣнѣи поѣтеа Ракоѣи, сѣ се батѣ пре атѣнѣиѣа, дарѣ негѣнѣнѣ-
торѣи непѣтрѣ неѣреава ванѣлор ачестора аѣ сѣнѣтѣ преѣнѣлѣ марѣфелор сале; повѣлѣи с'аѣ
серѣчѣнѣтѣ, кѣчѣи кѣ ванѣи ачѣеѣа нѣчѣи дѣнѣи неѣтеа плѣтѣ даторѣиѣе нѣчѣи а'шѣи ресѣкѣмѣнѣра зѣлоа-
деле, тотѣшѣи Ракоѣи аѣ доѣнѣнѣтѣ, че аѣ поѣтѣтѣ. Тот аколо с'аѣ орѣнѣнѣнѣтѣ шѣ ачѣеа,
ка сѣ факѣ паче кѣ дѣнпѣратѣлѣ Іосѣф I, кареле ка хѣн ѣвѣиторѣѣ де Шѣнгѣрѣи шѣ де вѣнеде
де обѣще ла тоате, кѣте се кѣвѣнѣа ера плекат, шѣ конѣнѣнѣи дѣнкѣ аѣ скрѣеѣ дѣн 6 Марѣе,
сѣнѣт каре сѣ се дѣнчѣе де ла арѣе. Дѣнчѣетареа де ла арѣе с'аѣ нѣсѣ дѣн 15 Априлѣе
нѣнѣ дѣн 1 шѣ 5 Маѣѣ. апоѣи нѣнѣ дѣн 30 Іѣнѣе, преѣкѣм араѣтѣ ресѣрѣнѣтѣлѣ дѣн Вѣенѣа дѣн
11 Маѣѣ датѣ, шѣ черкѣнѣнѣд не Ракоѣи дѣнѣтѣ прѣн мѣѣереа лѣи, кареа с'аѣ словозѣнѣтѣ дѣн
рѣвѣе де ла Вѣенѣа, апоѣи прѣн сѣра лѣи, кареа ера тѣрѣнѣтѣ дѣнѣ Асперѣмонѣтѣ, маѣи пре
вѣрѣтѣ прѣн Комѣтѣлѣ Владѣславѣи, шѣ фѣлѣгѣнѣнѣнѣтѣи Марѣхѣиѣнѣатѣлѣ челѣ обѣлѣнѣнѣиторѣѣи дѣн Шѣрѣманѣа,
Вѣрѣгаѣ, кѣ щѣнѣереа тѣтѣрѣор доѣнѣнѣнѣлор сале дѣн Шѣнѣгарѣа, дѣнчѣетареа де ла арѣе дѣнкѣ
о аѣ лѣнѣнѣнѣтѣ нѣнѣ дѣн 13, апоѣи дѣн 24 Іѣнѣе, нѣмѣлѣи сѣ се ласе де Арѣдеалѣ, чѣ Ракоѣи
н'аѣ вѣрѣтѣ, аѣнѣдатѣи фѣнѣнѣд маѣи вѣрѣтѣсѣ де Берченѣи, преѣкѣм дѣнѣсѣшѣи тѣрѣтѣрѣсеѣе. Стрѣ-
кѣнѣнѣнѣсе тракѣтѣлѣ чел де паче, Ракоѣи аѣ вѣтѣтѣ Стрѣгонѣлѣ шѣ л'аѣ шѣ лѣатѣ прѣн ле-
неѣвѣереа Преѣфекѣтѣлѣи Кѣкленѣер; дарѣ Старѣнѣбергѣи иарѣнѣи аѣ лѣатѣ дѣнѣтѣрѣнѣтѣ стрѣбѣнѣнѣд
прѣн шанѣнѣнѣрѣе де ла Корѣа; кѣ Ракоѣи неѣнѣтѣрѣнѣнѣд зѣдѣрѣе лѣсасе Стрѣгонѣлѣ шѣ тер-

сесе спре апъраеа Кашовіеі, кареа се вѣтеа де Равѣтинѣ. Вагнер вреа съ тѣнтѣаскѣ пе Равѣтин, къ аша днграбъ с'аѣ трасѣ де ла Кашовіа, ші Ракоці тѣртѣрсееше. къ аша де рѣѣ аѣ статѣ Кашовіа, де аѣ гѣндитѣ къ маі днаинте де а сосі ел, се ва лѣа. Равѣтин тѣртѣндѣсе ла Дебрецін ші азѣнд къ Лаврентіе Пекрі аѣ тѣрѣзратѣ Ардеалѣ, дѣпѣ че аѣ ешитѣ ел динтѣрѣнсѣл, аѣ трімісѣ ла Тигеѣ къ о парте де ощи днапоі, кареле трекунд дн Ардеалѣ, дѣкѣнд зѣхѣреа дн Сізііѣ ші лѣзѣнд пе стрѣжеріі дн Кѣжѣ, аѣ вѣхѣтѣ пе Кѣрѣціі лѣі Пекрі ла Кѣчепарде. Іарѣ Ракоці дѣпѣ адѣнареа дн Рошнавіа аѣ мерсѣ де аѣ днтѣрїтѣ Кашовіа, ші пре Іесѣціі і-аѣ сѣргѣнитѣ дн Унгаріа дѣпѣ рѣндѣіала сеітѣлѣі дн Сечен, пентѣрѣ къ нѣ с'аѣ лѣсатѣ де Провінціалѣ дн Австріа.⁴ А-шіндереа скріе Гебхарді ¹), чі ші Гебхарді ші Катона аѣ лѣатѣ а ле сале дн днсѣшї Ракоці ⁵) ші дн Вагнер ⁶). Дн анѣл де акѣм с'аѣ днтѣрїтѣ ші привілеціѣрїле Сѣрѣілор прїп днтѣратѣл Іосїф І, кѣм аратѣ дїпломатарїѣл неатѣлѣі Ілірїческѣ ⁷).

¹) Radul Grecianu apud Engel in recent. Hist. Valach. Part. I. p. 363. seqq. ²) Engel in recent. Hist. Mold. p. 290. ³) Katona in Epit. Chron. ad h. a. ⁴) Gebhardi in Hist. Hung. Part. 3. p. 352. seqq.

⁵) Racotzi des révolutions de la Hongrie. ⁶) Vagner in Historia de Iosepho I. ⁷) Diplomatarium Nationis Illyricae Part. I. p. 15 et Part. II. p. 19.

Анѣл 1707. Ла анѣл де акѣм аша скріе преавестїтѣл Енгел ¹): „Фїнд маре чїзмѣ дн Бѣкѣрещї Константїн Брѣнкованѣ Водѣ Крѣчїзѣл дн анѣл 1706 л'аѣ сербатѣ дн Тѣрговецї, ѣнде аѣ венїтѣ ла ел Епіскопїі Кліментѣ Проїн де ла Одрїїѣ, ші Атанасїе де ла Дрѣцїор, дн 5 Мартїе дн анѣл 1707 с'аѣ днтѣрнатѣ дн Бѣкѣрещї, ші фїнд къ цїнеа рѣсвоїѣл днтре Карол XII Країѣл Свезілор ші Петрѣ І, днтѣратѣл Мѣскапїлор, і-аѣ венїтѣ порѣнкѣ, ка сѣлѣ дндрептареа лѣі Ісѣѣ Баша де ла Бава ші къ ацїсторїѣл лѣі Антиохѣ Кантемїр Домѣлѣі Молдовеї сѣ днтѣреаскѣ Бендерѣл, ла акѣрѣіа днтѣрїре с'аѣ пофїтїтѣ зїдарї 100, вѣрдашї 200, лѣкрѣторї 2000 ші каррѣ 350. Ачещїа тоцї аѣ тревїтїтѣ сѣ фїе ла Бендер днаинте де Сѣлѣцїорѣѣ, дрепт ачееа с'аѣ ші трімісѣ дн 6 Априліе. Дѣпѣ Пацї аѣ порнїтѣ ші Водѣ, чї мерѣнд аѣ лѣатѣ порѣнкѣ дѣпѣ илѣчереа са, ші дн 3 Маїѣ с'аѣ днторсѣ ла Бѣкѣрещї. Ачї фѣ кѣртенїтѣ де Хрїсант позл Патрїарх ал Іерѣсалїмѣлї, непотѣл де сорѣ ал репосатѣлѣі Патрїархѣлї Досітеїѣ, кареле фѣсесе маї днаинте Епіскоп дн Кессарїа, ші пре ачеста л'аѣ кіематѣ, ка сѣ сфїндеаскѣ тѣлѣстїреа чеа позл а С. Георгїе дн Бѣкѣрещї. Че бѣкѣрос аѣ фѣкѣтѣ Хрїсант, пентѣрѣ къ тѣлѣстїреа къ тоате венїтѣрїле ші къ ѣн хап ера днкінатѣ вїсерїчеї де ла Мор-тѣлѣл Домѣлѣі дн Іерѣсалїм. Ла літїа дн каре тоаше де а ле С. Георгїе днѣкѣ с'аѣ дѣсѣ дн тѣлѣстїре, аѣ фостѣ де фадѣ Дїонїсіе ал Трїповѣлї, Клімент Проїн ал Одрїїѣлї, Лѣксентїе ал Софіеї, Максим ал Іеропоїсїлї, Неофїт ал Севастїеї, Мітрофан ал Ніссеї, Макаріе ал Варнеї, Антемїе ал Рѣтнїкѣлї ш. ч. Дѣпѣ прїлнѣ Прїлѣл аѣ дѣрѣїтѣ Патрїархѣлї ші фїеде-кѣрѣі Архіереѣ кѣте о пѣфратѣ, дн каре ера легацї кѣте кѣцї-ва галбенї.

Дн 3 Ізліе аѣ ешитѣ Водѣ ла Матрессарї че се кіамѣ де ла пѣлза чеа тѣлѣтѣ че

се цесе аколо; ачи і-аѣ венітѣ весте къ Antiox Кантемір іаръші с'аѣ тѣзълітѣ ші дн локъл лѣ с'аѣ пѣсѣ дн Молдова къ а доѣа domnie Міхаіл Раковица, дн 19 Іуліе с'аѣ дн-тѣрпатѣ Водѣ ла Бѣкѣрѣщѣ, ші дн 25 Августѣ с'аѣ днторс ципере-сѣѣ Шерван де ла Царіградѣ скітватѣ фінд прін кѣпітанѣ Старін. Кѣрѣнд дѣгѣ ачѣеа аѣ венітѣ Капіці Баша Чоходарѣ, Алі Ага, ш'аѣ адѣсѣ зн ферман, ка тоці Тѣрчіі ші чеіалалці лѣкзітор десуре Дѣнѣреа, каріі трекасе ші се ашезасе дн Валахія, сѣ се дѣкѣ дндрѣнт, стрі-кѣндѣлісе каселе ші лѣндѣлісе довітоачеле, каре лѣкрѣ і-аѣ пѣкѣтѣ лѣ Брѣнковапѣ, тѣкар къ ла 25000 де Бѣлгарі ші де Сѣрбі с'аѣ трекатѣ днпоі. Маі днколо аѣ венітѣ весте къ аѣ тѣрпітѣ Гаврііл Патріархѣ дн Царіградѣ, днтрѣ а кѣрѣіа лок с'аѣ пѣсѣ Патріарх Архіереѣ дн Кессарія. Пѣлѣ дн Октомврие дн апл 1707 каре аѣ фостѣ ал 19 ап ал domnieі лѣ Брѣнковапѣ, аѣ скрісѣ Радѣл Гречѣан Історія са."

Десуре Кѣрѣціі скріе Катона ²⁾ прекаѣм зрѣеазѣ : „Кѣнд днторчѣа Старѣмбергѣ ці-пѣтѣрліе де ла рѣѣл Вагѣлѣ ла крѣдінціошіреа днпѣратѣлѣ, ші апѣра Австріа де Кѣрѣціі маі днпінте де а се днтрѣла Равѣтін, Ракоці аѣ тѣрсѣ ла Мѣрѣші-Ошорхеіѣ, ші ла днченѣтѣл лѣ Априліе с'аѣ вестіѣ Прінцѣ Арѣеалѣлѣ, де ванд днтрѣнѣлдѣсе дн лѣпа лѣ Маіѣ аѣ цінѣтѣ сеімѣ ла Онод. Ачи дѣпѣ че аѣ арѣтатѣ кѣрѣліе челор дн коміта-тѣл Тѣроцѣлѣ, не депѣтаціі ачѣлѣіші Комітатѣ рѣѣ і-аѣ педѣпсітѣ, къ не Мелхіор Раковскі, Берчепі кѣ тѣнѣа са л'аѣ тѣіатѣ, іарѣ лѣ Крістофор Околѣеані, кѣ цісдекатѣ і-аѣ тѣіатѣ капѣл а треіа-зі, ші тот комітатѣл л'аѣ шѣрсѣ дн пѣмерѣл алтор комітатѣрі, днпѣрѣндѣ-лѣ дн патрѣ пѣрці, ші днпѣрѣнѣлдѣ-лѣ кѣ челе дн вечіні. Дѣпѣ че аѣ фѣкѣтѣ ачѣстеа ла атѣта аѣ венітѣ сеімѣл дн Онод де пре днпѣратѣл Іосіф І, днкѣ л'аѣ тѣ-зълітѣ дн крѣімеа Шгаріеі. Че п'аѣ пріімітѣ Палатінѣл Павл Естерхазі кѣ чеі маі де фѣрпте дн Шгарія, прекаѣм араѣ Сегеді ³⁾."

Іарѣ Гебхарді скріе ⁴⁾ : „Комітѣл Гведо Старѣмберг дн апл 1707 аѣ віне дн-грѣдітѣ тот кѣт ера де ла Тренчен пѣлѣ ла Леополдоноіѣ де кѣтрѣ Шгарія. Пѣтереа Краіѣлѣ Фрѣнчѣскѣ днкѣ аѣ скѣзѣтѣ, пѣнтрѣ къ не Патріархѣл Клімент ХІ кареле днші знісе армеле кѣ але лѣ Лѣдовік ХІV, асѣпра днпѣратѣлѣ, ла ачѣеа л'аѣ адѣсѣ ошіле днпѣрѣтѣціі де аѣ трекатѣ сѣ се ласе де легѣтѣра кѣ Фрѣнчіі ші сѣ факѣ кѣте ле поѣтеа днпѣратѣл Іосіф І. Дрѣнт ачѣеа Кѣрѣціі пѣ маі пѣтеа аѣеа пѣдежде дн Фрѣнчі, ші Патріархѣл днкѣ і-аѣ аѣѣрсітѣ де пѣ се вор сѣпѣне днпѣратѣлѣ, ка зніі не леѣе днкоронатѣ краіѣ ал лор. Авѣрсіанія ачѣаста не тѣлці Католічі і-аѣ адѣсѣ де с'аѣ лѣ-сатѣ де Ракоці, ші днторкѣндѣсе ла днпѣратѣл тѣліе четѣці і-аѣ сѣпѣсѣ лѣ. Протѣс-танціі днкѣ аѣ днченѣтѣ а аѣеа маі тѣре днкрѣдінцаре кѣтрѣ днпѣратѣл, къ ле дѣ-дѣсе ла чеі дн Сілесія пѣнтрѣ Карол ХІІ, Краіѣл Сѣзсісі 120 де вісерічі ші пѣдѣж-дѣіа, къ ші дн Шгарія аша ва фаче, фінд къ дн апл трекатѣ 1706, тѣрсіе Кардина-лѣл Колонічі, ші зрѣмасе дн мітрополія Стрїонѣлѣ Прінцѣл де Саксонія, кареле днсѣші ера пѣкѣтѣ дн пѣрпінці протѣстанці."

¹⁾ Engel in recent. Hist. Valachicae Part. I. p. 364. seq. ²⁾ Katona in Epitome Chron. ad h. a.

³⁾ Szegedi in Trip. Regni Hung. ⁴⁾ Gebhardi in Hist. Hung. Part. 3. p. 365.

А пъл 1708. Дої Іосіф аъ дѣпърѣдѣтѣ дѣн Августъ каса Австріеї, шї амъндѣ аъ фостѣ фортѣ мѣхпаці: ал доїлеа сѣнт кареле аъ ресѣфледѣтѣ Ромънії, шї еѣ атънчї дѣфлорѣнд мѣлт пѣтеам, кѣм се ва арѣта ла локъл сѣѣ, пе тоцї і-аъ ковѣршѣтѣ, чел дѣп- тѣїѣ ісѣрѣвѣндѣ-шї требіле кѣ Верховнїкъл преоцескѣ, прекум се кѣдеа, шї еѣ ам арѣтатѣ ла аплѣ трекутѣ, аъ порѣнчїтѣ сѣ се факъ сеїм ла Пожол, ла каре сеїм с'аъ кіематѣ шї Франціск II Ракоці кѣ алешї лѣї, дарѣ н'аъ терсѣ, прекум поцї четї ла Беліе ¹⁾. Дѣптр'ачеа Ракоці кѣ ал сѣї кѣ тотѣл се сѣърта шї мѣлт кѣтеза, тѣкар кѣ пѣрѣреа кѣ пердереа лор пѣлѣ че ш'аъ рѣптѣ капѣл шї лї с'аъ фрѣнтѣ коарпеле ла Тренчїн. Пердереа Кѣрѣцілор де ла Тренчїн аша о скріе Вагнер ²⁾:

„Дѣлѣ че аъ трекутѣ Старетберг ла оастеа дѣн Іспанїа, прѣсте оастеа дѣн Унга- ріа іарѣшї с'аъ пѣсѣ маї маре Ценерарїа Хаїстер. Ачеста дѣн 2 Августѣ 1708, мер- гѣнд ла Шїмелїн, аъ дѣцелесѣ кѣ Ракоці, Берченї шї тоатѣ оастеа кѣ флорѣа Кѣрѣці- лор сѣлѣт прѣсте рѣл Вагълїл токма апроане. Дечї Хаїстер ла зече чеасрї де поап- те аъ порпїтѣ кѣ оастеа са, шї трекунд Вагъл де кѣтрѣ зїѣв аъ нїмерїтѣ ла стрѣжіле Кѣрѣцілор, пре каре ле аъ фѣгѣрїтѣ треї фѣртаїе де чеасѣ, пѣлѣ че аъ датѣ прѣсте тоатѣ оастеа лор. Ачї дѣпторкѣндѣ-шї оастеа аъ датѣ вѣтаїе вїтежеце шї дѣптѣїѣ аъ дѣпвїнсѣ пе кѣлѣреці, карїї аъ скѣпнатѣ ла пѣдѣрї шї ла мѣнцї, апої с'аъ апѣкатѣ де педестрашї шї пре ачешїа дѣкѣ і-аъ вѣтѣтѣ шї і-аъ дѣппрѣдїатѣ. Атѣнїа де одатѣ н'аъ перїтѣ дѣп- тре Кѣрѣці, кѣцї ачї, кѣ прекум аъ скрісѣ Хаїстер, кареле пѣ се лѣзда пе сіне, шесе шїї с'аъ тѣїатѣ аколо пе лок. Ракоці дѣн зїза ачѣеа дѣчепѣнд н'аъ маї пѣтѣтѣ стрѣнїе оасте кѣвіоасѣ, кѣ чел маї сѣравенї Кѣрѣці перзѣндѣ-шї пѣдеждеа, кареа о авѣсесе с'аъ плекатѣ шї с'аъ лїпїтѣ де Лобонцї.“ Мошѣл меѣ деспре мама Анна Герег Ніколае, прекум повѣстеа ел, дѣкѣ пе времеа ачѣеста аъ трекутѣ де ла Кѣрѣці ла Лобонцї шї аъ фостѣ дѣптр'ачѣнїа кѣпїтан пѣлѣ ла пачѣа де ла Сатмарїѣ, кѣнд с'аъ лѣсатѣ де оасте шї дѣпторкѣндѣ-се а касѣ ла Рѣчѣ с'аъ кѣсѣторїтѣ кѣ Рѣксанда Терек дѣн Сѣкал, каре сатѣ сѣлѣт дѣн кѣмпнїа дѣн Комїтатѣл Тѣрзеї. Трекутѣ аъ атънчї ла Лобонцї шї Ладїславѣ Очі- каї кѣ 900 де Кѣрѣці, дарѣ пе Безереці, кареле шї ел вреа сѣ треанѣ кѣ тот реїментѣл сѣѣ, л'аъ вѣндѣтѣ оаре-каре прѣтеп ал лѣї, шї прїнзѣндѣ-лѣ, і-аъ тѣїатѣ капѣл дѣн порѣнка лѣї Ракоці дѣн Шарошѣ-Патак, кѣм тѣртѣрїсеце діарїа лѣї Ревенцї ³⁾, шї Вагнер ⁴⁾.

Дѣн Ардеалѣ дѣкѣ пѣ вїне аъ кѣрѣсѣ лѣкрѣрїте лѣї Ракоці, пѣнтрѣ кѣ ценерарїа Ра- вѣтїн аъ дѣпвїнсѣ пе Сексїї дѣн Цїсрѣѣ шї дѣн Чїжк карїї дїнеа кѣ Ракоці, шї вѣрѣторїа лѣї Равѣтїнѣ Ценерарїа Кріксвагн аъ фѣгѣрїтѣ пе Каролї дѣн Ардеал, кареле дѣптрасе кѣ 10000, прекум аратѣ ачѣстеа Катона ⁵⁾ шї Гебхардї ⁶⁾.

¹⁾ Belius N. H. Tom. I. p. 389. ²⁾ Vagner in Hist. Iosephi I. p. 241. ³⁾ Revitzki in Ms. Diario de Rakotzi. ⁴⁾ Vagner l. c. p. 245. seq. ⁵⁾ Katona in Epit. Chron. ad h. a. ⁶⁾ Gebhardi l. c. p. 365.

А пъл 1709. Деспре Валахїа скріе преавестїтѣл Енгал ¹⁾: „Дѣлїаро шї Каптемїр пе дѣкредїндеазѣ деспре чева че пѣ скріе Грѣчѣанѣ, адекѣ: кѣ Брѣнкованѣ дѣн анії дѣн карїї ера маї тѣрѣвратѣ Поарта Тѣрчѣаскѣ, аъ трїмїсѣ дѣн банкѣ де Віенна, дѣн Венецїа

ші Брашовѣ вані не камѣтъ, ка съ аѣтъ апоі de unde тры, де кѣтва с'ар дитѣмпа, съ требѣ съ еасѣ де сѣнт облдѣіреа Търчѣаскъ. Ачѣаста дѣкъ скріе Кантемір, къ Брънкованѣ акѣм дѣчѣпѣсе а се дѣцѣлѣе къ Рѣшіі ші къ Немціі; къ Немціі ка възндѣсе дѣ прѣмѣждіе съ поатѣ фѣці дѣ цѣнѣтѣрѣе Кесаро-Крѣіеці; іарѣ къ Рѣшіі, пентрѣ къ ачѣстіа се апропіа де Ромѣніе, дѣнѣ че аѣ вѣтѣтѣ Петрѣ I, дѣ 27 Іѣніе дѣн аѣл ачѣста 1709, пе Карол XII Краіѣл Свезіеі ла Пѣлтава; ші ла Петрѣ I, цѣнеа Брънкованѣ солѣ пре знѣл че се кіета David; іарѣ дѣнѣ ачѣста пре алѣл че се нѣміа Кастріот. Прѣн ачѣстіа аѣ ші фѣкѣтѣ Брънкованѣ легѣтѣрѣ къ Петрѣ I, ка де се ва рѣдіка ачѣста къ рѣсвоіѣ асѣпра Търцілор, Брънкованѣ съ цѣнѣ къ е.л, съ дѣтѣрте пе Сърві ші пе Бѣлгарі ка съ се адѣне пѣлѣ дѣ 30000 де дѣтр'арміці, ші съ деа зѣхѣреа пентрѣ тоатѣ оастѣа, пентрѣ карѣ дѣнѣратѣл Петрѣ I, дѣкъ аѣ нѣмератѣ пе Брънкованѣ дѣтре чеі че аѣ стѣмпа рѣндѣлѣ С. Andreiș, ші мѣлте алѣлѣ і-аѣ фѣгѣдѣітѣ.“

Дѣспре Молдова тот ачѣла Енгѣл 3) скріе: „Карол XII, скѣпасѣ дѣ Benderiș, карѣлѣ аѣ пѣрѣтѣ пе Міхаіл Раковіцѣ Domnѣл Молдовеі, къ се дѣцѣлѣе къ дѣнѣратѣл Петрѣ I, ші спре маі тѣре арѣтѣре ші провѣ аѣ адѣсѣ ачѣаста, къ фѣціад дѣн вѣтаіа де ла Пѣлтава о парте де Свезі къ повѣдѣіторіѣл Алекс Гіленкрѣк, ші скѣвѣнд дѣ Черпѣзці Міхаіл Раковіца аѣ дѣнѣнѣдатѣ дѣспре дѣнѣшіі пре дѣнѣратѣл Петрѣ I, карѣлѣ аѣ трѣмісѣ де і-аѣ тѣіатѣ ші прѣнсѣ. Ла арѣтѣреа ачѣаста, Поарта аѣ порѣнѣчѣтѣ Сераскі-ріѣлѣл дѣн Дрѣшлор, де дѣн Ноѣмврѣе аѣ прѣнсѣ пе Міхаіл Раковіца, ші дѣ лѣкѣл лѣі аѣ нѣсѣ Domnѣ Молдовеі пе Ніколаѣ Маврокордатѣ.“

Черѣ Міхаіл 4) дѣкъ скріе: „Din рѣсвоіѣл де ла Пѣлтава фѣцінд ка ла о тіе де Свезі ші пѣврѣнд а тѣрѣе ла Краіѣл дѣтре Тѣгарі, с'аѣ ашезатѣ дѣ Молдова, де знѣ де знѣі аѣ трѣкѣтѣ дѣ Ардеал ші с'аѣ вѣгатѣ дѣтре Немці, іарѣ асѣпра чѣлор че аѣ рѣмасѣ дѣ Молдова, аѣ венітѣ Мѣсканіі дѣн Полоніа ші пре знѣі і-аѣ тѣіатѣ, пе чѣі.л.лѣі і-аѣ робітѣ. Дѣнѣратѣл Търчѣскѣ пе Раковіцѣ Водѣ дѣн Молдова, пентрѣ къ п'аѣ апѣратѣ пе Свезі, ба дѣкъ с'аѣ дѣцѣлѣсѣ къ Мѣсканіі, л'аѣ прѣдатѣ де тоате ші л'аѣ прѣнсѣ, іарѣ дѣ лѣкѣл лѣі аѣ нѣсѣ Domnѣ пе Чоходаріѣл сѣѣ Ніколаѣ Маврокордатѣ. Domnѣл цѣреі Мѣлѣненціі Константін Брънкованѣ дѣкъ нѣмаі аша аѣ скѣпатѣ де нѣ л'аѣ тѣзѣлітѣ, къ аѣ авѣтѣ мѣлці вані ші аѣ дѣнѣлѣтѣ пе чеі де ла Поартѣ; къ дѣспре дѣнѣсѣл дѣкъ ера вѣсте къ се дѣцѣлѣе къ дѣнѣратѣл Мѣсканілор, ші доарѣ ші аша есте.“ Ашіндѣреа скріе Морері 4).

Кѣрѣцілор дѣн пѣрдѣреа чѣа ла аѣл трѣкѣтѣ адѣсѣ тот рѣѣ лѣ аѣ кѣрѣсѣ лѣкрѣрѣе, къ дѣ іарна че аѣ дѣчѣпѣтѣ дѣ аѣл ачѣла ші аѣ цѣнѣтѣ дѣ аѣл де акѣм, Іоанн Палѣі, прѣкѣм скріе Вагнер 5) маі де мѣлте орі і-аѣ вѣтѣтѣ, лѣвѣнд де ла еі Рѣсѣмберга, пе мѣлці аѣ трасѣ ла асѣлѣтѣреа де дѣнѣратѣл Іосіф I. Апоі Цѣнераріѣл Хаістер, кѣм зѣче Гѣвхарді 6): „Аѣ довѣндітѣ де ла коммѣданціі сѣѣ пѣркѣлѣвѣі Кѣрѣцілор чѣі Кантолічі, каріі се тѣеа де аѣрїсѣаніа Панѣі, пентрѣ къ с'аѣ лѣсатѣ де дѣнѣратѣл дѣ 25 Августѣ 1709, Сѣмонторніа, дѣ 8 Сѣптемврѣе Вѣстрѣмѣл, дѣ 29 Ноѣмврѣе Сѣчѣнѣл

ші аѣ трасѣ кордон де ла Ваѣ пре лѣнгъ рѣхл. Иполѣлѣ престе мѣнци пѣлѣ ла Ді-
вінѣ, аша кѣт фоарте аѣ стріпторітѣ не Кѣрѣці. “ Ашіндереа скріе Вагнер ⁷⁾, ка-
реле ші ачеаста скріе, кѣ Ардеалѣл дн анѣл де акѣм сѣнт Ценераріѣл Крікеваѣм аѣ
фостѣ дн паче. нѣмаі чіѣма че днтрасе дін Полоніа л’аѣ кан стрікатѣ.

¹⁾ Engel in recent. Hist. Valachiae Part. I. p. 365. seq. ²⁾ Idem Engel in recent. Hist. Moldaviae p. 290
³⁾ Cserci Mihaly az Erdélyi Hist. ad h. a. ⁴⁾ Ludovicus Moreri in Dictionario Universali. ⁵⁾ Vagner in
Hist. Iosephi I. p. 302. ⁶⁾ Gebhardi in Hist. Hung. Part. 3. p. 368. ⁷⁾ Vagner l. c. p. 308.

А н ѣ л 1710. Дн кѣрѣл анѣлѣ 1710, зіче Енгел ¹⁾, днпѣратѣл Мѣсканілор Пе-
трѣ I, дін зі дн зі маі рѣѣ се днцелечеа кѣ Поарта Тѣрчѣаскѣ. іарѣ Брѣлкованѣ дн-
днцнндѣсе деспре пѣпѣрѣвіреа ачеаста, ші възлнд маі днпннте кѣ вор терѣе ла бѣтаіе,
не Петрѣ I деспре тоате дн днцннда, ші ел ші акѣм аѣ кѣмпѣрат Сѣмѣѣта де сѣс дн
деара Олѣлѣл кѣ вр’о кѣтеѣа сате, ші ш’аѣ фѣлѣтѣ кѣрте днтр’ѣлса. (Везі анѣл 1701
ѣнде ашнтрелеа скріе). Апрошндѣсе времеа де а се іві сѣѣршітѣл пѣпѣрѣвіеі ачеіа
маі сѣс зісе, Ніколас Маврокордатѣл Домнѣл Молдовеі, пѣртѣнд днпннтеа окілор прімеж-
діа рѣсвоіелор де възѣ воіа са с’аѣ лѣсатѣ де домніе, ші прін коммѣндареа лѣл ші а
Ханѣлѣл дн Крїм Поарта аѣ пѣсѣл Домнѣл дн Молдова не Дїмітріе Кантемір. Ачестѣа і-аѣ
порѣнчїтѣ Поарта ка маршїне віне сѣ ле апере ші тоате кѣлѣ прін каре с’ар пѣтеа
днцннда Мѣсканї деспре мїшкѣрїле Тѣрчїлор сѣ ле пѣзеаскѣ. Деспре Брѣлкованѣ
днкѣ аѣ авѣтѣ тѣнѣтѣл порѣнкѣ, пѣпѣрѣ кѣ дн анѣл ачеста 1710 акѣм се пѣрѣсе Брѣл-
кованѣ ла Поартѣ, кѣ се днцелече кѣ Мѣсканї, ші кѣ ш’аѣ кѣмпѣратѣл тошіе дн Ардеалѣ.

„Тоате стѣрїле днпѣрѣцїрѣ а ле нѣрѣі ачестеіа сѣнт де лїпсѣ а ле шї, ка сѣ поцї
днцелече Історїа, че ва ѣрма ла апїі вііторї, дрепт ачееа ачестеа днсеампї: Мїністрѣл
чел маі днкрѣзѣт ал лѣл Брѣлкованѣ дн лѣкрѣрїле дн афарѣ, ера Константїн Кантакѣзе-
нѣл, дарѣ ачеста аша нѣ цїнеа аскѣнсе лѣкрѣрїле челе де таїнѣ, кѣт Делѣіаро се
тїрѣ кѣп дн времї аша де крїтїче неміка ера аскѣнс дн кѣртеа лѣл Брѣлкованѣ. Кѣнд
венеа вр’о порѣнкѣ де ла Царїград, маі днпннте де а се снѣне ачеста лѣл Водѣ, се
повестеа прін догане, че порѣнкѣ аѣ венїтѣ, ші дндатѣ се скріеа прін алте церї де тре-
чеа прін Царїград кѣ датѣл дн Вѣкѣрѣці. Протївнїчїі лѣл Брѣлкованѣ кѣ ачеста днкѣ
с’аѣ фолосїтѣ дн анѣл 1713 аскѣра лѣл. Прін Константїн чел вѣтрѣн терѣеа челе де
таїнѣ не тѣнїле тѣтѣрор Кантакѣзенїлор, карїі кѣ тоцїі ера вѣнї кѣтрѣ Брѣлкованѣ,
пѣпѣрѣ челе че фѣлѣсе дн контра касеі лѣл Шерѣан Водѣ, тѣкар кѣ Брѣлкованѣ тот спре
Кантакѣзенї трѣѣеа шї лор ле да дрегѣторїіле челе маі марї шї маі тѣноасе. Ера шї
днпѣре воїерїі Мѣпѣненцїі ѣнїі, карїі нѣ пѣтеа сѣѣерї ферїчїреа лѣл Брѣлкованѣ шї а Кан-
такѣзенїлор, чї ле поѣтеа сѣрпареа ка сѣ се днпалде еї, кѣчї ле ера фрїкѣ, кѣ нѣмаі
днпѣрѣ ачесте доѣѣ касе вор облѣдзі деара. Полїтіка ачестора ера ка сѣ семене сѣезї
днпѣр’ачесте доѣѣ касе, дрепт ачееа чѣї че ера воїторї де віне лѣл Брѣлкованѣ, Кан-
такѣзенїлор ле ера дѣштанї шї днпротївѣ; днпѣре Кантакѣзенї маі віне се пѣрѣѣеа кѣ
Брѣлкованѣ, Константїн шї Міхаїл фрадїі лѣл Шерѣан Водѣ шї ѣнкіі лѣл Брѣлкованѣ, дарѣ

Стефан Кантакззєнъ, фечіоръл лѣи Константинъ, ера дитр'аскзєнѣ маре дѣштан лѣи Брѣн-кованъ, ші Міхаїл Кантакззєнъ і-аѣ стрікатѣ лѣи prin пелзареа де сеамъ; пентрѣ къ авеа цинере не Дімітріе Раковица фрателе чел маї тѣнр ал тѣзълітѣлѣи Міхаїл Раковица Водѣ, каре Дімітріе къ алці воіері Молдовенѣці фѣдїсе дн Ардеал де фріка лѣи Ніколае Маврокордат. Міхаїл Кантакззєнъ дн вара дін анъл 1710 аѣ скрієѣ цинере-сѣѣ къ Брѣнкованъ е плекатѣ сѣ се зєаскѣ къ Мѣсканіі, іарѣ Дімітріе Раковица аѣ скрієѣ ачєаста дін Ардеалѣ лѣи Міхаїл фрате-лѣи сѣѣ кареле ера днкієѣ дн Едікѣлѣ ла Царіград. Міхаїл Раковица примінд картеа фрате-сѣѣ ші пѣдєждѣінд къ prin ачєєа ва довѣнді гра-ціє, аѣ арѣтатѣ ші картеа ачєєа ші алте кѣрці Візірієлѣи Кіпрієлѣи, кареле пѣлѣ кѣнд аѣ фостѣ Візірієѣ аѣ тѣкѣтѣ деспре пѣра ачєаста, іарѣ дѣнѣ че с'аѣ тѣзълітѣ Кіпрієлѣи, дн-пѣратѣл ші Візірієл чел поѣ Мехмет-Баша афлѣндѣ-о, с'аѣ сѣлѣтѣтѣ кѣм ар пѣтеа тѣ-зълі ші педєнци не Брѣнкованъ. Ла сѣатѣл ачєаста с'аѣ кієшатѣ ші Ханъл Девлет Герєі кареле аѣ рєспѣєсѣ сѣ пѣлѣ Домнѣ Молдовєі не Дімітріе Кантемір, ші сѣ'і деа пѣтере, де а принде не Брѣнкованъ къ орі че мєщєшѣгѣ, ші де а'лѣ трімітє ла Царіград. Апоі сѣ рѣтѣлѣ елѣ Дімітріе Кантемір домнѣ дн Валахія, ші дн Молдова сѣ се пѣлѣ домнѣ сѣѣ фрате-сѣѣ, сѣѣ вр'о рѣдєніє а лѣи; ці ачєаста нѣ се вєдє а фі адеврѣтѣ, тѣкар къ о скріє Кантемір. Кѣ інстрѣкція ачєаста аѣ вєнітѣ Дімітріє Кантемір ла Молдова дн лѣпа лѣи Ноємвріє дін анъл 1710, ертѣндїєє тоатє кѣтє ар фі трєвѣт сѣ пѣтєаскѣ ла дн-чєпѣтѣл домнїєл. "Ачєстєа тоатє лє аѣ скрієѣ Енгєл дін Дєлкіаро ²⁾ ші дін Кантемір ³⁾.

Черєі Міхаїл ⁴⁾ днкѣ скріє: „Ачі дн Брашовѣ дн касѣ чєа де ванѣ с'аѣ цінѣт къ марє номпѣ пѣнта Комітѣлѣи Вѣртоломєїѣ Ферраті, дофторѣлѣи лѣи Константинъ Брѣн-кованъ Домнѣлѣи Мѣнтєєєскѣ, къ Агнєє фата рєпосѣтѣлѣи Комітѣлѣи Самсіл Калнокі, ла карєа аѣ фостѣ де фѣцѣ цєєєрарієл де аічі Фаврі къ тѣлці оффїєєрї ші цінѣлѣєє Нем-цєшї, Спѣтарієл Тома Кантакззєнъл, воієрієл Гаїан къ фєчїорѣл воієрієлѣи Росєт, Бєї-зєдєлѣл де аічі, Георгіє Кантакззєнъл, къ тѣєєєа ші къ сокрѣл лѣи, Домнїі чєї сѣєєцї де аічі, ші дінтрє Днгрї Немєшѣ Іаношѣ, Тома ші Гавор, Вєрнадѣ Іаношѣ, Калнокі Іо-сіє, Іанко Пєгєр, еѣ ші алціі маї тѣлці; адоєа сєарѣ дѣнѣ пѣнтѣ не аѣ кієшатѣ цєєє-рарієл дінпінтєа Порцєі де кѣтрѣ Болгарсєг, де не аѣ осцѣтатѣ ші не аѣ фѣкѣтѣ фѣтѣоасѣ, ші мєцєєшѣцїтѣ цїєкѣрєа де фок; іарѣ Комітєл Ферраті къ тѣєєєа сѣ ші къ чєї чє-вєнісє къ ел с'аѣ днтѣрнатѣ дн Валахія.“

Прє ачєастѣ врємє трѣя ші Мітрополїціі Атанасіє ал Дрѣщїорѣлѣи ші Антїмѣ ал Днгрѣ-Влахїєі, сѣѣ ал Бѣкѣрєшїєлор, прєкѣл арѣтѣ Лєквїєн ⁵⁾.

Дєспрє Кѣрѣцїі скріє Гєбхарді ⁶⁾: „Дн анъл 1710, Колонєлѣ Баронѣл Сїккінгєн днтрє Вадкєрт, ші Ротхані къ 2500 де Ловонцї аѣ вѣлѣтѣ 12000 де Кѣрѣцїі, прє карїі днєєшї Ракодї къ Каролі і-аѣ повѣдїтѣ, ші алці цєєєрарї днпѣрѣтєшї аѣ лѣатѣ чєтѣлїє ачєстєа: Лєчїовїа дн 22 Іанзарїє, Зїєєл дн 12 Ієлїє, Дїварѣл дн 4 Сєптємврїє, Вр-шєк-Дїварѣл дн 23 Сєптємврїє, Солнокѣл дн 17 Октомврїє, Агрїа дн 29 Ноємврїє ші Епєрїєшѣл дн 10 Дєкєтврїє, prin а кѣрѣра лѣєєє Кѣрѣцїі с'аѣ стрѣтторїтѣ токѣа

ла марціні, ші ар фі тревзітѣ съ треакъ дн Полонія, де ар фі лзатѣ ші Кашовіа къ Мѣнкачійа. “ Ашіндереа скріѣ Беліе ⁷⁾, Катона ⁸⁾ ші Вагнер ⁹⁾ кареле адаогъ къ Ценераріа Хаістер дѣпъ че аѣ лзатѣ Ершек-Ѣваря волмвндсѣ с'аѣ дѣсѣ ла Градѣ, ші аѣ ремасѣ дн локъ лзі маі маре ценераріѣ дн Ѣугаріа Іоанн Палѣ, кареле аѣ ші фь-кзтѣ дн анъа віиторіѣ паче къ Кърхійі. Іаръші Вагнер ¹⁰⁾ скріе, къ ценераріа Ардеа-лзлзі Кріксвазм днкъ аѣ мърітѣ дн анъа де акѣм, ші і-аѣ врнатѣ ценераріа Стаінівіа деспре кареле маі мълте се вор зіче ла ані віиторі.

¹⁾ Engel in recent. Hist. Valachiae Part. I. p. 366. seq. ²⁾ Delchiaro nella Storia delle rivoluzioni di Valachia. ³⁾ Demetrius Cantemir in Hist. Osmanici Regni Lib. 4. cap. 5. N. 29. seqq. ⁴⁾ Cserei Mihaly az Erdelyi Historiabán ad h. a. ⁵⁾ Lequen in Oriente Christiano tom. I. p. 1227 et 1748. ⁶⁾ Gebhardi in Hist. Hung. Part. 3. p. 369. ⁷⁾ Belius nov. Hung. tom. IV. p. 150. ⁸⁾ Katona Hist. Crit. tom. XXXVII. N. 2057. ⁹⁾ Vagner Hist. Iosephi I. p. 393. ¹⁰⁾ Idem Vagner I. c. p. 404.

Анъа 1711. Прекъм мълъ маі днколо преавестітъл Енгел ¹⁾ челе че ле аѣ зісѣ ла анъа треактѣ: „Dimitrie Cantemir de авіа аѣ сосітѣ дн Молдова, ші і-аѣ венітѣ порънкъ де ла Візіріа, ка съ пълтеаскъ тоате кѣте і се іертасе ла днчензтъл domniei, съ факъ magazinspi ne сама оцілор Търчени ші под престе Дѣспре; съ деа кортеле Свезілор ші Козачілор дн Молдова, ші днсѣші съ треакъ къ оастеа ла Bender.

„Ачестіа фортѣ аѣ пълкзтѣ не Dimitrie Cantemir ші дн лок де а фаче че і се порънчісе деспре Брънкованъ, ш'аѣ въгатѣ дн кап, ка дѣпъ пілда лзі Брънкованъ, ел днкъ се цінъ къ Мѣсканіі. Діптръ днчензтѣ нъ с'аѣ дндестълатѣ Брънкованъ ші Констан-тін Кантакззеня къ domnia лзі Dimitrie Cantemir: дрепт ачѣса л'аѣ ші пърѣт ла Петръ І, днпъратъл Мѣсканілор, къ нѣмаі се фаче а цінеа къ крещініі, даръ днтр'аскънѣсѣ тот есте снре партеа Търчѣаскъ; чі днпъратъл Петръ черкънд лѣкръл, аѣ афлатѣ къ нъ есте адеврѣрат, че зіче Брънкованъ, ші пре ачѣста л'аѣ доженітѣ съ се ласе де пізма асѣпра лзі Dimitrie Cantemir, кареле акѣм есте сѣнт апърареа са. Прекъм аѣ ші фь-кзтѣ Брънкованъ, пентръ къ аѣ трімісѣ ла Кантемір пре Логофътъл Корѣеа, кареле аѣ фѣцітѣ ла Кіовѣ, де с'аѣ днпѣкатѣ къ ел, ка апоі амъндоі съ се знѣаскъ къ днпъратъл Петръ асѣпра Търчілор. Кантемір аѣ крезстѣ зісѣі лзі Брънкованъ, ші пріп Корѣеа кълд л'аѣ словозітѣ, аѣ днцііндатѣ пре ачелаші Брънкованъ ші деспре знѣреа са къ Мѣсканіі, ші деспре ачѣса, къ Търчіі вреѣ сѣ'лѣ мълълеаскъ не Брънкованъ, ші къ токма пре ел л'аѣ алѣсѣ знѣалтъ ла мълъліреа ачѣса, даръ ел нъ вреа съ фіе. Акѣм Кантемір віпѣтѣеце не Брънкованъ, къ ші де Константін Кантакззеня преа мълт аѣ аскълтатѣ, де нъ с'аѣ знітѣ къ Мѣсканіі, ші пізмъ асѣпра са преа маре аѣ авзтѣ, къ дн пізма ачѣста аѣ скрісѣ лзі Карол XII къ днпъратъл Петръ І, с'аѣ днцелесѣ къ Dimitrie Cantemir ка ші не Краіа Свезіеі сѣ'лѣ іеа дн Bender, ші не Козачіі чѣі дн Орлік, каріі іерна дн Іаші сѣ'і деа рові Мѣсканілор, карѣа епістоль а лзі Брънкованъ Карол XII о аѣ трімісѣ ла Одрііѣ, де знде аѣ венітѣ порънкъ, кѣм Свезіі съ се апере ші Козачіі съ се дзкъ ла Bender. Маі днколо къ Брънкованъ аѣ скрісѣ Візіріа лзі къ Кантемір нъ аре

грижъ, ниѣ de a фаче под престе Дънъре, ка съ треакъ Търчиѣ, ниѣ de a се зни къ оастеа Търчeаскъ, ши къ се фълеше къ ел аре пзтере de a принде не Брънкованъ, ши de а'лѣ тримито дн ферръ ла Цариград. Vizirѣл кѣт аѣ азѣтѣ ачестеа дндатъ аѣ киematѣ ла сине не Ацентѣл лѣи Кантемирѣ ши i-аѣ архикатѣ тоате, даръ Ацентѣл ле аѣ тѣгъдѣитѣ; даръ Vizirѣл тотъши л'аѣ днкѣсѣ ши лѣи Шлхѣ-Баѣша дн Bender i-аѣ поръпчѣтѣ ка кѣт ва мерѣе Кантемир ла Bender дндатъ сѣ'лѣ прѣндѣ ши сѣ'лѣ тримитѣ ла Цариград, iarъ лѣи Кантемир i-аѣ поръпчѣтѣ ка не 13 Aprilie дн анѣл 1711, сѣ се афле къ ошѣле сале ла Bender. Чи Кантемир дн 9 Aprilie 1711 аѣ фѣкѣтѣ легѣтърѣ къ дмпъратѣл Петръ I, асѣпра Търчиолор ши дн лок de a мерѣе ла Bender аѣ дескѣсѣ кале ошѣлор рѣссенѣ, сѣ днтре дн Молдова.“

Kondiѣiile легѣтърѣи ачестеа, прекъм скрѣе ачелашѣ Енѣел 3) дн Исторѣа Молдовеѣ аѣ фостѣ ачестеа: 1) „Ка Молдова сѣ се тѣрѣиeаскъ, към аѣ фостѣ маѣ de demѣлтѣ, ши сѣ фѣе сѣнт апърареа Мѣсканѣлор. 2) Ка Принѣзл, воѣерѣи ши тоѣи Молдовенѣи сѣ цѣре крѣдѣнѣиошѣре дмпѣратѣлѣи Петръ I, кѣт ва днтра ачеста дн Молдова. 3) Ка дѣнѣ ачеса ошѣле молдовенѣи сѣ се дмпрѣзпѣ къ Мѣсканѣи ши ла олалтѣ сѣ теарѣгъ асѣпра Търчиолор. 4) Ка принѣзл de акѣм ши зрѣмторѣи лѣи сѣ айѣ неотѣрѣтѣ пзтере дн Молдова сѣнт скѣтѣнѣа Мѣсканѣлор. 5) Ка Domnia Молдовеѣ сѣ фѣе de тошѣе а Кантемирѣшѣлор, ниѣ сѣ се dea алтора, пѣлѣ кѣнд ва фѣ чѣнева дѣнтре дѣншѣи.“

Мерѣе маѣ дпколо Енѣел ши зѣче: „Аѣа аѣ днтратѣ дмпѣратѣл Петръ I дн Iашѣ ши с'аѣ адеверѣтѣ крѣдѣнѣиошѣреа лѣи Кантемир; iarъ Брънкованъ аѣ цѣпѣтѣ фѣцарѣнкѣ политѣка са. Кастриотѣ ацентѣл лѣи, адевѣратѣл Isda Искариот (към се пѣтеше de Кантемир) днкъ с'аѣ афлатѣ дн Iашѣ, пѣмаѣ центрѣ ачеса ка сѣ днкрѣдѣнѣеze пре дмпѣратѣл Петръ I, къ Брънкованъ пѣ есте дн стат de а'шѣ пзтеа пѣлѣи фѣгъдѣнѣа, сѣ'ѣ dea зѣхѣреа ши алте, се тѣнтѣзѣа, къ Vizirѣл се апропѣе, ши се teme ка пѣ къмѣа Ханѣл къ Тѣтарѣи сѣ праде деара, de vor да кѣт de пѣцѣн дн Валахѣа. Ла Кастриотѣ дн Iашѣ венеа маѣ adese-орѣ зп кѣлѣгѣр, прѣн кареле днѣиѣнѣа пре Търчи десѣре тоате треѣиле Мѣсканѣлор. Дмпѣратѣл Петръ I, гѣндеа сѣ се аѣште прѣн ачеста, къ аѣ датѣ лѣи Лѣпѣ фѣчѣорѣлѣи лѣи Гаврѣлѣа воѣерѣлѣи дн Молдова 8000 de талерѣ, сѣ се факъ а къмпѣра вѣкѣте не сама Търчиолор дн Бессараѣа, каре апоѣ сѣ ле дѣкъ ла тѣпѣстѣреа Флорѣшѣлор, de знде сѣ ле поатѣ апѣка Мѣсканѣи, къ дн Молдова пѣ афла вѣкѣте, аѣа de сѣнтѣ ера; чи Лѣпѣ ачеста фѣ дншелатѣ de Брънкованъ сѣ къмпере вѣкѣте, даръ сѣ пѣ ле дѣкъ ла пѣмѣта тѣпѣстѣре, прѣчѣнѣнѣнд къ пѣ ера каррѣ. Десѣре Лѣпѣ ачеста днкъ се зѣче къ с'аѣ днѣелесѣ къ Vizirѣл ши л'аѣ днѣиѣнѣатѣ десѣре оастеа Мѣскѣчeаскъ, прекъм ши Брънкованъ, къ Мѣсканѣи пѣ сѣнт маѣ тѣлѣцѣ de 30000 de воѣнѣиѣ, ши къ лѣ с'аѣ сѣзрѣшѣтѣ зѣхѣреаоа. De Брънкованъ се маѣ зѣче, къ Vizirѣлѣи i-аѣ скрѣсѣ, къ ел есте гата а се рѣдѣка асѣпра Мѣсканѣлор, iarъ Мѣсканѣлор ле аѣ фѣгъдѣитѣ къ се ва дмпрѣзпѣа къ дѣншѣи, кѣт vor днтра дн Валахѣа. Адевѣрат есте къ Брънкованъ с'аѣ тѣвѣрѣтѣ не шесѣл de ла Гѣра Зрѣаѣлор, че е кале de 8 чеасѣрѣ de Тѣрговѣшѣи департе. Фѣнд Сѣлтарѣл Тома Кантакъзѣнѣл, кареле афаръ de алте лѣмѣи фоарте вѣне шѣа лѣтѣнеше ши тѣлѣнеше ши

дѣлѣнїи Петръ аѣ трѣмѣсѣ не ѡперарїл Рене кѣ 5000 осташи дѣ Валахїа, кѣ пѣ-
 дежде, кѣ Брѣнковаѣ се ва зпї кѣ дѣлѣл шї ва да шї зѣхѣреа, чї Брѣнковаѣ аѣ ре-
 масѣ нешїкатѣ дѣ табѣрѣ. Дѣтр'ачеа Сїлгарїл Тома Кантакзенѣл вѣзѣд дѣше-
 лѣчїзнеа лѣ Брѣнковаѣ, сѣпт претестѣ, кѣ терѣ се ѡартѣ дѣтр'о кѣрте а са че пѣ
 ера департе де табѣрѣ, аѣ фѣцїтѣ ла Мѣсканї. А доза зї с'аѣ фѣкѣтѣ таре гѣлчевѣ
 дѣ табѣрѣ пентрѣ фѣга лѣ, кѣ Брѣнковаѣ вїне ведеа кѣ шїе се ва дѣштѣ фѣга ачеа
 шї зша шї маї таре се трѣеа де ла дѣпрезвареа кѣ Мѣсканї, пѣнѣ кѣнд пѣ вор дѣ-
 вїнѣ не Тѣрчї. Дѣперарїл Рене дрент ачеа кѣ Тома Кантакзенѣл с'аѣ дѣсѣ не
 Сїретѣ дѣ рїос ла Брїлѣ, шї вѣтѣндѣ-о дѣ 4 зїле о аѣ лѣатѣ; іарѣ Брѣнковаѣ с'аѣ
 фѣкѣтѣ волѣав, шї (кѣ 300 де пѣнцї) аѣ добѣндїтѣ де ла Вїзїрїл словозенїе, де с'аѣ
 дѣтѣрнатѣ ла Тѣрговешї. Дѣперарїл Рене дѣкѣ с'аѣ кїематѣ дѣпої де ла Брїла,
 пентрѣ кѣ се апроїа Тѣрчї. Не дѣперарїл Іанѣшѣ дѣкѣ л'аѣ фостѣ трѣмѣсѣ дѣпѣратѣ
 Петръ кѣ 7000 де осташи кѣтрѣ Фѣлчїѣ дѣ Молдова, сѣ вадѣ оаре пѣ ва гѣсї аколо
 лок маї бѣн де вѣтаїе, шї чева зѣхѣреа. Дарѣ пре ачеста аша л'аѣ дѣкѣнцїѣратѣ Вї-
 зїрїл, кареле трекѣсе Дѣнѣреа, де де аба аѣ скѣпатѣ кѣ аїїсторїл лѣ Дїмїтрїе Кан-
 темїр, сѣ се дѣтоарне ла арматѣ чеа таре. Вїзїрїл л'аѣ гонїтѣ пѣнѣ ла арматѣ чеа
 таре кареа ера ла Стѣпїлешї, шї о аѣ дѣкѣнцїѣратѣ шї пре ачеста шї дѣ 3 зїле с'аѣ
 вѣтѣтѣ фоарте таре, кѣт прекѣм зїче Делкїаро, ар фї вїрїтѣ Мѣсканї, де пѣ ар фї фост
 фѣлѣнцїл. — — — А патра зї дѣпѣ вѣтѣїле ачестеа, прїп мїжлочїреа дѣпѣрѣтесеї Ека-
 терїнеї I, с'аѣ фѣкѣтѣ пачеа де ла Прѣт, кареа с'аѣ іскїлїтѣ де канчелларїл Сафїровѣ шї
 де дѣперарїл Мїхаїл Шереметев сеара, дѣ 12 Іулїе дїн аѣл 1711, тѣкар кѣ Venice
 Карол XII дїл Bender сѣ о дѣпѣдїче.“ Ашїндереа скрїе Історїкѣл Бѣлѣченескѣ³⁾, Дел-
 кїаро⁴⁾ Дїмїтрїе Кантемїр⁵⁾ кареле токѣ дѣ сѣршїтѣ скрїе деспре сїне, кѣ ел с'аѣ
 черѣтѣ прїп Тѣрчї де ла дѣпѣратѣл Петръ I, дарѣ ачеста аѣ респѣсѣ кѣ маї вѣкѣросѣ
 ле ва да цеара пѣнѣ ла Кѣска де кѣт не Кантемїр, кѣ дѣравѣл ачел де цеарѣ дѣ маї
 поате лѣа дѣпої, дарѣ чїнстѣа, кареа о ва перде дѣнд не Кантемїр, пѣ о ва маї кѣ-
 щїга дѣдѣрѣтѣ.

Іарѣшї Епгел⁶⁾ маї зїче шї ачестеа: „Сѣлѣнѣл дїн дѣндепѣл лѣ Карол XII
 Країлѣл Свезїеї пѣ вреа сѣ дѣтѣреаскѣ пачеа де ла Прѣт, дрент ачеа Мѣсканї іарѣшї
 аѣ венїтѣ ла марѣнеа Молдовеї, шї Кантемїр дѣ лѣна лѣ Ноеврїе дїн аѣл 1711, аѣ
 арѣкатѣ дарѣ не Молдова. Іарѣ Молдовенїї с'аѣ сѣрїатѣ шї аѣ черѣтѣ аїїсторїѣ де ла
 Вїзїрїл; чї ачеста і-аѣ дѣрѣнатѣ, аѣ дѣгѣдїтѣ дѣперарїлѣл Потопкї де аѣ іернатѣ кѣ
 оастѣа са дѣ Молдова не келѣелеле цереї, аѣ лѣатѣ Хотїнѣл кѣ маї тѣлте сѣте де ла
 цеарѣ шї л'аѣ фѣкѣтѣ раїе Тѣрческѣ, шї маї пре зрѣтѣ аѣ пѣсѣ Домїѣ Молдовеї не грекѣл
 Нїколае Маврокордат.“

Деспре Кѣрѣцї ворѣнд скрїе Гебхардї⁷⁾: „Дѣпѣратѣл Іосїф I, аѣ дѣкредїнцїатѣ
 тоатѣ оастѣа са дїн Унгарїа Банѣлѣл дїн Кроацїа шї Фелдмаршалѣл Іоанн Палфї Ко-
 мїтѣлѣл де Ерѣдѣ, кареле аѣва тѣлцї претенї шї фрѣцїї дѣтре Кѣрѣцї, шї прїп кѣрцї шї

къ ворбе не тоѹ і-аѹ трасѹ де ла Ракоѹи, ши фъръ де весте аѹ псѹ фндѹмѹнтѹл де а се дѹмѹка къ дѹмѹратѹл. Ракоѹи дѹмпротѹв аѹ трѹмѹсѹ не Берченѹ дѹ Полонѹа сѹ чеарѹ аѹѹсторѹѹ де ла дѹмѹратѹл Мѹсканѹлор, ши ел черѹнд дѹчетаре де ла арме, аѹ терсѹ ла Баѹа, ка сѹ се дѹтѹмеасѹ къ Иоанн Палѹѹи, ши сѹ аѹдѹ челе че сѹзѹеа Палѹѹи къ пѹтеле дѹмѹратѹлѹл. Палѹѹи аѹ прѹѹмѹтѹ не Ракоѹи къ таре чѹнсте ши оменѹе ши арѹтѹндѹѹ дѹ че прѹмеѹдѹе с'аѹ псѹ, і-аѹ фѹгѹдѹѹтѹ ши лѹѹи ши челор че дѹн къ дѹнсѹл пѹ пѹмаѹ граѹѹе, чѹ дѹтоарчереа вѹнѹрѹлор ши тоатѹ чѹнстеа, пѹмаѹ сѹ се лѹсе де Ардеалѹ ши прѹн скрѹсоаре сѹ се сѹнѹпѹ дѹмѹратѹлѹл. Ракоѹи пѹ мѹлт аѹ гѹндѹтѹ къ ачестеа; тотѹши аѹ скрѹсѹ дѹмѹратѹлѹл ши аѹ адѹнарѹтѹ ши пре аѹ сѹѹи де ле аѹ сѹзѹсѹ ачестеа; чѹ Палѹѹи п'аѹ прѹѹмѹтѹ картеа, пентрѹ къ Ракоѹи п'аѹ скрѹсѹ ла дѹмѹратѹл ка ѹн сѹнѹсѹ, чѹ ка ѹн дѹсѹшѹ обѹлѹдѹѹторѹѹ, кареле фаче къ алт дѹсѹшѹ обѹлѹдѹѹторѹѹ. Дрент ачесеа Ракоѹи дѹкъ ши аѹ перѹѹтѹ воѹа де а се дѹмѹка, ши адѹнареа кареа о аѹ чѹнѹтѹ къ статѹрѹле ши сѹетѹнѹчѹ сѹ ла Саланкѹ дѹ чѹнѹтѹл Мѹнѹкѹчѹлѹл, ла чеѹ де фаѹѹ ле аѹ зѹсѹ къ Иоанн Палѹѹи лѹѹи де фолос сѹатѹ і-аѹ датѹ, къчѹ сѹнт дѹ прѹмеѹдѹе де а фѹ фѹгѹрѹѹѹ дѹн ѹеарѹ; дарѹ чѹѹнд нестѹторѹнѹчѹа мѹнѹстрѹлор дѹмѹрѹтеѹшѹ, къ ел ла паче сѹнѹр п'аѹ врѹтѹ сѹ се словоадѹ, ка сѹ пѹлѹ зѹкъ дѹнѹ ачесеа вѹнѹзѹторѹѹл патрѹѹеѹ. Ла ачестеа аѹ адѹогатѹ, къ ел аѹеапѹтѹ респѹнсѹл ла дѹнѹреареа: треѹе сѹ се дѹмѹпаче, аѹ сѹ се батѹ ши маѹ дѹколо? ши ле аѹ фѹгѹдѹѹтѹ, къ ел се ва чѹнеа де респѹнсѹл че і се ва да. Адѹнареа аѹ респѹнсѹ, преѹм ера дѹвѹѹатѹ, към къ еѹ пѹп'атѹнѹчѹ пѹ вор лепѹда армеле пѹлѹ кънд пѹ се ва дѹтѹрѹ артѹкѹл дѹн Тѹрѹнаѹа, пентрѹ а къѹ стоарчере с'аѹ ши фѹкѹт Кѹрѹѹѹѹеа, ши дѹмѹратѹл пѹ ва чѹѹра, кълѹ ва чѹнеа, ши къ дѹсѹшѹ Ракоѹи треѹе сѹ треакѹ дѹ Полонѹа, сѹ адѹкъ оѹѹи Мѹскѹчеѹѹи. Дѹп'ачесеа Ракоѹи аѹ дѹкредѹнѹатѹ тоатѹ арматѹ са лѹѹи Каролѹи ши четатеа Мѹнѹкѹчѹлѹл канчеларѹлѹл сѹѹ лѹѹи Барон Шенѹѹеѹи, ши ел с'аѹ грѹѹѹтѹ ла адѹнареа сѹетѹнѹчѹлор ши статѹрѹлор дѹн Ардеалѹ, кареа о порѹнѹчѹсе сѹ фѹе. Ачестора ле аѹ дескоперѹтѹ къ дѹмѹратѹл тоате ле дѹгѹдѹе ши ле дѹ Арделенѹлор, афарѹ де а'шѹ пѹтеа алеѹе прѹнѹѹ лорѹшѹ, ши къ ел есте гѹта а деслега не Арделенѹ де чѹѹрѹмѹнтѹл лор де'лѹ вор деслега ши еѹ не дѹнсѹл де чѹѹрѹмѹнтѹл лѹѹи. Поѹта ачеста маѹ де пре зрѹтѹ пѹ і с'аѹ дѹгѹдѹѹтѹ лѹѹи Ракоѹи, дрент ачесеа аѹ треѹѹтѹ дѹ Полонѹа сѹ адѹкъ оѹѹи кът маѹ кърѹнд, чѹ прѹн депѹртареа лѹѹи зѹнѹ дѹнѹре чеѹ маѹ де фрѹпте ла атѹта аѹ аѹѹнѹсѹ, де аѹ врѹтѹ сѹ се осебеасѹ де оастеа лѹѹи; дарѹ Каролѹи і-аѹ вѹтѹтѹ ши дѹнѹрѹѹѹѹатѹ пре ачѹеѹа. Ши ачеста аѹ фостѹ вѹтаѹа Кѹрѹѹѹлор чеа маѹ де пре зрѹтѹ; пентрѹ къ репѹде дѹнѹ ачесеа, дѹлѹ че аѹ вѹзѹтѹ къ Кѹрѹѹѹи сѹнт дѹ прѹмеѹдѹе, къ чеѹ че с'аѹ трасѹ ла марѹнѹѹе Полонѹеѹи пѹ се пот аѹѹѹта, ши къ фѹгѹдѹѹнѹеле лѹѹи Ракоѹи тоате сѹнт дешарте, Каролѹи прѹн доѹенѹреа лѹѹи Палѹѹи ла ачесеа с'аѹ словозѹтѹ ши аѹ терсѹ дѹн Деѹреѹѹи ла Консѹлѹарѹл де оасте Каролѹѹи Лохнер де Линденхаѹм ка сѹ се сѹѹтѹѹасѹкъ де паче. Пачеа с'аѹ ши фѹкѹтѹ дѹн гравѹ дѹнѹ че аѹ дѹнѹорѹѹ Комѹтѹл Вратѹславѹ тоате вѹнѹрѹле, къте фѹсесе лѹѹи дѹѹѹѹте, Кѹрѹѹѹлор дѹпаѹѹи, ши пре алѹѹи дѹкъ і-аѹ адѹсѹ прѹн пѹлда са, де аѹ фѹкѹтѹ ашѹшѹереа; пентрѹ къ Комѹтѹл Каролѹи, аѹ кѹематѹ статѹ-

рѣле пъртенилор съї ла Хвст шї ле аѣ комъндатѣ, съ се съхлѣ дѣмъпратѣлї; дѣп'ачеа аѣ трекѣтѣ ла Карѣ шї аѣ фѣкѣтѣ деплїн пачеа, фѣръ де Ракоцї, шї аша аѣ дѣчетатѣ Кърѣдїмеа. Кѣ пѣдїн маї дѣнаїте де а се фаче пачеа, аѣ мѣрїтѣ дѣмъпратѣл Іосїф I, шї мѣта лї дѣмъпратѣаса Елеопора Magdalena Тересїа, кѣреїа дѣкредїндеасѣ ел скѣр-мѣреа церїлор, пѣлѣ че ва венї фрате-сѣл Карол дїн Испанїа, дѣшелатѣ фїнд де зпїї мїнїстрї аѣ кїематѣ пе Палфї дѣпаої; чї Палфї аѣ ретасѣ дѣн Унгарїа, аѣ цїнѣтѣ аскѣнѣсѣ моартеа дѣмъпратѣлї, шї маї пре зрѣтѣ аѣ стрѣнсѣ пе Кърѣдїї дїн Ардеалѣ шї дїн Унгарїа ла Сѣтмарїѣ пе 26 Априлїе дїн апл 1711 шї аѣ фѣкѣтѣ паче сѣпт кондїцїїле ачестеа: Прїндѣл Ракоцї сѣ аѣлѣ мошїїле сале де ва шї ретѣнеа афарѣ де Унгарїа, дарѣ дѣн четѣдї сѣ фїе стрѣжїарїї лобондї кѣ леафѣ дѣмъпратѣаскѣ. Лѣкѣрїїле де релїцїе шї алтерѣтѣдї сѣ се дѣдренте дѣн сїемѣл че ва сѣ фїе. Орфанїї шї вѣдѣвелѣ сѣ поатѣ кѣ-пѣта дѣпаої вѣнѣрїїле пѣрїнцїлор шї а ле вѣрѣадїлор, де нѣ с'аѣ вѣндѣтѣ маї дѣнаїте прїн кѣтара дѣмъпратѣаскѣ. Арделенїлор карїї аѣ прївекїтѣ дѣн Молдова, шї челор дїн Унгарїа, карїї сѣпт кѣ тревї афарѣ де цеарѣ, лї се дѣ маї дѣндезнгатѣ тїмоѣ де а цїзра. Кѣ чеї че с'аѣ їертатѣ, нѣ се ва лѣкра, кѣм с'аѣ лѣкратѣ дѣн цїздеката де ла Еперїашѣ, шї се ва порѣпчї тѣтѣрор ценерарїлор шї тѣтѣрор дегрегѣторїлор, ка сѣ аѣлѣ грїжѣ сѣ се цїнѣ лецїїле. Комїтѣл Палфї аѣ кѣпѣтатѣ де ла Каролї пе тѣла дѣмъпратѣлї четѣдїїле дїн Сѣтмарїѣ, дїн Ечед, дїн Шаркад, дїн Шїмлеѣ шї Кашовїа, їарѣ Унгарѣл шї Мѣнкачїїл л'аѣ вѣтѣтѣ дѣн 30 Ізїїе шї аѣ сѣършїтѣ лѣнгл шї пѣстїїторїїл рѣсвоїѣ аша прекѣм с'аѣ дѣченѣтѣ; адекѣ кѣ черкареа шї дѣмъпратѣїереа зпор тѣлхарї, карїї пентрѣ рѣвна авѣцїїлор шї пентрѣ сѣрѣчїе нѣ се сѣнѣнеа окѣртѣреї. Ракоцї маї дѣнаїте де а се фаче пачеа де ла Сѣтмарїѣ фѣ деслѣгат прїн Кърѣдїї де цїзрѣтѣнтѣл сѣл, дарѣ ел то-тѣшї аѣ ретасѣ тѣре шї пемїшкатѣ дѣн сѣатѣл сѣл, шї амар манїфестѣ аѣ трїмїсѣ дѣн Унгарїа, кѣ доарѣ їарѣшї ар пѣтеа фаче рескоалѣ, шї нѣ і с'аѣ сѣетїтѣ. Унїї дїнтре ценерарї, дїнтре магнаци, дїнтре сенаторї шї тоцї сѣетнїчїї Арделенѣцїї с'аѣ дѣсѣ кѣ ел дѣн Полонїа, чї неавѣнд кѣ че дї хрѣнї, пе Арделенї і-аѣ трїмїсѣ дѣндѣрѣнт, дѣнсѣшї Ракоцї се дѣшела кѣ пѣ-деждеа кѣ ва довѣндї оцїї шї де ла дѣмъпратѣл Мѣскѣческѣ шї де ла Країїл Фрѣнческѣ, шї кѣ ачелеа ва лѣа Вїенна, дарѣ Лѣдовїкѣ XIV Країїл Фрѣнческѣ маї тѣлѣ се сїїлеа дѣнтрѣ ачееа ка сѣ ацїїе пе Тѣрчї асѣпра Мѣскапїлор де кѣтѣ сѣлѣ ацїїте. Дѣмъпратѣл Мѣскапїлор, Петрѣ I адевѣрат аѣ фостѣ датѣ лѣї Ракоцї банї кѣ карїї сѣ дѣмпедече ла Поартѣ рѣсвоїїл, че се гѣта асѣпра са, чї трїмїшїї лѣї Ракоцї опѣцїїї дѣн Молдова, шї Петрѣ I дѣпѣ че с'аѣ стрѣм-торїтѣ ла Прѣтѣ, фѣ сїїтѣ сѣ факѣ паче кѣ Тѣрчїї, кѣм аѣ воїтѣ Вїзїрїїл шї сѣ ласе По-лонїа шї Молдова, кареа дѣнтѣмларе аѣ ренѣс тоатѣ пѣдеждеа лѣї Ракоцї. Дрент ачееа Ракоцї де ачї маї дѣколо нѣмаї дѣнтрѣ ачееа се невоїа, ка прїн тот фелїїл де фѣгѣдїнцїе шї мѣщешѣгѣрї сѣшї капете дѣндѣрѣнт мошїїле шї вѣнѣрїїле сале, шї аѣ мерсѣ дѣн апл 1713 дѣн Галїа, ка кѣ прїїїїїїл пѣчїї де ла Ултраїектѣ сѣшї довѣндеаскѣ скопѣл сѣл; чї фїнд ел нѣмаї кѣ нѣмеле Прїндѣ шї фѣръ де пѣтере, нѣ с'аѣ вѣзѣтѣ нїчї с'аѣ соко-тїтѣ, чї аѣ тревїїтѣ дїмпрезнѣ кѣ Берченї, кѣ Естерхазї, кѣ Форгачїї, кѣ Чеакї шї кѣ

вр'о кѣдѣва алуї съ се дндестѣлеаскѣ къ леафа че о аѣ добѣндитѣ де ла Фрѣнчї.“ Амш-
 дерае скріе Катона ⁸⁾, шї Вагнер ⁹⁾. Вежі шї віеаца Прїнцѣлї Ракоці ¹⁰⁾. Іарѣ Хезмон ¹¹⁾
 зіче, къ Комїтѣл Алексадрѣ Каролї аѣ цївратѣ дн 1 Маїѣ дн анѣл 1711 кредїнціо-
 шїре Азгѣстеї касеї Азстріеї, шї дмпѣрѣтеаса Елеопора аѣ дптѣрїтѣ пачеа де ла Сет-
 марїѣ дн 26 Маїѣ дн анѣл ачеста. Днтре Арделенїї, карїї аѣ іскѣлїтѣ пачеа де ла
 Сѣтмарїѣ, знѣл аѣ фостѣ Данїл Вашѣ стрѣтошѣл Комїтїлор Вашѣ дн Цеагѣ, прекѣм о
 поцї ведеа дн пачеа ачееа кареа е тїнѣрїтѣ.

Деспре моартеа дмпѣратѣлї Іосїф I, аша ворбеце Вагнер ¹²⁾: „Дн 9 Априліе
 (дн анѣл 1711), фїнд маї мѣлте чеасѣрї дн сѣат дмпѣратѣл Іосїф I, с'аѣ колпѣвїтѣ
 шї аѣ кѣзѣтѣ ла пат, маї днтѣѣ се ведеа а аѣа фїгѣрї; дарѣ а доѣа зі с'аѣ івїтѣ блѣн-
 де рошїї не трѣнѣл лїї кареа боалѣ къ мѣлт маї прїмеждїоасѣ есте челор де вѣрстѣ,
 де кѣт прѣнцїлор. Днтрѣ ачеасѣт боалѣ кѣзїнд, дндатѣ ш'аѣ пророчїтѣ моартеа зікѣнд:
 Гѣташї дмпѣрате! шї кіемѣнд не дѣховнїкѣл с'аѣ гѣтїтѣ ла моарте. Дн 17 Апри-
 ліе таре слѣвїнд аѣ пѣсѣ не мѣмѣ-са дмпѣрѣтеаса Елеопора окѣрѣмѣїгоаре тѣтѣрор це-
 рїлор Азстріаचे, пѣпѣ кѣнд се ва днтѣрна фратесѣѣ Карол VI, дн Іспанїа, апої днтрѣ
 ачееа зі аѣ мѣрїтѣ дн вѣрстѣ де 33 анї, лѣнї 3, зіле 8.“ Чї Катона ¹³⁾ дѣнѣ че аѣ
 адѣсѣ кѣвїнтеле ачестеа а ле лїї Вагнер, скріе прекѣм ѣрмеазѣ: „Фїнд къ ачелашї Ваг-
 нер ¹⁴⁾, скріе дн Історїа лїї Леополдѣ I, къ Іосїф I с'аѣ пѣскѣтѣ дн 26 Ізліе дн анѣл
 1678, кѣнд аѣ мѣрїтѣ дн 17 Априліе дн анѣл 1711, п'аѣ пѣтѣтѣ фї де вѣрста кареа о
 скріе ел ачї, дарѣ аѣ фостѣ де анї 32, лѣнї 8, зіле 22.“

Деспре лѣкрѣрїе Ромѣнїлор дн Ардеалѣ аша скріе Самоїл Клаїн де Сад ¹⁵⁾: „Доѣѣ
 рѣндѣеле сѣворнїчешї дн сѣворѣл таре фѣкѣте авем де ла Влѣдїкѣл Атанасїе I, каре
 мѣлцї артїкѣлї кѣпрїнд деспре бѣне рѣндѣеле вісерїчешї: Ъпа есте дн анѣл 1711, алта
 дн анѣл 1712; дѣл'ачеаста пѣ мѣлт аѣ трѣїтѣ Влѣдїкѣл Атанасїе, къ ла анѣл 1716 с'аѣ
 алесѣ Влѣдїкѣ Іоанн Патакї, шї аша Влѣдїкѣл Атанасїе маї мѣлт де кѣт пѣпѣ ла анѣл
 1714 п'аѣ трѣїтѣ.“ Днѣсѣ зіса ачеаста а кѣлѣгѣрѣлї Клаїн пентрѣ хронолоѣїе пѣ е де
 а се креде, кѣчї прекѣм зіче Влѣдїкѣл Клаїн ¹⁶⁾ дѣнѣ моартеа Влѣдїкѣлї Атанасїе I,
 сказнѣл Бѣлградѣлї аѣ фостѣ лїнсїт де Архїереѣ дн шепте анї, шї аша Влѣдїкѣл Іоанн
 Патакї п'аѣ пѣтѣтѣ ѣрна лїї Атанасїе I, дн анѣл 1716, прекѣм зіче кѣлѣгѣрѣл Савѣл
 Клаїн, де оарѣ че Атанасїе I аѣ трѣїтѣ дн анѣл 1712, чї деспре лѣкрѣл ачеста маї
 мѣлте воїѣ грѣї ла анѣл 1716.

Дн 20 Ізліе дн анѣл ачеста 1711, аѣ днтѣрїтѣ шї воїерїї дн цеара Олтѣлї зіпреа
 къ вісерїка Ромеї, прїп о скрісоаре дн кареа маї мѣлцї с'аѣ іскѣлїтѣ, де кѣт ш'аѣ пѣсѣ
 печеїле, тотѣшї печеї се аѣлѣ днтѣрѣнса 411.

Скрїсоареа ачеаста, кареа тревѣїа сѣ ретѣпѣл дн оріїнал дн Архївѣл Влѣдїческѣ
 дн Блажѣ, дѣнѣ рѣѣ обїчеїл лор о аѣ фѣратѣ Іессїцїї шї о аѣ трїмїсѣ Провїнцїалѣлї лор
 лїї Хевенешї, кареле о аѣ легатѣ днтре скрісорїе челе мѣлте, каре тот къ рѣпїреа шї
 къ фѣртѣшагѣл ле аѣ адѣнатѣ, спре таре пагѣѣа мѣлтора, дарѣ маї вѣртос а Арделенї-

лор, де ла карії допації дикъ аѣ рѣпитѣ Іесвїції, шї пре тѣлї аѣ стрїкатѣ къ тотѣл, маї алесѣ дїнтре Ромѣнїї пострі, карїї ера маї зѣлѣзі дїнтре чеїзалацї Арделенї. Скрїсоа-реа воїерїлор дїн цеара Олтѣлї, че о адѣсеїѣ ачі, дн орідїнал ла Хевенешї ¹⁷⁾ се а-флѣ, іарѣ еѣ о ам скрїсѣ ла ачї ачеста дн Анпалїї меї, шї о воїѣ адѣче маї пре ларг, кѣнд воїѣ скрїе деспре фамиліа меа.

¹⁾ Engel in recent. Hist. Valachiae Part. I. p. 367. seqq. ²⁾ Idem Engel in recent. Hist. Moldaviae p. 292. ³⁾ Codex Ms. Balacianianus ad h. a. ⁴⁾ Delchiaro Part. 2. cap. 7. ⁵⁾ Demetrius Cantemir Hist. Osm. Regni Lib. 4. cap. 5. ⁶⁾ Engel in recent. Hist. Moldaviae p. 294. ⁷⁾ Gebhardi in Hist. Hung. Part. 3. p. 369. seqq. ⁸⁾ Katona Hist. Crit. tom. XXXVII. n. 2062. seqq. ⁹⁾ Vagner Hist. Iosephi I. p. 415. seqq. ¹⁰⁾ Memoires du Prince Rakoczi T. II. p. 446. ¹¹⁾ Heunonni Commun. de re diplo. Imperatricum Aug. p. 429. ¹²⁾ Vagner l. c. p. 407. ¹³⁾ Katona in Epit. Chron. ad h. a. ¹⁴⁾ Vagner in Hist. Leopoldi I. P. I. p. 448. ¹⁵⁾ Samuel Klain de Szád de Eccl. Valachica Transylvanica P. 9. §. 9. ¹⁶⁾ Eppus Innocentius I. B. Klain apud Szakadathium in Ms. p. 143. ¹⁷⁾ Hevenesi Mss. tom. 34 p. 254—271.

Анѣл 1712. Дѣпъ пачеа че о аѣ фѣкѣтѣ Вїзіріѣл дн анѣл трекаѣтѣ къ дмпѣратѣл Мѣсканїлор, Петрѣ I ла Прѣт, Тѣрчїї не Аспѣл феїорѣл лѣї Гаврїліца, деспре кареле ам ворбїтѣ ла анѣл трекаѣт, л'аѣ прїнѣѣ шї дѣкѣндѣлѣ днтѣлѣ ла Варна, апої ла Одрїїѣ, і-аѣ шї тїлатѣ канѣл, прѣкѣм скрїе преавестїтѣл Енглеї ¹⁾, лѣї Брѣнковаѣѣ дикъ дн анѣл а-честа і с'аѣ ѣрїтѣ перїреа.

Деспре Молдова дикъ зїче ачелашї Енглеї ²⁾: „Nikolaе Mavrokordat a doza оарѣ аѣ домпїтѣ дн Молдова анї 4, лѣнї 4, де ла анѣл 1712—1716, пентрѣ къ Тѣрчїї дѣпъ че аѣ днтѣрїтѣ дн 16 Априліе дїн анѣл де акѣм пачеа че о фѣкѣсе Вїзіріѣл дн анѣл трекаѣт къ Мѣсканїї, н'аѣ сокотїтѣ а фї маї харнїк де а добѣндї дн Молдова, де кѣт пре ел, къ гѣндеа къ маї де фолос ле ва фї лор а пѣне Арендаторї Грек прѣсте Молдовенї де кѣт Баша Тѣрческѣ, прѣкѣм тѣртѣрїсеѣе Dadık ³⁾. „Nici с'аѣ дншелатѣ Тѣрчїї дн пѣдеждеа кареа о аѣ авѣтѣ дн Николае Маврокордат, кѣм се ва арѣта ла анїї вїїторї.

Дѣпъ че аѣ репосатѣ дмпѣратѣл Іосїф I, прѣкѣм скрїе Гебхардї ⁴⁾: „Фрателе лѣї чел маї тїнер, с'аѣ Країѣл Іспанїеї, Карол Францїскѣ Іосїф Венчеславѣ Балтазар Іоанн Антонїе Іспатїе, кѣт аѣ днцелесѣ, къ тронѣл Австрїеї есте фѣрѣ де стѣпѣн, дндатѣ аѣ грѣвїтѣ спре Італїа, шї де аколо дн Германїа, де аѣ прїмїтѣ корона дмпѣрѣтеаскѣ (дн 22 Декемвріе дїн анѣл 1711) дн Франкѣрт, аѣ прїмїтѣ дѣпъ ачѣеа облѣдѣїреа Австрїеї дн 8 Феврѣарїе дїн анѣл 1712, шї аѣ днїотѣ сеїмѣл де ла Пожон, каре дн-їнте де 4 анї се сїѣрсесе прїн чїсмѣ шї прїн рѣсвоїѣ. Дн сеїмѣл ачеста статѣрїле Ънгарїї аѣ кѣпоскѣтѣ не Карол а фї Країѣл лор де ѣрїк, шї ел аѣ фѣгѣдѣїтѣ прїн ѣн дипломатѣ, къ Ънгарїї се вор дїнеа де тоате скѣтїнцеле шї прївїлеїѣрїле сале, лѣбнд афарѣ днкіетѣра декретѣлї лѣї Андреїѣ II, де а се пѣтеа аїста ѣнѣл пре алѣл дн-протїва Країѣлї; къ корона Ънгарїеї де ачі днїнте нѣ се ва маї дѣче афарѣ де Ънгарїа, къ тоате пѣрїїле кѣте с'аѣ дїнѣтѣ оаре-кѣнд ва де Ънгарїа, каре с'аѣ кѣцїїгатѣ шї се вор кѣцїїга днаної, іарѣшї се вор дмпѣрѣзна къ дїнса; къ дѣнѣ че се ва стѣнцѣ

партеа вървѣтеаскъ дин каса Австриеі, ши къ фиеше-каре Крайѣ де зрик се ва дикорона, кьнд ва дичене а овльди. Апоі дн 22 Майѣ с'аѣ дикоронатѣ Крайѣ Унгаріеі. Дечи статъріе і-аѣ ащериѣтѣ днаинте о грѣмаѣ де грезтъці, каре нх с'аѣ пѣтѣтѣ лексі пен-трѣ чізма, че іаръші і-аѣ асхурітѣ ши аѣ спартѣ сеімъл ши де алтѣ-датѣ. Чізма ачеаста ши ресвоіеле че ле трекуте аѣ потопітѣ дин деарѣ нх маі нъгун де 300,000 де оамени, дрепт, ачеса с'аѣ кіематѣ дн Унгаріа Свабі, каріі аѣ ши венітѣ, ка ла 40,000, дарѣ чеі се-рачі нх с'аѣ пріімітѣ, фінд фрікъ ка нх кѣтва съ се факѣ маі пре зрѣхъ хоці ши тъл-харі дінтр'ашиі. " Амшдереа скріѣ Бѣргхарт ⁵⁾, Палма ⁶⁾, Шванднер ⁷⁾, Катона ⁸⁾.

¹⁾ Engel in recent. Hist. Valachiae Part. I. p. 370 ²⁾ Idem Engel in recent. Hist. Mold. p. 295.

³⁾ Dadik apud Gatterer XIII p. 228. ⁴⁾ Gebhardi in Hist. Hung. Part. 3. p. 373. seq. ⁵⁾ Burghart p. 274. ⁶⁾ Palma notitia rex. ung. Part. III. p. 291. ⁷⁾ Schwandtner Script. rer. hung. tom. II. p. 518 seq. ⁸⁾ Katona in Erit. Chron. ad h. a.

А н ъ л 1713. Зісѣс'аѣ ла а н ъ л 1711, къ Дімітріе Кантемір дѣпъ че с'аѣ фѣкѣтѣ дн 12 Іюліе 1711, пачеа де ла Прѣтѣ с'аѣ дѣсѣ къ Мѣсканіі, кареа мерцере а лѣі аша о скріе прѣвестітѣл Енгел ¹⁾: „Кантемір ши къ дѣнесл ка ла о тіе де Молдовені маі тоці коіері къ фетеіле ши шервіі съі днпрежнѣдѣсе къ оастеа Мѣскѣчеаскъ аѣ трекутѣ дн Рѣссіа мікъ. Днпъратѣл Петрѣ I, пріи днпломатѣл дин 1 Августѣ 1711 по Кантемір л'аѣ фѣкѣтѣ прінцѣ де днпърѣціе Рѣссаскъ, ши Карковѣл дин Украина с'аѣ датѣ ши прівецілор спре лѣкашѣ, ши лѣі Кантемір і с'аѣ датѣ маі мѣлте мошіі ши цінзѣрѣ, каре дн а н ъ л 1713 дѣпъ пофта лѣі Кантемір с'аѣ днпърцітѣ днпре ел ши днпре Молдовеніі чеі прівеці, ши Кантемір аѣ добъндітѣ 1000 де іоваці къ о леаѣ де прѣсте ап. Прѣсте Молдовеніі ачестіа дѣпъ днпъратѣл поръччеа нѣмаі Кантемір дн тоате требіеле. Дн 11 Майѣ дин а н ъ л 1713, аѣ мърітѣ Касандра Кантакъзена фата лѣі Шербан Водѣ ши мѣіереа лѣі Дімітріе Кантемір; чеалатѣ віацѣ а лѣі Кантемір нѣ се ціне де історіа Молдовеі.“ Прѣкѣм скріе Хъпел, Дімітріе Кантемір дѣпъ че аѣ мърітѣ Касандра, с'аѣ днспратѣ а доба-оарѣ лѣнд пре зна дин фамиліа Імбецкоі, кареа с'аѣ мърітатѣ дѣпъ моартеа лѣі Кантемір дѣпъ Прінцѣл дин Хессен-Хомбѣрг, ши аѣ мошпенітѣ тоате възріеле лѣі Кантемір, пентрѣ каре апоі с'аѣ лецісітѣ прѣпчії лѣі Кантемір чеі дин Кассандра къ дѣнса. Кьнд скріѣ ачестеа дн 4 Августѣ дин а н ъ л 1811 дн къртеа преаімінатѣлші ши преасфінцітѣлші Домнѣлші Самоіа Вълкан Епіскопѣлші челші Ромънескъ дин Орадеа Маре, алатѣ-ері аѣ прѣзівітѣ ла преа-сфінціа-са Ценераріѣл Кінтаіер къ маі мѣлці оффіцері, днпре каріі ера зп ценераріѣ ши зп колонел дин фамиліа Хессен-Хомбѣрг.

Деспре Ніколае Маврокордатѣ Домнѣл Молдовеі скріе ачелаші Енгел ²⁾ прѣкѣм зр-меазъ: „Кѣ днделенчісне с'аѣ шістѣ пѣрта Ніколае Маврокордатѣ ши къ Карол XII, Крайѣл Свезіеі пѣпъ дн 31 Іанваріе дин а н ъ л 1713, кьнд с'аѣ прінсѣ ачеста ла Бѣндер ши с'аѣ дѣсѣ дн пѣрдіеле Одріѣлші. Ла Крайѣл Свезіеі вреа съ теаргѣ ши неферічітѣл Крайѣл Полоніеі, Станіслав Лесчінскі, чі Маврокордатѣ л'аѣ цінзѣтѣ ла Іаші, ка съ нх кадѣ дн кърса Ханѣлші ши а Сераскірѣлші, каріі дшѣла съ'лѣ пѣардѣ, пѣпъ че дн Аурі-ліе дин а н ъ л 1714, л'аѣ лѣатѣ паза Търчѣаскъ съ'лѣ петреакѣ дн Лотаріиціа.“

Деспре Валахія зиче Історія Бълъченеаскъ ⁴⁾: „Каптакъзеніі, каріі първреа аѣ фостѣ виклені домнілор, аѣ днчепѣтѣ а виклені ші не Константін Брънкованъ, ка съ'лѣ десрѣдъчинезе де пре фаца пѣтѣпѣлѣзі, неавѣнд алтѣ прічінѣ, фърѣ пѣмаі рѣзтатеа лор ші немѣлцемереа, къ дн зилеле Домнѣлѣ Константін кѣ тот бинеле ера дндестѣлѣдѣі, ші нѣчї о лѣпѣс авеа, чї воіе словодѣ авеа ла Водѣ, ера воіерї марї, сфетнїчї шї Ісправнїчї, плїні де ванї, де сате шї де віі фърѣ де вір шї фърѣ де порѣіе, нѣ ка алѣіі каре требѣзіа съ деа порѣіе, шї еї маї бїне трѣіа де кѣт Константін Водѣ, къ ел авеа грехтѣіле домнїеі, іарѣ еї презѣмѣлїре, оснецеле, десфѣтѣрїле шї кѣіігѣрїле ле пѣзеа. Дарѣ нѣ с'аѣ дндестѣлѣтѣ кѣ ачестеа, чї шї домнїа днкъ о вѣна, шї вѣзѣнд кѣ домнѣлѣ Константін деспре тоате пѣрѣіле, маї алес деспре Търчї ва съ се стрїче довѣдїндѣ'шї пѣме де виклеан, аѣ сокотїтѣ съ'лѣ сѣрпе, шї аѣ днчепѣтѣ а скріе кѣрѣіі ла днпърѣіе шї ле аѣ печетлѣітѣ кѣ печенїі виклене, але тѣтѣрор воіерїлор, лѣзѣнд днтр'аскѣне фортѣлеле тѣтѣрор печенїлор воіеренїі, шї трїмечѣндѣле ла Брашовѣ съ се префакѣ, воіерїі чеї маї мѣлѣі де ачеста неміка шїінд.“

Іарѣ Делкіаро ⁵⁾ скріе: „Се апропіа Константін Брънкованъ де анѣл 60 ал вѣрстѣіі сале, шї де анѣл 25 ал домнїеі сале, логодїсе не Радѣл ал треїлеа пѣскѣтѣ ал съѣ кѣ фата лѣі Антіох Кантемір, кареле дѣпѣ а доза тѣзѣлїре дїн Молдова лѣкѣзіа дн Царїград, днкъ дн анѣл 1706 шї акѣма вреа съ факѣ пѣнта. Деспре ачеста аѣ дншїіпѣатѣ не Візірїл Алї Баша кареле с'аѣ тѣіатѣ де Немѣі дн 5 Августѣ дн анѣл 1716 ла Петровародїн, кѣ картеа зрѣтѣоаре: „Кѣ дѣндѣ'ї Дѣмнезеѣ патрѣ фечїорї, ла ал треїлеа де мѣлѣтѣ време аѣ черкатѣ мї токмітѣ мѣіере не фата лѣі Антіох Кантемір, чї фїінд кѣ Дїмітрїе Кантемір Домнѣл Молдовеї шї фрателе лѣі Антіох, с'аѣ фѣкѣтѣ ревел шї аѣ трекѣтѣ ла Мѣскані, кредїнчїошіреа че о аре ел кѣтрѣ Поарта Търчєаскъ нѣ фърѣ де фѣндѣмѣнт дн днфїоарѣ, ка кѣсторїа ачєеа, нѣ кѣтѣва се факѣ чеѣа препѣсѣ деспре кредїнчїошіреа са, къ де кѣт с'ар днтѣмпла зна ка ачєаста, маї гата есте а стрїка контрактѣл чел де кѣсторїе, тѣкар кѣ п'ар фї лѣкрѣ обїчїіітѣ.“ Картеа ачєаста о аѣ трїмісѣ ла Візірїл лїпїнд лѣнгѣ дѣнса 4000 де галбенї шї о мїнтеа фоарте скѣмпѣ кѣптѣшїтѣ кѣ пеї де соболї. Нѣ врѣ Візірїл съ прїїмеаскъ алта дн дѣрѣрї фърѣ пѣмаї мїнтеаѣа, чї аѣ арѣтатѣ маре драгосте шї аѣ фѣгѣдѣітѣ кѣ дн тоате дї ва фї бѣн патрон. Іарѣ дн кѣт есте пентрѣ пѣнта че ера съ се факѣ, і-аѣ скрісѣ карте дн кареа пофїнд порок тїне-рїлор шї бѣкѣрїе лѣі Брънкованъ, зїчеа, къ съ трїмітѣ дѣпѣтѣ мїреасѣ кѣ помпа че се кѣвіне знѣї Прїнѣѣ, кѣм есте ел, къ мїреаса апої се на пїтрече дн Царїград пѣлѣ дн Валахїа кѣ чїнстеа чеа маї маре, шї се цїпѣ пѣнта дѣпѣтѣ обїчїеїл домнєскѣ, къ авѣнд Поарта дн мїла лѣі Дѣмнезеѣ паче кѣ тоате пѣрѣіле ел днкъ се поатѣ веселї дн Домнїа са потѣтѣндѣсе кѣ ва требѣі съ теаргѣ ла табѣрѣ кѣ тоате ошїле сале. Ащепта Візірїл съ се адѣкѣтѣ не пѣнтѣ тоате скѣмпетѣрїле ачєлеа каре ле трїмісєсе Брънкованъ шї мѣлѣі воіерї дн Ардеал пентрѣ секѣрїтате, кѣнд с'аѣ апропіатѣ Мѣсканії (дн анѣл 1711) ка съ ле поатѣ рѣпї, кѣчї се зїчеа а фї фоарте марї. Ачєла кареле дншїіпѣа деспре

тоате пе Viziria era persoanz de neam mare. Фзѝсе дн Ардеалѝ, пентрѝ кѝ стѝрѝле дѝмпреѝѝр а тѝмѝрѝлор де атѝнѝчѝ нѝлѝ лѝса сѝ петреакѝ дн patria са. Нѝ ера Мѝн-теан шѝ нѝмеле лѝ се таче. (Се поате тѝчеа кѝ н'аѝ фостѝ мѝнтеан, чѝ аѝ фостѝ Молдовеанѝл Dimitrie Раковѝца, деспре кареле ам кѝвѝлтат ла анѝл 1710). Ачеста трѝ-мѝтеа тоате дн Валахѝа кѝте ера де лѝпсѝ спре крѝзѝреа челор че ера спре стрѝкареа лѝ Брѝнкованѝ. Ачеста фѝкѝ сѝ се таѝе маѝ мѝлѝчѝ печетларѝ боѝерѝшѝ, зѝкѝнд: кѝ л'аѝ чер-катѝ боѝерѝ спре ачееа; апоѝ кѝ печетларѝ ачееа с'аѝ дѝнтреѝвѝнѝатѝ спре аѝтентѝкареа кѝрѝлор челор мѝнѝноасе асѝпра вѝетѝлѝ Прѝнѝлѝ Константѝн Брѝнкованѝ.

Іарѝ пѝрѝле че с'аѝ трѝмѝсѝ ла Поарта Тѝрчеескѝ асѝпра Прѝнѝлѝ Брѝнкованѝ сѝнт ачестеа : 1) кѝ аре секрете корреспондеѝе кѝ дѝмпѝратѝл Немѝескѝ, кѝ Мѝсканѝ, кѝ Полонѝ шѝ кѝ Венеѝанѝ, кѝрора ле дескопере тот че поате шѝ деспре Тѝрѝчѝ. 2) Кѝ дѝмпѝратѝл Леополд I, прѝн дѝпломатѝл сѝѝ чел дн 30 Іануарѝе 1695, л'аѝ фѝкѝтѝ пе Брѝнкованѝ Прѝнѝѝ де дѝмпѝрѝѝѝа Романѝлор де пѝрѝреа кѝ тоатѝ партеа бѝрѝвѝтеаскѝ пентрѝ мѝлте сѝлѝжѝе че ле аѝ фѝкѝтѝ дѝмпѝрѝѝеѝ саѝе, преѝм аратѝ дѝпломатѝл. 3) Кѝ пентрѝ ка сѝ се дѝмбогѝѝеаскѝ пре сѝне аѝ сѝрѝчѝтѝ ѝеара кѝ мѝлте фелѝрѝ де трѝсѝрѝ каре нѝ с'аѝ маѝ фѝкѝтѝ де допнѝ чеѝ дѝпайнтеа лѝ. 4) Кѝ сѝнт претест де а'шѝ мѝта аерѝл лѝкѝѝеѝе престе ап дн шесе саѝ шепте лѝнѝ дн Тѝрговеѝѝ кѝ mare пагѝбѝ шѝ а боѝерѝлор шѝ маѝ алес а пегѝѝѝторѝлор дн Бѝкѝреѝѝ; шѝ ачестеа нѝ о фаче пентрѝ алта фѝрѝ нѝмаѝ 5) Ка сѝ поатѝ фѝѝ кѝ тоатѝ фамѝліа шѝ авѝѝѝа са дн Ардеалѝ, зѝнде 6) Ш'аѝ кѝмпѝрат мѝлте сате, шѝ акѝма се зѝдеѝе о пѝлатѝ фоарте mare. 7) Кѝ аѝ трѝмѝсѝ мѝлѝчѝ банѝ нѝ нѝмаѝ ла Вѝенна чѝ шѝ дн Венеѝѝа, шѝ дн дѝмѝе локѝрѝле ѝѝне аѝенѝѝ сѝ. 8) Кѝ Тома Кантакѝзенѝл кѝ воѝ лѝ аѝ фѝѝтѝ ла Мѝсканѝ дн анѝл 1711. 9) Кѝ ш'аѝ фѝкѝтѝ дн Вѝенна доѝе шѝ трѝмѝѝѝе де арѝѝнт, ка каре дѝмпѝратѝл Тѝрчеескѝ дѝкѝ нѝ аре. 10) Кѝ аѝ фѝкѝтѝ ка сѝ і се ватѝ монете де аѝр дн Ардеалѝ, зѝна де кѝте доѝ шѝ маѝ мѝлѝчѝ галѝбенѝ нѝнѝ шѝ де 10 галѝбенѝ, дѝнтре каре зѝна се трѝмѝте Сѝлтѝанѝлѝ пентрѝ маѝ mare дѝкредѝнѝаре; іарѝ челелалте монете се вор аѝла дн вѝстерѝа лѝ чеа прѝватѝ кѝ мѝлте петре скѝѝтѝе, че нѝ се пот вѝреѝѝѝ, кѝнд се ва мѝлѝчѝ Брѝнкованѝ.

Пентрѝ че аѝ лѝсатѝ Брѝнкованѝ сѝ се факѝ монетеле ачестеа мѝлѝчѝ мѝлте прѝ-чѝнѝ адѝк, дарѝ дн комѝѝѝн зѝк кѝ дн зѝѝа де Сѝнтѝмѝрѝа mare дн анѝл 1714, кѝнд ар фѝ дѝнтрат ел дн анѝл 60 ал вѝрстеѝ саѝе, шѝ дн ал 26 ал облѝдѝѝѝреѝ вреа сѝ деа зѝн оспѝѝѝѝ фоарте мѝнѝнат ла тоатѝ боѝерѝтеа шѝ ла сѝѝрѝшѝтѝл оспѝѝѝлѝ вреа сѝ дѝм-партѝ монетеле ачелеа ла фѝѝѝе-каре боѝерѝѝ, дѝнѝ рѝнѝл саѝ треанѝа дн кареа ера; чѝ ваѝ шѝ мѝшел! токѝма дѝнтр'ачеѝа зѝ с'аѝ тѝѝатѝ шѝ патрѝ феѝѝорѝ аѝ лѝ шѝ ел.“

Деспре монетеле челе де аѝр але лѝ Константѝн Брѝнкованѝ аѝа скрѝе Самѝл Ке-лешерѝ⁶⁾: „Пентрѝ поменѝреа фамѝліеѝ се вѝтѝсе дезѝлѝѝ де прѝнѝл Валахѝеѝ галѝбенѝ де зече шѝ де чѝнѝчѝ, карѝѝ де о парте авеа тѝпѝл лѝ дѝнѝ обѝчеѝл Ротѝнѝлор дѝмѝодо-бѝт кѝ мѝтрѝ скѝѝтѝ шѝ кѝ мѝнтеа сѝлѝнѝѝратѝ де пре змерѝ прѝн преѝѝѝр кѝ інскрѝпѝѝа ачестеа: Constantinus Bassaraba de Brancovan; де алѝ парте авеа стемѝа саѝ ѝѝмѝрѝл

Валахїеї кѣ каре трѣескѣ принціи дн лѣкрѣрїе челе політїчещї, кѣ дн челе бїсерїчещї се фолосек кѣ печетларїѣ, дн каре сѣнт днтїацї СС. Константин шї Елена, цїнѣнд крѣчеа дн тѣнї. Сѣнт мїтра чеа приндеаскѣ дн повазѣ ера вл корѣ, кѣ арїнїле днтїнсе, цїнѣнд кѣ клопцѣл о крѣче де рѣнд шї стѣнд пре вл чїзлгѣрїт рам де арѣвѣре шї деасѣпра де о парте соареле, де алта лѣна кѣ днскрїпцїа прїн прецїѣр: D. G. Voivoda et Princeps Valachiae Transalpiniae. Nenopocїтѣ монетѣ ачеаста аѣ дѣсѣ ла перїре пе фамїліа Брѣнковенеаскѣ, дѣнѣ че аѣ кѣзѣтѣ Прїнцѣл кѣ аї сѣлї дн тѣнїле Тѣрчїлор.“

Дн Улгарїа аѣ мѣрїтѣ Палатїнѣл Прїнцѣл Павл Естерхазї дн 26 Мартїе дїн аѣл ачеста, а кѣрѣїа вїацѣ о аѣ скрїсѣ Патер Хоранї 7). Днпѣрѣтеаса Елісавета днкѣ аѣ порнїтѣ дїн Испанїа дн 19 Мартїе шї аѣ арїснѣсѣ дн Вїенна дн 11 Ізїе 1713 прекѣм скрїе Катона 8). Міхаїл II Апафї, кареле се фѣкѣсе Прїнцѣ де днпѣрѣцїа Романїлор, шї скїмбасе домінірїе сале челе дїн Ардеалѣ кѣ алтеле дїн Цертанїа, днкѣ дн аѣл ачеста 1713 аѣ мѣрїтѣ дн Вїенна, фѣрѣ де тощенї, прекѣм араѣ Гебхардї 9) шї Ваїсцете 10). Дѣпѣ дїпломатѣл неамїлїї Ілірїческѣ 11) дн аѣл де акѣм днпѣрѣтѣл Карол VI аѣ днтѣрїтѣ прївілеїїрїе де Леополдѣ I, date Сѣрвїлор.

7) Engel in recent. Hist. Mold. 293. seq. 8) Nupel Miscellen V. p. 314. 9) Idem Engel I. c. p. 295 seq. 10) Codex Ms. Balacianianus ad h. a. 11) Delchiaro p. 169. seq. 12) Samuel Köleséri in Auraria Romano-Dacica cap. III. N. 65. 13) P. Horanyi tom. I. p. 628. 14) Katona in Epit. Chron. ad h. a. 15) Gebhardi in Hist. Hung. Part. 3. p. 323. 16) Vaissete tom. I. p. 309. 17) Diplomatarium Nationis Illyricae Part. I. p. 17. et Part. II. p. 20.

Анѣл 1714. Деспре лѣкрѣрїе че с'аѣ днтѣмплатѣ дн Валахїа, аша грѣше Історїа Бѣлѣченаскѣ 1), дѣнѣ челе че с'аѣ зїсѣ ла аѣл маї де кѣрѣнд трекут: „Аша пѣрѣнд пе Константин Брѣнкованѣл дн маї мѣлте рѣндѣрї, Тѣрчїї пѣ кѣтеза а'лѣ мѣзѣлї кѣнї се темѣа кѣ пѣ вор пѣтеа пѣне тѣнїле пе-дѣнѣл. Маї пре зрѣтѣ аѣлѣнд орган пре вл Константин дїн Крїтѣ кареле ера вѣтавѣ де апроане лїї Константин Водѣ, шї вреа сѣ се дѣкѣ ла Царїград кѣ воїа домнаїлї, і-аѣ датѣ кѣрѣїе ка сѣ ле деа дн тѣнїле днпѣрѣтѣлї, дн каре кѣрѣї фѣгѣдѣїа сѣ пѣ се теамѣ, кѣ ва скѣпа Константин Водѣ, кѣ еї (Кантакзенїї) дн вор прїнде, шї'лѣ вор да дн тѣнїле днпѣрѣтѣлї: шї аѣ днвѣцатѣ пе ватав, сѣ спѣнѣ шї кѣ гѣра знеле ка ачестеа. Дечї днкрѣдїнѣндѣсе Тѣрчїї дн таїнѣ аѣ вѣгатѣ пре Імврохорѣл чел марѣ днпѣрѣтескѣ шї пе Мѣстафа-Ага Канїїїл, шї нецїїнд чїнева, і-аѣ трїмїсѣ сѣ стрїнгѣ оцїї де пре марїїнї, шї сѣ теаргѣ сѣ прїндѣ пе Константин Водѣ, шї венїнд пѣнѣ ла Рѣцїїкѣ, де аколо Імврохорѣл аѣ трїмїсѣ днпїнте пе Мѣстафа-Ага кѣ ферманѣрїе знѣл де домпїе (центрѣ Стефан Кантакзенѣл) шї алѣл де мѣзѣїе, дѣндѣї порѣкѣ, ка, де се ва пѣне дн конѣрѣ Константин Водѣ, сѣї факѣ шїре ка сѣ теаргѣ шї ел кѣ оцїїле Тѣрчещї шї сѣ'лѣ прїндѣ. Іарѣ ла 24 Мартїе аѣ сосїтѣ дн Бѣкѣрещї Мѣстафа-Ага дн Меркѣреа марѣ дїн сѣлѣтѣмѣла чеа де лѣпгѣ Нациї, шї днпревѣндѣсе кѣ домнаїл, і-аѣ спѣсѣ мѣзѣїа; іарѣ Константин Водѣ пѣ шїа че сѣ факѣ, вѣзѣнд де факѣ перїреа, пѣмаї вѣрѣа лѣкрѣнї. Мѣстафа-Ага аѣ днченѣтѣ а печетлї кѣмѣрїе кѣ аверїе, шї л'аѣ датѣ дн kezeshia боїерїлор, ка сѣ пѣ фѣгѣ, шї

с'ащ дсѣ ла газдѣ. Іарѣ тикъ лосѣл кѣм ар фѣ пѣтѣтѣ фѣцѣ, кѣнд Кантакъзеніи фѣрѣцѣле лѣи ера маі маі прѣсте оасте, каріи тоцѣ се вѣкѣра де ачѣаста. Дн поаптеа ачѣа Меркѣрѣ спре Ціоі ащ мерсѣ Міхаіл Спѣтаріѣл Кантакъзенѣл ла Мѣстафа-Ага авѣнд драгоман сащ тѣлѣчѣаріѣ пе Караманлѣѣл Портаріѣл, шѣ ащ фѣгѣдѣитѣ мѣлѣи вані ка съ стеа ла Імѣрохорѣл ка съ пѣнѣл домпн пе Стефан Спѣтаріѣл Кантакъзенѣл. Шѣ а доза зі ціоі венінд Імѣрохорѣл ла Бѣкѣрѣцѣи кѣ 12000 де Тѣрчѣ деграѣ ащ фѣкѣтѣ домпн пе Стефан Кантакъзенѣл; іарѣ Вінерѣ дімінеаца ащ венітѣ воіеріи де шѣи лѣа іертѣчѣіне шѣ зіѣа вѣнѣл; децѣи Константін Брѣнковѣанѣл ащ днчѣпѣтѣ а днпѣгѣта Кантакъзенілор пѣмѣлѣцѣміреа шѣ вікленіа ш. ч. . . . Дн ачѣеа Вінерѣ дімінеаца л'ащ лѣатѣ Тѣрчѣи кѣ тоатѣ касѣ лѣи пе тоцѣ цінеріи, пе тоате фѣтеле, шѣ пе тоцѣ-патрѣ фѣціоріи лѣи шѣ дѣкѣндѣи ла Царіград і-ащ днкісѣ дн Едікѣлѣ. Іарѣ кѣтѣл невоінѣл ащ фѣкѣтѣ Стефан Водѣл Кантакъзенѣл съ стѣпѣл касѣ лѣи Константін Брѣнковѣанѣл, ла домпніа лѣи вом спѣне. Домпн'ащ Константін Водѣл Брѣнковѣанѣл 25 де ані шѣ 80 де зіле шѣ аша ш'ащ лѣатѣ гѣтѣтѣл домпніеі, іарѣ ал віецеі дн домпніа лѣи Стефан Кантакъзенѣл чѣл воіѣ спѣне. Фост'ащ дн домпніе фѣрѣчѣт сѣлѣкѣндѣи порокѣл, іарѣ пѣ лѣдѣатѣ, пѣнтрѣ кѣ ащ адаѣсѣ харачѣл, шѣ дн 250 де пѣнѣи с'ащ сѣітѣ ла 520 де пѣнѣи, шѣ сѣлѣціорімеа де ла карѣа се скотеа харачѣл, о ащ днпѣрѣцѣтѣ пріп сателе сѣле шѣ але Кантакъзенілор, шѣ тоатѣ грѣтѣтеа о ащ арѣнкатѣ пе цѣарѣ, шѣ кѣ о ворѣл чѣле че кѣ мѣлѣтѣ остенеалѣ шѣ кѣ вѣлѣл сокотеалѣ ащ фѣкѣтѣ чѣі вѣтрѣні, ел тоате ле ащ стрікатѣ.

Домпніа лѣи Стефан Кантакъзенѣл ла ашѣл де ла плѣствіреа лѣмеі 7222, іарѣ де ла Хс. 1714. Дѣпѣл че с'ащ тѣлѣлѣтѣ Константін Брѣнковѣанѣл дн Домпніа Вѣлахіеі, шѣ Мѣстафа-Ага і-ащ пѣчѣлѣлѣтѣ тоате аверіле, а доза зі ащ венітѣ шѣ Імѣрохорѣл, днпѣнтеа кѣрѣзіа ешѣнд воіеріи кѣ марѣ помпѣл л'ащ бѣгатѣ дн Бѣкѣрѣцѣи шѣ л'ащ дсѣл ла сѣлашѣ ла касѣле лѣи Шѣрѣѣл Кантакъзенѣл Спѣтаріѣл, карѣле ащ порѣнчѣтѣ Мітрополітѣлѣи (Антімѣ), шѣ тѣтѣрор воіерілор, съ віпѣл тоцѣ ла 2 чѣасѣрѣ дѣпѣл амеазі ла сѣлашѣл лѣи, шѣ фінд кѣ ел маі днпѣнте фѣкѣсе ісправѣ, ка съ фіе Домпнѣ Стефан Кантакъзенѣл фѣціорѣл лѣи Константін Столпкѣл, дѣпѣл че с'ащ стрѣпсѣ, Стефан Кантакъзенѣл с'ащ дсѣ де ащ сѣрѣтѣтѣ тѣна Імѣрохорѣлѣи, мѣлѣемінд пѣнтрѣ домпніе, шѣ неавѣнд гѣта кѣфѣтанѣл, с'ащ десѣрѣкатѣ Мѣстафа-Ага де коптошѣ шѣ л'ащ днѣрѣкатѣ кѣ коптошѣ дн лок де кѣфѣтан, грѣвінд съ се факѣл кѣрѣнд Домпнѣ. Децѣи Бѣдѣреанѣл Вістіеріѣл ащ трімісѣл деграѣ де ащ адаѣсѣ зн кѣфѣтан шѣ л'ащ днѣрѣкатѣ шѣ аша кѣ помпѣл марѣ шѣ кѣ зікѣтѣрѣ ащ мерсѣ ла кѣрѣтеа Домпѣаскѣ. А доза зі, дн Вінерѣа марѣ, ащ рѣдікатѣ Мѣстафа-Ага пе Константін Брѣнковѣанѣл кѣ тоцѣ аі лѣи шѣ ащ порпѣтѣ спре Царіград кѣ мѣлѣціме де Тѣрчѣ, іарѣ Імѣрохорѣл ащ рѣмасѣ, де черка кѣ Стефан Водѣл авѣдѣіле лѣи Константін Брѣнковѣанѣл, че рѣмѣсѣсе дн дѣторіи пре ла зніи шѣ пре ла алѣці, шѣ кѣ гроаза чѣа марѣ че фѣчѣа оамѣнілор тоате ле ащ афлатѣ, шѣ сѣлѣле де аѣр шѣ де арѣпнт, карѣ ле дѣдѣсе ла воіеріи Константін Водѣл, съ ле пѣстрѣзе; де фріка че ле ера днпѣнте пѣсѣл, де се вор афла, кѣ ащ чѣѣа шѣ тѣгѣдѣсѣкѣ, кѣ вор пѣці, тоате ле ащ датѣ днпѣнте, шѣ Стефан

Водъ ле аѣ datѣ Имброхорълѣ, ши фoарте таре се сілеа Стефан Водъ, съ скоатъ тоате даторііле ши авѣціа лѣ Брънкованъ съ о афле, ка неміка съ маі ретъль.

„Дъпъ че аѣ лзатѣ domnia Стефан Кантакъзенъл пѣмаі треі зіле аѣ трекътѣ ши дндатъ аѣ трімісѣ не Константін ла Ціръеі ши не Радъл Дѣдескъл кѣмлатъ съѣ не кареле ши Логофът таре л'аѣ фъкътѣ атъчї, ла Царіград кѣ кърці ла дмпъратъл ши ла Візіръл, зікъндъле, съ гръбеаскъ, съ сосеаскъ маі днаїнте де Константін Брънкованъ ши съ лъкре ка съ пѣ маі скапе Брънкованъ кѣ фечіорїі лѣ, кареа с'аѣ ши фъкътѣ, къчї дп тот тіпъл с'аѣ сілітѣ, ка съ стъпъ де тот дп лъте пѣтеле касеі Брънкованълѣ, дпкъ ши атъчї кънд дъчеа Търчїі не Брънкованъ ла Царіград, скосесе Стефан Водъ прощї дп Бъкърещї де се желѣа днаїнтеа Имброхорълѣ. Ка ачестеа ши маі шъте аѣ фъкътѣ Стефан Водъ асъпра върълѣ съѣ Константін Брънкованъ, дп лок де а'лѣ аціста ши де аї фаче віне пентръ віне. Дпсъ Стефан Водъ пѣ е атъта віноват, кѣт есте віноват татъл съѣ Константін Кантакъзенъл Столнікъл зпкїл лѣ Константін Брънкованъ, не кареле пѣ ка пре зп зпкїѣ, чї ка пре зп татъ дп авеа Брънкованъ, дп тоате черънд сѣат де ла дпкъл. Ачеста даръ щїнд тоате сѣатъріле непотълѣ съѣ, тоате ле аѣ върсатѣ днаїнтеа Търчїлор, ши щїнд ши кърціле кѣ каре преалъздаціі ши преа невірціі дмпъраці аї Романїлор ши аї Мъсканїлор дп фъкѣсе пре ел ши не фечіорїі лѣ вечїнїчї Прїнци аї дмпъръціеі Ромеї ши Кнезі аї дмпъръціеі Московїеі, дпсъші върънъл татъл лѣ Стефан Водъ ле аѣ datѣ ачестеа дп тѣна Имброхорълѣ, ши л'аѣ рѣгатѣ съ ле деа дп тѣна дмпъратълѣ съ вадъ віклешъгъріле Брънкованълѣ, ши пре лъпъ пѣрі ши ачестеа аѣ зісѣ, кѣ де пѣ са ва оторъ Брънкованъ, одїхпъ пѣ ва фї, чї се вор фаче аместекътърї дп цсаръ ши враже дптре дмпъраці. Чї пѣ е мїнъне, кѣа тѣтеа аѣ пѣтратѣ Константін Столнікъл Кантакъзенъл, ка съ псардъ не непотъл съѣ Константін Брънкованъ. кънд ши не фрателе съѣ Шербан Водъ, кареле дї скосесе вісаца де ла Грігорїе Гїка Водъ, дпкъ л'аѣ оторътѣ. Имброхоръл арътънд кърціле челе де прїнци дмпъратълѣ ши сивпъндъї ши алте пѣрі, дмпъратъл с'аѣ тѣнїатѣ фoарте таре ши аѣ поръпчїтѣ де аѣ адъсѣ не Константін Брънкованъ кѣ тоці-патръ фечіорїі днаїнтеа са, знде шедеа дптрън фоїнор лъпъ таре, ши фечіорїлор ле аѣ datѣ воїе, аѣ съ се факъ Търчї, аѣ съ лї се таїе капетеле; іаръ татъл лор Константін аѣ грїтѣ кѣтръ фечіорїі сѣї прекъм зрмеазъ: „Фїї меї! Іатъ тоате авѣціле ши орї-че ам авът, ам пердът, съ пѣ не пердем дпкаї сѣлетеле! Стаці таре ши въръвѣтеце драціі меї! ши пѣ въгаці самъ де тоарте, прївіці ла Хс. шпътвїторїл постръ, кѣте аѣ рѣдатѣ пентръ пої, ши кѣ че тоарте де окаръ аѣ шърїтѣ, кредецї таре дптръ ачеста, ши пѣ въ мїшкаці, нїчї въ клътїці дп кредїнда чеа православікъ пентръ вісаца ши лътеа ачестеа ш. ч.“ Ачестеа зікънд ел, поръпчї дмпъратъл де ле тѣіаръ капетеле дптъѣ а ле фечіорїлор дпченънд де ла чел маї тінер, ши маї пре зрпъ аѣ тѣіатѣ капъл лѣ Константін Брънкованъ, шиї арънкаръ дп таре, чї крецінїі дъп'ачеа афлънд тръспріле лор ле аѣ астръкатѣ ла Патріархіе. Іаръ тоартеа лор с'аѣ дптъмплатѣ дп 15 Август дп анъл 1714.“

„Дп цсаръ дп зіа де Спътътърїе, кънд с'аѣ тѣіатѣ Константін кѣ фечіорїі дп Ца-

rigrad, pe doamna lui Ștefan Vodă la mănăstirea de ză Lemn fiind pentru evlavie, o аă ловитѣ о невоіе mare de фъчеа toate grozвїіе, шї еї пз сокоtea къ е вѣтаїа лїі Dămnezeѣ, чї с'аѣ препсѣ пре о кѣлѣгрїцѣ ашме Олімпїа, мѣтѣшъ doamnei, адекъ сорѣ къ мѣта doamnei къ іеа аѣ фѣкѣтѣ фармече къ алте мѣіерї, шї пе мѣтѣшъ-са о аѣ трїмісѣ ла алтѣ мѣлѣстїре, де о аѣ зїдїтѣ дїтр'о кїіе, іарѣ пе дозѣ мѣіерї ле аѣ спѣлѣзрѣтѣ. “ Ашїндереа скріе Делкіаро ²⁾, дїкѣ маї къ форфоїѣ шї маї пре дартѣ кареле апої скріе : „Dїнтїѣ с'аѣ тїатѣ капѣл Вѣктрескѣлї, а доза лїі Матеїѣ фечїорѣлї челї маї тїнер; а треїа Радѣлї кареле ера ал треїлеа пѣскѣт шї мїреле чел неферї-чїт; а патра лїі Ștefan; а чїлчеа лїі Constantin Vodă татѣлї лор челї неферїчїтѣ. Сфършїндѣсе трагедїа, дїмѣратѣ с'аѣ дѣсѣ де аколо. Капетеле ле аѣ псѣ дї сѣлїце шї с'аѣ пѣртѣтѣ прїн четате. Адвнатс'аѣ мѣлїі оаменї ла локѣл знде зѣчеа трѣспрїле, дрепт ачеаа Вїзїрїа темѣндѣсе сѣ пз се факѣ чева рескоалѣ (пентру къ Тѣрчїї дїкѣ стрїга къ къ недрептѣл с'аѣ тїатѣ) аѣ порѣнчїтѣ де с'аѣ арѣкатѣ дї mare, де знде дїтр'аскѣнсѣ с'аѣ скосѣ де крещїнї шї с'аѣ дїгронатѣ ла мѣлѣстїреа Калхї пз департе де Царїград. Прїнцїпесса Марїа къ неподелѣл сѣѣ, къ порѣ-са шї къ чїнерїї сїї се афла дї касѣ дї форнеттѣ, шї мїї претенї аї касеї Брѣнковенесїї лѣкрѣнд пентру словозї-реа лор, с'аѣ дїтокмїтѣ рѣскѣмпѣрареа лор къ 50000 де талерї, карїї с'аѣ лѣатѣ дї-прѣмѣт пе камѣтѣ де 30 пентру о сѣтѣ шї с'аѣ плѣтїтѣ Вїзїрїлї; дартѣ че? дѣшманїї лор чеї дїн Валахїа аѣ плѣтїтѣ 40000 де талерї Вїзїрїлї, ка сѣ се дїмѣдече слово-зїреа лор чеа кѣмпѣратѣ. Шї аша фѣрѣ де весте с'аѣ сѣргѣнїтѣ ла зп лок, че се кїа-тѣ Котгїаїо, знде аѣ рѣмасѣї маї треї анї шї апої с'аѣ словозїтѣ шї трїмісѣ дї Вала-хїа, дѣпѣ че аѣ перїтѣ Вїзїрїа Алї-Баша (дї ашїл 1716) ла Петровардїн. “

Скрїс'аѣ деспре трагедїа ачеаста шї преавестїтѣл Енгел ³⁾ токма акѣзрат. Іарѣ Карра ⁴⁾ аша скріе деспре фетеле лїі Constantin Врѣнкованѣ : „1) Станка мѣіереа лїі Радѣлї фїїлї лїі Іїашѣ Vodă дїн Молдова. 2) Марїа мѣіереа лїі Constantin фїїлї лїі Дѣка Vodă дїн Молдова. 3) Іїїнка мѣіереа лїі Скарлат фїїлї лїі Александрѣ Мавро-кордатѣ. 4) Сафта мѣіереа Креѣлѣскѣлї воїерїлї Мѣнтенескѣ. 5) Анкѣца мѣіереа лїі Нілолае фїїлї лїі Георгїе Росеттї воїерїлї Молдовенескѣ. 6) Баласса мѣіереа лїі Манїл фїїлї лїі Андронїк знїї грек вестїт. 7) Старарда мѣіереа лїі Вїліанѣ воїерїлї Мѣнтенескѣ. “

Деспре Ștefan Кантакѣзенѣ Vodă шї ачеаста скріе Делкіаро ⁵⁾ : „Кѣ ел дндатѣ, кѣт с'аѣ фѣкѣтѣ Домѣѣ Валахїеї аѣ стрїкатѣ вѣкрїтѣл, че се вѣгасе де Șerban Vodă Кантакѣзенѣ, шї кѣ сѣ пз се маї арѣлче маї мѣлїт пе деартѣ, аѣ фѣкѣтѣ де с'аѣ афѣрї-сїтѣ шї де Патрїархїл дїн Царїград шї де Мїтрополїтѣл дїн Валахїа ачелл, кареле л'ар маї вѣга дї деартѣ, скос'аѣ шї пе преоїїї дїн деартѣ де сѣпт тот фелїлї де вїрѣ, пѣмаї сѣ сѣлѣжесѣ дї тот ашїл вр'о кѣтева лїтѣргїї пентру дѣнсѣл. Маї дїколо аѣ стрїкатѣ шї Сїнагога Евреїлор, мѣкар къ ера департе, ка сѣ пз се поатѣ адѣна ла рѣгѣчїзїлїе лор. Обїчїнїсе маї пѣїїн одатѣ дї сѣптѣмѣлѣ а мерѣе ла татѣл сѣѣ Constantin знде

ретънеа ши пълъ ла тиезъл поцзеі дп повеці де таінь. Цінеа корреспонденце дп поръпка Vizirială кз Немціи, кз Мъсканіи ши кз Полоніи нзмаі ка съ ле поатъ ши сфатъріле. “

Деспре Țigaria аша скріе Катона ⁵⁾: „Дп аплъ де акъм пачеа че се дичепъсе дп 26 Ноетвріе дп аплъ трекутѣ дп Радшат днтре повъзиторіи чеі маі вестіці Ехъепіе ши Вілареціе, с'ащ сьвѣршітѣ, ши принтрънса с'ащ ашезатѣ ресвоіѣ чел грознік, каре сьнт треі дмпъраці Леополдѣ I, Іосіѣ I, ши Карол VII ащ цінштѣ кз Лъдовікѣ XIV Краіѣл Галлілор дп Італіа, Іспаніа, Галліа, Церманіа ши Белціѣ, ши прпн пачеа ачеаста дмпъратъл Карол ащ добъндітѣ Белціѣл, Кръімеа Неаполъѣл, Дькатъл Медіоланъѣл ши Сардиніа. Дечі тълтгіндъсе дмпъратъл де гріжеа ресвоіѣл, пе 8 Септемвріе ащ поръпчїтѣ съ се цпнъ сеім ла Пожоп. “ Ла сеімъл ачеста дмпъратъл кз дмпъртеаса Елісавета ащ мерсѣ дп 12 Октомвріе. Дп 14 Октомвріе с'ащ псѣ Палатп Николае Палфі, дп 18 Октомвріе с'ащ дпкоронатѣ дмпъртеаса крѣіасъ Țigariei, ши дп 9 Декетвріе ащ добъндітѣ мітрополітъл Стрігонъѣл Кардіналъл де Саксоніа зп дипломат де ла дмпъратъл, прпн каре тоці зршъторіи лѣ с'ащ фькзтѣ прпнци де дмпъръціа Romanilor.

¹⁾ Codex Ms. Balacianianus ad h. a. ²⁾ Delchiaro 171-194 ³⁾ Engel in recent. Hist. Valach. Part. I. p. 371-377. ⁴⁾ Carra p. 135. ⁵⁾ Delchiaro p. 195. seq. ⁶⁾ Katona in Epit. Chron. ad h. a.

Аплъ 1715. Ла аплъ ачеста зіче Історіа Бълъченеаскъ ¹⁾: „Трекунд вара дп аплъ 1714 ащ дичепътѣ Търціи а фаче марегътіре де оасте, съ теаргъ съ іеа Морееа кареа о стълънеа Венеціаніи. Дечі ащ венітѣ ши лѣ Стефан Водъ Кантакъзенъл поръпкъ, съ деа о тіе де карре ши о сьттъ маре де каі пентръ треава дмпъръціеі. Іаръ Водъ ащ аръпкатѣ пе тълъстїрі, пе воіері ши пе деаръ, де ащ плїнітѣ ачестеа кз маре грехтате, ши ащ рѣндзітѣ воіері кълїтані де ащ мерсѣ Ісправнічі престе карръ ши престе каі, ши дп лъпа лѣ Феврзаріе пре смът і-ащ трїмісѣ де ащ трекутѣ Дънтреа ши с'ащ дъсѣ ла Морееа. Vizirial Алі-Баша лънд Морееа с'ащ диторсѣ весел ла Царпград ши фїнд лънгъ дмпъратъл Каімакан Рекеан Імброхоръл, кареле лъасе пе Константпн Брълкованъ дп Бькъреші, Алі-Баша се темса, ка пз кзтва дмпъратъл съ пълъ Vizirial пе Рекеан: дрепг ачеса ащ лъкратѣ де л'ащ десліпїт де лънгъ дмпъратъл, ши л'ащ псѣ Башъ ла Bender. Дечі мергънд Імброхоръл Рекеан ла Bender, Vizirial Алі-Баша ащ фькзтѣ кърці мпчпоасе ши търтърїи стръмъе де пре ла коначеле знде мерсесе Рекеан, кзт кз ар фі фькзтѣ тълте тръсърї, ши дъндъле ла дмпъратъл, дмпъратъл фоарте с'ащ тълпіатѣ ши ащ поръпчїтѣ де л'ащ оторжтѣ дп Bender. “

Чи Делчіаро зіче ²⁾: Vizirial фоарте се гъта съ теаргъ асъпра Морееі ши ащ поръпчїт лѣ Стефан Кантакъзенъл Водъ, ка пе термінъл псѣ сьнт пердереа віедеі съ гате 2000 де карръ кз къте патръ воі ши кз къте атълціа оаменї (пз кз къте олт оаменї ла фїеце-каре каррѣ, кзт се дпшалъ преавестїтъл Енгел ³⁾, тълтълчїнд кълъптъл алтрі танті); маі дпколо атълціа мїі де сачї де фърпнъ, де орзѣ, де бербечї; ши зпт кз тіере преа тълтѣ. Нічі дндестългндъсе кз тоате ачестеа, връ съ аїбъ о сьттъ неспъсъ де ванї, кареа ера маі маре кз тълт де кълт харачїл, де зп ап. Стефан Водъ

дукъ де ла днчепътъл domniei caie дикисесе пе тоѣ ачеѣа , карѣѣ фъсесе лъторѣ де сеамъ престе венѣтърѣле челе пемъсхрате але фамилиеѣ Брълковенеѣщѣ , шѣ прип мълте вълты ла атъта дѣ адъсесе де дъдъсе дпайнте мълцѣ ванѣ , чѣ пемѣѣнд дестѣѣ ванѣѣ ачеѣщѣа , ка съ плинсаскъ почта Търчѣлор , аѣ тревъѣт съ арънче маѣ мълте дърѣ пѣ пмаѣ пе воѣерѣ , чѣ шѣ пе пегъцторѣ , карѣѣ кълегъндъсесе де ла ачеѣа къ ванѣ дппръмътаѣцѣ , пълъ астъзѣ пѣ с'аѣ пълътѣт пѣчѣ се вор пълътѣ , апропѣндъсесе Стафан Водъ де сфършѣтъл шѣ ал Домниѣѣ шѣ ал вѣеѣеѣ сае.“ Ачѣ апоѣ скрѣе траѣедѣа Имърохорълѣѣ Рекеан , Патронълѣѣ лѣѣ Стефан Водъ , към се скрѣе ачеѣа дп Исторѣа Бълъченеаскъ , шѣ зѣче , къ фѣѣнд дпсвѣш ел де фаѣцъ оаре-каре воѣиторѣѣ де вѣне ал Кантакъзенѣлор дпзъдар аѣ доженѣт пе Стефан Водъ съ шѣ кахте де треавъ шѣ де мълътѣреа са ; шѣ дпдатъ скрѣе аша : „Къ акъм алта пѣ лѣнсеа ла мълътѣреа лѣѣ Стефан Водъ , фъръ пмаѣ съ се алеагъ дп локъл лѣѣ зпкл кареле съ фѣе крѣдѣнчѣос Порѣеѣ Търчѣщѣѣ . Зпѣѣ дпн фръѣѣѣле челе маѣ де апроане але лѣѣ Стефан Водъ карѣѣ ера воѣерѣ де фръѣѣте дпн Валахѣа , лъкра дптр'аскъне ка съ вѣпъ domnѣ дп Валахѣа Мѣхѣѣл Раковѣѣа , фостъл Домнъл Молдовеѣ , чѣ Вѣзѣрѣл Алѣ-Баша дъпъ че аѣ лъат Морееа вълънд къ пѣ ва скъна де ръсвоѣл къ Немѣѣѣѣ , аѣ пѣздекат а фѣ маѣ вѣне ка съ треакъ пе Нѣколае Мазрокордат дпн Молдова дп Валахѣа , шѣ пе Мѣхѣѣл Раковѣѣа съ лѣ пълъ Domnѣ Молдовеѣ , към л'аѣ шѣ псе.“

Прекъм скрѣе тот ачелашѣ Delѣѣаро ⁴⁾ , Радъл Кантакъзенъл сѣттарѣл шѣ фрателе лѣѣ Стефан Водъ дпкъ дп анъл де акъм аѣ мърѣт дп лъна лѣѣ Февръарѣе . Доаръ дп анъл де акъм аѣ фълкът шѣ Мѣхѣѣл Кантакъзенъл мълътѣреа Колѣа дпн Бълъкрѣщѣѣ , деспре кареа скрѣе Сълѣер ⁵⁾ къ о аѣ фълкът прип Свезѣѣ .

Дп Ардеалъ прекъм скрѣе Брѣнтан ⁶⁾ дп анъл ачеста 1715 аѣ дпченът а се зѣдѣ четатеа Бълградълѣѣ сѣптъ ал кърѣѣа зѣд с'аѣ псеѣ прип Комѣтъл Шгаѣнвл , комѣдантъл ѣереѣ зп пемѣстат , пе кареле ера скрѣсъ де о парте Икоана саѣ фѣгъра четъѣеѣ къ пажъра чѣл дпмърътеаскъ деасъпра еѣ ; де чѣелалгъ парте Хроносѣкърѣле ачестеа :

LVCe saCra CaroLI sIMILes aLba aCCIpIt ortVs

In soLIDa prIMVs ponItVr arCe Laps.

IVLla nata sVI CaroLI VIM robVr et aVXI.

IVLla sIn LVbeat, nVnC CaroLIna VoCer.

Дп версърѣле ачестеа , дп челе маѣ дпнтѣѣѣ дп фѣеѣе-каре ; ѣаръ дп челе дохъ де пре зрмъ дптръ амълдохъ есе къ псмеръл Рومانѣлор анъл 1715 .

Деспре зѣдѣреа четъѣеѣ де ла Бълградъл дпн Ардеалъ скрѣе кълъгъръл Самоѣл Кѣѣѣн де Сад ⁷⁾ , деспре кареле маѣ мълте воѣѣ кълъѣѣта ла локъл съѣ , прекъм зрменъл : „Дъпъ моартеа Вълдѣкълѣѣ Атанасѣ I , дпмъратъл Карол VI с'аѣ апъкат съ зѣдеаскъ четате ла Бълград , шѣ фѣѣнд къ дъпъ към се кроѣсе четатеа , шапѣзл четъѣеѣ тревъѣа съ вѣпъ токма пре зпде ера мѣтрополѣа Ромънѣлор , пентръл ачеѣа дпмъратъл аѣ поръпчѣт , ка съ се деа ванѣ Ромънѣлор шѣ локъл , ка аѣреа съ шѣ факъ бесерѣкъ мѣтрополѣеаскъ , шѣ аша лѣ с'аѣ дат лок ла маѣерѣѣ Бълградълѣѣ шѣ 1300 флорѣнѣѣ (злогѣѣ) пентръл зѣдѣреа

бесерічеї. Ера не времеа ачеа ла Българ дн Стефан Ісвановічі дін цара Ромънеаскъ веніт типограф, кьн мещер, кареле аѣ дїрес типографїа шї аѣ тїпърїт шї казанїї, пентръ каре лжкръ ла Влѣдїкъл Атанасїе аѣ фост дн плъчере, шї дьпъ моартеа Влѣдїкълї аѣ ретас ла Българ дн мїтрополїе, ка кн епїтронѣ ал типографїеї. Ачеста лънд ачеле 1300 де флорїнці аѣ фъкът о немїка, адекъ бесерїка чеа де ла маїерї Българдълї аѣ фъкът'о къ фандътълт слав, мїкъ, шї днтънекоасъ, чеїаладї банї і-аѣ пръпъдїт. Ла ачестъ вїсерїкъ дьпъ вр'о къдї-ва анї с'аѣ адаос тїнда мѣерїлор, апої алт крещїн а пѣме Вжкр Сїнаре дїнтр'ал сѣѣ аѣ зжгръвїт'о. Кънд с'аѣ фъкът мѣтареа тълъсгїреї ла маїерї, с'аѣ лзат шї моащеле репосатълї Мїтрополїт Атанасїе шї с'аѣ адъс де с'аѣ ашезат дн цїнтірїмъл бесерїчеї ачестеїа, шї престе портълт с'аѣ пѣс о леспеде маре де пїатръ, каре еѣ о ам възт. (Чи ачестеа се днпротївекъ къ зїселе лїї Салардї дїн анъл 1657).

„Дьпъ че с'аѣ їспръвїт четатеа Българдълї, аѣ поръчїт днпъратъл Карол сѣ теаргъ шї клеръл Ромънеаскъ сѣ благословеаскъ четатеа. Атѣнчї с'аѣ адънат маї тълцї де о сѣтъ де преодї, карїї тодї дн одъждїле преоцещї де ла вїсерїка дїн маїерї аѣ мерсѣ дн четате къ лїтїе, аколо дн вїсерїка чеа маре, кареа маї пайнте о цїнеа Калвїнїї, ла алтарїл чел маре аѣ слъжїт лїтъргїе Петръ Попа дїн Даїа, Протопопъл Дьїї шї Нотарїл соворълї маре, къ атѣнчї дьпъ порта чеа цїнътъ сѣнт Прїнції калвїнецїї, Нотарїл съворълї маре ера чел маї днтѣї дьпъ Влѣдїкъл шї ка кн Вїкарїѣ маре. Дьпъ лїтъргїе аѣ фъкът осфештанїа чеа мїкъ, шї стронїнд къ апъ сфїнцїтъ зїдърїле четъцеї днпрецїзр, аѣ вестїт породълї къ Българдъл де ачї дпайнте, пѣ се ва маї пѣмї Алба Ізліа; чї Алба Каролїна.“

Тот днтръ ачеста ан аѣ днтърїт днпъратъл Карол VI декретъл сѣѣ чел днтѣїї дїнтрє лецїле Унгарїеї⁵⁾, дн каре аѣ днтърїт актеле а треї сеїмърї дїн анїї 1708, 1712 шї 1714 кьпрїнзїндъ-ле тоате дн 136 де арїкълї.

1) Codex Ms. Balacianianus ad h. a. 2) Delchiaro p. 199. 3) Engel in recent. Hist. Valachiae Part. I. p. 378. 4) Delchiaro p. 75. 5) Sulzer I. S. 292. 6) Brentanus in Epit. Chron. Mundi christiani ad. an. 1715. 7) Samuel Klain de Szad in Ms. de Ecclesia Valachica Transilvanica Part. 9. §. 9. 8) Corpus Iuris Hungarici tom. II. p. 92.

А пъл 1716. Дої авторї скрїѣ ла анъл де акъм деспре Валахїа, адекъ їсторїкъл Бълъченек шї Delchiaro, карїї мълт се днпротївекѣ знъл алтїа. Еѣ, ка сѣ пѣ тъл фак днпѣмї цїсдекъторїѣ днтрє днпшїї, чеїторїлє! тоатъ цїсдеката цї-о днкредїндєз цїе, адъкълнд зїселе лор прекъм сѣнт скрїсе. Аша даръ їсторїкъл Бълъченек¹⁾ зїче: „Стефан Водъ деака аѣ азїт де моартеа Імброхорълї Рєкеан ал пѣждеї Домнїеї сале, че се днтъмпласе ла анъл 1715 (къ ачеста днпѣсесе Домнѣ), с'аѣ днтрїсатат фоарте; даръ дїн афаръ пѣ се аръта, чї дїн лънтръ пѣмаї їнїма лїї цїеа. Децї трекълнд пѣдїн тїмпѣ, адекъ дн 19 Іанварїе аѣ венїт кн Канїїѣ де ла днпъръдїе, шї аѣ дат поръкъл де тълълїе, кареле азїнд зпа ка ачеста, пѣ авеа че сѣ маї факъ: а

фѣци пѣ пѣтеа, къ ера іарпъ ші омѣт маре, ші цеара темъндѣсе де робіе дѣкъ пѣ л'ар фі лѣсат, ші ачестеа сокотѣндѣле аѣ плекат капѣл съ теаргъ ла дѣпърѣціе, ші с'аѣ гѣтат къ тоатъ каса са ші къ татѣл съѣ Константин Кантакъзенѣл Столникѣл де с'аѣ дѣсе ла Цариград домпѣнд пѣмаі доі ані. Іаръ пѣпъ че аѣ порпѣт дѣн Бѣкѣрѣщѣ, татѣл съѣ Константин де мѣлте орѣ се дѣчеа ла Канѣці-Баша де се рѣга ші мѣлте ворѣеа, ші дѣтре алгеле врѣнд съ се дѣдрептезе пре сѣне ші пре фѣіѣл съѣ Стефан Водѣ, къ съпѣт къ дѣрептате дѣпърѣціеі, кареа дѣптр'ачеаста се поате къпоаше, къ не фрате-съѣ Шербан Водѣ, кът аѣ лѣат сама, къ се дѣпцелече къ Немѣці ші цѣне къ еі, ші е вѣклеан дѣпърѣціеі, дѣдатъ л'аѣ отрѣвѣтѣ, де аѣ мѣрѣтѣ, ашѣндереа ші не алт фрате ал съѣ апѣте не Іордаке, кареле фѣінд де Шербан Водѣ трѣмѣсѣ ла Немѣці, фѣчеа тѣрѣвѣрѣі, л'аѣ отрѣвѣт де аѣ мѣрѣт, ші не непотѣл съѣ Константин Брѣпковѣанѣ, вѣзъндѣлѣ къ се алкѣтѣеце къ Мѣсканѣі ші къ алѣі немѣці аі дѣпърѣціеі Тѣрѣчѣі, л'аѣ датѣ дѣп мѣпѣле дѣпѣратѣлѣі, де аѣ фѣкѣт че аѣ врѣт къ дѣпсѣл. Ачестеа ші алтеле аѣ спѣсѣ Канѣці-Баша Вѣзірѣлѣі, каре ле-аѣ азѣт мѣлѣі оаменѣ вредпѣчѣ де кредѣнѣцѣ, дѣтре карѣіи знѣл ера Іенакѣ Драгомѣнѣл, фрателе лѣі Николаѣ Водѣ Мѣзрокордат, кареле аѣ мѣртѣрѣсіт дѣпѣнтеа воіерѣлор, къ аѣ азѣт не Канѣці-Баша спѣсѣнд ачестеа Вѣзірѣлѣі ші алтор Тѣрѣчѣі, кът къ і ле аѣ спѣсѣ Константин Столникѣл.

„Ера Стефан Водѣ ла фортѣ ом фортос ші полѣціе дѣкъ аѣеа фортосѣ, дарѣ ера фортѣ нестаторпѣк ла ворѣѣ, мѣлѣт фѣгъдѣсіа ші пѣціп да: ера гѣнеколатрѣс, къ фортѣ мѣлѣт аскѣлта де Доампъ-са, кът се дескѣсесе поартѣ маре де дѣпса, ші кареле терѣцеа деспре лѣтѣреа ачѣеа, мѣлѣт се фолосеа. Дѣпѣрѣмѣт дѣкъ мѣлѣт аѣ лѣат де ла воіерѣі ші де ла мѣпѣстѣрѣі, фѣгъдѣсѣндѣ-ле къ азѣі мѣпѣ ле ва дѣтѣрна, дарѣ маі пре зрѣтѣ дѣкѣндѣлѣ Тѣрѣчѣі, рѣмасѣрѣ дѣторашѣі дѣп пагѣѣѣ пѣмаі къ занѣселе. Дѣждѣіе, каре ле пѣпѣеа, де абѣа ле пѣлѣтеа оаменѣі. Фѣкѣт-аѣ хрѣсовѣ, де аѣ ертат вѣкѣрѣтѣл съ пѣ маі фѣе, ші не преодѣі съ пѣ маі деа вѣр, ші стрѣнгѣнд собор маре ла мѣтрополѣе аѣ порѣпѣчѣт де с'аѣ четѣт ачестеа дѣпѣнтеа а тоатѣ цеара. Къ ачестеа вѣне аѣ фѣкѣт; батѣр ші къ алтеле де ар фѣі фѣкѣт вѣне!“

„Домпѣа лѣі Николаѣ Мѣзрокордат ла аѣл де ла Хс. 1716. Николаѣ фѣіѣл пре-лѣпѣнатѣлѣі Александрѣ Мѣзрокордат де Скарлат Ексѣпорѣтѣлѣі марѣлѣі Драгомѣн ал дѣпѣрѣціеі Оттомѣнѣчѣі, фѣінд домп ла Молдова дѣптрѣ а доза домпѣе, ші нѣчѣ о рѣгѣчѣіне саѣ лѣкрѣре фѣкѣнд, дѣпсѣшѣі дѣпѣратѣл дѣп вѣпѣ воіа са, шѣіндѣлѣ кредѣнѣчос, дѣпѣ че аѣ мѣзѣлѣт не Стефан Водѣ Кантакъзенѣл, л'аѣ мѣтат дѣп цеара Ромѣнеаскѣ дѣп Іанѣарѣе. Кът аѣ венѣт вѣсте къ ва съ се мѣте дѣп цеара Мѣпѣтелеаскѣ къ домпѣа; аѣ трѣмѣсѣ воіерѣі де чѣпсте аі Мѣрѣіеі сале, не Константин Комѣсѣл ші не Константин Ватѣвѣл къ кѣрѣці ла воіерѣі ші ла цеарѣ, съ се вѣкѣре къ ле вѣне домпѣл вѣл ші мѣлостѣв, рѣндѣсѣнд ші Каѣмаканѣі, адекъ пѣртѣторѣі де грѣже, не Міхаїл Сѣлѣтарѣл Кантакъзенѣл, не Радѣл Голѣсѣкѣл Логофѣтѣл, не Радѣл Дѣдѣсѣкѣл Сѣлѣтарѣл ші не Шербан Бѣжорѣанѣл. Скрѣіѣѣл карте ші лѣі Константин Столникѣл Кантакъзенѣл, съ шадѣ къ воіерѣі ка зѣп вѣтѣрѣл;

съ нѣ се дѣкъ ла Цариград, шѣлѣ ва авеа ка не зн иѣрнте; даръ ел п'аѣ приимѣт чѣ с'аѣ дсѣѣ кѣ фѣил сѣѣ Стефан Водѣ. Пе чеїлалцѣ воїерѣ і-аѣ афлаг дн Бѣкзрещѣ, афаръ де Михаїл Кантакззенкѣ Спѣтарѣл, кареле фѣїнд ла цearъ шѣ аззїнд де дѣтѣмїлареа лѣї Стефан Водѣ, аѣ врѣт сѣ фѣгѣ дн Ардеалѣ, чѣ фѣїнд отѣтѣл mare шѣ пaze мѣлте, л'аѣ прїнс ватешїї де ла Кѣмпїна, кѣ пѣїеїїї, шѣ л'аѣ адсѣ дѣдѣрѣнт. Де каре лѣкрѣ аззїнд домнѣл тот нѣ л'аѣ осевїт дїн чеїлалцѣ каїмаканї, чѣ адоѣа карте лѣї цѣмаї де осевї і-аѣ скрїе, ка сѣ авѣ бѣкрїе де венїреа Мѣрїеї сале, кѣлѣ ва чїнстї шѣ ва авеа де грїжѣ, пѣмаї сѣ поарте грїжѣ де тревїле домнїеї, шѣ але цереї пѣлѣ ва венї Мѣрїа са. Іарѣ Каїмаканїї фѣкѣндѣї гѣтїре де каї, де радване, де слѣїторї мї де алте че тревѣїа і-аѣ трїмїеѣ дѣаїнте ла Фокшанї. Дечї лорпїнд домнѣл де ла Іауї аѣ венїт ла Фокшанї, шѣ де ачї венїнд ла Колентїна дн малѣл десре Бѣкзрещѣ, Каїмаканїї кѣ тоатѣ чеїлалтѣ воїерїме і-аѣ емїт дѣаїнте, шѣ дн 30 Іанзарїе аѣ дѣтрат дн Бѣкзрещѣ, ѣнде с'аѣ четїт ферманѣл де домнїе, шѣ с'аѣ датѣ кѣ тѣнѣрїле.

„Фѣїнд домнѣл дн бѣкрїе пентрѣ вѣлѣ дїтокрїеа цереї, іатѣ! кѣї венї шѣ дн-трїстаре, кѣчї грѣѣ волпѣвїндѣсе доамна Пѣлхерїа, а доѣа мѣїере а Мѣрїеї сале, аѣ репосат дн домнѣл, де кареа Водѣ шѣ коконїї лѣї фoарте тарѣ с'аѣ дѣтрїстатѣ, кѣ е-ра доамнѣл вѣлѣ, дѣцелепатѣ, мїлостївѣ шѣ кѣ фрїка лѣї Дѣмнезеѣ, дечї кѣ mare чїн-сте о аѣ астрѣкат дн Мїтрополїа Бѣкзрещїдор. Іарѣ дѣлѣл пѣїїн лїмп аѣ облїчїт Поар-та Тѣрчеаскѣ тоате токмелеле Кантакззенїдор кѣ алте монархїї, кѣм се токмїсе кѣ Немцїї шѣ кѣ Мѣсканїї, ка сѣ ле деа лор цearа шѣ сѣ лепене цїгѣл Тѣрчїлор; кѣчї ле-аѣ прїнс тоате кїрцїле шѣ прївїлеїцїрїле. Дрент а чеса кѣте пре ѣнѣл і-аѣ дсѣ де і-аѣ прѣлѣдїт, прѣлѣдеаскѣ Дѣмнезеѣ шѣ пе Тѣрчї! Шѣ пентрѣ кѣ шѣ Стефан Кантакззенкѣ се дѣцелесесе кѣ Немцїї шѣ кѣ Мѣсканїї, л'аѣ свѣрѣшат дн Цариград (нѣ ла Одрїїѣ), а-шїндереа шѣ пе татѣл лѣї; шѣ аѣ лѣат дїн цearъ шѣ пе Михаїл Кантакззенкѣ Спѣтарѣл шѣ пе Радѣл Дѣдескѣл, де і-аѣ оторѣт. Ла мїжлокѣл иѣресїмелор аѣ венїт зн Канїцїѣ, де ле аѣ скрїе шѣ аѣ лѣат тоате аверїле лор пе сама дѣпѣрѣтеаскѣ. Домнѣл вѣлѣнд ачесте лѣкрѣрї с'аѣ дѣтрїстат фoарте, маї вѣртос пентрѣ Дѣдескѣл, кѣ ера тѣлѣр шѣ авеа прѣнчї мїчї, шѣ кѣ тоцї воїерїї с'аѣ рѣгатѣ де Канїцїѣ фѣлѣдѣндѣї нѣлте челеа, сѣ стеа сѣ нѣлѣ пearдѣ, шѣ нѣ с'аѣ лѣсат пѣмаї кѣ ачестеа, чѣ аѣ скрїе шѣ ла фрате-сѣѣ Іепакѣ драгоманѣл чел дѣпѣрѣтескѣ, сѣ дѣлѣе шѣ сѣ келѣїаскѣ шѣ 20 де пѣнцїї де ванї пентрѣ Дѣдескѣл сѣ нѣ пearрѣ; дарѣ фѣїнд Вїзїрѣл Алї-Баша кѣмплїт, нїмїка аѣ лѣтѣтѣ ісѣрѣвї, чѣ і-аѣ оторѣт.“

Іарѣ Делкіаро³⁾ зїче десре тоартеа доамнїеї лѣї Ніколае Мазрокордат: „Ла а-нѣл 1716, вїнерї дѣаїнте де Рѣсалїї, дн рѣвѣрсатѣл зїорїлор, кѣ пѣїїне зїле дѣнѣл наш-тере аѣ тѣрїт дн Бѣкзрещѣ Прїнцеса Порфїрїа, кареа ера дїн Цариград шѣ а доѣа мѣ-тере а лѣї Ніколае Мазрокордат домнѣлїї цереї Мѣнтенешїї.“

Апої тот ачелашїї Делкіаро³⁾ скрїе: „Марцїї дн 21 Іанзарїе дїн анѣл 1716 аѣ сосїтѣ дн Бѣкзрещѣ Канїцїї-Баша кѣ ферманѣл де мѣлѣїре. Прїнцѣл Стефан Канта-

кзвеня кіемънд ла сіне не кѣпнатъ—сѣдъ Радѣя Дѣдескѣя кареле ера Спѣтариѣ маре ші не Вістіеріѣл чел маре, ле аѣ порѣнчѣт, ка съ гѣтеаскѣ харачіѣл; чі еї аѣ рѣсплне, къ ар фі віне а ведеа дѣтѣѣ че порѣнчѣ аѣ веніт де ла Поартѣ. А доѣа—зі вені Тѣркѣл ла Прінцѣл ші лѣ дѣтревѣ вреа съ се сѣлѣнѣ порѣнчѣї дѣпѣрѣтеї? Прінцѣл респлнсе: вреѣ. Атѣнчї і—аѣ дат ферманѣл ші прінцѣл прїімїндѣ'лѣ, л'аѣ датѣ съ се четеаскѣ дѣ дїван. Іарѣ ферманѣл ачеста кѣрїндеа дѣ сіне: Кѣ Стефан Водѣ аѣ домпїт дестѣл дѣ Валахїа, акѣн есте воїа Сѣлтанѣлѣ, съ пѣнѣ дѣ локѣл лѣї не Ніколае Мазрокордат домпїл Молдовеї. Ел съ теартѣ ла Царїград знде дїамїла стѣпнѣлѣ сѣдъ ва авеа кѣ че съ трѣаскѣ. Дѣнѣ каре с'аѣ алесѣ дої каїмаканї, карїї съ окѣрѣвїаскѣ цѣара пѣлѣ че ва венї прінцѣл чел ноѣ. Порїт—аѣ прінцѣл Стефан Кантакзвенѣл кѣтрѣ Царїград дѣ 25 Іанѣарїе ші кѣ дѣнѣсѣл аѣ мерѣѣ татѣ—сѣдъ Комїтѣл Константїн, Прїнцѣса Пагона мѣїереа лѣї, ші дої Белзадѣї а лѣї, Радѣя ші Константїн, карїї волѣвїндѣ—се не кале де фрїѣл чел маре, аѣ фостѣ прїчина де пѣмаї дѣпѣ патрѣ септѣмѣлнї аѣ аїїзносѣ дѣ Царїград. Лї с'аѣ дѣгѣдїтѣ съ колѣчеаскѣ ла сераїѣл Валахїеї, ші прінцѣл пѣдѣждїа де а'шї дѣдрѣнта лѣкѣрїїе сале, чї Візірїѣл маї вреа а'лѣ ведеа морт, фїїнд аїїдат де знеле рѣденїї але прінцѣлѣ Стефан Кантакзвенѣл каре (кѣн се крѣдеа дѣ комѣн) фѣрѣ пѣсе де Дѣмнезеѣ мїжлочїрїї ка съ шї арѣте ісѣлнда са пѣптрѣ пѣдрѣнтатеа фѣкѣтѣ кѣ каса лѣї Константїн Брѣнковеанѣл.

„Венїнд Прінцѣл Ніколае Мазрокордат дїн Молдова дѣ Валахїа дѣ 10 Феврѣарїе дїн анѣл 1716, аѣ дѣтрат кѣ помпѣ дѣ Бѣкѣрѣшї. Іарѣ воїерїї дѣчопѣрѣ дїпѣтїашї—датѣ а'ї да мѣлте жалѣ асѣра прінцѣлѣ Стефан Кантакзвенѣл, кіемъндѣ'л тїранн ші прѣпѣдїторїѣ патрїеї, ші се рѣгарѣ ка жалѣеле лор съ се трїмїтѣ ла Поартѣ дїмпрѣзѣнѣ кѣ тѣлѣкїереа зпор кѣрїї але цѣнерарїїлѣ дїн Ардеа'лѣ, че нѣ де мѣлт се прїнцесе. Шї фїїнд кѣ кѣрїїїе ачеле пѣмїка кѣрїїндеа дѣ сіне, че ар фі пѣтѣтѣ стрїка прінцѣлѣ Стефан Кантакзвенѣл ла Тѣрчї, с'аѣ пѣсѣ о персонѣл ка ачѣеа, съ ле тѣлѣчеаскѣ, кареа атѣтеа стѣрї дѣмпрѣїїр аѣ аѣлогатѣ, де Візірїѣл кѣт ле—аѣ азїт, дѣдатѣ аѣ порѣнчїт каїмаканѣлѣ дїн Царїград, ка съ факѣ, съ се сѣгѣрѣме ші прінцѣл Стефан ші татѣл лѣї. Ачѣшї дої домпї мїшеї се аѣла атѣнчї дѣкїшї ла Басѣаккїкѣлї, де знде фѣрѣ дѣшї дѣ темпїда де ла Бастанѣї—Баѣа, ші аколо дѣ Дѣмїніка де дѣпѣ Рѣсалїї, аѣекѣ дѣ 7 Іанїе дїн анѣл 1716, ла патрѣ чеасѣрї дїн поапте, фѣ сѣгѣрѣмат дѣтѣї прінцѣл Стефан, апої татѣ—сѣдъ Константїн Кантакзвенѣл. Де авеа ле ешїсе сѣфлетеле, ші капетеле лор с'аѣ белїтѣ ші дѣпїлѣндѣсе кѣ вѣтѣак с'аѣ трїмїе дѣ Одрїїѣ ла Візірїѣл. Кѣ пѣдїне зі—ле дѣпѣ ачѣеа нїмерїрѣ дїн Валахїа сѣпт вѣне пазе комїтѣл Міхаїл Кантакзвенѣл фрателе маї сѣе зісѣлѣї Константїн ші Радѣя Дѣдескѣл кареле ера кѣсѣторїт кѣ о сорѣ а прінцѣлѣ Стефан, ші амѣндої перїрѣ сѣгѣрѣматї.

„Прїнцѣса Пагона темѣндѣ'шї прїнчїї, се асѣнсе дѣ Царїград мѣтѣндѣ'шї вѣшмїнтеле кѣ тоїї аї сѣї, ші апої ш'аѣ кѣпѣтат о коравїе, кареа дѣ патрѣ септѣмѣлнї дѣпѣ мѣлте прїмеждїї о аѣ дѣсѣ ла Мессїна, де ачї аѣ мерѣѣ ла Неапоїѣ, апої ла Рома,

ла Флоренція, ла Бононія, ла Феррарія, ши ла Венеція, знде фз приімітъ de domъл Николае Кораціані, ши оспятатъ дп 5 zile, de aci ащ порнітъ къртъ Виенна. Кз пхдпне септъмълі маі дпайнте ащ фзцит дпн Валахія алтъ Каптакъзеанъ; ачеаста ащ фост Маріа мзіереа лші Тома Каптакъзеня, кареле фзцпнд дп Московія, акъм е ценераріѣ дп Украйна. Маріа кз фечіорашя еі чел зпшор с'ащ дмбръкатъ дп хапне проасте ши дпшелънд пльіешіі ащ скъпатъ дп Ардеалъ, знде кз чпнсте с'ащ приіміт de Немці, ши і-ащ фъкзт прілеціѣ, de ащ пзтзт мерце ла бърватял съѣ.“

Din zicеле ачестеа але лші Делкіаро лесне поці кзлеце, кз че інімъ ащ фост Стефан Каптакъзеня къртъ върз-съѣ Тома, de не мзіереа лші Маріа дпкъ пз о ащ словозіт дпн цзаръ съ теаргъ ла бърват; чі лші дпкъ ши ла чеіладці Каптакъзені токма аша ле-ащ респльтіт Николае Мазрокордат . пентрз къ, кзт скріе маі дпколо ачелаші Делкіаро ши дъпъ че ле-ащ вьндзтѣ мошііле, кзт вьндзсе ши ел але лші Бръкованъ, „Череа de ла Каптакъзені фозрте марі съме de вані, ши дпкідеріле ши вьтъле лор ера педепселе челе маі зшоаре. А фі Каптакъзенѣ, сащ пзтаі рѣденіе кз дъпшіі, ера кзт а фі вредпк de тоарте. Николае Мазрокордат лъз дерегъторііле de ла чеі маі мълці воіері мзнтенешіі ши ле dede фрѣділор ши претенілор съі каріі venea дпн Царіград дп Валахія съ'ші дппле пзцііле. Дптре ачештіа се дппзрціръ сателе Каптакъзенілор ши але алтор воіері мзнтенешіі, дпн каре пз пзтаі лза венітъріле ка піще пропріетарі деспотічі, чі ле ши сторчеа ка піще тіранні че ера: Мъта лші Стефан Водъ Каптакъзеня ла атъта ацізсесе de пз авеа кз че съ трзіаскъ. Ещ дпсхтіі т'ам дпгъмплат de фадъ ши фвіщ тълмъчаріѣ атзпчі, кьнд с'ащ рггагѣ сърака de зп Грекѣ, кареле цінеа сателе еі, кз de номеанъ съ'і деа пзціптікъ фзрпнъ.“ Bezі зпіреа кз Гречі че фолосѣ адъче Ромънілор!

Деспре рѣсвоіѣл, че дп анъл de акъм с'ащ зрзігѣ дптре Поарта Търчеаскъ ши дптре Авгъстъ каса Австріеі, аша скріе Гевхарді⁴⁾: „Сълтанъл Ахмет III сокотпнд кз Търчіі дпн Морееа пз съпт дпдестъліці кз стъпъніреа Венеціанілор ши пдъждзспнд кз цзара ачеаста лесне о ва пзтеа съпъне шіе, ащ порніт рѣсвоіѣ асъпра Венеціанілор, трімецънд пе Ваша дпн Боспіа асъпра Далмаціеі ші пе Візіріѣл асъпра Морееі, кареа о ащ ши лзатѣ Візіріѣл дп анъл трекут. Кареа дпгъмпларе дппзратъл Карол VI пз о ащ пзтзт сффері ші пентрз слъбіреа Венеціанілор, прпн кареа се слъвіа ші секзрптеатеа церілор лші челор de ла Анзсѣ, ши пентрз легътзра че о фъкзсе дп анъл 1684 кз Полоніі, ши кз Венеціаніі дппротіва Търчілор. Дрепт ачееа ащ трімісѣ соліе ла Царіград, прпн кареа ащ арътат Порцеі къ ел дъпъ пачеа de ла Карловіцѣ, че с'ащ фъкзт прпн Англі ші прпн Холланді кз Венеціаніі, пз поате лъса съ се іеа de ла дъпшіі Морееа. Сълтанъл атзпчі ащ тріміс пе зп Ага, ла Прпнцъл Езценіе дп Виенна, ка съ стъмпере ші мъліа дппзратълші ші съ ші вадъ че пзтере аре дппзратъл; даръ Ага ачеста пентрз чел маі de пре зртъ скопѣ ал лші с'ащ мълнатѣ дпн Виенна, ши дппзратъл ащ фъкзт позъ легътзръ кз Венеціаніі дпн контра Търчілор. Ачеаста с'ащ фъкзтѣ маі кз самъ

din dndemnxл Pringxlл Ехцение, кареле ка хп маї mare престе канчелларіа de хардѣ, гътсе ла 60,000 de осташи ши днтърсе четъдиле de ла Ессек, de ла Бзда, de ла Петроварадин ши de ла Българдхл din Ардеалѣ. Патриархл Romeї днкъ дndemna пре дмпъратхл асхпра Търчлор, ла кареа і-аѣ dat de келгхлал тоате децїмеле de пре ла попі пе 3 ані, ши дмпърхдіа Немцеаскъ днкъ і-аѣ фхгъдхїтѣ ацїсторїѣ. Тотхши дмпъратхл нхмаї пентрх ачеаа аѣ порхчїт съ се факъ лагер кх тавъръ ла Фхтак, пентрх ка prin ачеаа съ дmpedече нхтереа чеа mare а Търчлор че се порнїсе асхпра Венецианлор; чї Схлтанхл дїмпротївъ кхт аѣ дцелес de легхътра че о фхкхсе дмпъратхл кх Венецианїї, дндатъ аѣ trımic 200,000 de осташи спре Хлгарїа, съ іеа Петроварадинхл. Прова чеа дїнтхїѣ а арматеї ачестеїа че с'аѣ фхкхтѣ ла Карловицѣ нх вїне аѣ терс; пентрх кх Іоанн Палѣї Банхл Кроацїеї кх 3000 de кхлърецї аѣ дмпърхціат 40,000 de Търчї. Кхрнд дхпъ ачеаа аѣ терсѣ ла Петроварадин ши фхкхндѣ'ши шанцхрї дїмпротїва шанцхрїлор челор векї, дн каре се вхгхсе Ехцение кх оастеа лхї, аѣ днчепхт а вате четатеа. Даръ adoха-зі Ехцение аѣ пхвлїтѣ престе дхншиї, ши тхкар кх Търчїї аѣ тхрхвратѣ пе немцї дїптрх'нтхїѣ, ши аѣ стрїкат рхндхрїле челор дмпърхтещїї, тотхши кхлърецїї дхпъ ачеаа і-аѣ дмпїнсѣ днапої, ши днвїнгхндх-се маї пре хрнтъ de педестраши с'аѣ дмпърхціат кх пердере de 30,000 de капете. Vizїрїл Алї-Баша, дхпъ че аѣ vezхт пердереа, с'аѣ вхгат дн оастеа дмпърхтеаскъ пїн de тхпїе, ши дїмпревхт кх алцї Башї маї мхлцї с'аѣ дмпхшкат. — — — Prїндхл Ехцение аѣ лхат тоатъ тавъра кх касса еї, мхлте тхпхрї, мхлт прав ши глoацде, мхлтъ зххъреа, мхлте мхїерї, мхлте скхшпетхрї ши алте лхкрхрї, че аѣ обїчхїт Търчїї а пхрта пентрх десхфхтареа лор. Хнїї дїнпре Търчїї чеї че фхцеа аѣ лхат трхпхл Vizїрїлхї ши трхххрїле Башлор челор торцї de ле-аѣ дхсѣ съ ле дн-гроапе. Децї Ехцение дхпъ вхтаїа ачеста с'аѣ дхс зсхпра Тїмїшоареї ши аѣ днчепхт а о вате. Vizїрїл чел поѣ аѣ trımic днтрх ацїсторїѣ Търчлор челор din Тїмїшоаръ de ла Българд 30000 de осташи; чї Ехцение і-аѣ гхїатѣ пре ачещїа ши пре чеї че ешїсе din Тїмїшоаръ, ши дн 1 зі а лхї Октомврие аѣ лхат ошезеле кх нхтереа, іаръ четатеа кх тот Банатхл дхп'ачеаа і с'аѣ днкїнат, схпг kondїcie ка пе 12,000 de Търчї, карїї маї ера дн четате, сх'ї ласе съ теаргъ ла Българд фхръ de арте, даръ кх мхїерїле, кх прхчїї ши кх тоате аверїле лор. Асеменеа порок аѣ авхт ши алцї ценерарї дмпърхтещїї; кх колонелхл Петрашкх аѣ лхат Градїшка, Бродхл, Велика, Доваїхл, Доборхл ши mare парте din Боснїа; іаръ Комїтхл Драшковичї din 9 пхпъ дн 13 Ноемврие аѣ лхдцїт марцїнїле Кроацїеї престе Дхвїца, Парковица, ши Осросоцїм. " Ашїндереа скрїѣ Керчелїк ⁵⁾, Палта ⁵⁾ ши Катона ⁷⁾.

Деспре лхкрхрїле че с'аѣ днтхплатѣ дн Валахїа кхнд аѣ порнїт Vizїрїл Алї-Баша ла тавъръ, ши дхпъ че аѣ перїтѣ ачеста дн 5 Август din ахл 1716 ла Петроварадин, аша ворхеще історїа Бхлхченеаскъ ⁸⁾: „Маї пхїнте de а порнї Vizїрїл Алї-Баша ла оасте, аѣ порхчїтѣ лхї Николае Водъ съ гате 3000 de осташи, сх'ї трїмїтъ ла Дїмїркапї ши ла Рхшава, днтрх ацїсторїал Търчлор челор рхндхїцї спре пазъ, ка нх кхтва съ се словоадл пїскарї оцїї Немцещї сѣ факъ чева тхрххраре цереї Търчещїї. Ачестеа тоате

ле-ащ планитѣ домна, ши престе челе 3000 ащ псѣ маї mare Сепдаріѣ пе Іепакє Рѣссє-
 тѣл, кѣпнатѣ сѣѣ, ши пе Петрѣ Обєдеанѣл, каріи мергѣнд знде ле ера порзѣнка, іатѣ
 вені вєсте кѣ Немциі ащ вѣтатѣ пе Тѣрчі, ши ащ перитѣ ши Biziriel. Алі Баша кѣ маї мѣлци
 Баші, ши тоци се мѣхпирѣ. Деци аззірѣ ши алтѣ вєсте кѣ кѣтанєлє немцєщі вѣн сирє
 Рѣшава, карєа вєсте ши маї рѣѣ ащ тѣрѣзратѣ пе Тѣрчі, кѣт п'ащ врѣт сѣ маї рєтѣпѣ
 дѣпкоачє de Дѣнѣрє, чи de фрікѣ ащ трєкѣтѣ кѣтрѣ Кладова, ши пѣмаї чєлє трєї мѣї de
 Ромѣні ащ рѣмас аколєа. Іарѣ Обєдеанѣл карєлє ера маї mare прєстє чєлє трєї мѣї de
 Ромѣні, кѣ алци боієрї Ромѣні с'ащ сѣлѣтѣтѣ ши ащ тримієѣ сєлї ла Езѣеніє сѣ тримітѣ
 дѣ кѣтарє тѣмпѣ кѣтѣ-ва оагєтє, ши єї вор фачє de вор вѣрсі. Деци ащ тримієѣ Езѣеніє
 200 de кѣтанє, іарѣ Обєдеанѣл пе чєлє 3000 лє рєсініє прє ла газдє, зѣкѣндѣлє кѣ
 п'ащ ла чє сє гѣта. Аша фартѣ веніндѣ ачєлє 200 de кѣтанє, чєлє 3000 de Ромѣні ащ
 фѣцит, пєдѣнд врє o вѣтаіє, фїнд, кѣ Обєдеанѣл лє-ащ порзѣцит сѣ фѣгѣ ши сѣ пѣ сє
 батѣ кѣ Немциі, каріи ащ апѣкат ачєл корѣѣ de цєарѣ ши мѣлг ащ прѣдатѣ пе лѣкѣиторї.
 Ачєстєа аззінд Ніколає Водѣ, с'ащ дѣтрїєтат ши ащ триміє оци сѣ пѣзєаскѣ плаїл Вѣл-
 канѣлѣ кѣтрѣ Цііѣ, кѣтрѣ Кѣпєні, кѣтрѣ Рѣкѣрѣѣ, кѣтрѣ Кѣмпіна ши кѣтрѣ Тєлєжінѣ ка
 сѣ пѣ маї дѣтрє Немциі сѣ стрїчє цєара. Іарѣ Барѣл Сєрдаріѣл Корнєа ши Бєцєєскѣл
 кѣ алци боієрї ера кѣ фєартє бѣпѣ іпїтѣ кѣтрѣ каса Австрїєї, ши сє бѣкѣра de вѣрѣнѣа
 дѣпѣратѣлѣ крєщїнєєск, ши с'ащ зпїт кѣ кѣтанєлє дїп Ардєалѣ, ши дѣєшї єї і ащ повѣдѣ-
 итѣ de ащ вєніт фѣрѣ de вєстє пе Плаїл Вѣлканѣлѣ ши с'ащ погорѣт ла Цііѣ de ащ лє-
 вїт фѣрѣ de кєстє пе оцилє лѣї Ніколає Водѣ, ши дѣпѣрѣциндѣлє лє-ащ лѣат тот чє ащ
 авѣтѣ. Ши фїнд дѣтрѣ ачєлє пѣрци оаменї домпєщї, каріи стрѣнцєа дѣждїлє ши дєчї-
 тєлє, de ла ачєїа лє-ащ лѣат маї сѣє пѣтїциі боієрї тоатє кѣтє стрѣпсєєє ши лє-ащ дат
 Немцилор, оторжнд пе чєї чє сє пѣлєа дѣ контрѣ. Дѣпѣ карєа тоатѣ цєара de прєстє
 Олтѣ с'ащ дѣкїнатѣ дѣпѣратѣлѣ Немцєєскѣ.

„Ніколає Водѣ аззінд ачєстєа ащ тримієѣ прє Бєжорєанѣл ши прє Обєдеанѣл сѣ сє
 пєвоїаскѣ ка доарѣ ар пѣтєа дєсплѣтї пе Ромѣні de прєстє Олтѣ de кѣтрѣ Немциі, ши
 сѣ гєпєаскѣ кѣтанєлє Немцєщї. Іарѣ кѣнд ащ фост ла Сѣпѣтѣтѣрїа mare, с'ащ слєво-
 зїт o самѣ de кѣтанє прє ла Кѣпєні de ащ вєніт пѣпѣ ла Пітєщї, іарѣ кѣпїтанѣл ши
 ватєшѣл de аколє ащ скрїєѣ дєгравѣ кѣрци ла Водѣ, дѣндѣї de шїрє кѣп кѣ пѣпѣ аколє
 ащ вєніт кѣтанєлє Немцєщї, ши врєѣ сѣ тєарѣ ла Бѣкѣрєщї. Карє кѣрци лѣндѣлє Водѣ
 а трєїа-зі дѣлѣ Сѣпѣтѣтѣрїє с'ащ сѣлѣтѣтѣ кѣ боієрїи, каріи ера лѣпѣг дѣлєєл, сѣ еа-
 сє дїп Бѣкѣрєщї ла Копѣчєні с'ащ ла Кѣлѣгѣрєні ши сѣ ши пѣпѣ аколє тавѣра, ши сѣ
 ащєптє пѣпѣ чє вор вєдєа чє фак ачєстє катанє: ши аша ащ фѣкѣтѣ, кѣ с'ащ дѣє ла Кѣ-
 лѣгѣрєні ши врєа сѣ шадѣ аколє. Іарѣ Антїм Мітрополїтѣл цєрєї ащ мєрєѣ ла домна
 ши і-ащ арѣтатѣ o картє, карєа зїчєа кѣ і-ащ вєніт de ла Бѣкѣрєщї de ла Аврамїє Дас-
 кѣлѣ, карєлє локѣїа дѣ Мітрополїє, дѣ карєа скрїєа сѣ вїпѣ дѣпаної, кѣ вїнє Георгїє
 Шєрѣал Водѣ фєчїортл лѣї Кантакѣзєнѣл дїп Ардєал, кѣ мѣлтє кѣтанє, ка сѣ фїє домпѣ
 цєрєї, карє тоатє ащ фост мїпчїєнї, пѣмаї ка сѣ сє дѣтоарнє єл, ши домналѣ сѣї дєа

дръмъ: съ фъгъ. Деѣ Домнъа азъиндѣ дин гъра хънѣ Архїереѣ ачестеа, неѣинд азъансе-
 ле инїеѣ лъѣ, с'аѣ днѣрїкошат шї лъснд Къльгъренїї с'аѣ трасѣ спре Царїїѣ. Мїтропо-
 лїтъа мергънд кът-ва лок къ домнъа с'аѣ ргъат с'лѣ ласе съ се днтоарне ла сказнъа
 с'лѣ ла Бъкърещї. Домнъа л'аѣ поѣтїт ка пре хп Архїереѣ съ нъ се деслїнеаскъ де ть-
 рїа са, пънъ се вор адеверї ачесте лъкрърї шї вор ведеа че сѣършїт вор авеа ; іаръ
 ел къхта мълте прїчїнї, дин каре зна ера, къ аѣ венїт пхмаѣ къ къръца къ дої каѣ фъ-
 ръ ащернът, фъръ прїмїнеалъ шї фъръ кїелтвїалъ, алта, пентръ къ фїнд пъсторїѣ нъ се
 каде съ ласе търна шї съ се факъ днтр'алтъ парте; іаръ Водъ фъгъдсїндъї кїелтвеле,
 шї орї че ва авеа опѣ, тот нъ л'аѣ пхтът опрї, чї с'аѣ днторсѣ ла Бъкърещї хнде аѣ
 стръне не воїерї ла Мїтрополїе шї аѣ фъкът сѣат воїнд тоѣ ка съ адъкъ не Немѣї шї
 съ ле днкїне лор цеара. Іаръ домнъа лънд вр'о кът-ва оасте Търчеаскъ с'аѣ дн-
 торс ла Бъкърещї де ла Цїрїцїѣ, пентръ къ авеа ферман де ла днтпъръдїе ка орї кънд
 ва порънчї Търчїлор, с'лѣ аскълте шї с'ї деа оѣї къте ва чере. Деѣ венїнд ла сказн
 шї черкънд лъкрърїле аѣ афлат къ тозте сълт мешешгърїле Мїтрополїтъаї Антїм, шї
 фъкънд сѣат Водъ къ воїерїї чеї деспре партеа са, аѣ скрїс ла Патрїархъа шї де а-
 коло аѣ венїт катаресїс, шї аѣ алес Мїтрополїт не Мїтрофан, кареле маѣ пайнте аѣ
 фост дъховнїк лъї Константїн Брънковапъ.“

„Пре ачесте тїмърї, дънъ че аѣ лхат Немѣїї Тїмїшоара де ла Търчї Іенаке Дра-
 гоманъа, фрателе търїеї сале Водъ, аѣ венїт ла Бъкърещї, дпайнтеа кърхїа къ таре пом-
 пъ аѣ ешїт Водъ къ воїерїї, шї дънъ дозъ септъмънї, каре ле-аѣ петрекът веселї шї
 дп предъмълърї прїн Бъкърещї, с'аѣ днторс ла Царїград дърсїт де фрате-с'лѣ Нїколае
 Водъ къ дарърї де таре предъ, не кареле л'аѣ петрекът пънъ ла Вькърещї: де аколо
 ш'аѣ лхат зїха вьнъ, шї Іенаке драгоманъа с'аѣ дъс ла Царїградъ, Нїколае Водъ ла Бъ-
 кърещї.“

„Кътанеле петцещї тот търъхра цеара, шї мълте пагъбе шї невої фъчеа оатенї-
 лор, къ не Банъа Божореанъа л'аѣ прїнс дп кътане де ла Брънковенї шї л'аѣ дъс пъ-
 нъ ла Зестренї, де аколо скълънд аѣ венїт ла домнъа, ашїндереа шї Обеданъа аѣ ве-
 нїт деспре алтъ парте де аѣ сїзс тоате жалвеле дпайнтеа домнъаї, кхтѣ аѣ дмълатѣ
 шї петїка аѣ пхтът їспръвї, пре хнде аѣ фост трїмїшї: Водъ се днтрїста шї се тїра,
 че ва се факъ, неѣинд къ Божореанъа, Голескъа шї Бълеанъа шї алїї сълт карїї фак
 ачестеа ка съ деа цеара дп тънїле Немѣїлор; іаръ Водъ дї чїнстеа не тоѣ шїї цїс-
 дека къ дрептате шїе шїї їзбеа. Дпцелегъндъ-се ачещїа къ Барвъа Сърдарїа прїн къ-
 лъгъръа фрателе Барвъаї, къ каре авеа корресїондере знїї къ алїї, аѣ дпвъдат не
 Немѣї, кхт съ вїпъ ла Бъкърещї съ прїндъ не Водъ. Деѣ о самъ де кътане венї-
 ръ пънъ ла Пїтещї къ хп кпїтан а пхте Мїкъа шї мълте реле шї жафърї аѣ фъкътѣ,
 аѣ оторкѣт шї не вр'о къдї-ва воїерї, адекъ: не Шерван Прїщеа_{нъа} Къчварїа, не
 Грїгорїе Вьдескъа Вїстїарїа не Преда Ісвореанъа Постелнїкъа шї пре алїї; шї гъз-
 да ле ера Верешъа, Мъльстїреа Голескъаї, де аколо с'аѣ порпїтѣ ла Голешї шї дп

къртеа Голескълѣ гъдѣа. Іаръ Водъ дндатъ аѣ трімісѣ оасте Търчаскъ ші Търча-скъ, ка съ'ї гонескъ де аколо, чі фінд еї днкіші дн къртеа Голескълѣ нѣ ле пѣтеа стріка, нічі пѣтеа съ се ватъ къ дѣнші. Вѣзнд Търарі, къ алтінтрелеа нѣ пот фаче, аѣ дат фок каселор ші аша аѣ кѣтат кѣтанелор а еші, ші дѣнд вѣтаіе, мѣлте кѣгане перірѣ, але кѣрора капете ле аѣ дѣс ла Бѣкѣреці съ ле вадѣ, ші Водъ ші не мѣлці аѣ прінс вїі, іаръ чеї пѣціні, карїі аѣ скѣпат с'аѣ трас спре локѣрїле ачелеа. Домнѣл аззнд, къ аѣ арс каселе Голескълѣ, пентрѣ ка съ нѣ се окїдезе, і-аѣ датѣ о тїе де талерї, де кѣте дої флорїнці ка съ дїреагѣ че аѣ арсѣ. Днтр'ачест тїмпѣ веннд ші Радѣл Ворпїкѣл де ла Черпелї дѣпѣ че аѣ истрекѣт не Ханѣл къ Търарї пѣлѣ ла хотар, домнѣл къ чїпсте л'аѣ прїїміт; іаръ Голескъл, Бѣлеанѣ ші Божореанѣ темѣндѣ-се къ Радѣл Ворпїкѣл ва аѣла тецешгѣрїле лор деспре домнѣл шї'ї ва спѣне, аѣ дндемнат не Водѣ, съ факѣ не Радѣл Бан маре ші съ'лѣ трїмітѣ ла Країова къ оастеа чеа де ла Бѣкѣреці, кѣчі фїнд ел спрїптеп, маї кѣрѣнд ва пѣтеа гонї не Немці де аколо. Дн-сѣ ачестеа ле фѣчеа пѣтаї ка съ деспартѣ не Радѣл де лѣнгѣ Водѣ ші не осташі съ'ї дѣкѣ де ачі ка съ поатѣ адѣче Немці, съ прїндѣ не Водѣ. Домнѣл л крѣзнд лор, аѣ фѣ-кѣт прекѣт л'аѣ сѣтѣїт.“

„Іаръ воїерїі ачелїа дндатѣ аѣ скрїсѣ карте ла Барѣл Сердарїял, дндемпѣндѣ'лѣ съ вїнѣ, къ акѣта е тїмпѣл, кареле дн таїпѣ трекѣнд Олѣл прїп пѣдѣрї ші прїп пѣстїетѣцїі ка съ нѣ'лѣ сїмѣаскъ чїнева, аѣ венїт къ кѣтанеле Немцелїі ла Бѣкѣреці дн 14 Ноемврїе днп анѣл 1716, ші фїнд дїмінеацѣ, домнѣл къ тоцї аї съї ера дн пат, ші днп порѣнка Голескълѣ порцїле фїнд дескїсе ші стрѣжі нічі зна, аѣ днтрат кѣтанеле дн къртеа домнеаскъ, ші де прїп кѣтѣрї аѣ жефїт тоате аверїле. Аколо Голескъл ар-мат къ сабіе ші къ пістоале веннд аѣ порѣнчїт пѣзїторїлор кѣрѣї съ пѣлѣ артелеа цїос къ де нѣ ле вор пѣне, тоцї вор иерї, карїі темѣндѣ-се ле-аѣ ші пѣс, ші кѣтанеле Нем-целїі аѣ лѣат не домнѣл къ тоатѣ каса тѣрїеї сале ші л'аѣ дѣс ла Котроченї, вндѣ ші воїерїі тоцї дѣпѣ че с'аѣ сѣтѣїт че вор съ маї факѣ, с'аѣ дѣсѣ. Атѣнчї кѣтанеле тѣїа, пѣшка, вчїдеа ші колѣчча не пород таре фоарте, кѣт тоцї ера дн лакрѣмі. пѣлѣсѣрї ші дн ваете. Не домнѣл де ла Котроченї фѣрѣ днтрѣїаре л'аѣ дѣсѣ ла Тїрго-вещї ші де аколо дн Ардеалѣ ла Сїбіїѣ, мерѣнд ші Барѣл Сердарїял пѣлѣ аколо, ка съ'шї арате слѣжба денерарїялї Штатївїл. Днсѣ денерарїялї, нефїнд къ шїреа лѣї нѣ і-аѣ пѣрѣт вїне де ачестѣ днтѣмпларе, ші вѣзнд къ домнѣл е аша де днделепт, і-аѣ рѣндѣїт гадѣ фоарте вѣлѣ ші де тоате і-аѣ дат ка ла хн домнѣ. Дн робїа ачча-ста аѣ скрїс Ніколае Мазрокордат картеа деспре дерегѣторїїле, деторїїле ші слѣжбеле оатенїлор, кареа о аѣ тїпѣрїт дн а доза домнїе а са, ші кареа веннд ла тѣнїле Ансепїлор о аѣ днторс не лѣтїнїе, ші о аѣ тїпѣрїтѣ гречелїе ші лѣтїнелїе дн Лїпсіа.

„Де ачестѣ днтѣмпларе а лїї Водѣ днделегѣнд Башїї чеї де пре марцїні, аѣ скрїсѣ ла воїерї шї ла деарѣ, съ нѣ днслеле тѣрѣзрѣндѣ-се, чї съ теарѣ, съ ле деа домнѣ

не кареле дѣл вор пофті еі; даръ воіеріі ші цеара неврънд а аскълта, аѣ фѣкът ефат съ се аикътиаскъ къ Немціі, ші аѣ мересъ Божореанъ ші Григоріе Вѣлеанъ. Логофѣтъя дѣ Сивіѣ ла цепенаріа Штайнѣ, съ чеаръ ошѣ ші Гѣбернатор дѣнтре воіері, съ аиъче цеара ші съ о деслінеаскъ де кѣтръ Търчі: іаръ цепенаріа ле аѣ зіс къ рѣъ аѣ фѣкът де аѣ лѣсатѣ цеара пѣстіе, ші кѣм къ аѣ тревѣт съ се ашезе къ Търчіі, ка пѣ кѣм-ва съ прѣдезе цеара, ші недѣндѣ-ле ошѣ с'аѣ дѣторесъ а касъ."

„Банъа Радъа аззінд де лѣреа ші дѣчереа дѣ Ардеалѣ а лѣі Николае Водѣ, аѣ дат дѣ таінь весте ошѣлор Търчешѣ ші Тѣтърешѣ де с'аѣ дѣсѣ фѣръ де паръвъ дѣ цеара лор, каре лѣкръ дѣцелегѣндѣлѣ Ромѣніі. аѣ лѣатѣ къ пѣчінсте не Банѣ ші л'аѣ дѣс ла Търговецѣ де л'аѣ дат дѣ тѣна кѣтанелор, каріі л'аѣ пѣс дѣ ареше, пѣпъ че аѣ веніт шіходѣ де ла Бѣкрешѣ, къ се маі дѣторесесе дѣн рѣгѣчїснеа воіерілор, ка съ ші маі рѣдїче че рѣтѣсесе пѣлѣат дѣтѣѣ, атѣпчї ші кѣтанеле аѣ авст прїлеціѣ де а жѣѣі орашѣа Бѣкрешѣлор. Іаръ шіхода афѣлнд дѣ прїсноаре не Радъа Банъа ла Търговецѣ, л'аѣ словозіт ші л'аѣ дѣс ла Сивіѣ ла цепенаріа кареле і-аѣ дат кѣрѣі де одїхнѣ, орї знде ва вреа съ шадѣ. Де ла Сивіѣ с'аѣ дѣс ла Брашовѣ знде ера фїїзл съѣ къ чеїлалѣ аї касеї лѣі ші тодѣ воіеріі стрїпшї пѣптръ фріка Търчілор, іаръ чеелалѣ цеарѣ ера тоатѣ аскѣпсъ прїп мѣпѣі пѣлпгѣнд ші фѣлтѣзїнд."

Тоате ачестеа аша ле скріе ші Делкіаро⁹⁾, кареле аѣ фост де фацѣ ші аѣ мерс ші ел кѣнд аѣ дѣс не Николае Мѣзрокордат дѣ Ардеалѣ ла Сивіѣ, пѣмаї кѣт маї адаогѣ ші ачестеа, дѣ пацініле каре ле воїѣ дѣсемна ачі:

Дѣ пацініле 214: „Николае Мѣзрокордат дѣторкѣндѣ-се дѣн Цїзрїѣ аѣ аѣпне ла Бѣкрешѣ Жої дѣ 10 Септемвріе (дѣн ашѣ 1716), пѣтрекѣт де мѣлѣі Търчі, къ дохѣ чеасрї маї дѣпайте де а сосї аѣ одїхнїт ла фѣлтѣна лѣі Радъа Водѣ, ші ачі аѣ поръпчїт де с'аѣ тѣят тот фѣрѣмї зп воіерїѣ маре, а пѣме Брашоїанъа сѣпт претестѣ къ пѣфїнд ел де фацѣ с'арѣ фї зпїтѣ къ алѣі воіерї дѣ Мітрополїе ка съ се пѣпъ елѣ Прїнцѣ. Кѣтѣ аѣ сосїтѣ дѣ кѣрте дѣнатѣ аѣ поръпчїт съ се кіеме Мітрополїтѣа Антїмѣ; ачестеа пѣ вреа съ теаргѣ, даръ аѣ тревѣтѣ, алїмптрелеа л'ар фї сѣъртїкат Търчіі, каріі вѣзлѣндѣлѣ къ се погоарѣ дѣн кѣрѣдѣ съ се сѣїе не трепте, пѣмаї о цїрѣ де пѣ л'аѣ оторѣтѣ. Нѣ л'аѣ дѣсѣ дѣпайтеа лѣі Водѣ, кѣм кредеа елѣ, чї дѣтр'о кіліе сѣпт греа дѣкїсоаре. Прїнсѣ-с'аѣ ші Іоанн Аврахамѣ преотѣа де леѣеа Гречеаскъ дѣн Венеціа ші Предїкаторїа де кѣртеа Валахіеї, пѣптръ къ ел скрісесе Епїстола, къ кареа с'аѣ дѣпѣпдатѣ Мітрополїтѣа деспре венїреа лѣі Георгїе Кантакзенъа ла домніа Валахіеї.

Дѣ паціна 216 ворбїнд деспре тірѣліа Гречілор челор де лѣпгѣ Николае Мѣзрокордат, зіче: „Каре воіерїѣ пѣ пѣтѣеа ванїі пофтіці не термінъа пѣсѣ, каре маї къ еамѣ ера токма скѣртѣ, се пѣдепсеа къ темніцѣ, ші къ фѣланга. Зп прѣпкѣ де 8 ані ал репосатѣ лѣі Радъа лѣі Кантакзен фрателѣі Прїнцѣа лѣі Стефан Кантакзен (дѣмї есте греацѣ а скріе, че дѣсѣмї вѣзлїѣ къ окїї меї) дѣ Мѣпѣстїреа лѣі Міхаїѣ Водѣ, знде ера дѣкїсѣ къ мѣтѣ-са, с'аѣ рѣпїт дѣн врадеа мѣпѣ-са ші зп Грекѣ ста къ са-

вѣа скоасъ съ'лѣ таѣ де нѣ ар фѣ дат мѣта чѣчѣ пѣпѣ де ванѣ адекъ 2500 флоринѣ пѣптрѣ вѣаца прѣпкѣлѣ съѣ. Оаре-каре воѣерѣ дѣн фамиліа Бѣльченешлор пѣкѣжѣтѣ фѣндѣ, пѣптрѣ кѣ дѣдатъ нѣ пѣтеа нѣлѣтѣ сѣта де ванѣ че се череа де ла дѣлсѣл, аѣ зѣсѣ кѣвѣнтеле ачестеа: „Dea Dumnezeu съ винѣ Немѣцѣ, съ скане цѣара де цѣгѣл ачест грѣѣ!“ Zica ачѣаста фѣ спѣсѣ лѣі Николае Мазрокордат шѣ ел дѣдатъ порѣпчѣ съ і се таѣ капѣл. Нічѣ аѣ пѣтѣтѣ тѣкѣлосѣл Бѣльченѣш догѣндѣ алѣтъ градіе де ла Мазрокордат, фѣрѣ пѣмаѣ, ка съ се поатѣ мѣртѣрѣсі, кѣмѣніка шѣ дѣгрона ка зп воѣерѣ, нѣ ка зп осѣндѣтѣ.“

Дѣн паѣніле 119 скріе: „Архіепископѣл Антѣмѣ Мітрополѣтѣл Валахіеѣ. кареле тотѣ дѣн прѣнсоареа де кѣрте се цѣнеа, кѣ гроазѣ с'аѣ сіліт де аѣ датѣ дѣскрісѣ кѣ се ласѣ де Архіепископѣе, шѣ прѣн Прѣнѣцѣ шѣ Міністрѣі лѣі с'аѣ алесѣ Архіепископѣш Мітрофан, кареле фѣсесе дѣховнѣкѣл Прѣнѣцѣлѣ Константѣн Брѣлковѣанѣл. Мѣзѣлѣтѣл Антѣмѣ с'аѣ десархіерѣтѣ, шѣ пѣрѣжѣтѣ а фѣ стрѣгоѣш шѣ дѣшѣлѣторѣш. Дѣватѣ-і-с'аѣ мѣтра дѣн канѣ шѣ і с'аѣ датѣ о тітіе рошіе, іарѣ нѣмеле де Антѣмѣ і с'аѣ мѣстатѣ дѣн нѣме де Андреѣш кѣм с'аѣ кѣематѣ кѣнд аѣ фост мѣреанѣ, шѣ л'аѣ осѣндѣтѣ съ се цѣлѣ ла прѣнсоаре де пѣрѣреа дѣн Мѣлѣстѣреа де ла мѣнтеле Сѣнаѣш. Пѣлѣндѣ'лѣ апоѣ поаптеа дѣптр'о кѣрѣцѣ, л'аѣ датѣ пе тѣніле зпорѣ Тѣрчѣ сѣ'лѣ дѣкѣ, карѣі дѣкѣндѣ'лѣ пѣлѣ дѣн Галѣноѣш ла рѣ-лѣ Дѣлѣеа, че кѣрѣ пе ла Одрѣш. л'аѣ оторѣжт шѣ тѣлѣл лѣі л'аѣ арѣпкатѣ дѣн рѣѣ.“

Дѣн паѣна 225 іарѣшѣ скріе: „Кѣнд аѣ прѣнсѣ пе Николае Мазрокордат, Домнѣі Грѣчѣі де ла Царѣградѣ, Міністрѣі лѣі с'аѣ афлатѣ дѣн прѣмеждѣа чеа маѣ таре, шѣ зпѣі с'аѣ аскѣпсѣ, алѣцѣ аѣ фѣцѣтѣ кѣтрѣ Дѣпѣре, іарѣ пре алѣцѣ і-аѣ зѣчѣсѣ ш. ч.“

Дѣспре лѣкрѣрѣле Ромѣнілор дѣн Ардеалѣ аша скріе Самѣл Кѣлѣн де Сад¹⁰), „Дѣлѣ моартеа Вѣлдікѣлѣ Атанасіе клерѣл дѣлѣл векѣл обѣчѣш с'аѣ рѣгатѣ де дѣпѣлѣрѣ-ціе, сѣі фѣе слободѣ а kandida персоане пѣптрѣ Архіерѣе, шѣ дѣпѣлѣратѣл ле аѣ датѣ слобозеніе, нѣмаѣ кѣтѣ ле аѣ порѣпчѣтѣ съ алеатѣ шѣ сѣ kandidaze персоане каре съ шѣі шѣ лѣтѣнѣше. Дѣчѣ адѣлѣндѣ-се соборѣ таре дѣн Бѣлград, дѣн клер н'аѣ афлатѣ Преотѣ пе'нсѣратѣ, кареле съ се поатѣ алеѣе Вѣлдікѣ, кѣ чеі че шѣеа лѣтѣнѣше, тоѣі ера преоѣі дѣсѣрѣдѣі, нѣмаѣ че с'аѣ афлатѣ Іоанн Немѣшѣ де Патакѣ кареле пѣскѣтѣ аѣ фостѣ дѣн пѣрѣнѣцѣ Ромѣні, шѣ крескѣтѣ дѣн леѣеа Ромѣнеаскѣ, дарѣ дѣн шкоалеле лѣ-тѣнѣшѣі фѣнд аѣ фост тѣкѣтѣ ла рѣтѣл лѣтѣнѣскѣ, зпде шѣ преотѣ с'аѣ фѣкѣтѣ шѣ дѣлѣ-цѣтѣра Теологіѣеаскѣ ла Віенна дѣн Коллеѣцѣл лѣі Пасман Петрѣ, Архіепископѣлѣ де ла Стрѣгон, о аѣ дѣлѣцѣатѣ апоѣ шѣ ла Рома аѣ фостѣ шѣ се цѣнеа анѣта де Архідіѣеасѣл Стрѣгонѣлѣ. Алѣл аѣ фостѣ Неамѣцѣ де неамѣш, дарѣ фѣсесе секретарѣш ла Вѣлдікѣл Атанасіе шѣ шѣа віне Ромѣнѣше, нѣ нѣмаѣ а ворѣі, чѣ шѣ а четѣ шѣ а скріе. Дѣчѣ прѣче с'аѣ фѣкѣтѣ нѣ пѣцѣлѣ дѣптре протопопѣ кѣ зпѣі воѣеа пе Іоанн Немѣшѣ де Патакѣ; іарѣ Нотарѣл дѣн Даѣа кѣ вр'о кѣцѣ-ва воѣеа пе Секретарѣл лѣі Атанасіе шѣ фѣлѣеа гѣлѣеа-вѣ, пѣлѣндѣ-се дѣппротѣвѣ, ка съ нѣ фѣе Патакѣ Вѣлдікѣ, пѣлѣ че де ла дѣпѣлѣрѣціе греа дѣпгрозіре шѣ арестѣ і-аѣ венѣтѣ де нѣ съ ва ашеза съ фѣе дѣн лініѣе. Ачѣаста мѣ-аѣ

стапін Брълкованъ, пе каріи се невоице де'ї тѣпѣице Николае Водъ, ши аѣ венитѣ къ Іенаке Водъ спре царь. Венінд ла Цісрїиѣ аѣ шезѣтѣ вр'о кѣтева зиле, де знде аѣ трі-місѣ пѣртѣторі де грїжѣ ши кѣрїи къ паче ла тоїї. Дѣп' ачееа аѣ мерсѣ къ тоїї дп Бѣкѣреци, фїнд каселе маї тоате пѣстїї. Дпцелегїнд цeara кмт къ дппѣратъ аѣ трі-місѣ Домп пе Іенаке, аѣ дпченстѣ а пѣ се маї teme де ровїре ши а се дптоарче пре лп пре ла локѣрїле сале, ши а се свїзпе лѣї Водъ, кареле дндатъ аѣ трімісѣ вр'о кѣдї-ва боїерї ла Поартъ, дпцїїндїндѣ-о къ цeara пѣ с'аѣ вїкленїтѣ. Дпкредїїндѣсе Поар-та і-аѣ трімісѣ кѣфтан лѣї Іенаке Водъ ши аѣ порѣнчїтѣ ка дндатъ сѣ се дѣкѣ оцїїле Тѣрчещї ши Тѣтѣрчїї дпн Бѣкѣреци, ши с'аѣ дѣсѣ, пѣмаї пѣдїї Іанїчearї ши Арлѣхїї аѣ ретасѣ пентрѣ паза кѣрїеї. Боїерїї ши тоатъ цeara вѣзїнд кѣрїїле лѣї Іенаке Водъ, ши ферманъ дппѣрѣтескѣ аѣ дпченстѣ а се стрѣнѣ каре де пре знде аѣ фостѣ, ши аѣ дппѣрїїтѣ Іенаке Водъ тоате боїерїїле ши челе тарї ши челе мїчї; ши с'аѣ фѣкѣтѣ тоатъ фѣмсеца ши чїнстеа домнїеї. Іаръ зпїї дпн боїерї, карїї адѣсесе пе Немїї, сѣ прїндѣ пе Николае Водъ, аѣ фѣрїтѣ дп Ардеалѣ къ маї тѣлїї алїїї, ши аѣ фѣкѣтѣ сфат се дпкїне цeara дппѣратълѣї Немцескѣ ши сѣ чearъ домнѣ пе Іордаке (саѣ Георгїе) Beizadeїѣ фечїоръ лѣї Шербан Водъ. Каптакъзенъ, кареле де ла моартеа татълѣї сѣѣ ера сѣпт протекїїа касеї Австрїеї, ши сѣ чearъ оасте немцескѣ, сѣ гонсаскѣ дпн цearъ пе Тѣрчї ши Іенаке Водъ, ши мергїнд ла Вїенпа пентрѣ рїндъ лѣ ачеста, ле аѣ ешїтѣ де ла дп-пѣратъ респѣис, сѣ аївѣ пѣдѣжде къ кѣ време ши ачееа ва фї, ши кѣ ачест респѣисѣ с'аѣ дпторсѣ іаръшї дп Ардеалѣ.“

„Дптр'ачееа варъ пѣсесе гїнд дппѣратъ Немцескѣ сѣ ватъ Бълградъ дпн Сер-вїа, ши аѣ трімісѣ тоате оцїїле аколо ка ла 120,000 де воїнїчї сѣпт команда лѣї Езѣ-пїе, ши Поарта дпкѣ аѣ гѣтат оасте ши маї mare сѣпт команда Вїзїрїлѣї Алї-Баша; ши вїрїїнѣ аѣ фостѣ а Немїїлор. Іаръ Баша кареле ера дп Бълград, тѣкар къ вѣзѣсе пе Тѣрчї вїрїїї ши вѣтѣлїї, ел тот ар фї маї апѣрат четатеа, чї арѣкїнд Немїїї тѣлѣе воатѣе, с'аѣ апрїнсѣ прѣвѣрїа четѣдїї кареа мїї де оатенї аѣ оторѣтѣ ши тѣлѣе касе аѣ рѣсїнїтѣ ши аѣ апрїнсѣ, ши вѣзїнд къ пе'нчетат зїѣа ши поаптеа ка плоаїа вїп дп че-тате воатѣеле п'аѣ маї пѣтѣт рѣвда, чї аѣ датѣ четатеа Немїїлор. Де аколо тѣлѣе оа-сте Тѣрческѣ с'аѣ трасѣ ла Нісса, ши дппѣратъ аѣ тѣзлїтѣ пе Вїзїрїл Алї-Баша ши дп локъ лѣї аѣ пѣсѣ пре Ахмет-Баша. Іаръ Алї-Баша темѣндѣсе сѣ пѣї таїе капъ, знде с'аѣ дѣсѣ пѣ се цїе.

„Кїнд с'аѣ дпторсѣ оастеа Тѣрческѣ де ла Бълградѣ, вр'о кѣдї-ва сѣлтанї къ Тѣ-тарїї лор аѣ дптратѣ дп Валахїа ши аѣ фѣкѣтѣ mare прадъ ши ровїе, де каре лѣкрѣ дпцелегїнд Іенаке Водъ дпсѣшї аѣ дпкѣлекатѣ ши кѣ зп Баша че ера дп Бѣкѣреци аѣ мерсѣ де аѣ цїнѣтѣ калеа Тѣтарїлор, ши аѣ скосѣ вр'о 1700 де сѣфлете дпн тѣнїле лор. Дппѣрѣдїа Тѣрческѣ вѣзїнд къ дптр'ачещї дої апї пѣ і-аѣ сѣлїїтѣ порокъ дп вѣтѣлї-ле че аѣ авѣтѣ къ Немїїї аѣ сокотїтѣ маї вїне сѣ факъ паче. Атѣнчї і-аѣ венїтѣ лѣї Іенаке Водъ сѣ теаргъ ла Одрїїѣ пентрѣ прїчїна пѣчеї, кареле аѣ ши порнїтѣ дп 5 Ноет-

вріе, ші фінд аколо дн кѣт-ва тѣмн, с'аѣ днторсѣ іарѣші дн царь, кѣ се мѣтасе дн-ченереа пѣчей пѣнѣ дн прѣмѣварь.“ Пѣн'ачі Історікѣ Бѣлѣченескѣ, чі тѣ маі чітеще деспре ачестеа не Делкіаро ²⁾ ші не Енгел ³⁾, каріі ашшдереа скріѣ.

Деспре рѣсвоіѣл кѣ Тѣрчіі ші лѣареа Бѣлградѣші маі кіар скріе Гебхарді ⁴⁾, зі-кѣнд: „Франціскѣ II, Ракоці, кареле де ла анал 1713 лѣкѣіа дн Паріе дімірешнѣ кѣ мѣіереа са, ші трѣіа дн мѣла Краіѣші Францозескѣ, дн рѣсвоіѣл дншѣратѣші Карол VI кѣ Тѣрчіі ші-аѣ фѣкѣтѣ пѣдежде де а се маі пѣтеа арѣта дн Шгаріа, ші дн тот тѣмн с'аѣ невоітѣ ка прін ценераріі сѣі чеі маі дінаінте іарѣші сѣ факѣ рескоалѣ днпре Шгарі, сѣѣ де нѣ ва пѣтеа фаче ачестеа, днкаі сѣ капете де ла діванѣ о сѣмѣ де Тѣрчі, не каріі сѣі повѣдѣіаскѣ ел асѣпра Немцілор, дарѣ дн амѣндозѣ ачестеа нічі хна аѣ добѣндітѣ, кѣ і с'аѣ прінсѣ кѣрѣіле ші с'аѣ дѣсѣ ла чеі маі тарі. Маі пре вртѣ ш'аѣ афлатѣ ел дн Іспаніа патрон не Кардіналѣ Алвероні Міністрѣл Краіѣші Філіппѣ, кареле десне с'аѣ словозітѣ ла лѣкрѣрі дешерте. Алвероні ачестеа черка ка тоате церіле, кѣте с'аѣ дінѣтѣ маі дннаінте де корона Іспаніеі, сѣ се деа стѣпнѣлѣ сѣѣ. Дрепт ачестеа не Ракоці л'аѣ трімісѣ ла Царіград ка сѣ факѣ претеншѣ ші легѣтѣрѣ днпре Іспаніа ші днпре Тѣрчі, сѣѣ де нѣ і се ва сѣеті ачестеа, сѣ десватѣ ші сѣ десѣнѣте не Тѣрчі де ла фачереа де паче кѣ Немціі. Шн лѣкрѣ ка ачестеа аѣ пѣлѣкѣтѣ Порѣці ші Сѣлтанѣ Ахмет III дн 28 Октомврие дн анал 1717 аѣ прімітѣ не Ракоці маі ка пре зн краіѣ ші і-аѣ рѣндсітѣ леафѣ ші стрѣжі сѣ поатѣ лѣкѣі дн Царіград ка ші зн облѣдсіторіѣ. Філіппѣ Краіѣл Іспаніеі аѣ лѣватѣ Сардініа де ла каса Австріеі ші Поарта пѣдѣждѣіа кѣ ел ва стрѣвате дн Італіа ші апоі ва авеа ацісторіѣ де ла дѣнсѣл. Іарѣ Сѣлтанѣл аѣ порѣчїтѣ сѣ се адѣне асѣпра Немцілор ла 300,000 де Тѣрчі, сѣ се трімітѣ мѣлте корѣші днтр'армате не Дѣлѣре, сѣ се днтрѣаскѣ Бѣлградѣл, ші Ханѣл Тѣтѣрескѣ дн Крїмѣ сѣ треакѣ прін Ардеалѣ дн Шгаріа. Дарѣ Прїнцѣл Езѣеніе нѣ мѣлѣт аѣ гѣндітѣ кѣ тоате ачестеа, чі дн лѣна лѣі Маіѣ аѣ мерсѣ ла марѣніле де ла Фѣтак кѣ 100,000 де осташі ші трекѣндѣ-ші тоатѣ оастеа престе Дѣлѣре дн ведереа Тѣрчілор фѣрѣ де вре о пердере, дн 19 Ізліе 1717 аѣ днкѣнциратѣ Бѣлградѣл, кареа четате кѣ де тоате ера фоарте віне грїжітѣ ші ера днтр'ѣнса 30,000 де осташі де чеі маі алеші, каріі кѣ атѣта маі вітежеще се апѣра, кѣ Візіріѣл ле фѣгѣдсісѣ кѣ дн 15 зіле ле ва вені днтрѣ ацісторіѣ. Візіріѣл ші аѣ ші дінѣтѣ фѣгѣдсінца, ші Прїнцѣл Езѣеніе кѣрѣнд с'аѣ афлатѣ днпре дозѣ фокѣрі. Шеічіле Тѣрчеші дн Дѣлѣре с'аѣ апѣкатѣ де челе Немцеші, ші се невоіа сѣ днкідѣ пре Езѣеніе ші де а треіа лѣтѣре. Візіріѣл ш'аѣ днтрїтѣ віне тавѣтра ші нѣ пѣмаі да не'пчетат кѣ 130 де тѣнѣрі асѣпра Немцілор, чі сѣна ші гроні асѣпра лор. Прїнцѣл Езѣеніе лѣкра кѣ 140 де тѣнѣрі асѣпра Тѣрчілор, ші кѣ мѣлте воаѣмѣе апрїнсе асѣпра четѣцеі. Корѣвіле се вѣтеа не Дѣлѣре ші воатѣвеле челе днфокате не'пчетат се арѣнка дн четате, пѣнѣ кѣнд с'аѣ апрїнсѣ прѣвѣрїа четѣцеі каре аѣ арѣнкатѣ дн аер маі віне де 3000 де Тѣрчі. Дн оастеа лѣі Езѣеніе днкѣ мѣлці піка, ші де глаоце ші де воалѣ, ші зѣхѣреаоа днкѣ днченѣсе а се сѣрші. Іанічеші

къ гроуле атъта се апроиасе де тавъръ лѣ Еѡценіе де ші апъ лѣа дінтр'ѣнса маі адеце орі; ші дінтр'о Епістола че се прінсесе аѡ пріченѣтѣ Еѡценіе къ ші Візіріѣ ші чеі дін четате де о датъ вреѣ съ пѣвълеаскъ асѡпра тавереі сале. Ка съ дѣкѡнціѣре прімеждіа ачеаста, аѡ сокотітѣ а фі де фолос ка ел съ се апъче маі дѣтѣѣ де оастеа Тѣрчеаскъ; дрепт ачеѣа пѣпъ дѣ зіѣв ш'аѡ скоѡѣ оастеа дін тавѣръ ші аѡ повѣдѣтѣ асѡпра Візіріѣ-лѣі, тѣкар къ гроуле чеде де Тѣрчі сепате мѣлт дѣмѣдека не кълѣреці ші депѣрта де ла педестраші. Ла дѣмѣшкѣтѣра чеа дінтѣѣ Тѣрчі чеі маі мѣлці аѡ прінсѣ фѣга; чі Іанічеаріі аѡ статѣ дѣ лок, ші ка тѣрѣаціі с'аѡ вѣтѣтѣ. Аріпа чеа дреаптѣ а Немцілор фѣ дѣкѣѣ де кѣтръ чеілаціі ші кълѣреціі мѣлт пѣтїмеа де ла знеле вѣтѣріі пѣпъ че пѣ ле аѡ лѣатѣ ачелеѣ денераріѣа Віард, кареле ера лѣсат сѣре апѣрѣреѣ тавереі ші ле аѡ датѣ кълѣрецілор, тоате ачестеа с'аѡ фѣкѣтѣ не таре пегѣръ, ші дѣпъ че аѡ тре-кѣтѣ пегѣра, атѣнчі аѡ вѣзѣтѣ Еѡценіе дѣ кѣтѣ прімеждіе аѡ фостѣ; дарѣ тот пѣ ш'аѡ пердѣтѣ кѣмѣтѣл, чі дѣсѣшї ел аѡ алѣргатѣ ла аріпа чеа дѣкѣѣ ші къ вѣрсаѣре де сѣпѣе де натѣр чеасѣрї ші о дѣмѣтѣте аѡ фѣгѣрїтѣ не кълѣреціі ші Іанічеаріі Тѣрчеці. Візіріѣ с'аѡ грѣѣтѣ съ теаргѣ дѣ Нісса, дѣпъ че аѡ пердѣтѣ 19000 де оаменї. Тотѣші Еѡценіе се теѣеа съ пѣ фїе чеѣа дѣмѣлѣчїѣне, дрепт ачеѣа аѡ ретасѣ дѣтр'армат дѣа-їнѣеа тавереі Тѣрчеціі пѣпъ сеѣра, ші атѣнчі аѡ дѣтратѣ дѣтр'ѣнса ѣнде аѡ аѣлатѣ мѣлѣе тѣнѣрї, мѣлт прав, ші мѣлтѣ зѣхѣреѣ. Чеі дін четате де фокѣл чеі таре п'аѡ прінсѣ де весте къ аѡ пердѣтѣ Візіріѣл, пѣпъ кънд п'аѡ словозїтѣ Еѡценіе нїѣе робї де ле аѡ сѣѣсѣ. Аѣзїнд еї адеѣрѣл, дѣдатѣ с'аѡ рѣгатѣ ка съ поатѣ ешї къ вѣнѣрїле сале, ші дѣгѣдїн-дѣлї-се аѡ ешїтѣ ка ла 20000 де оастшї, лѣсѣнд корѣѣїле ші тоате артеѣе къ четатеа. Дѣп'эчеса аѡ венїтѣ не тѣїїле лѣі Еѡценіе Семѣдрїа, Сѣѣачїѣл, Оршова сѣѣ Рѣшѣѣа, Мехедїа ші дѣмѣтѣте дін Сѣрѣїа. Оастеа Тѣрчеаскъ ка ла 15000 де оастшї кареѣа теѣреѣа дѣтрѣ аїсторїѣл Тѣрчілор ла Бѣлград аѡ треѣтѣ пре ла Бістрїцѣ дѣ Унгарїа ші аѡ прѣдатѣ ші робїтѣ Комїтѣтѣрїле Сѣлтмарїѣлї, Марамѣрѣшѣлї ші ал Ыгочеї; чі Комїтѣл Каролї аѡ датѣ престе Тѣтарї, ші лѣѣнд прада ші робїт де ла дѣншїї, і-аѡ алѣргатѣ дін ѣеарѣ. "

Маї кіар скріе десѣре венїреѣа Тѣтарїлор Боршї Пал ³⁾ зікѣндѣ: „Фечїорѣл Ханѣлї жѣфѣѣе Арѣѣлѣл, маї дѣтр'ѣн тѣрѣїѣ пріченѣнд пѣпорочїреѣа Тѣрчілор де ла Бѣлград дѣ 22 Аѣгѣст дін аѣлї 1717 аѡ дѣтрат пре ла Рогна ла Бістрїцѣ ші е де а се креде къ аколо л'аѡ аїѣнсѣ норѣнка съ се дѣнгоарне, пѣпѣрѣ къ Міхїл Раковїѣа Домпѣл Молдѣѣеї де аколо с'аѡ дѣтѣрлатѣ къ ошїле сале; іарѣ фечїорѣл Ханѣлї аѡ слово-зїтѣ не Тѣтарї съ арѣѣ ші съ рѣѣеаскъ преѣѣм аѡ ші фѣкѣтѣ, къ чеі че теѣреѣа дѣаїнѣе аѡ аїѣнсѣ пѣпъ ла Мѣрѣшѣ, ла Регїн, ла Міхѣшѣ ші ла Гатѣл Калїанѣлї, ѣнде аїѣн-гѣнд не віѣціі лѣкѣїторїі дін Сек не тоѣї і-аѡ робїтѣ, дѣсѣшї фечїорѣл Ханѣлї аѡ порѣн-чїтѣ дѣ дїос пре Сѣмѣшѣ таре кѣтрѣ Бѣлѣн, ші кѣтрѣ Ретѣегѣ, ші де аколо аѡ тре-кѣтѣ прїн Відіѣл Лѣпѣтѣлї кѣтрѣ Баїа Маре, кѣтрѣ Сѣлтмарїѣ, кѣтрѣ Кїоар ші кѣтрѣ Ыгочеѣ, прѣтѣтїндеѣеа арѣѣнд ші робїнд, ші фїїнд къ тоѣї локѣїторїі ера пре а касѣ, пѣ фѣарѣе тѣлїі повїлї аѡ прінсѣ къ шѣїерїле, къ прѣнчїі лор дїмѣрѣпѣл. Де аїчі пре ла Ле-

Апѣл 1718. Пентрѣ пердереа де ла Бѣлград чеа дин апѣл трекут, зиче Гевхарди): „Biziriu. Али-Баша ш'аѣ пердѣтѣ ши дерегѣторіа ши слобозеніа, ши дн локѣл лѣи с'аѣ пѣсѣ Biziriu. Мехемет-Баша, (везі пе Історікѣл Бѣлѣченескѣ ла апѣл трекут) кареле ера маі домо.л ла фіре, ши димпрезлѣ кѣ Мѣфті пофтіа ка кѣт маі кѣрѣнд сѣ се факѣ паче, пентрѣ кѣ ведеа кѣ де че оарѣ аша де маре оасте Тѣрческѣ п'аѣ пѣтѣтѣ стрѣбате дн Унгаріа. иѣп'акѣт, нічі де ачі дпайнте вор пѣтеа дпвнѣ пе Прінѣл Езѣеніе, ши се темеа, ка пѣ кѣнѣва сѣ стрѣбатѣ ачеста пѣлѣ ла Царіградѣ. Прінѣл Франѣскѣ II Ракоѣ се невоіа сѣ деа іарѣши інітѣ Тѣрѣлор; дарѣ ел пентрѣ кѣ п'аѣ пѣтѣтѣ адѣче вре зп аѣісторіѣ нічі дин Іспаніа, нічі дин Унгаріа прін векі пріетеліи сѣл, пѣ с'аѣ аскѣлатѣ, чі Тѣрѣи ста дн ківзѣрї, сѣлѣ деа пре ел дн мѣла лѣи Езѣеніе, ка кѣ атѣта маі лесне сѣ кѣмпере пачеа де ла дпмпѣратѣл Карол VI, че прічепѣнд Ракоѣ, с'аѣ датѣ дн латѣрї пѣлѣ че с'аѣ дпкеіатѣ пачеа. Biziriu гѣндеа кѣ прін кѣрѣи сѣ трагѣ ла паче пре Езѣеніе, дарѣ ачеста маі мѣл се сілеа сѣ пѣ се факѣ паче, ка пе Тѣрѣи кѣ тотѣл сѣ і скоатѣ дин Езропа. Чі дпмпѣратѣл Карол маі вреа а'ші дпнеа церіле челе Ітѣліенесѣ, де кѣт а лѣа маі мѣлте де ла Тѣрѣи. Дрепт ачееа аѣ трімісѣ пе Консіліаріи сѣл Комітѣл Вірмонд ши Талманн ла Пассаровіѣ дн Сѣрвіа, ка аколо сѣлт корѣвѣрї прін мѣлчочіреа Англілор ши а Холланділор сѣ лѣкре де паче кѣ соліи Тѣрѣлор ши аі Венеѣіанілор. Ши репедѣ с'аѣ токутѣ дптрѣ ачееа, ка фіеше-каре парте, сѣ цпѣл кѣт аѣ лѣатѣ; дарѣ фінд кѣ прін ачеаста Венеѣіаніи преа мѣлт пердеа ши соліи Тѣрѣеніи пѣмаі четѣдїле челе лѣате ле лѣса Немѣлор, іарѣ пѣ ши дпнѣтѣрїле лор, пачеа се дпделѣнга. Прінѣл Езѣеніе дптр'ачееа ш'аѣ стрѣнсѣ оастеа ла Бѣлградѣ, ши трекундѣ-о престе рѣлѣ Моравіа, стегата сѣ се аѣлѣче де Biziriu кареле ера тѣлѣрїт ла Нісса. Дрепт ачееа Biziriu аѣ дп-щпнѣатѣ пе Езѣеніе ка сѣ теаргѣ амѣндѣ ла Пассаровіѣ сѣ грѣбеаскѣ пачеа; чі Езѣеніе аѣ респѣнсѣ, кѣ ел пѣ есте трімісѣ ла алта, фѣрѣ пѣмаі сѣ се батѣ, ши аѣ дптре-ватѣ пе фѣкѣторіи де паче, іспрѣвісе-ва репедѣ? кѣ де се ва тѣмѣнда пачеа, ел тревѣе сѣ дескідѣ ресвоіѣл. Прін ачеаста фѣ дптедїт Biziriu а тріміте порѣнкѣ ла соліи Тѣрѣеніи, ка сѣ ласе тоате кѣте ле пофтеще дпмпѣратѣл, ши аша дптрѣ а доза лѣпѣ с'аѣ фѣкѣтѣ паче де дозѣ-зечі ши патрѣ де ані. Венеѣіаніи аѣ пердѣтѣ прін пачеа а-чеаста Пелопонесѣл саѣ Мореа, дарѣ аѣ кѣпѣтатѣ ніше четѣдї дн Далмаѣіа ши Албаніа. Дпмпѣратѣл Карол VI, аѣ дпнѣтѣ Валахіа пѣлѣ дн Олтѣ, Банатѣл Тімішоарѣ, Бѣлградѣл кѣ Сѣрвіа пѣлѣ дн Тімок ши ла деалѣл Дзікдашѣ; зп дѣрав де деарѣ дин Босніа пѣлѣ дн апа Савѣлѣ де амѣндѣл латѣрїле рѣлѣлѣ Упнеі кѣ четатеа Нови; словѣдѣ дп-влареа кѣ корѣбіле пе Дѣлѣре ши негѣдїторіа дн церіле Тѣрѣеніи а сѣлѣшілор кесаро-крѣіеніи кѣ ватѣ де ла о сѣтѣ пѣмаі треі.

Іарѣ преавестітѣл Енѣел *) скріе: „Дптр'ачееа дн 21 Ізліе дин апѣл 1718 с'аѣ іспрѣвітѣ пачеа де ла Пассаровіѣ прін кареа Банатѣл Тімішоарѣ ши ал Краіовеі аѣ мерсѣ сѣлт каса Австріеі. Прін пачеа ачеаста аѣ дозѣндїтѣ тоѣі прівеѣіи дин Валахіа іертаре депліи, ши аѣ кѣпѣтатѣ дпдѣрѣнт тоате мошіле ши вѣлѣрїле сале, ровіі чеі де

царь с'аъ словозитѣ нѣмаѣ дн дар, чеї де оасте кѣ чевашї мѣк прецѣ. Николае Мазрокордатѣ кѣ (патрѣ) фечіорашї аї лѣї с'аъ скїмбатѣ кѣ дої солї дмпъртещї Шейн шї Петрашѣ, карї се цїнеа днкїшї дн Едікѣлѣ, шї аша аѣ трекутѣ Николае Мазрокордат прїн Валахїа ла Царїград. Іоанн саѣ Іенакѣ Мазрокордат кѣ тоатѣ чїнстеа шї драгостеа аѣ прїїмітѣ не фрате-сѣѣ. Зїк знїї кѣ Іенакѣ Мазрокордат ар фї дмбїат не фрате-сѣѣ Николае кѣ Domnia Мѣтенеаскѣ, нѣмаѣ атѣта пофїнд де ла дѣнскїа ка сѣ фїе маї вѣнд, дарѣ ачеста ла ведере н'аѣ прїміт, чї овѣл аѣ мерсѣ ла Царїград.

Історїа Бѣльченеаскѣ ³⁾ зїче: „Дн лѣна лѣї Мартїе іарѣшї аѣ венїтѣ порѣнкѣ лѣї Іенакѣ Водѣ, сѣ теаргѣ ла Пассаровїцѣ, знде ера рѣндїтѣ сѣ се адѣне солї Тѣрчїлор шї аї Немцїлор. Децї Іенакѣ Водѣ лѣсѣнд дн царѣ нѣртѣторї де грїкѣ, кѣ вр'о кѣцї-ва боїерї, шї кѣ о самѣ де слѣцїторї с'аѣ дѣсѣ ла Пассаровїцѣ, знде аѣ адїзнсѣ дн 25 Априліе дїн анѣл 1718. Дмпрезнареа чеа дїнтѣї а солїлор аѣ фостѣ дн 27 Маїѣ, шї атѣнчї дндатѣ с'аѣ датѣ кѣвѣнт де днчетаре де ла арме, дѣн'ачеа аѣ днченѣтѣ а се дмпѣчї. Пѣнтѣл дїнтѣї аѣ фостѣ ка фїеще-чїне кѣте аѣ кѣпѣтатѣ сѣ ле цїпѣ шї пѣ-тїка знѣл алтѣїа сѣ днтоаркї. Пѣнтѣл ачеста аѣ фостѣ нрїчина де чїпчї цїздеце де престе Олтѣ, фїїнд кѣпрїнсе де Немцї, аѣ рѣмасѣ сѣнт стѣпѣнїреа дмпѣратѣлї Немцескѣ. Іарѣ маї днїпте де паче, маре пагѣбѣ шї невоїе с'аѣ фѣкѣтѣ дн царѣ, пѣнтрѣ кѣ врѣнд Реѣеан Баша се днтре прїн царя чеа де престе Олтѣ дн Ардеалѣ, аѣ апрїнс мѣлте мѣпѣстїрї шї касе де боїерї шї фоарте мѣлцї аѣ дѣсѣ дн робїе. Дн ачеа варѣ ера дн царѣ фоарте маре сечетѣ шї нїкѣрї с'аѣ фѣкѣтѣ вѣкате шї аѣ фостѣ фоарте маре фоамете нѣ нѣмаѣ дн царѣ чї шї дн Бѣкѣрещї, кѣт дн тоате дїмїнецїле се афла не злїце оаменї морцї де фоаме; іарѣ челалѣл ан іарѣшї с'аѣ дндѣратѣ Дѣмнезсѣ де аѣ датѣ вѣкате де прїсосїт. Пре ачела тїмпѣ аѣ мѣзлїтѣ Сѣлтанѣл не Мѣхмет-Баша Bizi-рїѣл, шї аѣ пѣсѣ дн локѣл лѣї не Ібрахїм-Баша не каре шї цїнере шї-л'аѣ фѣкѣтѣ, дѣндѣї не Солтана кареа аѣ фостѣ логодїтѣ дѣнѣ Алї-Баша. Солїї де онт-орї дмпрезнѣндсѣе аѣ фѣкѣтѣ паче днтре Тѣрчї шї днтре Немцї не 24 де анї. Солїї Тѣрчещї дїн порѣнка дмпѣратѣлї лор аѣ черѣтѣ шї не Николае Водѣ, шї с'аѣ отѣрїтѣ сѣлѣ словоадѣ, шї кѣ чїнсте сѣлѣ трїмітѣ пѣпѣ ла отарѣл цереї, кѣм с'аѣ шї фѣкѣтѣ. Дѣнѣ че аѣ фѣкѣтѣ пачеа с'аѣ днгорсѣ Іенакѣ Водѣ ла Бѣкѣрещї шї днделегѣнд кѣ сосеще ла отар фрателе сѣѣ Николае Водѣ, і-аѣ трїмісѣ днїпте ла отар боїерї, слѣцїторї шї тоате кѣте дї ера де лїпсѣ, шї кѣ маре чїнсте л'аѣ адѣсѣ дн Бѣкѣрещї, ешїндѣї днїпте шї Іенакѣ Водѣ кѣ тоцї аї сѣ, шї дѣнѣ че с'аѣ одїхнїтѣ аколо вр'о кѣте-ва зїле, аѣ порнїтѣ ла Одрїїѣ, кѣ аколо ера дмпѣратѣл. Децї Іенакѣ Водѣ іарѣшї і-аѣ рѣндїтѣ боїерї, слѣцїторї шї тоате де кѣте аѣ авѣтѣ онѣ, шї л'аѣ петрекутѣ кѣ чїнсте пѣпѣ ла Дѣнѣре дн лѣна лѣї Септемврие. Дѣнѣ ачеа аѣ маї домпїтѣ Іенакѣ Водѣ пѣпѣ дн лѣна лѣї Феврѣарїе дїн анѣл 1719, шї аѣ кѣзѣтѣ дн лїнгоаре, дн кареа аѣ шї мѣрїтѣ дѣнѣ вр'о кѣтева зїле, шї кѣ маре чїнсте л'аѣ астрѣкатѣ дн мѣлѣстїреа Сѣлтанѣлї Георгїе дїн Бѣкѣрещї.

¹⁾ Gebh. in Hist. Hung. P. III. p. 386. seqq. ²⁾ Eng. in rec. Hist. Val. Part. II. p. 9. ³⁾ Codex Ms. Balacian. ad h. a.

А н я л 1719. Zicse'aș ла анял трекът din Istoria Bălțenească, къ Ienake Măzrocordat аș мъритѣ дн Феврарие din анял ачеста 1719. Анонимял Ромълескѣ ¹⁾ zice despre dъncял: „Къ болъвндъсе, ла апропиеа торцеи лѣи аș кіематѣ пе тоцѣ боіеріи, че ера днврѣжвѣи къ фрате-сѣѣ Николае шѣ ле аș zicș сѣ фѣгъ къ ва сѣ вѣнъ фрате-сѣѣ іаръши Domnș дн Валахія, шѣ аș мъритѣ дн сканѣ, дънъ че аș domnită 2 ані.“ Іаръ преавеститѣл Енгел ²⁾ скріе прекъм ѡрмеазѣ: „Къ пѣцип тѣмпѣ дънъ, че аș мерсѣ Николае ла Царіградѣ, аș мъритѣ фрате-сѣѣ Ienake Măzrocordat: зніи zik къ аș мъритѣ де лѣугоаре, алціи zik къ фрате-сѣѣ Николае Măzrocordat л'ар фѣ отрѣвѣтѣ. Дестѣл есте къ къ таре жале с'аș днгропатѣ ла Мітрополія din Бѣкзрещѣ, къ аș фостѣ domnș вѣн шѣ дрептѣ.“ Карра ³⁾ скріе, къ de Ienake Măzrocordat аș ретасѣ зп фечіор анѣме Александръ, кареле с'аș принсѣ дн рѣвоізіл Мѣсканіор къ Тѣрчѣи чел. де ла анял 1769—1774 (кънд днѣзмі еѣ м'ам дсѣѣ ла Рома) шѣ с'аș дсѣѣ дн Петропол, знде с'аș късѣторитѣ къ о фрѣккъ; аноі днѣгрѣндъсе ла Іашѣ, аș добъндитѣ пѣципъ леафъ де ла Гіка Водъ къ кареа сѣ трѣаскѣ.

Деспре а доза Domnie а лѣи Николае Măzrocordat дн Валахія аша скріе Історікѣл Бѣлѣченескѣ ⁴⁾: „Днцелегънд днпѣрѣціа де моартеа лѣи Іоанн саѣ Ienake Măzrocordat, шѣ фѣнд Николае Водъ де кърѣнд венитѣ din ровіе ла Царіград, днѣсшѣ днпѣрѣратѣл шѣ Vizirѣл шѣнд къ цетрѣ слѣзва чеа дреаптъ, кареа о аș фѣкзтѣ днпѣрѣціеі сале, і с'аș жефѣитѣ тоате аверіле, шѣ нѣ нѣмаі ачеста, чѣ шѣ дн ровіе аș фостѣ доі ані, аș вѣне-воіг днпѣрѣратѣл, де л'аș мѣлѣитѣ іаръши къ Domnia Balaхіеі. Іаръ дънъ че аș днврѣкатѣ къфтан де domnie, аș скрісѣ кърѣці дн цеарѣ рѣндвѣнд пѣртѣторі де грѣже шѣ аș скрісѣ шѣ ла тоатѣ боіерімеа шѣ ла цеарѣ, ка тоцѣ сѣ се вѣкзре къ се ва невоі тѣтѣрор а ле фаче вѣне, шѣ а'ї чѣпѣті, дънъ а фѣеще-кърѣзіа къвѣицѣ; шѣ аș скрісѣ шѣ алте кърѣці, ка де і-ар фѣ грешитѣ чѣнева къ чева, орѣ Немці адѣкънд ка сѣ'лѣ дѣккъ дн ровіе, сѣ нѣ аѣвъ нѣчѣ о фрѣккъ, къ тѣтѣрор тоате ле іартѣ шѣ де тоате релеле че і-аș фѣкзтѣ дншѣ зѣтѣ, днкъ шѣ къ цѣзрѣтѣнт аș днѣтрѣтѣ ачестеа, нѣмаі сѣ фѣе тоцѣ дн наче шѣ сѣ се одѣхнеаскѣ пре ла каселе сале, къ невоіе нѣ вор авса. Шѣ фѣнд ла Царіград шѣ Хрісантѣ Патріархѣл Іерѣсалимѣлѣи, аș скрісѣ прѣн сѣиңціа са кърѣці ла тоцѣ къ тарѣ фѣгѣдѣиңце, ка нѣме сѣ се театѣ цетрѣ лѣкзрѣіле фѣкзте, къ тоате с'аș нѣсѣ ціосѣ шѣ с'аș кълкатѣ. Венѣнд дарѣ кърѣціле лѣи Николае Водъ шѣ але Патріархѣлѣи Хрісантѣ трѣнісе прѣн Іоргѣ Слѣвіарѣл, н'аș афлатѣ пе боіерѣ ла Бѣкзрещѣ, къ ера ресѣиңці прѣн церѣ: іаръ деакъ аș азѣитѣ къ аș венитѣ боіерѣл лѣи Николае къ кърѣці, шѣ аș днцелесѣ къ днпѣрѣратѣл л'аș нѣсѣ domnș, с'аș стрѣнесѣ тоцѣ ла Бѣкзрещѣ мѣлѣзмінд лѣи Дѣмнезеѣ къ ле вѣне domn вѣн; іаръ зніи недѣкзрѣндъсе кърѣцілор, аș фѣцитѣ дн Молдова шѣ прѣсте Олтѣ, чѣ н'аș днѣтрѣзіатѣ мѣлт дънъ веніреа мѣрѣіеі сале, дарѣ с'аș днторсѣ прѣмѣндѣ'ї мѣрѣіа са къ драгосте. Кънд аș сосѣтѣ Николае ла Дѣлѣре, і-аș ешѣтѣ днѣиңте каймаканѣи, боіерѣи шѣ слѣцѣторѣи шѣ цѣпѣнѣселе, къ веніа шѣ доамна мѣрѣіеі сале, карѣи днѣлѣмѣндъсе таре вѣкзрѣіе аș авѣтѣ къ тоцѣи. Де аколо къ помпѣ формоасѣ

ащ дитратѣ дн Бъкъреци ла сказн, венінд дитрезиъ кз Водъ ши Патриархъ Хрисантѣ. Іаръ доамна ши цизънеспеле с'ащ дѣсѣ ла Котрочені пентрѣ фрика чизмеі че съ стърнице дн Бъкъреци. Домнъ дѣнъ че ащ дитокмітѣ лъкрѣіле цереі, дикъ с'ащ дѣсѣ ла Котрочені, къ ера чизмъ ши фоамете дн Бъкъреци, ши дн цеаръ, іаръ Водъ ащ тримісѣ де ащ квинпратѣ фъринъ де ла Търчи ши кнде аззеа къ есте опѣ ши треbbe съ іаръ оамениі де фоаме, ле триметеа ка съ айбъ де тълкаре ш. ч.

Дитр'ачест ан воіеріі де престе Олтѣ тримецънд дитре сіне ла дитпратѣ Карол VI, пе Радъа Голескъа Спътаріа ши пре Еліа Шірбеі Вістіаріа ащ адѣсѣ декрет ла Ценераріа Стаінвіл де ащ венітѣ ла Краіова, ши ащ пѣмітѣ пе Георгіе Beizadea Кантакзенъа Бан Краіовеі, ши і-ащ рѣндѣітѣ ши патрѣ консіліарі пе патрѣ воіері. “

Іаръ Анонімъ Ромънскѣ 5), скріе деспре Ніколае Масрокордат Водъ кз а доза домііе прекъм зрмеазъ: „Дѣнъ дикѣіареа пѣчеі де ла Божоровіцъ словозіндъ-лѣ Немціі ащ терсѣ ла Царіград ши дѣнъ моартеа фръдіне-сѣл л'ащ пѣсѣ Поарта Домнѣ. Ащ дитмѣдітѣ дѣждіі позе: погонітѣ ла погон де віе; печеці де пѣтеле ши кінзріле оамепілор, кѣм се дащ дн цеара Търченскъ; іаръші ащ скосѣ въкрѣітѣ; ащ пѣсѣ тѣлѣстѣріле ши преціі ла вір; ла леат 1724 ащ фъкѣтѣ о тѣлѣстѣре таре ла Въкъреци дін ціос де Бъкъреци, ши тѣрінд дн сказн л'ащ дитронатѣ ла тѣлѣстѣреа лѣі, дѣнъ че ащ домінітѣ 12 ані.“ Дін зіселе ачестеа а ле Анонімъліі пострѣ поці ціздека, оаре квинъ-і-се лѣі Ніколае Масрокордатъ лавделе каре і ле дѣ Історікъа Бѣлъченскѣ; ащ ва? къ хѣтеле кз каре се дикаркъ де Vanderвехъ 6) пѣ съпт де а се креде.

Деспре Молдова скріе преавестітѣа Енгел 7) іаръші прекъм зрмеазъ: „Дѣнъ пачеа де ла Пассаровіцѣ, Търчіі дн аніі 1719 ши 1720 ащ дичепѣтѣ а дитѣрі четъділе де ла марцініле дитпъръціеі лор, ши маі алес Хотінъа, ла а кързіа дитѣріре Міхаіл Раковіца Домнъа Молдовеі дикъ ащ требзітѣ съ ацігте. Дѣнъ Пѣргенаі, Краіаі Полоніеі Августѣ II, гѣндінд къ Хотінъа се дитѣреце спре стрікареа Полоніеі с'ащ дитпротівітѣ дитѣріреі ачестеіа; даръ Търчіі пе тіпнѣл ачеста пѣ тѣлѣт вѣга дн самъ пе Полоні. Дитпротівъ солял кесаро-крѣіескъ Комітѣа Вірмонд дн аніа 1719 ащ скосѣ зп ферман де ла Поартъ ка дн прітѣвара віітоаре съ еасе зп Башъ, съ дитрепте отареле Молдовеі, каре тѣлѣт съ скімбасе прін шапѣріле де мілітаріі дін Ардеалѣ, акѣм тѣзі дн лѣзптрѣ, акѣм маі дн афаръ фъкѣте, де цінѣтѣріле зпор воіері дін Молдова фоарте се лѣзісе спре Чік, Цісрѣеѣ ши Касон. Дипсѣ ка съ се дикзпцізре кіелѣелеле каре ар фі требзіт съ се факъ кз ешіреа Башеі, Крѣіескъа Гѣберніі дитцелегѣндсѣ кз Ценераріа Стаінвіл, дн Феврзаріе дін аніа 1720 ащ тримісѣ ла Міхаіл Раковіца Водъ депѣтаці пе Комітѣа Франціскѣ Лазар ши пе Стефан Воіер, ціздектѣріа крѣіескъ ал сказнъліі Kezdi, ши пе Даниіа Клаін Сенаторіа дін Бістріцъ, ка съ факъ дитрептаре дн треаба ачестеа, даръ ачещіа дикъ п'ащ іспрѣвітѣ лъкрѣі; пентрѣ къ ши дѣнъ ачееа ащ маі фостѣ прічі пентрѣ отарѣле ачестеа. “

Ачелаші Вірмонт, прекъм скріе Катона 8), ши ачестеа зѣ фъкѣтѣ ла Поарта Тър-

чешкѣ, de Николае Берчени дн англ de акѣм, Францискѣ II Ракоци дн англ вѣторѣ аѣ тревѣтѣ съ теаргѣ ла лѣкашѣ дн Радосто. “ Тот деспре Францискѣ II Ракоци, Гевхарди⁹⁾ скрие аша: „Ракоци дѣпѣ пачеа де ла Пассаровицѣ саѣ Божоровица де ла англ 1719 пѣпѣ ла тоартеа са аѣ трѣтѣ дн Іанікоѣш нѣ департе де Цариград ши дн Радосто лѣпѣ тареа Маршара. Мѣіереа лѣи аѣ тѣрѣтѣ дн 28 Феврваріе дн англ 1722 ла Паріс, ши Поарта дѣп'ачеа аѣ днтікшоратѣ леафа лѣи Ракоци. Днпѣратѣл Карол VI ла дої фечіорѣ аї лѣи Ракоци ле аѣ рѣндѣтѣ пе ан 13000 де флоринѣ дн венітеріле крѣімеї Неаполітане, ши ле аѣ порѣлчѣтѣ, съ лѣкѣіаскѣ дн Виенна, нічї съ се нѣмеаскѣ маї шѣлт Ракоци, чї Мархїонї де Сѣптѣл Карол ши сѣпта Елісавета. Францискѣ II Ракоци аѣ тѣрѣтѣ ла англ 1735 дн Радосто ши дн Тестаментѣл саѣ діата че с'аѣ фѣкѣтѣ дн англ 1732, нѣмаї де фїїл съѣ чел днтіѣш нѣскѣтѣ Принѣл Георгіе Ракоци де Манковїц фаче поменїре. Ачеста с'аѣ кѣсѣторѣтѣ дн англ 1732 кѣ Мархїонесса де Бетѣке, ши аѣ трѣтѣ дн Паріс. Чел маї тінер фечіор ал лѣи Францискѣ II Ракоци де чеї че аѣ скрісѣ џенеа-лоциа лѣи Ракоци, акѣм се нѣмеше Францискѣ, акѣм Карол, чї міе мі се vede а фї Принѣл Іосїф, деспре кареле се ва кѣвѣпта ла англ 1738. “

Дн англ ачеста с'аѣ тіпѣрѣтѣ дн Вѣкѣрѣшї картеа лѣи Николае Мазрокордат че аре тітѣлѣл: *Περὶ τῶν καθ'ἑξῆς*, дн кареа се vede, кѣ дн англ ачеста ера Мітрополїт дн Валахїа Даниїл, прекѣм аратѣ Леквіен¹⁰⁾. Дїмітріе Прокопїе днкѣ скріе¹¹⁾, кѣ Іоанн Компенѣл, кареле аѣ скрісѣ деспре тѣпѣстїрїле дн мѣнтеле Ато, с'аѣ фѣкѣтѣ маї пре зртѣ Мітрополїт Дрѣціорѣлѣи кѣ нѣме де Іеротеѣ, ши аѣ тѣрѣтѣ дн Вѣкѣрѣшї дн англ ачеста 1719.

¹⁾ Anonymus Valachicus in Ms. cap. 44. ²⁾ Engel in recent. Hist. Valachiae Part. II. p. 9. ³⁾ Carra p. 113. ⁴⁾ Codex Ms. Balacianianus ad h. a ⁵⁾ Anonymus Valachicus l. c. ⁶⁾ Vanderbech in Apologia p. 44. seqq. ⁷⁾ Engel in recent. Hist. Moldaviae p. 298. ⁸⁾ Katona in Epit. Chron. ad. h. a. ⁹⁾ Gebhardi in Hist. Hung. Part. III, p. 387 in Nois ¹⁰⁾ Lequien in oriente Christ. Tom. I. p. 1247. ¹¹⁾ Demetrius Procopius in Libro de Graecis eruditilis.

Англ 1720. Ла англ ачеста аша скріе Історїкѣл Бѣлѣченекѣ¹⁾: „Дн ал доїлеа ан ал домніеї сале, Николае Мазрокордат тѣрѣтѣндѣ-ші пе фата са Екатерїна дѣпѣ Іепанке Скарлатї кѣтѣрашѣл съѣ, аѣ фѣкѣтѣ нѣпѣтѣ, помпѣ ши десѣтаре фоарте таре, ла кареа трїмісесе кѣ дарѣрї ши Міхаїл Раковица Домнѣл Молдовеї пе солѣл съѣ: децї мѣсікѣ, зїкѣтѣрї ши џїокзрї мїнѣпате ера кѣ адѣсесе Водѣ де ла Цариград де тот фелїл, ши дн 8 зїле тоатѣ воїерїмеа аѣ фостѣ дн џїокзрї, сѣлтѣрї ши десѣтѣрї, ши престе Вѣкѣрѣшї се азѣеа: съ трѣіаскѣ Екатерїна фїїа тѣрїеї сале! Дѣпѣ нѣпѣтѣ солѣл лѣи Міхаїл Раковица віне дѣрѣт с'аѣ днторѣл ла Молдова дїмпрезнѣ кѣ шесе воїерї карїї венїсе кѣ дѣнѣл; дѣп'а честеа іарѣшї аѣ венїтѣ днтрїстаре лѣи Николае Водѣ, кѣ і-аѣ тѣрѣтѣ фїїл кареле ера логодїт кѣ фата лѣи Міхаїл Раковица Домнѣлѣи Молдовеї, ши фоарте рѣѣ дї пѣреа, пептрѣ кѣ ера днцелептѣ ши днвѣдат фоарте. Лїмба шїеа Ромѣнеше, Елінеше, Лѣтїнеше, Гречеше, Фрѣнчеше, Ігѣліенеше ши Тѣрчеше. “

Сеиверт ²⁾ дикъ скрие: „Komitatu Stainvilu Cenerariu din Ardealu mult petre-
chea din Cassevesch, ши аколо авънд кохъл съд де пре зиде кзлеца петриле дин каре
топеа азръл, ши adese-орѣ зичеа къ Арделениѣ свърлеск дн вачиле сале къ петри че сънт
de mai mare преу де кът вачиле. Стаинвил ачеста аѣ мъритѣ дн Дева дн 21 Октом-
врие дин аял 1720, де знде дѣкъндѣлѣ ла Сивилѣ, л'аѣ днропатѣ ла Францисканѣ дн
12. Noembrie.“

Bindish ³⁾ ворbind деспре Търчиѣ карѣ с'аѣ робитѣ де Търтарѣ дн аял 1717 дин Ар-
dealu ши дин Унгариа, зиче, къ тринитарѣ дн аял ачеста 172 аѣ рескъмпъратѣ 250. de
прънчи де ачеиа, карѣ днтръ аялта с'аѣ фостѣ сълвѣтъчѣтѣ днтре Търтарѣ, де апоѣ фозрте-
аневоие с'аѣ пѣтѣт адъче съ трѣаскъ къ пъринциѣ лор. Anshdereа скрие ши Lampe ⁴⁾.
Краѣл Испаниѣ дикъ с'аѣ дмпъкатѣ къ дмпъратѣ Карол VI, дънд Сardinia Принцѣлѣ
дин Савардѣа къ тѣл де Краѣл, към поут четѣ ла Катона ⁵⁾.

¹⁾ Codex Ms. Balacianianus ad h. a. ²⁾ Ioannes Seivert in Notis ad aurariam Keleserianam cap III. N.
67 ³⁾ Herr v. Windisch, Kurzgefaste Geschichte von Ungarn, S. 466. ⁴⁾ Lampe Hist. Eccl. reform.
p. 528. seqq. ⁵⁾ Katona in Epitome Chron. ad h. a.

Аял 1721. Дин дипломатѣ дмпъратѣлѣ Карол VI, каре дн воѣ адъче ла аял
1738, се vede, къ дн аял 1717 ачелашѣ дмпърат аѣ фостѣ трекътѣ скажъл Влѣдѣиѣ
Ромънешѣ дин Арdealu де ла Българад ла Фъгърашѣ. Причина пентрѣ кареа с'аѣ фъкътѣ
мътареа ачеста, аѣ фостѣ де маѣ мълте фелѣри: че а дин тѣлѣ аѣ фостѣ, къ Митро-
полия де ла Българад къ вѣсерѣка чеа де Мѣхалѣ. Водѣ чел Вѣгеазѣ пре ла аял 1600
фъкътъ, аѣ фостѣ аколо пре знде с'аѣ фъкътѣ зп зид ал четъдеѣ ши зидъдсе четатеа дн
аял 1715, аѣ тревѣтѣ съ се стрѣче; а доза, къ мошѣле Влѣдѣиѣ де ла Оарда ши
дин сателе де принпрециѣр ера пѣуне, ши аѣ тревѣтѣ съ се скѣмбе къ маѣ марѣ, прекъм
аратѣ Архѣл дин Блажѣ ¹⁾; а треѣа, къ Влѣдѣлѣ Иоанн Патакѣ ка зъл че ши лѣтин се
фъкъсе маѣ днаѣнте де а фѣ Влѣдѣкъ Ромънешкѣ, дѣлѣ рѣѣ обѣчеѣл ачелора, карѣ цѣн къ
дн леце стѣ ши кредѣнца ши неамѣл кѣва, прекъм скрие Самоѣл Клаѣн де Cadѣ ²⁾, дшѣ
бъгасе дн кап дикъ де тѣнер къ нѣ поате фѣ вре о Епископѣ адевъратѣ пре лѣме де
нѣ ва фѣ днтрѣитѣ (че зѣк, днтрѣитѣ, ва де поѣ фъкътъ ши днтемѣатѣ) де Патрѣар-
хѣл Ромѣл зрѣмторѣл Верховникѣлѣ Апостолѣлор Сънтѣлѣ Петрѣ. Де ла кареа пре-
циѣдекатѣ пе Влѣдѣлѣ Иоанн Патакѣ л'ар сѣ пѣтѣт десъате дикъ ши татѣл меѣ Иоанн
Шѣнкаѣ кънд л'аѣ фостѣ дат мошѣл меѣ Андреѣл лънгъ дънсел послѣдѣник, ши нѣмаѣ пентрѣ
ачеа л'аѣ дѣѣ а касѣ пентрѣ къ л'аѣ афлатѣ о дѣнеоарѣ мѣтърънд пълата Влѣдѣ-
чеаскъ, де ар фѣ цѣѣт съ-лѣ днтребе, оаре де с'ар зпѣ вѣсерѣка Антиохѣиѣ къ вѣсерѣка Ро-
меѣ де лѣпсъ ар фѣ съ се днтрѣеаскъ Епископѣа Антиохѣиѣ прин Епископѣл Ромѣл, аѣ-
ва? фѣнд къ маѣ днаѣнте аѣ днтемѣатѣ С. Петрѣ пе вѣсерѣка чеа дин Антиохѣа де кът
пе чеа дин Рома. Къчѣ еѣ кред къ Влѣдѣлѣ Иоанн Патакѣ ар фѣ ресънсъ, къ вѣсерѣка
Антиохѣиѣ нѣ аре маѣ мълт онѣ де вре о днтрѣире. Аша дарѣ вѣсерѣка Ромѣлор дин
Ardealu ал кърѣа Архѣепископѣ С. Теофѣл аѣ шезѣтѣ дн соворѣл чел днпѣлѣ а тоатѣ

лзтеа ши динтъй де ла Nikea, збул фиинд дин чеи 318 сфинци Пъринци, прекум с'аь арътатъ ла а-
нъл 325, дикъ че писъ аь автъ де дитъріреа Патриархълї Romei? Аь нъ пентръ ачееа с'аь
фькътъ Епископіа Фьгърашълї ка съ се дигроане Митрополиа Бьлградълї? Даръ пентръ че съ
се дигроане Митрополиа? Аь нъ пентръ ачееа ка Ромънїи съ фїе сзвнїи неамърїлор ачелора не
каре еї ле аь диторесъ ла крединтате? Бїне взьетъ аша даръ Camșil Klain de Cadș 3), кьнд
скріе аша: „Маї бїне ар фї фькът Вьлдїкъл Ioann Патакі, съ фїе черхт де ла Папа ка митрополиа
чеа маї дїнаїнте съ фїе дитърїтъ де ла Папа ши дьнъ че с'аь зпїтъ, де кьт съ факъ алтъ
Епископіе повъ свнт кіетареа Сьнтълї: Николае дн Фьгърашъ. Дусъ тоатъ Ромънїмеа дїн
Ардеалъ, ши дьнъ ачееа кьм ши аетълї пре Архіереул съл дн нъметше Архіенїскопъ ши дн бї-
серїкъ ши дн лїтъргіе прекум ши дитр'алте слъжбе, ши дн кьрдїле бїсерїчешї дикъ тот
Архіенїскоп дн нътескъ, ши бїсерїка чеа Катедралъ а Архіерїеї есте дикїнатъ ши аре
храмъл съптеї Тройце. Дикъ ши дн кьрдїле каре се тїпърескъ ла Блажъ, знде е акъм
residenція Архіереаскъ, се взне: тїпърїтъ дн Блажъ ла Митрополие.“ Еъ адаогъ ла ачестеа
къ Митрополиа Ромънїлор ши пълъ кьнд аь фостъ ла Бьлград, аь автъ храмъл преасфїн-
теї Тройце; ши аша Ромънїи цїнънд храмъл чел векї ал Архіерїеї сале, п'аь прїмїт
Бьлма Патриархълї Клімент XI, че с'аь дитърїтъ ши вестїтъ дьнъ тоартеа лї прїп зр-
търїлї съл Патриархъл Інокентїе XIII. Деспре кареа Бьлмъ зїче Ioann Сакадатї 4):
„De znde с'аь дитъмплатъ де Бьлма ачеаста, аша де дитънекатъ, ши де грешїтъ с'аь
скрісъ, еъ скріиторїя нъ шїѡ, нїчї ам врст, саъ пстът а о дндрента.“ Ла каре зїче а
лї Сакадатї, днзетї еъ іаръшї адаог къ тьлте бьлме Патриархїчешї ам четїтъ дн віаца
теа, даръ бьлмъ дикъчїтъ ши фьръ де днцелес ка ачеаста п'ам четїт; доаръ Дьм-
незеъ аь тьрвзратъ мїнтеа челї че о аь скрісъ, пентръ къ п'аь фостъ спре бїнеде ши
фолосъл, чї спре ръл ши стрїкареа Ромънїлор дїн Ардеалъ.

Еъ ам черкатъ съ диторк бьлма ачеаста не лїмба Ромънеаскъ, даръ пентръ дн-
кьлчїреа еї нъ шї-аь фостъ къ пстїпцъ: дрепт ачееа нъмаї естрактъл еї цї'лъ даъ ачї,
каре есте ачеста: Кьм се ва ведеа дїн дипломатъл каре'лъ воїѡ адъче ла анъл 1738,
кьнд воїѡ кьвълта деспре фундація дїн Блажъ, дитъратъл Карол VI, дьнъ че аь скїм-
ватъ дн анъл 1717 Сьлвтата де цїосъ ши домініял Герлеї къ Оарда ши къ алте тошїї
але Митрополиеї дїн Бьлградъ, аь поръчїтъ ка Вьлдїкъл Ioann Патакі съ аївъ residenція
са дн Фьгърашъ, ши аь скрісъ деспре ачееа ла Ромъ. Іаръ Патриархъл Клімент XI, дн
анъл стьпънїреї сале 21, кареле е де ла Хс. анъл 1721 аь стьнсъ не кардиналї съї ши
къ ачеїа дїмпрезнъ аь рьндзїтъ: 1) Ка Гречїї, Рътенїї, Ромънїї, Расчїанїї ши алцїї карїї
с'аь зпїтъ ши п'аь автъ ка зпїцї Архіерїе пьп'акъм, съ аївъ Епископіа са дн Фьгърашъ
свнт кіетареа саъ храмъл С. Николае; 2) Ка дитъратъл Карол VI, ши тоцелїї, ши зр-
търїї лї прїнчїнатъ Ардеалълї съ аївъ кьдїпцъ де патронатъ престе Епископіа Фь-
гърашълї, де а нътї ши презента пре Епископїї Фьгърашълї Панеї пентръ дитърїре:
пентръ къ днзешї дитъратъл Карол VI, аь фькътъ фундація Епископіеї Фьгърашълї, дьн-
дъї венїтърї де 3800 де флорїнцї ши 15 креїцарї дїн взнзрїле фїскълї Бешїнбак ши домі-

ниа Герлеї, каре венітєрї шї Патриархя Клімент XI, ле дитъреще Епископіеї. 3) Ка кз 4000 de флоринці че с'ащ дат де ла дитърѣщїе съ се кѣмпере residenție дн Фьгърашѣ пентрѣ Епископѣ чєл атѣнчї ісдѣнїтѣ, съ се кѣмпере касъ ка ачєса дн Фьгърашѣ дн карєа се поатъ лѣкѣ шї кѣлѣгѣрї де леѣа Грєчєаскѣ, карїї съ фїе ка шї нїще канонїчї. 4) Ка съ нѣ фїе Епископѣ де ла Фьгърашѣ сѣнє іспїсїкїеї лѣї Георгїе Мартофї Епископѣлѣ чєлѣ лѣтїнєскѣ дїн Ардеалѣ. Орїндїала ачєаста Кліментѣ XI, пентрѣ гравнїкѣ моартеа са нѣ о ащ пѣтѣтѣ дитѣрї сащ вєстї кз кѣрцї Апостолїчєщї: дрєнт ачєса о ащ дитѣрїтѣ шї вєстїтѣ зрѣтѣорїкѣ лѣї Патриархя Інокентїе XIII, кз датѣл дїн Рома де ла С. Петрѣ дн XV Калєнде Ієнїе дїн ачѣл 1721, ал стѣлїнїрєї салє чєл дїнтѣїѣ. 5) Дитѣр'ачєстєа стѣ тоатъ вѣла чєа маї сѣс адѣсѣ, дєспрє карє еѣ адєвѣрат маї тѣлте ашѣ пѣтєа грѣї, кѣчї чє Грєчї? чє Рѣтєнї? чє Расцїанї сащ Сѣрбї? ащ фостѣ не врємєа ачєаста дн Ардеалѣ, карїї съ се фїе знїт? ащ нѣ ш'ащ арѣлат кѣртеа Ромєї (кѣм се нѣтєа кз пѣцїнї анї маї днїнїтє) прїп нѣтїрєа нєамѣрїлор, чє нїчї ащ лѣкѣїтѣ дн Ардеалѣ, нєкѣм съ се фїе знїтѣ, кз мїїлє, тоатъ нєщїїнѣа са шї нєкѣнѣщїїнѣа нєамѣрїлор, нє карє врєа съ лє паскѣ? ш. ч. Zisceї кз ашѣ пѣтєа маї тѣлте кѣвѣрта, дарѣ шѣ тем делїмбїлє чєлє клєвєтїтоарє шї де крїєрї чєї голї, карїї дєспє ар нѣтєа стѣрнї дєспрє мїнє чє нїчї гїндєск кѣнд скрїѣ ачєастѣ. О дитрєварє тотѣшї дндрѣснєскѣ а фачє, карєа єстє ачєаста: Дїнтрє дої Архїєрєї Ромѣнєщї дїн Ардеалѣ, адєкѣ Іоанн Бов шї Васїліє Мога, карїї шї асѣгѣї дн зїѣа де Сѣлѣтѣмѣрїа марє дїн ачѣл 1811 (ѣа шї 18 Аурїліє дїн ачѣл 1822) трѣїєскѣ, карє с'ар нѣтєа зїчє, чєл адєвѣрат зрѣтѣорїѣ ал Сѣлѣтѣлѣ Теофіл?

Дєспрє Валахїа Історїкѣл Бѣлѣчєнєскѣ ⁶⁾ скрїє: „Дѣлѣ моартеа фїїлѣлї сѣї і-ащ вєнїтѣ іарѣшї дєсфѣтаре лѣї Ніколає Маѣрокордат Водѣ, кз дн ачѣл ал трєїлєа кѣнд трєвѣїа сѣ'шї днѣїаскѣ domnia, дитѣратѣл шїїндѣлѣ кз крєдїнцѣ цєрєї, і-ащ датѣ ка дн тоатъ вїаѣа са съ фїє Домнѣ цєрєї Мѣнтєнєщї, трїмїцїндѣї кѣфтан, тѣкар кз єл нѣ сє рѣгасє пентрѣ ачєаста, шї ащ єшїтѣ кз марє помпѣ днїнїтєа солѣлїї дитѣрѣтєскѣ де л'ащ адѣсѣ дн Бѣкѣрєщї, шї дїнд кз тѣнѣрїлє ащ фѣкѣтѣ дєсфѣтаре ла тоцї.“ Дєспрє Ардеалѣ аша скрїє Катона ⁷⁾: „Карол VI, нє Вірмонд, карєлє нѣ де мѣлт сє дитѣрєсєсє дїн солїа Тѣрчєаскѣ ла Вієнна, л'ащ нєсѣ Коммєндат дн Ардеалѣ дн локѣл лѣї Стаїнвїл, карєлє ащ фѣкѣтѣ калєа чєа де ла Тѣлмачѣ прїп мѣнцї, іарѣ Вірмонд о ащ іспрѣвїтѣ.“

Дитѣрѣ ачєстѣ ан, дѣлѣ кѣм скрїє Лєквїєн ⁸⁾ єрѣ Мітрополїцї дн Молдова Гєдєон, дн Трїновѣ Іоанн, кѣрѣїа дитѣр'ачєст ан і-ащ зрѣматѣ Атанасїє; дн Окрїда Іоасаф; дн Софіа Анастасїє, дн Варна Калїнїк, дн Прєслѣва Іоаннїкїє шї дн Кафа Партєнїє.

¹⁾ Archivum Episcopatus Fogarasiensis. ²⁾ Samuel Klain de Szád in Ms. Hist. Ecclesiae Valachicae Transilvanicae Part. I. p. 10. §. 1. ³⁾ Idem Klain l. c. ⁴⁾ Ioannes Szakadaty in Ms. p. 56. ⁵⁾ Vide Georgii Sinkai de eadem Annales ad h. an. ⁶⁾ Codex Ms. Balacianianus ad h. a. ⁷⁾ Katona in Epitome Chron. ad h. a. ⁸⁾ Lequien in Oriente Christiano.

Ачѣл 1722. Пентрѣ тѣлте врєднїчїїлє дитѣратѣлѣ Лєополдѣ I, дєара Ънѣгрєаскѣ дн ачѣл 1687 ащ фѣкѣтѣ лєѣє нєвѣ: 1. Ка корона Ънѣгрєїєї съ фїє де мѣшїє ачєлѣї

длгтѣй пѣскѣтъ фечіор ал Крайліи Ȣнгрскѣ челї дїн Августъ каса Австрії, шї де с'ар стѣнце сѣтънца бърбѣтеаскѣ дїн тоатъ каса ачѣста атѣпчї зїса корона Ȣнгріїї сѣ треакѣ ла сѣтънца бърбѣтеаскѣ а преа'нсерїпатѣлі Крайлії Испанїї Карол II (а кързіа сѣтъндѣ кз тогѣ с'аѣ стѣнсѣ дн Ноетїрїї дїн анѣл 1700) іарѣшї де тошїе; шї аша дн анѣл 1687 фѣ днкоронат Крайѣ Ȣнгріїї Іосїф I, фечіорѣл чел маї маре ал дмпѣратѣлі шї Крайліи Леополдѣ I. Чї Іосїф I, мѣрї дн анѣл 1711 фѣрѣ де сѣтъндѣ вѣрвѣтеаскѣ, шї і-аѣ зрїпатѣ фратѣ-сѣѣ чел маї мїк Карол VI, кѣм с'аѣ зїсѣ маї днпїнтѣ ла локѣл сѣѣ, кареле шїшдереа неавѣнд фечіорї, дн анѣл ачѣста 1722 кѣтрѣ сѣѣршїтѣл лѣпїї лї Феврварїе, аѣ порѣпчїтѣ сѣ се дїпѣ сѣїмѣ дн Ардеалѣ сѣпт пресїдїл Ценерарїїлї Вірмонд, дн каре сѣїм с'аѣ ашезатѣ: ка де нѣ ва ава Карол VI фечіорї, стѣнѣпїреа прѣсте Ардеалѣ сѣ теаргѣ шї ла фете, прѣкѣм аратѣ Катона ²⁾); шї ашезѣмѣнтѣл ачѣста с'аѣ зїсѣ апої Санкціо Прагматїка, деспре кареа маї мѣлте воїї кѣвѣпта ла анѣл вїторїѣ. Дѣпѣ че с'аѣ прїмїтѣ Санкціо Прагматїка дн Ардеалѣ, дмпѣратѣл Карол VI, аѣ порѣпчїтѣ ка сѣ се дїпѣ шї дн Пожоп сѣїм деспре партеа Ȣнгріїїї пентрѣ лѣкрѣл ачѣста пе 20 Ізніе дїн анѣл ачѣста 1722, каре сѣїм аѣ дїпѣтѣ пѣлѣ дн 19 Ізніе дїн анѣл вїторїѣ, прѣкѣм аратѣ іарѣшї Катона ³⁾ шї леціїе цереї Ȣнгрскїї ⁴⁾).

¹⁾ Corpus Iuris Hung. tom. II. p. 74. ²⁾ Katona in Hist. Crit. tom. XXXVIII. N. 3004. ³⁾ Idem Katona l. c. ⁴⁾ Corpus Iuris Hung. tom. II. p. 169.

Анѣл 1723. Санкціо Прагматїка, деспре кареа кѣвѣптаїѣ маї днпїнте, стѣ днтр'ачѣста кѣ де нѣ ва ава дмпѣратѣл Карол VI фечіорї, корона Ȣнгріїїї кѣ тоате церїїе че се дїп де дѣнса, сѣ теаргѣ сѣпт облѣдїреа фетелор лї аша ка тогдѣзна чеа длгтѣй пѣскѣтъ сѣ аїѣ облѣдїреа де тошїе; днѣсѣ аша, ка фечіорїї фетелор сѣ днтреакѣ пе сорорїе сале, де ар фї шї длгтѣй пѣскѣте. Іарѣ де с'ар стѣнце тоатъ сѣтънца фетелор лї Карол VI, сѣ треакѣ стѣнѣпїреа ла фетеле дмпѣратѣлі Іосїф I, шї де с'ар стѣнце шї ачѣстеа ла але дмпѣратѣлі Леополдѣ I, дѣпѣ а кѣрора тѣтѣрор стѣпѣере фїїї патрїїлор челор де сѣпт корона Ȣнгріїїї сѣ шї поатѣ алеце шїешї стѣпѣл пѣ чїне вор вої. Ачѣста е отѣрїреа сѣїмѣлі дїн Пожоп челї дн 20 Ізніе дїн анѣл 1722 днченѣт, шї дн 19 Ізніе дїн анѣл 1723 днѣрїт прїм дмпѣратѣл Карол VI, шї Крайліи кѣ ачѣста нѣме III, кѣм аратѣ леціїе Ȣнгріїїї ¹⁾), шї ачѣста се кїатѣ Санкціо Прагматїка, пентрѣ кареа с'аѣ фѣкѣтѣ апої атѣта вѣрсаре де сѣпѣе ла анѣл 1741 шї ла чеї зрїпѣторї кѣм се ва арѣта аколо.

Тот дн сѣїмѣл маї сѣс зїс, с'аѣ фѣкѣтѣ шї Артїкѣлїл ачѣста ²⁾): „Контроверсіа, чо сѣсте днтре Епїскопїа Орѣзеї марї шї днтре Ромѣнїї дїн дїпѣтѣрїїе Берекезлії, Бістрїїїї шї ал Лѣпчеї, карїї нѣ вреаѣ сѣ деа дїжтѣ прѣкѣм кѣ змїїїндѣ с'аѣ ащѣрїлѣтѣ днпїнтеа тронѣлі днпѣрѣтѣскѣ, маїєстатеа Крїаскѣ ова дндрѣпта шї ашеза дѣпѣл кѣдїпѣца шї дрѣптатеа пѣрѣлор.“ Дїн каре зїсе, мїе мї се vede, кѣ Ромѣнїї маї сѣс нѣмїїїл нѣ ар фї даторї сѣ деа дїжтѣ Епїскопѣлі челї лѣтїнѣскѣ дїн Орѣдеа маре, шї дѣпѣл Дебрѣтѣл V, ал лї Матїашѣ Крайѣ ³⁾), чел дїн анѣл 1481.

Деспре цeara Мхитенеаскъ аша грѣше Історіа Бълчепескъ ¹⁾: „Ан цearъ пре ачест тѣмъ ера Вѣстѣрѣ Марѣ Грѣгоріѣ Халініѣ, кареле авѣнд реле обѣчѣрѣ шѣ фъ-кълнд марѣ недрептѣщѣ, аѣ венітѣ поносѣрѣ де ла воіерѣ шѣ де ла серачѣ ла зрѣкѣ ле дом-пѣлѣ, кареле аѣ порѣчѣтѣ Вѣстѣрѣлѣ, съ деа самъ се тоате венітѣрѣ ле цереѣ дѣн тѣм-уѣл лѣшѣ Іоанн Мазрокордат Водъ, къ атѣнчѣ ера пѣсѣ де Іоанн Водъ Вѣстѣрѣ, шѣ пенѣ-тълнд ел съ шѣ деа сама аѣ фѣуітѣ прѣсте Олтѣ. Іаръ домпѣл і-аѣ скрѣсѣ къ вълндѣде кърѣщѣ іертѣндѣшѣ тоате, шѣ дѣпъ че с'аѣ дѣторѣсѣ іарѣшѣ л'аѣ пѣсѣ Вѣстѣрѣ марѣ, даръ дѣ-лѣа сама съ пѣ факъ недрептате. Дѣпъ ел маѣ марѣ тѣнкѣрѣ фъчеа шѣ кѣуѣа пе оа-менѣ лѣкълнд дарѣрѣ де ла зѣнѣ шѣ де ла алѣщѣ, шѣ дѣ лок съ ле факъ вѣне ле фъчеа рѣѣ. Кареле азѣнд домпѣл л'аѣ пѣсѣ ла опреалъ шѣ аѣ порѣчѣтѣ тѣтѣрор ка чеѣ че і-аѣ дар лѣшѣ чева пе нѣмѣка. съ вѣпъ съ лѣ се дѣторѣкъ шѣ дѣн аверѣле лѣшѣ тѣтѣрор пѣтѣнд, л'аѣ пѣсѣ цѣос дѣн Вѣстѣрѣ. Нѣколаѣ Водъ кѣвернѣсѣнд вѣне цeara аѣ фъкѣтѣ рѣнѣоаре, шѣ аѣ арѣкѣатѣ ка фѣше-че прѣст дѣпъ пѣтѣнѣа са съ деа дарѣ шѣ а треѣа лѣнѣ съ теарѣтѣ чеѣ рѣндѣщѣ съ скоатѣ даждеа, іаръ доѣ лѣнѣ чѣнева съ пѣ факъ оаменѣлор сѣнѣраре шѣ кѣд-тѣлѣтѣ къ прѣлещѣ дѣждѣлор, къ маѣ дѣпѣнте дѣн тоатѣ лѣна трѣвѣа съ деа о сѣмѣтѣ де банѣ пѣнѣтѣрѣ дѣждѣле обѣчѣнѣте.“

¹⁾ Decretum II. Imp. Caroli VI. Art. 2. ²⁾ Eiusdem decreti Art. 58. ³⁾ Decret. V. Matthiae I. Regis Art. 3. ⁴⁾ Codex Ms. Balacianianus ad h. a.

А п ѣ л 1724. Маѣ пре зрѣтѣ аша скрѣ Історѣкѣ Бълчепескѣ ¹⁾ дѣспре Валахѣа: „Ан ал чѣнчѣлеа ан ал домпѣлѣ самѣ Нѣколаѣ Мазрокордат аѣ гѣтат тѣпѣстѣреа де ла Въл-кѣрѣщѣ карѣа де поѣ фъкълндѣ-о шѣ къ тоате дѣфѣрѣтѣсѣдѣндѣшо дѣн лѣвѣтѣрѣ шѣ дѣн афаръ, шѣ вѣне дѣзѣстрѣндѣшо, дѣн зѣва де преа сѣпта Трѣоїцѣ, карѣа е хратѣл ачеѣ тѣпѣстѣрѣ аѣ мерѣсѣ Водъ къ тоѣ Архѣереѣ шѣ Егѣменѣ, къ тоѣ воіерѣ шѣ пѣгѣщѣторѣ шѣ къ алѣщѣ оаменѣ дѣн тоатѣ четатеа, шѣ дѣпъ С. Лѣтѣрѣ авѣнд Мѣрѣа-са Хрѣсовѣ кареле л'аѣ дар тѣпѣстѣрѣ, гата, л'аѣ дарѣ Грамѣматѣкѣлѣ Нанаѣон де л'аѣ четѣтѣ къ верѣ марѣ дѣн Ам-вон ка с'лѣ аѣдѣ тоѣ, дѣн карѣ хрѣсов тѣлѣ се рѣндѣа пѣнѣтѣрѣ фолѣсѣл тѣпѣстѣрѣ шѣ маѣ вѣртѣс пѣнѣтѣрѣ мѣлѣстенѣе пѣнѣчетатѣ карѣа аѣ порѣчѣтѣ съ се факъ пѣрѣреа дѣн ве-нѣтѣрѣле тѣпѣстѣрѣ маѣ алѣс къ стрѣнѣшѣ. Шѣ аша венѣнд поѣ къ скрѣсѣл ачѣстѣѣ Історѣѣ де ла анѣл дѣпъ Хс. 1629 пѣпъ ла ал чѣнчѣлеа ан ал лѣшѣ Нѣколаѣ Мазрокордат, къ а доѣа домпѣе, кареле есте анѣл 1724, дѣнѣтѣм.“

Дѣспре тѣпѣстѣреа де Нѣколаѣ Мазрокордат фъкѣтѣ ла Вълкѣрѣщѣ, зѣче оаре-карѣа скрѣсоаре къ тѣпѣа де преавѣстѣтѣл Епѣгѣл адѣсѣ ²⁾: „Ачѣеа о аѣ дѣзѣстрѣтѣ къ фѣарѣе тѣлѣте венѣтѣрѣ шѣ сѣпѣт аѣзрѣсѣнѣе аѣ лѣсатѣ, ка дѣн венѣтѣрѣле ачѣлеа дѣн тоѣ анѣ съ се деа о сѣмѣтѣ де банѣ пе сѣмѣа сѣрѣчѣлор, а ровѣлор, а волѣнавѣлор шѣ а фѣтелор чѣлор пѣавѣте ка съ се поатѣ тѣрѣта. Мѣпѣстѣрѣѣ ачѣстѣѣа. афаръ де венѣтѣрѣле чѣле преа тѣлѣте, аѣ дѣрѣшѣтѣ (Нѣколаѣ Мазрокордат) шѣ Бѣблѣотѣка са чѣа преавѣгатѣ.“ Чѣ Сѣл-цѣр ³⁾ зѣче, къ Бѣблѣотѣка лѣшѣ Нѣколаѣ Мазрокордат парѣе с'аѣ вѣндѣтѣ де Константѣн фѣлѣа лѣшѣ, парѣе с'аѣ рѣс де молѣ ла Мѣтѣропѣлѣа дѣн Бѣкѣрѣщѣ, парѣе с'аѣ фѣратѣ де чеѣ

че диделеца, кѣт пѣтеск кърциле, парте с'аѣ тѣятѣ дърѣвѣри де Козачи дн рѣскоиѣ чел че аѣ цинѣтѣ днтре Търчи шѣ днтре Мѣсканѣ де ла анял 1769 пѣтѣ ла анял 1774.

Деспре Молдова скрие преавеститѣл Енгел ¹⁾, аша: „Дн анял 1724, пѣтаѣ о цѣрѣ аѣ фостѣ де пѣ с'аѣ фѣкѣтѣ рѣскоиѣ днтре Търчи шѣ днтре Мѣсканѣ пентрѣ Цѣрѣѣя. Мѣжлочѣреа де паче днтре дѣшиѣ о аѣ фѣкѣтѣ мареле Драгоманѣл Норѣѣ Търчешѣ Григорѣ Гѣка, кареле прексм скрие Мигнол ²⁾, шѣ днтѣѣ аѣ добѣндитѣ слобоzenie днтре крешѣниѣ, се поатѣ днтра дн сераѣѣ. Пентрѣ слѣжба чеа крешѣчиоасѣ, че о аѣ фѣкѣтѣ атѣнѣчѣ и-аѣ фѣгѣдѣитѣ Поарта, кѣ кѣт маѣ кърѣнд дн ва днѣлца ла маѣ маре треантѣ, кареа с'аѣ шѣ пѣнитѣ дн анял 1727, фѣкѣндѣлѣ Домнѣ дн Молдова.“

¹⁾ Codex Ms. Balacianianus ad h. a. ²⁾ Ms. incerti Authoris apud Engel in recent. Hist. Valachiae Part. II. p. 10. in Notis. ³⁾ Sulzer III. S. 37. ⁴⁾ Engel in recent. Hist. Moldaviae p. 298. ⁵⁾ Mignot Hist. de l'Empire Ottom. IV. p. 280.

Анѣл 1725. Ла анял ачеста атѣта ам де а скрие, кѣ кѣт аѣ днченѣт днтѣратѣл Карол VI а адѣче Швабѣ кѣ дроаѣя дн цеара Ѣнѣреаскѣ, шѣ маѣ алес дн Банатѣл Тѣмѣшоарѣѣ, знде пѣ мѣлѣи локѣиторѣ рѣтѣсесе, дѣнѣ че с'аѣ ѣгонѣтѣ Търчиѣ дн Тѣмѣшоарѣ дн анял 1716, кѣ Ромѣниѣ ватра локѣиторѣлор дн Банатѣ кѣт с'аѣ арѣтатѣ ла анял 1457, пѣтѣ кѣнд аѣ стѣнѣнитѣ Търчиѣ Тѣмѣшоара с'аѣ трасѣ маѣ дн латѣри шѣ кѣт ш'аѣ перѣдѣтѣ дѣнѣ ачеса кѣдѣнцеле се ва арѣта ла локѣл сѣѣ. Швабѣи ачешѣа спре маре фолосѣ ал Ѣнѣрѣѣѣ, аѣ адѣсѣ дн цеарѣ, прексм араѣл адеѣвѣрѣл лѣкѣрѣлор лор. Днѣсѣ деспре адѣчереа Швабѣлор ачестора четѣше пе Гѣвхардѣ ¹⁾ шѣ пе Катона ²⁾, ла карѣи маѣ мѣлѣте веѣ аѣла. Тогѣ днтрѣ ачестѣ аѣ аѣ мѣрѣтѣ шѣ Кардиналѣ дн Саксонѣя Мѣтрополѣтѣл Сгрѣгонѣлѣѣ, шѣ дн локѣл лѣѣ с'аѣ пѣсѣ Емерѣкѣ Егерѣхазѣ, прексм араѣл Катона ³⁾

¹⁾ Gebhardi in Hist. Hung. Part. III. p. 395. ²⁾ Katona in Hist. crit. tom. XXXVIII. n. 3012. ³⁾ Idem Katona I. c. n. 3013.

Анѣл 1726. Прексм скрие Катона ¹⁾: „Нѣколаѣ Берчѣнѣ прѣчина харѣнѣрѣлор дн Ѣнѣрѣя, дѣнѣ че аѣ трѣитѣ дн Радосто ка сѣргѣн чѣнѣ анѣ, шѣ аѣ пѣтрезѣтѣ дн лѣнѣтрѣ шѣ дн аѣарѣ, дн анял ачеста днтре пѣсѣсесе кѣнѣрѣ аѣ мѣрѣтѣ; шѣ аша п'аѣ маѣ авѣтѣ Ѣнѣрѣя, че се teme de сѣѣ.“

¹⁾ Katona in Epitome Chronologica ad. h. a.

Анѣл 1727. Деспре Арѣеалѣ аша ворѣеще орѣл шѣ прогрѣсѣл пѣамѣрѣлор дн Дакѣя ¹⁾ ла анял де аксм: „Мѣрѣнд Атанасѣ I (Мѣтрополѣтѣл Ромѣнѣлор) с'аѣ пѣсѣ дн локѣл лѣѣ преавѣминатѣл шѣ преачѣнѣтѣл Домнѣл Лѣбер Баронѣл Иоанн Немешѣ де Пѣтак, кареле фѣсесе маѣ днѣнѣте преот де лѣѣца мѣтѣнеаскѣ, вѣрѣватѣ проконѣсѣѣ шѣ дн челе бесѣрѣчѣшѣ, шѣ дн челе лѣшѣнѣи днѣвѣдѣтѣрѣ. Дн кареа дѣрегѣторѣе асѣдѣнд ка сѣ анерѣ пе Ромѣниѣ сѣѣ де чеѣ че ле ста дншротѣвѣ шѣ сѣѣ адѣкѣ ла калеа адеѣвѣрѣлѣѣ, пѣ фѣрѣ де прѣпѣсѣ де а фѣ отрѣвѣтѣ аѣ мѣрѣтѣ дн анял 1727.“ Кѣт поате скрие аша дарѣ Самоѣл Кѣлѣн де Сад ²⁾ деспре дѣнѣсѣл прексм зрѣеазѣ: „Иоанн Пѣтакѣ ла анял 1725 фѣнд кѣматѣ ла зндѣ прѣнѣзѣ днтрѣшѣ локѣ шѣ фѣндѣ сѣѣ ѣвѣиторѣѣ де

вехъра винарскаѣ, аколо дн вехъра винарскаѣ се зиче къ л'ар фѣ отръвѣтѣ, дн кареа аѣ шѣ мърѣтѣ.“ Каре маѣ скріе ачелашѣ Клаин деспре зн Сѡборѣ че с'аѣ фѣкѣтѣ сѣптѣ Епископѣ Ioann Патаки шѣ деспре алѣл че с'аѣ цѣнтѣ сѣптѣ ректорѣл Іесѡвѣцѣлор дн Клѣжѣ, пѣлѣ а нѣ фѣ Епископѣ дн сказн, маѣ вѣкѣросѣ ле-ашѣ crede de ар фѣ адѣсѣ актеле Сѡбоарелор ачестора каре еѣ нѣ ле-ам пѣтѣтѣ ведеа, пентрѣ пѣзма ачелора карѣ аѣ цѣнтѣ шѣ цѣнѣ не времеа теа кеѣле Архѣвѣлѣ Еп скопѣіе Фѣгърашѣлѣ, кѣм маѣ кѣарѣ воѣ дескѣрка лѣкѣл ачеста ла локѣл сѣѣ.

Деспре Молдова преавестѣл Engel³⁾ скріе прекум зрмеазъ: „Grigorie Гѣка ла дн-тѣя domnie de ла аял 1727. — 1733. Пре ачеста дн лавѣтѣ Бошкѡвѣчѣ, къ ел шѣ ка зн вѣр-бат днцелептѣ шѣ днвѣдатѣ, шѣ ка зн вѣнѣ Принѣл ла чеѣ дн афарѣ шѣ ла чеѣ дн Молдова вѣнѣ нѣме ш'аѣ лѣсатѣ. Днтр'ачеа днкъ с'аѣ невоѣтѣ, че нѣ мѣлѣ обѣлѣдѣторѣ факѣ, ка сѣ факѣ сѣ се скріе історѣа церѣі престе кареа стѣнѣнеа; кареа історѣа а Молдовеѣ нѣмѣ аѣ венѣтѣ ла мѣлѣ.“

Іарѣ Andreiș Волѣ⁴⁾ зиче: „Mihail II Раковѣца а треѣа-оарѣ аѣ domnițѣ дн Молдова де ла аял 1716 пѣлѣ ла сѡжрѣлѣл аялѣ 1726 шѣ дѣлѣ днсемнареа поастрѣ. Шѣ дѣлѣ ел аѣ зрматѣ Grigorie I Гѣка къ дн-тѣя domnie. Ачеста аѣ фостѣ стрѣнепотѣ лѣ Grigorie Гѣка кареле ка Капѣкіае аѣ довѣндѣтѣ domnia Молдовеѣ дн аял 1658. Стрѣнепотѣ лѣ, ачеста Grigorie I Гѣка ера Драгоман маре ла Поартѣ дн аял 1727, кѣнд аѣ довѣндѣтѣ domnia Молдовеѣ шѣ о аѣ цѣнтѣ 6 ані.“

¹⁾ Ortus et progressus variarum in Dacia Gentium p. 14. ²⁾ Samuel Klain de Szad in Ms. Ecclesiae Valach. Transsylvanicæ part. X. § 1. ³⁾ Engel in recent. Hist. Moldaviæ p. 298. ⁴⁾ Andreas Volf in Hist. Moldaviæ tom. II. p. 173. seq.

А ял 1728. Ла аял ачеста атѣла ам де а скріе, къ днпѣратѣл Карол VI іарѣшѣ аѣ порѣнѣтѣ ка не 17 Маѣ сѣ се адѣне цѣара Знгрѣаскѣ ла Пожонѣ, ла каре сеѣм днпѣратѣл н'аѣ мерѣсѣ, чѣ нѣмаѣ Шенѣнотенѣарѣі сѣ і-аѣ трѣмѣсѣ, карѣ аѣ шѣ фѣкѣтѣ декретѣл, че се нѣмѣше ал треѣлеа ал лѣ Карол VI. Дарѣ сеѣмѣл аѣ цѣнтѣ пѣлѣ дн 20 Ноетѡвріе дн аял 1729, пентрѣ къ, дѣлѣ кѣм араѣ Катона¹⁾: „Днпѣратѣл Карол VI вреа ка дѣждѣле сѣ се арѣнче не фѣндѣрѣ, не пѣмѣнтѣрѣ шѣ не вѣі. Іарѣ Статѣріле аѣ прѣченѣтѣ, къ де се ва фаче ачеста, тоатѣ гревѣтеа ва кѣдеа не мошѣі, шѣ де вор лѣса проѣцѣі мошѣіле, статѣл преоѣескѣ шѣ повѣліі вор тревѣі сѣ пѣ-теаскѣ де не мошѣіле челе нѣлѣстѣте. Дрент ачѣеа аѣ трѣмѣсѣ де с'аѣ рѣгатѣ де днпѣратѣл сѣ нѣ факѣ зна ка ачѣеа, шѣ н'аѣ фѣкѣтѣ.“

¹⁾ Katona in Epitome Chronologica ad hunc annum.

А нѣ 1729 шѣ 1730. Ортѣл шѣ прогрѣсѣл неамѣрілор дн Dacia¹⁾ дѣлѣ че аѣ грѣт деспре моартеа Влѣдікѣлѣ Ioann Патаки чеа де ла аял 1727 зиче: „Ромѣнѣі дн Ардеалѣ нѣшѣ-аѣ щерѣсѣ лакрѣмѣле маѣ днпѣнте де ашѣ кѣлѣта дн аял 1729 Влѣдікѣлѣ поѣ не преалѣмѣнатѣл шѣ преачѣнѣтѣл Домнѣл Лѣбер Баронѣл Ioann Innocentie Клаин, Алѣшѣл Seminarіѣлѣ Сѣнтѣлѣ Adalbert дн Тѣрнавіа.“ Іарѣ Samuil Klain de Cad²⁾,

мълт грешинд дн хропологиѣ дънъ обичеиѣ сѣѣ, зиче: „Дн аня де ла Хс. 1729 с'аѣ нхмитѣ Епископ Фьгьрашляѣ Ioann Klein de ла Cad дн скажня Сибилляѣ. Пре ачеста Иесѣиѣ възвндълѣ кѣ възъ минте шѣ кѣ възъ канѣ, л'аѣ трасѣ кьтрь сине шѣ л'аѣ възгатѣ шѣ дн повѣиатѣ саѣ провъ ла чиня дор, де знде дънъ зпѣ аѣ пентрѣ сльвѣреа о-килор аѣ ешитѣ. Дънъ ачееа аѣ фостѣ ла Тирнавия дн клерикъ дивъцъндѣ Теология шѣ кьнд дн ал треilea ап Теологѣ. Клерья ромънескѣ дн Ардеалѣ кѣ о инимъ шѣ кѣ о воие нх нхмаѣ л'аѣ алесѣ шѣ л'аѣ кандидатѣ, чѣ шѣ черстѣ Епископѣ доршѣ; кареа черере а Клерьялѣ шѣ капачитатеа лѣ Ioann Klein днцелегъндъ-ле дмпьратъа Карол VI вѣне аѣ воитѣ дн аня 1729 а'аѣ нхми Епископѣ Фьгьрашляѣ дн Ардеалѣ. Деѣ Ioann Klein дъснд Seminaris с'аѣ дъсѣ ла Мьнкачѣ, знде зп аѣ аѣ фостѣ дн прова вѣдѣи кьлзгь-реѣи, де време че дънъ обичеиѣ бесеричеѣ ресъритъляѣ Епископиѣ требѣи сѣ фѣс де чѣ-нял манѣиѣ саѣ ал челор де тѣня чѣл мѣкѣ кьлзгьрѣ. Даръ обичеиѣ ачеста с'аѣ стрѣ-катѣ днтъиашѣ-датъ дн аня 1773 prin Andreiѣ Бачинскѣ Епископъа Мьнкачѣляѣ, дн за-дар лътъндъ-се кѣ дънъсѣа аѣцѣ доѣ Епископѣ Grigorie Гавриѣа Maier ал Фьгьрашляѣ шѣ Basile Вошишковичѣ ал Krizisълѣ дн Кроаѣи, кѣ Бачинскѣ с'аѣ сѣиѣитѣ Епископѣ некьлз-гьрѣндъ-се шѣ пре елапоѣ л'аѣ зрматѣ тоѣ Епископиѣ чеѣ зпѣитѣ, карѣи с'аѣ фькзтѣ дн Пре-одѣ нхмаѣ де мѣр Епископѣ, (кьм воѣѣ аръта ла локърѣле сале шѣ маѣ кѣар). Деѣ Klein аѣ фостѣ дн Мьнкачѣѣ пълъ ла 20 Iunie (тревѣиа скрѣсѣ пълъ ла 25 Septembrie), дн аня 1730, знде дн мѣнѣе Епископъляѣ де ла Мьнкачѣѣ Gennadie Bizanzi аѣ фькзтѣ мъртърѣсѣреа кьлзгьрѣиѣ. Де ла ачелашѣ Епископѣ дн аня 1733 (тревѣиа зѣсѣ дн аня 1730) шѣ хѣротонѣа Преодѣиѣ шѣ а Епископиѣ аѣ лзатѣ. Де знде венѣндѣ дн Ардеалѣ, клерья шѣ породъа кѣ фоартѣ маре възкьрѣе л'аѣ приимѣтѣ, мьлцъмѣндѣ лѣ Dămezeѣ кѣ де-аѣ дъръитѣ Архѣереѣ шѣ възрѣпте ка ачела. Іаръ Епископъа Ioann Innoцентѣе (кѣ Inno-центѣе с'аѣ нхмитѣ дн мъртърѣсѣреа кьлзгьреаскѣ) дакѣ аѣ венѣтѣ дн Ардеалѣ, п'аѣ ше-зѣтѣ сѣ одѣхнеаскѣ, пѣчѣ сѣ шѣ адъне авъѣе, чѣ ка зпѣ Апостолѣ шѣ адевъратѣ Епис-копѣ дндатъ с'аѣ аызкатѣ де Евангѣлѣсѣре шѣ де проповѣдѣсѣре дмѣлънд prin сате, шѣ дивъцънд породъа, шѣ нх фъръ де роадѣ аѣ фькзтѣ ачеста, кѣ 600 де парохѣ аѣ адъсѣ ла зпѣре, фѣнд кѣ дн времеа трекаѣтѣ стъпъндѣ шѣ окърмѣндѣ Иесѣиѣ Епископѣа дн Секѣите маѣ тоѣ пъръсѣе зпѣреа, темъндъ-се кѣ кѣ време шѣ принчетѣ ворѣ требѣи сѣ пъръсеакъ леѣеа Гречеаскѣ. Іаръ Епископъа Ioann Innoцентѣе Klein възрѣнцѣше шѣ кѣ гъра шѣ кѣ фанта дивъцъндъ'ѣ шѣ арътъндъале кѣ нх требѣе сѣ айбъ вре о фѣикъ, пре тоѣ ѣ-аѣ трасѣ ла сѣне. Пентрѣ каре остепенѣе але лѣи нх нхмаѣ Консѣлиарѣѣ, чѣ шѣ Ли-бер Барон с'аѣ фькзтѣ де дмпьратъа Карол VI.“

Пълъ ачѣ сѣнт къвѣнтеле Кьлзгьръляѣ Самъа Klein, кареле требѣиа сѣ ѣеа маѣ вѣне са-та ла Хропологиѣ; пентрѣ кѣ аѣ авътѣ дн мѣнъ о днсетнаре де днхшѣ Епископъа Ioann Innoцентѣе Klein кѣ мѣна лѣи скрѣсѣ³⁾, дн кареа ачестеа се четескѣ дн лѣмба лѣтѣнеаскѣ днсетнаре: „Мам нхмитѣ де дмпьратъа Епископѣ Фьгьрашляѣ дн Ар-деалѣ дн 25 Februarie дн аня 1729, шѣ п'аѣ днтърѣтѣ Преасѣиѣитъа Домъаа Кли-

ментѣ XII Патриарха Ромей дн Идариѣ лѣи Септемвриѣ дн аны 1730, шѣ м'ам сфинцитѣ Епископѣ днтр'ачелашѣ анѣ дн лѣна лѣи Ноемвриѣ, дн кѣтѣ днѣ адѣкѣ амиunte, Сѣлтѣ вешинитѣл чинѣлѣи Сѣлтѣлѣи Василіѣ чѣлѣи mare л'ам прлѣмитѣ дн Пощѣ де ла преа-лѣминатѣл шѣ преачинѣтѣл Домнѣл Георгіѣ Геннадіѣ Бизанзі дн 23 Септемвриѣ дн а-нѣл 1729, шѣ пѣртѣрѣсіѣреа кѣлѣгѣреаскѣ о ам фѣкѣтѣ дн тѣпѣлѣ нѣсмитѣлѣи преа-лѣминатѣлѣи шѣ преачинѣтѣлѣи Домнѣлѣи Георгіѣ Геннадіѣ Бизанзі кѣ мѣла лѣи Дѣмнезеѣ шѣ а Сказнѣлѣи Апостолическѣ Епископѣлѣи дн Сенастопо-лѣи, Викаріѣлѣи Апостолическѣ ла Мѣнкачѣ дн Угаріѣ шѣ пѣрѣлѣ чѣлѣе де поѣ кѣпѣтѣтѣ дн Мѣнѣстѣреа Сѣлтѣлѣи Николаѣ де ла Мѣнкачѣ дн 25 Септемвриѣ дн аны 1730, токѣла дн сѣрѣвѣтоареа днѣлѣдѣрѣи Сѣл-теі Крѣчѣи, шѣ дѣпѣл ачѣеа м'ам сфинцитѣ Епископѣ дн 8 Ноемвриѣ дн аны 1730. Дн сѣрѣвѣтоареа Архангѣлѣлѣи Мѣхалѣ. Анѣи м'ам инѣтѣлат дн Фѣлѣгѣрашѣ дн зѣоа — — — днссампѣл. Ам ешѣтѣ маі пре зрѣтѣ дн Ардѣеаѣ де ла Епископѣла мѣа дн аны 1744 дѣпѣл 23 Іѣлѣе, дн Виѣнна ам порнѣтѣ кѣтрѣ Рома днтр'ачелашѣ анѣ дн 6 Дѣкѣмвриѣ токѣла дн зѣоа де Сѣлт-Николаѣ.“

Аша скрѣе Епископѣл Кѣлаин дѣспре сѣне, парѣвѣл кѣ п'аѣ пѣсѣ шѣ тѣпнѣл инѣтѣлѣлѣи сѣлѣе, карѣа аѣ трѣвѣитѣ сѣ фѣе дн аны 1731.

Дн аны ачѣста 1730, аѣ днтрѣитѣл прѣн Англѣи шѣ Испанѣи шѣ Санкѣио Прагматѣка дарѣл дѣпѣл чѣ аѣ днлѣдѣитѣл днпѣратѣл Карол VI ка сѣл днтрѣ 6000 де Испанѣи дн Пар-ма, дн Плаченѣа шѣ дн Етрѣрѣи, прѣкѣм скрѣе Катона 4).

Дѣспре Молдова аша скрѣе преавѣстѣтѣл Енглѣи 5); .. Дн аны 1730, Грѣгоріѣ Гѣка Домнѣл Молдаѣеі кѣ пѣрѣлѣ де нѣ с'аѣ пѣзѣлѣит; пѣнтрѣ кѣ патрѣнѣл лѣи, днпѣра-тѣл Ахмѣтѣ III дн оаре-карѣа револѣцѣе чѣ с'аѣ сѣтрѣнитѣ де Али-Патрѣна, фѣл пѣзѣлѣитѣ шѣ пѣсѣ дн лѣкѣл лѣи Махѣметѣ V. Сѣлт днпѣратѣл ачѣста поѣ Али-Патрѣна преа пѣлѣт сѣ дндрѣзѣнеа а фачѣ. Ера дн Царѣградѣ зп тачѣларѣи анѣме Іанакѣ, карѣлѣ сѣлт револѣцѣе дѣдѣсѣ карѣе дн кредѣнѣцѣл, шѣ днпрѣмѣтѣсѣ банѣ лѣи Али-Патрѣна шѣ Іанѣче-рѣлѣор лѣи. Кѣ Іанакѣ ачѣста днпѣлѣинѣдѣсѣ одѣнеоарѣ Али-Патрѣна і-аѣ фѣлѣдѣитѣл Домнѣла Молдаѣеі, кѣчѣ кѣ Грѣгоріѣ Гѣка нѣ ера днѣдѣстѣлѣит, шѣ аѣ зѣсѣ лѣи Іанакѣ сѣ гѣте 500 де пѣнѣи де банѣ, чѣ сѣлт де лѣнѣсѣ ла ачѣеа, шѣ де одѣтѣ аѣ трѣмѣсѣ Али-Патрѣна ла Вѣзѣрѣл сѣ гѣте ферѣманѣл шѣ стѣмѣелѣе де Домнѣе пѣнтрѣ Іанакѣ. Сѣлтапѣл Махѣмет V, нѣ ера днѣдѣстѣлѣитѣ кѣ лѣкѣрѣл ачѣла, пѣнтрѣ кѣ кѣ патрѣ зѣлѣ маі днпѣинѣтѣ, трѣмѣсѣ-сѣ лѣи Грѣгоріѣ Гѣка ферѣманѣ де днтрѣрѣеа Домнѣеі. Тотѣшѣ дн 2 Ноемвриѣ дн аны 1730 аѣ днтрѣитѣл пѣ Іанакѣ Домнѣ Молдаѣеі; шѣ дѣлѣдѣтѣ кѣфѣтап л'аѣ слѣозѣитѣ ла сѣрѣжѣареа тѣпнѣл; нѣсѣмаі сѣл пѣлѣеаскѣ ачѣелѣ 500 де пѣнѣи маі днпѣинѣтѣ де а терѣе ла домнѣе. Чѣ кѣрѣнд дѣпѣл чѣ аѣ авѣтѣ Іанакѣ аѣдѣнѣцѣе ла днпѣратѣл, с'аѣ тѣлатѣ Али-Патрѣна дн дѣванѣл тотѣ фѣрѣтѣтѣрѣи, шѣ Іанакѣ клѣнѣтѣл лѣи карѣелѣ сѣ сокѣтеа кѣ арѣвѣеа сѣл ісѣвѣн-дѣаскѣ зѣдѣреа лѣи Али-Патрѣна кѣ 9 зѣлѣ дѣп'ачѣеа днлѣкѣ с'аѣ сѣрѣжѣатѣ. Аша сѣ скрѣі ачѣстѣа де Мірноѣт, шѣ аша ш'аѣ дннѣтѣ Грѣгоріѣ Гѣка крѣзѣмѣпѣтѣлѣл сѣл днпѣинѣтѣа Пор-ѣуѣі пѣлѣл чѣ шѣ домнѣла Вѣлахѣеі о аѣ доѣлѣндѣитѣ дн аны 1733.“ Дн кѣтѣ естѣе пѣл-

тръ мѣдѣва лѣкрялѣ ачѣ скрісѣ де преавестігя Engel, ашиндереа скрісѣ Бѣшинг⁶⁾ шѣ Andreiș Волф⁷⁾.

¹⁾ Ortus et Progressus variar. in Dacia gentium p. 15. ²⁾ Samuel Klain de Szád in Ms. Hist. Eccl. Valach. Transylvanicae Part. X. § 2. ³⁾ Proprium Eppi. Klain Ms. ⁴⁾ Katona in Epit. Chron. ad annum 1730. ⁵⁾ Engel in recent. Hist. Mold. p. 298. seq. ⁶⁾ Büsching's Magazin VI S. 32. ⁷⁾ Andreas Volf in Hist. Moldaviae p. 174.

Анъл 1731. Дѣнъ кѣм скріе Анонимъ Ромънескѣ¹⁾, Николае Маѣрокордатѣ аѣ домпітѣ 12 ані дн Валахія маі пре зрѣтѣ. шѣ мѣріндѣ с'аѣ дигронатѣ ла Мѣнѣстіреа дін Вѣкѣрешѣ чеа де дѣнселѣ фѣкѣтѣ. Іарѣ преавестігя Engel²⁾ скріе: „Дѣнъ моартеа лѣі Николае Маѣрокордат с'аѣ арѣтатѣ modele de a da domniile церілор Ромънешѣ ла Греуі, къ де се мѣта домпіле ачестеа пѣнѣ а фѣ ла Ромъні де мѣлте орѣ, акѣм шѣ маі де мѣлте орѣ с'аѣ скімбатѣ, дѣнъ кѣм знъл да маі мѣлтѣ де кѣтѣ алгя пентрѣ дѣнсеіе.

„Константін Маѣрокордат аѣ обљѣдѣтѣ къ дѣтѣя домпіе дн анъл 1731, патрѣ лѣні. Ачеста кѣнд аѣ мѣрїтѣ татѣ лѣі Николае, ера тѣнѣрѣ, дарѣ аша с'аѣ шѣтѣ пѣрта пре лѣнѣг воіерїі церїі, шѣ ачещія л'аѣ аїстатѣ, сѣ доब्ндеаскѣ домпіа Мѣнтенеаскѣ. Шѣ аѣ шѣ доब्ндїтѣ, дѣнѣ кѣмѣ не'пкредїнѣаезѣ Брєварїѣл Хропологїческѣ; дарѣ фѣ сѣрпатѣ дїатр'лѣса прїн протївнїкѣл тѣтѣне-сѣѣ.

„Мїхаїл Раковїца че се пореклеще шѣ Чехал дїтр'ачелашї анѣ пѣнѣ дн Ноємврїе, нѣ адїнтрелеа фѣрѣ нѣмаї прїн дарѣрїе, къ каре дѣмплѣсе не чеї дїн Дїванѣ шѣ къ дѣлѣ-цареа харачїлѣі. Чї мещешигял ачеста къ алгята маі лесне л'аѣ дѣвїцатѣ Константїн Маѣрокордат асѣпра лѣі Мїхаїл Раковїца, къ кѣт ера маї прїїміт ла Тѣрчї нѣмеле де Маѣрокордат шѣ лѣі дї ретѣсесе маі маре авѣдїе де татѣ сѣѣ. Дрєнтѣ ачеса Константїн Маѣрокордат аѣ домпїтѣ а доза оарѣ дн Валахія де ла Ноємврїе дін анъл 1731 пѣнѣ ла анъл 1733.

Чї Andreiș Волф³⁾ зїче: „Николае Маѣрокордат а доза домпіе а Валахїеї о аѣ кѣпѣтатѣ де ла Поартѣ дн анъл 1719 шѣ о аѣ шѣтѣ пѣнѣ ла дѣчєнѣтѣл анълѣі 1731, кѣндѣ аѣ мѣрїтѣ. Дѣнъ моартеа лѣі воіерїї ш'аѣ алєсѣ Водѣ не Константїн фечїорѣл лѣі, дарѣ Поарта маі къ нѣ л'аѣ дѣтѣрїтѣ домпѣ, пентрѣ къ дѣтр'ачелашї анѣ дѣнѣ дозѣ лѣні аѣ венїтѣ домпѣ дн Валахія Мїхаїл Раковїца. Чї ачеста дѣкѣ нѣ се vede а фѣ дѣплѣтѣ дєстѣл не Тѣрчї; пентрѣ къ нѣмаї шєпте лѣні аѣ домпїтѣ, апої ла дѣчєнѣл анълѣі 1732 аѣ трєвзїтѣ сѣ ласє домпіа іарѣшї лѣі Константїн Маѣрокордатѣ.“ Дарѣ архїварїѣл цєнєалогїческѣ⁴⁾ зїче, къ Николае Маѣрокордатѣ аѣ мѣрїтѣ дн 14 Сєптємврїе дін анъл 1730.

¹⁾ Anonymus Valachicus in Ms. cap. 44. ²⁾ Engel in recent. Hist. Valachiae Part. II. p. 18 ³⁾ Andreas Volf. in Hist. Moldaviae Tom. II. p. 1755 seq. ⁴⁾ Der genealogische Archivarius im Supplement der XXI Lh. S. 631.

Анъл 1732. Мѣрїнд дн 20 Мартїе дін анъл 1732 Николае Палфї Падатїнѣл Дн-

gariel, mlađi sta pre ačeeā, ka kŭtŭ maĭ kŭrŭndŭ sŭ se strŭngŭ seimŭ, pentŭ a lece-
re de Palatinŭ; ĉi ġmŭbratŭl Karol VI pŭlŭ kŭndŭ s'ar strŭngŭ seimŭ pentŭ treaba ačea-
sta, aŭ rŭndŭitŭ Lokŭttenentŭ ne Franđickŭ Stefan Prinđŭl Lotarinđieĭ, karere apoĭ
i-aŭ fostŭ ĉipere de pre fata čea maĭ mare Maria Teresa, ŭi kŭ vreme ŭi vŭtŭ-
torĭŭ ġn ġmŭbrŭđia Romanĭlor. Franđickŭ aŭ fostŭ ŭi izvitŭ de Ťigŭri pentŭ kŭ aŭ
čŭkŭtŭ de mŭlte beserĭčĭ s'aŭ datŭ ġmŭbrŭptŭ Protestanđĭlor. Prekŭm skriŭ ačestea
Bel¹⁾ ŭi Gebhardĭ²⁾.

„ġn čea kŭ mŭna skriŭŭ karte a ġŭi Ioann Szakadati³⁾ se zĭče, kŭ Ioann Innoĉentĭe
Klaĭn Epĭskopŭl Fŭgŭraŭŭlŭi a treia-oarŭ aŭ fostŭ ġn Ardealŭ la Vienna, kŭndŭ s'aŭ
dŭeŭ maĭ pre vŭtŭ ġn aŭl 1744, kŭm s'aŭ arŭtatŭ la aŭl 1730; čea ġmŭtŭŭ merče-
re a ġŭi ġn Ardealŭ la Vienna ġn aŭl de akŭm aŭ trevŭitŭ sŭ se fie ġmŭtŭmplatŭ;
pentŭ kŭ kŭ merčerea čea ġmŭtŭŭ aŭ dovŭndŭitŭ de la ġmĭnĭsterĭal ġmŭbrŭtŭgeskŭ a po-
rŭnĉĭ ġn 11 Dekemvŕie ġn aŭl 1732 ka sŭ se ġmŭtŭ Komġicie ġn Ardealŭ, pentŭ trevĭle
Romŭnĭlor čelor ŭniđĭ ġn Ardealŭ, sŭitŭ Preciđĭal Komġĭŭlŭi de Valces ĉenerarĭŭlŭi ġn
Ardealŭ, ġn kareā Komġicie sŭ fie de faĉŭ amŭlđoĭ Epĭskopĭi čei Katolĭčĭ. adekŭ ŭi čel
ġtĭneskŭ ŭi čel romŭneskŭ ġmĭpreŭŭ kŭ ġmĭnĭsterĭal fĭskŭŭŭesĭkŭ Petŕŭ Dobra, kŭm ŭi maĭ
ġĭar veĭ vedeā reprezentāđia kŭnčelŭŕĭeĭ Ardeleŭeĉĭ, če o voĭŭ adŭče la aŭl 1744.

¹⁾ Bel-Nolit. Hung. novae. t. I. p. 433. ²⁾ Gebhardi in Hist. Hung. Part. III. p. 403. ³⁾ Ms. Szaka-
dathianum p. 257.

А н г л 1733. Konstantin Mazrokordatŭ, dŭpŭ če saŭ pŭeŭ adoxa-oarŭ domŭŭ Ba-
laxiel ġn aŭl 1731 saŭ la ġmĭnĭŭtŭl aŭlŭlŭi 1732, prekŭm skriŭe preavestĭtŭl Engel¹⁾.
„Ka sŭŭi ġmĭnĭŭtŭ kŭlčelŭŕĭeĭle če le čŭkŭse pentŭ a doxa domŭie aŭ čŭkŭtŭ o fi-
nanđie, kareā de voĭerĭme o pŭtea sŭferĭ, ġarŭ sŭrŭčĭmeā pŭ o pŭtea pŭrta. ġmŭtŭ-
ġaŭŭi-datŭ aŭ datŭ toate venĭtŭŕĭle čereĭ ġn arendŭ, ĉi se ġmĭe, če faŭŭ arendamŭi. A-
farŭ de ačeastā aŭ arŭkatŭ o asemenea ġare ne kaŭŭ foarte mare, kareā maĭ mŭltŭ
aŭ apŭsatŭ ne čei sŭraĉĭ de kŭtŭ ne čei voġađĭ. Dŕentŭ ačeeā sŭrŭčĭmeā kŭ droaĭa
pŕibečea ġn čearŭ. La greŭtŭđĭle ŭi ġalvele če aŭ vŕmatŭ ačestora s'aŭ adaosŭ ŭi
ġarŭŕĭle kŭ kare astŭna Grĭgorĭe ġĭka kŭle če merŭ la Poartŭ; dŕentŭ ačeeā la 1733
Konstantin Mazrokordatŭ s'aŭ mŭtatŭ ġn Moldova, kareā pŭ are atŭtea venĭtŭŕĭ ŭi Grĭ-
gorĭe ġĭka ġn Valaxia, čearā čea maĭ vŭpŭ.“ Aŭmŭdereā skriŭ Andreĭŭ Volŭ²⁾ ġarŭ kŭm
s'aŭ ġŕtatŭ ŭi Mazrokordat ġn Moldova ŭi ġĭka ġn Valaxia, se va arŭta la aŭl 1735.

¹⁾ Engel in recent. Hist. Valachiae part. II. p. 18. seq. ²⁾ Andreas Wolf in Hist. Moldaviae part.
II. p. 176.

А н г л 1734. Фĭндŭ kŭ ġkŭrŭŕĭle čerĭlor Romŭneĉĭ če s'aŭ ġmŭtŭmplatŭ la aŭl a-
čestā 1734, vŕeŭ sŭ le adŭkŭ la aŭl vŕmŭtorĭŭ, aĉĭ, ka sŭ pŭ amestekŭ apoĭ ġkŭrŭ-
ŕĭle ġmŭbratŭlŭi Karol VI, čele de la apŭeŭ ŭi mĭazŭ-noante kŭ čele de la rŭ-
sŭrĭtŭ ŭi mĭazŭ-zĭ, ne čele de la apŭeŭ ŭi mĭazŭ-noante ama ĉĭ le pŭlŭ ġmĭnĭte
ġn Gebhardĭ¹⁾): „ġmŭbratŭl Karol VI ġmĭĭ ġn aŭl 1733 se amestekase ġn pŕe-

воіа каре дї авеа Прынца шї Електора Саксонїеі Августѣ III (дѣпъ моартеа тѣ-
тѣне- сѣъ Августѣ II) кѣ Станїславѣ Лещїнскї пентрѣ Корона Полонїеі, шї фїндѣ кѣ Ка-
рол Інфантел Іспанїеі, кїрѣа дї дѣрѣсе елѣ ка дїмїстратѣа Романїлор, Парма шї Е-
трѣрїа, гѣсїндѣ шї шї прїледїѣ вреа сѣ іеа дїмїстратѣ тоате церїле кѣте с'аѣ дїнѣтѣ
маї 'наїнте де Корона Іспанїеі, дї анѣл 1734 аѣ тревѣїтѣ сѣ'ї деа Неаполїа, шї дї
анѣл 1735 Сїкїліа, іарѣ Країєлї чезї поѣ дїн Сardinia Medїolanѣл. Рѣсвоїа ачеста
с'аѣ сѣвршїтѣ прїн шїжлочїреа Англїлор, Оландїлор шї а Країєлї Галїеі, аша ка дїм-
їстратѣлї сѣ'ї рещїлѣ Парма, Пладенца шї Medїolanѣл; Інфантѣлї Карол Неаполїа шї
Сїкїліа; Країєлї Станїслав дї локѣл Полонїеі Дѣкатѣа .Лотарїнціеі шї ал Барѣлї шї
Прынцѣлї Франціскѣ Стефан дї локѣл .Лотарїнціеі мареле Дѣкатѣа Етрѣрїеі. Ачестѣ маї
де пре зрѣтѣ Франціск Стефанѣ дї 12 Феврѣсарїе дїн анѣл 1726 с'аѣ шї кѣсѣторїтѣ кѣ
Марїа Тересїа фата чеа маї маре а дїмїстратѣлї Карол VI, шї кѣтѣ аѣ мѣрїтѣ мареле
Дѣкѣлї Етрѣрїеі чез маї де пре зрѣтѣ (Гастон Medїсі дї анѣл 1737) аѣ довѣндїтѣ
де Дѣкѣлї Хетрѣрїеі чез маї де пре зрѣтѣ Гастонѣ Medїсі дї анѣл 1737 аѣ довѣндїтѣ
мареле Дѣкатѣа Етрѣрїеі. Іарѣ Дїмїстратѣа Карол VI вреа сѣ'шї дїтоаркѣ пагѣва кѣ
лвареа алтор церї де ла Тѣрчі. " Ашїндереа скїе Катона¹⁾.

¹⁾ Gebhardi in Hist. Hung. Part. 3. p. 404. seq. ²⁾ Katona in Epit. Chron. ad annos 1734 et 1735.

Анѣл 1735. Ла анѣл ачеста аша скїе Катона¹⁾: „Моартеа лї Франціскѣ II
Ракодї с'аѣ дїгѣмїлатѣ дї 8 Априліе дїн анѣл 1735 дї Радосто. Ачеста дї Дѣмї-
ніка Флорїлор аѣ прїїмїтѣ тѣдїшоаре саѣ стѣлпѣрїле дї ценѣке стѣндѣ, Цїої дїнаїнтеа
Пашелор с'аѣ кѣмїнекатѣ, ла 12 чеасѣрї дїн поанте і-аѣ фѣкѣтѣ Масѣл шї мѣрїндѣ Вї-
перї трѣнѣл і с'аѣ дѣсѣ дї Царїград шї с'аѣ дїгронатѣ лѣгѣ мѣмѣ-са Елена Зрїнї.
Дїтр'ачеаа лѣпѣ, дї каре аѣ мѣрїтѣ Ракодї, с'аѣ фѣкѣтѣ дї Унгарїа рескоала Сѣрѣв-
лї Перо саѣ Петро Сегедїнеї; дарѣ де Унгарїї чеї кредїнціошї, дїнтрѣ ал кѣрора пѣ-
мѣрѣ аѣ фостѣ Стефанѣ Ордї, Іоанн Белезнаї, Петрѣ Халас шї Георгїе Подхрѣдескї,
тїмѣзрїѣ гѣсїндѣ-се с'аѣ асѣпрїтѣ шї Унгарїа де маре прїмеждїе с'аѣ мѣпѣтїтѣ. "

Деспре ребелїа ачї адѣсѣ ворбїндѣ Г'евхардї²⁾ скїе аша: „Кѣ тоате ачестеа с'аѣ
фѣкѣтѣ ребелїе дї цеарѣ, кареа ар фї стѣрїнїтѣ шї рѣсвоїѣ дїн лѣмїтрѣ де ар фї а-
вѣтѣ повѣдѣторїѣ, пентрѣ кѣ с'аѣ рѣдїкатѣ 900 де ребелї шї аѣ кѣпрїнѣсѣ четатеа Сол-
покѣлї; не карїї Коммѣдантѣлї дїн Арадѣ кѣ сѣлѣторїї дїн ачелашѣ Комїтатѣ парте і-аѣ
тїатѣ, парте і-аѣ прїнѣсѣ. Орбїреа драгостеї Патрїеі і-аѣ фѣкѣтѣ не ачещїа де аїзїссесе ла
прїнцѣа Ракодї чез вѣтрѣнѣ шї кїемасе Поарта Тѣрчеаскѣ дїнтрѣ аїсторїѣ. Дарѣ Прынцѣа аѣ
мѣрїтѣ маї дїнаїнте шї Поарта аѣ трїмїсѣ кѣрїїле лор ла дїмїстратѣа ка сѣ'лѣ дїмпе-
дече де ла рѣсвоїа че вреа сѣ'лѣ порнеаскѣ асѣпра Тѣрчілор. Дрент ачеаа с'аѣ адѣсѣ
лѣпѣ мѣлїїме де Арделенї шї де Унгарї ла Бѣда, шї патрѣ дїнтрѣ дѣлшїї с'аѣ рѣнтѣ
кѣ роата, шї не 72 парте і-аѣ тїатѣ, парте і-аѣ пѣсѣ ла дїкїсоаре вечїнїкѣ. "

Деспре Молдова шї Валахїа скїе Андреїѣ Волѣ³⁾ прѣкѣм зрѣмеазѣ: „Констан-
тїн Мазрокордатѣ грекѣндѣ дї анѣл 1733 дїн Валахїа дї Молдова аѣ домпїтѣ ачї шї

дшнъ днсетнареа поастръ доі ані ші шапге лшні, дн кареа време ш'ащ адзпатѣ о сѣ-
мъ маре де бані ші ащ дмилатѣ пе Визиріа кз шн міліонѣ де піастрі, ші іаръші ащ до-
вѣдїтѣ домніа Валахіеі, кареа о ащ лѣсатѣ Грігоріе Гіка дн лѣпа лші Августѣ дїн а-
нѣа 1735, ші іаръші а се дндестѣлі кз домніа Молдовеі ащ фостѣ сілітѣ. Амшндереа
скріе преавестїтѣа Енгел ші дн Історїа Валахіеі⁴) ші днтрѣ а Молдовеі⁵).

¹) Katona in Epit. Chron ad h. n. ²) Gebhardi in Hist. Hung. Part. 3. p. 404. ³) Andreas Wolf
Hist. Moldaviae T. II. p. 176. ⁴) Engel in recent. Hist. Valachiae Part. II. p. 19. ⁵) Idem Engel in recent.
Hist. Moldaviae p. 299.

А н ъ л 1736. Преа лѣпгѣ ашѣ фї де ашѣ скріе тоате де а тѣрѣнтѣа кѣте с'ащ
днтѣмплатѣ ла анѣа ачеста. Дрент ачеза нѣмаї пе скрїтѣ цї ле адѣкѣ дїн Катона¹),
кареле зіче: „Перо Кѣпїтанѣа Сървілор дїн Бечка, кареле дїнпрезлѣ кз Іоанн Шезен-
цїеїн, кз Андреїѣ Пастор, ші кз Стефан Сїлаші пе маї мѣлцї сърві ла ачеза адѣсесе де цїг-
расе кредїнцїошїре лші Ракоці, кз соції лші ачещїа с'ащ рѣнтѣ кз роата, ші с'ащ днтѣрцїтѣ
дн патрѣ пѣрцї. Алцї патрѣ с'ащ тѣлатѣ, ші трѣзїрїле лї с'ащ пѣсѣ пе роатѣ, еарѣ патрѣ нѣмаї
с'ащ тѣлатѣ ші с'ащ днгронатѣ. Атѣта ащ фостѣ мїла днтѣрѣтеаскѣ, де дїнтрѣ атѣцїа ре-
вѣдїлі нѣмаї пе 12 ащ неденсїтѣ кз тоарте. Дн 13 Феврварїе с'ащ фїкѣтѣ нѣнта лші Францїскѣ
Лотарїнгѣа кз Марїа Тересїа (фата чеа маї маре а днтѣрѣтѣлші Карол VI) чї вѣкзрїа ачеза
о ащ тѣрѣрѣтѣ рѣсвоїзї че ащ днченѣтѣ кз Тѣрчїї. Днтѣрѣтѣа Карол VI днлѣ дн анѣа
1726 фѣкѣсе легѣтѣрѣ кз Анна днтѣрѣтеаса Мѣсканїлор, ка о парте пѣрѣреа сѣ деа
ла чеаалатѣ днтрѣ ацїсторїѣ 30,000 де осташі днтпротїва фїеце-кѣрѣїа дшманѣ. Аша
дарѣ Рѣшії днтпротїва кѣрора лѣкра Тѣрчїї, черѣндѣ ачеле 30,000 де осташі, фїїндѣ
кз Прїнцѣа Евѣенїе чел вестїтѣ тѣрїсе (дн 21 Априліе дїн анѣа 1736), днтѣрѣтѣа
Карол ащ пѣсѣ дн локѣа лші пе Іоанн Палфї маї маре престе оасте, ші л'ащ трїмїсѣ дн
Унгарїа, кареле тѣзѣрѣндѣ-се ла Фѣтакѣ, фїїнд кз Тѣрчїї нѣ с'ащ анѣкатѣ де дѣнскїа дн
анѣа ачеста, елѣ днлѣ ле-ащ датѣ паче. Амшндереа скріе Гевхардї¹).

Маї днфокатѣ кѣреа рѣсвоїзї днтре Рѣшії ші днтре Тѣрчїї, кз прекѣм скріе Ан-
дреїѣ Волф²): „Дн 4 Ізліе дїн анѣа 1736, фелдмаршалѣа рѣсескѣ Ласчї ащ лѣатѣ А-
зовѣа четатеа чеа маї де фрѣнте дїн Тартарїа чеа мїкѣ.“

Іарѣ днтѣрѣтѣа Карол VI, ащ рѣндсїтѣ Коммісіе пентрѣ скїтвареа Сѣтветей де
цїос ші а домініалші Герлеї кз домініал Блажѣлші, ал кѣреїа Комміссїї контрактѣа аша
сѣпѣ ла Сакадатї³): „Фачет днцїїндаре прїн ачестеа тѣтѣрор кѣрора се кѣвіне, челор
де акѣм ші челор вїїторї, ла карїї вор венї ачестеа; кѣм кз прекѣм ла Маїестатеа са
днтѣрѣтѣа Романїлор ші молденїторїѣ. Прїнцѣа Ардеалѣлші Домнѣа Карол VI, днтре челе
маї греле грїжі але днтїнсеї днтѣрѣцїеї сале, тѣрїреа лші Дѣмнезеѣ, днлѣдареа вїсе-
рїчей чей православічече, ші тѣлѣтѣреа кз вѣпѣ кївернїсіреа пороаделор де сѣпѣ сїне ло-
кѣа чел маї дїпѣтїѣ дн цїн, аша с'ащ мїлостївїтѣ ачешї маїестате пентрѣ мїла чеа
кз дѣнса пѣскѣтѣ спре неатѣрїле еї сѣпѣсе, ші дїн рѣвна Апостолїчезаскѣ, кареа ка зп
Країѣ кз неостенїтѣ сіргїнцѣ о поартѣ кѣтрѣ лѣкрѣрїле челе вїсерїчешї, ка сѣ тѣпгїе,
цїпѣ ші днтѣреаскѣ дн кредїнцїошїреа чеа кѣвіоасѣ пе клерѣа де леѣеа Гречезаскѣ

ал бисеричей Orthodoxe чеї знїте шї лєнѣдате де схїстѣ дїмпрезнѣ кѣ тот неамѣл Ромѣ-
 нескѣ дїн прїнчїпатѣл ачеста ал Ардеалѣлї, а ресолвѣлї преамїлостївѣ фѣндацие де 6000
 флорїнцї пентрѣ Епїскопѣл чел знїт де леѣа Гречеаскѣ, пентрѣ 11 клѣзгѣрї Васїліенї,
 пентрѣ 20 де Алѣмнї карїї сѣ се цїнѣ дн Блажѣ, шї алцї треї Алѣмнї карїї сѣ се трї-
 мїтѣ ла Рома дн коллєцїл де пропaгaнда фїде; шї мїлостївеще аѣ порснчїтѣ дналтеї
 клѣзрїї сале чеї де кѣрте шї прїн ачеста дїрекцїеї кѣтѣрѣтїчещї чеї дїн Ардеал шї дїн
 Валахїа че се цїне де Австрїа ка ресолѣцїа ачеста сѣ се їспрѣваскѣ. Дрентѣ ачєа
 ка сѣ се факт дестѣл преамїлостївєї ресолѣцїеї ачестєїа шї кѣт маї кѣрѣнд сѣ се плїнеа-
 скѣ воїа чеа преа кѣ свлавїе а фѣндаторїлїї сѣл днтеесторїлїї Країлїї Апостолїчєскѣ,
 пентрѣ помєнїре вечнїкѣ сѣл фѣкѣтѣ ачест контракт, каре сѣ фїе пѣрѣреа нестрїкат шї
 некїемѣчїос дндѣрѣнт де днєшнї днтѣратѣл шї де мошєнїторїї ѣртѣторїї лї чеї крїєшї,
 днтре Фїскѣл чел крїєскѣ деспрє о парте шї днтре преа чїнстїтѣл Домнѣл Іоанн Іппо-
 кентїе Баронѣл Клаїн Епїскопѣл нѣмїтѣлїї де леѣа гречеаскѣ клєр шї попор дїн тот
 Ардеалѣл шї пѣрцїле лїї днтпрєзвѣте челїї знїт шї днтѣкатѣ кѣ бїсерїка Ромєї, деспрє
 алѣ парте, дн формѣ ка ачєа, кѣт прїн пѣтереа контрактѣлїї ачестѣїа: Днтѣїѣ а-
 кѣм зїсѣл преачїнстїтѣл Домнѣл Епїскоп Домїнїл Фїскѣшєскѣ де ла Герла, кѣ днтрег
 шї тот сѣтѣл дїн ѣеара Олтѣлї, че се нїамѣ Сѣмѣѣта де цїос, каре ле аѣ цїнѣтѣ шї
 мошєнїт пѣн'акѣм днєшнї Домнѣл Епїскоп шї Аптєчєссорѣл лїї дїн дѣрѣїре днтѣрѣтєа-
 скѣ пентрѣ венїт де 3000 де флорїнцї пре ан, кѣ тоате кѣдїнцєлє, венїтѣрїлє шї фоло-
 сѣрїлє лор ле днтѣарче шї ле дѣ дндѣрѣнт Фїскѣлїї крїєскѣ де пѣрѣреа шї некїемѣ-
 чїосѣ днаної. Дїмпротївѣ а дѣва деспрє партеа шї вѣнѣ воїнцѣ преа днтѣдѣтѣтѣлїї днт-
 пѣрат пентрѣ домініл де ла Герла шї сѣтѣл Сѣмѣѣта де цїос нѣмїтѣлїї преачїнстїтѣлїї
 Домнѣлїї Епїскоп, ла знєспрезече клѣзгѣрї Васїліенї де леѣа Гречеаскѣ, ла 20 Алѣмнї,
 карїї оѣ се днѣвєдє дн Блажѣ шї ла треї Алѣмнї, карїї сѣ се цїнѣ дн Рома дн коллє-
 цїлѣ Ърѣан де пропaгaнда фїде кѣ венїт де 6000 де флорїнцї не ан, дн тїнѣ де фѣнд-
 цїе вечнїкѣ шї не кїемѣчїосѣ днаної, карєа се ва днтѣбѣла шї ла Рома, лї се дѣ-
 рѣскѣ, днтѣдѣскѣ шї даѣ ностєїл дїн Блажѣ ка канѣл а тот Іосагѣлїї шї днтрег До-
 мїнїл Блажѣлїї, карє кѣ преа вѣнѣ, лєдѣрѣвїтоаре шї непротївїтоаре кѣдїнцѣ аѣ венїтѣ
 де мошїе ла преа'нѣцїа-сѣ, ка ла зн мошєнїторїѣ Прїнцѣ ал Ардеалѣлїї, кѣ тоате кѣ-
 дїнцєлє, венїтѣрїлє, фолосѣрїлє, сѣтелє лїї чєлє днтрецїї, адекѣ: Блажѣл, Мѣнѣрѣдєа,
 Снѣтакѣл, Чергѣл таре, Веѣеа, Чѣфѣдѣл, Тїѣрїл, чєлє дїн комїтѣтѣл Бѣлградѣлїї; а-
 мїшдєрєа кѣ пѣрцїлє дїн Сѣмчєл. Петєрфалѣѣ, Пѣнаде, Шопа, Снїнї, чєлє дїн Комїта-
 тѣл чєтѣцїеї де Балѣтѣ; шї кѣ тоате предїсрїлє, пѣмѣнтѣрїлє де арат, рѣтѣрїлє, фѣнаде-
 лє, локѣрїлє чєлє лѣкрѣте, тѣфѣрїлє, пѣдѣрїлє, апєлє, торїлє, вїїлє шї деалѣрїлє де вїє,
 крїчїмєлє, вѣмїлє де ла подѣрїї, такєлє, дєчїмєлє, плѣцїлє чєлє дѣнѣ ѣрѣварїѣ, шї кѣ тоа-
 те фолосѣрїлє шї венїтѣрїлє орї-кѣм се кїамѣ шї кѣ дрєнтѣл аѣ обїчнїтѣ дїн зїлєлє чє-
 лє вѣтрѣпє а се лѣа, лѣвнд не сїне фїскѣл крїєскѣ свїкѣїе асѣпра тѣтѣрор днтпротївї-
 торїлор чєлор не лєдє кѣ кондїцїе ка ачестєа нїчї Епїскопѣл, нїчї клѣзгѣрїї сѣ ле дн-

сѣнт греа педепса челор че дї вор прїмі съ се трїмітї ла нѣмітї. Домнїя Епископ ка сї шї деа сама прївепїреї лор. Маї дїколо а опта; фїнд кї акшн нѣ есте лок, де нѣмтїнї дн костеїя Блажїяї пентрї лїкашїя кїлїгїрїлор, чї де ачї днїнте се ва фаче, Домнїя Епископї се ва фолосї кї венїтїрїле челе де 3000 де флорїнцї, че с'аѣ рїндсїтї пентрї дїнсїя, іарї дїн челе 3000 де фл. че с'аѣ рїндсїтї пентрї фндация кїлїгїрїлор, дн тот анїя се вор трїміте ла Рома 972, чеїлалцї 2028 де фл. се вор кїелтї дн дїрецереа костеїяї, каре ва фї днїачеа тїлїстїре, шї спре сфїрїшїтїя ачеста се ва нїне хн дерегїторїї кареле кї ачїсторїя, днцелечереа шї тоатї лїгара де самтї а Епископїяї сїнт времеа ачеса тоате венїтїрїле че сїнт рїндсїте пентрї кїлїгїрї шї пентрї алїмнї сї ле днїтоаркї дн ванї, шї сї деа самтї де тоате келтїелїле че се вор фаче дн дїрецереа ачееа. шї дїпї че се ва ведеа шї днїтїрї дара де самтї шї де Домнїя Епископ, дн времїле сале сї о трїмітї дн лїзнтїрї шї ла кїтара де аїчї, прекїмї о аѣ фїкїтї, деспре тоате венїтїрїле шї келтїелїле. Іарї дїпї че а н о х а, се вор дїреце олатїрїле шї келтїелїле вор маї скїдеа, се вор нїтеа прїмі кїлїгїрї ла фндация, ка чеї треї дїпїтїї, не карїї днїз кїдїнца патронатїяї дї ва нїмі днїшїратїя тїкар де нде сї днвече не чеїлалцї регїїле чїнїяї С. Васїліе. Шї фїнд кї а зїчеа, фндация тесеї Епископїї, прекїм с'аѣ зїсї маї сїе требїе сї фїе осевїтї де ла фндация кїлїгїрїлор, економїї днкї шї шїрїле шї нївнїцелї, шї жїгнїцелї ле вор абеа де кїлїн, шї авїнд Епископїя авторїтате де а фаче че ва вреа кї венїтїрїле сале, деспре челеїлате ва рїндсї кї капїтїяї, Вікарїяї, кареле дїпї Епископ ва фї чел маї таре, престе кїлїгїрї, тотїшї ретїнїнд днїрецї кїдїнцелї Домнїяї Епископ дн челе сфлетещї. Шї маї пре зїтї а хн спре зечеа, преа'нїцатїя днїшїрат ка Країї Апостолїческї шї фндаторїї днїї цїне шїе шї фїскїяї сїї кїдїнца де а кїрїнде тоате вїзїрїле Епископїяї, кїнд тоаре, шї челе нїшкїтоаре шї челе стїтїтоаре, шї де а кївернїсі тот днїнїяї нїлї че се ва нїне алт Епископ, неместекїндїсе ла фндация кїлїгїрїлор. Днїтїрї а кїрора днкрїдїнцаре шї вечнїкї поменїре с'аѣ фїкїтї скїсоареа ачеста шї с'аѣ їскїлїтї де днїве пїрїїле дн Блажї дн 31 Августї дн анїя 1736.

FRIDVILE de Dietrix, (Л. П.)

Ioann Innocentie Лївер-Баронїя Кїаїн, Епископїя Фїгїрашїяї, к. т. с. (Л. П.)

David Марїафї де Макса. Петрї Добра, к. т. с.

Формоасї фндация аѣ фостї ачеста пентрї неамїя чел Ротїнїескї дн Ардеалї, дарї не времеа тееа фї кї тотїя стїкатї прїн Епископїя Іоанн Бобї, кїм се ва арїта ла локїя сїї.

¹⁾ Katona in Epit. Chron. ad h. a. ²⁾ Gebhardi in Hist. Hung. Part. 3. p. 405. seq. ³⁾ Andreas Wolf in Hist. Mold. T. II. p. 176. ⁴⁾ Ms. Codex Szakadathianus p. 91. seq.

Анїя 1737. Деспре ресвоїяї кї Тїрчїї Катона ¹⁾ іарї аша скїре: „Днїшїратїя

Карол VI, дъпъ че днзъдар аѣ ши лъкратѣ prin со.шї сѣ, се факъ паче днтре Търчи ши днтре Мъсканї. дн анъл ачеста 1737, нъ къ 30000 де осташї, кѣдї требѣа сѣ деа днтрѣ аѣсторїѣ дшпърѣтессеї Anneї дїн легѣтѣра фѣкѣтѣ, чї къ тоатѣ пѣтереа с'аѣ скълатѣ асѣпра Търчилор ши лънд повѣдѣреа ошїлор де ла Ioann Палфї пентрѣ вѣтрѣпечеле лѣї, о аѣ днкрѣдїнцатѣ Комїтѣлї Секендорфѣ, кареле ера лѣтеран. Ачеста дъпъ че аѣ лѣгатѣ Nicca дн 28 Із.іе де ла Търчї, се зїчеа кѣ фоарте рѣѣ аѣ фѣкѣтѣ пентрѣ кѣ п'аѣ трекѣтѣ дндатѣ ла Dїїѣ, кареа четате маї тѣрзїѣ, адекъ дъпъ че аѣ днтратѣ маї тѣлѣдї Търчї днтр'анса, днзъдар о аѣ днкрѣдїнцатѣ Кевенхїлер: кѣчї вѣтѣндѣсе кѣ Търчїї карїї аѣ ешїтѣ дїнтр'анса дн 19 Августѣ, дн кареа вѣтаїе аѣ фостѣ де фаѣл ши Францїскѣ Лотарїнѣл (дїнереле днлѣратѣлї) аѣ требѣїтѣ сѣ ласе Dїїл ла днченѣтѣ лѣї Септемврие, авїнд порѣнкъ сѣ апере Валахїа, Сърбїа ши челеалте церї дїмпрѣїѣр але дшпѣратѣлї. Днтр'ачеа Секендорфѣ аѣ лѣгатѣ Шїца; чї днторкѣндѣсе кѣ оастеа чеа маї таре ла рѣлї Савѣлї, Доксат, кареле ера калвїн дїн несокотїтѣ деспѣдѣждїре дн 18 Октомврие, аѣ датѣ Nicca Търчилор. Пїнцѣл Хїлперхѣсан днкъ нъ маї порокос аѣ фостѣ дн Боснїа, пентрѣ кѣ вѣтѣнд Банїалѣка дїн Боснїа преа таре с'аѣ днвїнсѣ дн 4 Августѣ ши аѣ лѣгатѣ Боснїа. Дн Валахїа днкъ рѣѣ аѣ мерсѣ лѣкрѣїле, кѣ перзїнд Країова Денерарїл Францїскѣ Валїс аѣ тѣрїтѣ де сѣпѣраре дн 28 Септемврие. "

Деспре Валахїе скріе преавестїтѣл Енѣл 3), прекум зрѣеазъ: „Адевѣрат есте кѣ ошїле пентцїї каре се тѣвѣрѣсе лѣлѣгъ Олтѣ, аѣ днтратѣ пѣлѣ ла Тѣрговещї, ши Водѣ аѣ фѣцїтѣ ла Тѣртѣкаїа, іарѣ воїерїї тодї аѣ ретасѣ пре а кас'шї арѣтѣнд prin ачеа, кѣ еї вѣкѣрошї ар фї сѣпт стѣпѣнїреа пеамѣлїлї. Чї фїїнд кѣ оастеа дшпѣрѣтѣаскѣ чеа маї шѣлѣтѣ ера дн Сърбїа ши Боснїа, ачещїа пѣдїнї, карїї днтрасе пѣлѣ ла Тѣрговещї, аѣ требѣїтѣ сѣ се трагѣ днаної кѣ аѣ венїтѣ асѣпра лор Константїн Мазрокордат Водѣ кѣ тѣлѣдїте де Търчї ши, прекум скріе Бреварїл Хрополоїческѣ, ла днтоарчереа лор с'аѣ ши вѣтѣтѣ дн дозѣ локѣрї. "

Чї кѣ тѣлѣт маї кїар ле скріе ачестеа Анонїмѣл Ромѣнескѣ 4) аша грїїнд: „Днтрѣ а треїа домїїе а лѣї Константїн Мазрокордат коворѣнд пентїї дн деарѣ. ел аѣ фѣцїтѣ ла Тѣртѣкаїа; іарѣ воїерїї аѣ ретасѣ дн деарѣ кѣ Немцїї. Дъпъ ачестеа венїнд Константїн Водѣ кѣ Търчї. с'аѣ трасѣ Немцїї ла тѣпте, ши вѣтѣнд Търчїї пе Немцїї ла Шїтедї ши ла Перїшанї, аѣ трекѣтѣ Немцїї дн Ардеалѣ. "

Деспре Молдова іарѣшї Енѣл 5), аша скріе: „Фелдмаршалѣл рѣсескѣ Комїтѣл Minnix ш'аѣ дескїсѣ калеа ла Молдова, лънд Оцаковѣл дн 12 Із.іе дїн анъл 1737. Кѣртеа кесаро-крѣїеаскѣ днкъ тогма днтр'ачеа зї аѣ днченѣтѣ рѣсвоїл кѣ Търчїї дъпъ конфедерация че о фѣкѣсе кѣ Рѣшїї, ши кесаро-крѣїескѣл Вїче-Колопелѣл Зрсеттї дїн Феррара кѣ 800 де фѣчїорї аѣ днтратѣ дн Молдова днкъ дн анъл 1737, деспре кареле аша ворѣвеще Dadix 6): „Кѣнд аѣ днтратѣ Зрсеттї кѣ 800 де фѣчїорї дн Молдова, Сераскерїл дїн Бендер аѣ порѣпчїтѣ Пїнцѣлї Грїгорїе Гїка сѣ'лѣ скоатѣ дїн Молдова. Гїка дрепт ачеа аѣ черкѣтѣ, сѣ'лѣ скоатѣ кѣ фортосѣл, дарѣ Зрсеттї аѣ мерсѣ ла вѣ-

таіе кз дѣлсѣл, ші дѣлшнкѣнд оустеа немцеаскѣ аспра Молдовеніор, ачещіа о аѣ спартѣ ші гѣлатѣ кз тотѣл оторѣнд ші пе Үрсетті, дѣ ташка кѣрѣіа аѣ аѣлатѣ мѣлте кѣрді фоарте де фолосѣ Тѣрчілор. “ Bezī ші пе Шірах 7).

1) Katona in Epit. Chron. ad h. a. 2) Gebhardi in Hist. Hung. Part. 3. p. 408. 3) Engel in recent. Hist. Valachiae Part. 2. p. 19. 4) Anonymus Valachicus in Ms. cap. 44. 5) Engel in recent. Hist. Moldaviae p. 300. 6) Dadich apud Gatterer tom. XIV. p. 282. 7) Schirach, Leben Carls VI. p. 380.

Анѣл 1738. Ла анѣл де акѣм ам мѣлте де а скріе деспре неамѣл Ромѣлескѣ дін Ардеалѣ; чі маі дѣлгѣіѣ воіѣ ворѣ деспре рѣсвоіѣл кз Тѣрчіі, апоі воіѣ кѣвѣнта деспре фачеріле лор. Аша дарѣ:

Деспре Молдова зіче преавестітѣл Енгел 1): „Ценераріѣл Minnich гѣндеа дѣкѣ дѣ анѣл 1738 сѣ теаргѣ сѣ іеа Бендерѣл ші Хотініѣл; чі л'аѣ дѣпдекатѣ ші чізма, че ера дѣ Молдова ші мѣлцімеа Тѣрчілор че'ші фѣкѣсе шанѣ дінкоаче де Ністрѣ кз алтѣ мѣлціме де Тѣтарі, пе каріі дѣ адсесе Бама де ла Акірман. Кѣртеа кесаро-крѣзскѣ ера токѣа не'ндестѣлітѣ кз рѣсвоіреа лѣі Minnich чеа дін анѣл 1738, кѣчі се шіа кз ел трімісесе пе оаре-каре Репніл ла Царіград, ка дѣделегѣндѣсе кз Бѣронѣл Тот ші кз трімісѣл лѣі Grigorie Гіка сѣ лѣкре де паче (спрекѣм скріе Dadix дѣ тотѣл XV паціна 266 seqq); ші дрепт ачеса се рѣндѣісе ка Minnich дѣ анѣл 1739 сѣ дѣтре дѣ Молдова ші де алтѣ парте сѣ дѣтре дѣ Валахія ші ценераріѣл кесаро-крѣлескѣ Ловковічі дін Ардеалѣ. Дѣпѣ Мѣлстайн, томѣ II, паціна 11, Minnich маі дѣнаіте де а се дѣчене рѣсвоіѣл кз Тѣрчіі, фѣкѣсе зп рецімент Молдовенескѣ ші'лѣ дѣдѣсе сѣпт команда Принцѣлѣ Кантемір, фечіорѣлѣ лѣі Dімітріе Кантемір, кареле авеа пѣдѣжде, кз дѣнѣ че се ва лѣа Молдова, ва доміні дѣтр'лѣса. Таѣѣра Рѣсеаскѣ аѣ тревзітѣ сѣ треакѣ прін Полонія, ші Полоніі с'аѣ желсітѣ пентрѣ жафѣріле че с'аѣ фѣкѣтѣ дѣ цінѣтѣл лор, ші маі вѣртос дѣ тошііле комітѣлѣ Потоцкі. Манстайн скріінд деспре Рѣссіа, віпѣтѣще пе Принцѣл Кантемір, ал кѣрѣіа нѣме дін ботецѣл нѣ се дѣсеампѣ, кѣ ел ар фі фост прічіна жефѣреі кѣнд с'аѣ дѣтѣрнатѣ дѣ анѣл 1736 дін Молдова прін Броді дѣ Московія; пентрѣ кз Потоцкі ар фі фост пріне атѣнчі пе Кантемір, ші врѣнд сѣ'лѣ деа дѣ мѣліле Тѣрчілор, нѣмаі прін міжлочіреа коммендатѣлѣ чѣлѣі рѣссескѣ дін Кіовія с'аѣ мѣлѣтѣтѣ. Чі нѣ се vede а фі адеѣрат, ка Кантемір сѣ фіе дѣмѣлат дѣ Молдова, пре ла анѣл 1736, пентрѣ маі мѣлте прічіні.“

Тот ачелаші Енгел 2), деспре Валахія скріе аша: „Рѣсвоіѣл дін анѣл 1737 н'аѣ кѣрсѣ аша, ка сѣ се поатѣ кѣспінде Валахія. Нісса с'аѣ пердѣтѣ дѣкѣ дѣ анѣл 1737, ші Тѣрчіі дѣ Ноетѣріе дѣтрѣ ачелаші ап аѣ лѣатѣ Рѣшава, дарѣ іарѣші с'аѣ алѣпгатѣ дінтр'лѣса. Діміротіѣл дѣ 28 Маіѣ дін анѣл 1738 аѣ лѣатѣ Тѣрчіі Mexedia, ші аѣ вѣтѣтѣ пе Франціскѣ Лотарінгѣл, лѣнд дѣ 17 Августѣ ші Рѣшава позѣ кз кареа аѣ тревкѣтѣ ла Тѣрчі тот Банатѣл Краіовеі, ші четатеа С. Елісавет кз фоарте нѣцілѣ остенеалѣ.“

Маі кіар скріе Стефан Катона 3), деспре рѣсвоіѣл че с'аѣ цінѣтѣ дѣ анѣл ачеста 1738 кз Тѣрчіі, зікѣнд: „Ка сѣ се дѣмѣреаскѣ непорочіреа артемор дѣ анѣл де

акъм с'аъ адъогатѣ ши Іосіф Ракоці фііа лѣи Франціскѣ II Ракоці, кареле мергънд ла табъра Търчеаскъ, вреа съ адскъ пе Шугри ла ревеліе де кѣтръ дѣпъратъа. Іосіф Ракоці ачеста фѣунд дѣ анъа 1734 дѣн Виенна, аъ мерсѣ дѣ Радосто дѣпъ тоартеа тѣтъне-сѣъ дѣ 5 Декемврие дѣн анъа 1736. Де аколо с'аъ кіематѣ ла Царіград дѣ 20 Септемврие дѣн анъа 1737. ши атѣнчї аъ кѣпѣтатѣ ферман ка съ фїе Принцѣ Ардеалъа; пентрѣ къ пѣдѣждѣа Търчїї, къ кѣт се ва ауронїа ачеста, Шугрїї ши Арделенїї дѣндатѣ вор ста къ дѣпсъл. Чї фїунд къ пѣмаї пѣдїнї вреднїчї де фѣрчї с'аъ порнїтѣ прїп кѣрцїле лѣї челе рѣсвалѣтоаре, Bizirixi възъндсѣе пе сїне дѣпшлатѣ дѣ 26 Августѣ і-аъ порънчїтѣ ка съ се лесе де пѣдеждеа де а довьндї Ардеалъа. Іаръ дѣпъратъа Карол VI, дѣпцлегънд воїа лѣї Іосіф Ракоці, аъ фѣгъдсїтѣ чїне дѣ ва адъче вїѣ 10,000 де флорїнцї, іаръ пентрѣ еї морт 6000 де флорїнцї. Чї еї дѣторкъндсѣе де ла Дїїѣ, с'аъ волпѣвїт ши дѣ 9 Ноетврие споведїт ши кѣмінекатѣ аъ мѣрїтѣ дѣ вѣрстѣ де 38 де ані, Георгіе фрателе лѣї чел маї мїк, ашїшдереа фѣїсе дѣн Виенна дѣн Галліа ши де аколо мерсесе дѣ Радосто, дѣкъ трїнд татѣ-сѣъ Франціскѣ II Ракоці, дѣн анъа де ла Хс. 1727, іаръ аї вѣрстеї сале 26, де хнде дѣторкъндсѣе іаръши дѣн Галліа дѣн анъа вртѣторїѣ 1728, дѣп'ачеаа пѣ маї аѣлз скрїсе деспре дѣпсъл.

Дѣнтр'ачеаа рѣсвоїа къ Търчїї дїнеа, фїунд пѣс повѣзїторїѣ маї маре престе ошї, Кенїсегѣ президентъа кѣчелїгерїеї де харцѣ; маї дѣпїнте де а венї ачеста ла оасте, Търчїї лзасе де ла дѣпъратъа Шїїа ши Mexedia. Маї тѣрзїѣ, де кѣм се порънчїсе, стрѣпгъндсѣе аї пострїї ла Статїка, ла Коркіа дѣ 4 Ізліе, Търчїї токма атѣнчї аъ пѣпѣдїтѣ престе аї пострї, кѣнд прѣнзеа; чї Франціскѣ Лотарїнгъа і-аъ гонїтѣ, ши аъ лзатѣ де ла дѣпшїї шепте тѣнзрї, дѣп'ачеаа аъ лзатѣ дѣндърѣпѣтѣ ши Mexedia, ла Рѣшава дѣкъ аъ мерсѣ аї пострї съ о апере, даръ азїнд къ вїне Bizirixi къ преа мѣлте тѣнзрї дѣнтре каре ера зпъа атѣта де маре, де лѣ пѣрта къ 60 де вїволї, с'аъ спѣрїатѣ ши дѣ 14 Ізліе с'аъ трасѣ ла Mexedia. Де ачї дѣкъ трѣгъндсѣе а доза зї, 12000 де Търчї пѣвѣлїнд престе дѣпшїї, пе 5000 ле аъ тѣїатѣ аї пострї, даръ ашїї Търчї аъ кѣпрїсѣ Mexedia дѣ 15 Ізліе, ши дѣнтрѣнд воале дѣнтре аї пострї, Рѣшава дѣкъ с'аъ датѣ Търчїлор дѣ 15 Августѣ дѣн анъа 1738. „ Деспре тоате кѣте скрїсе ачї Катона де вреї а шїї ши маї мѣлте, четече пе Тахбе ⁴⁾, пе Гебхардї ⁵⁾, ши пе Лаланде ⁶⁾, къ еѣ трекѣ ла лѣкрърїле Ромѣнїлор дѣн Ардеалѣ.

Ла анъа 1736 ам адъсѣ контрактъа че с'аъ фѣкѣтѣ дѣнтре кѣтара дѣпърѣтеаскъ ши дѣнтре Влѣдїкъа Іоанн Іннокентїе Клаїн, кѣнд с'аъ скїмватѣ Сѣмѣтъа де цїосѣ, ши Герла къ Блажъл; ачї воїѣ адъче че аъ зїсѣ клеръа дѣн анъа де акъм ла скїмвъл ачела, деспре кареа а клеръа лѣї зїсѣ аша скрїе Самзіа Клаїн де Садѣ ⁷⁾: „Дѣнтр'ачеаа Влѣдїкъа Клаїн дѣ 26 Іанзарїе дѣн анъа 1738, аъ адънатѣ пе чеї маї аленїї дѣн клеръа сѣъ, ши ле аъ спѣс лор тот кѣцетъа сѣъ, кѣм вреа съ факъ Мѣлѣстїре, Семїнарїѣ ши Шкоале, пентрѣ а кѣрора дїнере де ла дѣпърѣдїе аъ довьндїтѣ дѣн Іосагъа Блажълї 3000 де флорїнцї пе ап, дѣлсѣ ка съ факъ мѣлѣстїреа ши семїнарїа, ла ачелаїа тревѣїескѣ келѣїеле ши фїунд

къ ачестеа пентрѣ фолосѣа клерѣа ші ал неамѣаі Ротѣнескѣ вор съ фіе, къ кѣвѣнцѣ, есте съ се дндемне ші клерѣа дп тоатѣ сѣрѣа са а да чева ла зідіреа с. тѣлѣ-тіреі, ші а шкоаелор, дптрѣ каре фії лор вор дпвѣа ші се вор прокопсі: Клерѣа възнд ачестѣ лѣкрѣ вѣн ші фолосіторіѣ, с'аѣ дндемнатѣ, ші дп сѣрѣа са аѣ фѣгѣдзітѣ къ ва да 25000 де фл. дпсѣ сѣпт ачестеа кондіціі: 1) Ка къ вѣнѣ самѣ съ фім дпкредінаціі кѣм къ се ва зіді Мѣлѣстіреа ші Епіскопіа, ка съ нѣ пі се дптѣмле маі тѣлѣ а ведеа тікѣлоасѣ мѣстаре, съ нѣ фіе/словод преаѣмнатѣаі ші преасфінціѣаі Домпѣаі Влѣдікѣ дп баніі каріі се вор кѣлеце пентрѣ тѣлѣстіре, а келѣзі, пѣлѣ че нѣ се ва арѣта маі дпайнте поѣз датѣ мѣлостівѣ карте де фундаціе а преа'нѣлѣатѣаі дппѣрат. 2) Келѣзіааа чеа дп партеа кѣтѣреі крѣеціі дп тот аплѣ маі дптѣіѣ съ се факѣ, ші дѣпѣ че се ва сѣтѣрші ачееа, апоі съ се кѣлѣзіаскѣ дп баніі пострі. 3) Маі сѣс нѣмїта тѣлѣстіре съ нѣ фіе дп префідеката рітѣаі пострѣ, ші афарѣ де кѣлѣгѣрї де рітѣа Греческѣ, адекѣ афарѣ де Васілітєні вѣнці, алці кѣлѣгѣрї дптр'ѣнса съ нѣ се прїітеаскѣ. Іарѣ дптр'ачеі кѣлѣгѣрї тѣкар треі саѣ патрѣ съ фіе рѣндзіціі пентрѣ капїтѣл; каріі се аївѣ грїжѣ а цїнеа скрісорїле клерѣаі ші але неамѣаі, каре се вор дпкредінаца грїжеі лор, ка нѣ кѣ пагѣва поастрѣ, кѣм ам маі пѣдїтѣ пѣа'акѣт, дпкредінацнд стрєінілор а ле поастре, съ не ліпсім де челе маі вѣне ші маі дєтреавѣ інстрѣментѣрї ші скрісорї але клерѣаі; ші ачєціа съ фіе даторї а да самѣ челор рѣндзіціі де ла клерѣ ла ачєаста, адекѣ ка съ іеа сама. 4) Фїінд къ тѣлѣстіреа нѣ тоаре, де време че сѣтѣ дп тѣлѣі, пентрѣ ачєеа дптр'ѣнса неміка съ іеа фіскѣл, пічі се дптре аколо дѣпѣ тоартеа влѣдікѣаі. 5) Съ аївѣ дпгѣдзіціеде, прївілеціѣрїле ші словозенїле, каре аѣ тѣлѣстірїле де рітѣа лѣтінескѣ дп церїле преа'нѣлѣатѣаі дппѣрат. Дрєпт ачєеа дѣпѣ че ші дєспре партеа дпѣлѣатєі кѣтѣрї вом авеа дєстѣлѣ ассєкѣраціе кѣм къ ачєстєа невѣтѣмат се вор пѣзі ші се вор цїнеа прїп кѣрѣа де 5 ані; тѣкар къ кѣ мїі де невоі сѣптем дп-прєсѣраціі, дпсѣ възнд аверїле поастре челе времєлїче, не вом невоі а да ачєа сѣмтѣ де 25000 де флорїнци пентрѣ вѣ лѣкрѣ аша де вѣн. Дрєпт ачєеа ка маі сѣс зісєлє кондіціі де преа'нѣлѣатѣаі дппѣрат пентрѣ маі марєа сєкѣрїтатєа поастрѣ ші а кѣдїнцєлор тѣлѣстіреі мѣлостівєще съ се дптѣреаскѣ ші поѣз кѣ аѣтєнтіє съ пі се деа, фоарте кѣ стєренїє ші дпп цєнѣкї не рѣгѣт ші черєт. Дат дп соборѣа тарє ла Блажѣ дп 26 Іанѣарїє дп аплѣ 1738. Стефан Пап Тамандї де ла Жѣкѣ Вїкарїѣ Цєнерарїѣ дп прї-цілє де піосѣ але Ардеалѣаі ш. ч. ші Ніколає Пап де ла Беїа Вїкарїѣ Цєнерарїѣ дп прїцілє чєлє де сѣс ш. ч. кѣ нѣтєлє ші пєрєоана тѣтѣрор чєлор дп соборѣа тарє, карїі рєпрєсєнтѣаїєскѣ тотѣ клерѣа ші неамѣаі Ротѣнескѣ. Ачєстєа лє аѣ дпторєѣ Клаїп де пре лѣтїніє дп картеа лѣі Сакадатї⁸⁾, карє трїмєцѣндѣсє ла дппѣрѣдіє ачєст ді-пломат с'аѣ кѣпѣтатѣ.

„Ної Карол VI дп мїла лѣі Дѣмнезеѣ алєс дппѣрат ал Романїлор, пѣрѣреа Аѣгѣстѣ, ш. ч. Дѣт помєнїре прїп ачєстєа фѣкѣнд шїре тѣтѣрор, кѣрора се кѣвїнє, кѣм къ кѣ deadїнесѣа кѣцєтѣнд ної, къ дпп рѣндзіааа преавѣнѣлѣі Дѣмнезеѣ пентрѣ ачєеа ам добѣн-

ші дн еславіе; ші пентрѣ ачеса с'аѣ рѣгатѣ пентрѣ рѣдікареа ші зідіреа знеі тѣпѣстірі, дѣпѣ кѣм ледеа лѣі ші с. вѣла Панаі пофтеше, дн кареа ачелаші Епіскоп сѣ поатѣ лѣкѣі ші кѣлѣгѣріі дѣпѣ рѣндзіала ледеі сале дн лок де канонічі ші де капітѣл сѣ фіе лѣпѣ ел, ші дн кареа прѣнчіі дн кредітѣ ші дн карте сѣ се днведе, ші де аколо харнічі днтрѣ днвѣдѣтѣрѣ, іскѣсіці ші прокопсіці парохі де ледеа Гречеаскѣ сѣ поатѣ еші; ші ачеста позѣ пріп кѣмара поастрѣ чеа крѣаскѣ ні с'аѣ пѣсѣ днаіпте, ші поі пѣ пѣтаі пентрѣ ресіденціа епіскопеаскѣ, чі ші пентрѣ тѣпѣстіреа зніцілор де ледеа Гречеаскѣ ші де чіпѣл С. Васіліе мілостівеще ам віне-воітѣ, ка сѣ се факѣ; ші пентрѣ ачеса днтр'алт фѣнд фіскѣшескѣ рѣндзіескѣ міжлочірі. Чі дѣпѣ ачеса тѣпѣндѣсе стѣріле днпрецізр ші фінд кѣ коммунітаеа Арменілор де ла Герла с'аѣ рѣгатѣ, ка сѣ поатѣ кѣмпѣра домініл маі сѣс зіс де ла Герла, пентрѣ днтемее-реа маі днаіпте зісег Епіскопіі ші а тѣпѣстіреі алт домініѣ маі вѣп, адекѣ а Блажѣлѣі днтрѣ ачелаші ал пострѣ пріпчпнат ал Ардеалѣлѣі че есте дн комітатѣл Бѣлградѣлѣі, ші дн тѣпѣле фіскѣлѣі пострѣ дн тотѣл зрѣтѣоріѣ мілостівеще с'аѣ ресолѣлѣітѣ; адекѣ, ка „1) Воінд ачеста ші Патріархѣл Рѣмеі, маі сѣс пѣмітѣл Епіскопѣл Фѣлѣгѣрашѣлѣі зісѣл домініл Герлеі ші Сѣлѣлѣта де ціос чеа днп цінѣтѣл Фѣлѣгѣрашѣлѣі, кѣм с'аѣ зісѣ, каре днп дѣрѣіреа поастрѣ кѣ веніт де 3000 де флорініі пре ан, Епіскопѣл ачеста ші предечесорѣл лѣі пѣп'акѣш ле аѣ цінѣтѣ ші ле аѣ стѣпѣлітѣ кѣ тоате кѣдінделе, фолосрїле ші добѣзделе сале, фіскѣлѣі пострѣ челѣі крѣіескѣ сѣ ле деа ші фѣрѣ де нічі о черере маі шѣлт днапоі дн вѣчі сѣ ле словоадѣ. 2) Днпрѣтѣвѣ пентрѣ домініл ачела ал Герлеі ші пентрѣ Сѣлѣлѣта де ціос маі сѣс зісѣлѣі Епіскоп ші зрѣтѣорілор лѣі челор зніці кѣ С. Романо-Католіка вісерікѣ ші ла зпспрезече кѣлѣгѣріі де ледеа Гречеаскѣ ші ла 20 де Алѣпні, каріі вор днвѣда карте дн Блажѣ, ші амшдереа ла 3 Алѣпні де ла Рома днп комлеціл де пропаганда фіде пентрѣ храна ші цнпереа де пѣрѣреа, днсѣ аша ка ачестеа тоці сѣ фіе зніці кѣ С. Романо-Католіка вісерікѣ, кѣ венітѣ пре ан 6000 де флор. дн тіпѣ де фѣндатіе вечнікѣ ші кареа нічі одатѣ сѣ се поатѣ десфаче, костеіл Блажѣлѣі ка капѣл вѣлѣрїлор, ші днтрѣг домініл Блажѣлѣі, каре кѣ фѣарте дреантѣ кѣ-дінѣ де кареа нічі днтр'о време нічі о датѣ поате сѣ фіе вре о пріче, ла поі ка ла мошѣніторіл Прінѣл ал Ардеалѣлѣі аѣ венітѣ кѣ тоате кѣдінделе фолосрїле, венітсрїле, добѣзїле ші сателе днтрѣці, адекѣ Блажѣл, Мѣлѣрадеа, Снѣтакѣл, Чергѣлѣл маре, Тѣ-рїл, Ведеа ші Чѣлѣлѣл, каре сѣнт дн комітатѣл Бѣлградѣлѣі днп Ардеалѣ, днѣкѣ ші кѣ нѣрїіле днп сателе Сѣлѣчелѣ, Перѣлѣлѣ, Іклѣд, Пѣнаде, Шѣна ші Спінї, каре сѣнт дн ко-мітатѣл четѣлѣі де Балтѣ ші кѣ предісрїле сѣлѣ зѣвоаселе, пѣлѣпѣтѣрїле де арат челе лѣкрате ші пѣлѣкрате, кѣ царїіле, лѣвезїле сѣлѣ рѣтѣрїле, пѣшнїле, кѣпѣлсрїле, фѣпацѣле, пѣдѣрїле, дѣлѣтѣрѣлїле, деалѣрїле, тѣлѣціі, вѣіле, вїіле ші лѣкѣрїле челе де віс, ші кѣ апеле, рѣлѣрїле, пѣскѣрїле ші кѣ кѣрѣерїле апелор, кѣ торїле ші лѣкѣрїле де торї сѣнт метѣле сале челе адеѣлѣрате ші отареле челе веі, кѣ крїчітелѣ ші вѣлїле подѣрїлор кѣ такселе, децітелѣ, вїрѣрїле зѣрѣлїлѣчѣці, ші кѣ тоате фолосрїле ші венітсрїле орї-кѣм пѣміте ші

kiemate, care din kđinuyt Ńi zilele cele veķi ađ obicnuytđ a se lya, Ńi da, kđ psterea mlostivei resoluciei poastre cei prin kđmara poastrđ de kđrte din cetatea aчeasta a poastrđ Vienna Austriei đn 8 Maiđ din anul trecutđ 1737, la kđria ca kanчелaria poastrđ iarŃi de kđrte Ńi Ardeleneascđ date mlostiveŃe am dizekat sđ le đrđim, sđ le đngđsim Ńi sđ le đm, kđ leđiđitđ evicdie dinstđ ficekđi poastrđ đmprotiva ori-kđpora leđiđite đmpeticii sađ aspra-nđvđlri Ńi kđ kiartđ kondiđie, ca aчeasta niđi Episcopul, niđi kđlđgđrii sđ le poatđ đpђrђne.

3) Ca din aчeŃi mai sđe zisđ 6000 флор. 3000 sđ fie pentђrђ храна Ńi kđstarea Episcopulđi đntђrђ al kђria lok sađ pentђrђ karii va dinea Episcopul veniђrile din aliodyatra mai sđe zisđi dominiđ, adeķ: cele ekonomiceŃi care kđ lđkђrђ Ńi kđ ostepeala sđvđŃilor se agodiseckđ đmpreŃtђ kđ kriчimele, taksele cele de bani, ce se ieađ đn patђrђ, aŃiud erea Ńi moara de la Mђnђrade Ńi dđmђtatea fђpaцелор Ńi a rђtђrilor, care toate le va kielđi Ńi va rђndsi despre dđscele, kđm va voi.

4) Fondacia de 3000 de флор. pentђrђ zсспрезече kђlđgђrii Vasiliteni, 20 de Alđmni din Blađđ, Ńi 3 Alđmni din Roma va fi din deчimele ce vin din toate veniђrile dominiđi Blađđi, din morile de la Blađđ, Ńi de la Peterfalђđ, Ńi dđmђtatea fђpђlđi, Ńi din taksa a чинзечі Ńi шепте de dđgani Ńi din aliodyatra de dobitoaчe, ce se va faчe đn otarђl. Tђpђriđi karea lor fђrђ de niđi o đntoарчere mai mђlt đnaoi o đm, ca veniђrile aчeasta đmđŃi ei kђlđgђrii sđ le administреze Ńi dntђrђ aчелеa Ńi Ieromonaxii Ńi Alđmni se poatђ trђi, a kђpora deregђtorie va fi, ca prinчilor челор đkредђngadi grђjei lor đntђrђ toate sđ le fie niđđ vђnђ Ńi pre aчeoa đn nђrђvђri Ńi đntђrђ đvđđђtђrђ Ńi đn lђvђele cele de niđsđ đn patrie prin care kđ patrioцii sđ se poatђ đpцеледе, sđi прокопсеаскђ ка đn школе sđ se факђ oашени харничі спре крещереа С. vђri kđ Romano-Katolika biseriķ. Iartђ đntђrђdђrea aчестор 3000 de флор. ama se va faчe Ńi se va dinea, adeķ: se vor da zisđi Vikariđ флор. 150, la 2 професори флор. 250, la opt kђlđgђrii Vasiliteni флор. 800, la 20 de Alđmni din Blađđ флор. 700, la 3 Alđmni la Roma đn колецђл de propaganda fide, karii ađ mђrtђri-siđđ vђаа kђlđgђreascđ Ńi a kђpora primire Ńi nđmire ori din mђnђstђrea Blađđi, ori dntђrђlte mђnђstђrii zrite de леџea Grечеаскђ din cerile cele sđvђse поџ dђnem поџ Ńi зртђторilor postri, sokotind kђе 12 skđsђri din Roma pe lђvђ pentђrђ fiecekare, ce pre zn an фак флор. 972. Iartђ bani aчeŃi de pre зртђ đn tot anul din veniђrile deчимелор treбbe sđ se adđne Ńi pentђrђ aчei trei alđmni de la Roma đn vreme rђndzite akolo sđ se trimiђtђ, iartђ челелате veniђri se vor kielđi pentђrђ dђnereа kђlđgђrilor, Ńi din флор. 128, karii mai ретђn, kђ vreme се va adđna kielđiалђ kareа treбbe sđ o aђbђ alđmni kђnd mergђ la Roma: iartђ kђnd се đntork de akolo, ađ fђgђđitђ С. kongregacia de propaganda fide, kђ се va da kielđiалђ de kale.

5) Kđ lemne de fok pe kђlđgђrii đi va dinea tot dominiđi, aŃiudereа Ńi morile lor aчелаші dominiđ le va dinea đn vђnђ stat.

6) Ши фінд къ милостив къметъ постръ нмаі аколо кътъъ prin фндация ачеаста ка легьтъра зпиреі къ С. Романо-Католика вісерікъ маі тълъ съ се дитреаскъ, ши споріа еі де акъм дпайнте маі тълъ ши маі тълъ съ креаскъ, а Епископълзі челзі зпиг deregторіе ва фі ла тълъстіре ши ла чінъл кълзгьрескъ оамент де ачеіа а лза, каріі зиса зпире ши къ къвълтъл ши къ фантеле тьртъріесекъ, ши сълт къ віеаць фьртъ пріханъ, дитръ дивьдътъръ проконсіді, къ пьравърі вьне дмподовіці ши каре шіі маі тълъте лімбі ши каріі ши клерълзі ши породълзі зпиг съ фіе пімъ вьпъ, ка prin піце бьрваці ка ачецеа С. зпире маі тълъ ши маі тълъ пьрзреа съ креаскъ.

Дрегъ ачеа 7) къ де адінсъл ва авеа гріжъ Епископъ чел зпиг ка не кълзгьріі вагабънзі схісмаціі, каріі вїп дїп пьрділе Тьрчеці ши Молдовенціі, ши дтълъ рьтъчїнд prin принципатъл постръ ал Ардеалълзі, ши орї не каріі алціі, каріі дтълъ, пентръ ка съ дмпедече зпиреа съ пьї прїмеаскъ дитре аї съї: ба дїкъ къ тот deadінсъл се ва невоі, ка піце оамент чїзмашї ка ачеа де ла дмпьртъшіреа породълзі ши а клерълзі съ се го неаскъ, ши вре о датъ съ пь се прїмеаскъ; чї де се вор афла де ачеіа, дндатъ съ се адкъ ла ачелашї Епископ, ка съ ши деа сама прївеціреі сале; іаръ чеі че вор прїмі пре зпїі ка ачеіа, грешъ съ се педенсеаскъ.

Маі дпколо 8), фїнд къ акъм дп костеіа Блажълзі пь есте лок, знде съ поатъ лъкві кълзгьріі, чї де акъм дпайнте требъе съ се факъ, маі със зїс зпїтъл Епископ ачеле 3000 де флор. че се вїп лзі ле ва лза дпсълші; іаръ дїп челе 3000 де флор. че сълт рьндзіте пентръ фндация кълзгьрілор, дп тот анъл алъмпїлор де ла Рома се вор да 972 де флор. іаръ чееалатъ сьмъ де 2028 де флор. се ва кіелтъл ла зїдїреа ши дїрецереа костеіалзі че ва фі де ачі дпайнте тълъстїре; ши пентръ ачест лъкръ prin крїаска поастръ къмаръ се ва рьндзі deregторїй, кьреле къ аїсторїа, дмпревъп дїцелече-реа ши сфатъл Епископълзі дитр'ачеа време тоате венїтърїле челе пьміте пентръ кълзгьрі, ши пентръ алъмпї дп ванї съ ле дпгоаркъ, ши де тоате кіелтзелїле, каре се вор фаче ла зїдїре съ деа самъ, кареа даре де самъ вїне ши дъпъ къвїпцъ фькътъ ши де Епископ възгът ши дитрїтъ дп времіле сале крїецеі кьтърїеі поастре о ва да.

Ши дъпъ че 9) се ва зїді тълъстїреа дїчет скъзънд кіелтзелїле, съ се прїмеаскъ кълзгьрі, ши чеі дїнтъїі треі каріі вор дивьца не чеїдалці регъла чїнълзі С. Васїіе, съ пі се пропълъ позъ дъпъ къдїпца патронатълзі постръ, орї де знде дї ва пльчеа маїестатеі поастре.

Ши 10) де време че, кьм с'аъ зїс, фндация месеі епископїчеці требъе съ фіе дескілінітъ де фндация кълзгьрілор ши а алъмпїлор, економїі дпкъ, ши шьрі ши пївпїце ши жьтпїце тот-деазна дп времіле вїітоаре дескілініте вор авеа, дитреагъ ретъпънд аиторїатеа Епископълзі де а рьндзі де венїтърїле сале, ши де економїа чеа дїп фндърїле лзі дате; іаръ де економїа чеа дїп фндърїле че сълт дате тълъстїреі ши алъмпїлор ва рьндзі Вікарїа къ Канїтълзл, каре Вікарїй дъпъ Епископ ва фі маі маре престе кълзгьрі: дпсъ дитреагъ ретъпънд пьтереа кареа се каде Епископълзі дп челе дъховпїчеці.

Ши маі пре зртъ 11) ка Країй Апостолическъ ши фндаторъ дїнет позъ ши фіс-

кълъи постръ чельи крѣскѣ кѣднѣ. де а кѣринде бѣхрѣле епископъ. кѣнд тоаре, ши челе тишкѣчюасе ши челе немишкѣчюасе, ши де а окърнѣи юсагъ. пѣлѣ ла пѣпереа алтѣ епископ; дитреѣи ретѣнѣнд фѣндѣрѣле ши венѣтрѣле маї сѣе зѣшилор кълѣгѣри ши але алѣшилор.

Прекѣм деспре ачеастъ скѣмбаре а dominіѣлѣ Герлеї кѣ dominіѣл Блажѣлѣ ши деспре фачереа маї сѣе зѣсеї тѣлѣстѣрї ши воїнда патриархѣаскѣ аѣ фостѣ венѣтѣ prin партеа чеа де преачѣнстѣл Секретарѣл де стат. Domнѣл Kardinalѣл де Фѣраѣ скрѣсѣ преачѣнстѣлѣ Domнѣлѣ Domіnikѣ Пассионеѣ Архѣепископъ. дѣн Ефесѣ, кареле естѣ дѣлчѣїѣ Апостолѣскѣ дѣн кѣртеа поастрѣ. дѣнѣ кѣ ачеастъ респѣкаре кѣм кѣ нѣ нѣмаї се ворѣнеа ачеї треї маї сѣе зѣши алѣмнї кѣ маї сѣе зѣса платѣ нѣрѣреа дѣн коллѣѣїѣ де пропаганда фѣде ши се вор дѣлѣца дѣн шѣїнѣе ши дѣн депрѣндѣрѣле челе дѣхвонѣчѣї, чї ши дѣнѣ че вор ѣспрѣвї дѣлѣцѣтѣра, пѣнтрѣ дѣнтоарчереа лор а касѣ. кѣлѣтеле де кале лї се вор да дѣн зѣсѣл коллѣѣїѣ Дѣрѣан де пропаганда фѣде, кѣм ши маї сѣе с'аѣ зѣсѣ. Дреит ачеа скѣмбарѣа dominіѣрилор челор маї сѣе зѣсе, кѣ тѣлостѣва поастрѣ бѣлѣ-воїндѣ с'аѣ ши фѣкѣт.

Ши фѣїнд кѣ дѣн дипломатѣл че с'аѣ датѣ деспре зѣнѣреа неамѣлѣл Ротѣнескѣ, ши с'аѣ номѣнѣтѣ маї сѣе каре требѣе сѣ аїѣл пѣтереа са пѣлѣатѣнчї, пѣлѣ кѣнд нѣ вом рѣндѣї пої алѣнтрѣлеа, дѣнтрѣ алтеле естѣ ши ачеаста, ка Епископѣл сѣ фѣе даторѣїѣ а ѣнеа лѣлѣгѣ сѣне зѣн теологѣ дѣлѣцѣт дѣн канонае ши дѣнцелѣнт. ши кареле сѣ шѣе пѣрѣла лѣкрѣрѣле, каре prin пої. сѣѣ prin чѣл де акѣм Епископ ал Стрѣгонѣлѣ ши prin зрѣтѣлорї лѣї се ва нѣмї, каре Теологѣ сѣ фѣе ка зѣн кѣсарѣм Аѣдѣторѣїѣ пѣнерарѣї ши ла некѣлѣїнцѣле че се дѣнтѣмѣл дѣнпротѣва лѣѣїлор канонѣчѣї, кѣ деа-дѣнсѣл сѣ іеа амѣнѣте, аша пре ачѣл теологѣ, пре кареле пої дѣл вом нѣмї, ши де ачї дѣнѣнѣте ва фѣе даторѣїѣ а'лѣ ѣнеа лѣлѣгѣ сѣне; іарѣ пѣнтрѣ ѣнѣреа ши хрѣна теологѣлѣ ачѣлѣїѣ, ши пѣнтрѣ шерѣѣл лѣї ши пѣнтрѣ масѣ 300 де флор. дѣн венѣтрѣле епископѣї ши нѣхѣме дѣн венѣтрѣле ачѣлеа але dominіѣлѣ Блажѣлѣ, каре пої не ам тѣлостѣвѣт а ле орѣндѣї пѣнтрѣ маса маї сѣе зѣсѣлѣ епископ ши а зрѣтѣлор лѣї, аї тѣїа ши дѣн тоатѣ агарѣа аї да. Афарѣ де ачеаста теологѣлѣ ачѣлѣїѣ пѣлѣ ла алѣл рѣндѣїалѣ а поастрѣ дѣн дар ва фѣе даторѣїѣ епископѣл аї да: kommodѣ лѣкѣшѣ дѣн residenѣїа епископѣаскѣ. нѣтрѣѣ пѣнтрѣ дої каї. адекѣ овѣс, ши фѣл, ши гражѣїѣ, дѣкѣ ши лѣтѣне де фок ши лѣгѣмї дѣн грѣдѣна епископѣаскѣ.

Ба дѣн аѣторѣїтѣеа кѣднѣїѣ патронатѣлѣ пострѣ, карѣа о авѣм ка зѣн країѣ Апостолѣчѣскѣ ши моѣенѣторѣїѣ принѣїѣ ирѣсте тот де а да тоате вѣсерѣчїле ши венѣтрѣле лор челе дѣн крѣїмеа Дѣнгарѣїѣ, дѣн зѣсѣл принѣїпатѣл Ардеалѣлѣ. ши дѣн пѣрѣїле че се дѣн де дѣнселѣ, прекѣм аѣ фѣкѣтѣ ши рѣпосаѣїї країї Дѣнгарѣїѣ предѣчѣссорїї пострї чѣї де фѣрѣчїтѣ номѣнѣре, нѣмѣтѣлѣї епископѣлѣ, адекѣ де акѣм ши зрѣтѣлор лѣї, карїї вор фѣе адеѣѣрат зѣнѣї кѣ С. Romano-Католѣка вѣсерѣкѣ, ла зѣнспреѣече кълѣгѣри де лѣѣеа Гречѣаскѣ ши чѣнѣл С. Basіліе, ши ла 23 де алѣмнї, карїї іарѣшї сѣ фѣе адеѣѣрат зѣнѣї кѣ С. Romano-Католѣка вѣсерѣкѣ, кѣ модѣрѣїле, формѣле ши кондѣїїїле маї сѣе сѣнсе ши

псе кэ тѣл де фундаѣе де пѣрѣа шѣ пемѣтатъ ле дѣрѣм, днѣдѣм шѣ дѣм шѣ ле рѣдѣм, цѣнет шѣ пѣкѣте ле авем кѣдѣца орѣ кѣ дѣтреатъ шѣ пемѣтатъ ретѣ-пѣнд. Пѣрѣ пѣтереа шѣ тѣрѣрѣа кѣрѣлор ачестора, че сѣнт дѣтѣрѣте кѣ аѣептѣкѣ маѣ-таре печетеа поастрѣ де кѣрте, кареа е акѣдѣтѣ де дѣнседе. Дат дѣ четатеа поастрѣ Виѣнна Австрѣеѣ дѣ 21 Августѣ дѣн аѣнл Домѣнлѣ 1738, аѣнл кѣрѣмѣлор поастрѣ а Рѣманѣлор 27, а Испанѣеѣ 34, а Уѣгарѣеѣ шѣ Бохемѣеѣ 28.

КАРОЛ ч. м. с.

B. Ioann Ios. Borneţissa de Kasoni к. м. с.

Iosif Kozma к. м. с.

Дѣпломатѣл ачеста дѣам дѣпторс пе дѣмба поастрѣ дѣн картеа чеа кѣ тѣна скрѣсѣ де Иоанн Сакадатѣ ¹⁾, кареле аѣ фѣстѣ дѣнтѣѣ тѣранслаторѣ дѣ дѣлѣдѣтѣл кѣрѣескѣ Гѣвѣр-нѣѣ дѣн Ардеалѣ, апоѣ Оверлаѣгѣнант дѣнтѣр аѣ доѣлеа рѣѣимент рѣмѣнескѣ дѣн Ардеалѣ, шѣ дѣ дѣрегѣторѣа ачестата аѣ шѣ тѣрѣтѣ дѣн Молдова дѣн бѣтаѣа кѣ Бѣркѣшѣл дѣ аѣнл 1779, кѣнд тѣам дѣпторс еѣ дѣн Рома дѣ Виѣнна; дарѣ дѣ ориѣнаѣлѣ кареле дѣам че-тѣт дѣнѣмѣ еѣ Георгѣе Шѣнка, пѣ се аѣлѣ, кѣ Арменѣеѣ сѣ фѣ воѣт сѣ кѣшпѣре Герѣла. Доарѣ адѣѣѣрѣеа ачестата сѣаѣ пѣс дѣн копѣа кареле аѣ тѣрс дѣн Кѣрѣескѣл Гѣвѣрнѣѣ.

Дѣнѣсѣ дѣпломатѣл ачестата кѣ тотѣл сѣаѣ дѣнѣрѣнт де Епѣскопѣл Иоанн Бѣѣѣ, кареле дѣ атѣта аѣ пѣшѣт де пѣмеле Епѣскопѣлѣ Иоанн Иннокѣнтѣе Клѣин де Садѣѣ, шѣ аѣ лѣѣ Сте-фанѣ Шѣнкаѣ де Шѣнка, кареле фѣсесе пѣсѣ дѣрегѣторѣѣ де кѣтѣрѣ кѣрѣеаскѣ, дѣпѣ кѣм порѣнчеште дѣмпѣратѣл дѣн пѣтерѣл 8). Дѣнкѣ дѣаѣ потѣпѣт де дѣ шѣра де сѣс сѣаѣ чеа де лѣнгѣ вѣѣле Бѣажѣлѣ, кѣм шѣ маѣ кѣар се ва арѣта дѣн лѣкѣл сѣѣ.

¹⁾ Engel in recent Hist. Mold. p. 300. seq. ²⁾ Idem Engel in Hist. Valachiae P. II. p. 19. ³⁾ Katona in Epitome Chron. ad h. an. ⁴⁾ Taube T. III. p. 78. seqq. ⁵⁾ Gebhardi in Hist. Hung. Part. 3. p. 408. seqq. ⁶⁾ Lalande T. V. p. 4. seqq. ⁷⁾ Samuel Klain de Szád in Hist. Eccl. Valachicae Transsilvanicae Part. X. §. 2. ⁸⁾ Codex Ms. Szakadathianus p. 113. seqq. ⁹⁾ Idem Codex p. 103. seqq.

Аѣнл 1739. Самѣл Клѣин де Садѣѣ ¹⁾, дѣпѣ че аѣ адѣсѣ дѣпломатѣл чел дѣ аѣнл тѣрѣкѣт скрѣсѣ, аѣа грѣѣше: „Вѣлѣдѣкѣл Клѣин дѣн аѣнл 1739 дѣн 23 де зѣле але лѣнѣѣ лѣѣ Маѣѣ аѣ адѣнатѣ собѣор де тоѣѣ прѣтопѣнѣѣ, дѣн каре собѣор сѣаѣ четѣтѣ маѣ сѣс пѣса до-паѣѣ шѣ депѣлѣн сѣаѣ дѣнкрѣдѣнѣдѣтѣ кѣлерѣл пѣнтѣрѣ челе че дѣн тѣрѣкѣтѣл собѣор аѣ аѣн-лѣѣ 1738 дѣн 26 Іанѣварѣеѣ аѣ фѣстѣ черѣтѣѣ пѣнтѣрѣ секѣрѣтѣтеа са. Дѣчѣ фѣарте сѣаѣ бѣ-кѣратѣ тѣлѣемѣнд прѣа мѣлѣстѣвѣлѣѣ дѣмпѣрат пѣнтѣрѣ ачест тѣре вѣне фѣкѣт дѣн тоѣ неатѣл Рѣмѣнескѣ. Кѣ адеѣвѣрат се поате зѣче шѣ кѣ бѣпѣ самѣл аѣа есте, кѣм кѣ тѣпѣстѣреа Бѣажѣлѣ аѣ адѣсѣ пе неатѣл Рѣмѣнескѣ дѣн кѣпоѣѣнѣѣ, дѣн дѣвѣѣѣтѣрѣ шѣ дѣн дѣцѣлепѣѣне.“ Аѣа грѣѣ кѣлѣгѣрѣл Самѣл дѣспре тѣпѣстѣреа Бѣажѣлѣ шѣ еѣ дѣнкѣ дѣнтѣрескѣ зѣселе лѣѣ, пѣнтѣрѣ кѣ тѣпѣстѣреа ачестата тѣлѣт вѣне аѣ фѣкѣтѣ неатѣлѣ Рѣмѣнескѣ шѣ тѣре пагѣбѣ есте, кѣ сѣаѣ стрѣкатѣ, дарѣ ачестата дѣнкѣ о тѣрѣтѣрескѣ, кѣ шѣ дѣ алте

школе аѣ дѣвѣцѣтѣ мѣлѣ Ротѣнѣ, карѣи кѣ мѣлѣ маѣ мѣлѣ аѣ фѣкѣтѣ пентрѣ тот пѣа-
мѣлѣ, кѣм се ва арѣта ла докѣл сѣѣ.

Іарѣ Іоанн Сакадатѣ ?), аша скрѣе актеле маѣ сѣсѣ зѣсѣлѣ совор:

„Ал пѣмеле Татѣлѣ шѣ ал Фѣлѣлѣ шѣ ал Сѣпѣлѣлѣ Дѣх, Амін.

Ал анѣлѣ 1739 Маѣѣ дѣ 25 ла порѣнка преа лѣминатѣлѣ шѣ преачѣнстѣлѣлѣ Дом-
нѣлѣ Іоанн Інокентѣе Лѣбер Баронѣлѣ Клапн, кѣ мѣла лѣ Дѣмнезѣѣ шѣ а сказѣлѣлѣ А-
постолѣческѣ Епѣскопѣлѣ Фѣгѣрашѣлѣ ал челор де леѣеа Греѣеаскѣ зпѣтѣ дѣн Арѣеалѣ шѣ
консѣлѣларѣлѣ сѣпѣтеѣ кесаро-крѣеѣщѣ Маѣестѣлѣлѣ, не зѣа маѣ сѣс зѣсѣ с'аѣ адѣнатѣ совор
дѣ костеѣлѣ Блѣжѣлѣ, адекѣ дѣ ресѣденѣя маѣ сѣс тѣлѣатѣлѣ преа лѣминатѣлѣ домнѣ,
unde дѣнѣ С. лѣтѣргѣе ла зѣеѣ чеасѣрѣ дѣн зѣ дѣмнеаѣа рресѣдѣнд маѣ дѣнѣнте пѣмѣлѣ преа
лѣминатѣлѣ Домнѣлѣ Епѣскопѣѣ, де фаѣѣ фѣнд шѣ мѣлѣ чѣнстѣлѣ Пѣрѣпѣтеле Теологѣ Нѣколае
Іаношѣ шѣ преа чѣнстѣлѣлѣ домнѣлѣ Вѣкарѣ ал чѣнстѣлѣлѣ клер, шѣ доѣспрезѣеѣ ассессорѣ, шѣ алѣѣ
ѣоарте мѣлѣлѣ чѣнстѣлѣлѣ протопопѣ; дѣ каре совор аѣестеа с'аѣ фѣкѣтѣ:

ШЕДЕРЕА I.

Дѣнѣ че преа лѣминатѣлѣ шѣ преачѣнстѣлѣлѣ Домнѣлѣ Епѣскопѣ аѣ фѣкѣтѣ кѣзѣлѣт де
мѣнтѣрѣе шѣ де дѣвѣцѣтѣрѣ кѣтрѣ С. Совор шѣ дѣнѣ че ѣоарте кѣ маре плекѣчѣне с'аѣ
четѣт дѣрѣрѣеа чеа дѣспре ѣндаѣя Блѣжѣлѣ а преа мѣлостѣвеѣ маѣестатеѣ дѣпѣрѣтѣщѣ
шѣ дѣпломатѣлѣ чел дѣнтѣѣ ал челѣ де фѣрѣчѣтѣ номѣнѣре дѣмпѣратѣлѣ Лѣонолдѣ I, шѣ
декретѣлѣ преа лѣминатѣлѣ дѣмпѣратѣлѣ де акѣм пентрѣ мѣлѣ чѣнстѣлѣлѣ пѣрѣпѣтеле Теологѣ;
шѣ дѣнѣ че преа лѣминатѣлѣ шѣ преачѣнстѣлѣлѣ Домнѣлѣ Епѣскопѣ аѣ фѣкѣтѣ кѣзѣлѣтаре
пентрѣ ванѣлѣ чеѣ дѣ анѣлѣ де кѣрѣнд трекѣт фѣгѣдѣѣѣ: пентрѣ гѣндѣре дѣспре тоате аѣе-
стеа чѣнстѣлѣлѣ клер аѣ пофѣтѣ сѣ і се деа тѣмп. Дѣчѣ не фѣнд де фаѣѣ преа лѣминатѣлѣ
Домнѣлѣ Епѣскопѣ, шѣ мѣлѣ чѣнстѣлѣлѣ пѣрѣпѣтеле Теологѣ, кѣ чеа дѣмпрезѣѣ а тѣтѣрор во-
ѣндѣ с'аѣ фѣкѣтѣ пѣнтѣрѣле челе кѣ лѣтера А дѣсѣмплате.

АКТЕЛЕ ДЕ А ДОѢА ZI.

ШЕДЕРЕА II.

Фѣнд де фаѣѣ преа лѣминатѣлѣ домнѣлѣ Епѣскопѣ шѣ мѣлѣ чѣнстѣлѣлѣ II, Теологѣ, се даѣ
шѣ се чѣтѣскѣ пѣнтѣрѣле челе маѣ сѣс зѣсе але ч. Клер, шѣ маѣ дѣнтѣѣ дѣспре Теологѣлѣ
чел де акѣм шѣ дѣспре чеѣ че дѣнѣ ел вор фѣ теолоѣѣ.

Лѣтера А.

Мѣлѣ чѣнстѣлѣлѣ пѣрѣпѣте, пѣрѣпѣте позѣ дѣ Хс. ѣоарте чѣнстѣлѣ! Ам дѣцелѣс мѣлос-
тѣва кесаро-крѣеаскѣ рресолѣѣѣе, кѣм кѣ не Сѣлѣѣя та те аѣ пѣмѣтѣ шѣ те аѣ рѣндѣѣтѣ
позѣ теологѣ шѣ ѣеперарѣѣ ал тѣтѣрор кавселор аѣдѣторѣѣ, пентрѣ карѣа дѣн ѣнѣмѣ не вѣ-

кърът ши дширевиъ пофтим ка съ фие спрѣ фолосъ ши тилгъierea тикълошиор постри преодѣ ши а тот фортѣ тикълосъши неамъши постръ ши спре зшъраеа преаминатъши domъши Епископъши съ ши ал стъшъши постръ. Маї днаинте де че vom грѣ деспре дитродъчереа Сънденіеі тале, съ пѣши фие къ грѣ а азѣ челе маї цюсѣ скрисе кѣтѣри але клеръши постръ. 1) Фіид къ пре зши дитре преодѣ постриі, каріи пентръ лиса тикълошиор ши а школолор пѣдъ дестъль дивѣдѣтѣрѣ, преаминатѣі domъши пѣшътедѣ дѣ асвирѣскѣ ши дерегъторіи чинстѣлор комитатѣри а ореа ле фак невоіе шіі траг ла скапъ чел шірѣскѣ, дѣ ватріокрѣскѣ шіі леапѣдъ дин парохіи, ши че е маї мѣлт дѣ ват, ши невъгълд самъ де прерогативеле бесеричѣши де мѣлге орі дѣ ши прінд: дрепт ачѣеа. кѣнд ч. протопопѣі локърилор вор алерга пентръ ачѣстеа ла Сънденіа та, съ кѣнощѣ а Сънденіеі тале дерегъторіе а фі, фачере дестъль ши лекъіре дн локъріе сале але добънді фър де респектъл фецелор domъшиор патриодѣ, дънъ кѣм пофтеце дрептатеа ши С. дипломатѣри. Се адаогъ ши ачѣста 2) Ка дакъ пентръ зпеле невоі ка ачѣстеа пре зп преот ва вені ла Сънденіа та, дикът ва фі къ пѣтѣцъ къ кѣвинте вѣлде ши ліне сълѣ прѣтещѣ ши съі испрѣвѣщѣ лѣкръл. 3) Поате съ се дитъмпеле ши ачѣста, ка зши преодѣ орі пентръ неаскълтареа лор, саѣ пентръ алъ винъ съ се недѣпсеаскъ де протопопѣі лор, ши пентръ ачѣеа дънъ обічеіа лор аѣ не преаминатъл domъши Епископ, аѣ не Сънденіа та рѣѣ съ вѣ днформеце; дрептѣ ачѣеа Сънденіа та маї днаинте де че те веі днформа де ла протопопѣл локълѣі кѣм есте лѣкръл, съ пѣ те мѣллі, ба дикъ попослѣ чѣл датѣ дн скрисоаре ла протопопѣл локълѣі, саѣ де ва фі лѣкръ таре, ла Вікаріа пентръ маї мѣлт днформатѣіе ши а лѣкрълѣі черкаре съ о тріміці; къ адмнстрелеа пѣ се вор маї сърши неказрѣле ши днформатѣіеле челе реле. 4) Де време че всѣл ши обічеіа чинстѣлѣі клер ачѣста есте, ка маї днаинте де тоате не персоана, кареа вреа съ се дитродъкъ дн собор, пѣ адмнстрелеа съ о прѣнеаскъ, фър пѣмаі де пѣне дитѣл даторнѣкѣ цѣрѣмѣнт; дрепт ачѣеа пентръ маї таре секърѣтатеа окъртѣіреі ачѣста ши де ла Сънденіа та о дорѣше ч. Клер. 5) Патрѣ цѣтѣри каре кѣпрінд с. Днпре, фър де пѣрѣіре ле ва пѣзі ши ле ва цѣнеа клеръл постръ; даръ маї ла мѣлге сѣнт вре зп претѣстѣ съ пѣ се лінеаскъ. 6) Лежіе каноничѣщѣ, каре ромѣнеце се кіамъ правѣл, а фаръ де челе че с. Днпрі с'ар ала дширотівъ, съ рѣтѣнъ дн тѣріа са, ши дънъ дѣлса съ се факъ цѣдекъціале. 7) Не чеі че сѣнт дн слѣжъл вѣсеричѣаскъ, адекъ не преодѣ, не діаконѣ, не даскалі, не кѣнтѣреці, ши не тоді чѣлалці слѣціторіи вѣсеричѣщѣ Сънденіа та съ те невоіѣщѣ аї цѣнеа дн скѣтѣнда вѣсеричѣаскъ, дънъ кѣм пофтеце дипломатъл днпѣратѣлѣі Леополдѣ. 8) Даторнѣка чинсте ши кѣтрѣ преаминатъл domъши Епископ, ши кѣтрѣ чинстѣл Клер, ши дн комън ши деосеві съ о пѣзѣщѣ. 9) Съ пѣ те дширотівѣщѣ, ба дикъ кѣт поате фі съ аціці не чеі че вѣнѣ ла хіротонісіре пентръ сателе знде есте ліпсъ, де вор фі харпнѣі, ка съ пѣ ле каѣте къ скандалъ а трече де ла знпре ла пѣзпѣре. 10) Съ лѣкрѣ дн тот тѣнъл ши къ тоатъ пѣтереа фър де а кѣлта ла domъши цѣреі чеі че се вор дширотівѣ, ка прѣкъм есте ла алте неамъри аша ши ла Ромѣні преодѣі съ аѣвѣ

сътворіе пре аи саѣ съ ле дѣвле венітѣрїе Патриархїа. 11) Пре фечіорїи преодїлор челор дїи іоваці, тѣкар пѣлѣ сънт сънт стѣцїїреа пѣрїнцилор, съї цїї шї съї аперї дї екзїтїца пѣрїнциаскѣ. 12) Мѣлг чїнстїтѣл пѣрїнтеле Теологѣ дїформациї преїдїдїціоасе шї дїтѣр'аскѣнс каре пот съ фїе спре пагѣва ч. Клер, нїменѣ съ трїмїтѣ, нїчї корреспондерї де ачелса, каре съ фїе ч. Клер спре стрїкаре, кѣ допнїї патриоці съ аѣвѣ, чї съ се дїцелсагѣ кѣ преаїдїнатѣл допнїл Епїскоп шї кѣ ч. Клер. 13) Фїїнд кѣ дїмпѣрѣтеаска са Маїестате фаче поменїре де дїпломатѣл II, каре мїлостївеще с'аѣ датѣ де ла дїмпѣратѣл Леополдѣ чел де ферїчїтѣ поменїре, каре дїпломатѣ дї ордїнаїл клерѣл пѣлѣ аре, ба ачсеа дїкѣ пѣ о шїе, оаре вестетѣс'аѣ, аѣ ба? ар тревѣї съ еасѣ ачела дї пѣлїкѣ дїспрехнѣ кѣ мїлостїва порѣнкѣ дїмпѣрѣтеаскѣ деспре дѣлсѣл ка дїтѣрѣ тоате пѣнтѣрїе шї класѣслеле де тоці съ се цїпѣ; кѣ дї дїпломатѣл чел дїпѣтѣї каре есте дї тѣнїло клерѣлї шї вестїт шї прїмїт, поменїре де теологѣ пѣ се фаче. Кѣвїне-се дрепт ачсеа ка тѣлг чїнстїтѣл II. Теологѣ шї пентрѣ дїтѣрїреа са дї тот тїпѣл съ дѣмеле шї съ се стрѣдїаскѣ пентрѣ дїпломатѣл ачест ал доїлеа.“

Тѣ четїгорїеле! ачї дїсеампѣ, кѣ теологѣл п'аѣ пѣтѣт арѣта стареа шї пѣтереа дї-пломатѣлї II, ал дїмпѣратѣлї Леополдѣ I, пентрѣ прїчїпїле че ле ам скрїсѣ ла апѣл 1701, хїде ле поці ведеа, тѣкар кѣ Іесїїці, кѣм се веде дїи дїпломатѣл чел ла апѣл маї де кѣрѣнд трекѣтѣ 1738, аѣсѣ, аѣ дїшелатѣ не дїмпѣратѣл Карол VI, де л'аѣ поменїтѣ. Чї еѣ тѣ дїторкѣ ла актеле соборѣлї, каре ашя мерѣ маї дїколо:

ПЕНТРѢ АЦІѢТАРЕА МЪНЪСТІРЕІ.

Лїтєра Б.

„Кѣ фоарте таре свѣспере шї вѣкѣрїе дїцелсагѣнд ч. Клер дїи четїреа чеа де ерї дї шедереа пѣлїкѣ фѣкѣтѣ а преамїлостївеще дателор кѣрїї де фѣндацие, каре, ка кѣт маї кѣрѣнд съ се стѣтѣаскѣ, зпїлїтѣ рѣгаре се фаче, кѣм кѣ есте преамїлостївѣ шї маї мѣлт де кѣт пѣрїнциаскѣ грїжеа Маїестатеї кесаро-крїеїщї, ка шї епїскопїа съ се дїтетеїеїзе, шї с. тѣпѣстїре съ се зїдеаскѣ: тѣкар кѣ пѣмїтѣл Клер дѣпѣ стѣрїле дїмпредїѣр челе де акїм де тоате пѣрїїле се дїмпресоарѣ кѣ мїнелѣтѣцї, тотѣшї челе дї апѣл трекѣт фѣгѣдїсїте, кѣм кѣ ле ва да, шї акїм фѣгѣдїсїще сънт кондїціїле шї пѣнтѣрїе атѣнчї пѣсе, шї ачестеа: 1) Ка фѣндациа епїкопсаскѣ де 3000 де фл. че с'аѣ фѣкѣтѣ одатѣ преакѣчерпїчеще де Маїестатеа са съ ретѣлѣ дїтреагѣ шї пентрѣ чїнстѣа вїсерїчеї ачестеї позѣ дѣпѣ челе маї дїнаїнте ресолѣцїї але Маїестатеї сале шї дїтѣрїреа патриарчеаскѣ, ашїшедереа шї алте венїтѣрї каре ле аѣ авѣтѣ Епїскопѣл дїи апїї чеї де дѣмѣлт пѣл'акѣм; кѣ пѣ не дїдоїм, кѣм кѣ кѣцетѣл кесаро-крїеїскѣ ачела аѣ фост ка Епїскопїа ачеста дїкѣ ашя съ се дїтетеезѣ ка шї алте Епїскопїї. Іарѣ ка свѣсїстенцїа тѣлг чїнстїтѣлї пѣрїнтелї Теологѣ челї прїи Маїестатеа са ресолѣлїт, де ва вреа ачсеашї

Maiestate, ca ea si mai indelung sa raman langa prealminatya domnia Episcopu, de aice sa se faca, ca sa nu se dea prelece de fada si de gylcheav prealminatya domnia Episcopu, si tyla cinstitya p. Teologu, dntre sine, amzdoi sa lakra acolo unde se va izveni. 2) Fiind ca prealncuata dnturat sa ar vedea ca dn krtile sale cele mai sus zice si diplomatya П Леополдину dn dntre, ca acest diplomat sa se pny dn eksekucie, si dny черериле поastre, care de am dat pnykym si la prealminatya D. Episcopu, si la prealncuata karte, sa se tlykiasca; amshdereea vor fi datori si prealminatya D. Episcopu si tyla cinstitya p. Teologu a lakra dn lokvile sale. 3) Cu zmlinca se roaga ч. Cler de prealminatya D. Episcopu ca cu deadinesa sa lakra, ca tyla cinstitya p. Teologu sa priimeasca kondiция ч. Cleru care i sa nu dnainte sunt litera A, amntredea clerya dn nu se poate dnkredinta. 4) Psternicirile mrenilor aspra preodilor cele dnsetnate sunt litera B, sa se dnrepteze, sa se opreasca si sa se contepeasca, si celor pnyvici toate pagba sa li se dnarca, si snta a ceea ne sama tnyctirei sa se dea. 5) Sa se afle mizlociri ca prin domnia pnynteci sa prin alci darea cea de aristorinca pentru tnyctire sa nu se opreasca sa ori cum sa se dnpedeche.

(A. П.) Николае Пап де ла Беа ал цинстеге ледег Гречеге зпте Ценерариг-Викариг ии Протопотариг Апостолическэ.

(A. П.) Ioann Пап де ла Беа ал ч. Консисториг Ассессориг.

(A. П.) Аврам Пап Протопопал де ла Даиа.

(A. П.) Ioann Пап Протопопал де ла Баллотир.

(A. П.) Василе Барани Протопопал дин Фьгьраш.

(A. П.) Попэ Мари Протопопал дин Тисриг.

(A. П.) Ладиславу Коляни Протопопал Бьрдешляги, ку маи тлаци алци, кару сау исклягэ ии шау псау печегиле.“

Сакадати кареле ау скрисэ ачестеа дин орицинал, рэу ау лкрат, ку п'ау днсетнатэ пшеле тэтрор протопопалор, кару сау исклягэ ла соборул ачеста; пентру ку ел ау пэтугэ фаче ачеста. Iарэ де mine dymnани пеамэляги пострэ, кару пмаи пентру ачеста ау врэгэ са не стьпнеаску ка с'и — — — —, ау аскысэ тоате дин каре пэтеат скрие пентру фолосэла пеамэляги, ии ед дин тэни стейне ам кьлтат ии ачелеа дин каре ам скрие пны аци ии воиг скрие ии маи dnainte деспре Епископия Фьгьрашляги ии Митрополия Бьлградляги.

Акым тэ дпторк ла рьсвоил ку Тьрчи, деспре кареле аша скрие Гевхарди³⁾: „Дн vara дин аны 1739, Лотарягэла п'ау пэтугэ мерце ла бьтаге, пентру ку ау тьвэгитэ са теаргэ dn Италия са днтре dn овьдэгреа марэги Дькатляги Тосканег сау Егьрэгег. Дьпэ тэгле ворбе сау фьктэгэ тьктэзал ка 30090 де Рьши са се днтрегле ку 80000 де Немци. Подонии пэ льса не Рьши са тьвэку prin цингэла дор; чи оастеа Рьсеаску, кареа ера ку Фелдмаршалы Комитэла Минниг. дьвиндеа претэгиденеа, ии о парте динтр'анса маи пре зртэ ау ии тьнатэ dn Молдова, ка са се апроие де оастеа кесаро-

ші ле аѣ фѣкѣт екзтеличі, аѣ дескіе шкоале, аѣ фѣкѣтѣ орѣндѣеалі вѣне де ѣисдеге. Цеарѣ се дѣтеміасе ші мерѣеа сѣре дѣдестѣларе, кѣнд Домніі чеі тѣзѣлі аѣ ші маі дѣлѣдѣтѣ дареа ла Ноартѣ, ші пѣврѣнд ел сѣ деа ачеа сѣмѣтѣ лѣѣ тѣзѣлітѣ.“ Аде-кѣ дѣ аѣл 1741. Везі ші пе ѣенераріѣл Бабер ¹⁰⁾, де вреаі а ѣі маі тѣлѣте деспре реформа ачеаста.

Деспре Молдова Іарѣші Енглеі ¹¹⁾, скріе аша: „Minnix Фелдмаршалѣл чеі Рѣс-сесѣ дѣ 28 Августѣ дѣн аѣл 1739; фѣарте маре вѣрѣндѣ аѣ фѣкѣтѣ асѣпра Тѣрѣілор ла Ставѣчан (дѣ раіаоа Хотѣнѣлѣ); дѣ 31 Августѣ Хотѣнѣл дѣкѣ і-аѣ дескіеѣ порѣііе; дѣ 12 Септемвріе Кантемір аѣ мерѣѣ ла Іаші; іарѣ Гіка Водѣ дѣ 10 Септемвріе фѣ-вісе сѣре Дѣнѣре. Дѣ 16 Септемвріе воіеріі ші епіскопіі чеі де фѣцѣ дѣ Іѣші аѣ ѣісратѣ кредѣнѣіошіре дѣпѣрѣтессеі Рѣсесіі ші аѣ фѣгѣдѣітѣ кѣ вор аѣеа грѣжѣ де іернатѣ ші де зѣхѣреа пентрѣ 20.000 де осташі. Фѣга лѣі Гіка Водѣ аша демѣріѣтѣ с'аѣ дѣ-тѣмплатѣ, де аѣ лѣсатѣ 3 тѣнѣрї, тѣлѣте стеагрї, тѣлѣтѣ мѣнїіе ші тѣлѣтѣ зѣхѣреа. Дадѣх зѣче, кѣ Кантемір, кѣт аѣ дѣтратѣ дѣ Молдова, ѣеара о аѣ сокоітѣ кѣ а са, ші кѣ амаре кѣвінте аѣ скріеѣ воіерілор кѣ сѣ се скоале сѣ прѣндѣ пе Гіка Водѣ ші сѣ'лѣ деа Мѣсканлор; ѣі воіеріі темѣндѣсе де пачеа де ла Прѣтѣ, де кареа дѣкѣ пѣ'шї іітѣсе, і-аѣ респѣсѣѣ, кѣ еі дѣкѣ пѣ потѣ фѣче ачеаста, дренѣгѣ ачеаа тѣнїіндѣсе Мін-ніхѣ, кѣ ар фї датѣ порѣнѣкѣ сѣ се прѣдезе Молдова. Іарѣ дѣнѣ зѣса алѣора Мінніхѣ дѣ-сѣші пѣдѣждѣіа, кѣ дѣпѣрѣтеаса дѣ ва да лѣі Молдова. Ел ера сѣ се апѣче сѣ ватѣ ші Бендерѣл, кѣнд пачеа чеа де пѣпасте де ла Бѣлград ші пре дѣпѣрѣтеаса Рѣшілор о аѣ адѣсѣ сѣ фѣкѣ паче кѣ Ноарта, ші сѣ'ї дѣтоаркѣ дѣпаої Молдова дѣпѣрѣсѣтѣ кѣ Хотѣнѣл. Гіка Водѣ дѣнѣ ачеаа п'аѣ домнітѣ аѣлѣа дѣ Молдова, кѣт сѣ поатѣ вѣндека рѣпеле ѣереі дѣн ресвоіѣл ачеаста венїте, пентрѣ кѣ с'аѣ тѣзѣлітѣ дѣ аѣл 1741 а дова оарѣ. Дѣнѣ кѣт скріе Раїчевїчі, дѣ аѣл 1740 Ноарта аѣ порѣнїчїтѣ, де аѣ тѣіатѣ капѣл драгоманѣлї Константїн Гіка фрателѣлї лѣі Грігоріе Гіка Водѣ.“

ѣі дѣпѣрѣнеле маі кіар скріе Андреїѣ Волѣѣ ¹²⁾. деспре лѣкѣрѣііе ачеаста, зѣкѣнд: „ѣенераріѣл Комїтѣл Мінніх дѣ 3 Ізніе дѣн аѣл 1739, аѣ порѣнїтѣ кѣ 75.000 де осташі Рѣсесїі де ла Кїовїа, ші венїнд ла марѣнеа Полонїеі, аѣ трекѣтѣ прѣсте Ністрѣ дѣ Мол-дова, аколо дѣ раіаоа Хотѣнѣлѣ ла сѣтѣл Ставѣчан аѣ фѣкѣтѣ маре вѣрѣндѣ асѣпра Тѣр-ѣілор, дѣнѣ кареа дѣ 21 Августѣ Калѣікѣѣ-Бапа і-аѣ датѣ Хотѣнѣл. Дѣ фѣчїор ал лѣі Дїмітрїе Кантемір Водѣ дѣкѣ аѣ фостѣ де фѣцѣ ла лѣареа Хотѣнѣлї ка Брігадірїѣ-ѣе-перарїѣ. Рѣші дѣ стат ка ачелѣ аѣ афлатѣ атѣнїчї Хотѣнѣл, кѣт тѣлѣт аѣ довѣндїтѣ дѣп-тр'лѣсѣл, ші дѣнѣре аѣтеле аѣ афлатѣ дѣпѣр'лѣсѣл 150 де тѣнѣрї де чїоае. Фост'аѣ де фѣцѣ ла вѣтаїа ачеаста дѣнѣрѣ аѣісторїѣ Тѣрѣілор ші Грігоріе Гіка кѣ 5000 де Молдо-венї дѣнѣре карїі пѣмаї 800 аѣ рѣмасѣ кѣ дѣнѣсѣл, чеїлалѣт аѣ трекѣтѣ ла Рѣші, ші ел аѣ тревѣітѣ сѣ ласе Іашїі скавнѣл сѣѣ. Комїтѣл Мінніх дѣнѣ фѣрїчїта дѣвїнѣере дѣ 11 Септемвріе аѣ мерѣѣ ла Іаші, ші Молдовенї сѣлї дѣнїнатѣ дѣпѣрѣтессеі Рѣсесїі. ѣі кѣрѣнд дѣнѣ ачеаа аѣ дѣратѣ пачеа дѣ Октевріе ші сѣпѣтѣнд Тѣрѣїі тоате дѣпаої,

Minnix кз оастеа са аѣ лѣсатѣ Молдова ши аѣ дѣсѣ кз сине тѣлѣме де Гречї ши де Молдовенї, карїї се дитпреспасе кз дѣпскл ла дитрареа лѣї дн Молдова, ши некѣпринзѣндѣсе еї дн пачеа фѣкѣтѣ, нѣ нѣтеа ацента вре о граціе де ла Тѣрчї. Се зїче кѣ Minnix дн тот ресѣоїл ачеста аѣ лѣсатѣ де ла Тѣрчї 800 де тѣлѣрї, ши кѣ аѣ дѣсѣ кз сине прадѣ кареа пѣлѣтеа 700,000 де пѣнд-шерлїнїї (сокотїнд тот шерлїнгл дн дої га.лѣенї саѣ дѣкадї). Грїгорїе Гїка Водѣ дитр'ачеа зїлѣвеа ла Дѣнѣре, ши кѣт аѣ ешїтѣ Мѣсканїї дн Молдова, дндатѣ с'аѣ дитѣрнатѣ ла Іашї, ши аѣ домнїтѣ нѣлѣ дн лѣна лѣї Маїѣ дн а.нл 1741, адекѣ 5 анї ши 9 лѣнї, кѣнд с'аѣ тѣлѣлїтѣ, ши дн локѣл лѣї іарѣшї с'аѣ пѣсѣ Константїн Мѣзрокордатѣ кз а доза домнїе. "

1) Samuel Klein de Szad in Ms. Valachico loco ad Superiorem annum notato. 2) Ioannis Szakadathi in Ms. Latino p. 117—127. 3) Gebhardi in Historia Hungar. Part. 3. p. 410. seqq. 4) Katona in Epitome Chronol. ad hunc. annum 5) La Lande Tomo V. p. 136. 6) Windisch S. 474. 7) Büsching's Magazin III. Th. S. 490. 8) Engel in recent. Hist. Valachiae Part. II. p. 20. 9) Anonymus Valachicus in Ms. cap. 44. 10) Generalis Bauer in Memoires. 11) Engel in recent. Historia Moldaviae p. 301. 12) Andreas Wolf in Historia Moldaviae Tomo II. p. 177. seqq.

~~Institutul de Studii Istoricе si Social-Politice
de pe linia cas. al P. R.
BIBLIOTECA DOCUMENTARA~~

VERIFICAT
2007

VERIFICAT
2017

